

ചങ്ങനാശേരി

"നോക്കൂ ചോക് അതിവേഗ
 എൽ ഓറിക്കെഴിയിൽ, ചങ്ങ
 പുതുമുഖം ഒരു തുണിയാക്കൽ
 നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടിയാണു തയ്യാറാ
 മിട്ടു. ജീവിച്ചു നിൽക്കുക, ജീവിച്ചു
 പ്രശ്നങ്ങൾ, കറുത്ത സാമ്പാരിക
 യും, കറുത്ത പ്രശ്നങ്ങൾക്കും ചെ
 റിക്കാക്കും, അസന്മാർദ്ദം,
 ജ്യോതി"

ചങ്ങനാശേരി.

സി. നാരായണപിള്ള

ബി. എ., ബി. എൽ.

ചങ്ങനാശേരി

(ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ജീവചരിത്രം)

ഗ്രന്ഥകർതാ

സി. നാരായണപിള്ള.

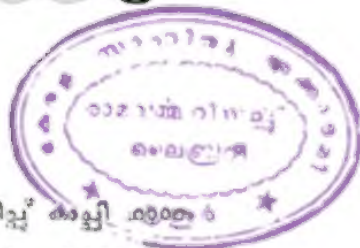
ബി. ഏ., ബി. എൽ.

(Copy Right.)

പ്രസാധകൻ

ജി. രാമചന്ദ്രൻ.

രണ്ടാംപതിപ്പ് കൂട്ടി മറ്റേതർ

1—5—1117

Price Rs. 1 As 8]

[വില രൂ. 1 അ. 8.

മേലാ പ്രതികൂട്ടിലും ഗ്രന്ഥകർതാവിന്റെ മുദ്രയുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണ്.

ചങ്ങനാശ്ശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള.

മഖവര

ഇത് ഒരു വ്യക്തിയുടെ ജീവിതവിവരണം മാത്രമല്ല, പിന്നെയോ, തിരുവിതാംകൂറിന്റെ കഴിഞ്ഞ നാല്പതു വർഷത്തെ തുടർച്ചയായ ചരിത്രമാണെന്നു, ഗ്രന്ഥകർത്താവ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആമുഖത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു തികച്ചും പരമാർത്ഥമാണ്. അതങ്ങിനെ ആയിരിക്കുവാനേ വഴിയുള്ളൂ. എളിയവനും ദരിദ്രനുമായിരുന്ന 'പാച്ചു'വിന്റെ ബാല്യം, ഉൾജ്ജ്വലമായ വിജയലാളിതവുമായ 'പരമേശ്വരൻപിള്ള'യുടെ യുവത്വത്തിലേയ്ക്കും അവിടെനിന്നു 'ചങ്ങനാശേരി'യുടെ ശോഭനമായ വിശ്രുതിയിലേയ്ക്കും വളന്ന് ചരിത്രം, ആധുനിക തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിന്റെ ബാല്യം യൗവ്വനം വിശ്രുതി എന്നിവയുടെ ഏകരൂപമായുള്ള ചരിത്രമാണ്. തിരുവിതാംകൂർചരിത്രത്തിൽ ഇതിനു തുല്യമായി, ആദിപും പുളകമുണ്ടാക്കുന്ന മറ്റൊരു ഘട്ടം കണ്ടെത്തുവാൻ ഒരുപക്ഷേ ഏകദേശം രണ്ടു ശതാബ്ദങ്ങൾക്കു മുൻപു രാമസ്തൻമുളവ, വേലുത്തമ്പി, രാജാകേശവദാസ് തുടങ്ങിയ പുരുഷകേസരികൾ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കേണ്ടിവരും. കൂടുതൽ ഭംഗം പൂർണ്ണവും വിപൽക്കരവുമെങ്കിലും, വീരോചിതമായ കൃത്യങ്ങൾക്കും ശോഭനമായ പ്രശസ്തിക്കും കൂടുതലവസരം നൽകുന്ന ഒരു കാലഘട്ടത്തിലാണ് ആ പ്രഗത്ഭന്മാർ ജീവിച്ചിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഭാഗധേയങ്ങളെ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നതെന്നുള്ള കാര്യം നിശ്ചിതമാണ്. കൂടുതൽ പ്രശാന്തവും സമാധാനപൂർണ്ണവുമായ ഒരു യുഗത്തിലാണ് ചങ്ങനാശേരി ജീവിച്ചിരുന്നതെങ്കിലും, ഇന്നത്തെ തിരുവിതാംകൂറിൽ തീവ്രമായ അഭിപ്രായാന്തരങ്ങൾക്ക് ഇടനൽകുന്ന ചൈതന്യപൂർണ്ണമായ ഒരു വ്യക്തിത്വമാണ് അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നതു്. അന്നിമിഷം വളന്ന് പരിവർത്തനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ നാനാമുഖമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ഗാഢമായി സ്സർപ്പിച്ച്, ആധുനികകാലത്തിനും ചിന്താഗതിക്കും അനുരൂപമാവുവാൻ അവയെ

രൂപമേപ്പെടുത്തുവാൻ ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിൽ വളരെയൊക്കെ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹമാരംഭിക്കുന്നതിനു വളരെ മുൻപുതന്നെ ഹരിജനോലോരണം സംബന്ധിച്ച ജോലികളിലേപ്പെട്ട്, ജാതിവ്യത്യാസത്തെ എത്രയ്ക്കും നായർസമുദായത്തിന്റെ സാമൂഹ്യസംഘടനയെ ഉടച്ചുവാർത്ത് നൂതനശക്തികളെ തുറന്നുവിട്ട അദ്ദേഹം ഈ രാജ്യത്തിലെ ഏറ്റവും ധീരനായ സമുദായപരിഷ്കൃതന്മാരായിരുന്നു എന്നു തീർത്തുപറയാം. കേരളഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം അഖിലഭാരതപ്രശസ്തി ആർജ്ജിച്ചു. ആധുനികകാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏറ്റവും സമർത്ഥനും തന്ത്രജ്ഞനുമായ രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകൻ അദ്ദേഹംതന്നെയായിരുന്നു. മറേറൊരാളെക്കാളും കൂടുതൽ രാഷ്ട്രീയപ്രസ്ഥാനങ്ങളെ അദ്ദേഹം സംഘടിപ്പിച്ചു നയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒരു യഥാർത്ഥവാദിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം എത്രയേറെയിട്ടു നിർഭയമെതിന്തും, രാജിപ്പെടേണ്ട ഘട്ടങ്ങളിൽ ബുദ്ധിപൂർവ്വം രാജിയുണ്ടാക്കിയും, ഒന്നിലധികം അതിപ്രധാനങ്ങളായ രാഷ്ട്രീയസമരങ്ങളെ വിജയത്തിലേയ്ക്കു നയിച്ചിട്ടുണ്ട്. വിപുലമായ വ്യവസായികരണത്തിൽ ഔദ്യോഗികസമുണ്ടായിരുന്ന അദ്ദേഹം കൊല്ലത്ത് “തോമസ്സ് സ്റ്റീഫൻ ഓട്ടുകമ്പനി” എന്ന വ്യവസായശാല നവീകരിക്കയും പരിപൂർണ്ണമാക്കയും ചെയ്തിട്ടുള്ള കാര്യം സുവിദിതമാണ്. എന്നാൽ അദ്ദേഹസമയംതന്നെ ഗ്രാമവ്യവസായങ്ങളെ പരിപൂർണ്ണമാക്കി ഗ്രാമീണജീവിതത്തെ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ വിശദമായി മനസ്സിലാക്കിയിരുന്ന അദ്ദേഹം “തിരുവിതാംകൂർ ഗ്രാമവ്യവസായ സംഘം” എന്ന പേരിൽ ഒരു കമ്പനി രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത് അതിന്റെ പ്രസിഡൻറുമ്മാനം കയ്യേറ്റു. പ്രസ്തുത കമ്പനി ജോലി ആരംഭിക്കുവാൻ ഒരുക്കങ്ങൾ തുടങ്ങിയ വേളയിലാണ് രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭണവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസാനരോഗവും അതിനെ പ്രതിബന്ധപ്പെടുത്തിയത്.

നെടുമങ്ങാട്ടുതാലൂക്കിലെ വനാനന്തരങ്ങളിൽ കടന്നുചെന്നു കഠിനമായ മലേരിയാരോഗത്തിന്റെ അപകടങ്ങളെപ്പോലും

വിഗണിച്ച് അദ്ദേഹം വിസ്തൃതമായ കാരണാന്തരം നൽകിത്തന്നു. കൃഷിചെയ്യണമെന്നും, വിദ്യാഭ്യാസം വിദ്യാലയങ്ങളിൽ തുടങ്ങി കർഷകന്മാർക്ക് പഠിക്കാനുള്ള അവസരം സൃഷ്ടിക്കണമെന്നും അദ്ദേഹം പല ജനോപകാരപ്രദമായ സ്ഥാപനങ്ങളെയും നിർമ്മാതാവാണ്. ഒരു സാമ്പത്തികശാസ്ത്രജ്ഞനായ അദ്ദേഹം കേരളകർഷകസംഘം പ്രസിഡന്റായ നിലയിൽ അറയ്ക്കിയിട്ടുള്ള സേവനങ്ങളുടെ വിവരണം നിസ്തുലമായ ഒരു പ്രമാണമായി എന്നും പരിചരിക്കുന്നതാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലെ കാരോ ഇഞ്ചു ഭൂമിയെപ്പറ്റിയും, അതിനെ അധിവസിക്കുന്ന ജനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികാവസ്ഥയെപ്പറ്റിയും, ഇത്ര പരിപൂർണ്ണമായ പരിജ്ഞാനമുള്ള മറ്റൊരു സമകാലീനനും ഉണ്ടായിരുന്നിട്ടില്ല. വസ്തുതകളും അടിസ്ഥാനനയങ്ങളും അതിശയോക്തിയോ അധഃസ്ഥിതിയോ കൂടാതെ ഒരു ശാസ്ത്രീയഗവേഷകനെന്നപ്പോലെ അദ്ദേഹം സസൂക്ഷ്മമായി പഠിച്ചിരുന്നു.

വികാരം ബുദ്ധിമുട്ട് കീഴടക്കുവാൻ കഴിക്കാത്ത അനുഭവിക്കാത്ത ഒരു ശാസ്ത്രീയ വീക്ഷണകോടിയാണദ്ദേഹത്തിനുള്ളതെന്നു്. അദ്ദേഹം ഒരു നല്ല നിയമജ്ഞനും, തിരുവിതാംകൂറിലെ അത്യുന്നതമായ അഭിഭാഷകന്മാരിലൊരാളും ആയിരുന്നു. ഗവർണ്മെൻറ് അദ്ദേഹത്തെ ഫൈക്കോട്രിയിലേയ്ക്കും യന്ത്രിയപ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറിലെ അത്യുന്നതമായ നീതിപീഠത്തിന് ഏറ്റവും പ്രാപ്തനായ ഒരു ന്യായാധിപനെ ലഭിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിസ്തീമമായ കാര്യശേഷിക്കും, നിർദ്വാക്ഷിണ്യമായ നീതിനിർവ്വഹണത്തിനും, സംശയാതീതമായ സത്യസന്ധതയ്ക്കും, തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രശസ്തരായ പല അഭിഭാഷകന്മാരും സാക്ഷ്യം വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മില വിധിത്തീർപ്പുകൾ ഇക്കാലങ്ങളിലുണ്ടായിട്ടുള്ളവയിൽ ഏറ്റവും ശ്രേഷ്ഠങ്ങളായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ടേക്കാമെന്നാണ് കെരളാഭാഷകനേതാവ് കെ.കെ. അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. സർവ്വാപരി ധാരാളം ശിക്ഷണബോധവും പരിശുദ്ധതയുമുള്ള യീരതയും ഉള്ള ഒരാളായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ചങ്ങനാശേരി കെ.കെ. അഭിഭാഷകനോ വെരാഗിയോ ആയിരുന്നില്ല. മനസ്സുസന്തോഷമായ സാമാന്യജ്ഞ

ങ്ങളുടെ പരിപൂർണ്ണവിജയമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിത വിജയം. ജീവിതപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്രത്യേക ശാഖയിൽ ആർജ്ജിച്ച അപ്രാപ്യമായ വൈഭവ്യമല്ല, പിന്നെയോ വിവിധരംഗങ്ങളിലെ ബഹുമുഖമായ നേട്ടങ്ങളാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്വത്തിനുള്ള നിദാനം.

തിരുവിനാംകൂറിനെപ്പോലെ പരിമിതിയുള്ള ഒരു രാജ്യം തൃത്തിക്കുളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കും ഒരു പരിമിതിയുണ്ടായിരിക്കണമല്ലോ! ബ്രിട്ടീഷ് ഇൻഡ്യയിലെ ഏതെങ്കിലും ഒരു സംസ്ഥാനത്തിലാണു ജനിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കും കൂടുതൽ വിപുലമായിരുന്നേനെ. അദ്ദേഹം ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൗൺസിൽസിന്റെ അഖിലഭാരത പ്രശസ്തിയുള്ള ഒരു നേതാവായിരുന്നേനെ. കൗൺസിൽ പ്രാദേശികസ്വയംഭരണം ഏറ്റെടുക്കുമ്പോൾ കേരളം ഏതു രൂപത്തിലെങ്കിലും ഉത്തരവാദിഭരണമുള്ള ഒരു സംസ്ഥാനമായിരുന്നു എങ്കിൽ അവിടത്തെ പ്രധാന മന്ത്രിപദം വഹിക്കുവാൻ ഏറ്റവും അർഹതയുള്ള സ്വസ്ഥഭാവസമ്മതനായ നേതാവു ചങ്ങനാശേരി ആയിരുന്നേനെ. നിർഭാഗ്യവശാൽ വ്യത്യസ്തമായ ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ വ്യത്യസ്തങ്ങളായ പരിതഃസ്ഥിതികളിലാണ് അദ്ദേഹത്തിനു ജീവിക്കേണ്ടിവന്നത്. ആ കാലഗതിയുടെ പരിവർത്തനം വേണ്ടിടത്തോളം പുരോഗമിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹം ചരമമടയുകയും ചെയ്തു. എന്റെ മാനുസ്ക്രിപ്റ്റിന് ശ്രീ. സി. നാരായണപിള്ള എഴുതിയിട്ടുള്ള ഉജ്ജ്വലവും പ്രചോദിതവുമായ ഈ ജീവചരിത്രം ഈ തലമുറയേയും ഭാവിതലമുറകളേയും, ചങ്ങനാശേരിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളേയുംപറ്റി പൂർണ്ണമായി പരിചയപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

ചങ്ങനാശേരിയുടേതുപോലുള്ള സംഭവബദ്ധലമായിരുന്ന ഒരു ജീവിതത്തിൽ തെറ്റുകളും കറവുകളും യാതൊന്നും ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നതു അതിശയോക്തിപരമായിരിക്കും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിതന്ത്രങ്ങളേയും ഉദ്ദേശശുദ്ധിയേക്കൂടിയും പൊതുജനങ്ങൾ ചോദ്യം ചെയ്തിട്ടുള്ള അവസരങ്ങളുണ്ടാ

യിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അദ്ദേഹവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങളും താഴ്വരകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കുന്ന ശൈലാഗ്രന്ഥങ്ങളോടൊപ്പം ഉന്നതമായി പ്രശോഭിക്കുന്നതന്നെ ചെയ്യും. അദ്ദേഹം തീർപ്പായ അഭിപ്രായാന്തരങ്ങളുടെ നടുമധ്യത്തിലാണ് ജീവിച്ചത്. അതിനുള്ള കാരണം ചാരുകസാലയിലിരുന്നുവെന്നു ചുറ്റുപാടും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന സംഭവങ്ങളെ വിമർശിക്കുക മാത്രം ചെയ്യുന്ന ഒരു പൊതുശാസ്ത്രപ്രസക്തനായിരുന്നില്ല അദ്ദേഹമെന്നുള്ളതാണ്. മിക്ക സമരാംഗങ്ങളിലും മുന്നണിയിലദ്ദേഹത്തെക്കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഒരു വശത്തുള്ള ജനങ്ങൾ കഠിനമായി അദ്ദേഹത്തെ പഴിക്കുമ്പോൾ മറുവശത്തുള്ളവർ തുല്യനിലയിൽ അദ്ദേഹത്തെ പ്രശംസിച്ചിട്ടുണ്ട്. അനാസ്ഥയും അലസതയും അദ്ദേഹത്തെ അന്ത്യംവരെ ബാധിച്ചിരുന്നില്ല. അസ്വസ്ഥവും വിശ്രമരഹിതവുമായ ഒരു ജീവിതമാണ് അദ്ദേഹം നയിച്ചത്. അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ഒരേ ഘട്ടത്തിൽ അപലപിക്കപ്പെടുകയും പ്രശംസിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മറ്റൊരു വ്യക്തിപോലും കഴിഞ്ഞ അരശതാബ്ദത്തിനിടയ്ക്ക് തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടില്ല.

പാസ്റ്റർവിരുദ്ധങ്ങളും വിവേചനം ചെയ്ത തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ ഉദ്യോഗങ്ങളുമായ സംഭവബാധയുടെ നീന്ത് ഇങ്ങിനെ ഒരു ജീവചരിത്രം നിർമ്മിക്കുക ഇതിന്റെ കർത്താവിന് എത്രമാത്രം ശ്രമകരമായ ഒരു ജോലിയായിരുന്നു എന്നു നിർദ്ദിഷ്ടം. മി. നാരായണപിള്ളയോ ഞാനോ ചരിത്രപുരുഷന്റെ അന്ധരായ സ്തുതിപാഠകർല്ല. വസ്തുതകൾ പ്രതിപാദിച്ചു ചങ്ങനാശേരിയുടെ വീക്ഷണങ്ങൾ വിശദമാക്കുകയാണ് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇതിലാവിഷ്കരിച്ചിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ മുഴുവൻ ഗ്രന്ഥകർത്താവിന്റേയോ എന്റേയോ അഭിപ്രായങ്ങളായിരിക്കണമെന്നു തീരെ നിർബന്ധമില്ല. ചങ്ങനാശേരി പങ്കെടുത്തിട്ടുള്ള സംരംഭങ്ങളിൽ സമകാലീനരെന്ന നിലയിൽ ഭാഗഭാക്കുകളാകുവാൻ ഞങ്ങൾക്കിടവന്നിരുന്നു എങ്കിൽ ചില ഘട്ടങ്ങളിൽ മൂ

പക്ഷത്തുനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ എത്ര അധർമ്മപോലും അടർത്തിനിർബന്ധിതരായിരുന്നെന്നു. ഒരുപക്ഷേ ഗ്രന്ഥകർത്താവ് കൂടുതൽ വിമർശനബുദ്ധിയും ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ പ്രകടമാക്കിയെന്നു. എന്നാൽ ഒരു കലാകാരനെപ്പോലെ, നിരൂപകനേക്കാൾ വ്യാഖ്യാതാവെന്ന നിലയിലാണ് അദ്ദേഹം ചരിത്രവിഷയത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു തോന്നുന്നു. കാരോ അദ്ധ്യായവും തുടർച്ചയായി അദ്ദേഹം എഴുതുന്ന രീതി ഞാൻ ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ, സ്വാഭാവികമായും ആദ്യങ്ങളും ഈ കലാസൃഷ്ടിയിൽ കലർത്തുവാൻ ഉൽക്കണ്ഠപ്പെടാതെ, മൂലചിത്രത്തെ അതേ രീതിയിൽ പ്രശ്ലീലിക്കുകയെന്ന ഏകാഗ്രമായ ഒരു കർത്തവ്യത്തിലദ്ദേഹമെപ്പട്ടിരിക്കുകയാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നി. ക്ഷോഭകരമായ അഭിപ്രായാന്തരങ്ങളടക്കമുള്ളവയെ വിഷയങ്ങളെപ്പോലും അദ്ദേഹം വിശേഷബുദ്ധിയോ ശത്രുഭാവോ കൂടാതെ നിഷ്പക്ഷമായി വിമർശിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം നിഷ്പക്ഷമായി ശ്രമം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കറിയാം. അധികൃതരായ അടിസ്ഥാനമുള്ള പല വസ്തുതകളും അദ്ദേഹത്തിന് ഇതിൽ പ്രതിപാദിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. മി. നാരായണ പിള്ളയുടെ തുലികയാണു സഭീംഗമായ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലെ പുറങ്ങളിൽക്കൂടി കാടിയിട്ടുള്ളതെന്ന കാര്യം ഒരു പ്രത്യേക നേട്ടമായി വിചാരിക്കാം. ഒരു ശത്രുവെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം മലയാളവായനക്കാരുടെ ഇടയിൽ സുപരിചിതനാണ്. പ്രകൃത്യാ അദ്ദേഹത്തിൽ വിമർശനബുദ്ധിയും യുക്തിബോധവുമാണു മുഴുവ്വി നില്ക്കുന്നത്. ആരുടേയും ബുദ്ധിശക്തിയെ ചിന്താഗ്രസ്തമാക്കുന്ന ഒരു മഹൽക്ഷി പിതമാണ് അദ്ദേഹത്തിനു പ്രതിപാദിക്കുവാൻ ലഭിച്ചത്. ആ കാരണങ്ങളാകൊണ്ടുതന്നെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിനു മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ വിശിഷ്ടവും ശാശ്വതവുമായ ഒരു സ്ഥാനം ലഭിക്കുമെന്നു പ്രത്യാശിക്കുവാൻ വകയുണ്ട്. വായനക്കാരെ ഈ ഗ്രന്ഥം പ്രചോദിപ്പിക്കുമെന്നു ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കട്ടെ!!!

അയ്യപ്പൻ,
നിരവചനകുമാരം.
മ-3-2229. }

ജി. രാമചന്ദ്രൻ,
പ്രസാധകൻ.

ശ്രീ. എ. വി. തക്കറുടെ സന്ദേശം

(ബാലിദലത്തും ഹരിജനസേവാസംഘം സിക്രട്ടറി.)
(ചാരതാസദാസംഘം സീനിയർ വൈസ്പ്രസിഡന്റ്).

പരേതനായ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഒരു ജീവചരിത്രം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുവാൻ പോകുന്നു എന്നറി യുന്നതിൽ ഞാൻ അത്യാധികം സന്തോഷിക്കുന്നു. കേരളഹരി ജനസേവാസംഘത്തിന്റെ പ്രസിഡൻറായി ൧൯൩൨-ൽ അദ്ദേഹത്തെ നിയമിച്ചു നിമിഷാമുതൽ എനിക്കദ്ദേഹവുമായി വളരെ അടുത്തു പരിചയപ്പെടുവാൻ ഇടവന്നു. അദ്ദേഹത്തെ പറ്റിയും കേരളഹരിജനസേവാസംഘത്തിനുവേണ്ടി അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ള വ്യവസ്ഥിതവും കാര്യക്ഷമവുമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പറ്റിയും അത്യാനന്ദകരമായ പല സ്മരണകളും എനിക്കുണ്ട്. ഹരിജനസേവനപ്രവർത്തനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ കേരളം ഏറ്റവും മുന്നണിയിലുള്ള സംസ്ഥാനങ്ങളിലൊന്നായിത്തീർന്നു. നിരന്തരമായി സംസ്ഥാനമാട്ടുള്ള ചുറ്റിസഞ്ചരിക്കുകയും, ധനശേഖരം നടത്തുകയും, സംഭവവികാസങ്ങൾ അപ്പോഴപ്പോൾ എന്നെ ഡൽഹിയിൽ അറിയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന അദ്ദേഹം വളരെ ഉൾത്തലസ്ഥനായ ഒരു പ്രസിഡൻറായിരുന്നു. എന്നാൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭണത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സംഘടനാചാതുര്യവും പക്ഷവാ സുശക്തവുമായ നേതൃത്വവും ഞങ്ങൾ പൂർണ്ണമായി മനസ്സിലാക്കിയത്.

അദ്ദേഹം എപ്പോഴും ഒരു സുന്ദരിചിത്തനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനു പറയുവാനുള്ള വസ്തുതകളെപ്പറ്റി പൂർണ്ണമായ പരിജ്ഞാനമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശങ്ങൾ അപ്പാടെ സ്വീകരിക്കുവാൻ വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആദിമനിവാസികളായ കാട്ടുജാതിക്കാരുടെ ഉൽഗതിയെപ്പറ്റി

പോലും അദ്ദേഹത്തിനൊന്നുമില്ലാത്ത അത്യധികമായ താല്പര്യം
 തെളിയിച്ചു. എനിക്കിവിടെ പ്രസ്താവിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.
 നെടുമങ്ങാട്ട് താലൂക്കിലെ മലകളിൽ വിത്തു എന്ന സ്ഥലത്ത്
 അദ്ദേഹം ഒരു വിദ്യാലയവും ആശുപത്രിയും സ്ഥാപിച്ച് അവരുടെ
 നടത്തിപ്പിലേയ്ക്കു വശ്യമുള്ള ഭൂസ്വത്തും ഭരണം ചെയ്ത് ആ
 സ്ഥാപനങ്ങൾ ഹരിജനസേവാ സംഘത്തിന് വിട്ടുകൊടുത്തു.
 ആശുപത്രിയ്ക്ക് ഉപാധാനകൾ നിർമ്മിക്കുകയെന്ന ആനന്ദ
 കരമായ കർത്തവ്യം എന്നിലാണു വന്നുചേർന്നത്. കാണിക്കാർ
 എന്ന പേരിൽ ആ പ്രദേശങ്ങളിലിറിയപ്പെടുന്ന വനവാസിക
 ളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനൊന്നുമില്ലാത്ത താല്പര്യം എന്ന പ്രത്യേകം
 ആകർഷിച്ചു. ആശുപത്രിയിൽ താമസിക്കുവാൻ ആദ്യം വന്നുചേർന്ന
 കാണിക്കാരായ മൂന്നുബാലന്മാരെ അനവധി വീടുകൾ സന്ദ
 ഷിച്ച് അദ്ദേഹം തന്നെയാണു തേടിപ്പിടിച്ചത്.

അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമം കേരളത്തിലെ ഹരിജനപ്രവ
 ര്ത്തനങ്ങൾക്ക് ഒരു വലിയ നഷ്ടമായിട്ടാണു പരിണമിച്ചത്.
 അദ്ദേഹം ഉദാരനായ രാഷ്ട്രീയമനസ്സും ഉത്തമനായ ഒരു
 മിത്രവുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയെ പ്രകീർത്തിക്കു
 വാൻ എനിക്ക് ഏറെയും സന്തോഷമുണ്ട്.

ക്യാമ്പ്, വാർഡ, മനു നവംബർ ൧൯൪൧.	}	എ. വി. താക്കൂർ.
------------------------------------	---	-----------------

പ്രസ്താവന

മരണാശ്രമിയുടെ ജീവചരിത്രത്തിന്റെ രചനാകർത്തൃത്വം ആകസ്മികമായിട്ടാണ് എന്നിൽ വശമേയ്ക്കുന്നത്. എന്നാൽ ആ കർത്തൃത്വം എന്നിൽ നിക്ഷിപ്തമായതിനുശേഷം അതൊരാനന്ദകരമായ ജോലിയായിട്ടാണ് എനിക്കനുഭവപ്പെട്ടത്. മരണാശ്രമിയുടെ ജീവചരിത്രം, ആരെയും പ്രയോജിപ്പിക്കുന്നതും പുരകം കൊള്ളിക്കുന്നതും ആയ കഴിഞ്ഞ നാല്പതു വർഷങ്ങളിലെ നിത്യജീവിതത്തിന്റെ സാമൂഹികവും ഐക്യവും ആയ ചരിത്രമാണ്. ആ കാലഘട്ടത്തിന്റെ ചരിത്രനിർമ്മാതാക്കളിലൊരാളായിരുന്ന നിലയിൽ മരണാശ്രമിയുടെ ജീവിതം ആ നാല്പതു വർഷങ്ങളോടു അവിഭക്തമാംവണ്ണം ബന്ധപ്പെട്ടു നിൽക്കുന്നു.

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള സാമൂഹികവും ചരിത്രപരവുമായ സംഭവങ്ങൾ മരണാശ്രമിയുടെ ജീവിതാനുഭൂതിയിൽ അധികൃതമായും സൂക്ഷ്മമായും ശേഖരിച്ചുവെച്ചിരുന്ന രേഖകളേയും, തുടർച്ചയായി അദ്ദേഹം ലിഖിതപ്പെടുത്തി സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷങ്ങളിലെ ഡയറിയേയും ആസ്പദമാക്കി ഏഴുതിരിയിട്ടുള്ളവയാണ്. എന്നാൽ ഈ സംഭവങ്ങളിൽ ഏതാനും ചിലതെല്ലാം ശിക്ഷയും ആധുനികവും അവയിലെ നടന്മാർ ഇന്നും ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരുമാകയാൽ വ്യക്തിവിദ്വേഷപരമോ നിന്ദാജനകമോ ആയ വസ്തുതകൾ ഇതിൽ കടന്നുകൂടാതിരിക്കുവാൻ പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ രേഖാമൂലമായ തെളിവുകളുള്ള ചരിത്രസത്യങ്ങൾപോലും സംക്ഷിപ്തമായിട്ടു മാത്രമേ ചിലപ്പോൾ പ്രതിപാദിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളൂ. ചരിത്രപുരുഷന്മാർ ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തിനോടു തൊട്ടടുത്ത് പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുന്ന ജീവചരിത്രങ്ങൾക്ക് ഇങ്ങിനെയൊരുപുണ്യത അപരിത്യാജ്യമാണല്ലോ! വാദവിഷയങ്ങളാകാതിടത്തോളം കാലം ആ സംഭവങ്ങൾ കൂടുതൽ വിശദമാക്കാതിരിക്കുമല്ലേ നല്ലത്.

ഇങ്ങിനെയൊരു ഗ്രന്ഥരചനയ്ക്കാവശ്യമായ കരുക്കൾ ശേഖരിക്കുവാനും അധികൃതമായ രേഖകൾ സൂക്ഷിക്കുവാനും

ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഭാഗമാകപ്പെട്ടതും ഓരോ ഏതൊ
-ത്ത നാൾക്കും അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധമാക്കുന്ന ഒരു പത്രം
മുഖമാല സാഹിത്യോപദേശങ്ങൾക്കൊക്കെയും, വായനക്കാരുടെ
മായ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കൊക്കെയും, ആത്മാർത്ഥമായ അഭിപ്രായ
ങ്ങൾക്കൊക്കെയും, എന്നെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുകയും ഇതിന്റെ
പ്രസാധകത്വമേറ്റെടുത്ത് ഉത്തമമായ ഒരു മാധ്യമം എഴുതി
ത്തരികയും ചെയ്തു. ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രനാഥ് എഴുതിയ ഒരു നവീ
നവിഭാഗ പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. ഈ ഗ്രന്ഥം മുഴുവൻ കമ്മി
ഷൻ ഓഫ് ഫിനാൻസ് കമ്മിറ്റി വിഭാഗത്തിൽ പെട്ട ഉപദേശ
ങ്ങൾ നൽകിയ പദ്ധതിക്കനുസരണമായ ശ്രീ. എ. ബാലകൃ
ഷ്ണപിള്ളയോടും, എൻ്റെ മാനുവൽ ഗ്രന്ഥൻ കെ. പി
ശങ്കരമേനോനും എഴുതിയ ഉത്തമമായ നിസ്സീമയായ്.
അവനായതി ഈ ഗ്രന്ഥം ഇതര ഭാഗമായി അച്ചടിച്ചതന്നെ
'കുമാരമാല' അച്ചടിക്കാലുടമസ്ഥൻ മി. പി. നാരായണൻ
നായരോടും എനിക്ക് ഉത്തമമായ ശേഷപ്പുറത്തിടക്കൊണ്ട്
ഈ പ്രസ്താവന ഇവിടെ അവസാനിപ്പിക്കുന്നു.

നവംബർ ൧൯൭൭

ചങ്ങനാശേരി

അദ്ധ്യായം ൧

വാഴപ്പള്ളി എന്ന പ്രദേശം ചങ്ങനാശേരിത്താലൂക്കിലെ പ്രകൃതിമണിയവും ഫലഭൂയിഷ്ഠവുമായ ഒരു ഭൂവിഭാഗമാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലെ പാലോന്നത്തായ നീതിന്ത്യാധാസനത്തിലേയ്ക്കു പ്രാപ്തമായ രണ്ടു ജഡ്ഢിമാരെ ഏകകാലത്തു പ്രദാനം ചെയ്തതായി വേണമെങ്കിൽ പ്രസ്തുത ദേശത്തിന് അഭിമാനിക്കാം. അവരിലൊരു മാമ്പൂർ ഹെഡ്സ്റ്റാൻഡുകിൽ ജോലിയിൽനിന്ന് ആദ്യം ഫൈക്കോടതിയിലെ നിരമപീഠത്തിലേയ്ക്കും, അവിടെനിന്നു തിരുവിതാംകൂർ ടിവാൻപട്ടണിലേയ്ക്കും, അതിശീഘ്രതയിൽ ഉയരുകയും ഒരു കൊച്ചിമീനെന്നപോലെ അപ്രത്യക്ഷനായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. ഒരുകാലത്തു് ഫൈക്കോട്ട്ബാറിലെ അനിഷേധ്യനേതാവായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന് അന്നും അതിസംശയവും തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതവുമായി സാദമായ യാതൊരു ബന്ധവുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു് ഇവിടെ സ്മരണീയമാണ്. ഇവരിൽ രണ്ടാമത്തെയാൾ സംഭവബാഹുലമായിരുന്ന തന്റെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിനിടയിൽ അത്യന്താപേക്ഷിതമായിത്തീർന്ന വിശുദ്ധവരികുവാനോ എന്നു തോന്നുമാറു ഫൈക്കോടതിയിലെ നീതിന്ത്യാധാസനക്കുളിലൊന്നിലേയ്ക്കു് അല്പകാലത്തേയ്ക്കു പിൻവലിഞ്ഞു. കേവലം താല്ക്കാലികമായിരുന്ന ഈ തിരോധനത്തിനശേഷം അദ്ദേഹം പുറംപുറം ഉൾക്കൂട്ടസ്വഭാവത്തോടുകൂടി വീണ്ടും പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്നു. മരണത്തിന് അല്പകാലം മുൻപുവരെ അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷത്തെ പ്രകുഷ്ണമാക്കിയിരുന്ന അതിതീവ്രമായ ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം സത്പരബ്രൗഹ്മയോടു പങ്കെടുക്കുകയു ചെയ്തു. രണ്ടു പേരും അവരുടെ നിത്യജീവിതത്തിലെ പ്രാ-

നന്നരംഗമായിരുന്ന വകീൽപ്പതിയിൽ അത്യുന്നതമായ സ്ഥാനങ്ങളെ അലങ്കരിച്ചിരുന്നവരാണ്. രണ്ടുപേരും പ്രതിഭാസമ്പന്നന്മാരായ പ്രശസ്ത നിയമപണ്ഡിതന്മാരായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും വകീൽപ്പതിയിൽനിന്ന തന്നെയാണ് നേരിട്ട് ഉദ്യോഗസ്ഥിവിതത്തിലേയ്ക്കു പ്രവേശിച്ചത്. എങ്കിലും രണ്ടുപേരുടേയും സ്വഭാവഗതിക്കോ, പ്രവർത്തനരംഗഭേദമോ താതൊരു പൊരുത്തവും സാമ്യവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഔദ്യോഗികജീവിതം ഒരാൾക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ലൌകികാഭിലാഷങ്ങളുടെ പരമകാഢ്യമായിരുന്നു എങ്കിൽ, മേനറ ആൾക്ക് അത് തന്റെ ഭാവിപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ശോഭ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുതകുന്ന ഒരു കൃത്രിമപശ്ചാത്തലം മാത്രമായിരുന്നു. ഔദ്യോഗികജീവിതത്തിൽ ഇവർ താല്പര്യപ്പെട്ടിരുന്ന മതസംരംഭം ഇപ്പോൾ പരസ്യമായ രഹസ്യങ്ങളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. അതങ്ങിനെ നിൽക്കട്ടെ.

വടക്കേക്കര പുത്തേട്ടുവീട്ടിൽ നാരായണപിള്ള ചങ്ങനാശേരി മണ്ഡപത്തുറവാതുക്കൽ ഒരു കീഴ്കൂട്ടം പിള്ളയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ നാരായണി അമ്മ വളരെ ഔദീഭൂിച്ച കാലക്ഷേപം കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ചേർന്ന ധനസ്ഥിതി മാത്രമുണ്ടായിരുന്ന ഒരു പ്രാചീന നായർതറവാടായ മണക്കാട്ടുവീട്ടിലാണു ജനിച്ചത്. പതിമൂന്നു രൂപ മാത്രം ശമ്പളമുള്ള ഒരു കീഴ്കൂട്ടം പിള്ളയായിരുന്ന മണക്കാട്ടുവീട്ടിലെ കാരണവർ, തറവാട്ടുസ്വന്തരായ രണ്ടുമുറിച്ചരയിടങ്ങളിൽനിന്നും ലഭിച്ചിരുന്ന ആദായവും തുല്യശമ്പളവുമാകാൻ ഭാര്യവീട്ടിലെ കാര്യാദികൾ അനേകപ്പെട്ടതിനുശേഷം, ബാക്കി വന്ന അല്പസംഖ്യകൊണ്ടാണ് ഏകദേശം ഇരുപത്തിയഞ്ച് അംഗങ്ങളുണ്ടായിരുന്ന മണക്കാട്ടുവീട്ടിലെ ചെലവുകൾ നിർവ്വഹിച്ചുവന്നത്. അതുകൊണ്ട് നാരായണി അമ്മയേ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നാരായണപിള്ളയുടെ വിവാഹം ഒന്നുഗ്രഹമായിരുന്നു എന്നുവേണം പറയുവാൻ. നാരായണപിള്ള ബുദ്ധിമാനം ഉൽക്കണ്ഠപൂർവ്വവും ജനസമ്മതനുമായിരുന്നു. വിവാഹാനന്തരമെന്നല്ല മരണശേഷംപോലും, ഈ ബന്ധിതത്വം ഭിന്നകാലം പിരിഞ്ഞു താമസിക്കേണ്ടിവന്നില്ല. നാരായണപിള്ളയുടെ അകാല വാമനത്തിനുശേഷം ആ സാലുനിയം അല്പകാലങ്ങൾ കാളിൽ

ദേവാവിനെ അനുഗമിക്കുവാനുണ്ടായത്. ഇവരുടെ ദാവത്യ ജീവിതം അറിയാവുന്നിടത്തോളം തികച്ചും വിജയകരമായിരുന്നു എന്നു പറയാം.

മാതൃ-പാദങ്ങളു മീനമാസം ൩-ാം- ഈ ദേവതിമാരുടെ ഓമനസ്സുതാനമായി രാജൻകുട്ടി ജനിച്ചു. പിതാവിന്റെ നാദീഷ്ഠാനസംഗം ശിശുവിനു പരമേശ്വരൻ എന്നാണു നാമകരണം ചെയ്തതെങ്കിലും, പാപ്പ എന്ന ഓമനപ്പേരിലാണ് ഈ ചാലൻ പരക്കു അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. പാപ്പവിന്റെ മനനാചിന്ത മുൻപ് അവരുടെ ആദൃസന്താനമായി ഒരു പെൺകുട്ടി പിറന്നിരുന്നു. പാപ്പവിന് ശിശുസമുദാഭിപ്രതി പ്രഭാതമാകാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ മുത്തസമുദാഭി യെപ്പോലെതന്നെയൊന്നിരുന്ന ശേഷവും, ഇതുസമുദാഭി ബാല്യശ്രീയിൽത്തന്നെയും, മണമടയുകയാണ് ഉണ്ടായത്.

പാപ്പവിന്റെ ജനനത്തിനശേഷം പ്രശാന്തവും സംഭവരഹിതവുമായിരുന്ന അവരുടെ ഗ്രാമീണജീവിതത്തിൽ ഒരു ചെറിയ കോളിളക്കമുണ്ടായി. ഒരു കീഴ്ക്കൂട്ടം പിള്ളയായിരുന്ന നാരായണപിള്ളയെ സമ്പ്രതി എന്ന സ്ഥാനശൊഭാവമുള്ള ഉദ്യോഗപ്പേരോടുകൂടി ഏറ്റുമാനൂർ സ്ഥലംമാറി എന്നുള്ളതായിരുന്നു വാത്. ഈ 'പാനപാത്രത്തിലെ കൊടുങ്കാറ്റ്' അവരുടെ സൈവജീവിതത്തിലെ പ്രശാന്തതയെ അല്ലാതെല്ലാ ദേഹിക്കാതിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശ്ശേരിയിൽ നിന്ന് ഏറ്റുമാനൂർ താലൂക്കുമാറുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ആരംഭിക്കുകയായി. വിട്ടുസാധനങ്ങൾ വാരിക്കൂട്ടി ഇന്നത്തെ വാഹനസൗകര്യങ്ങൾ യാതൊന്നുമില്ലാത്തതിരുന്ന അക്കാലത്തു തലച്ചുടക്കായോ, വില്പവണ്ടിയിലോ ഏറ്റുമാനൂർക്കക, പഴയ പരിസരങ്ങളോടും അയലൂരോടും യാത്രപറഞ്ഞു പിരിയുക, ഇതിനിടയ്ക്ക് ഉദ്യോഗക്കയറാ ലഭിച്ചതിന് വിതരണകളും അഭിനന്ദനങ്ങളും സ്വീകരിക്കുക, ഇത്യാദി ജോലിത്തിരക്കുകൾ ഒന്നൊന്നായി നിവ്വരിച്ച്, നാരായണപിള്ള ഭാസ്താപുത്രാദികളോടുകൂടി ഏറ്റുമാനൂർ പോയി പുതിയജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഇതിനശേഷം പിഞ്ചുകാലുകൾ നിലത്തുവന്നതിനു മുൻപ് ഏറ്റുമാനൂർ നിന്നു

പത്തനാശ്ശേരിക്കു അവിടെനിന്നു വീക്ഷണം ഏറ്റെടുത്തപ്പോൾ എത്ര പ്രാവശ്യമാണ് അന്ന്, സഹോദരിയും വൃദ്ധനായ ഒരു പരിചരിക്കുന്നവരായിട്ട് ഈ റോഡിൽക്കൂടി കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന കാര്യം അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പാരമ്പര്യപരമായി സംഭാഷണമേയ്ക്കു പലപ്പോഴും പ്രസ്താവിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. പാച്ചുവിനു ഏഴു വയസ്സു തികഞ്ഞപ്പോൾ പുത്രന്റെ വിദ്യാഭ്യാസമാരംഭിക്കണമെന്നു നാരായണപിള്ള നിശ്ചയിച്ചു. ഏറ്റെടുത്ത പ്രവൃത്തിപ്പള്ളികളിൽ താഴ്ന്ന ഋണകുടിശ്ശികകൾക്കു അദ്ധ്യാപകനായിരുന്ന ഒരു കത്തോൽപ്പിള്ളത്തുശാൽ നല്ല നവരാത്രി ശുഭമുഹൂർത്തത്തിൽ പാച്ചുവിന്റെ ജീവപാത്രം സ്വപ്നമോതിരാകൊണ്ടു 'മരിച്ച ശ്രീ' കവിച്ചു. നാഥാകാലം പാച്ചു പ്രവൃത്തിപ്പള്ളികളിൽ കത്തോൽപ്പിള്ളത്തുശാൽ ശിഷ്യനായിരുന്നതിനാലായിപ്പോന്നു. അദ്ദേഹം തുടങ്ങി. പ്രവൃത്തിപ്പള്ളികളിൽ ഒരു വർത്തിലധികകാലം പാച്ചുവിനു പഠിക്കേണ്ടി വന്നിട്ടു. തന്റെ പുത്രനെ ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കണമെന്നും, കഴിയുമെങ്കിൽ ബി. എ. തുടങ്ങിയ ബിരുദങ്ങൾ സമ്പാദിക്കുവാൻ അവനെ പ്രാപ്തനാക്കണമെന്നും, ഒരു ലൂഥേർഷ് മൂലമായിരുന്ന നാരായണപിള്ള വളരെ നേരത്തേതന്നെ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അന്ന് പഠനക്കാരനായ ഒരു പത്തനാശ്ശേരി ഏറ്റെടുത്തതിൽ ഒരു പ്രൈവറ്റ് ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂൾ സ്ഥാപിച്ചു കട്ടിക്കര വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിച്ചുവന്നു. നാരായണപിള്ള പുത്രനേയും പ്രസ്തുത വിദ്യാലയത്തിലേയ്ക്കു പഠിപ്പിച്ചു. പത്തനാശ്ശേരി സ്കൂളിലെ അദ്ധ്യാപനത്തിനു പുറമെ പ്രാഥമിക തത്വകലാശാസ്ത്ര അനന്തരവിദ്യാർത്ഥികളെ ദിവസവും രാത്രിയിൽ സ്വയംശുശ്രൂഷയിൽ വരുത്തി പഠിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ചടങ്ങുകൂടി ഏറ്റെടുത്തിരുന്നു. ഒരു സംഗീതജ്ഞൻ കൂടിയായിരുന്ന അദ്ദേഹം തന്റെ വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു സംഗീതകലയിൽ വേണ്ട പ്രാവീണ്യം നൽകുവാൻ പ്രദർശനത്തിൽ കട്ടിക്കര വിളിച്ചുവരുത്തി.....

അന്നത്തെ നാട്ടുപ്രമാണികൾ പ്രവൃത്തി, ഡിസ്ട്രിക്ട്, റെവർ എൻജിനീയർ മുതലായി വാടകക്കുടുതിനേ. പ്രവൃത്തിപ്പള്ളികളിൽ രണ്ടാം, ഡിസ്ട്രിക്ട് പള്ളികളിൽ നാലാം, റെവർ എൻജിനീയർ മുതൽ പ്രാഥമിക വരെയുള്ള ഉപജാതനായി.

**“നരനായിത്തന്നെ ജനിച്ച ദ്രമിയിൽ
നരകവാരിധി നടുവിൽ ഞാൻ”**

എന്ന തുടക്കിയ സങ്കീർത്തനങ്ങൾ പാടിക്കുക പതിവായിരുന്നു. പാച്ചുവിനും സംഗീതത്തിനും തമ്മിൽ യാതൊരു പൊരുത്തവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. തുടനാഥന്റെ സംഗീതഭ്രാന്ത പാച്ചുവിനെ വലിയ ശല്യമായിട്ടാണ് അനുഭവപ്പെട്ടത്. പ്രഭാത വേളയിലെ കൈതൃസുഖമാടേച്ചു ശാശ്വതിദ്രയിൽ മുക്കുമ്പോഴാണ് തുടനാഥൻ തന്റെ സംഗീതപരമവുമായി ഉണർന്നുണർന്നു വിദ്യാന്തികളുടെ കണ്ണുനീർക്കുളം ദേടിടുന്നത്. ഏതാമാവാം ഈ ദരിദ്ര പാച്ചുവിനും സഹവിദ്യാത്മികൾക്കും ഭിർവകാലം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടു. പാച്ചുവിദ്യാലയത്തിൽ ചേർന്നു മാത്രം മാസം കഴിയുന്നതിനു മുൻപു വിദ്യാലയം നിർമ്മൽ ചെയ്തു തുടനാഥൻ സ്വദേശത്തേ പരവർക്കു ഭാഷയും മുക്കി. വിദ്യാവിതരണം ചെയ്യുവാനുള്ള പരമനാഭപിള്ളയുടെ പ്രാജ്ഞാതിഷ്ടാ, സംഗീതകലയിലുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവീണതയ്ക്കും, മനോഹര വിദ്യാത്മികളില്ലാത്തതും പണമില്ലാത്തതും പ്രോത്സാഹനമില്ലാത്തതും അധഃപതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആ വിദ്യാലയത്തെ അതിന്റെ അന്തിമദാറ്റത്തിൽനിന്നു വിടമായിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. സ്കൂൾ നിർമ്മൽ ചെയ്തതിലും പരമനാഭപിള്ള തിരോധാനം ചെയ്തതിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിദ്യാത്മികൾ ഒട്ടാതെ സന്തപിച്ചുതുടിച്ചു. പ്രഭാതാവേളയിലെ സംഗീതപരിശീലനം നിലച്ചതിൽ പാച്ചു സന്തോഷിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു.

ഇംഗ്ലീഷ് വിദ്യാഭ്യാസം തുടരുകവാൻ മാതാപിതാക്കന്മാർ പട്ടണ ചങ്ങനാശേരി ഡിസ്ട്രിക്ട് ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂളിലേയ്ക്കു പരിപ്പിച്ചു. മാതാപിതാക്കന്മാരെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞു പാച്ചു ചങ്ങനാശേരിയിൽ തന്റെ താവാട്ടുഗൃഹത്തിൽ താമസമാക്കി. അന്നു ചങ്ങനാശേരിയിൽ ലോവർ ഫോറസ്റ്റ് മാനുവൽ നാലു ക്ലാസ്സുകളാണുണ്ടായിരുന്നത്. തെക്കൻ തിരുവിതാംകൂറുകാരനായ ഒരു എൻ. ഡാനിയൽ എന്നൊരാളായിരുന്നു അവിടെത്തെ ഫെയ് മാസ്റ്റർ. അദ്ദേഹം ഈശ്വരഭക്തനും സദാചാര സമ്പന്നനുമായ ഒരു ക്രിസ്ത്യാനിയാണെന്നു എങ്കിലും വിദ്യാല

യത്തിലെ അച്ചടക്കം പരിപാലിക്കുവാൻ മന്ത്രപാലത്തിലെ നാലാമത്തെ മാർഗ്ഗമാണ് സ്വീകരിച്ചിരുന്നത്. പാണയ്ക്കി കെട്ടുകെട്ടായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേൽപ്പറഞ്ഞ കിടക്കുന്നത് അന്നത്തെ ഒരു സാധാരണ കാഴ്ചയായിരുന്നു. നിസ്സാരമായ കറുപ്പുള്ളി കട്ടിയിലുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതു കണ്ടാൽ ഇത്ര നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായ ഒരു മനുഷ്യൻ പേരെങ്കിലൊരിക്കലും തോന്നിപ്പോകും. ഒരു മനുഷ്യക്കുടുംബത്തോടുള്ള വിദ്യാർത്ഥികൾ അദ്ദേഹത്തെ വെറുക്കുകയും ഭയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. സ്റ്റാപ്പർമാർ കിട്ടിയല്ലെങ്കിൽ കൂടി ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ ഓഫീസിൽ പരിപാലിക്കുവാനായിരുന്നു വിദ്യാർത്ഥികൾ പ്രാർത്ഥിച്ചു. പ്രസ്തുത വിദ്യാലയത്തിലെ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന ഓഫീസിൽ അദ്ധ്യക്ഷൻ ആരംഭിച്ച പാച്ചുവിഡ് ഉടനടി ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ ഭീകരനടപടികളെ ഭയപ്പെടേണ്ടതില്ലെന്നി ച്ചെയ്തിലും, വിദ്യാർത്ഥികൾ ഭാവിയിൽ സംഭവിക്കാനിടയുള്ള ആ അനൗചിത്യത്തെക്കുറിച്ച് ആ ബാലൻ പലപ്പോഴും നടുങ്ങിപ്പോയിട്ടുണ്ട്.

ഒരു ദിവസം ഡാനിയൽ ലോവർ മോത്തിൽ കണ്ടുകിട്ടിയ പാച്ചുവിഡ് കണ്ടുകിട്ടിയതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു ചോദ്യം ബോർഡിലെഴുതി അതു മനസ്സിലാക്കി ചെയ്തതും നൽകുവാൻ വിദ്യാർത്ഥികളോടൊത്തായിച്ചു. എന്നാൽ പ്രസ്തുത ചോദ്യത്തിന് ശരിയായ ഉത്തരം നൽകുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഓഫീസിൽ ഒരാൾ വിദ്യാർത്ഥിക്കും കഴിഞ്ഞില്ല. അടുത്ത ഓഫീസിൽ ഒരു ബന്ധിയിരുന്നുവെന്ന് അവിടെ നടക്കുന്നതെന്തെന്നു ശ്രദ്ധിക്കാതെ ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ ചോദ്യം ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ട് ആലോചനയിൽ മുഴുകിയിരുന്ന പാച്ചുവിഡ്ക് മുഖത്ത് ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ പ്രശ്നങ്ങൾ യാതൊരുതരത്തിലും പരിഹരിക്കാൻ പറ്റാത്തതായിരുന്നു. പാച്ചു ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ സമീപത്തിൽ ചെല്ലുവാൻ ആലോചിക്കുന്നതായി. പാണയ്ക്കി വടിപ്രമാണത്തിന്റെ നീളമായ പേരെ മനസ്സിൽ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു പാച്ചു ഭയം വിട്ട് ഒരുവിധം ഹെഡ്മാസ്റ്ററുടെ സമീപം ചെന്നുനിന്നു. കണ്ടുകിട്ടിയതും പാച്ചുവാൻ ഇടയ്ക്കുണ്ടായ സന്ദർഭത്തിൽ ഹെഡ്മാസ്റ്ററോടൊത്തായിച്ചു. ഉടൻതന്നെ പാച്ചുവിഡ്ക് ശരിയായ ഉത്തരം നൽകി. ഹെഡ്മാ

സ്മൃതിപ്പെട്ട പ്രായമായ മൂലം ഒരു മനുഷ്യാസംകോഷം തെളിഞ്ഞു വരികമായി. സ്മൃതിയായ അദ്ദേഹം തന്റെ ക്ലാസിക് ഏറ്റവും പ്രായം കൂടിയ വിദ്യാർത്ഥിയെ വിളിച്ചു താഴ്ന്ന ക്ലാസിൽ പഠിക്കുന്ന ഈ കൃത്യമായ ഒരു ബാലനെ ചുമലിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു ക്ലാസിൻ്റെ വാടം മുന്നേ വലംവെച്ചു വാടം ആക്കി നൽകി. ഇതിനെ ബാലനായിരുന്നപ്പോൾ കൈകൾ ഒരു മനുഷ്യകുതിരയെപ്പോലെ താൻ ഒഴിക്കലും കതിരുന്നവായി ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന് അന്തരകാലങ്ങളിൽ മക്കനാശ്ശരി വിനോദരൂപത്തിൽ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു.

താമസസ്ഥലത്തുനിന്ന രാവ് മൈൽ ദൂരത്തിലാണു പള്ളിപ്പുറം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. ദിവസവും രണ്ടുനേരം പുഞ്ചപ്പാടുകളും വരലുകളും കടസ് ഭാഷ്യ മൈൽ സഞ്ചരിക്കുന്നി യെന്നതുകൊണ്ടു, പോഷണകാര്യം ആഹാരം ലഭിക്കാതി രുന്നതുകൊണ്ടു, ഉച്ചപ്പട്ടിണികൊണ്ടു, ആദ്ധാലന്റെ ആരോഗ്യത്തിന്നു സാരമായ ഹാനി തട്ടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ബാല്യകാലത്തു പഠിതസ്ഥിതികളുടെ പ്രാതിരൂപ്യംകൊണ്ടു സന്ധാദിച്ച ഈ അനാരോഗ്യം ജീവിതകാലം മുഴുവൻ അദ്ദേഹത്തെ ഭട്ടുവളരെ അലട്ടിയിട്ടുണ്ടു്.

അവിരോധ പാച്ചുവിന ഡാനിയേലിന്റെ ജ്ഞാപിപ്പേട് കയററം കിട്ടി. പാച്ചു ജേതാവിനാലതയോടുകൂടി പ്രതീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു സംഭവമാകുന്ന ഇത്. ഫെഡ്റേഷൻ തന്റെ പ്രമാണിക്കുമെപ്പറിച്ചുള്ള ജേതാക്കൾ പരീക്ഷാവിജയത്തിന്റെ സന്തോഷത്തോടൊരും ബാലനായ പാച്ചുവിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ കൂനിട്ടു നിന്നത്. എന്നാൽ ഇക്കാലത്തു സന്തോഷകരമായ മറ്റൊരു സംഭവമുണ്ടായി. പാച്ചുവിന്റെ പിതാവായ നാരായണപിള്ളയെ തിരുവനന്തപുരത്തു ഫാമുർ സമ്പ്രതിയായി നിയമിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് അദ്ദേഹത്തിന് കിട്ടി. ഉടൻതന്നെ നാരായണപിള്ളയും ഭാര്യയും കുട്ടികളും തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു താമസം മാറ്റി. അങ്ങിനെ ഡാനിയേലിന്റെ മണ്ഡനവിധികളിൽനിന്നു പാച്ചുവിനു വിരോധനം ലഭിച്ചു.

അദ്ധ്യായം ൨.

അതിന്നാ, അന്ന പതിനൊന്നു വയസ്സ് മാത്രം പ്രായമു
 ണ്ടായിരുന്ന പാച്ചു എന്താണു് അല്ലെത്താണു്. മുൻപു
 തന്റെ മാതാപിതാക്കളാകുന്നുണ്ടായിപ്പു് ആദ്യമായി തിരുവനന്ത
 പുരത്തു വന്നുവേണം. ഏറ്റുമാനൂരും ചങ്ങനാശേരിയിലുള്ള
 കുളാമജീവിതം മാത്രം കണ്ടു പരിശീലിച്ചിരുന്ന ആ ബാലന്റെ
 ഹൃദയത്തിൽ, രാജധാനിയിലെ ആവരണപൂർവ്വമായ കാഴ്ച,
 കർമ്മ പല വികാരങ്ങളും അലർപ്പിച്ചു. ഏതെങ്കിലും ഒരു
 വസ്തുവിന്റെനോടോ ആശയത്തിന്റെനോടോ നിശ്ചിതരൂപം വന്നു
 ഗാഢമായി പതിഞ്ഞാൽ, അതൊരിക്കലും മാഞ്ഞുപോകാത്ത
 ഒരു ഹൃദയമാണു പാച്ചുവിനെന്നായിരുന്നു. ഉയർന്ന ഉദ്യോ
 ഗസ്ഥന്മാരുടേയും, ധനാസ്ഥന്മാരുടേയും, പൊതുക്കാര്യപ്രസക്ത
 ന്മാരുടേയും, സമുദായത്തിന്റെ ഉപരിതലത്തിൽ ജീവിക്കുന്ന
 മറ്റു പ്രഭുക്കന്മാരുടേയും, അധിവാസസമൃദ്ധതയായിരുന്ന ഭാര്യ
 ധാനിയിൽ കണ്ട ജീവിതമത്സരങ്ങളും വിപുലമായ പൊതു
 കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളും, ഇണദോഷവിവേചനം ചെയ്യുവാൻ
 വേണ്ട വളർച്ചയോ ലോകപരിചയമോ സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ലാതിരുന്ന
 പാച്ചുവിന്റെ അപകടമായ ബാലഹൃദയത്തിൽ അനിശ്ചിത
 ങ്ങളായ ചില ആശാസനങ്ങൾ പടന്നുകെട്ടി. പിതാ
 വിന്റെ ഇണവിശേഷങ്ങളിലൊന്നായിരുന്ന ഉൽക്കണ്ഠ
 പുത്രനിലേയ്ക്കു പകർന്നിരുന്ന ലക്ഷണങ്ങളും ഇക്കാലത്തുതന്നെ
 യാണു കണ്ടുതുടങ്ങിയതു്. തിരുവനന്തപുരത്തെ ഉന്നതമായ
 സമുദായജീവിതത്തിലോ മറ്റു പ്രവർത്തനരംഗങ്ങളിലോ കേവ
 ലം ഒരു സമ്പ്രദിച്ചിളയുടെ പുത്രൻ മാത്രമായിരുന്ന പാച്ചു
 വിന്നു പറയത്തക്ക സ്ഥാനമെന്തെങ്കിലും ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളതു
 ത്തലോം അസാധാവികമായിരുന്നു. പാച്ചു അക്കാലത്തു്
 അവയൊന്നും ആശിച്ചതുമില്ല. എങ്കിലും സമുദായജീവിത
 ത്തിൽ ഉന്നമിക്കണമെന്നും, ജീവിതമത്സരത്തിൽ വിജയം
 നേടണമെന്നും, കിന്നരിപ്പലപ്പാവകളോടും നിളമുള്ള കോട്ട

കുടുംബം കാലാകളോടും മതത്തിൽ, ബാഹ്യവും ആന്തരികവും ആകുന്നതുവരെ, താൻ തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ലെന്നും പാപ്പ ഇതാലുള്ള തന്റെ ചാലാളായതിൽ നിത്യം പാപ്പയുടെ അധികാരത്തിൽ വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കണമെന്നും, ശിക്ഷാ അനുമതിയും നേടിപ്പോയപ്പോൾ പാപ്പയുടെ അധികാരമുള്ള ആചാരസംഹാരങ്ങൾ സ്വീകരിക്കണമെന്നും. ആ പാപ്പൻ എതിർത്തേറി വന്ന പ്രതിബന്ധങ്ങൾ മറയ്ക്കാനായിട്ടും അന്യരപ്പിക്കുവാൻ പറ്റാത്തതോടുകൂടി, സംശയാന്തരമായ ഭവാനന്തർ ഈ ഭവനങ്ങൾ കടലു മന്ദലമിട്ടു. വക്രസമാനത്തു നിന്ന പിന്തിരിഞ്ഞ്, ദാമ്പത്യം വിവിധശിഷ്ടങ്ങളായിലും, ദാരിദ്ര്യത്തിലും, അന്ധകാരത്തിലും നാവസാനിപ്പിക്കുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു നിസ്സംശയമാണ്. എന്നാൽ സ്ഥിരം സ്ഥായിയും, പരിശുദ്ധീകരണം, സമാധാനമായിത്തന്നെ പാപ്പ വിന്റെ ഭവനമെന്തെന്നും പ്രതിബന്ധങ്ങളോടും നേരിടേണ്ടി വന്നപ്പോൾ കൂടുതൽ വികസിപ്പിച്ച താഴ്മയും തത്ഫലമായി ഭവനങ്ങൾ നന്നായി തട്ടിനിർത്തി, ആ ബാലൻ മുന്നോട്ടു കടന്നുപോകുമെന്നു ചെയ്തു.

മൗനം-പാപ്പൻ പാപ്പ തീർത്ഥാടനപാത്രം വന്ന പ്രിപ്പാറ്ററിയിൽ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായി ചേർന്നു. ഇന്നു സന്തർക്കംകാലത്തു കിടക്കുന്ന കെട്ടിടത്തിലാണ് അന്നു കാലത്തുണ്ടായുള്ള, ഹൈസ്കൂൾ, പ്രിപ്പാറ്ററിയിൽ എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന താഴ്ന്ന ഭാഗങ്ങളും നടത്തിയിരുന്നത്. അന്നു പ്രിപ്പാറ്ററിയിലെ ഹെഡ്മാസ്റ്റർ ഇവർ ഉമ്മിണിത്തറയിൽ എന്തെന്നാലും, ഹൈസ്കൂൾ ഹെഡ്മാസ്റ്റർ സ്പ്രസിഡന്റായ നാരായണക്കുറുപ്പും, കാലത്തു പ്രിൻസിപ്പാൾ ഡോക്ടർ ഹാമിൽട്ടനായിരുന്നു. ഡോക്ടർ ഹാമിൽട്ടനും എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും സന്ദർശിച്ച്, അദ്ധ്യാപകന്മാർ ചേർന്ന നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുക പതിവായിരുന്നു. ഡോക്ടർ ഹാമിൽട്ടന്റെ സന്ദർശനം അത്യധികം അദ്ധ്യാപകന്മാർക്കിടയിൽ വിദ്യാർത്ഥികൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. നാടുകാരൻ വില അദ്ധ്യാപകന്മാർ

രുടെ ഇരുട്ടടത്തു മുഖക്കുരുക്കും, നിർദ്വാരകിണ്ണമായ പ്രഹരങ്ങൾക്കുമിടയ്ക്കും, ഫാഷിയുടെ മനോസമുദായമായ മുഖവും, സ്നേഹമധുരമായ പെരുമാറ്റവും, കാർമ്മാലനിബിഡമായ ആകാശത്തിൽ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കും തിളയുന്ന ലോലമായ സൂര്യ കിരണങ്ങളെന്നപോലെ വിദ്യാത്മികരൂപ്തം ആനന്ദപ്രദമായിരുന്നു.

പാച്ചു ഒരു വിദ്യാത്മിയെന്ന നിലയിൽ അസാധാരണമായ ബുദ്ധിശക്തിയോ, സഹപാഠികളെ അമ്പരാപ്പിക്കുന്ന പാണ്ഡിത്യപ്രചുരിയോ, അക്കാലത്തു പ്രാർത്ഥിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ധ്യയനകാര്യത്തിൽ കാലക്രമം തയാറാക്കിയിരുന്ന വ്യവസ്ഥയോ, രീതിയോ, കൂലമോ ഒന്നെന്നെ പാച്ചു സ്വീകരിച്ചിരുന്നതുമില്ല. അന്നുള്ള പാഠങ്ങൾ പഠിച്ചു തീർക്കുക, എന്ന നിർദ്ദിഷ്ടമായ ഒരു കാര്യപരിപാടിയും ആ ഖാലൻ അംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ല. വർദ്ധവസാനപ്പരീക്ഷയടുക്കുമ്പോൾ അർദ്ധരാത്രിവരെ വിളക്കുറിച്ച് ഒരു ഭൂതത്തെപ്പോലെ ജോലി ചെയ്തു, പാസാകുവാനുള്ള മാർഗ്ഗം വാങ്ങി വല്ലവിധവും പരീക്ഷയിൽ കടന്നുകൂടും എന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണ്. ഫൈസ്കൂൾ ഫെഡ് മാസ്റ്ററായിരുന്ന കരുക്കൾ ഒരിക്കൽ പാച്ചുവിനെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറയുകയുണ്ടായി. “പാച്ചുവിനെപ്പോലെ ബുദ്ധിമാന്മാരും എന്നാൽ അന്യസമയംതന്നെ ഉദാസീനന്മാരുമായ കുട്ടികളെ ഞാൻ വേറെയും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പരീക്ഷയിൽ ഒരിക്കൽ തോൽക്കുന്നതുവരെ അവർ ഉദാസീനത കാണിക്കും. അതിനുശേഷം ഇഷ്ടാന്തി താമസ വന്നുകൊള്ളും.” പാച്ചുവിനു നിർഭാഗ്യവശാൽ ഒരിക്കൽപോലും തോൽവി സംഭവിക്കാതിരുന്നതുകൊണ്ടു ഗുരുനാഥൻ ദീർഘദർശനം ചെയ്തു ഇഷ്ടാന്തി അദ്ധ്യയനകാര്യത്തിൽ സമ്പാദിക്കുവാൻ അന്നെങ്ങും അവസരം കിട്ടിയില്ല.

പാച്ചുവിനു ഫൈസ്കൂളിലേയ്ക്കു കയറ്റം കിട്ടി. ഡാനിയേലിനെയോ ഉമ്മിണിത്തമ്പിനേയോപോലെ, ദണ്ഡനശിക്ഷയിൽ വിശ്വസിക്കുന്ന ഓളായിരുന്നില്ല ഫൈസ്കൂൾ ഫെഡ് മാസ്റ്ററായിരുന്ന നാരായണക്കുറുക്കൾ. ഒരു മാതൃകാശ്യാപകനായിരുന്ന അദ്ദേഹം, ഓരോ വിദ്യാത്മിയുടേയും സ്വഭാവ

ഗതിയും അഭിരുചിയും വാസനയും ഭ്രമിച്ച മനസ്സിലാക്കുകയും, അതിനനുരൂപമായ നിലയിൽ അവരോടു പെരുമാറുകയും ചെയ്യുന്നു. ഫൈസ്കൂളിൽ അനുണായിരുന്ന മഹാരാജാപകർ, അന്നത്തരകാലങ്ങളിൽ അഭിഭാഷകവൃത്തിയിൽ നിന്നു ഫൈക്കോടതി ജപ്പിറ്റുദ്യോഗത്തിലേയ്ക്കുയർന്നു കെ. ജി. ശേഷയ്യരായിരുന്നു. ഏറ്റവും ദർശകരമായ ചോദ്യക്കുടലാസകൾ നിർമ്മിക്കുന്ന അദ്ധ്യാപകനെന്ന നിലയിലാണു പണ്ഡിതനായ ശേഷയ്യരെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യഗണങ്ങളിൽപെട്ടവർ ഇന്നും സ്മരിക്കുന്നത്.

ഇക്കാലത്താണു പാച്ചുവിന്റെ ജീവിതത്തിൽ അവിശ്വാസനീതമായ ഒരുതാഹിതം സംഭവിച്ചത്. ഉദ്യോഗജീവിതത്തിലെ അനാരോഗ്യകരമായ നടപടികളും ദിനചര്യയും കൊണ്ടു തീരുവനത്തുപുറത്തു വന്ന് അല്പകാലം കഴിഞ്ഞതിനു മുൻപുതന്നെ നാരായണപിള്ള പ്രാമുഖ്യഭാഗവധാധിതനായിത്തീർന്നിരുന്നു. രോഗശമനത്തിനു വേണ്ടിച്ചെറു ചികിത്സാവിധികളേയും, അനാഥരും നിരാശ്രയരുമായിത്തീർന്നു കളുതുപത്രാദികളുടെ കണ്ണുനീർപ്രവാഹമേണയും, വിഗണിച്ചു കൊണ്ടു നാല്പത്തിയൊന്നാമത്തെ വയസ്സിൽ ഭൃതി അദ്ദേഹത്തെ നിർദ്വാരമിങ്ങുവായി ഏരിച്ചുകുഞ്ഞു. അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന അല്പമായ ചില സമ്പാദ്യങ്ങൾ മരണാനന്തരം മരുമക്കത്താഴനിബന്ധനകളനുസരിച്ച്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ തറവാട്ടിൽ ലയിച്ചു. അശരണരായ പാച്ചുവും, സഹോദരിയും, മാതാവും പറയത്തക്ക യാതൊരു ധനസ്ഥിതിയുമില്ലാതിരുന്ന സ്വന്തം തറവാട്ടിനെത്തന്നെ അഭയംപ്രാപിക്കേണ്ടി വന്നു.

ഇതിനുശേഷം അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നാരായണി അമ്മയും രോഗബാധിതയായി കിടപ്പിലായി. അതികഠിനമായ ക്ഷയരോഗമാണ് അവരെ ബാധിച്ചിരുന്നത്. സമീപവാസിയായിരുന്ന ഓരയുവേട്ടവൈദ്യന്റെ ചികിത്സയല്ലാതെ ശാസ്ത്രീയമായ യാതൊരു വൈദ്യസഹായവും അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ അവർ ലഭിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നാരായണപിള്ളയുടെ മരണാനന്തരം പത്തു മാസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ആ സാധുവി ഭർത്താവിനെ അനുഗമിച്ചു.

വിഷയമുള്ളവെ പരിതരണങ്ങളാവശ്യമായതോ, നൈസർഗ്ഗികമായ ശീലംകൊണ്ടോ, അല്ലെങ്കിൽ പിന്നീടോ കർമ്മപരമായ കഴിവുള്ളവർ അതിൽ പ്രവേശിക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതോ പാപപ്രവൃത്തികളിൽ പ്രവേശിക്കാൻ പ്രത്യേകമായി അനുവദിക്കുന്നതോ അല്ലെങ്കിൽ ഹൈന്ദവർ അതിൽ വിശ്വസിക്കേണ്ടതോ പറ്റാത്തതോ?

കോയിപ്പുറം തൃപ്പൂപ്പിള്ളയുടെ ഉപാധശാസ്ത്രം സരിച്ചു പാച്ചുതന്റെ ചേരിയായ സമാധാനം വിചാരിച്ചു, അതിന് എന്തെങ്കിലും പാർശ്വഭാവമുണ്ടാകുമെന്നുവന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു, അതിന്റെ അർത്ഥം അന്നത്തെ ദൈവത്തിന് അറിയാമെന്നു കി. മോദം വെച്ചുകൊണ്ട് അന്നിയിൽ സമർപ്പിച്ചു. പരേതനായ സമാധാനപിള്ളയുടെ അറിയിച്ചുമാലിയാന രാജാവായ ഈ പൊലയന്റെ ചേരിയായിരിക്കുമായിപ്പോലെത്തന്നെ ആർദ്രമായിത്തന്നെ ഉണ്ടാകും. നാശനഷ്ടങ്ങളുടെ സങ്കാർശ്യവനകാലത്തെ, മച്ചുത വർഷം അത വർഷമായി കണക്കാക്കി അത്രയും കാലത്തേക്കു വരുന്ന ശമ്പളത്തുക അടയ്ക്കി വിട്ടിട്ടു, ഒരു ഭാഗം പാച്ചുവിന്റെയും മറ്റൊരു ഭാഗം തന്റെ താഴാട്ടിലും നൽകാൻ ദിവാനി ഉത്തരവു ചെയ്തു. ഈ കണക്കുപ്രകാരം പാച്ചുവിന് ഇത്തരം ഉത്തരവ് രൂപ കിട്ടുവാൻ വകാശമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ നാശനഷ്ടങ്ങളുടെ സമ്പാദ്യം മുഴുവനും അയാൾക്കുവകാശമുണ്ടാണു ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും, അതിനാൽ ഗവണ്മെന്റിൽ നിന്നും അടയ്ക്കിയിട്ടുള്ള തുക മുഴുവൻ തന്റെ താഴാട്ടിലേക്കു മുതൽ ചേർക്കേണ്ടതെന്നും, കാണിച്ച് ഒരു രജിസ്റ്ററായി പരേതന്റെ മേൽവേലത്തിൽ വകാശമുണ്ടാണെന്നു പ്രസ്തുത ഓഫീസിലുള്ള അവസാന തീർച്ചയ്ക്കു കാലതാമസം നേരിട്ടു. വിശ്വാസ്യതയും ഇടയ്ക്കാർ ഉടൻ ലഭിക്കുമെന്ന പാച്ചു പ്രതീക്ഷിച്ച സങ്കാർശ്യമായും അങ്ങനെ വിട്ടുപോയി. സാഹിത്യ മനോഹരമായ ശകുന്തലിനെയും മറ്റും സമ്മേളനങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളി തയ്യാറാക്കേണ്ടതു ഫലിച്ചു. ൧൯൦൧-ലെ റെവന്യൂ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷനിൽ നാമത്തിൽ ഉള്ളതായ മോദം ഉടൻ തന്നെ തീർത്തു, മറ്റൊരു ഭാഗം എന്തെങ്കിലും അനുകൂലമായിത്തീർന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഈ സംഭവം അന്നത്തോളം അന്നത്തോളം കൈയെഴുത്തുകാരെക്കൊണ്ടുവന്നു.

സകാരിന്റെ സമാധാനവും നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായി തട്ടി നീക്കിയ അത്യാഗ്രാഹിയായിരുന്ന വൃദ്ധമാതുലൻ നാല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ ഇഹലോകവാസം വെടിഞ്ഞു. പാച്ചു, വിനയവും മരണാശ്വേഷമായി ടിവാർജിനെ സമീപിച്ചു. ആദ്യം അനുവദിച്ചിരുന്ന തുകയിൽ മൂന്നു രൂപാ പാച്ചുവിന് ഉടനെ നൽകുവാനും ചോക്കി സംഖ്യ സകാരിലേയ്ക്കു മുതൽക്കൂട്ടുവാനും യോഗീലനായിരുന്ന ടിവാർജി ഉത്തരവു ചെയ്തു. അങ്ങനെ പാച്ചുവിന് മൻ തീരുമാനത്തിൽനിന്ന് ഏഴുപത്തഞ്ചു രൂപാ കൂടുതൽ ലഭിച്ചു. പിതാവിന്റെ കടംബെത്തിലെല്ലാം ആദ്യ ഉത്തരവനുസരിച്ചു കിട്ടുമായിരുന്ന തുകപോലും നഷ്ടപ്പെട്ടു. ടിവാർജി രാമാവുവിന്റെ ഭാക്ഷിണ്യപുറമായ തിരുമാനമനുസരിച്ചു ലഭിച്ച മൂന്നു രൂപായും ഉൽക്കണ്ഠപൂർവ്വമായിരുന്ന ആ ബാലൻ കാളേജുവിദ്യാഭ്യാസത്തിന് ഒരു മുലധനമായിക്കരുതിവെച്ചപ്പോഴെ, അതിലൊരു പൈസപോലും ഹൈസ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസകാലത്തെ നാലുമാലികാവശ്യങ്ങൾക്കു കൂടി വിനിയോഗിക്കുവാൻ ഇനിഞ്ഞില്ല. അതിനാൽ ഹൈസ്കൂൾവിദ്യാഭ്യാസത്തിനാവശ്യമുള്ള പണം അന്യപക്ഷിക്കുണ്ടാകാം അപ്പോഴാണ് അവശേഷിച്ചിരുന്ന.

എന്നാൽ ഇക്കാലത്തുതന്നെ പാച്ചുവിന്റെ ഭാവി ജീവിതഗതിയെ സാരമായി സ്പർശിക്കയും, ഏറക്കുറവുപ്രകാരം അറിയുകയും ചെയ്തു മറ്റൊരു സാക്ഷ്യമുണ്ടാക്കി. നായർസമുദായോദ്ധാകൻ എന്നു വിഖ്യാതനായ സി. കൃഷ്ണപിള്ളയെ നേരിട്ടു കാണുവാനും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ 'പരിചയവും സ്നേഹവും ആത്മീയശുദ്ധി'യോടുകൂടി ഇക്കാലത്തു പാച്ചുവിന് അവസരം ലഭിച്ചു, എന്നുള്ളതായിരുന്നു ഇത്. കോയിപ്പുറം കൃഷ്ണപിള്ള പാച്ചുവിന്റെ ദർശനം നിറഞ്ഞ ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് ഒന്നിലധികം തവണ സി. കൃഷ്ണപിള്ളയോടു പറഞ്ഞിരുന്നു. കൃഷ്ണപിള്ള പാച്ചുവിനെ നേരിട്ടു കാണുവാൻ കൌതുകം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ സമുദായപരമായ ജനസേവനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ താൻ ഇരുന്നാമെന്നായി വരിച്ച ആ മഹാശയന്റെ സന്നിധിയിലേയ്ക്കു കൂപ്പുകയറ്റാകൂടി നടന്നു പോകുമ്പോൾ പാച്ചുവിന്റെ കാലുകൾ വിറക്കയും ശരീരം ധ്രുവിക്കുകയും ചെയ്തു. പിതാവിന്റെ മരണത്തിനു ശേഷം തനിക്കു നേരിടേണ്ടിവന്ന സന്താപകരങ്ങളായ

കുടുംബവേങ്ങയെക്കുറിച്ചുള്ള സൂചനകളും, ഭാവിജീവിതത്തെ
 രൂപിച്ചുള്ള ഉൽകണ്ഠാകലമായ ചിന്തകളും, ഒരു ചലനചിത്ര
 ത്തിലെന്നപോലെ പാച്ചുവിന്റെ ഹൃദയത്തിൽക്കൂടി ഒന്നൊ
 ന്നായി കടന്നുപോയി. ഒരു ഗിരിശ്രേണിയുള്ള ഗംഭീരവും,
 സമുദ്രവിസ്തൃതിയുള്ള ഒരു ഹൃദയവുമാണു തന്റെ ഗുണകാം
 ക്ഷിയിൽ ആ ബാലൻ ഒഴിച്ചത്. ആ മുഖത്തു പ്രസ്താവ്യമായി
 നീണ്ടു കനത്ത നിന്നിരുന്ന മേൽമീശയും, തുടഞ്ഞ വട്ടമുഖവും,
 ആരഭേയും ബഹുമാനാദരങ്ങളെ ഹാദാകമ്പിക്കുന്ന ഗംഭീര
 മായ നോട്ടവും പാച്ചുവിന്റെ ഹൃദയത്തെ അന്നത്തെ ആട്ടുസ
 രംഗത്തിൽത്തന്നെ വശീകരിക്കുകയുണ്ടായി. സി. കെ. പി.,
 പാച്ചുവിന്റെ കടുംബചരിത്രങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി ചോദിച്ചു
 ഗ്രഹിച്ചു. ആ മുഖത്ത് അനിയന്ത്രിതമായ മനോരവനെയ്യ
 ഭേയും. ആത്മാർത്ഥമായ അനുകമ്പയുടേയും ഭാവസ്സുരണങ്ങൾ
 നിരന്തരമായി ഉദിച്ചു മാന്യതകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് പാച്ചു
 വിനു കാണാമായിരുന്നു. കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ അവസാനത്തിൽ
 സി. കെ. പി., അന്നു തിരുവനന്തപുരം ഫൈസ്റ്റ് ഫൈഡ്
 മാസ്റ്ററായിരുന്ന അയ്യൻപിള്ളയ്ക്ക്, പാച്ചുവിന് ഒരു ശ്രീ
 സ്കോളർഷിപ്പ് നൽകണമെന്ന ഗുപ്താർത്ഥം ചെപ്പുകൊണ്ട്
 ഒരു കത്തു കൊടുത്തു. പ്രസ്തുത കത്തുമായി പാച്ചു അയ്യൻ
 പിള്ളയുടെ ഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു നടന്നു. അയ്യൻപിള്ള പാച്ചു
 വിനെ സൗഹാർദ്ദപൂർണ്ണരും സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായി എ
 കിലും സ്കോളർഷിപ്പ് കാട്ടുത്തിൽ യാതൊരു സഹായവും
 ചെയ്യുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ നിരാശ പാച്ചു
 വിന്റെ ജീവിതത്തിൽ ആദ്യത്തേതോ അവസാനത്തേതോ
 ആയിരുന്നില്ല. ഇക്കാലത്തുതന്നെ സി. കെ. പി., കൊല്ലം
 ഫൈസ്റ്റ് ഫൈഡ് മാസ്റ്ററായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. കൊല്ലത്തു
 ചെന്നു ഫൈസ്റ്റിൽ ചേരുവാൻ പാച്ചുവിന് അദ്ദേഹത്തിൽ
 നിന്ന് ഒരു നിർദ്ദേശം കിട്ടി. ഗുപ്താർത്ഥം സാധിക്കാ
 തിരുന്ന സ്കോളർഷിപ്പ് സി. കെ. പി., തന്നെ പാച്ചുവിനു
 കൊല്ലത്തനുവദിച്ചു കൊടുത്തു. കോയിപ്പറത്തു കൂട്ടുപിള്ള
 യുടെ കൊല്ലത്തുള്ള ഭവനത്തിലാണു പാച്ചു അവിടേയും
 ഭക്ഷണം കഴിച്ചു താമസിച്ചിരുന്നത്.

നീ. കെ. പി., പാട്ടുവിന അന്നു കൊല്ലപ്പുറംസീമയിലുള്ളതാണ്. ഗുണപിള്ളയുടെ പരിചയം നേടിക്കൊള്ളൂ. മുൻസിഫ് ഗുണപിള്ള വില കുറയ്ക്കുമ്പോൾ കരാറുള്ള പാട്ടുവിനെ സ്വന്തം ഉടമസ്ഥനായി പ്രകാരം പ്രതിമാസം അതോ രൂപാ സൗകര്യമായി നൽകുകയും ചെയ്യാനാണു. പ്രകാരം പ്രതിമാസം രൂപാ രൂപാ വീതം ലഭിക്കുന്ന ഒരു പ്ലാനും പാട്ടുവിനു കിട്ടി. ഇങ്ങനെ ഉദാഹരണത്തിലും, പാട്ടുവിനു ശീലായും, സംപൂർണ്ണമായതാക്കിയെന്ന മൂന്നു ഗുണപിള്ളയുടെ ഒരു കാലത്തുള്ള സ്വന്തം സഹകരണസംഘടനയുടെ പാട്ടുവിനെ പ്രസിഡന്റായി നിയമിച്ചു.

അദ്ധ്യായം ൩

പരമേശ്വരൻ പിള്ള മഠത്തിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിത്തീർന്നതിൽ ജയിക്കുകയും, അദ്ദേഹം വർത്തമാന തിരുവനന്തപുരത്തു മഹാജാസ്കാളത്തിൽ എഫ്. എ. ഞാണിൽ ചേർന്നു വിദ്യാഭ്യാസം തുടരുകയും ചെയ്തു. കോയിപ്പുറം കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ തിരുവനന്തപുരത്തെ ഭവനം, ഒരു സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാർത്ഥിയായി കൊല്ലത്തുനിന്നു തിരിച്ചുവന്ന പഴയ പാച്ചുവിനു സന്തോഷപുരസ്കാരം അതിഥി നൽകി. ദിവാൻ രാജാവിന്റെ ഔദ്യോഗികമായി ഉദ്യോഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന മന്ത്രിയുടെ പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ സ്വകാര്യ ഉപദേശനായി ശേഷിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത ഉപദേശനായവനെപ്പോലെതന്നെ മറ്റൊരു സമാധാനമായി കൊല്ലത്തുവെച്ചു വെച്ചു മുൻസിഫ് കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ സ്നേഹവാത്സല്യമുള്ള, പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസത്തെ സുഗമമാക്കി. കാളപ്പുറംവിദ്യാഭ്യാസത്തിനാവശ്യമായ വിലപിടിച്ച പുതിയ പുസ്തകങ്ങൾ വാങ്ങുവാനോ, അതേ മേൽക്കൂലി വാങ്ങുവാനോ വിദ്യാർത്ഥികളെപ്പോലെ മാനുഷമായ വിധത്തിൽ വസ്തുധാരണം ചെയ്തു ജ്ഞാനത്തിൽ ഹാജരാകുവാനോ, അന്നും അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. സ്നേഹിതന്മാരോടു പുസ്തകങ്ങൾ കടം വാങ്ങിയും, പഴയ പുസ്തകങ്ങൾ അന്വേഷിച്ചു പിടിച്ചും പരമേശ്വരൻപിള്ള തന്റെ ആവശ്യങ്ങൾ നിവർത്തിച്ചു. മറ്റു വിദ്യാർത്ഥികൾ കാളപ്പുറം സമാധാന വിനോദങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും, സംഘം ചേർന്ന് ഉല്ലാസിച്ചു സമാധാനം വേർതിരിക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഒരിടത്തായ പരമേശ്വരൻപിള്ള മറ്റുള്ളവരുടെ വസതികളിൽ ധനം മുൻപിലിരുന്നു, ഭാഗ്യവാന്മാരായ അവരുടെ സന്താനങ്ങളെ കൃഷ്ണൻ പഠിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരിക്കും.

ഇക്കാലത്ത്, യോഗ്യവായനയ്ക്കു മുൻസിഫ് കൃഷ്ണപിള്ള ഒരു വെക്കേഷൻ കൊല്ലത്തുചെന്ന് അദ്ദേഹത്തെക്കാണുവാൻ, പരമേശ്വരൻപിള്ളയോടൊത്തുപിടിച്ചു. കൃഷ്ണപിള്ള ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം, പറവൂർ എന്നീ മൂന്നു സ്ഥലങ്ങളിലെ മുൻസിഫ്

മാക്സൊവാ പ്രവാർക്കുള്ളും, മാത്രമല്ലവിന മൂന്നു പ്രവാർക്കും
 പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ ഏല്പിച്ചു. അതിനായ ആ ബാലനും
 കഴിവുള്ള സഹായങ്ങൾ ചെയ്തുകൊടുക്കണമെന്നാണ് ഏറ്റ
 ന്നിൽ പറഞ്ഞിരുന്നത്. മാത്രമല്ല കിട്ടിയ മൂന്നു പ്രവാ
 രുകളെ മേൽനോട്ടത്തിലായിരുന്ന പൊതിങ്ങാട്ട് എളിയിൽ തിരു
 കിടന്നാട്ട്, പരമേശ്വരൻപിള്ള മക്കളനാശരിയിൽ നിന്ന്
 ഈ മൂന്നു സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കും കാൽനടയായി സഞ്ചരിക്കുകയാണു
 ചെയ്തത്. എത്ര ദൂരവും കാൽനടയായി സഞ്ചരിക്കുവാനുള്ള
 താക്കം ബാല്യത്തിലുണ്ടെന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള സന്നാഹി
 ത്തിരുന്നു. മക്കളനാശരിയിൽ നിന്ന കൊല്ലത്തേയ്ക്കു പോക
 വാൻ, ഇരുപത്തിയെട്ടു നാഴികയകലേയ്ക്കുള്ള കാൽനടയ്ക്കുവരെ
 കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ചിരുന്നുശേഷം, അവിടെനിന്നു മാത്ര
 മാണു പരമേശ്വരൻപിള്ള കൊല്ലത്തേയ്ക്കു പതിവായി വരും
 കയറാറുള്ളത്. മക്കളനാശരിയിൽനിന്നു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു തിരി
 ക്കുമ്പോൾ വളരെപ്പുറമായ മൂന്നു മലകൾ മാത്രമാണു കൈവശ
 മൂന്നായിരിക്കുക, എന്നുള്ളതുകൊണ്ടു്, ഈ നടപ്പു് ഒഴിച്ചുകൂട
 വാൻ മേലാണു ഓരോരും മാത്രമായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെയുള്ള
 സഞ്ചാരത്തിൽ ഒരിക്കൽ ബോധാഹിതനായി പരമേശ്വരൻ
 പിള്ള റോഡിൽ വീണുപോയിട്ടുണ്ടു്. തൊടുപുഴക്കാരായ രണ്ടു
 മുസൽമാന്മാർ ആ അവസരത്തിൽ അതിലെ കടന്നുപോക
 കയും, ബോധാഹിതനായിക്കിടന്നിരുന്ന പാപ്പുവിനെക്കണ്ടു സ
 രതാപപൂർവ്വം എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി ഇങ്ങുയിച്ചു ബോധം
 വരുത്തി വരുത്തിയപ്പോൾ മേൽനോട്ടം കൊടുത്തതുകൊണ്ടു് ചെയ്തു.
 എങ്കിലും, കാൽനടയായിട്ടുതന്നെയാണ് ആലപ്പുഴ, കോട്ടയം,
 പറവൂർ എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു പരമേശ്വരൻപിള്ള
 പ്രവാർക്കുള്ളതുകൂട്ടമായി തന്റെ ഭിക്ഷാടനമാരംഭിച്ചത്. ആല
 പ്പുഴ മുൻസിഫ് യാതൊരു സഹായവും ചെയ്യുവാൻ സാധി
 ക്കയില്ലെന്ന് ആദ്യസന്ദർശനത്തിൽത്തന്നെ തീർച്ചപറഞ്ഞു.
 കോട്ടയം മുൻസിഫ് "പിന്നെയൊക്കെ" എന്ന് ഒറ്റ വാക്കിൽ
 ഒരു മറുപടിയാണ് നൽകിയത്. പരമേശ്വരൻപിള്ള നിരാശ
 പ്പെടാതെ ആ ഒറ്റ വാക്കിനെ അതേപ്രാപിച്ചു മക്കളനാ
 ശരിയിൽനിന്നു കോട്ടയത്തേയ്ക്കും, തിരിച്ചു മക്കളനാശരിക്കും,
 വീണ്ടും കോട്ടയത്തേക്കും വലു പ്രാവശ്യം സഞ്ചരിച്ചു. പക്ഷേ

നടന്നു നടന്ന കാലം തോതെപ്പോലെ, തുടർച്ചയായുള്ള ഈ സന്ദർഭനശ്ശിതകൾക്കുള്ള യാതൊരു ഫലവുമുണ്ടായില്ല. അവസാനമായി കയ്യിൽ ശേഖരിച്ച കത്തുമായി നിരാശനായ പാമേശ്വരൻപിള്ള കാൽനടയായി മൂന്നു ദിവസത്തെ വഴിയുള്ള പര്യടനം തിരിച്ചു. പട്ടിണിനിടന്നും, തളർന്നും, ക്ഷീണിച്ചും ഒരുവിധം മുൻസിഫിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ എത്തിച്ചേർന്ന് അദ്ദേഹത്തെക്കണ്ട് എഴുന്നേൽക്കുകയും ചെയ്തു. എഴുന്നേൽക്കുകയും ചെയ്ത തീരുന്നതിന് മുൻപുതന്നെ കമ്മീഷൻ ഉത്തരവുകളോടെ മിസ്റ്റർ അദ്ദേഹം മുമ്പടി പാഞ്ഞു. യാത്രാദൃഢ്യംകൊണ്ടും, നിരാശകൊണ്ടും ക്ഷീണമിടുന്നതായിരുന്ന പാമേശ്വരൻപിള്ള ദീപ്തിനശിച്ച തന്റെ നന്മനശ്ശിതം കേൾക്കുകയും ചെയ്തതോടെ വർണ്ണം ആ ഉദ്യോഗസ്ഥന്റെ മുഖത്തു പതിപ്പിച്ചു, നിന്നിമേൽ നായിനോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുവാനല്ലാതെ കൈകൾപോലും ഉരിയാടുവാൻ ശക്തനായില്ല. ഇതു കണ്ടാർദ്രമിത്തനായ മുൻസിഫ് “ഞാൻ നിങ്ങൾക്ക് ഒരു രൂപാ തരണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നു. അതിപ്പോൾ കൈവശമിട്ടു. തിരുവനന്തപുരത്തു ഒ.പി. എ. സ്റ്റാമ്പിൽ പാടിരുന്ന എന്റെ മകൻ അതു നിങ്ങൾക്കു കൈമാറിച്ചു തരും” എന്നുകൂടി പറഞ്ഞിട്ട് അകത്തേക്കു പോയി. ഉദാഹരണമായ ഈ ദാതാവും, മാനമർപ്പിച്ച ചെന്ന പാമേശ്വരൻപിള്ളയും, അവരുടെ സുഹൃത്തുക്കളായിരുന്ന മിഷനറികൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി, ഈ ലോകത്തിൽ നിന്ന് അന്തരം വെച്ചിട്ടു കാലം കറഞ്ഞെന്നു കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എങ്കിലും പ്രസ്തുത വാഗ്ദാനം ഇനിയും നിർവ്വഹിക്കപ്പെടണം തായിട്ടാണ് ഇരിക്കുന്നത്. പാമേശ്വരൻപിള്ള തന്റെ അനുഭവങ്ങൾ യഥാകാലം സമുദേശപ്രേരിതനായിരുന്ന മുൻസിഫ് കൃഷ്ണപിള്ളയെ അറിയിച്ചു. അദ്ദേഹം അതു കേട്ടു വേദിച്ചു. എന്തായാലും ഈ കാര്യശ്രേണിനാ, നിരായും പരിഹാരമെന്നപോലെ ഉടൻതന്നെ മുൻസിഫ് കൃഷ്ണപിള്ള സത്യാ ചെട്ടിക്കുവാനുള്ള ഒരു കമ്മീഷൻ ഉത്തരവു പാമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു നൽകി. ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരിക്കുമ്പോൾ പല കമ്മീഷൻ ഉത്തരവുകളും അദ്ദേഹം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. വസ്തുധാരണം തുടങ്ങിയ പ്രാഥമികമായ മനഃശ്യാവശ്യങ്ങൾക്കുപോലും പണമില്ലാതെ ഉൾപ്പന്ന അഭാവത്തു, സമ്പത്തിൽ നിന്നും ധർമ്മത്തിൽ നിന്നും

വൃതിവലിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്ന മില മില്ലറ പ്രഭുവാ
 മനസ്സുവേണ്ട പാമേശ്വരൻ പിള്ളയ്ക്കു മുമ്പാകെ കൈമാറിവന്നി
 രുന്നു. കമ്മീഷൻ ഉത്തരവുകളെ സംബന്ധിച്ചു വ്യാജമായ
 റിപ്പോർട്ടുകളെയെല്ലാം പണംകൊണ്ടു മില കക്കികൾ
 അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. മില സെക്ഷനിൽ ടീഷണി
 കൊണ്ടുവരുന്ന വിരട്ടിയോടിക്കുവാൻ പോലും പ്രബലന്മാ
 രായ മില കക്കികൾ തുനിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങനെയുള്ള അവ
 സാങ്ങളിലെല്ലാം സത്യസന്ധനയും, വിപരീതയെന്താ പരമേ
 ശ്വരൻ പിള്ളയ്ക്കു പിന്തുണയായുറപ്പു നിന്നിരുന്നതുകൊണ്ട്
 രിക്കൽപോലും ആ ഖൊഡ്രശെയ്ൽ തന്റെ കർതവ്യങ്ങളിൽ
 നിന്ന് അദ്ദേഹം വൃതിവലിക്കുവാനിടയായിട്ടില്ല.

നിരന്തരമായ കാര്യപ്പുരക്കൊണ്ടും, പോഷണകരമായ
 ആഹാരസാധനങ്ങളുടെ അഭാവമൊണ്ടും, കളുപ്പവിദ്വാദ്യം
 സംതൃപ്തി ഒരു വയ്ക്കം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും പാമേശ്വരൻ
 പിള്ള രോഗഗ്രസ്തനായിത്തീർന്നു. ജൂനിയർ എഫ്. എ.
 പരീക്ഷ കഴിഞ്ഞു വിട്ടിലെത്തിയതോടുകൂടി അദ്ദേഹം ശസ്ത്രാ
 വലംബിയാക്കിത്തീർന്നു. 'ഹെല്യർ'സ് ഡിസിസ്' എന്ന മുത്രാ
 ശയരോഗമാണ് അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിരുന്നത്. രണ്ടു മാസം
 മുമ്പാ അദ്ദേഹത്തിനു രോഗശയ്യയിൽത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ട
 ത്തിരുന്നു. രോഗരേണു വന്നുണ്ടെന്നുപ്രാർ കാളത്തിൽ
 ചേരുവാനുള്ള സാധനം കഴിഞ്ഞുപോയി. ഒരു വയ്ക്കം നിഷ്പ്ര
 യോജനമായി ദുർവ്വയം ചെയ്തതെന്നു കരുതി പാമേശ്വരൻ
 പിള്ള കോട്ടയത്തുചെന്ന്, താനവിടെ ഗുഹാജൻ സ്പെക്ടറായി
 തന്ന സി. കെ. പി.-യെക്കണ്ടു. ഏതു ഘട്ടത്തിലും ആ ശിഷ്യപ്ര
 മഖന്റെ ഗുണകാംക്ഷിയാകുന്ന ഗുരുദൂതൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 ആഫീസിൽ അപ്പ്രാർ ഒഴിവുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ചെറിയ ഉദ്യോ
 ഗം താല്ക്കാലികമായി പാമേശ്വരൻ പിള്ളയ്ക്കു നൽകി. കൂടാ
 തെ തന്റെ ശിഷ്യങ്ങളെ അയ്യയനം ചെയ്യിക്കുവാൻ സ്വന്ത
 ഗൃഹത്തിൽ താമസമാക്കിക്കൊള്ളുവാനും സി. കെ. പി., പാമേ
 ശ്വരൻ പിള്ളക്കുണ്ടായി നൽകി. ഇങ്ങനെ പ്രതിമാസം പത്തു
 രൂപാ വീതം ഒരു വയ്ക്കത്തെയും ലഭിച്ച ശമ്പളം മുറവൻ ഭാവി
 യിലെ ആവശ്യങ്ങൾക്കു മിച്ചം വയ്ക്കുവാൻ പാമേശ്വരൻ പി
 ള്ളയ്ക്കു കഴിഞ്ഞു.

ഒരു വർഷം കഴിഞ്ഞു പരമേശ്വരൻപിള്ള കാളേജിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോയി. സദ്യേശപ്രദിതനായിരുന്ന സി. കെ. പി., പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഉദ്യോഗം സ്ഥിരപ്പെടുത്താമെന്ന പ്രതിജ്ഞയെല്ലു എങ്കിലും, അത്ര തുച്ഛമായ തെദ്യോഗത്തിൽ ജീവിതശിഷ്ടം കഴിച്ചുകൂടുവാൻ ഉൽക്കണ്ഠിതനായിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള ജാപ്പാപ്പിറ്റ. കാളേജിൽ പുസ്തകങ്ങൾ പ്രതിവർഷം മാറിമറുക്കുന്നതിനാൽ ഒരു വർഷം നഷ്ടപ്പെട്ട പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു രണ്ടു വർഷത്തെ പുസ്തകങ്ങൾ ഒരു വർഷം കൊണ്ടു പഠിച്ചുതീർക്കണമെന്നു. പരീക്ഷയടക്കുമ്പോൾ മാത്രം ഉറക്കമില്ലാ പഠിക്കുന്ന പഴയ അദ്ധ്യയനരീതി പരമേശ്വരൻപിള്ള വളരെ മുൻപേ വെടിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു വർദ്ധവസാനത്തിൽ പരീക്ഷാവിജയം നേടുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു വിഷമമൊന്നുമുണ്ടായില്ല.

മറമ-ൽ പരമേശ്വരൻപിള്ള ഒരു ഡി. എ. വിദ്യാർത്ഥിയായിത്തീർന്നു. ഇക്കാലത്താണ് ആദ്യമായി ഒരു വിജയന സമ്പാദനമൂന്നു അദ്ദേഹത്തെ ഗാഢമായി ബാധിച്ചത്. ഫൈനാൾ ക്ലാസ്സുകളിലെ ക്രമരഹിതമായ അദ്ധ്യയനരീതി അദ്ദേഹം ഉപേക്ഷിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സാമ്പത്തികമായ കഴിപ്പങ്ങളിൽ നിന്നും അല്ലാത്തതായ മോഹവും ഇക്കാലത്തു അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിക്കാതിരുന്നില്ല. കാളേജിലെ ബ്രിത്തിലെ ഇരുട്ടത്തെ ചെൽപുകൾ ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശോധനയ്ക്കു വിഷയമായി. വിജയാവസരങ്ങളിൽ ഒരു നിമിഷംപോലും പാഴാക്കാതെ തല കാത്തു മനസ്സേറുമെല്ല അദ്ദേഹം വിജയനസമ്പാദനായും യത്നിച്ചു. ശാസ്ത്രീയമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളാണു പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഗ്രന്ഥത്തെ കൂടുതലായാകുന്തിച്ചത്. നോവലുകൾക്കും, മറ്റു സാഹിത്യകൃതികൾക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ രണ്ടാം സ്ഥാനം മാത്രമേയുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. പരമേശ്വരൻപിള്ള ഒരു ശാസ്ത്രകാരനാണ്. ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു വീക്ഷണാകാടിയിൽ കൂട്ടിയാണ് അദ്ദേഹം ബാഹ്യസംഭവങ്ങളെ നോക്കിക്കണ്ടിരുന്നത്. ഡി. എ-യ്ക്കു സെന്ററശാസ്ത്രം (Chemistry) ആയിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഐച്ഛികവിഷയം. ഏതെങ്കിലും ഒരു വിഷയത്തെ ശാസ്ത്രീയ

മായി അപഗ്രഥിക്കുവാനും, ശാഖാലക്ഷണമെന്നും ചെട്ടാരനെ സൂക്ഷ്മമായി വിമർശിക്കുവാനും, അദ്ദേഹത്തിന് കഴിയുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഒരു മിതഭാഷിയാണ്. സംഭാഷണങ്ങളിലാകട്ടെ, അനന്തരകാലങ്ങളിൽ കോടതികളിൽ കഴത്തെ കേസുകൾ വാദിക്കുമ്പോഴാകട്ടെ, പൊതുമാതൃകകളിൽ പ്രസംഗിക്കുമ്പോഴാകട്ടെ, നിരമസദൃശിൽ വാദപ്രതിവാദം ചെയ്യുമ്പോഴാകട്ടെ അശാസ്ത്രീയമായി ആവശ്യത്തിൽ കവിഞ്ഞ് രൊഹസ്സുപോലും അദ്ദേഹം ഉപയോഗിക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ ശാസ്ത്രീയമായ മനോഭാവമാണ് പിന്നീട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരമജീവിതത്തെ വിജയകരമാക്കിയിട്ടുള്ളത്. വ്യക്തിപരമായ കാര്യങ്ങൾപോലും അദ്ദേഹം ആവേശത്തോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചിട്ടില്ല. കേവലം ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു ജിജ്ഞാസയോടുകൂടി മാത്രമാണ് പൊതുജാതൃജീവിതത്തെ എല്ലാ ഘട്ടങ്ങളിലും, സ്വകാര്യജീവിതത്തെ മിക്കപ്പോഴും, അദ്ദേഹം വീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളത്. പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്ക് ഹൃദയത്തേക്കാൾ ബുദ്ധിയാണ് കൂടുതൽ വികസിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർശകന്മാർ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു. ബുദ്ധിപരമായിട്ടല്ലാതെ, സ്നേഹപരമായ ഒരു പ്രവർത്തനവും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കേണ്ടതില്ലെന്ന് അവർ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇത് ഏറെക്കുറെ ശരിയാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിപ്രധാനവും ശാസ്ത്രീയവുമായ മനോഗതിയുടെ ഒരു സ്ഥിരീകരണം മാത്രമാണ് ഇത്. മനോജ്ഞാസുദ്യോഗ വികാരപ്രധാനമെന്നു തോന്നാവുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിലെ സംഭവങ്ങൾപോലും ബുദ്ധിപ്രധാനമായ നിശ്ചലാത്മകജീവിതത്തിലെ വൈവിധ്യത്തിന് വേണ്ടിയുള്ള ഹില താല്പാലികവൃത്തിയാണെന്നു മാത്രമാണ്. പ്രസ്തുത ശാസ്ത്രീയവീക്ഷണകോടിതന്നെയാണ് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന് നാസ്തികൻ എന്ന ബിരുദം സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്തത്. ഡാവിന്റെ പരിണാമവാദം അക്കാലത്തു ശാസ്ത്രലോകത്തെ ഇളക്കിമറിച്ചു കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. Origin of the species (മറിജിൻ ഓഫ് ദി സ്പീഷീസ്) എന്ന ഡാവിന്റെ വിശുതമായ ഗ്രന്ഥം പരമേശ്വരൻപിള്ള ഒരു മതഗ്രന്ഥമെന്നപോലെ ആവർത്തിച്ചു

പഠിച്ചു. കുറച്ചുകാലം മുൻപു മാതൃഭൂമിപ്രവർത്തനാർത്ഥമേ
 ഹത്തിനയച്ചുകൊടുത്ത ഒരു പ്രസ്താവനയിൽ, “നിങ്ങളുടെ
 ഹൃദയത്തെ എറ്റവും സ്പർശിച്ചിട്ടുള്ളതും, നിങ്ങളുടെ ജീവിതത്തെ
 സാരമായി ബാധിച്ചിട്ടുള്ളതും, ആയ ഗ്രന്ഥമാണെന്ന്” ഒരു
 ചോദ്യംകൂടി ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. ഡാർവിന്റെ ‘*Virgin of the
 species*’ എന്നായിരുന്നു ആ ചോദ്യത്തിന് പരമേശ്വരൻപിള്ള
 നിസ്സംശയമായി മറുപടി കൊടുത്തത്. ഇതു കൂടാതെ ഹസ്തിലി,
 ടിങ്ഡൻ തുടങ്ങിയ ശാസ്ത്രീയചിന്തകന്മാരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളും
 ഇക്കാലത്തു അദ്ദേഹം ധാരാളമായി വായിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.
 ഡാർവിൻ, ഹസ്തിലി, ടിങ്ഡൻ മുതലായവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങ-
 ലാണ് പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ, കാലാനുകൂലമായ പരിവർത്ത-
 നങ്ങളിൽ മാത്രം വിശ്വസിക്കുന്ന ഒരു ജന്തുവിജ്ഞാനവാദിയാക്കിത്തീർത്തത്.
 ഡാർവിന്റെ പരിണാമവാദം വിപ്ലവകരമായ സമൂഹചരിത്ര-
 ചിന്തകളെ പഠിപ്പിച്ചു, പിന്നെയും, കാലഗതിയനുസരിച്ചുള്ള
 മനുഷ്യ ചരിത്രചിന്തകളെക്കുറിച്ചാണ് പ്രതിപാദിക്കുന്നത്.
 അവ ബുദ്ധിപ്രധാനമായ ശാസ്ത്രീയഗ്രന്ഥങ്ങളാണ്. വിപ്ലവ-
 കാലികൾ കീറാസ്, ഷെല്ലി തുടങ്ങിയ കവികളുടെ വികാ-
 രപ്രധാനമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ ആരാധിക്കുന്നു. അവരുടെ ജീവിത-
 ശ്ലോകപ്രധാനവും സാഹസികവുമാണ്. പരമേശ്വരൻപിള്ള
 ഇക്കാലത്തു സമ്പാദിച്ച എഴിന്മതിമാക്കി വച്ചിരുന്ന വിജ്ഞാ-
 നസമ്പന്നനാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവിജീവിതത്തെ ശോഭന-
 മാക്കിത്തീർത്തത്.

അദ്ധ്യായം ൪

ഡാക്ടർ ഫാവി ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്ന റിസിന്റേജ് ജംഗ്ലി ഞയിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു പൊയ്ക്കുഴിഞ്ഞിരുന്നു. അധികാരകാക്കിയും, ശിക്ഷണപ്രിയനുമായിരുന്ന ഡാക്ടർ മിച്ചലാണു തൽസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു നിയമിതനായത്. അദ്ദേഹം ഏതാനും കാലം കഴിഞ്ഞു വിദ്യാഭ്യാസധരൻ പദത്തിലേയ്ക്കുയന്നതും, അക്കാലത്തു കാമേളവിദ്യാത്മികൾ മാത്രമല്ല അർദ്ധപ്പട്ടിണിക്കാരായ പ്രാഥമികവിദ്യാലയങ്ങളിലെ ബോധനാർത്ഥം ഇംഗ്ലീഷ് രീതിയാസരിച്ചു വസ്രധാരണം ചെയ്തു വിദ്യാലയങ്ങളിൽ ഫാജാരികൊള്ളണമെന്ന ന്നമുന്നോക്കിയതും, ജനങ്ങളുടെ ഏകകണ്ഠമായ പ്രാർത്ഥനത്തിന്റെ ഫലമായി അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ പ്രവൃത്ത നിരമാ പിൻവലിച്ചതും ആരും വിസ്മയിച്ചിരിക്കാനിടയില്ല. പാശ്ചാത്യകലാശാലകളിലെ സ്വതന്ത്രമായ അന്തരീക്ഷത്തിലാണ് അദ്ദേഹം വളർന്നതെങ്കിലും, ഒരു സാമ്രാജ്യവാദിയും അധികാരപ്രമത്തനുമായിരുന്ന ഒരു സ്കോട്ടലൻഡ് കാര്യം ഇൻഡ്യൻ വിദ്യാത്മികളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തു്ക്കു തുടലാം അഹിതകരമായിരുന്നു.

സേപജ്ഞാധികാരിയായിരുന്ന ഡാക്ടർ മിച്ചൽ, പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ ഒരു കടന്ന വിപ്ലവകാരിയായിട്ടാണു പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. യുവാക്കന്മാരായ ഉല്പതിഷ്ഠക്കളുടെ ഇടയിൽ യൗവനത്തിൽ ഒരു കടന്ന വിപ്ലവകാരിയും, യാഥാസ്ഥിതികന്മാരായ വൃദ്ധന്മാരുടെ ഇടയിൽ വാൽകൃത്തിൽ ഒരു കടന്ന ഉൽപ്പതിഷ്ഠനും ആയിരുന്നു അദ്ദേഹം. പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ അഭിപ്രായധീരതയും, സ്വാതന്ത്ര്യബുദ്ധിയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹപാഠികളെ പലപ്പോഴും വിസ്മയിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയബോധമോ ദേശീയവീക്ഷണമോ ഇല്ലാതിരുന്ന അക്കാലത്തു്, ഒരു വിപ്ലവകാരി എന്ന പേരെടുത്ത അദ്ദേഹത്തിന്നു, കാമേളധിഗ്രതനായതുമായി ചിലപ്പോൾ ഏറ്റുമുട്ടലുകളും വന്നിട്ടുണ്ട്. പരമേശ്വരൻപിള്ള കാമേളയ്ക്കു് ഡിബേററിംഗ് സൊസൈറ്റിയിലെ സിക്രട്ടറിയായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. ഡാക്ടർ ഫാവി പുത്രനിവിശേഷമായ വാത്സല്യത്തോടുകൂടി വളർത്തിയിരുന്ന ആ സമ്മേളനശിശു

വിഷ്ണു, അദ്ദേഹം ഇൻഡ്രാദിദൈവത്തിന്റെ തീരപ്രദേശങ്ങൾ വിട്ടു പൊയ്ക്കുഴിഞ്ഞിരുന്നിട്ടും, പ്രതിവർഷം ഉപദേശരൂപത്തിലുള്ള സന്ദേശങ്ങൾ അയച്ചുകൊടുക്കുക പതിവായിരുന്നു. ഡീർബററിയിലെ സൊക്കസെറ്റി വെള്ളമാനപുഷ്പവും ഹാവിയുടെ സന്ദേശങ്ങൾക്ക് ഉപലാഭപരമായ മറുപടികളും അയച്ചുകൊടുക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത വർഷത്തിൽ ഈ സന്ദേശത്തിന് മറുപടി എഴുതി ഉണ്ടാക്കുവാനുള്ള യോഗി സിക്രട്ടറി എന്ന നിലയിൽ പരാമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കിടയിലാണ് നിക്ഷിപ്തമായിരുന്നത്. അദ്ദേഹം ഒരു മറുപടി എഴുതിയുണ്ടാക്കി. മാമുലനംസരിച്ചുള്ള മറുപടിയെഴുത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിച്ചു പരാമേശ്വരൻപിള്ള പരാക്ഷമായി അത്യാപകന്മാർക്ക് മില ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുവാൻകൂടി ഈ അവസരത്തെ വിനിയോഗിച്ചു. അത്യാപകന്മാർ വിദ്യാർത്ഥികളോടു സമഭാവന വർത്തിക്കേണ്ടതിന്റേയും, ഞ്ഞാമുറികൾക്കു വെളിയിലുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അവർ പങ്കെടുക്കേണ്ടതിന്റേയും, ആവശ്യകതയോടു ഈ കത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം മുദ്രിക്കാണിച്ചു.

പ്രസ്തുത കത്തു സൊക്കസെറ്റിയുടെ അംഗീകാരത്തിന് സമർപ്പിക്കണമെന്ന് ഒരു ചടങ്ങുണ്ടായിരുന്നു. വിദ്യാർത്ഥികളും അത്യാപകന്മാരും സമമുന്നോട്ടിൽ യഥാസ്ഥാനങ്ങളിൽ സന്നിഹിതരായി. ഔതനമായി യാതൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ പരാമേശ്വരൻപിള്ള എഴുന്നേറ്റുനിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏറ്റക്കുറച്ചിലില്ലാത്ത സ്വരത്തിൽ കത്തു വായിച്ചുതുടങ്ങി. അത്യാപകന്മാർക്കുള്ള ഉപദേശഭാഗം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഹാളിലെ രംഗം പ്രക്ഷുബ്ധമായി. ഡാക്ടർ മിച്ചൽ ഫ്ലാററ് ഫാറത്തിൽ ഇരുത്തുകൊണ്ടു ക്രമശാസ്ത്രനായ ഈ യുവാവിനെ ശരീരശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ഒരുതരം ജീജാസയോടുകൂടി തുറിച്ചു നോക്കുന്നതും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ പൂർണ്ണമായും, മുമ്പത്തു ശുദ്ധമായ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതും, പരാമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു കാണാമായിരുന്നു. മറുത്യാപകന്മാർ പരസ്പരം നോക്കി മലം മുളിമു. വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ട, ആഹ്ലാദവും ഉൾക്കണ്ഠയും ഇടകലർന്ന ഒരു അശുഭതരംഗം മാത്രമാണു ഹാളിലെ നിശ്ശബ്ദതയെ ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു

ചെലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പരമേശ്വരൻപിള്ള കത്തു വായിച്ചു തീർത്തു സ്വസ്ഥാനത്തിങ്ങുന്നപ്പോൾ ഹാളിലെപ്പോൾ നിശ്ശബ്ദത വ്യാപിച്ചു. വിദ്യാർത്ഥികൾ അല്പാപകന്മാരുടേയും വിശേഷിച്ചു ഡോക്ടർ മിച്ചലിന്റെയും മുഖത്തു നിന്നിടേക്കുരായി നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അദ്ദേഹിമിഷണറേ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അവിടെ സന്നിഹിതനായിരുന്ന എം. രാമവർമ്മന്മാൻ സ്വസ്ഥാനത്ത് എഴുന്നേറ്റു നിന്നുകൊണ്ടു പ്രസ്തുത കത്തിലേ ഉള്ളടക്കത്തെക്കുറിച്ച് പരക്കുമായി വിചാരിച്ചു. അക്കാലത്ത് ഒരു കടന്ന യാഥാസ്ഥിതികനും, അനന്തരജീവിതത്തിൽ അഭിപ്രായങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ഒരു വിപ്ലവകാരിയുമായിരുന്ന അദ്ദേഹം, പ്രസ്തുത കത്തിൽ അല്പാപകന്മാർക്കു നൽകിയിരുന്ന ഉപദേശമാഗത്തെ അത്യുഗ്രമായി ഭവിച്ചു. അതിനെത്തുടർന്ന് തീക്ഷ്ണമായ ഒരു വാദപ്രതിവാദം നടന്നു. അല്പാപകന്മാരുടെ എതിർപ്പിനെ ചെറുത്തു നിവ്വുവാൻ വേണ്ട പങ്കുറപ്പ് അന്നു വിദ്യാർത്ഥികൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. അംഗീകാരത്തിന്നു സമർപ്പിച്ചു കണ്ട് അസഹിഷ്ണുമാണെന്നും, അതു മററി എഴുത്തുണ്ടെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തിന് ഒരു വലിയ ഭൂരിപക്ഷം ലഭിച്ചു. അടുത്ത ദിവസം പരമേശ്വരൻപിള്ള ഡോക്ടർ മിച്ചലിന്റെ സന്നിധിയിൽ ഹാജരാകുവാൻ നിയുക്തനായി. മറ്റു പട്ടികയുടെ പകർപ്പു ഹാജരാക്കുവാൻ പ്രിൻസിപ്പാൾ ക്രോധപൂർവ്വം പരമേശ്വരൻപിള്ളയോടു ആജ്ഞാപിച്ചു. യോഗം നിർത്തിയ കത്തു താൻ ഉടൻതന്നെ നശിപ്പിച്ചുകുളഞ്ഞതായി പരമേശ്വരൻപിള്ള മറുപടി പറഞ്ഞു. കർശനമായ ശിക്ഷണനടപടികൾ നടത്തുമെന്നു പ്രിൻസിപ്പാൾ ഭീഷണിപ്പെടുത്തി. കത്ത് തന്റെ കൈവശമില്ലെന്നു പഴയ പല്ലവിതന്നെ പരമേശ്വരൻപിള്ള ആവർത്തിച്ചു. രേഖാമൂലമായ തെളിവില്ലാതെ ശിക്ഷണനടപടികൾ കയ്യാളുവാൻ പ്രിൻസിപ്പാൾ ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അദ്ദേഹം ഉൽക്കണ്ഠാപലനാൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ മുഖത്ത് നെത്രകുടി തുറിച്ചു നോക്കിയതിനശേഷം പിന്തിരിഞ്ഞു നടന്നുകൊള്ളുവാൻ പട്ടാളമുറയിൽ ഒരു ആജ്ഞ നൽകി. അതിനശേഷം പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ നടപടികൾ ഡോക്ടർ മിച്ചലിന്റെ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായിരുന്നു.

കാളേളവിദ്യാത്ഥികൾ തിരുവനന്തപുരത്തിനു സമീപമുള്ള പുലയനാർകോട്ടയിലേയ്ക്ക് ഒരു വിനോദയാത്ര പോകുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. പുലയനാർകോട്ടയിൽ വിദ്യാത്ഥികൾക്കു വേണ്ട ഔസുകപ്പള്ളി മുൻകൂട്ടി സജ്ജമാക്കിയിരുന്ന കൂട്ടത്തിൽ ജാതി തിരിച്ചു ഭക്ഷണം കഴിക്കുവാൻ വേണ്ട പുരകളും കെട്ടി ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നു. തന്റെ സ്ഥപാഠികളായിരുന്ന മെസേഴ്സ് വൈദ്യലിംഗംപിള്ള, എം. ഗോവിന്ദൻ, ജി. നീലകണ്ഠൻ, എ.നി.വാരാഭട്ടതി പരമേശ്വരൻപിള്ള നായന്മാർ ആശയം കഴിക്കുവാൻ തയ്യാറാക്കിയിരുന്ന പുരയിൽ കടന്നു ചെന്നു. കഴിമുത്ത യാഥാസ്ഥിതികത്വം നടമാടിക്കൊണ്ടിരുന്ന അക്കാലത്തു നായരേതരന്മാരായ വിദ്യാത്ഥികൾ, വിശേഷിച്ചും അവസ്തസമുദായക്കാർ, ഭക്ഷണസ്ഥലത്തു പ്രവേശിച്ചതിൽ നായർവിദ്യാത്ഥികൾ കണ്ണടിച്ചിരുന്നു. അവർ വിനോദ സംഘത്തിന്റെ നേതാവായിരുന്ന മൂപ്പർ കൃഷ്ണസ്വാമി സമരണം പരാതി രേഖാധിപ്പിച്ചു. കൂടുതൽ കൃഷ്ണസ്വാമി അപ്പൻ, മി. ഗോവിന്ദനും മറ്റും നായന്മാരുടെ പന്തലിൽനിന്ന് ഇറങ്ങിപ്പോകുവാൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. ഈ ആജ്ഞയെ പാശ്വമായി പ്രതിഷേധിച്ചുകൊണ്ടു പരമേശ്വരൻപിള്ളയും, മി. വൈദ്യലിംഗംപിള്ളയും പ്രസ്തുത വിനോദയാത്രയിൽ പെട്ടിരുന്ന എല്ലാ അവസ്തവിദ്യാത്ഥികളോടുംമൊന്നിച്ച് ആ സ്ഥലം വിട്ടുപോന്നു. വിദ്യാലയത്തിന് അകത്തു പാഞ്ഞുമുട്ട അന്തരീക്ഷത്തെ ഈ സംഭവം അല്പമൊന്നു ഇളക്കി മറിക്കാതിരുന്നില്ല. “ജാതിമന്ത്രാഭവിട്ട് കപ്ര സിദ്ധി നേടിയ അധികപ്രസംഗിയായ എന്നെക്കാണുവാൻ വൃദ്ധനും ഹൃസ്വദൃഷ്ടിയും ആയിരുന്ന മുൻഷി രാമക്കുറുപ്പ് മുകളോട്ടുമുഴു മട്ടത്തക്കവസ്തു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദോഷിനിക്കണ്ണാടിയുടെ ഖനമുള്ള മുക്കുകണ്ണടയുടെ മില്ലകളിൽ കൂട്ടി എന്റെ മുഖത്തു നോക്കിയ നോട്ടം എനിക്ക് ഒരിക്കലും മറക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്ന്” ഈ സംഭവത്തെക്കുറിച്ച് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ലത്തനാശേരി പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്.

അക്കാലത്തിലെ കാളേളവിദ്യാത്ഥികൾ മഹാശാസ്ത്രികാളിൽ ഒരു ഭാണടിനാശാലാഷം നടത്തണമെന്ന തീരുമാനിച്ചു. അന്നു ബി. എ. വിദ്യാത്ഥികളായിരുന്ന മി. മമ്മൂർ

ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും, പരമേശ്വരൻപിള്ളയുംകൂടി ഈ സംഗതി
 യേക്കുറിച്ച് ആലോചിക്കുവാൻ ഒരു യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടുന്നതി-
 ലേക്കു നോട്ടീസ് എഴുതി ഉണ്ടാക്കി ഡാക്ടർ മിച്വറിന്റെ
 അനുമതിക്കു സമർപ്പിച്ചു. എന്നാൽ അദ്ധ്യാപകന്മാരിൽ
 പ്രതി ഉദ്യോഗസ്ഥമുഖപ്രമേയം പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഡാക്ടർ
 മിച്ചൽ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പ്രാരംഭഭരമുള്ള പ്രോത്സാഹിപ്പി-
 ക്കാതെ, അധികാരികളുടെ ചുമതലയിൽത്തന്നെ അന്നത്തെ
 വിദ്യാർത്ഥികളുടേയും, പൂർവ്വിദ്യാർത്ഥികളുടേയും ഒരു യോഗം
 വിളിച്ചുകൂട്ടി. ഒരു പൂർവ്വിദ്യാർത്ഥിയും, അന്ന് ഒരു ഉന്നത
 നായ ഉദ്യോഗസ്ഥനും, ആ യോഗത്തിലെ പ്രധാന പ്രാസംഗി-
 കനും ആയിരുന്ന പി. താണുപിള്ള, അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 പ്രസംഗത്തിൽ യുവാക്കന്മാരുടെ ആത്മാഭിമാനത്തെ സ്പർശി-
 ക്കുന്ന ചില നിരൂത്താവാദപരമായ പ്രസ്താവനകൾ ചെയ്തു.
 അതു വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയിൽ വലിയ കേൾക്കും ഉണ്ടാക്കി-
 പക്ഷേ, അന്നതിന്നു മറുപടി പറയുക സാധ്യമല്ലായിരുന്ന-
 പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽവെച്ച്, ഭാഷാഭിനാമംലോകം നടന്നു
 വാൻ അദ്ധ്യാപകന്മാർ, പൂർവ്വിദ്യാർത്ഥികൾ, അന്നത്തെ വി-
 ദ്യാർത്ഥികൾ എന്നിവരുടെ പ്രതിനിധികളുടേതായ ഒരു കമ്മിറ്റി
 രൂപവൽകൃതമായി. പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി ഭാഷാഭിനാമംലോകത്തിന്റെ
 കാര്യപരിപാടി എഴുതി ഉണ്ടാക്കുവാൻ ഒരു സബ്ജക്ട് കമ്മിറ്റിയേ
 നിയമിച്ചു. ആ കമ്മിറ്റി, ലാലുഭക്ഷണം, കായികവിനോദം,
 പൊതുശാഗം എന്നീ മൂന്നു ചടങ്ങുകൾ മാത്രം അടങ്ങിയ ഒരു
 സാമാഹ്വനപരിപാടി തയ്യാറാക്കി കൃതാർത്ഥരായി. വിദ്യാർത്ഥി-
 കൾ ഓതറിങ്ങത്ത് ഒരു ദിവസത്തേയ്ക്കു മുഴുവൻ നീണ്ടു നില്ക്കുന്ന
 ഒരു ഭീഷ്വപരിപാടി എഴുതി ഉണ്ടാക്കുകയും, അതു കമ്മിറ്റിയുടെ
 അംഗീകാരത്തിന്നു സമർപ്പിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കുകയും ചെയ്തു.
 എന്നാൽ പ്രസ്തുത പരിപാടി ഔരോരം കമ്മിറ്റിയിൽ ഹാജ-
 രാക്കേണ്ടതെന്നുള്ള കാര്യം വാദവിഷയമായി. ഒരു വിപ്ലവകാ-
 രിയെന്നു പ്രഖ്യാതനായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള
 യിൽ തന്നെയാണു് ഈ ചുമതല വസുചേർന്നു്.

കമ്മിറ്റി യഥാകാലം സമ്മേളിച്ചു. പൂർവ്വിദ്യാർത്ഥികളുടെ
 പ്രതിനിധികൾ മിക്കപരം പതിവുപോലെ അന്നും ഹാജര-
 ങ്ങായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു് അന്നത്തെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ

പ്രതിനിധികൾക്ക് അനായാസന ഭൂരിപക്ഷം സമ്പാദിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. ആദ്യം ഡാക്ടർ മിച്ചലിന്റെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള സബ് കമ്മിറ്റിയുടെ കാര്യപരിപാടി ഫാജറാക്കി. അനന്തരം ഒരു ചെറിയ പ്രസംഗത്തോടുകൂടി പാർലമെൻ്റ് പിള്ള അദ്ദേഹത്തെ ഏല്പിച്ചിരുന്ന കാര്യപരിപാടി കമ്മിറ്റിയുടെ അംഗീകാരത്തിനായി സമർപ്പിച്ചു. പി. താണുപിള്ള, വിദ്യാർത്ഥികളെക്കുറിച്ച് മൗനപ്രസംഗത്തിൽ ചെയ്തിരുന്ന പ്രസ്താവനകളെ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടാണ് പാർലമെൻ്റ് പിള്ള പ്രസംഗം ആരംഭിച്ചത്. താണുപിള്ളയെപ്പറ്റിയുള്ളവർ മുഖാക്ഷതാമര അദ്ദേഹം പരിചയിച്ചാൽ തൊറ്റിശ്ശാണകൾ നീക്കമെന്നും, അതിലേക്കു തന്റെ ദീർഘമായ കാര്യപരിപാടി ഉപകരിക്കുമെന്നും പ്രസ്താവിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രസംഗം ഉപസംഹരിച്ചു. വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പരിപാടി ഒരു വലിയ ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പാസായി. ഇത് അജ്ഞാപകന്മാർക്കും, വിശേഷിച്ചു ഡാക്ടർ മിച്ചലിനും ഒരു വലിയ പരാജയമായിരുന്നു. “ഒരാൾക്ക് അനേകം പേരെ അപമാനത്തിലേക്കു വിജയകരമായി നയിക്കാമെന്നുള്ളതിന് ഒരു നല്ല ദൃഷ്ടാന്തമാണിത്” നായിരുന്നു പ്രഫസർ ലക്ഷ്മിനാഥൻ ഈ വിപ്ലവകാരിയുടെ സാഹസത്തെക്കുറിച്ച് അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്.

ബി. എ. പരീക്ഷ നടത്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തെ വിദ്യാർത്ഥികളും മദ്രാസിലാണ് അന്നു പരീക്ഷയ്ക്കു പോകേണ്ടിയിരുന്നത്. യാത്രച്ചിലവിന് വേണ്ട പണം ഉണ്ടാക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ പാർലമെൻ്റ് പിള്ളയ്ക്ക് അന്വേഷിക്കേണ്ടതായി വന്നുകൂടി. വിദ്യാഭ്യാസത്തിന് കരുതിവെച്ചിരുന്ന നിഷ്കളപത്തിൽ അവസാനനാണയവും ചിലവഴിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഫാർസി മെമ്മോറിയൽ പ്രൈസ് സംബന്ധിച്ചുള്ള ഉപന്യാസമത്സരപരീക്ഷ നടന്നത്. പാർലമെൻ്റ് പിള്ളയും മത്സരത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. ഒന്നാംസ്ഥാനമായ നാല്പതു രൂപയും അദ്ദേഹത്തിന് ലഭിച്ചു. അങ്ങിനെ പരീക്ഷയ്ക്കുള്ള യാത്ര ചെലവും കൂടാതെ കഴിഞ്ഞു.

ഐക്യ വിഷയമായിരുന്ന സെനറശാസ്ത്രത്തിൽ (Chemistry) ഒന്നാം സ്ഥാനത്തുകൂടി മഹാ-ൻ പാർലമെൻ്റ്

പിള്ള ബി. എ. പഠിക്കുക ഇതിലൂടെ. അക്കാലം മദ്രാസും സ്ഥാനമൊട്ടുക്കു രണ്ടു പേർ മാത്രമാണു കെമിസ്ട്രി വിഷയത്തിൽ ഒന്നാം റാങ്ക്സിൽ ഇതിച്ചിരുന്നതു്. പാപ്പനാട്ടു വലിയ രാജാവു തിരുവനന്തപുരം കാളേജ് സന്ദർശിച്ച അവസരത്തിൽ ബി. എ. പഠിക്കുകയും കെമിസ്ട്രിയിൽ ഒന്നാമതായി ഇതിക്കുന്ന വിദ്യാർത്ഥി. പാരിതോഷികമായി നരകവാൻ ഇരുപത്തഞ്ചു രൂപാ ഡാക്ടർ മിച്ചലിനെ ഏല്പിച്ചിരുന്നു. ഡാക്ടർ മിച്ചൽ താൻ വിപ്പവകാരിയെന്നു മുദ്രപ്പെടുത്തിയ ഒരു യുവാവിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശസ്തമായ വിജയത്തിൽ അന്നുമോളിക്കുമ്പോൾ പാപ്പനാട്ടു രാജാവിന്റെ സമ്മാനം സന്തോഷപൂർവ്വം അദ്ദേഹത്തിന്നു നരകയും ചെയ്തു. പ്രസിഡൻസിക്കാളജിലെ കെമിസ്ട്രി പ്രഫസറായിരുന്ന ഡാക്ടർ വിൻസൺ, പരമേശ്വരൻ പിള്ളയ്ക്കു് ഒരു അവാർഡനസന്ദേശമെഴുതിയതിൽ എം. എ-യ്ക്കു പഠിക്കുവാൻ പ്രതിമാസം ഇരുപതു രൂപാ വരുന്ന ഒരു വേതനം നരകാമെന്നു പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തിരുന്നു എന്നാൽ ഇരുപതു രൂപ കൊണ്ടു മദ്രാസിൽ വിദ്യാർത്ഥിജീവിതം കഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ സാധ്യമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു വിൻസന്റെ ഓരോ യുഗ്മനരിപൂർവ്വം ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ ഗത്യന്തരമില്ലായിരുന്നു എം. എ-യ്ക്കു പഠിക്കുവാൻ തിരുവനന്തപുരത്തേ ഇരുനാഥനാഥം അദ്ദേഹത്തെ ഉപദേശിച്ചു. എന്നാൽ പരമേശ്വരൻ പിള്ള രസതന്ത്രശാസ്ത്രമുപേക്ഷിച്ചിട്ടു നിരവധിയായതിലേയ്ക്കുമാണു തന്റെ ശ്രദ്ധയെ തിരിച്ചു വിട്ടത്. പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ പ്രാതികൂല്യമാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തീരുമാനത്തിന്നു പ്രേരകമായിരുന്നതെങ്കിലും പ്രസ്തുത തീരുമാനത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഒരിക്കലും പശ്ചാത്തപിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടില്ല.

അദ്ധ്യായം ൫

സയൻസ് ഐക്യീകമാക്കുന്നത് അതിപ്രശ്നമായ നിലയിൽ ബി. എ. പരീക്ഷ ജയിച്ച പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്ക്, അന്നത്തെ നിലയ്ക്ക് ഒരു സക്കാർജീവനം ലഭിക്കണമെന്നുള്ളതു വളരെ വിഷമമുള്ള കാര്യമായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഉദ്യോഗ തിരവനന്തപുരത്തു ലഭിച്ചെങ്കിൽ മാത്രമേ, നിയമവിദ്യാഭ്യാസം ആരംഭിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിയുമായിരുന്നുള്ളൂ. ഉദ്യോഗമുള്ളവർക്കു നിയമവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുവാൻ സൗകര്യം ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രഭാതത്തിലും സായാഹ്നത്തിലുമായിരുന്നു അന്നു ലാക്കാരുള്ളിൽ അദ്ധ്യയനം നടത്തിവന്നത്. ഡി. കെ. പി. ഈ ഘട്ടത്തിലും പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ സഹായത്തിന് വന്നെത്തി. സി. കെ. പി., യുടെ ഗുഡായനംനരിച്ച പരമേശ്വരൻപിള്ള പ്രതിമാസം ഇരുപത്തഞ്ചു രൂപാ ശമ്പളത്തിൽ ഫോർട്ട് വർണാക്ഷ്യലർ പ്രവൃത്തിൽ ഔദ്യോഗികനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷെ, ഇതു കൊണ്ടും ഭാരിച്ച പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ പര്യാപ്തമായി വിട്ടുപിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. കയ്യടപ്പടും, കടം വാങ്ങിയും, മറ്റുള്ളവരുടെ ഔദാര്യമധികയെ ആശ്രയിച്ചും, അദ്ദേഹം ഒരു വിധം ബി. എൽ. പരീക്ഷ ജയിച്ചു. പരീക്ഷയുടെ ഫലം പുറത്താകുന്നതിന് മുൻപ് അദ്ദേഹത്തിന് കൊല്ലം ഫൈസ്കൂളിലേയ്ക്കു സ്ഥലംമാറ്റം കിട്ടി. ഇവിടെവെച്ചാണ് അന്നു കൊല്ലം ഫൈസ്കൂൾ ഫെഡ്റേഷനായിരുന്ന കെ. പാമുപിള്ള എം. എ-യുടെ സ്നേഹാദരങ്ങൾക്കു പരമേശ്വരൻപിള്ള പാത്രമായത്. അവർ തമ്മിലുള്ള ഔദ്യോഗികബന്ധം ദീർഘകാലത്തേയ്ക്കു നീണ്ടുനിന്നില്ല. പരീക്ഷാഫലം പുറത്തു വന്നതോടു കൂടി പരമേശ്വരൻപിള്ള സക്കാർജോലി രാജികൊടുത്തിട്ട് വക്കീൽവൃത്തിയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങളാരംഭിച്ചു. സക്കാർജോലിയും, അതിലെ സ്ഥിരമായ പ്രതിഫലവും, ഭാവിയിൽ ഔദ്യോഗികമായി ഉണ്ടാകാവുന്ന ഉന്നമനവും പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ അല്പമേപാലും ആകൃഷ്ടനാക്കിയില്ല. അഭിമാനകുപ്പത്തിൽ വിജയം നേടുന്ന ഒരൊക്കു പൊതു

കാർഷ്വർദ്ധിവിതത്തിലും, വേണമെങ്കിൽ ഔദ്യോഗികജീവിതത്തിലും ലഭിക്കുവാനിടയുള്ള ഒരു നൂതനവും പുരാഗതിയും, ആദ്യം മുതൽക്കേ പരമേശ്വരൻപിള്ളയേ ആകർഷിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു സർക്കാർജ്ഞാലിയിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ അന്നദ്ദേശത്തിന്നു യാതൊരുവിധമായ മനഃശൃംഖലവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നേരെമറിച്ച് എവിടെയാണു വഴിതെളിഞ്ഞിത്തരം ഭിക്ഷക്കുണ്ടെന്നു പ്രശ്നമാണു് അദ്ദേശത്തെ അല്ലെന്നുവെളിപ്പെട്ടതു്. ദീർഘമായ ആലോചനയ്ക്കുശേഷം കൊല്ലത്തുതന്നെ പ്രാക്ടീസു തുടങ്ങുവാൻ അദ്ദേശം നിശ്ചയിച്ചുവെച്ചു.

ബാറിൽ വലിയ തിരക്കുള്ളതു പിന്നണികളിലാണെന്നും, മുന്നണികളിൽ ധാരാളം സ്ഥാനങ്ങൾ ഒഴിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടെന്നും, നിയമജീവിതത്തിൽ വിജയം നേടിയിട്ടുള്ള വക്കീലന്മാരും, ജഡ്ജിമാരും പ്രസംഗപീഠങ്ങളിൽ നിന്നുകൊണ്ടു വക്കീൽവൃത്തി ആരംഭിക്കുന്ന യുവാക്കളാലും നോക്കി ഉപദേശരൂപത്തിൽ ആവർത്തിച്ചു പ്രസംഗിക്കുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. ബുദ്ധിശക്തിയും പരിശ്രമശീലവും മാത്രം ആശ്രയിച്ചുകൊണ്ടു, മുന്നണികളിലേയ്ക്കു തള്ളിക്കയറ്റുവാൻ യത്നിച്ചിട്ടുള്ള പലരും നിരാശയോടെ പിൻവാങ്ങുന്നതും, ചില പ്രത്യേക സാഹചര്യങ്ങളോടുകൂടിയ സാമാന്യബുദ്ധികളും, നിസ്സാഹചര്യങ്ങളും നിഷ്പ്രയാസം മുന്നോട്ടു പാഞ്ഞു കയറുന്നതും, നിയമലോകത്തു സാധാരണ കണ്ടുവരുന്ന സംഭവങ്ങളാണു്. അതെങ്ങിനെയുമാകട്ടെ. ഏതായാലും കൊല്ലം ബാറിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പരമേശ്വരൻപിള്ള പ്രാക്ടീസാരംഭിക്കുന്ന കാലത്തു പിന്നണികളിലേക്കു വലിയ തിരക്കു തള്ളവും മുന്നണികളിൽത്തന്നെയായിരുന്നു. അന്നത്തെകാലങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂറിലേ നിയമലോകത്തു് അത്യുന്നതങ്ങളായ സ്ഥാനങ്ങളിലേക്കുതന്നെ തത്സ്ഥാനങ്ങളിൽ ഉജ്ജ്വലമായി പ്രശോഭിച്ച പല അഭിഭാഷകന്മാരും അന്നു കൊല്ലം ബാറിലാണു പ്രാക്ടീസു ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതു്. മി. കൃഷ്ണൻപണ്ഡാല, പി. രാമൻതമ്പി, ഇല്ലിക്കുളം കേശവപിള്ള, ചെങ്കോട്ട രാമസ്വാമി, മി. ലാസുബ്രഹ്മൻ തുടങ്ങിയവർ ഇവരിൽ ഏതാനും ചിലർ മാത്രമാണു്. ഇവരിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞ മൂന്നുപേരും പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ മിത്രങ്ങളും അദ്ദേഹകാംക്ഷികളു

മാനവം. ഇവയുടെ വാസ്തവ്യവും, ഉപദേശപ്രമാണം തന്റെ പ്രവർത്തനരംഗമായി കൊല്ലം തിരഞ്ഞെടുത്തവർ പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ മുഖ്യമായി പ്രേരിപ്പിച്ചത്.

അക്കാലത്തു ചെ. എൽ. ഖിരദുധാരികൾപോലും, വക്കീൽ വൃന്ദാവതിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനുമുമ്പ്, ഒരു പ്രത്യേക പരീക്ഷ കൂടി ജയിച്ചിരിക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശമായിരുന്നു. അന്നുതോൾ നീമിത്തം അക്കാലത്തു പരീക്ഷയിൽ ചേർന്ന ജയിക്കാവൻ പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. വീണ്ടും പരീക്ഷയിൽ ചേർന്ന ജയിക്കാവൻ ഭീഷ്മായ ഒരു സംവത്സരം കാത്തിരിക്കേണ്ടിവരുമെന്നുള്ള നില വന്നുകൂടി. ഇങ്ങനെ ഒരു വാർഷികം നഷ്ടപ്പെടുമെന്നുള്ളത് അപ്രതീക്ഷിതമായ ഒരു ദാർശനികമായിരുന്നു. വളരായ ദാർശനികം ഹൃസ്വമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിൽ കൂടിക്കടന്നു കയറുവാൻ കല്പനാഭവൈഭവംകൊണ്ടു പരമേശ്വരൻപിള്ള അനുകൂലമായിരുന്നു. പരീക്ഷ കടന്നുകൂടുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ, പരീക്ഷ ജയിക്കണമെന്നുള്ള നിർദ്ദേശമെന്ന നിർമ്മൽയം സന്നതെടുക്കണമെന്നായിരുന്നു പരമേശ്വരൻപിള്ള നിശ്ചയിച്ചത്. ഒരു കാര്യം നിശ്ചയിച്ചുറപ്പായ് അതു സാധിക്കുന്നതുവരെ നിർമ്മാതാവിൽ തന്നിരിക്കണമെന്നുള്ളത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നൈസർഗ്ഗികമായ ഒരു ഗുണവിശേഷമായിരുന്നു. നിർമ്മാതാവിന്റെ പരീക്ഷ നിർമ്മാതാക്കൾക്കുള്ള ശുഭങ്ങൾ അദ്ദേഹം ചേർത്തിട്ടു. ഇക്കാലത്തു മി. ഗുസ്തർ പണ്ഡിതന്റെ ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണവും പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു ലഭിച്ചു. നിർമ്മാതാവിന്റെ പരീക്ഷ നിർമ്മാതാക്കൾ. അങ്ങനെ സന്നതെടുക്കാനുള്ള ഒരു പ്രതിബദ്ധം നീങ്ങി. സന്നതെടുക്കാനാവശ്യമായ പണമുണ്ടാക്കുകയെന്നുള്ളതായിരുന്നു പിന്നീട് മറ്റു ലീകരിച്ചെടുക്കിവന്ന മറ്റൊരു ദാർശനികം. ഒരു സ്റ്റേജിന്റെ രണ്ടു സ്വർണ്ണമോതിരം കടം വാങ്ങി, സതീർണ്ണമായിരുന്ന ഒരു പണവ്യാപാരിയെ സമീപിച്ചു, രൂപാഞ്ജു പ്രതിമാസം അദ്ദേഹം പലിശ നിരക്കിന് അമ്പതു രൂപ കടം വാങ്ങി രണ്ടാമത്തെ ദാർശനികം കടന്നുകൂടി. രൂപാഞ്ജു അദ്ദേഹം പലിശ വാങ്ങിയ പണവ്യാപാരി തനിക്കു ലഭിച്ച ആദായത്തിൽ ഏതായാ ഇട്ടി അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു വക്കീൽഫീസായി കൊടുക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്.

മരവെ-മാങ്ങ തുലാമാസം വൃ-ാതിയതി പരമേശ്വരൻപിള്ള കൊല്ലം ജില്ലാക്ഷാടതിയിൽ സന്നതെട്ടു വ്യവഹരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. “നമുക്കു മണ്ഡപേക്ഷം നേണിച്ചു ജോലി പഠിക്കാം” എന്നു വിനോദസ്വരത്തിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അന്നു കൊല്ലം ഡിസ്ട്രിക്റ്റ് ജഡ്ജിയായിരുന്ന കണ്ണകൃഷ്ണപ്പണിക്കർ പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു സന്നതു നൽകിയത്. ഒന്നാം പ്ലാസ്റ്റ്ജിസ്ട്രൂട്ടുദ്യോഗത്തിൽനിന്നു ഡിസ്ട്രിക്റ്റ് ജഡ്ജിയായ ത്തപ്പെട്ട പണിക്കർ സിവിൽനിയമത്തിൽ ഗണ്യമായ താതൊരു പരിജ്ഞാനവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. മജിസ്ട്രൂട്ടുദ്യോഗത്തിൽ നിന്നു ജഡ്ജിപദത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഉദ്യോഗക്കയറ്റം ഉപേക്ഷി ത്തിരവിതാംകൂറിൽ അന്നാദ്യമായിട്ടായിരിക്കണം. അന്നത്തെ ഭരണാധികാരികളുടെ അപ്രീതിയ്ക്കു പാത്രമായതിന്നു പണിക്കർ ന്യായമായിക്കിട്ടേണ്ട ദിവാൻപേയ്ക്കുതദ്യോഗം യഥാ കാലം ലഭിക്കുകയുണ്ടായില്ല. ആ അനീതിയ്ക്കു് ഒരു പരിഹാരമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹത്തിന്നു ജഡ്ജിയുദ്യോഗം നൽകുവാൻ റ്റിന്നീട് അധികാരികൾ നിശ്ചയിച്ചത്. തനിയ്ക്കു പരിഹാര മില്ലാത്ത സിവിൽനിയമം നേണിച്ചു പഠിക്കാമെന്നാണ് അദ്ദേഹം ഫലിതരൂപത്തിൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയോടു പറഞ്ഞത്. എന്നാൽ ഈ സഹവാനം വളരെ പുരോഗമിക്കുന്നതിന്നു മുൻപുതന്നെ കണ്ണകൃഷ്ണപ്പണിക്കർ മരമടങ്ങരു.

സർക്കാരുദ്യോഗമല്ലാതെ മറ്റു മാനുഷമായ തൊഴിലുകൾ അത്ര വളരെ സുലഭമല്ലാത്ത ഈ രാജ്യത്തു്, അദ്വൈതവിദ്യാരത്ന വാക്കുന്മാർ അവരുടെ നൈസർഗ്ഗികമായ വാസനയോ അഭിരുചിയോ ഗണ്യമാക്കാതെ അഭിഭാഷകത്വത്തി ഉപജീവനമാർഗ്ഗമായി സ്വീകരിച്ചു അവരുടെ ജീവിതം വൃത്ഥമാക്കുന്ന കാഴ്ച ഒട്ടുംതന്നെ ദുർല്ലഭമല്ല. ഇതുക്കൊണ്ടുതന്നെ നാറ്റുതുവർക്കുൾക്കുമുൻപും തിരുവിതാംകൂറിലെ ഖോറിൽ വലിയ തിരക്കും തിരക്കുമായിരുന്നു. ഇന്നും ഖോറിൽ ഇവിടെ വലിയ തിരക്കാണ്. അർപ്പതു വർഷം കഴിഞ്ഞതാലും ഈ തിരക്കു വർദ്ധിക്കുകയല്ലാതെ കുറയുകയില്ല. സാമ്പത്തികമായ യാതൊരു പിന്തുണയുമില്ലാതെ, വക്കീൽവൃത്തി ആരംഭിക്കുന്ന ഒരു യുവാവിന് എത്ര ഉൽക്കണ്ഠാകലമായ ഒരു ജീവിതഘട്ടത്തിൽക്കൂടിയാണു് ആദ്യം കടന്നുപോകണിയിരിക്കുന്നതെന്നുള്ളതു് അനുഭവ

സ്ഥലമാറ്റത്താൽ സങ്കല്പിക്കുവാൻപോലും കഴിയുന്നതല്ല. പ്രതിഫലമോ, പ്രോത്സാഹനമോ ലഭിക്കാത്ത ഈ ആദിമയുട്ടത്തിലെ പരിശ്രമവും വിജ്ഞാനസമ്പാദനവും അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഉപയോഗപ്രദമായിത്തീരുമെന്നുള്ള വിശ്വാസപ്രമാണമെന്നമാത്രമാണ് അവരുടെ ജീവിതശൈലിയെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടു പോകുന്നത്. പരിശ്രമശീലന്മാരും, ചുയിസമ്പന്നന്മാരും ഈ ജീവിതമനുസരണിനിടയിൽ അവരുടെ സാമർത്ഥ്യം റെക്കർഡ് ചെയ്ത പ്രകടമാക്കുവാൻ അവസരം ലഭിക്കാതെ പൂർണ്ണമായും തള്ളപ്പെട്ടുപോകുന്നതും അപൂർവ്വമാണ്. എന്നാൽ തീവ്രമായ ഈ മനുഷ്യാവസ്ഥയിൽ വിജയിക്കുവാൻ വേണ്ടി മാത്രം ജന്മമെടുത്തിട്ടുള്ള ഒരു സംഘം ജനങ്ങളുണ്ട്. അവരിലൊരാളായിരുന്നു പരമേശ്വരൻപിള്ള. സന്നതെടുത്ത് ഒരു വർഷം തികയുന്നതിന് മുമ്പ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിമാസ വരവ് അന്നൊരു വൻപിരിയ്ക്കുകയായിരുന്ന നൂറു രൂപയിൽ കറുത്ത സംഖ്യയായിരുന്നു. കൊല്ലത്തു ധാരാളം കേസുകളുള്ള ഒരു വക്കീലായിരുന്ന കായങ്കുളം കേശവപിള്ള അക്കാലത്തു ബി. എൽ. പരീക്ഷയ്ക്കു ചേരുവാൻ മദ്രാസിനു പോയതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കേസുകൾ നടത്തുവാനും കക്ഷികളെ നേരിട്ടു പരിചയപ്പെടുവാനും പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു വസരം ലഭിച്ചു. ആ അവസരം പരമേശ്വരൻപിള്ള പാഴാക്കിയില്ല. കേശവപിള്ള തിരിച്ചുവന്നതിനകം പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമർത്ഥ്യവും, സത്യസന്ധതയും, കൃത്യനിഷ്ഠയും, കാര്യശേഷിയും കക്ഷികളെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നു.

എന്നാൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഉന്നമനത്തിന് ഇക്കാലത്ത് ഒരു ചെറിയ വിഷയം നേരിട്ടു. ൧൦൭൪-മീനത്തിൽ അദ്ദേഹം സന്നിപാതജപരം പിടിച്ചെടുത്ത കിടപ്പിലായി. രോഗം ദോഷമായി വീണ്ടും കോടത്തിൽ ഹാജരാകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് ഒരു പുതിയ വക്കീലിനെപ്പോലെ ജോലി ആരംഭിക്കേണ്ടതായിട്ടാണ് വന്നുകൂടിയത്. എന്നാൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഭാഗ്യസൂത്രൻ അപ്പോഴും തെളിഞ്ഞു തന്നെയാണു നിന്നിരുന്നത്. കൊല്ലംബാറിലെ നേതാക്കന്മാരിലൊരാളായിരുന്ന പി. രാമൻതമ്പി ഇക്കാലത്തു തിരുവന

പുറത്തു ലാക്കാട്ടിൽ അപ്പുറം സ്ഥിതിച്ച് താമസം അങ്ങോട്ടു മാറി. തമ്പിരുടെ കേസുകളിൽ ഗണ്യമായ ഒരു ഭാഗം പാദേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു ലഭിച്ചു. അതിനശേഷം ആശ്ചര്യകരമായ ഒരുയുദ്ധം വക്കീൽവൃത്തിയിൽ പാദേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കുണ്ടായത്. കേവലം അദ്ദേഹ വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അദ്ദേഹം കൊല്ലംബാറിലെ ഒന്നാകിടയിലുള്ള വക്കീലന്മാരിലൊരാളായിത്തീർന്നു. അനന്തരം മാർഗ്ഗ-ൽ പാദേശ്വരൻപിള്ള കൊല്ലത്തുനിന്നു തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു തന്റെ പ്രവർത്തനംഗം മാറ്റുന്നതുവരെ കൊല്ലംബാറിലെ അനിഷ്ട ധ്വനനതാവും അദ്ദേഹംതന്നെയായിരുന്നു. ഇക്കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിമാസമുള്ള വരവു രണ്ടായിരത്തിനും രണ്ടായിരത്തിഅഞ്ഞൂറിനും മദ്ധ്യേയുള്ള ഒരു സംഖ്യയായിരുന്നു.

പാദേശ്വരൻപിള്ള അനാഗൃഹിതനായ ഒരു അഭിഭാഷകനായിരുന്നു. ശാസ്ത്രീയമായ മനോഭാവത്തോടുകൂടി പാത വികാസപരമായി യാത്രയാണിനേയും അദ്ദേഹം വികസിപ്പിച്ചുപോയി. നിയമത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തോടു ഒരു വക്കീലെന്ന നിലയിലോ, അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഒരു ന്യായാധിപനെന്ന നിലയിലോ അദ്ദേഹത്തെ അശേഷം അലട്ടിയിട്ടില്ല. തന്റെ കർത്തവ്യം നിർവ്വഹിക്കുവാനായി നിർവ്വഹിക്കണമെന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു, വാദിക്കുന്ന കേസുകളുടെ പരിണാമത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ഉൾക്കണ്ഠാപലനമായിട്ടില്ല. ന്യായം നടക്കണമെന്നും, തന്റെ കൃത്യവിലോപംകൊണ്ട് ആർക്കും ഏതും കഷ്ടനഷ്ടങ്ങൾ സംഭവിക്കരുതെന്നുമുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു കർമ്മികളോടോ, അവരുടെ താല്പര്യങ്ങളോടോ, അദ്ദേഹം യാതൊരു താദാത്മ്യവും ഭാവിക്കാറില്ല. അസാമാന്യമായ പ്രതിഭാവിഭാസവും അത്യുഗ്രമായ സൂക്ഷ്മവും ആയ നിയമപരിജ്ഞാനവും, വക്കീൽജീവിതത്തിന്റെ പ്രാരംഭദശയിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തെ വിശ്വാതനാക്കിക്കീർത്തിച്ചു. ഹൈക്കോടതിവിധികൾ ഏകീകൃതമാക്കി ജഡ്ജിമാരോടും എഴുതുകാരോടും കഴിയുന്ന രീതിയിലുള്ള ഒരു നിയമപാണ്ഡിത്യമല്ല അദ്ദേഹം കൗശലമാക്കിയിരുന്നത്. ഏല്പാപ്പോഴും നിയമത്തിന്റെ മൗലികതത്വങ്ങളെ മുൻകൈപ്പിടിച്ചുകൊണ്ട് അവയെ പ്രായോഗികമായി വിനിയോഗിക്കുന്നതിലാണ് അദ്ദേഹം പ്രാവീണ്യം സമ്പാദിച്ചത്.

ഈ പ്രകാരം കേരളം മാതൃഭൂമിയോടൊപ്പം ശാസ്ത്രീയമായ പശ്ചാത്താപം, താത്പര്യം, അപ്രധാനമായും സംഗതികൾ വേർതിരിച്ചു, കാഴ്ചയും മാത്രം അതിസൂക്ഷ്മമായി തിരഞ്ഞെടുത്തു, ന്യായാധിപന്മാരുടെ തീരുമാനത്തിന് സമർപ്പിക്കുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം അന്യോദ്ദേശമായിരുന്നു. പദപ്രയോഗങ്ങളിലും കൊണ്ടു ന്യായാധിപന്മാരെ വിഷമിപ്പിക്കുന്ന സ്വഭാവം അദ്ദേഹത്തിനായിരുന്നു. എന്നാൽ പ്രയാശിക്കുന്ന പക്ഷം വിശദമായും, സൂക്ഷ്മമായും, സുനിശ്ചിതമായും ആശയങ്ങൾ വെളിവാക്കുവാൻ പര്യാപ്തമാക്കിയിട്ടുള്ളതും എന്നു ഹൃദയം നിർബന്ധമുണ്ട്. വാദകങ്ങളും അവയ്ക്കു പ്രാബല്യം നൽകുന്ന നിർമ്മാണങ്ങളും അദ്ദേഹം, അവയെ പ്രശ്നമായും പ്രശ്നമായും ന്യായാധിപന്മാർക്കും സമർപ്പിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യവഹാര രീതിയിൽ ആകർഷകമായും, അമിതമായും അങ്ങനെയോ അങ്ങനെയോ സ്ഥാനമില്ല. ആവേശമേറിയതായ ഒരൊറ്റ പ്രശ്നം മാത്രം അദ്ദേഹം തന്റെ ജീവിതത്തിൽ ചെലുത്തിയിട്ടില്ല. എന്നാൽ സമ്പ്രദായം സമർപ്പിച്ചുവെച്ചു പദങ്ങളും അപ്രസക്തങ്ങളായതും ആശയങ്ങളും ഉപയോഗിച്ച് എതിരാളികളുടെ വാദകങ്ങളെ ശിഥിലമാക്കുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ വൈദഗ്ദ്ധ്യം ഒരു വേറെതന്നെയാണ്. നാം സാധാരണ 2 ന്നിടയിലുള്ള അർത്ഥത്തിൽ പരമേശ്വരൻ പിള്ള ഒരു വാഗ്ധീനിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഏറെക്കുറിച്ചുവെച്ചു ഇല്ലാത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശയവും മനസ്സിൽ പതിയാത്ത സ്വരം ഇടലാം അനാകർഷകമാണ്. എങ്കിലും കാഴ്ചസമ്പന്നമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർമ്മാണങ്ങൾ ന്യായാധിപന്മാർ വിലമതിച്ചിരുന്നു. സുഖിയായ പ്രശ്നങ്ങളെക്കൊണ്ടും, വിതണ്ഡനാപദങ്ങളെക്കൊണ്ടും, പരമേശ്വരൻ പിള്ള ഒരിക്കലും സമർപ്പിപ്പിടാത്ത ചെലുക്കിയിട്ടുള്ള നിശ്ചയമായതുകൊണ്ടും ന്യായാധിപന്മാർ അദ്ദേഹം ഉച്ചരിക്കുന്ന ഓരോ പദവും സാധാരണ ശ്രദ്ധയോടെ ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. തലമുടി നാലു കീറി വൈവിധ്യം കല്പിക്കുന്ന വാദങ്ങളോ അനാവശ്യമായ ഭീഷണി വരണങ്ങളോ അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് സമർപ്പിക്കുവാനായിരുന്ന സാമാന്യവ്യക്തികളുടെ തെളിച്ചത്തിൽ അവർക്കുവെച്ചു നിഷ്പ്ര

യോജനക്കൂട്ടായിരുന്നു. കക്കികളോട് അദ്ദേഹം സത്യസന്ധതയോടും തുറന്ന ഹൃദയത്തോടുംകൂടിയാണു പെരുമാറിവന്നത്. തൊഴിൽപരമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമ്മാഗ്ഗ്നിയുടെ ശത്രുക്കൾക്കു പോലും അപലപിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല. മനു വക്കീലന്മാരോട് അദ്ദേഹം സമഭാവനയോടുകൂടി വർത്തിച്ചുവന്നു. ചുട്ടിമനാട്ടുക്കോട്ടെക്കാരും നൈസർഗ്ഗികമായ ഗുണവിശേഷമാണു് അദ്ദേഹത്തെ ഒരു നല്ല അഭിഭാഷകനാക്കിത്തീർത്തത്.

പരമേശ്വരൻ പള്ള കൊല്ലത്തെ വക്കീലന്മാരുടെ സാമൂഹ്യജീവിതം പരിസ്കരിക്കുവാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള ശ്രമങ്ങളും ഈ ഘട്ടത്തിൽ സ്മരണീയമാണു്. ഈ വിഷയത്തിൽ പരമേശ്വരൻ പിള്ളയുടെ വലംകയ്യാടി നിന്നു പ്രവർത്തിച്ചത് അന്നു കൊല്ലത്തു പ്രാക്ടറിസ് ചെയ്തിരുന്ന കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ളയായിരുന്നു. പാമനാഭപിള്ളയും, പരമേശ്വരൻ പിള്ളയും ആത്മമിത്രങ്ങളായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, പരമേശ്വരൻ പിള്ളയുടെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ളയ്ക്കിടയിൽനിന്നു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പ്രേരണയും സഹകരണവും അവസ്തനീയവുമാണു്. പരമേശ്വരൻ പിള്ള പ്രാക്ടറിസാരംഭിക്കുന്ന കാലത്തു കൊല്ലത്തു വക്കീലന്മാരു് ഒരു പ്രത്യേക സംഘടനയായ, ഒന്നിച്ചുകൂടുന്നതിനു് മാന്യമായ ഒരു സ്ഥലമോ, ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. വക്കീലന്മാർ വിശുദ്ധവേദകളിൽ ഇരുന്ന വായിക്കുന്നതിനും, സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതിനും ഉപയോഗിച്ചുവന്ന മുറി “ശാരദ”യിൽ വക്കീലിനെ അനേപഷിച്ചു പുറപ്പെട്ട അഗ്നിമന്ദനവൻ ചെന്നു കയറിയ സ്ഥലത്തെക്കാരും കൂടുതൽ ജീർണ്ണിച്ചിരുന്നു. മുട്ടനീറഞ്ഞ ഒരു രണ്ടു കസേരകളും രണ്ടു കാലിനും ഇളക്കു തട്ടിയിട്ടുള്ള ഒരു ബഞ്ചുമായിരുന്നു അവിടത്തെ വിശുദ്ധോപകരണങ്ങൾ. മുട്ടയെ നശിപ്പിക്കുവാനുള്ള ദീർഘകാലത്തിൽ കസാലകൾ ഉടലോടെ പൊക്കി നില്ക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു് അവയുടെ പലകകൾ പൊളിഞ്ഞും, കാലകൾ തകന്നും, ഉപയോഗശൂന്യങ്ങളായിത്തീർന്നിരുന്നു. വക്കീലന്മാർ ഇരുന്നവായന ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപ് കസാലകൾ ഇടയ്ക്കു തകന്നു നില്ക്കുമ്പോഴാകാതിരിക്കാൻ വേണ്ടി ഇടതുക്കൈ ജനാലത്തു കളിലോ, ഉറപ്പുള്ള മറു് അർദ്ധസ്ഥാനങ്ങളിലോ ബന്ധിക്കുക

പതിവായിരുന്നു. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ മറ്റ് കരുതലിനു ശേഷവും, മിലർ ഭൂമിദേവിയെ പരിരക്ഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടുള്ളതും അപൂർവ്വമല്ല. അക്കാലത്തു കോടതിയിൽ ഫയൽ ചെയ്യുന്ന രാജാ കേസിലും മറ്റു ചക്രവർത്തി പരിചെയ്തത് ആ തുക കൊണ്ടു വക്കീലന്മാർ എല്ലാവർക്കും ആനന്ദവല്ലിശ്ചരംകേന്ദ്രത്തിൽ അതികേരളമായ ഒരു ചിറപ്പു നടത്താറുണ്ടായിരുന്നു. ഇത്തരത്തിലേ സാമഗ്രികരും നന്നാക്കുവാനോ, വക്കീലന്മാരുടെ തൊഴിൽപാമായ സൗകര്യങ്ങൾ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനോ ഈ തുകയിലൊരു പൈസയെങ്കിലും ചിലവഴിക്കണമെന്ന നിഷ്കാമകർമ്മികളായ അന്നത്തെ വക്കീലന്മാർ വിചാരിച്ചിട്ടു. മുട്ടത്തേയും മുഷികത്തേയും സാഹചര്യത്തോടു കൂടി പ്രതിദിനം ആരോടും ആരോ ചങ്ങിട്ടുകൊടുക്കുക കഴിച്ചുവെക്കുന്നവനാലും ചിറപ്പിനു കത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്ന കരിയുന്നിൽ അംശമെങ്കിലും കറയെത്തുന്ന് അവർ നിർബന്ധമുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ ചെറിയൊരു സാമഗ്രികരായിട്ടുള്ള ആനന്ദവല്ലിശ്ചരി ചക്കണസംഹാരത്തിനായി വന്ന ലോകത്തിലുപയോഗിച്ചിട്ടു. ആതായാലും പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടേയും, യുവാക്കന്മാരായ മറ്റു വക്കീലന്മാരുടേയും ഉത്സാഹത്തിൽ കൊല്ലത്തു് ഒരു വക്കീൽസംഘം സ്ഥാപിച്ചു. ആനന്ദവല്ലിശ്ചരംകേന്ദ്രത്തിലെ ചിറപ്പിനു ചിലിച്ചു കൊണ്ടിരുന്ന വരിസംഖ്യ വക്കീൽസംഘത്തിന്റെ മൂലധനമായി നീക്കിവെക്കപ്പെട്ടു. വക്കീലന്മാരുടെ മുറി കൂടുതൽ ഉപയോഗയോഗ്യമാക്കിത്തീർത്തു. സംഘത്തിന്റെ മുതൽകൊണ്ട് ഒരു പ്രത്യേക നിയമഗ്രന്ഥശാല വക്കീലന്മാരുടെ ആവശ്യത്തിനായി ഉണ്ടാക്കി. വി. പി. മാധവനാഥദിവാൻജിയുടെ കാലത്തു കോടതിക്കെട്ടിടം പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ വക്കീലന്മാരുടെ മുറി കൂടുതൽ ആവാസയോഗ്യമാക്കിത്തീർത്തു. കൊല്ലംബാറിലെ അസോസിയേഷനും അവരുടെ ഗ്രന്ഥശാലയും ഇന്നും തിരുവിതാംകൂറിലെ തുല്യനിലയിലുള്ള മറ്റു സ്ഥാപനങ്ങളേ അപേക്ഷിച്ചു തുലോം ഉപരിയായ ഒരു സ്ഥാനമാണുള്ളത്.

അഭിമാഷകവൃത്തിയിൽ പ്രവേശിച്ചു തൊഴിൽപരമായ ജീവനത്തിൽ തന്റെ സർവ്വമുഖവും കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്ന ചക്കണാശേരിയെ പൊതുക്കാളുജ്ജ്വലിതത്തിലേക്കു് ആകർഷിച്ച ഒരു

ചെറിയ സംഭവം ഇക്കാലത്തു മദ്ധ്യതിരുവിതാംകൂറിൽ നടന്നു. അധർമ്മത്താലും അനീതിയാലും മല്ലടിക്കുവാനും, അവരോടും ദർബലന്മാരായ ജനങ്ങളുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കുവാനുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാസനാവിശേഷം, ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന കാലമുതൽക്കുതന്നെ പ്രകടമായിരുന്നു. ആ മനോഭാവംതന്നെയാണ് ആജീവനാന്തം അദ്ദേഹത്തെ ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയാക്കിത്തീർന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലേ അത്യുന്നതമായ ന്യായാധിപപദം പ്രലോഭനീയമായി അദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നില്ലെന്നു പറയുന്നതു തികച്ചും അവാസ്തവമായിരിക്കും. എന്നാൽ ന്യായാധിപപദത്തിലിരുനകൊണ്ടു പ്രതാപവും അധികാരവും പ്രയോഗിച്ചു നീതി നടത്തുമ്പോഴല്ല, പിന്നെയോ ജനസമ്മിതിയുള്ള ഒരു നായകനെന്ന നിലയിൽ പ്രക്ഷോഭഭരണാഗമത്തു നിന്നുകൊണ്ട് അനയായികൾക്ക് ഉപദേശങ്ങളും നിർദ്ദേശങ്ങളും നൽകിയിരുന്നിരിക്കുമ്പോഴാണ് അദ്ദേഹം ധർമ്മമായ ജീവിതസുഖം അനുഭവിച്ചിരുന്നതെന്നു പറയുമ്പോൾ അതിലതിശയോക്തിപരമായി താതൊന്നും തന്നെയില്ല.

മംഗലം-ാംമാണ്ടു മദ്ധ്യ തിരുവിതാംകൂറിൽ നടന്ന കപ്രസിദ്ധമായ നായരീടവലഹമുതലാണ് ചങ്ങനാശേരിയേ ആദ്യമായി പൊതുജനമുഷിയിൽ പെടുത്തിയത്. ഈടവരെ വിദ്യാലയങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചതാണ് ഈ ലഹമുയ്യ കാരണമായി പറയപ്പെടുന്നത്. എങ്കിലും അതു മുന്പു ശരിയാക്കിയിരിക്കുവാനിടയില്ല. എന്നാൽ യത്നമാർഗ്ഗമായ കാരണമെന്തായിരുന്നു എന്ന് ഇന്നുവരെ വ്യക്തമായിട്ടുമില്ല. ധനം കൊണ്ടും, ആഭിജാത്യംകൊണ്ടും, അന്ന് അത്യുന്നതമായ ഒരു നിലയിലിരുന്ന കോയിക്കുളത്തു കുടുംബത്തിലേ അകൃമിയും ദുർവൃത്തന്മാരായിരുന്ന മാതുപിള്ള എന്നൊരാളും സമീപവാസികളായിരുന്ന ഈടവരും തമ്മിലാരംഭിച്ച ശത്രുതായിരുന്നു ഈ ലഹമുയ്യയുടെ ഉത്ഭവത്തിന് കാരണമാക്കിയത്. അങ്ങിനെ ആരംഭിച്ച ലഹമു കരുണാഗപ്പള്ളി, മാവേലിക്കര, മുതലായ താലൂക്കുകളിലെയും പടനാപിടിക്കയും, അതിൽനിന്നു പല ക്രിമിനൽകേസുകളും ഉത്ഭവിക്കയും, ചെമ്പു, കൊല്ലംബാറിലെ അഭിജാഷകന്മാരായിരുന്ന ഇല്ലിക്കുളം കേശവപിള്ള, ചങ്ങരേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള, കെ. അർ. പത്മനാഭപിള്ള

എന്നിവർ ഈ ലഘു ശില്പിക്കുന്നതിനും, സമുദായങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സൗഹൃദം പുനഃസ്ഥാപിക്കുന്നതിനും, വേണ്ട ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. അക്കാലത്തുതന്നെ, ഒരു സുപ്രസിദ്ധ സാഹിത്യകാരനായിത്തീർന്നു. ഡി. സി. വി. കുന്ദരാമൻ ഈ ശ്രമങ്ങളോടു സഹകരിക്കുകയും, അങ്ങിനെ രണ്ടു സമുദായങ്ങളിലെയും നേതാക്കന്മാരുടെ സംഘടിതമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഫലമായി സൗഹൃദപരമായ ഒരു തീരുമാനത്തിലെത്തിച്ചേരുകയും, ചെയ്തു. കാവ്യാലം നീലകണ്ഠപ്പിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ മലയാളിസഭാമന്ദിരത്തിൽ വെച്ചു കൂടിയ യോഗത്തിൽ രണ്ടു സമുദായങ്ങളിലെയും നേതാക്കന്മാർ പ്രസംഗിക്കുകയും, ഖില പ്രദേശങ്ങൾ പാഠികരിക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങിനെ നായർ-മുസ്ലീം സംഘടന അനുസാനിച്ചു.

മംവട്ടി-ൽ ചങ്ങനാശേരി ദാസ് പ്രജാസഭാംഗമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നു എങ്കിലും, അക്കാലത്തുതന്നെ നേരിട്ടതുകൊണ്ട് പങ്കെടുക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് സാധിക്കാതെ വന്നു. മലയാളഭാഷയിലെ സ്വതന്ത്രപത്രപ്രവർത്തനത്തിന്റെ ജനനിയായിരുന്ന കേ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള നിശ്ചിതമായ താഴ്മയോടെയും നിരന്തരവും കൂടാതെ പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന കിടപ്പുകിട്ടിയിട്ടുള്ളതായിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അത്. അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ ദിവാൻജിയായിരുന്ന പി. രാജഗോപാലാചാരി രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നൂലികാപ്രഹാരമേറ്റ്, ഇതികൽപ്പതാമസമായിത്തീർന്നു. അദ്ധ്യക്ഷനായ അദ്ദേഹത്തിനായിരുന്ന രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ താഴെത്തവിധമായ പ്രശ്നങ്ങളോടും വശഗ്നാക്കുകയെന്നുള്ളത് അസാധ്യമായിരുന്നു. ഒരു ശ്ലോകീകൃതപുസ്തകങ്ങളെ അതിനനുസരിച്ച് വെളിച്ചപ്പെടുത്തി, അധികാരികളെ നിർദ്ദേഷമായും നിർദ്വേഷമായും വിമർശിച്ച രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ സ്വദേശഭിമാനി എന്ന പത്രം ഒരു യക്ഷിബാധയെന്നപോലെ അഴിമതിക്കാരെ അലട്ടി. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മഹാനായ വൈഷ്യംകൂടി ഒരു ശ്ലോകീകൃതപുസ്തകത്തിനടിമുഖികരിക്കേണ്ടിവന്നു. മംവട്ടി-ൽ രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ നെയ്യാറ്റിങ്കരത്താലൂക്കിൽ നിന്നു പ്രജാസഭയിലേക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തു. ഈ മനഃശ്ചക്ഷരന്റെ ജനപ്രതിനിധിസഭയിൽ നേരിട്ടുകാണുവാനുള്ള ധാർമ്മികമായ ധീരത അന്നത്തെ ദിവാൻജിയായി

അന്ന രാജഗോപാലാചാരികളില്ലാതെ പോയി. അദ്ദേഹം സ്വ
ഹൃദയങ്ങളിൽ വഴിയാമ്പണം വഴങ്ങുന്ന നിന്ദാശക്തരെ
ഒന്നു ചലിപ്പിക്കുവാൻതന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. പ്രജാസഭാംഗങ്ങളെ
ഉായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നവർ അവരവരുടെ നിന്ദാശക്ത
മണ്ഡലങ്ങളിൽ സ്ഥിരതാമസക്കാരായിരിക്കണമെന്നുള്ള ഒരു
പുതിയ നിയമം നിർമ്മിച്ച് ദിവാൻജി സ്ഥിതിഗതികളെ അഭി
മുഖീകരിച്ചു. തിരുവനന്തപുരത്തു സ്ഥിരതാമസക്കാരനായി
രുന്ന രാമകൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കു നെട്ടൂറററിയരത്താലുകിരണ പ്രജാ
സഭയിൽ പ്രതിനിധീകരിക്കുവാൻ ഈ പുതിയ നിയമംമൂലം
സംഗീക്കതെവന്നു. അതുപോലെതന്നെ കൊല്ലത്തു സ്ഥിരതാ
മസക്കാരനായിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ളയേ പ്രജാസഭയി
ലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തതു ചങ്ങനാശേരി നിന്ദാശക്തമണ്ഡല
മാകയാൽ അദ്ദേഹത്തിനും പ്രജാസഭാസമ്മേളനത്തിൽ സന്നി
ഹിതനാകുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല.

കേ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഒരു സതിത്വ
നായിരുന്നു. ഒരു വിദ്വാൻ എന്ന നിലയിൽ രാമകൃഷ്ണപിള്ള
ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിത്തീർന്നുവെങ്കിലും യാതൊരു ലക്ഷണങ്ങളും
പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. വിദ്വാൻമിഷിറീനും കഴിഞ്ഞാൽ സർവ്വക
ലാശാലവിട്ടു പുറത്തുനിന്നു അദ്ദേഹത്തെ അന്നത്തെ ഖിര
ദയാരികൾക്കു സുഖമേകിയിരുന്ന സർക്കാരുദ്യോഗമോ, ധനസ
മ്പാദനാർത്ഥമുള്ള മറ്റു ജീവിതവൃത്തികളോ, ആകർഷിച്ചില്ല.
ഒരു സഹിത്യവിമർശനം പത്രപ്രവർത്തകനായിട്ടാണു രാമ
കൃഷ്ണപിള്ള ആദ്യം പൊതുവേഗത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. തിരുവി
താംകൂറിലെ പത്രപ്രവർത്തനസഭാതന്ത്രത്തിന് അന്നു നിയമ
പരമായ യാതൊരു പ്രത്യേക നിയന്ത്രണങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല.
സ്വതന്ത്രരാജ്യങ്ങളിൽ മാത്രം കണ്ടുവരുന്നതിനതുല്യമായിരുന്ന
ഈ പെരുമ്പടവതന്ത്രത്തിൽ കൈകടത്തുവാനും ഗവണ്മെൻറു
തുന്നിത്തന്നിരുന്നില്ല. ഒരു ലേഖകനെന്ന നിലവിട്ടു പത്രമുടമസ്ഥ
നും പത്രാധിപനുമായി രാമകൃഷ്ണപിള്ള രംഗപ്രവേശം ചെയ്തു.
അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വദേശാഭിമാനിപത്രം തിരുവിതാംകൂറിലു
നിലവിലിരുന്ന പത്രപ്രവർത്തനസഭാതന്ത്രത്തിനു മതിയായ
തെളിവു നൽകുന്നതാണ്. അനീതിയും, അക്രമവും, അസാമാ
ന്യതയും രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ രോഷാകുലനാക്കിയിരുന്നു. അഴി

മതികളോടും, അധികാരപ്രമത്തന്മാരോടും, യാതൊരു രാജിയും അദ്ദേഹത്തിന്റേ സാധ്യമായിരുന്നില്ല. വികാരാവേശത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹമെഴുതിയിരുന്ന ലേഖനങ്ങൾ ചിലപ്പോൾ വ്യക്തി വിദ്വേഷപരങ്ങൾകൂടി ആയിത്തീർന്നുവെങ്കിലും, പൊതുക്കൾക്ക് ജീവിതത്തിന്റെ പരിശുദ്ധിയും ജനക്ഷേമവും മാത്രമാണ് അദ്ദേഹത്തെ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്ന പ്രേരകശക്തികളെന്ന നിസ്തര്യം പാതാ. ത്രക്കുടുംബിദ്വാക്കിഞ്ചുവായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർശനങ്ങൾ രാജസേവകന്മാർക്കും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും, നെപോലെ ഹൃദയശല്യത്തിന് കാരണമായിത്തീർന്നു. ദിവാൻജിയും ശേഖർനമ്പിയുമാദ്ദേഹത്തെ സ്വപ്നത്തിൽപോലും ഭയപ്പെട്ടു. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും അദ്ദേഹത്തെ വെറുത്തു. വൈരനിർഭാതനത്തിനുള്ള ഉപകരണങ്ങളും ആയുധങ്ങളും ബുദ്ധിശാലയിൽ അവർ ആരാഞ്ഞു തുടങ്ങി. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടേ ഇതറിയുമായിരുന്നു എങ്കിലും, അദ്ദേഹം തന്റെ കൃത്യമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു അപോഹം വ്യതിചലിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിമർശനങ്ങൾക്കു മുൻപു കൂടി. അപ്രതീക്ഷിതമാവെണ്ണം ഒരു സാമ്പാദനത്തിൽ അധികാരികൾ അദ്ദേഹത്തെ അറസ്റ്റുചെയ്തു ആത്മവാമൊഴി കടത്തിവിട്ടു. തിരുവിതാംകൂറിലെ അന്നത്തെ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ അത്യന്തം പ്രകണ്ഠമാക്കിയ ഒരു സംഭവമായിരുന്നു ഇത്. അനീതിയോടും അസാമാന്യീകരണത്തോടും നിറഞ്ഞ പടവെട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന രാമകൃഷ്ണപിള്ള ജനങ്ങളുടെ ആരാധനാപാത്രമായിത്തീർന്നു. യശശ്ശിരനായ രാമകൃഷ്ണപിള്ള ഇന്നും മലാളികളുടെ ബഹുമാനാരോങ്ങൾക്കു പാത്രമാണ്. മാതൃഭൂമിയിൽനിന്നും ബഹിഷ്കൃതനായ ആ ദേശാഭിമാനി മലബാറിൽ വെച്ചു നിർഭാതനായി. കണ്ണൂർകടപ്പുറത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്ത്യാവശിഷ്ടങ്ങൾ അടക്കം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഭൂമി സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റേയും ത്യാഗസന്നദ്ധതയുടേയും പുണ്യാക്ഷതമായിക്കരുതി ചില തിരുവിതാംകൂർക്കാർ ഇന്നും ആ സ്ഥലത്തേയ്ക്കു തീർത്ഥയാത്ര പോകാറുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം ൩൦

ഖജനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള ഒരു സമുദായവാദി
 യായിട്ടാണ് തന്റെ പൊതുക്കാർഷ്ട്യജീവിതം ആരംഭിച്ചത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗുരുനാഥനും, ഉപദേഷ്ടാവും അദ്വൈതകാംക്ഷിയും സമപ്രവർത്തകനുമായിരുന്ന സി. ഗുണ്ഡപിള്ളയും ഒരു വർഗ്ഗീയവാദിതന്നെയായിരുന്നു. ഇന്നത്തെ ദേശീയനീഷണുകോടിയിൽ നിന്നു നോക്കിയാൽ, രാജപക്ഷേ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വളരെ ഇടുങ്ങിയതും, രാജ്യത്തിലെ ദോഷകരവുമായിരുന്നു എന്നു തോന്നാമെന്നിലും അന്നത്തെ സാമൂഹ്യങ്ങളിൽ ഒരു ദേശീയപ്രസ്ഥാനം ഉണ്ടാകുകയെന്നുള്ളതു് അസംഭാവ്യമായിരുന്നു. വിസ്തൃതമായ ഇന്ത്യാഭൂഖണ്ഡത്തിൽത്തന്നെ അന്നു കാഴ്ചമായ യാതൊരു ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഭാരതചരാജനസഭ ഉണ്ടായിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നിരുന്നാലും, പ്രാദേശികതലത്തിലെ അതിന്റെ പ്രവർത്തനരീതി പഠിച്ചിട്ടുള്ളവർക്കു്, അന്നു വിപുലമായ തോതിൽ യാതൊരു ദേശീയ പരിപാടിയും ആ സ്ഥാപനത്തിനുമായിരുന്നില്ലെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ വിഷമമില്ല. ഭാരതീയജനതയുടെ ദേശീയബോധത്തിനോ, സ്വാതന്ത്ര്യപ്രിയ്യയ്ക്കോ, യാതൊരുണർച്ചും അന്നു ലഭിച്ചിരുന്നില്ല. ഭാരതസാമ്രാജ്യത്തിലെ ബഹുഭാഷാഭിജ്ഞക്കാരായ അരുണതമ്പി, അർജുനദ്രമിപ്പും കഴിഞ്ഞുകൂടുന്ന കാലമായിരുന്നു അതു്. ഇന്നത്തെ ദേശീയബോധവും സ്വാതന്ത്ര്യബുദ്ധിയും അടിസ്ഥാനമാക്കിവെച്ചുകൊണ്ടു്, ഏകദേശം നാല്പ്പതു വർഷങ്ങൾക്കു മുമ്പുള്ള തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാർഷ്ട്യജീവിതത്തെ വിശ്ലീഷണാർ തുടങ്ങുന്നതു മൗനവ്യമാണു്. ഏതായാലും ഖജനാശേരിയുടെ പൊതുക്കാർഷ്ട്യജീവിതത്തിനു് എന്നും ദേശീയമായ ഒരു കലർപ്പുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശദകഥാർ കൂടി സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു കാര്യമാണു്. പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നായനാരുടെ വർഗ്ഗീയസംഘടനകൾ അപഥസഞ്ചാരം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നതു സാഹസമായിരിക്കുമെങ്കിലും, വർഗ്ഗീയവാദം ദേശീയജീവിതത്തോടുനേരിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അനവതരം യത്നിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നു പറയുന്നതിൽ തെറ്റില്ല.

ഇതരസമുദായങ്ങളിലെ കടന്ന വഴിയവഴികൾ പോലും അവയുടെ സമുദായപ്രവർത്തനങ്ങളെക്കുറിച്ച് പലപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശം ലോഭിക്കയും, അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കയും, ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സമുദായങ്ങളെ പരസ്പരം അടുപ്പിക്കുവാനുള്ള പല പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളിലും അദ്ദേഹം പങ്കെടുത്തിട്ടുണ്ട്. പരമേശ്വരൻപിള്ള പൊതുക്കാര്യജീവിതമാരാജിക്കുന്ന കാലത്തു അദ്ദേഹമുൾപ്പെടുന്ന നാമർസമുദായത്തിന് ഒരു പരിഷ്കാരസമിതിയെ നേതൃത്വവും സേവനവും അത്യാന്തരപക്ഷത്തായിരുന്നു. സമുദായകലാ നായന്മാർ അദ്ധ്യക്ഷതയ്ക്കെത്തിയ ഒരു കാലമായിരുന്നു അത്. സമുദായജീവിതത്തിലെ കലകളും ചാലാരങ്ങളും നിർമ്മാണവും ചെയ്യുവാനും, നായന്മാരുടെ നിലനില്പിന് ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വാഗ്ദാനം നിൽക്കുകയും നിർമ്മിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റിനെ പ്രേരിപ്പിക്കുവാനും, അവരുടെ അതസ്സം അർജ്ജിക്കാനും സഹായിക്കുവാനും ഒരു സാമൂഹികയുക്ത ബഹുശ്രമമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല. നായന്മാരുടെ വിവാഹം, ദാരുശ്രമം മുതലായ കാര്യങ്ങളിൽ നൂതനമായി നിൽക്കുകയും നിർമ്മിക്കുവാനും, പുരോഗതി വിപ്ലവപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി നിലക്കെടുത്തു നിന്ന പ്രതിജ്ഞാശക്തികളോടു വിജയകരമാവുവാൻ മറ്റുള്ളവരും, സംഘടിതമായ സമുദായശക്തിയ്ക്കു മാത്രമേ കഴിയുമായിരുന്നുള്ളൂ. നാമർ സമുദായത്തിന്റെ നിലനില്പിനും, പുരോഗതിക്കുമാവശ്യമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തിയതിനും ശേഷം, ആ സംഘടനകളോടുള്ള ബന്ധം വേർപെടുത്തുവാനും, പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ അന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതികൾക്കു പരോപദായം വരുത്തുകയും ദേശീയമായ ഒരു വിക്ഷേപരോധി സ്വീകരിക്കുവാനും, അദ്ദേഹത്തിന് വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സമുദായസ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഉപയോഗവും ആവശ്യവും അവ സാന്നിധ്യപ്പോഴും, വ്യക്തിപരമായ സ്വകാര്യജന്മങ്ങളുടേതായും, സ്ഥാനമാനങ്ങൾ നഷ്ടപ്പെടുത്തുവാനുള്ള വൈമനസ്യംകൊണ്ടും, അല്ലെങ്കിലും ഏതെങ്കിലും ഉത്തരവ് ആയ ജനങ്ങൾ അവയോടു കൂടുതൽ പററില്ലെന്നിരുന്നു. എന്നാൽ പ്രകൃത്യാ ഒരു ദേശീയവാദിയായിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള തനിക്ക് അനുവദന പ്രസ്തുത സ്ഥാപനങ്ങളോടടുത്തായിരുന്ന വളരെ

അടുത്ത ബന്ധം എന്നെപ്പറ്റി പരിശോധിച്ചുകൊണ്ടുവാൻ അശേഷം മടിയില്ല.

ഒരു സമുദായപരിഷ്കാരം, എന്ന നിലയിൽ നായനാരുടെ ദുഷിച്ച ഭാരതമാണ് ആദ്യമായി ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായിത്തീർന്നത്. മതമക്കത്തായം ഇന്ന് മിക്കവാറും ഒരു ഭൂതകാലസ്മരണ മാത്രമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. കേരളീയർല്ലാത്തവർക്കു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനുപോലും വിഷമമായ ഈ ഭാരതവും, സമുദായചട്ടനയും ചങ്ങനാശേരി പൊതു ക്ഷാത്രിജീവിതമാർഗ്ഗിക്കു കാലത്തു് അതിന്റെ അന്ധവിചാരത്തിൽനിന്നു് ഇളകിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. ഒരു കാലത്തു് പക്ഷേ മനോഹരവും, സുന്ദരവും, ഉപയാഗപ്രദവുമായിരുന്ന ആ മഹാസൗരയം കാലത്തിന്റെ നശീകരണത്തിനപ്പുറപ്പെട്ടുപ്രായേണ ദുർബ്ബലവും, അതിൽ ആവാസം ചെയ്തിരുന്ന ജനങ്ങൾക്കു് ആപൽക്കരവും ആയിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. ചില ചെറിയ അറകററപ്പണികൾകൊണ്ടു് അതിനെ പൂർവ്വത പ്രബലവും, വാസയോഗ്യവും ആക്കാമെന്നു സ്വാഭാവികമായി അതിൽ നിവസിച്ചിരുന്ന ചിലർ വിചാരിച്ചു. അറകററപ്പണികൾ അവർ ഉൾക്കൊള്ളിയതായും, നിഷ്പന്നതോടുകൂടിയും ആരംഭിച്ചു. എന്നാൽ ആ പുരാതനശിപ്പുരവൈദേശ്യത്തിന്റെ മനോഹരതയിലും സാമപത്രിയ്ക്കിലും മുഴുകി മതിമറന്നുപോയ ചില കടന്ന യാഥാസ്ഥിതികന്മാർ കഠിനമായ പ്രതിഷേധ സ്വരങ്ങൾ മുഴക്കി, ഈ നൂതനപരിഷ്കാരഭാരതങ്ങൾക്കു പൂർണ്ണ വിരോധമിട്ടുവിട്ടു. അതിനാൽ ആ പ്രാചീനസൗരയം ഭൂതതൽ പുരാതനവും ആപൽക്കരവും ആയിത്തീർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. പക്ഷേ വർദ്ധിച്ചുവന്നതോടുകൂടി കേടുപാടുകൾ നീക്കി, വീണ്ടും ആവാസയോഗ്യമാക്കിത്തീർക്കാൻ കഴിവില്ലാത്തവിധം അതു ദുഷിച്ചുതുടങ്ങി. ഒടുവിൽ ജീർണ്ണിച്ച ആ മന്ദിരം നിലംപരിച്ചു. നൂതനപരിഷ്കാരസ്ഥിതികൾക്കനുരൂപമായ വിധത്തിൽ വീണ്ടും അതു പണികഴിക്കുവാൻ ഗത്യന്തരമില്ലെന്നു വന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മതമക്കത്തായഭാരതം പരിഷ്കരിക്കുവാൻ ചിലർ ചെയ്ത ശ്രമങ്ങളുടെ സമഗ്രമായ ഒരു വിവരണം ഇവിടെ അപ്രസക്തമായിരിക്കുമല്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

അനേകശതവർഷങ്ങളായി നായർസമുദായം ആചരിച്ചു വന്നിരുന്ന മതമതായദീപ്തിയും കൂട്ടുകടംബ വ്യവസ്ഥയും സമുദായത്തിന്റെ ഉൽഗതിയ്ക്കു വിപ്ലവമായിത്തീർന്നിരുന്ന കാരണങ്ങൾ വിവിധങ്ങളാണ്. അവയിൽ പ്രധാനമായതു നായർതറവാടുകൾക്ക് അകലേനിന്നുതന്നെ ഉണ്ടായ സമ്പൽക്കുയമായിരുന്നു. തിരണ്ടുകളി, താലികെട്ട് ഇത്യാദി നായർസമുദായം ഏറ്റെടുത്തിരുന്ന അനാചാരങ്ങൾ ഈ അധഃപതനത്തെ അമിതമായി സഹായിച്ചാതിരുന്നില്ല. അടിയന്തിരങ്ങൾക്ക് എത്ര ധനം മുറുപ്പും ചെയ്യാലും അത് ഒരു അപരാധമായിത്തീരുന്നതല്ലെന്ന കാരണവന്മാർ ധരിച്ചു വശായി. ഈ ആവശ്യങ്ങൾക്കായി തറവാടുവസ്തുക്കൾ മുഴുവൻതന്നെ വേണ്ടിവന്നാൽ അന്ത്യാധീനം ചെയ്തു പണമുണ്ടാക്കുവാനും അവർക്ക് വൈമനസ്സുമില്ലെന്നും വന്നു. ഇങ്ങിനെ വസ്തുക്കൾ പണയപ്പെടുത്തുന്നതിനും വിലകൊടുക്കുന്നതിനും കാരണവന്മാർക്ക് ലഭിച്ച സൗകര്യം അവർ ക്രമേണ കൂടുതലായി ദരുപയോഗം ചെയ്തുവാൻ തുടങ്ങി. അടിയന്തിരാവശ്യങ്ങൾക്കെന്ന വ്യാജേന വസ്തുക്കൾ അന്ത്യാധീനം ചെയ്യുന്നതിനും, കിട്ടുന്ന പണത്തിന്റെ സിംഹഭാഗവും സ്വന്തം ലാഭത്തിനും കളത്രപുത്രാദികൾക്കു സമ്പാദ്യം ഉണ്ടാക്കുന്നതിനും, വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കുവാനും, അവരിൽ പലരും മരിച്ചില്ല. കാരണവന്മാരുടെ നിരുത്തരവാദപരമായ ഈ ഗ്രഹദാണരീതി മറ്റ് ഉപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങളില്ലാതെ തറവാടിനെ ആശ്രയിച്ചു കഴിയേണ്ടിയിരുന്ന ഇളമറക്കാരുടെ ഇടയിൽ അതികഠിനമായ അസൗകൃപ്പി ഉണ്ടാക്കി. അവർ പ്രതിഷേധശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. അങ്ങിനെ കടുംബമിട്രങ്ങൾ ഉണ്ടായിച്ചു. കാരണവന്മാരുടെ അധികാരവ്യാപ്തിയ്ക്ക് ഉടച്ചു തട്ടി. നായർതറവാടുകളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സിവിൽ ക്രിമിനിയും ആയ വ്യവഹാരങ്ങൾക്കൊണ്ടു കോടതികൾ നിറഞ്ഞു.

കൂടാതെ പാശ്ചാത്യസംസ്കാരത്തിന്റേയും, വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റേയും ആവിർഭാവം ഭാരതത്തിന്റെ ഇതരഭാഗങ്ങളിലെന്നതു പോലെ കേരളത്തിലും പല പരിവർത്തനങ്ങളും ഉണ്ടാക്കിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തൽഫലമായി കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ മദ്ധ്യത്തോടുകൂടി മതമതായദീപ്തിയും കൂട്ടുകടംബവ്യവസ്ഥയും അതി

ഭക്ഷണ വിമർശനങ്ങൾക്കു വിഷയമായി. പ്രസ്തുത വ്യവസ്ഥകൾ സമുദായത്തിന്റെ കാലാനുസൃതമായ പരിണാമത്തിനും, വ്യക്തികളുടെ സ്വാഭാവികമായ പുരോഗതിക്കും, പ്രതിബന്ധമായി നില്ക്കുന്ന എന്ന താദൃപ്രായത്തിനു പ്രകൃത പ്രാബല്യം സിദ്ധിച്ചു. ഈ പരിവർത്തനഘട്ടത്തിൽ മെക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സാമൂഹികനവനവകളാണ് 'ഒ. മസ്തുമന പന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ 'ഇന്ദ്രലേഖയും', 'ശാരദയും'. നായർത്തവാടകളുടെ അന്നത്തെ ക്ഷയോദ്ധമായ അവസ്ഥയേയും, അതിനിടയാക്കിയ ദാരുണങ്ങളേയും, ഒരു കലാകാരനും സമുദായചരിത്രത്താവുമായിരുന്ന ആ പ്രതിഭാസമ്പന്നൻ ഏതാനും ശാശ്വതചിത്രണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

മതമേൽക്കുന്നതായതുകൊണ്ടു വാദിക്കുന്നവരുടെ ഇടയിലുള്ള വിവാഹബന്ധത്തിന് നിയമസാധുതയും നരകകണ്ഠങ്ങളായിരുന്നു സമുദായചരിത്രത്താക്കളെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു നവുമായി ആകർഷിച്ചു മൗടപ്രശ്നം, എന്നു പ്രസ്താവിച്ചാൽ നായർസമുദായത്തിന്റെ സദാചാരപരമായ നില എത്ര താഴ്ന്നു പടിയിലുള്ള ഒന്നായിരുന്നു എന്നു വ്യക്തമാകുമല്ലോ. യാത്രയെത്തിന്റെയും സ്വത്തവകാശത്തിന്റെയും പ്രത്യേകതകളും മതമേൽക്കുന്നതായ ആചരിക്കുന്നവരുടെ ഇടയിലുള്ള വിവാഹബന്ധങ്ങൾക്കു നിയമസാധുതയും നരകവാർ നീതിന്യായശോഭനികൾക്ക് അത്യധികമായ വിഷമങ്ങൾ നേരിട്ടു. നായർ സ്ത്രീകളും, നായരേതരന്മാരായ ഉയർന്ന വർണ്ണത്തിൽപ്പെട്ട പുരുഷന്മാരും, തമ്മിൽ സാധാരണയായി നടക്കുവന്നായിരുന്ന വിവാഹബന്ധങ്ങളായിരുന്നു ഈ പ്രശ്നത്തിനു പ്രകൃത കഴിപ്പു മുണ്ടാക്കിയത്. കൂടാതെ ഇടപ്രദിക്കുന്നതായ നായന്മാർ അവരുടെ താവാടകളിൽ സജാതീയബന്ധം നിഷിദ്ധമായും, ബ്രാഹ്മണസംബന്ധം ഉൽകൃഷ്ടമായും, കരുതിവന്നിരുന്ന എന്നുള്ളതുതന്നെ ഈ വിജാതീയബന്ധത്തിന്റെ സാർവ്വത്രികതയും വ്യക്തമാക്കുന്നു. മതമേൽക്കുന്നതായിന്റെ ഫലങ്ങളിൽ ഒന്നായ ഇത്തരം വിജാതീയബന്ധങ്ങൾ നിയമാനുസരണമായ വിവാഹങ്ങളാണെന്നു എന്നുള്ള പ്രശ്നം സ്വാഭാവികമായി ഉരുവിട്ടു. ഈ പ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ച തിരുവിതാംകൂർ ഹൈക്കോടതിയിൽ മറവും-മാമുക്കു സുപ്രസിദ്ധമായ ഒരു വ്യവഹാരമുണ്ടായി.

മദ്ധ്യതിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു നായർ ഇടപ്രദക്ഷാബ്ധത്തിൽ, സമീപമുള്ള ഒരു പ്രധാന ഇല്ലത്തിലെ ഇളമറക്കാരനായ ഒരു നമ്പൂതിരിയുറയണൻ വിവാഹം ചെയ്തു. ആ ദാവത്രബന്ധം ആദ്യഘട്ടത്തിൽ നിർബാധമായി പൂരാഗമിച്ചു. ഏതാനും വർഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ വ്യവഹാരം അഞ്ചു ശിശുക്കളുടെ മാതാപിതാക്കന്മാരാകിത്തീന്നു. എന്നാൽ, ആ ഘട്ടത്തിൽ അവരുടെ ബന്ധത്തിന് ഒരു വലിയ ഉലച്ചിൽ തട്ടി. ഇല്ലത്തിലെ മൂപ്പരും തറവാട്ടിലെ കാരണവരും തമ്മിൽ അതികലശലായ ഒരു രസക്കുരു ഉണ്ടായിച്ചു. അതിന്റെ ഫലമായി വിവാഹബന്ധം ശരിയല്ലെന്ന് തോന്നി. വ്യവഹാരപ്രിയനായിരുന്ന കാരണവർ നമ്പൂതിരിയെ ഒരു നല്ല പാഠം പഠിപ്പിക്കണമെന്നു തീരുമാനിച്ചു. അതോണായിത്തീർന്ന ചോറ്റയും, അഞ്ചു സന്താനങ്ങളും, ദാസന്മാരായ നമ്പൂതിരിയേയും, ഇല്ലത്തിലെ ഇതര അംഗങ്ങളേയും, പ്രതികൂലാഭിപ്രായം കോടതിയിൽ ചിലവിനാ കിട്ടുവാനായി ഒരു വ്യവഹാരം ബോധിപ്പിച്ചു. അക്കാലത്തു പ്രക്ഷോഭമേറിയതായ ഒരു സംഭവമായിരുന്നു ഇത്. അന്ന് ആലപ്പുഴ ജില്ലാജഡ്ജിയായിരുന്ന മി. കെ. നാരായണമനോൻ, കട്ടികൾക്കു ചിലവിനാ കിട്ടുവാനവകാശമുണ്ടെന്നു വിധിയെഴുതി. നമ്പൂതിരി ഫൈക്കോടതിയിൽ അപ്പീൽ ബോധിപ്പിച്ചു. ടിവാൻബുള്ളർ ഏ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഉൾപ്പെട്ട ഒരു ഫുൾബെഞ്ചിലാണു ഫൈക്കോടതിയിൽ പ്രസ്തുത കേസ് വാദം കേട്ടത്. പുട്ടമുറി നായനാരു മലമ്പുഴയുറയണൻ തമ്മിലുള്ള ന്യായാനുസരണമായ വിവാഹരീതിയാണെന്നും, അതിനാൽ കട്ടികൾക്കു ചിലവിനാ കൊടുക്കുവാൻ നമ്പൂതിരി ബാധ്യസ്ഥനാണെന്നുമായിരുന്നു ഫുൾബെഞ്ചിലെ ഭൂരിപക്ഷം ജഡ്ജിമാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. എന്നാൽ ഫുൾബെഞ്ചിലെ മറ്റൊരു ജഡ്ജിയായിരുന്ന ജസ്റ്റീസ് പത്മനാഭയ്യർ ബ്രാഹ്മണക്കും തുറുക്കും തമ്മിൽ ഹിന്ദുനിരമ്മേധസരിച്ച വിവാഹബന്ധമനവധിച്ച് തിരിയെന്നും, അതിനാലും, മറ്റു കാരണങ്ങളാലും പ്രസ്തുത ദാവത്രബന്ധം നിന്നുണ്ടായ ശിശുക്കൾക്കുപാലും ചിലവിനാ കിട്ടുവാൻ അവകാശമില്ലെന്നും, ഒരു വിഭിന്നാഭിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തി. ഭൂരിപക്ഷത്തിൽമാനപ്രകാരംതന്നെ ഹിന്ദു

നിയമസഭയിലെ കൂട്ടുകൾക്കുപുറമെ പാർലമെന്റിലെ ചിലവിധ കിട്ടുവാൻ വകുപ്പുകൾക്കുണ്ടായിരുന്ന വിധിസഭാം.

ഇങ്ങിനെ നാലുവർഷത്തെ ഇടയ്ക്കുള്ള വിവാദബന്ധങ്ങളുടെ നിയമസഭയുത്പാദനം നീതിന്യായക്കോടതികളിൽ വോട്ടു വിഷയമാകുന്നതു സഭാമന്ത്രിയുടെ അന്ത്യത്തിനും അഭിമാനത്തിനും ചേർന്നതല്ലെന്നുള്ള ഒരു വോട്ടം ഉയർന്നുവന്നതു സഭാമന്ത്രിയുടെ ഇടയ്ക്കുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ, അതിനോടു പരിഹാസം നേടുന്നതു പ്രാദേശികങ്ങൾ തുടങ്ങി. ഇതാവർത്തിക്കുവാൻ ഉള്ളിൽ നാൽപ്പതുവർഷത്തെ പരിഹാസപാത്രമാക്കിത്തന്ന ഈ ദുഷിച്ച ഏകാഭിമാന നിയമനിർമ്മാണം കൊണ്ടു പരിഹാസം ഉണ്ടാക്കുന്നതു പ്രാദേശികങ്ങൾക്കു വളരെ അനുകൂലമായിരുന്നു. ഈ പ്രാദേശികങ്ങളെ അഭിമാനം ഉയർത്തിയ മലയാളത്തിൽ വിവാദങ്ങളെപ്പറ്റി അന്ത്യത്തിൽ നടത്തിയ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്ത വാർ മറ്റാസംഗമെന്തെന്ന് സർ. ടി. മുത്തുസാമിത്തമ്പലത്തിന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ ഒരു കമ്മിറ്റിയെ നിയമിക്കുകയും, പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി വിസ്തൃതമായ അന്ത്യത്തിൽ നടത്തി ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ഇല്ലാത്ത മലയാളത്തിൽ വിവാദങ്ങളെക്കുറിച്ചും നിയമസഭയുത്പാദനം നൽകേണ്ട ആവശ്യകതയെ പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ടിൽ ഉന്നയിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ഈ റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ച മലയാളത്തിൽ ഒരു ആനന്ദനിയമം നടപ്പിൽ വരുത്തി. മലയാളത്തിൽ വിവാദങ്ങളെക്കുറിച്ചും നിയമസഭയുത്പാദനം നൽകേണ്ടതെന്ന തത്വത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടതായിരുന്നു പ്രസ്തുത നിയമമെങ്കിലും, അപ്രകാരം നിയമസഭയുത്പാദനം ഉണ്ടാകുന്നതിന് ഓരോ വിവാദവും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യേണ്ടതാണെന്ന് ഒരു വ്യവസ്ഥകൂടി അതിലുൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്, ആ നിയമത്തിന്റെ പ്രാപ്തിയേതുമായ പരിമിതപ്പെടുത്തി. രജിസ്റ്റർ ചെയ്യാത്ത വിവാദങ്ങളെല്ലാം നിയമസഭയ്ക്കു അസാധുവാണെന്നും, തന്മൂലം മലയാളത്തിൽ വിവാദങ്ങൾ പ്രായേണ നിയമസഭയുത്പാദനത്തെ വരുത്തുന്നതെന്നും, അപ്രകാരം അസാധുവായ ബന്ധത്തിന് രജിസ്ട്രേഷൻ കൊണ്ടു സാധുതയും നൽകുകയാണെന്നുമായിരുന്നു ഈ നിയമത്തിൽനിന്നും സിദ്ധമായത്. ഇതു തുടർച്ചയായ അനുഷ്ഠിക്കേണ്ട ഒരു വ്യവസ്ഥയായിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം 6

പുടമറി, നിയമപ്രകാരമുള്ള വിവാഹമാണെന്നു ഭിവാൻബ
ഹുദ്ദ് എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള വിധി എടുത്തുനയിത് എട്ടു സംവ
ത്സാരങ്ങൾക്കു മുൻപായിരുന്നു മരുമക്കത്തായ വിവാഹങ്ങൾക്കു
നിയമസാധുതപം നൽകണമെന്ന കാര്യം തിരുവിതാംകൂർ
നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ആലോചനയ്ക്കു വിഷയമായത്.
പദാതനായ പി. താണുപിള്ള ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി
ഒരു ബിൽ ൧൭൭൨-ൽ നിയമസഭയിൽ ഫോറാക്കി. ശിക്ഷാ
നിയമബിൽ നിയമസഭയുടെ പര്യാലോചനയ്ക്കു വിഷയമായ
പ്പോൾ, അതിൽ വിവാഹങ്ങളെ സംബന്ധിക്കുന്ന കററങ്ങളെ
ക്കുറിച്ചുള്ള വ്യവസ്ഥകളിൽ മരുമക്കത്തായികളായ ഹിന്ദുക്ക
ളുടെ ഇടയിലുള്ള വിവാഹങ്ങൾക്കു നിയമസാധുതപമുണ്ടോ
എന്ന പ്രശ്നമുദയവിഷയം, അത്തരം വിവാഹങ്ങൾക്ക് സാധു
വായ വിവാഹങ്ങളുടെ ലക്ഷണങ്ങൾ തീക്കുണതിരുന്നു എങ്കി
ലും, വിവാഹമോചനം സംബന്ധിച്ച ഖണ്ഡിതമായ വ്യവസ്ഥ
കളൊന്നുമില്ലാതിരുന്നതിൽ ശിക്ഷാനിബന്ധനകൾ നടപ്പിൽ
വരുത്തുന്നതിൽ ഓർടമുണ്ടാകുമെന്ന അഭിപ്രായം പ്രകടമാക
ുകയും, ചെമ്പൂതിനാൽ മരുമക്കത്തായികളുടെ വിവാഹം സാധു
വാണെന്നു നിയമത്താൽ വിധിക്കുകയും, വിവാഹമോചനത്തിനു
ലളിതവും വ്യക്തവും ആയ നടപടികൾ എടുപ്പടത്തുകയും
ചെയ്യേണ്ടത് ആവശ്യമായിത്തീർന്നതിനാലാണു താൻ പ്രസ്തുത
ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതെന്ന് താണുപിള്ള ബില്ലിന്റെ
സാധ്യകാരണവിവരണത്തിൽ പ്രത്യേകം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടായി
രുന്നു. പ്രസ്തുതബില്ലിൽ എല്ലാ മരുമക്കത്തായവിവാഹങ്ങൾക്കും
നിയമസാധുതപം നൽകിയിരുന്നതു കൂടാതെ, വിവാഹമോച
നത്തിന് വ്യക്തവും ലളിതവുമായ നടപടികൾ എടുപ്പടത്തു
കയും ചെയ്തിരുന്നു.

പി. താണുപിള്ള അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ ജീവി
ച്ചിരുന്ന പ്രതിഭാസമ്പന്നന്മാരിൽ അദ്ദേഹസരനായിരുന്നു.

അതിഗംഭീരവും കാത്സന്യസ്തവുമായ ഒരു പ്രസംഗത്തോടു ടിയാസ് അദ്ദേഹം ബിൽ നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ചത്. ബിൽ അന്നുതന്നെ സിലക്റാക് മന്ദിരത്തെ ഏല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ പിന്നീട് തൊരിക്കലും സുതുപ്രകാരം കാണുകയുണ്ടായിട്ടില്ല. മരുമക്കത്തായ വിവാഹങ്ങൾക്കു തിരുവിതാംകൂറിൽ നിയമസാധുതയും നൽകുന്നത് ഒരു കൂട്ടം അന്ന് ഹിതകരമായ കാര്യമായിരുന്നു. അവർ മാനുഷമായ നാൽപ്പതോളം കുട്ടികളെയും സംബന്ധംകൂടി, ഉത്തരവാദിത്വവും ധനാധാരവും കൂടാതെ രാജ്യവും പുലർത്തിവന്ന ചില നായുതിരിമാരും, ഈ വേണമോ, ക്ഷത്രിയരുമല്ലാതെ മറ്റാരായിരുന്നില്ല പരപ്പനാട്ടു രാജാവായിരുന്ന കേരളപാലംകോയിത്തമ്പുരാന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഇപ്പോൾ പ്രസ്തുത ചിറ്റിനെ ശക്തിയായി എഴുത്തു. അന്നവരുടെ സ്വാധീനശക്തി അതിരറ്റ ഒന്നായിരുന്നു. അന്നത്തെ മഹാരാജാവും ഒരു യാഥാധിപതികനായിരുന്നു. ഒരു സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന താങ്ങുപിള്ളയ്ക്ക് ഈ ശക്തി നേരിയ പ്രതിബദ്ധങ്ങളെ പ്രതിരോധിച്ച ബിൽ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധ്യമായിരുന്നു. അങ്ങിനെ ആ പ്രാരംഭകൂട്ടം ഗർഭത്തിൽത്തന്നെ മൂതിയടന്നു.

മരുമക്കത്തായവിവാഹങ്ങൾക്കു നിയമസാധുതയും നൽകേണ്ടതിന്റേയും, തറവാടുകളിൽ ഭാഗത്തും അംഗീകരിക്കേണ്ടതിന്റേയും, ആവശ്യകതയെ ശ്രദ്ധിക്കുകയും മൗണ്ട്-ൽ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അന്നു ശിവരാജിന്റെ പത്രാധിപത്യത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന 'മലബാർ ക്വാർട്ടർലി റിവ്യൂ'വിൽ ഒരു ലേഖനമെഴുതി. പ്രസ്തുത ലേഖനം പലരുടെയും എഴുപ്പിനും ഖണ്ഡനവിമർശനങ്ങൾക്കും വിഷയമായി. മൗണ്ട്-ൽ പരമേശ്വരൻപിള്ള ശ്രീമലംപ്രജാസഭയിലെ ഒരു സാമാജികനായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. അന്നു പി. രാജഗോപാലാചാരിയായിരുന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ ദിവാൻജി. അധികാരപ്രമത്തനായിരുന്ന അദ്ദേഹം ജനഹിതത്തെ വിഗ്നമിച്ച് ഏതാനും കാലം കീഴ് നടപ്പനുസരിച്ചു പ്രജാസഭ വിളിച്ച കൂട്ടുവാൻ വൈമനസ്യം പ്രകടിപ്പിച്ചു. മി. ഇ. ജെ. ജാൺ, കൊച്ചുകുന്ന് രാജാർ തുടങ്ങിയ ജനപ്രമാണികളുടെ നേതൃത്വ

ത്തിൽ പൊതുജനങ്ങൾ സംഘടിച്ച് ദിവാൻജിയുടെ പൗരാവകാശം ലംഘനശ്രമങ്ങളും, അധികാരമുന്തിനിയോഗങ്ങളും അതികാിനമായി പ്രതിഷേധിച്ചു. അതിന്റെ ഫലമായി ൧൯൮൨-ൽ വീണ്ടും പ്രജാസഭ വിളിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ദിവാൻജി നിർബന്ധിതനായി. അങ്ങിനെ വിളിച്ചുകൂട്ടിയ സമ്മേളനത്തിലേക്കാണ് പാമേശ്വരൻപിള്ള തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. മതമക്കത്തായപരിഷ്കാരണത്തെക്കുറിച്ച് പ്രജാസഭയിൽ സാധാരണയായി പല നിവേദനങ്ങളും സമർപ്പിതങ്ങളാകാറുണ്ടായിരുന്നു. പ്രസ്തുത വർഷം ചങ്ങനാശേരി നിവേദനം ചെയ്ത വാൻ അയച്ചിരുന്ന വിഷയങ്ങളിൽ ഒന്ന് മതമക്കത്തായപരിഷ്കാരണം തന്നെയായിരുന്നു. പാമേശ്വരൻപിള്ള പ്രസംഗിക്കുവാൻ സ്വസ്ഥാനത്തേയ്ക്കുനോറുനിന്നപ്പോൾ, അതേവിഷയത്തെപ്പറ്റിത്തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻഗാമി പറഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ട്, ആവർത്തനമാവശ്യമില്ലെന്നുള്ള നിർദ്ദേശത്തോടുകൂടി ദിവാൻജി പ്രസംഗം തടഞ്ഞു. കരുണിതനായ പാമേശ്വരൻപിള്ള ദിവാൻജിയുടെ നീതിരംഗിതമായ ആമതയെ പ്രതിഷേധിച്ച് ഉടൻതന്നെ ഹാൾ വിട്ടിറങ്ങിപ്പോയി. ജനസമ്മിതി വളരെ നഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ദിവാൻജിക്ക പാമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ പ്രതിഷേധം കൂടുതൽ അസ്വസ്ഥതയ്ക്കു കാരണമാക്കി.

മതമക്കത്തായപരിഷ്കാരണത്തിന് അനുകൂലമായ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തിനു പ്രതിഭിനമെന്നവസ്ഥ സംഘടിതരൂപം ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. യോഗങ്ങളും കാൺഹാൻസുകളും സമ്മേളിച്ച നായനാർ സമുദായപരിഷ്കാരപ്രക്ഷോഭങ്ങൾ ഊർജ്ജിതമായി നടത്തി. സി. കെ. പി.-യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കേരളീയനായർസമാജം രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. പ്രജാസഭയിൽ പ്രസ്തുത വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ കൂടുതൽ നിവേദനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. പരേതനായ പി. രാമൻതമ്പി മതമക്കത്തായവിവാഹത്തെ സംബന്ധിച്ച നിയമസഭയിൽ ഒരു ബിൽ ഫോജരാക്കുന്നതിന് അനുവാദമാവശ്യപ്പെടുകയുണ്ടായി.

ഇങ്ങിനെ വർദ്ധിച്ചുവന്ന ജനകീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളെ ദീർഘകാലം വിഗണിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റിനു കഴിഞ്ഞില്ല.

മാവുവ-ലെ പ്രവാസഭാനിപേദനങ്ങളുടെ ഫലമായി ദിവാൻ രാജഗോപാലാചാരിയുടെ ഗവൺമെന്റ് മരുമക്കത്തായകുടുംബങ്ങൾക്കുവശ്യപ്പെട്ട പരിസ്ഥിതിയുടെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ദിവാൻബുദ്ധുർ എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ, എം. കൃഷ്ണപിള്ള, മി. കൃഷ്ണൻപന്ധാല, എൻ. രാമൻപിള്ള, കെ. പി. പത്മനാഭമേനോൻ എന്നിവർ അംഗങ്ങളായി ഒരു കമ്മറ്റിയെ നിയമിച്ചു. കമ്മിറ്റി വിപുലമായ അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തി, ബുദ്ധുർബുദ്ധിയിൽത്തന്നെ വിശദമായ ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചു. മരുമക്കത്തായവിവാഹങ്ങൾക്കു നിയമസാധുതയും നൽകേണ്ടതാണെന്നും, അങ്ങിനെ നിയമസാധുതയും നൽകുന്നതിലേയ്ക്കു മലബാറിലെ നിശ്ചിതരംഗങ്ങളിലെ വിവാഹങ്ങൾ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണമെന്നു വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുന്നത് അനാവശ്യവും, അപ്രായോഗികവുമാണെന്നും, തറവാട്ടിൽനിന്നുള്ള സംരക്ഷണാവകാശത്തിന് വൈകല്യംകൂടാതെത്തന്നെ, ഭാര്യാപുത്രാദികൾക്കു ഭർത്താവിൽനിന്നു സിവിൽസംരക്ഷണാവകാശം നൽകേണ്ടതാണെന്നും, കമ്മിറ്റി അസന്നിധ്യമായ ഭാഷയിൽ ഹുപാൾ ചെയ്തു. മറ്റു വ്യവസ്ഥകളില്ലാത്തതിടത്തോളംകാലം ഒരു നായർഭർത്താവിന്റെ സ്വയംഭരണിത്വപത്തിൽ പകുതി അയാളുടെ ഭാര്യയ്ക്കും കുട്ടികൾക്കും മറ്റു പകുതി തറവാട്ടിലേയ്ക്കും ലഭിക്കേണ്ടതാണെന്നും കമ്മിറ്റി അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരുന്നു. എന്നാൽ നായർസ്ത്രീകളുടെ നായരേതരന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാരെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം കമ്മിറ്റിക്ക് ഏകകണ്ഠമായ രേഖാപ്രായം രൂപവൽക്കരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. നായരേതരന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാർക്കും ഈ ഹുപാൾകൾ ബാധകങ്ങളായിരിക്കണമെന്നു കെ. പി. പത്മനാഭമേനോൻ സിദ്ധാന്തിച്ചു. സംബന്ധങ്ങൾ രണ്ടുതരത്തിലുള്ളതായി പരിഗണിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നും, ഭർത്താവു നായരാകട്ടെ, മറ്റൊരു ജാതിയിൽപ്പെട്ടയാളായിരിക്കട്ടെ, അയാളുടെ സ്വത്തുക്കൾക്കു ഭാര്യാപുത്രാദികൾക്കുവകാശമുണ്ടായിരിക്കണമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ കല്പനയ്ക്കുവേണ്ടി വാദഗതി. എന്നാൽ കമ്മിറ്റിയുടെ അന്വേഷണപരിധിയിൽ ഉയർന്ന ജാതി

ശാരായ ഭരണാക്ഷരങ്ങളുടെ കാര്യം ഉൾപ്പെടുത്തില്ലെന്നും, അതു കൊണ്ട് ആ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് ഏതെങ്കിലും അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത് അപ്രസക്തമായിരിക്കുമെന്നും, പ്രസ്താവിച്ച കമ്മിറ്റിയിലെ മാനദണ്ഡങ്ങൾ പരമനാഭഭട്ടനവന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളോടു വിരുദ്ധമാകുകയാണു് ചെയ്തത്. അതുകൊണ്ടു് റിപ്പോർട്ടിനോടു് അനുബന്ധിച്ചിരുന്ന മാതൃകാബില്ലിൽ ഉയന്നു് ജാതിക്കാരായ ഭരണാക്ഷരങ്ങളെപ്പറ്റി യാതൊന്നും പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നില്ല. കാരണവന്മാരുടെ അധികാരങ്ങൾ കൂടുതൽ നിയന്ത്രിക്കേണ്ടതാണെന്നും, താവഴികൂട്ടത്തിനു് മാനദണ്ഡമില്ലാത്തതാണെന്നും കമ്മിറ്റി ശുപാർശ ചെയ്തിരുന്നു. താവഴികോശം ആദ്യോദരിഭാഗത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികമായിട്ടു് മാത്രമാണു് കമ്മിറ്റി ശുപാർശ ചെയ്തിരുന്നതു്. സമുദായത്തിന്റെ ഭൗതികവും സാമൂഹികവുമായ പുരോഗതിയ്ക്കു് ആദ്യോദരിഭാഗം അത്യാവശ്യമാണു് അവർ രേഖപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. റിപ്പോർട്ടിന്റെ അവസാനത്തിൽ അനുബന്ധമായി ചേർത്തിരുന്ന കെ. പി. പരമനാഭഭട്ടനവന്റെ ഉപമുദ്രാഭാഷണം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസാമാന്യമായ പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെയും, അഗാധമായ ധീരബോധശക്തിയുടേയും ശ്രദ്ധേയമായ വിജ്ഞാനത്തിന്റേയും ഒരു തെളിവുമാണു്. മതമേന്മയെക്കമ്മിറ്റിയുടെ റിപ്പോർട്ടു് നായർസമുദായചരിത്രത്തിൽ അത്യന്തം പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്ന ഒരു പ്രമാണമാണു്.

കമ്മിറ്റിയുടെ ശുപാർശയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി 1909-ൽ ഗവണ്മെൻറ് ഒരു ബിൽ നിർമ്മിച്ചു നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ പരിഗണനയ്ക്കു് സമർപ്പിച്ചു. ഈ ബില്ലിൽ മതമേന്മയെ വിവാഹങ്ങൾക്കു് നിയമസാധുതയും നൽകിയിരുന്നതു്കൂടാതെ, ഔദ്യോഗികമായിട്ടു് ചിലവിന്നു് നൽകുവാൻ ഭരണാക്ഷരങ്ങളുള്ള ബാധ്യതയെ അനുശാസിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. നായന്മാരായ ഭരണാക്ഷരങ്ങളുടെ സ്വയംഭരണസ്വഭാവത്തിന്റെ പകുതിയ്ക്കു് പിന്തുടർച്ചാവകാശം സ്ഥാപിച്ചുകൊണ്ടുള്ള വകുപ്പുകളും ഈ ബില്ലിൽ പെടുത്തിയിരുന്നു. ചില വ്യവസ്ഥകൾക്കു് വിധേയമായി താവഴികൂട്ടത്തിനു് തറവാടുകൾ ഭാഗം ചെയ്യാവുന്നതാണെന്നും, അങ്ങിനെ ഭാഗം ചെയ്യുമ്പോൾ അതുകൊണ്ടു് സ്വത്തിൽ

പകുതി താവഴികളിലെ ആളുകളുടെ എണ്ണമനുസരിച്ചും, മറ്റൊ
 പകുതി തുല്യമായും ഭാഗിക്കേണ്ടതാണെന്നും ബില്ലിൽ നിർദ്ദേ
 ശിച്ചിരുന്നു. ഈ ബിൽ നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ച നാൾ
 മുതൽ അന്നതിൽ അംഗങ്ങളായിരുന്ന നായർപ്രമാണികൾ
 അതിനെ എതിർത്തു. കാര്യമേകദേശവപിച്ചു, മായവൻ
 തമ്പി, ശ്രീനാരായണൻതമ്പി, ജൂർ. ഈശ്വരപിള്ള എന്നിവ
 രായിരുന്നു മുഖ്യമന്ത്രിയുടെ ഭ്രാതൃപക്ഷമുന്നയി
 തന്ന നിയമസഭയിൽ ബിൽ പാസാക്കുവാൻ ഒരു പ്രയാസമു
 ണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, നിയമസഭയിലെ ഭൂരിപക്ഷം നായർ
 ആളുടെ എതിർപ്പിനെ വിഗണിച്ച് അങ്ങിനെ ചെയ്യുവാൻ
 താലികാരികൾ മുതിർന്നില്ല. ബില്ലിലെ ഭാഗവ്യവസ്ഥകളെ
 സംബന്ധിച്ചായിരുന്ന നായർസാമൂഹികന്മാർ അവരുടെ പ്ര
 തീക്ഷേപം ചേർത്തു. അന്നിനാൽ ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ
 അടങ്ങിയ വകുപ്പുകൾ മുഖൻ ബില്ലിൽനിന്ന് എടുത്തുകു
 യുവാൻ ഗവണ്മെന്റ് അനുവാദം നൽകി. ദിവാൻ സർ. പി.
 രാജഗോപാലാചാരി ആ ചട്ടത്തിൽ നിയമസഭയിൽ ചെയ്ത
 പ്രസ്താവനയിലെ അവസാനഭാഗം തുടലാം ശ്രദ്ധാർഹമാണ്.
 അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

“നായർതറവാടുകളിൽ വിദൂരമായി മാത്രം ബന്ധപ്പെട്ട
 താവഴികൾ തമ്മിൽ ഭാഗം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള വ്യവസ്ഥകൾ
 കൂടി മരുമക്കത്തായനിയമത്തിൽ വരുത്തുന്നതടിലക്ഷണീയമായി
 രിക്കുമെന്നും, ആയത് അനിയന്ത്രിതമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള തറവാട്
 കളുടെ സുഖസൗകര്യാദികൾക്കു കൂടുതൽ ഉപകരിക്കുമെന്നും,
 ആണ് എന്റെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായം. എന്റെ ഉദ്യോ
 ഗജീവിതത്തിൽ വലിയ ഒരു ഭാഗം ഈ പശ്ചിമതീരത്തിൽ
 മരുമക്കത്തായം ആലരിക്കുന്ന ജനവിഭാഗത്തിനിടയിലാണ്
 കഴിച്ചുകൂട്ടിയിട്ടുള്ളത്. അതുനിമിത്തം എനിക്കു ലഭിച്ചിട്ടുള്ള
 പരിചയത്തിന്റേയും, ഈ വിഷയത്തിൽ ഞാൻ ചെയ്തിട്ടുള്ള
 ദീർഘമായ ആലോചനയുടേയും, ഫലമായിട്ടാണ് ഞാൻ ഈ
 അനുമതിയിൽ എത്തിച്ചേർന്നിട്ടുള്ളത്. ഇക്കാർത്തിൽ
 എന്റെ വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായം എന്തായാലും ശരി, ഈ
 സഭയിലെ ഭൂരിപക്ഷം നായർമെമ്പരന്മാരുടേയും പ്രതിഷേ
 ധത്തെ അവഗണിച്ച് അവരുടെ സമുദായത്തെ ബാധിക്കുന്ന

നിയമം പാസാക്കണമെന്ന ഗവൺമെന്റിനുമേലുള്ളതാണ് ഞാൻ ഉറപ്പു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നത്. ഇപ്രകാരമുള്ള സാമുദായികനിയമ നിർമ്മാണങ്ങളിൽ ഗവൺമെന്റ് എതിർഭിപ്രായത്തെ ആദരിക്കേണ്ടതാണ്. ആദരിക്കേണ്ടത് ഉറപ്പു പറയുവാനും, എനിക്കു സാധിക്കും. എന്നാൽ, നായർസമുദായം ചെറുകകളേറ്റുന്ന ഭാഗ്യവ്യവസ്ഥകൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നതായ രാവസരം താമസിയാതെതന്നെ ഉണ്ടാവുകയും, അന്ന് ഈ സഭയ്ക്കുതന്നെ ഭാഗ്യപ്രശ്നത്തെ വീണ്ടും ആലോചനയ്ക്ക് എടുക്കേണ്ടിവരികയും, ചെയ്യുമെന്ന് എനിക്കു നല്ല നിശ്ചയമുണ്ട്." ഈ സൂക്ഷ്മമായ ദീർഘദർശനം യഥാകാലം ഫലിഷകതയെന്നു വെച്ചു.

അദ്ധ്യായം ൮

സി. കൃഷ്ണപിള്ള ഒരു സമുദായഭക്തനും പരിഷ്കാർത്താവുമായിരുന്നു. നായർസമുദായത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിക്കു വേണ്ടി നിസ്വാർത്ഥപരവും അവിസ്തംബിതവുമായ സേവനം അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള അപൂർവ്വം ചില നേതാക്കളാരിൽ അഗ്രിമസ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന ഒരാളാണ് അദ്ദേഹം. സമുദായസേവനമാകുന്ന പരിമിതമായ പരിധിക്കുള്ളിൽനിന്നുകൊണ്ടാണെങ്കിലും, സംഘടനാപരമായും പ്രചരണപരമായും അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹാപ്രയത്നങ്ങൾ പടസ് തഴച്ച് പച്ചിച്ച് അനന്തര കാലങ്ങളിൽ ഗുണകരമായ പല ഫലങ്ങളും പ്രദാനം ചെയ്തു. ഒരുപക്ഷേ, സി. കെ. പി. പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതല്ലാത്ത ചില ദോഷഫലങ്ങൾക്കുകൂടി, അദ്ദേഹം അസ്ഥിവാരമാപിച്ച സമുദായഘടനകൾ കാരണമാക്കിയെങ്കിൽ അതിനുള്ള ചുമതലകൾ ആരിലാണു നിക്ഷേപിക്കേണ്ടതെന്നുള്ള കാര്യം ഇവിടെ അപ്രസക്തമാണ്. കൃഷ്ണപിള്ള സാമുദായിക സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയ കാലത്തു നായർസമുദായത്തിന്റെ നിലനില്പിനും, പുരോഗതിക്കും, സംഘടിതപ്രവർത്തനവും ഉജ്ജ്വലമായ പ്രക്ഷോഭനവും അഭിപ്രായരൂപവൽക്കരണവും എത്രമാത്രം അത്യന്താപേക്ഷിതങ്ങളായിരുന്നു എന്നു മാത്രമേ, ഇവിടെ പരിഗണിക്കേണ്ടതായിട്ടുള്ളൂ. മതക്കത്തായപരിഷ്കരണം സംബന്ധിച്ച പ്രക്ഷോഭം നടത്തുന്നതിനും, പൊതു ജനാഭിപ്രായം രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനും, വേണ്ടി ഒരു സമുദായ ഘടനാവികാസം നടത്തുന്നതുകൊണ്ട് നിയമസഭാസാമാജികന്മാരായിരുന്ന യാഗാസ്ഥികരായ ഏതാനും വ്യക്തികൾക്കു സമുദായ നന്മക്കൊഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ വഹിയാണു നിയമനിർമ്മാണസംരംഭങ്ങളെപ്പോലും എങ്ങിനെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്ന് ഇതിനകം പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഇതിലേയ്ക്കുവേണ്ടിയാണു കൊല്ലം മാവുറ-ാംമാങ്ങിടയ്ക്കു, നിർമ്മാണമായി നേരിടേണ്ടിവന്ന പല പ്രതിബന്ധങ്ങളെയും തട്ടിനീക്കി, സി. കൃഷ്ണപിള്ള സുപ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്ന കേരളീയനായർസമാജം

സംഘടിപ്പിച്ചത്. വഴിയായ സംഘടിതപ്രക്ഷോഭം അതിനുമുൻപായിരുന്നതിനാൽ അജ്ഞാതമായിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഉയർന്ന സർക്കാർദ്വാരാൽ പരമേശ്വരൻ എന്നൊരു അനുസ്മരണമായി ഇഷ്ടമില്ലാത്തതൊന്നിരുന്ന ഗവണ്മെന്റുമായുള്ള പ്രതിഷേധിക്കുന്നതിനും, പ്രസ്തുത നയത്തിനെതിരായി പ്രക്ഷോഭം നടത്തുന്നതിനും, മലയാളി മഹാജനസഭയെന്ന പേരിൽ ഒരു സ്ഥാപനം അതിനല്ലകാലം മുൻപുവരെ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ, കേരളീയനായർ സമാജം വിർഭവിച്ചപ്പോൾ, കൊല്ലത്തുവടക്കായിട്ടിരുന്ന മലയാളിമന്ദിരമായിട്ടു മഹാസഭയുടെ മറ്റു മിക്കവകുപ്പുകളും പ്രാദേശിക അന്തരിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.

കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ ആലോചനായോഗം പേർത്തലവച്ചാണ് നടന്നത്. ചങ്ങനാശേരി പ്രസ്തുതയോഗത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും, അക്കാലമുതൽ സി. കെ. പി.-യുടെ ചരമംവരെ ചങ്ങനാശേരിതന്നെയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലംകയ്യായി നിന്നുകൊണ്ടു സമാജപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിവന്നത്.

എന്നാൽ കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ പ്രാരംഭപ്രവർത്തനങ്ങളെ നിഷ്പ്രഭവും പ്രസിദ്ധീകരിച്ചവയായിത്തീർന്നുവെന്ന് പറ്റാത്തതായ മറ്റൊരു സംഭവം ഇക്കാലത്തു രാജധാനിയിലുണ്ടായി. എഡ്യൂക്കേഷൻസിക്രട്ടറിയിരുന്ന പി. അയ്യപ്പൻപിള്ള, സി. വി. രാമൻപിള്ള തുടങ്ങിയവരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ തുടങ്ങിയ കേരളസമാജത്തിന്റെ രൂപവൽക്കരണമായിരുന്നു ഇത്. സുപ്രസിദ്ധ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനായിരുന്ന വി. പി. മാധവനാവുവാൺ എന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ ഭിവാൻ പട്ടമലംകുറിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അസാധാരണമായ കാര്യശേഷിയും, ധീരത്വവൈഭവവും, സ്വതന്ത്രത്വത്തിനും, നിഷ്പക്ഷമനോഭാവവും, അസംതൃപ്തതയും എന്നാൽ അതിനോടു സ്വാധീനശക്തിയുള്ളവയായ ചിലരുടെ ശത്രുതയും അദ്ദേഹത്തിന് നേടിക്കൊടുത്തു. ഇവരുടെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിരുന്നതു രാജസഭകനായിരുന്ന ശങ്കരൻതമ്പിതന്നെയാണിരുന്നതു.

ജന. വി. പി. മാധവറാവുവിന്റെ ഭരണത്തെ കളങ്കപ്പെടുത്തുവാൻ പല തീവ്രപരിശ്രമങ്ങളും തിരസ്കരിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് കണ്ടിരുന്നു. നെല്ലും നിർമ്മൽ, പ്രജാസഭാധർമ്മം ഇത്യാദി അദ്ദേഹമേല്പെട്ടതിന് പൊതുജനോപകാരപ്രദമായ പരിഷ്കാരങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശത്തോടൊപ്പം ചോദ്യം ചെയ്തവർ ഈ പ്രതികൂലക്ഷിപ്തം മടിയില്ല. ബ്രാഹ്മണ പക്ഷവാതിനം തുടങ്ങിയ പല ആരോപണങ്ങളും അവർ ദിവാൻജിയുടെ തലയിൽ വച്ചുകെട്ടി. ബ്രാഹ്മണക്കർത്തിയായ ഈ പ്രക്ഷാഭം അല്ല പ്രബലപ്പെട്ടപ്പോൾ മൈസൂരത്തിൽ ജന്മിയായിരുന്ന പത്മനാഭയ്യരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ തീവ്രനന്തപുരത്ത് ഒരു ബ്രാഹ്മണസംഘം രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെട്ടു. ഈ ബ്രാഹ്മണസംഘരൂപവൽക്കരണത്തിന്റെ നേരിട്ടുള്ള പ്രത്യാഘാതമെന്ന നിലയിലാണ് അന്ത്യപ്പർപ്പിച്ചയുടെ നേതൃത്വത്തിലും മാധവറാവു വൈരികളുടെ പ്രേരണയിലും കേരളസമാജം എന്ന പേരിൽ ഒരു നൂതനസംഘം തീവ്രനന്തപുരത്തു സ്ഥാപിതമായത്. നായനാർ മാത്രമല്ല, മലയാളബ്രാഹ്മണരെയും പ്രസ്തുത സംഘടനയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു.

തീവ്രനന്തപുരം നേറ്റിവ് ഫൈസ്റ്റിൽ കൂടിയ കേരള സമാജത്തിന്റെ പ്രാരംഭയോഗത്തിൽ തീവ്രവിതാക്രമിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ട്രേനേകം നായർ പ്രമാണികൾ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. ആരെയും അമ്പരപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര വിപുലമായ കാര്യപരിപാടിയോടുകൂടിയ ഒരു പ്രവർത്തനപദ്ധതി പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ വച്ചു തയ്യാറാക്കി. നായർവിദ്യാർത്ഥികളെ പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലായ് വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി യോഗം ഐക്യകണ്ഠേന സ്വീകരിച്ചു. അതിലേയ്ക്ക് അവിടെവെച്ചുതന്നെ ആരംഭിച്ച ഒരു നിധിയിലേക്കു പല പ്രമാണികളും വൻപിച്ച തുകകൾ വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. യോഗനിശ്ചയങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിനും മറ്റും ചില കൗമുദികൾ നിർമ്മിച്ചതിനുശേഷം സമ്മേളനം പിരിഞ്ഞുപോയി. ഇതിനുശേഷം, തീവ്രവിതാക്രമിലെ പൊതുജനങ്ങൾ കേരളസമാജത്തെക്കുറിച്ചും അതിന്റെ പരിപാടികളെക്കുറിച്ചും

റിച്ചോ യാതൊന്നുംതന്നെ കേട്ടിട്ടില്ല. അതിന്റെ മുമ്പും അസ്തമനവും ഒന്നിച്ചുതന്നെ കഴിഞ്ഞു. ആ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു ചെയ്യപ്പെട്ട വാഗ്ദാനങ്ങൾ ഒന്നുംതന്നെ ആരും നിറവേറുകയുണ്ടായില്ല. സംഭാവന ചെയ്യാമെന്നു പ്രമാണികൾ സമ്മതിച്ചിരുന്ന തുകകളിൽ ഒരു പൈസരൂപാലും പിരിഞ്ഞുകിട്ടിയില്ല. എഴുത്തറ രൂപ വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരുന്ന ഒരു ദിവാൻപേഷ്കാർ സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു വീട്ടിലെത്തിയാപ്പാൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാതാവു സാഭാവനയുടെ വിവരം ഗ്രഹിച്ച് പുത്രന്റെ ധാരാളിതപാഞ്ഞപ്പറ്റി ശബ്ദകൂടുവാൻ തുടങ്ങി. “അതു കൊടുക്കുവാനാണോ അമ്മേ ഞാൻ എഴുതിയത്?” എന്നു പറഞ്ഞു ദിവാൻപേഷ്കാർ മാതാവിനെ സമാധാനപ്പെടുത്തി. ഇതായിരുന്നു കേരളസമാജത്തിലെ വാഗ്ദാനങ്ങളുടെ അടിസ്ഥാനം.

യാതൊരൊച്ചപ്പാടുകളുമില്ലാതെ ആർഭാടരഹിതമായി ആരംഭിച്ച കേരളീയനായർസമാജം ക്രമേണ പുരോഗമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സമാജത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലുള്ള ഒന്നാമത്തെ പ്രധാന സമ്മേളനം ൧൦൮൩-ൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു മനസ്തു ഫുല്ലൻനായരുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ ആഘോഷിക്കപ്പെട്ടു. രണ്ടാമത്തെ സമ്മേളനം കോഴിക്കോടുവെച്ചു നടത്തുവാൻ ഫുല്ലൻനായർ അങ്ങോട്ടു ക്ഷണിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, അക്കാലത്ത് കോഴിക്കോട്ടു പോൾ ബാധിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു ദിവാൻബഹദൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ അധ്യക്ഷതയിൽ കൊല്ലത്തുവെച്ചാണ് ആ സമ്മേളനം നടത്തിയത്. താലികെട്ടുകല്യാണം നിർവ്വഹിച്ചതുകൊണ്ടു തുടങ്ങിയ സാമാന്യപ്രശ്നങ്ങളായിരുന്നു ഈ രണ്ടു സമ്മേളനങ്ങളിലേയും ചിന്താവിഷയങ്ങൾ. ൧൦൮൩-ൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഗ്രാമത്തിൽ ഒരു താലികെട്ടുകല്യാണം നടത്തേണ്ട ആവശ്യമുണ്ടായി. മാമുൽപ്രിയനായ ഭാര്യയും, സ്ത്രീകളുടെയും പ്രതിഷേധങ്ങളെ വകവെക്കാതെ നാലു ദിവസത്തെ കല്യാണം ഒറ്റ ദിവസംകൊണ്ടാഘോഷിച്ച ചിലവു മുതുകി ചങ്ങനാശേരി മറ്റുള്ളവർ ഒരു മാതൃക കാണിച്ചു കൊടുത്തു.

൧൦൮-ലെ സമ്മേളനം കൂടുതൽ പ്രാധാന്യമുള്ള ഒന്നാ
 യിരുന്നു. പ്രസ്തുത സമ്മേളനം തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു സർ,
 സി. ശങ്കരൻനായരുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിലാണ് ആഘോഷിക്ക
 പ്പെട്ടത്. സമ്മേളനം കൂടുന്നതിനു മുൻപായിത്തന്നെ മരുമക്ക
 ണ്തായംകമ്മററിയുടെ റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിക്കഴിഞ്ഞി
 രുന്നു. സർ, സി. ശങ്കരൻനായരെപ്പോലെ ഒരു അതിപ്രശ
 സ്തൻ ആ സമ്മേളനത്തിലദ്ധ്യക്ഷത വഹിക്കാമെന്നു സമ്മതി
 ച്ചപ്പോൾ മരുമക്കണ്തായംപരിഷ്കാരത്തേയും, തിരുവിതാം
 കൂർ മരുമക്കണ്തായംകമ്മററിയുടെ റിപ്പോർട്ടിനേയുംപറ്റി
 ശരിയായ അഭിപ്രായങ്ങൾ രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനതക്കുന്ന
 നേതൃത്വം അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു ലഭിക്കുമെന്ന് എല്ലാവരും
 പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ, തിരുവിതാംകൂറിലെ പുരോഗമ
 നകാംക്ഷികളും ഉല്പതിഷ്ണുക്കളുമായിരുന്ന സമുദായക്കേന്ദ്രമാരെ
 സ്തംഭിപ്പിക്കുകയും, അവരപ്പിക്കയും ചെയ്യുമാറു വിവാഹം
 നിയമസാധുതയും ലഭിക്കുവാൻവേണ്ടി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണമെ
 ന്നനുശാസിക്കുന്ന മലബാർജില്ലയിലെ വിവാഹനിയമം തിരു
 വിതാംകൂറിലും ഏറ്റെടുത്തിയാൽ മതിയെന്നായിരുന്നു, അഗാ
 ധനിയമപണ്ഡിതനും, രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹം
 അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. തിരുവിതാംകൂർ മരുമക്കണ്തായംകമ്മററി
 യിലെ യാഥാസ്ഥിതികരായ അംഗങ്ങൾ കൂടി മലബാറിനെ
 അപേക്ഷിച്ച് ഒരു പട്ടി മുന്നോട്ടു കടക്കയും, മലബാറിലെ
 വിവാഹരീതിസ്പഷ്ടൻവ്യവസ്ഥകൾ അനാവശ്യമാണെന്ന് അ
 ഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തിരുന്നു. താപശിമോഗം വേണമെന്നുള്ള
 വാദത്തെ സർ, സി. ശങ്കരൻനായരും അനുകൂലിച്ചു. എങ്കി
 ലും, തിരുവിതാംകൂറിലെ നായന്മാർ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു പ്രതീ
 ക്ഷിച്ചിരുന്ന നിശ്ചിതമായ നേതൃത്വം ലഭിക്കാതെ നിരാശപ്പെ
 ടുകയാണു ചെയ്തത്. സമ്മേളനത്തിൽ അവതരിപ്പിച്ച ഭാഗപ്ര
 മേയം യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷത്തു നിന്നുള്ള അതികഠിനമായ
 എതിർപ്പിനെ തരണംചെയ്തു ഭൂരിപക്ഷാഭിപ്രായപ്രകാരം അംഗീ
 കൃതമായി. അതുകൊണ്ടു ൧൦൮-ലെ സമ്മേളനം പൊതുവേ
 വിജയകരമായിട്ടാണു പരിണമിച്ചത്. കേരളീയനായർസമാ
 ജത്തിനും അതിന്റെ നേതാവായിരുന്ന സി. കെ. പി-യു.

ഇതിന്റെ പലമായി പൊതുജനദൃഷ്ടിയിൽ അളവറ രാഹു മതി ലഭിച്ചു. കേരളീയനായർസമാജത്തിൽ പിൽക്കാലത്തുണ്ടായ ഭിന്നിപ്പുകൾക്കു ബീജാവാചകമെന്നും, പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിന്റെ അപ്രതീക്ഷിതമായ വിജയവും, അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ അന്ത്യാദൃശമായ ഉയർച്ചയുമായിരുന്നു. കേരളീയനായർസമാജത്തിന് പൊതുജനദൃഷ്ടിയിൽ സ്ഥിരപ്രതിഷ്ഠ ലഭിച്ചതോടുകൂടി അതിന്റെ പ്രാബല്യവും വർദ്ധിച്ചുവന്നു. സി. കെ. പി.-യുടെ വിശാലമായ വീക്ഷണശേഷിയും, നാനാമുഖമായ പ്രവർത്തനങ്ങളും, സമുദായാംഗങ്ങളുടെ ഇടയിൽ നവ്യമായ ഒരുത്സാഹനത്തെയുളവാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബഹുമുഖമായ സമുദായപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിജയം ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടേയും വിജയമായിരുന്നു. കാരണം, സി. കെ. പി.-യുടെ അടുത്ത സഹപ്രവർത്തകൻ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളതന്നെയാകുന്നു എന്നുള്ളതാണ്.

മറവൂർ-ൽ മദ്രാസിൽവെച്ചു റാഷ് ബിഹാരിഖോഷിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ സമ്മേളനത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി സന്ധിച്ചിരുന്നു. മി. കൃഷ്ണൻപണ്ടാലയ മൊന്നിച്ചാണ് അദ്ദേഹം കാൺഗ്രസ്സിൽ സന്ധിക്കുവാൻ മദ്രാസിലേയ്ക്കു പോയത്. അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു വക്കീലിന് ലഭിക്കാവുന്ന ഏറ്റവും ഉന്നതമായ സ്ഥാനം പ്രവർത്തനരംഗത്തു ചങ്ങനാശേരിക്കു ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ ആദർശങ്ങളും, പ്രവർത്തനരംഗവും, സംഘടനാഗ്രാഹിയും അദ്ദേഹത്തെ വല്ലാതെ ആകർഷിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിനെപ്പോലുള്ള ഒരു ചെറിയ രാജ്യവും, അവിടത്തെ സമുദായപ്രവർത്തനങ്ങളും, തന്റെ പൊതുശാസ്ത്രജീവിതത്തെ എത്രമാത്രം പരിമിതപ്പെടുത്തുന്നു എന്നുള്ള ബോധം ആദ്യമായി അദ്ദേഹത്തിൽ അങ്കുരിച്ചു. മദ്രാസ് നഗരരംഗപാലെ കൂടുതൽ വിസ്തൃതമായ ഒരു രംഗവും, ഭാരതമഹാജനസഭപാലെ അവിഭാജ്യവ്യക്തിയുളള ഒരു സംഘടനയും, ഒരുത്സാഹം ചർച്ചയായിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ ആകർഷിക്കിയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ! ഏതായാലും മദ്രാസിൽ വെച്ചു മി. പണ്ടാലയും, പരമേശ്വരൻപിള്ളയും ഈ വിഷയ

തെക്കിട്ടി സംഭാവണം ചെയ്തും, ഉൽപ്പാദനം ഏതെങ്കിലും പാശ്ചാത്യബിരുദം സമ്പാദിച്ചതിനാലേയും പ്രവർത്തനം മദ്രാസിലേയ്ക്കു മാറ്റണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

പരിതഃസ്ഥിതികളുടേയും, മറ്റു സാഹചര്യങ്ങളുടേയും ഔദ്യോഗികമായി മി. പഞ്ചാലയുടെ ആഗ്രഹം സഫലമായിത്തീർന്നു. 1909-ൽ നടന്ന നിയമസഭാതിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മി. പഞ്ചാല കായകളും കേരളപിള്ളയാൽ പരാജിതനാക്കപ്പെട്ടു. ഈ നിരാശ, ഉൽക്കർഷകമായിത്തീർന്ന മി. പഞ്ചാലയെ ഇതികവികസനവ്യവസ്ഥാനാക്കിയിട്ടു. അദ്ദേഹം ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസാർത്ഥം ഉടൻതന്നെ ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോകുകയും, അദ്വിതീയമായി അദ്വിതീയമായി നിയമവിരുദ്ധങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കി തിരിച്ചുപോവുകയും ചെയ്തു. ദിവാൻ രാജഗോപാലാചാരിയുടെ കാലത്തു തിരുവിതാംകൂർ ഫൈക്കോടതിയിൽ നൂതനമായി ഏല്പിക്കപ്പെട്ടതിൽ ഒരു ന്യായാധിപനായി അദ്ദേഹത്തെ ഗവണ്മെൻറു നിയമിച്ചു. നിർഭാഗ്യവശാൽ ദിവാൻ കൃഷ്ണൻനായരുടെ കാലത്തു പ്രസ്തുത ബഞ്ച് നിർമ്മാണവ്യവസ്ഥകൾക്കു മി. പഞ്ചാലയ്ക്കു വീണ്ടും ബാധിച്ചു തിരിച്ചുപോവേണ്ടിവന്നു. മി. പഞ്ചാല പഴയ നിശ്ചയമനുസരിച്ചു വീണ്ടും പ്രാക്റ്റീസാരംഭിക്കുവാൻ മദ്രാസിലേയ്ക്കു പോയത്. ബുദ്ധിമാനം, സ്ഥിരപരിശ്രമവും, സാഹസികതയും ആയിരുന്ന മി. പഞ്ചാല അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുതിയ പ്രവർത്തനരംഗത്തും വിജയശ്രീലാളിതനായിത്തീർന്നു. ഇന്നുവരെ മുന്നോ നാലോ മലയാളികൾക്കു മാത്രം ഏൽക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള മദ്രാസ് ഫൈക്കോടതിയിലെ ന്യായാധിപപദത്തിലേയ്ക്കു അദ്ദേഹത്തിന് ഉയരുവാൻ നിഷ്പ്രയാസം സാധിച്ചു.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉൽക്കർഷകമായ അനിവേദ്യ പ്രവർത്തിരൂപത്തിലേയ്ക്കുവെങ്കിലും പിന്നെയും വർഷങ്ങൾ ചിലതു കഴിയേണ്ടിവന്നു. മി. പഞ്ചാലയ്ക്കു നേരിട്ട പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ ശക്തിയായ പ്രേരണ ചങ്ങനാശേരിക്കുണ്ടാകാതിരുന്നതുകൊണ്ടോ എന്തോ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗ്രഹം സഫലമാ

കുറയുണ്ടായില്ല. എങ്കിലും, മംവുവു-ലെ വെക്കേഷൻ കാലത്തു ബാരിസ്റ്റർപരീക്ഷയ്ക്കു ചേരുവാൻ അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോയി. വക്കീൽപ്പണിക്കു തടസ്സമുണ്ടാകാതെ വെക്കേഷൻ കാലങ്ങളിൽ മാത്രം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോയി നാലു മാസം അവിടെ താമസിച്ച് ഒരു ഒറ്റം പൂർത്തിയാക്കി, അങ്ങിനെ നാലു വർഷംകൊണ്ടു പരീക്ഷയിൽ ജയിക്കുവാനാണ് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. മംവുവു-ലെ വെക്കേഷൻ നാലു മാസം ലണ്ടനിൽ താമസിച്ച് ഒരു ഒറ്റം പൂർത്തിയാക്കിയതിനുശേഷം, അദ്ദേഹം നാട്ടിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോന്നു. പരമേശ്വരൻപിള്ള നാട്ടിൽ മടങ്ങിയെത്തിയതിനടുത്ത ദിവസം മൗനമു-ലെ ലോകമഹായുദ്ധം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ടു. യുദ്ധം നാലു വർഷം നീണ്ടുനിന്നു. അങ്ങിനെ ബാരിസ്റ്റർപരീക്ഷ ജയിക്കുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആശാവല്ലരി ഇഷ്ടിച്ചുനഷ്ടപ്പെട്ടു.

ഒരു സഞ്ചാരപ്രിയനായിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള പരീക്ഷാവിജയത്തേക്കാൾ പാശ്ചാത്യസഞ്ചാരം ചെയ്യുവാൻ ലഭിച്ച അവസരത്തെയാണ് കൂടുതൽ വിലമതിച്ചിരുന്നത്. വിദേശസഞ്ചാരവും, മുതങ്ങിയ കാലത്തെയ്ക്കു തുല്യമുള്ള ഇംഗ്ലണ്ടിലെ താമസവും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണകോടിയേ വിപുലമാക്കി. ഇംഗ്ലീഷ് ഭരണയുടെ ജീവിതവസ്തുതയെക്കുറിച്ചും, അവയുടെ സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവും ആയ സംഘടനകളേപ്പറ്റിയും പലതും ഗ്രഹിക്കുവാൻ ഈ നാലു മാസകാലം അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ സമയനിയ്യ, പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ ആകർഷിക്കയും, സ്വന്തജീവിതത്തിൽ പകർത്തുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു ഗുണവിശേഷമാണ്. സമയനിയ്യയില്ലാത്തവരെ അദ്ദേഹം കഠിനമായി പഴിക്കുന്നതു സാധാരണയാണ്. സ്വകാര്യജീവിതത്തിൽപോലും സമയനിയ്യ ഒരിക്കലും അദ്ദേഹം കൈവെടിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഒരിക്കൽ പരമേശ്വരൻപിള്ള ഭാര്യയോടും, കുട്ടികളോടുംകൂടി ചങ്ങനാശേരിയിൽ താമസിക്കുമ്പോൾ ഒരു ദിവസം കാലത്തു് ആറു മണിക്കു കുടുംബസമിതം തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോയ

വാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. വിവരം ഭാര്യയ്ക്കു മുന്നറിവു നൽകി. ആറു മണി അടിച്ചിട്ടും ഭാര്യയും, കുട്ടികളും ഭയക്കും പൂർത്തിയാക്കി കാനിൽ വന്നു കയറിയില്ല. പരമേശ്വരൻപിള്ള ആരോടും ഒന്നും പറയാതെ കൃത്യസമയത്തിനു കാനിൽ കയറി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു തിരിച്ചു. ഭാര്യയും, കുട്ടികളും വസ്ത്രധാരണം ചെയ്തു പുറത്തു വന്നപ്പോൾ കാര്യം പരമേശ്വരൻ പിള്ളയും ചോദിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു ചെന്നതിനുശേഷം കുടുംബത്തെ കൊണ്ടുവരുന്നതിനു പരമേശ്വരൻ പിള്ള രണ്ടാമതും ചങ്ങനാശേരിക്കു കാരയച്ചുകൊടുത്തു.

അദ്ധ്യായം ൯

കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ വാർഷികസമ്മേളനങ്ങൾ പ്രതിവർഷം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും വെച്ചു നടത്തിവന്നു. ഉല്പത്തിസ്തങ്ങളായ യുവാക്കന്മാരുടെ ആവേശജനകങ്ങളായ പ്രസംഗങ്ങളും, ആദർശപരങ്ങളായ പരിഷ്കാരങ്ങളെ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന പ്രമേയങ്ങളും, ഒഴിച്ചാൽ പ്രവൃത്തിരൂപത്തിൽ വളരെക്കുറച്ചു മാത്രമേ ഈ മഹാസമ്മേളനങ്ങൾക്കു നിവ്ഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. തീണ്ടൽ, തൊടീൽ തുടങ്ങിയ സാമുദായികാനാചാരങ്ങളെ ഉല്പാദനം ചെയ്യുന്നമെന്നും, നായർസമുദായത്തിൽത്തന്നെയുള്ള ഉല്പനീയത്വങ്ങളെ നശിപ്പിക്കുന്നമെന്നും, കെട്ടുകല്യാണം നിഷേധം ചെയ്യുന്നമെന്നും, മറ്റുള്ള നീണ്ട പ്രമേയങ്ങൾ ഓരോ മഹാസമ്മേളനത്തിലും പാസാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു എങ്കിലും, ചില നേതാക്കന്മാർതന്നെയും സ്വകാര്യജീവിതത്തിൽ പ്രസ്തുത നിശ്ചയങ്ങളനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാറുണ്ടായിരുന്നില്ല. പരിഷ്കാരനിർദ്ദേശങ്ങൾ യോഗങ്ങളിലും, പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലും വിട്ടിട്ടു കടികൂടെ യാഥാസ്ഥിതികത്വവും, സാമുദായികാനാചാരങ്ങളും മുറുകെപ്പിടിച്ചിരുന്ന ദാർശനികമായ പ്രമാണികളുടെ നേതൃത്വത്തിൽ കേരളീയനായർസമാജത്തിനു വളരെ സാവധാനത്തിൽ മാത്രമേ പുരോഗമിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. നയവഞ്ചകത്വംകൊണ്ടു മറ്റുള്ളവരുടെ കണ്ണിൽ മണ്ണിടുവാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്ന ആത്മാർത്ഥതാഹ്വനന്മാരായിരുന്ന ചില നായർപ്രമാണികൾക്കു ചിലപ്പോൾ വലിയ ഖിമ്മിച്ചുണ്ടാക്കുന്ന ചില സംഭവങ്ങളും ഇടയ്ക്കുണ്ടാകാതിരുന്നില്ല. ൧൮൮൨-മാണ്ടു കീരിക്കാട്ടുവെച്ചു നടന്ന വാർഷികസമ്മേളനത്തിൽ അതിനു സകരമായ ഒരു സംഭവമുണ്ടായി. ആത്മാർത്ഥതയില്ലാതെ പാസാക്കുന്ന നിശ്ചയങ്ങളുടെ മെമ്പർ തെളിയിക്കുവാൻ ഉപകരിച്ച ആ സംഭവമിതാണു്.

എം. കൃഷ്ണപിള്ളയായിരുന്നു കീരിക്കാട്ടുസമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യകൃഷ്ണ വാർഷികമെന്നു സമ്മേളനദാരുവാഹികൾ പ്രതീക്ഷി

ച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം നേരത്തേ ആ സ്ഥാനം സ്വീകരിച്ചു മറുപടി കൊടുത്തിരുന്നു. സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷൻ തെക്കേയ്ക്ക് ആർ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയായിരുന്നു. ഒരു ചെറിയ കളരിയുടെ തൊട്ടു മുന്നിലായിരുന്നു സമ്മേളനപ്പന്തൽ കെട്ടി അലങ്കരിച്ചിരുന്നത്. പങ്കെടുത്തവർ ടി. കെ. മാധവൻ, പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ സന്ധിച്ച യോഗനടപടികൾ വീക്ഷിക്കുവാൻ താൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു എന്നും, അതിലേയ്ക്കു യോഗനമലത്തെയ്യു പ്രദാനത്തിനുള്ള ഒരു ടിക്കറ്റ് കൊടുത്തയാണെന്നും കാണിച്ച്, കാലേകൂട്ടി സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷൻ ഒരു കത്തു കൊടുത്തു. പന്തൽ കെട്ടി അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നതു താഴ്ന്ന ജാതിക്കാർക്കു പ്രവേശിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്ത ഒരു കളരിയുടെ മുൻ ഭാഗത്തായതുകൊണ്ടു, മാധവൻ ടിക്കറ്റായക്കുവാൻ നിർവാഹമില്ലെന്നു വിവരിച്ച് അന്നുതന്നെ സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷൻ മറുപടിയും നൽകി. ഏതോ അപ്രതീക്ഷിതമായ കാരണങ്ങളാൽ എം. കൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കു സമ്മേളനത്തിൽ സന്ധിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാതെ പോയതുകൊണ്ടു സി. കൃഷ്ണപിള്ളയാണു യോഗത്തിലാധ്യക്ഷം വഹിച്ചത്. കെ. പരമപിള്ള, പി. ജി. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള, ചങ്ങനാശേരി തുടങ്ങിയ മിക്ക നായർപ്രമാണികളും യോഗത്തിൽ സന്ധിച്ചിരുന്നു. സമ്മേളനദിവസം ടി. കെ. മാധവൻ മറ്റൊരു കത്തഴിതി അതിൽ സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷന്റെ കത്തുളളക്കുറവെന്ന് അധ്യക്ഷൻ സി. കൃഷ്ണപിള്ളയെ എല്ലിക്കുവാൻ ഒരു നായരുടെ കൈവശം കൊടുത്തു.

“തീണ്ടലും തൊടീലും അനുവദിക്കരുതെന്നുള്ള സമാജത്തിന്റെ നിശ്ചയവും, സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷന്റെ മറുപടിയിലെ താല്പര്യവും, തമ്മിൽ പൂർവ്വപരവൈരുദ്ധ്യം കൂടാതെ വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ പ്രയാസമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു” ഉള്ളടക്കത്തോടുകൂടി കത്തുയോട്ടയക്കുന്നു. സഭാനടപടികൾ കണ്ടറിയുന്നതിനനുവദിച്ച ടിക്കറ്റ് തരണമെന്നുള്ള എന്റെ അപേക്ഷക്കു നിങ്ങളുടെ മറുപടി കാത്തിരിക്കുന്നു.”

ഇതായിരുന്നു ടി. കെ. മാധവന്റെ കത്തിന്റെ താല്പര്യം. അധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തിരിക്കുന്ന സി. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ കയ്യിൽ അന്നു മാധവന്റെ ലിഖിതം ചെന്നുചെന്ന്. അദ്ദേഹം ഏഴുതു പൊട്ടിച്ചു വായിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖം വല്ലാതെ

ചവന്നു. ഉണ്ണുപിള്ള കത്തു സമീപമിരുന്ന പരമപിള്ളയുടെ കൈവശം കൊടുത്തു. അപ്പുസമയത്തിനുള്ളിൽ എഴുത്തു പ്ലാറ്റ് ഫാറത്തിൽ മുഴുവൻ ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു. പക്ഷേ കാപ്പികുടി കുടവാൻ യോഗം പിരിഞ്ഞു. സി. ഉണ്ണുപിള്ള സ്വാഗതസംഘാദ്യക്ഷണെ വരുത്തി മാധവന്റെ കത്തു കാണിച്ചു. സ്വാഗത സംഘാദ്യക്ഷൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പഴയ നിർബന്ധത്തിൽത്തന്നെ ഉറപ്പുനിന്നു. ചങ്ങനാശേരിയും മറ്റു നായർ പ്രമാണികളും ഇടപെട്ട മാധവന് ഉടൻ ടിക്കററയക്കണമെന്ന നിർബന്ധപൂർവ്വം ആവശ്യപ്പെട്ടു. കളരിഭക്തനായ സ്വാഗത സംഘാദ്യക്ഷൻ ഇളകിയില്ല. അദ്യക്ഷനും മറ്റു നായർ പ്രമാണികളും തുടന്ന് യോഗത്തിൽ സന്ധിക്കുവാൻ വൈമനസ്സും പ്രദർശിപ്പിക്കുകയും, ഉടൻതന്നെ സ്ഥലംവിട്ടു പോകുവാൻ യാത്രചെയ്യാമെന്നും ചെയ്തു. ഈ മീഷണി കരിയ്ക്കുകൊണ്ടു. സ്വാഗത സംഘാദ്യക്ഷൻ കീഴടങ്ങി. ഉടൻതന്നെ മാധവന് ഒരു മറുപടിയോടുകൂടി ടിക്കററയച്ചുകൊടുത്തു.

മറ്റൊരു സംഭവം അപ്പംകുടി സെക്കുമാണ്. നായർ സമ്മേളനങ്ങളിലെ 'സാഹോജ്വലസംഗങ്ങളും' 'സമത്വ' പ്രമേയങ്ങളും കേട്ടു പ്രമാണം പറിയ ഒരു ശുശ്രൂഷയനായ മാധവൻ വളരെപ്പണം ചിലവുചെയ്തു ചതുർവിധവിഭവങ്ങളോടുകൂടിയ ഒരു സദ്യയൊരുക്കി, ആവൃന്താരം, മാടവികളും, ഇല്ലക്കാരായ സമ്മേളനപ്രതിനിധികളെ വിരുന്നിനു ക്ഷണിച്ചു. ഒരൊറ്റ പ്രതിനിധിയെങ്കിലും മാധവന്റെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ചു വിരുന്നിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയുണ്ടായില്ല. രക്തത്തിൽ കലന്നു കട്ടിപിടിച്ചുപോയ ദേഹിമാനത്തെ പ്രമേയങ്ങൾക്കോ പ്രസംഗങ്ങൾക്കോ എഴുതിനെ ദ്രവപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയാത്തതും.

സമ്മേളനത്തിന്റെ സ്വാധീനശക്തിയും, പ്രവർത്തനം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ അതൃത്തി സ്ഥലങ്ങളു കേടിച്ചു മലബാറിലേയ്ക്കും കൊച്ചിയിലേയ്ക്കുംകൂടി വ്യാപിപ്പിക്കണമെന്നൊരാശയം തത്പ്രവർത്തകന്മാർക്കു നേരത്തേ ഉണ്ടായിരുന്നതാണ്. കൊച്ചിയിൽനിന്നും, മലബാറിൽനിന്നും, ഉന്നതന്മാരായ വ്യക്തികൾ ചില സമ്മേളനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തുവന്നു എങ്കിലും, പ്രായേണ കേരളീയനായർസമ്മേളനം ഒരു തിരുവി

താമ്രൻ നായർസമാജം മാത്രമായിരുന്നു. ഇന്നെന്നപോലെ തന്നെ അന്നും, അപ്പുറം ചില അദ്ധ്യക്ഷന്മാരും പ്രാസംഗിക നാമമല്ലാതെ, കൊച്ചിയിലേയും മലബാറിലേയും നായർസമുദായത്തിലെ സാമാന്യജനങ്ങൾ അഖിലകേരളീയസംഘടനയായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടതുവാൻ തിരുവിതാംകൂറുകാർ ശ്രമം ചെയ്തുകാണിക്കുന്ന കേരളീയനായർസംഘടനയിൽ ഗണ്യമായ താത്പര്യം താല്പര്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിന് പുറത്തുള്ള നായർമാരെ ആകർഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി മൗനം-ലെ സമ്മേളനം തത്ഭാവവാഹികൾ തൃശ്ശൂർ വെച്ചു നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു.

അന്നു സി. വി. രാമൻപിള്ളയായിരുന്നു സമ്മേളനത്തിന്റെ കാർട്ടർ. അദ്ധ്യക്ഷൻ സി. കെ. പി.-തന്നെയാണെന്നു എന്ത പ്രത്യേക പരമോത്തമത്തില്ലല്ലോ! തൃശ്ശൂർ സമ്മേളനത്തിൽ, കാർട്ടർയായിരുന്ന സി. വി. രാമൻപിള്ള ഫാജരായില്ല. സിക്രട്ടറിയുടെ കത്തവൃത്തം നിർവ്വഹിക്കുവാൻ സി. വി., അസിസ്റ്റൻറ് സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന മി. മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയെയാണു നിയോഗിച്ചിരുന്നതു്. തൃശ്ശൂർസമ്മേളനത്തിലാദ്ധ്യക്ഷം വഹിച്ചതുകെ. പി. പത്മനാഭമേനോൻ, സ്വാഗതസംഘാദ്ധ്യക്ഷൻ കൊച്ചുശ്ശാമരായം ആയിരുന്നു. അദ്ധ്യക്ഷന്റെ പ്രസംഗം കഴിഞ്ഞു റിപ്പോർട്ടു വായിക്കുവാൻ സി. വി.-യുടെ അസാന്നിധ്യത്തിൽ മി. മജൂർ ആജ്ഞാപിതനായി. സ്വാഗതസംഘാദ്ധ്യക്ഷന്റെ പ്രസംഗം റിപ്പോർട്ടായി പരിഗണിക്കപ്പെടണമെന്നും, വേറെ റിപ്പോർട്ടാണു പ്രത്യേകമായി തയ്യാറാക്കിയിട്ടില്ലെന്നും പ്രസ്താവിച്ചു മി. മജൂർ ആസനസ്ഥനായി. മി. മജൂർ ഈ കൃത്യവിലോപം കൊണ്ടു സമ്മേളനത്തെ അനാദരിക്കയാണു ചെയ്തതു് എന്നൊരഭിപ്രായം തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നു തൃശ്ശൂർസന്നിഹിതരായിരുന്ന ചില പ്രതിനിധികളുടെ ഇടയിൽ പ്രകടമായി. കൂടാതെ, തൃശ്ശൂർസമ്മേളനത്തിലെ കാർട്ടർയോദ്ധാ നായോഗങ്ങളിലും മറ്റും തിരുവിതാംകൂർപ്രതിനിധികൾക്കു വേണ്ടത്ര പ്രാധാന്യം നൽകുകയുണ്ടായില്ലെന്നു മറ്റൊരാൾക്കു പരസ്യം പറപ്പെട്ടു.

സമ്മേളനാനന്തരം ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി പത്രപത്രികകളിൽ തീവ്രമായ ഒരു വാദസമരം നടന്നു. തന്നെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വ്യക്തിപരമായ ആരോപണങ്ങൾക്കു മി. മുള്ളർ മറുപടി എഴുതി. ഒരു ലേഖനത്തിൽ കേരളീനോന്മുഖനായ ഒരു രജിസ്റ്റർ ചെയ്ത സംഘമാണെന്നും, അതിൽ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നിട്ടില്ലാത്തവർക്കു സമ്മേളനത്തിന്റെ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രതിപാദിക്കുവാൻ അവകാശമില്ലെന്നും മി. മുള്ളർ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. ആഖ്യാനങ്ങളും പ്രത്യാഖ്യാനങ്ങളുമായി ഈ വാദപ്രതിവാദം വളരെക്കാലം നീണ്ടുനിന്നു.

ചങ്ങനാശേരി തൃശ്ശൂർസമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തെപ്പറ്റി തുടർന്നു നടന്ന വാദപ്രതിവാദങ്ങൾ സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ തീവ്രമായ ക്ഷോഭങ്ങളും കക്ഷിമത്സരങ്ങളും ഉണ്ടാവിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹം അറിയാതിരുന്നില്ല. സമാധാനവും രക്ഷിപ്പും പുനഃസമാധിഷ്ഠിതനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ നടന്നു എങ്കിലും, അവയൊക്കെ മിക്കവാറും വിഫലങ്ങളായി. സമുദായസ്നേഹികളായിരുന്ന പല പ്രമാണികളും ഒരു കക്ഷിയിൽ അല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു കക്ഷിയിൽ ചേർന്നിന്ന് ഈ കലഹത്തിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ നിർബന്ധമായി. കേരളീനോന്മുഖനായിരുന്നതിനാലായി മറ്റൊരു സംഘടനയുണ്ടാക്കണമെന്നുപോലും ചിലർ വാദിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇങ്ങനെയുള്ള മത്സരങ്ങൾ അതിന്റെ മുർഛാസ്രവ്യശക്തിയിലേത്തിയപ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി, സി. വി. രാമൻപിള്ളയ്ക്ക് ഒരു കത്തെഴുതി. പ്രസ്തുത കത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി, മി. മുള്ളറിന്റെ തൃശ്ശൂർ സമ്മേളനത്തിലെ നടപടികളെ ആക്ഷേപിക്കുകയും, സി. വി. പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ സന്ധിക്കാതിരുന്നതു പരിതാപകരമായിപ്പോയെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഈ കത്തു സി. വി.-യെ പൂർവ്വാധികം ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയും, സി. കെ. പി.-യും ഉറ്റു മിത്രങ്ങളായിരുന്നു എന്നു സി. വി.-ക്കറിയാമായിരുന്നു. തൃശ്ശൂർസമ്മേളനത്തെക്കുറിച്ച് ചങ്ങനാശേരിയുടെ കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ സി. കെ. പി.-യുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾതന്നെയായിരിക്കണമെന്നും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ കത്തു സി. കെ. പി.-യുടെ പ്രേരണാഫലമാ

ഒന്നും, സ്ഥാനത്തിലോ, അസ്ഥാനത്തിലോ അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചു. സി. വി. ഉടൻതന്നെ കേരളീയനായർ സമാജത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും രാജിവെച്ചുപോയി.

സി. വി. രാമൻപിള്ള സമകാലീനനായായിരുന്ന സമുദായ പ്രമാണികളെ അപേക്ഷിച്ച് അത്യുന്നതനും ഗംഭീരശയ്യമായ ഒരു പ്രതിഭാശാലിയായിരുന്നു. മലയാളസാഹിത്യത്തിലെ ആഖ്യാതികാപ്രസ്ഥാനത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം, ഇതര സാഹിത്യകാരന്മാർക്ക് അപ്രാപ്യമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കലാ വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിന് ലോകോത്തരമായ പ്രശസ്തി ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. സി. വി. രാമൻപിള്ള ഒരതിമാനഷ്ടനായിരുന്നു. മൗനാഭിമുഖ്യത്തിൽ അനന്തപത്മനാഭനേയും, മധുരരാജയിലെ ഹരിപത്മനാഭനേയും, കാളിഉടയാൽപന്ത്രക്കാരനേയും സൃഷ്ടിച്ച ഭാവനാശക്തി ഒരതിമാനഷ്ടന്റെതാണെന്നു പറയുന്നതിൽ യാതൊരുതീശയൊക്കിയുമില്ല. ആകൃതിയിലും, ചിന്തയിലും, പ്രവൃത്തിയിലും ആ കഥാപാത്രങ്ങളിൽ കാണുന്ന ഒന്നുതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിപരമായ ഒന്നുതൃത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിഫലനം മാത്രമാണ്. ഗാംഭീര്യംകൊണ്ടും, മഹത്വംകൊണ്ടും, ധീരത്വവൈഭവംകൊണ്ടും സമപ്രവർത്തകന്മാരായിരുന്ന സാമാന്യജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അദ്ദേഹം ഹിമവാനെപ്പോലെ അത്യുന്നതനായിരുന്നു. സ്വസമുദായത്തിന്റെ മഹത്തായ പാരമ്പര്യസമുച്ചയത്തിൽ അഭിമാനം തുളുമ്പുന്ന ഒരു ഹൃദയമാണദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാജി, കേരളീയനായർ സമാജത്തിന് തീരാത്ത ഒരു നഷ്ടമായിരുന്നു. സിക്രട്ടറിപദത്തിൽനിന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ തിരോധനം പ്രസ്തുത സമാജത്തിന്റെ ശാശ്വതമായ ദിനിപ്പിന് വഴി തെളിച്ചു.

സി. വി. രാമൻപിള്ള സിക്രട്ടറിപദം രാജിവെച്ചതുകൊണ്ടു തൽസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു മറ്റൊരാളേ തിരഞ്ഞെടുക്കേണ്ട ആവശ്യം നേരിട്ടു. നന്തിലേയ്ക്കു പൊതുരോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാൻ സമാജഭാരവാഹികൾ നോട്ടീസ്സു പ്രചരിപ്പിച്ചു. പക്ഷേ പല പ്രാവശ്യം നോട്ടീസ്സുയച്ചിട്ടും കേറം തികയാതിരുന്നതുകൊണ്ടു ന്യായാസസരണം തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തുവാൻ സാധിക്കാതെ

പോയി. കക്ഷിമത്സരങ്ങളും വാദപ്രതിവാദങ്ങളും അതിന്റെ
 മുൻനിരയിലായിത്തീർന്നു. പൊതുയോഗത്തിലും തിര
 ഞ്ഞെടുപ്പുമത്സരത്തിലും ഭൂരിപക്ഷം സമ്പാദിക്കുവാൻ അങ്ങി
 നെ എന്തു കക്ഷികളുടെ പ്രാബല്യം കുറയ്ക്കുവാൻ രണ്ടുകൂടിയും
 ശ്രമമാരംഭിച്ചു. ഒരു കക്ഷി പത്തനംതിട്ടയിലെ നേതൃത്വ
 ത്തിലും, ഇതരകക്ഷി മലപ്പുറത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിലും സംഘ
 ടിച്ചു.

തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാർഷ്വർജീവിതത്തിൽ പത്ത
 നംതിട്ട പരമേശ്വരൻപിള്ളയും, മി. മമ്മൂർ ഗോവിന്ദപ്പി
 ള്ളയും തമ്മിൽ അതിതീവ്രമായ ഒരു മത്സരമാരംഭിച്ചതും എ
 താഴ്ന്നു കയറിയതും ഇതാണ്. രണ്ടുപേരും സമുദായത്തിലെ
 താഴ്ന്ന പട്ടികയിൽനിന്ന് സ്ഥിരപരിശ്രമംകൊണ്ടും, അസാമാ
 ന്യമായ ബുദ്ധിശാമത്സ്യംകൊണ്ടും, അന്യോന്യമായ കാര്യശേ
 ഷിക്കൊണ്ടും, ഉപരിതലത്തിലേയ്ക്ക് അതിവേഗത്തിൽ ഉയർന്നു
 കൊണ്ടിരുന്നവരായിരുന്നു. രണ്ടുപേരും ഒന്നുപോലെ ഉൽക്ക
 രേഖപ്രകാരം സമുദായനേതൃത്വം കൗസ്ഥമാക്കുവാൻ ആത്മാ
 ത്വമായി അഭിലാഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നവരായിരുന്നു. സമുദായ
 ത്തിലെ പ്രബലന്മാരും ഉന്നതന്മാരായിരുന്ന വ്യക്തികളുടെ
 പിന്തുണ രണ്ടുപേരും ഒന്നുപോലെ സമ്പാദിക്കുവാൻ കഴി
 ഞ്ഞിരുന്നു. എങ്കിലും, ഇവർ രണ്ടുപേരുടെയും സ്വഭാവഗതി
 ക്കും പ്രവർത്തനരീതിക്കും വ്യവസ്ഥാപരമായ പലതരം അന്തര
 മുണ്ട്. പത്തനംതിട്ടയിലെ കടന്ന ഉല്ലാസവും, മി. മമ്മൂർ
 ഒരു തികഞ്ഞ യാഥാസ്ഥിതിക്കനാണു്. രണ്ടുപേരും നയ
 ജ്ഞന്മാരും തന്ത്രശീലന്മാരാണ്. പത്തനംതിട്ടയിലെ ഉദ്യോഗ
 രഹിതനും, ഉപാധശീലനും ആയിരുന്നുഎങ്കിൽ മി. മമ്മൂർ വി
 കാരാധീനനും സാഹസികനാണു്. ബുദ്ധിപ്രധാനമായ ഗമ
 നമിത്തയും വിട്ടുവീക്കുണയും പത്തനംതിട്ടയിലെ പ്രവർത്ത
 നങ്ങളെ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട് കയ്യാളെ നടപടിക
 ളെപ്പറ്റി പശ്ചാത്തപിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള അവസരങ്ങൾ
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിൽ അപൂർവ്വമാണു്. വികാര
 പ്രധാനമായ സാഹസികത്വം, മിലാപട്ടങ്ങളിൽ മി. മമ്മൂരി
 നെ ഘോഷമായി കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ട്. ഭാവനാ

സമ്പന്നനായ അദ്ദേഹം അമ്മിനെപ്പറ്റി വിവരങ്ങളിൽ നിന്ന് ആശ്ചര്യകരമായ തിന്മശീലത്തോടെ ഒഴിഞ്ഞുമാറിയിട്ടുണ്ട്. പ്രതിഭാസമ്പന്നനും, ചിത്തശാലജീവിതത്തിൽ പരായമെന്നെന്നറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഭാഗ്യവാനും ആയ, മി. മജ്ജരിന സാമാന്യജനങ്ങളോട് ആത്മാർത്ഥമായ സമ്പർക്കം സ്ഥാപിക്കുവാൻ, കാഴ്ചയായ തോതിൽ പൊതുജനസമ്മിതി നേടുവാനോ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ചങ്ങനാശേരി ഏതവസരത്തിലും പൊതുജനമിപ്രായത്തെ വിവരമിടുകയും, അതിനുവേണ്ടി ജീവിക്കുകയും, ജനസമ്മിതിക്കു വേണ്ടി, വേണ്ടിവന്നാൽ ചിലപ്പോൾ സ്വാഭാവികമായും ചെലവഴിക്കുവാൻ പ്രിയപ്പെട്ട സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു നേതാവാണ്. മി. മജ്ജർ, ജനങ്ങളുടെ സ്നേഹവികാരാദികളെ സ്വീകിക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ള ഒരു വാഗിയും, എതിരാളികളെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായി ഭയപ്പെടുകയും, വേദനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു അഭിഭാഷകസിംഹാവുമാണ്. ആവേശജനകമായി പ്രഭാഷണം ചെയ്യുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കു കഴിയുകയില്ല. ആവശ്യമുള്ളിടത്തുപോലും പരമമായ ഭാഷയുപയോഗിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം തുനിഞ്ഞിട്ടില്ല. ബുദ്ധിപ്രധാനമായ ആത്മനിന്ദനംകൊണ്ടും, കർമ്മകശലത കൊണ്ടും, മുൻകരുതൽകൊണ്ടും, സംരൂപവർത്തകന്മാരുടേയും, അനയാതികളുടേയും സ്നേഹാഭരണങ്ങളെ ആകർഷിക്കുവാനും, നേതൃത്വം കൗസ്ഥമാക്കുവാനും ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കുള്ള കഴിവു സീമാതീതമാണ്. ആരോപണങ്ങളും പ്രശ്നാർത്ഥങ്ങളും പൊതിഞ്ഞു പ്രയോഗിച്ചു തുളഞ്ഞുകുളിർന്ന ഭാഷയിൽ ശ്രോതാക്കളെ അസുഖപ്പെടുത്തുകയും, ക്ഷോഭിപ്പിക്കുകയും, ചെയ്യുന്ന മി. മജ്ജരിന്റെ സംഭാഷണരീതി അദ്ദേഹത്തിനു കൂടുതൽ ശത്രുക്കളെയാണു സമ്പാദിച്ചുകൊടുത്തിട്ടുള്ളത്. നിസ്സാരമായ വല്ല പിഴകളും സംഭവിച്ചുപോയാൽ “മുഖത്തു മജ്ജവാരിയെന്നു” പൊതുജനങ്ങളുടെ പ്രീതിയും അപ്രീതിയും അദ്ദേഹം ഗണ്യമാക്കിയിട്ടില്ലെന്നു ഭാവിക്കാറുണ്ട്. അസ്ഥിരവും അയുക്തികവുമായ പൊതുജനപ്രീതിക്കു വേണ്ടി ഉൽക്കണ്ഠപ്പെട്ട് അലഞ്ഞുനടക്കുന്നവരെപ്പോലീ അദ്ദേഹം പുറമേ അവജ്ഞയാണു പ്രകടിപ്പിക്കാറുള്ളത്. എങ്കിലും, പൊതുജനങ്ങളുടെ മുഖമിപ്രായവും അസംതൃപ്തിയും അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ഭയപ്പെടുന്ന

വർ വേറെ ഇല്ല. ബഹുജനമൃത്തിയിൽ സുസമ്മതനും പ്രശംസാർഹമായിത്തീർന്നവൻ അദ്ദേഹം അനവരതം പണിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. പൊതുജനപ്രാധാന്യങ്ങളുടേയും, പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടേയും, അഗ്രിമേഴ്സന്റെ സ്റ്റോമോക്കിനനായ ചങ്ങനാശേരി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടില്ലാത്ത അവസരങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സദാചരമായിരുന്ന ജീവിതത്തിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ മാത്രമേ കാണാവൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. എന്നാൽ വികാരധീനനായ മി. മജൂരിനെ ജനപക്ഷത്തു കാണുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ള ഘട്ടങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിനിടയിൽ ഒന്നോ രണ്ടോ മാത്രമാണ്. മി. മജൂർ കലാകത്തുകയും കവി-ഹൃദയമുള്ള ഒരു സാഹിത്യരസികനാണെന്നും. ചങ്ങനാശേരി അരസികനും, കാല്പനാപ്രസക്തനും സാഹിത്യവിമുഖനായിരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മനഃശ്യാസ്വഭാവത്തെ വേർതിരിച്ചു കണ്ടു കണ്ടുമറിയാൻ സുപ്രസിദ്ധമായ പദ്യം സ്മൃതിപഥത്തെ അധിരോഹണം ചെയ്യുന്നു.

ഏതെ സത്പുരുഷാഃ പരാത്മാവടകാഃ സ്വപാത്മം പരിത്യ-
[മൃതേ
സാമാന്യാസ്തു പരാത്മമുദമൃതഃ സ്വപാത്മാ വിരോധേനായ
തേജീമാനക്ഷരാക്ഷസാഃ പരാമിതം സ്വപാത്മായ നിഷ്ഠുന്തി യേ
യേ നിഷ്ഠുന്തി നിരതംകം പരാമിതം തേ കേന ജാനീമഹേ.

മനഃശ്യാരെ, പരാത്മത്തിന് വേണ്ടി സ്വപാത്മം പരിത്യജിക്കുന്ന യതികൾ, സ്വപാത്മത്തിന് വിദ്യയും വരുത്താതെ പരാത്മത്തിന് വേണ്ടി പ്രയത്നിക്കുന്ന സാധാരണന്മാർ, അവരുടെ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടി അന്യരുടെ നന്മയെ ഹനിക്കുന്ന മാനുഷരാക്ഷസന്മാർ പരമമായി തങ്ങൾക്കും അന്യർക്കും നെഹോലൈനാശം വരുത്തുന്ന ഭ്രാന്തന്മാർ, എന്നിങ്ങനെ നാലായി വിഭജിക്കാം. ചങ്ങനാശേരിയും മി. മജൂരും ഇവയിൽ ആദ്യത്തേതിലും അവസാനത്തേതിലും പെടുകയില്ലെന്നു തീർച്ചയാണ്. ദ്രുതിഭാഗം ജനങ്ങളും ആദ്യത്തേതും ഒടുവിലത്തേതും വിഭാഗങ്ങളിൽ പെടുന്നവരല്ല. മഹാത്മാഗാന്ധി ഒന്നാമത്തേയും, കൊലപാതകികൾ നാലാമത്തേയും വിഭാഗത്തിൽ പെടുന്നതായി വേണമെങ്കിൽ ഉദാഹരിക്കാം. തുല്യപ്രാബല്യമുണ്ടായിരുന്ന ഈ രണ്ടു

ജനപ്രമാണികളുടേയും നിരന്തരവും സ്വീകൃതവുമായിരുന്ന സംഘട്ടനങ്ങൾ ജനതാമണ്ഡലത്തിൽ പലപ്പോഴും പ്രക്ഷോഭജനകങ്ങളായിരുന്ന ചെല്ലപ്പാടുകൾ ഉണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരിയെക്കുറിച്ചുള്ള മതിപ്പും പ്രീതിയും പൊതുജനാഭിപ്രായമാകുന്ന ഉൽക്കൃഷ്ടസോപാനത്തിന്റെ പരമാണതമായ പടിയിൽ എത്തിയിട്ടുള്ള ഘട്ടങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നിൽ, മി. മജ്ജരിന്റെ പ്രശസ്തി അതിന്റെ ഏറ്റവും താഴ്ന്ന പടിയിലെത്തിയിട്ടുള്ള അവസരങ്ങളും അത്ര അസുഖങ്ങളല്ല.

മുൻപറഞ്ഞ പൊതുയാഗത്തിൽ കോറം തികയ്ക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന വന്നുകൂടിപ്പോൾ, നൂതനമായി അംഗങ്ങളെ ചേർത്ത കോറം തികയ്ക്കുവാൻ ഒരു ശ്രമമാരംഭിച്ചു. ഇതത്രയും അവർക്കു ക്രമികളായ അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിച്ചു ചേർത്ത് ഭൂരിപക്ഷം സമ്പാദിക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആരാഞ്ഞു തുടങ്ങി. അസിസ്റ്റന്റ് സിക്രട്ടറിയെന്ന നിലയിൽ ഒരുദ്യോഗികമായ അധികാരങ്ങൾ കൈവശമാക്കിയ മി. മജ്ജരിന് ഈ വിഷയത്തിൽ ചില പ്രത്യേക സൗകര്യങ്ങളുണ്ടായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരി പുത്തനായി ചേർക്കുവാനുള്ള അംഗങ്ങളുടെ ഒരു ലിസ്റ്റ് തയ്യാറാക്കി മജ്ജരിനയച്ചുകൊടുത്തു. സ്വപാർശ്വത്തിലുള്ള അംഗങ്ങളെ മാത്രം ചേർത്ത് ഭൂരിപക്ഷം സമ്പാദിക്കുമല്ലാതെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ലിസ്റ്റിൽപ്പെട്ട അംഗങ്ങളെ മി. മജ്ജർ ചേർക്കുമെന്നായില്ലെന്നു പിന്നീട് ചങ്ങനാശേരി പരാതിപ്പെട്ടു.

ഏതായാലും മൗലം തുലാമാസത്തിൽ പൊതുയാഗം സി. വി. രാമൻപിള്ളയുടെ ഗൃഹത്തിൽ വച്ചു കൂടി. സി. കെ. പി.യുടെ ആശ്രയത്തിൽത്തന്നെയാണു യോഗമാരംഭിച്ചത്. യോഗമാരംഭിച്ചപ്പോൾ ആദ്യം തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തണമെന്നു മി. മജ്ജർ വാദിച്ചു. കയ്യുപരിപാടിയിലെ ക്രമമനുസരിച്ചു റിപ്പോർട്ടുവായന, കണക്കു പരിശോധന മുതലായ പ്രാരംഭപ്പട്ടങ്ങളും തീർത്തിട്ട്, അധ്യക്ഷനായി തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തണമെന്ന് അഭ്യക്ഷനഭിപ്രായപ്പെട്ടു. മി. മജ്ജർ അതിനു വിസമ്മതിക്കുകയും, ആദ്യം തിരഞ്ഞെടുപ്പുതന്നെ നടത്തണമെന്നു നിർബന്ധപൂർവ്വം വാദിക്കുകയും ചെയ്തു. വോട്ടുസമ്പാദിക്കുവാൻ ചേണ്ടി പുത്തനായി സമാജത്തിൽ ചേർന്ന് ഒരുക്കിനിൽത്തി

കൂടുതൽ സ്ഥലം വിട്ടുനൽകി മുമ്പ് തിരഞ്ഞെടുത്ത നടത്തി
 ഭൂവിപക്ഷമനുസരിച്ച സിക്രട്ടറിയുടെ കൗതുകമാക്കുവാനുള്ള ഒരു
 തന്ത്രവിദ്യയാണിതെന്നു മറുക്കുക ആക്ഷേപം പുറപ്പെടുവിച്ചു.
 അഭിപ്രായങ്ങൾ ദുർല്ലാഭങ്ങളായും, ദുർല്ലാഭങ്ങൾ കക്ഷിമന്ദസരങ്ങളായും,
 കക്ഷിമന്ദസരങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആക്ഷേപങ്ങളായും
 രൂപപ്പെട്ടു. പ്രതിപക്ഷവർഗ്ഗമാനംപോലും മറന്ന് ആക്ഷേപ
 പര്യടനം ആരംഭിക്കുകയും പരസ്യം വെച്ചുതുടങ്ങി. യോഗ
 ത്തിൽ വലിയ വേദങ്ങളും കഴുപ്പുകളുമായി. ചെല്ലപ്പാടുകൾ
 ആരംഭിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങിയപ്പോൾത്തന്നെ മി.
 ടി. കെ. വേലുപിള്ള സ്ഥലം വിട്ടുപോയി. കൊച്ചുശ്ശേരിമാരാർ
 അദ്ദേഹത്തെ അനുഗമിച്ചു. മറ്റു മാന്യന്മാർ ഒന്നൊന്നായി
 പിരിഞ്ഞു പോയി. സമാധാനപൂർവ്വം യോഗം നടത്തിക്കൊണ്ടു
 പോകുന്നതു സാധ്യമല്ലെന്നു നിശ്ചയമായപ്പോൾ സി. കെ. പി.
 അദ്ധ്യക്ഷപദം വിട്ടൊഴിഞ്ഞു, ഉടൻതന്നെ സ്ഥലത്തുനിന്നു
 പോയി. മറ്റു പലരും അദ്ദേഹത്തെത്തുടർന്ന് യോഗസ്ഥലം
 വിട്ടു.

നിറഞ്ഞ കണ്ണുകൾക്കും, ദുസ്സഹമായ മനോവേദനയോടും
 കൂടിക്കാണു സി. ശ്ശേരിപിള്ള. സി. വി.യുടെ ഗൃഹത്തിൽ
 നിന്നിറങ്ങിപ്പോയത്. സി. കെ. പി. സ്വപ്രയത്നംകൊണ്ടു
 സംഭരിച്ചിട്ട്, നിറഞ്ഞുമായി പരിലാളിച്ചു പുറപ്പെട്ടശേഷം
 മായവാസലയത്തോടുകൂടി വളർത്തിക്കൊണ്ടുപോന്ന ഒരു സ്ഥാപ
 നമായിരുന്നു കേരളീയനായർസമാജം. സമാജത്തെ ഉള്ളടി
 ന്നു സ്നേഹിക്കയും, അതിന്റെ അഭ്യന്തരതീക്ഷ്ണവേണ്ടി നിസ്വാ
 ർത്ഥമായി പ്രയത്നിക്കുകയും, ആത്മാർത്ഥമായ സേവനമനുഷ്ഠിക്കുകയും
 ചെയ്തിരുന്ന ഒരു പൊതുജനസമാജമായിരുന്നു അദ്ദേഹം.
 ഏതൊരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഐശ്വര്യത്തിനും അഭിവൃ
 ധിയ്ക്കും വേണ്ടി തന്റെ ജീവിതസാധനത്തിലെ 27 വൻ
 ഭാഗവും വിനിയോഗിച്ചുവോ, ഏതൊരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ
 ശാശ്വതമായ നിലനില്പ് തന്റെ ജാഗ്രതയിലെ ചിന്തയും, നിദ്ര
 യിലെ സ്വപ്നവുമായിരുന്നുവോ, ഏതൊരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ
 പുരോഗതിയ്ക്കും വേണ്ടി താൻ നിരവധിത്യാഗങ്ങളും കഷ്ടനഷ്ട
 ങ്ങളുമനുഭവിച്ചുവോ, ആ സ്ഥാപനത്തിൽനിന്നു നിരൂപാധിക
 മായും നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായും ചെരിയുതനായി, ജീവിതാശങ്കകൾ
 നശിച്ചു കണ്ണീരും കയ്യുമായി പിരിഞ്ഞുപോകുന്ന ഒരു വൃദ്ധ

പിതാവിന്റെ നിരാശയാലും മനോവേദനയോലും കൂടിയാണു സി. കെ. പി. ആ കലാമരംഗത്തുനിന്നുതർലാനം ചെയ്തത്. കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റേയും, സി. കെ. പി.-യുടെ പൊതുജാഗ്രൂഹീയതത്തിന്റേയും അചസാനരംഗവും ഏതാണ്ട് അതുതന്നെ ആയിരുന്നു.

സി. കെ. പി. സ്ഥലം വിട്ടതിനുശേഷം അവിടെ ശേഷിച്ചവർ സി. വി.-യുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ യോഗം തുടർന്നു കൊണ്ടുപോയി. ഭാരവാഹികളുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടന്നു. മി. മജൂരിനെ സിക്രട്ടറിയായി തിരഞ്ഞെടുത്തു. സി. കെ. പി. സ്ഥാനത്യാഗം ചെയ്തുകൊണ്ടു കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷകിരീടം അവർ ആദ്യം സി. വി.-യുടെ നേർക്കുതന്നെ നീട്ടി. നിർഭാഗ്യകരമായിരുന്ന അന്നത്തെ സംഭവങ്ങൾക്കു ശേഷം ആ അദ്ധ്യക്ഷത വാങ്ങി തലയിൽ ധരിക്കുവാൻ സി. വി. രാമൻപിള്ള ഇഷ്ടപ്പെട്ടില്ല. അദ്ദേഹം അവരുടെ പ്രാർത്ഥനയെ നന്ദിപൂർവ്വം നിരസിച്ചു. വീണ്ടും യോഗഭാരവാഹികൾ പ്രസ്തുത ഭൂഷണം ടിവാൻബുറ്റൂർ എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ മുൻപിൽ സമർപ്പിച്ചു. സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടു പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചപ്പോൾ, ടിവാൻബുറ്റൂരിനെക്കൊണ്ട് അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനം നിരസിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി ഗ്രാമപഞ്ചായത്താക്ഷിയെതിരും ആ ഉദ്യമം വിഫലമായി. ഇതിനുശേഷം സി. വി.-യുടെ ഗ്രാമത്തിൽ വച്ചു നടന്ന കാര്യാലോചനായോഗത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾപൊതുജനങ്ങളെ അറിയിക്കുവാൻ സി. കെ. പി. സഹപ്രവർത്തകന്മാരുടെ ആലോചനയോടുകൂടി മുൻപറഞ്ഞ വിവരങ്ങൾ കാണിച്ച് ഒരു പ്രസ്താവന പത്രങ്ങൾക്കു നൽകി. നഗ്നവൃത്തികൾ ൩൦-ാം-നും മലയാളമനോരമ ഒരു പ്രത്യേക കറിപ്പൊടുകൂടി പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരുന്ന ആ പ്രസ്താവന താഴെ ചേർക്കുന്നു.

തിരുവനന്തപുരം,

മുൻമ വൃത്തികൾ.

സർ,

കഴിഞ്ഞ മാസം ൨൧-ാം-നു സി. വി. രാമൻപിള്ള അവർ കളുടെ വസതിയിൽ വെച്ചു നടന്ന കേരളീയ നായർസമാജത്തിന്റെ യോഗത്തിൽവെച്ചുണ്ടായ വിശേഷസംഭവങ്ങളെ

പ്രി നിങ്ങൾ കേട്ടിരിക്കുമല്ലോ. അദ്വൈതനായ ഞാൻ യോഗം
 ആരംഭിച്ചപ്പോൾ, ആദ്യമായി ൧൦൦൧-ലെയ്യുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥ
 ന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയാണുവേണ്ടതെന്ന് ആക്ടിങ് സെക്രട്ടറി
 മി. മുള്ളർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ആവശ്യപ്പെട്ടു. എന്നാൽ വ്യവസ്ഥ
 ശേഷം മീറിംഗ് ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്തതിനാൽ വ്യാ-മതൽക്കുള്ള
 റിപ്പോർട്ടുകളും കണക്കുകളും കേട്ടു പാസാക്കിയതിനുശേഷമേ
 പുത്തനായി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ പാടുള്ളൂ
 എന്ന ചില മെമ്പർമാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. 'ആക്ടിംഗ് സെക്ര
 ട്ടറി അതിനെ വിപരീതമായി വാദിച്ചു. പിന്നീട് സി. വി.
 രാമൻപിള്ള അവർകൾ വ്യവ-ലേയും വൻ-ലെയ്യും റിപ്പോർട്ടു
 കൾ വായിക്കുകയും, പണത്തിന്റെ കണക്കു വായിക്കാതെ
 തന്റെയും ഖജാൻജിയുടേയും കൈവശം ബാക്കിവണം ഇരി
 പ്പുണ്ടെന്നു മാത്രം പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. അതിനുശേഷം പി
 ന്നെയും പുതിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാനുള്ള
 തീർപ്പാക്കിയതി. ൯-ലെ റിപ്പോർട്ടും കണക്കും നോക്കാതെ പ
 ഴയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ചുമതല തീരുന്നതല്ലെന്നു വീണ്ടും
 ചില മെമ്പർമാർ വാദിച്ചു. അതിനെ ആക്ടിംഗ് സെക്രട്ടറി
 സമ്മതിക്കാതെ അക്കിറുന്നയാണോ ചെയ്യേണ്ടതെന്നുള്ള കാര്യ
 ത്തെക്കുറിച്ച് വോട്ടെടുക്കണമെന്നു വീണ്ടും നിർബന്ധിച്ചു.
 ആക്ടിംഗ് സെക്രട്ടറി പറയുന്നതിനെ താങ്ങുന്നതിനാ, പുത്ത
 നായി രണ്ടു ദിവസത്തിനു മുമ്പു മെമ്പർമാരായി ചേർന്നതായി
 പറഞ്ഞു പഴയ മെമ്പർമാർക്കു മിക്കപേർക്കും അപരിചിതരായ
 ൭൦-വരെ ആളുകളെക്കൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. ഈ ബലംകൊണ്ടാ
 ണ് വോട്ടെടുക്കണമെന്നു ആക്ടിംഗ് സെക്രട്ടറി നിർബന്ധി
 ച്ചത്. എന്നാൽ കണക്കുകളും റിപ്പോർട്ടും വായിക്കണമെന്നു
 ഉള്ള നിയമപ്രകാരം ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതായാൽ അതിനെ
 സംബന്ധിച്ചു വോട്ടെടുക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നും, കണക്കുകളും
 റിപ്പോർട്ടുകളും വായിക്കേണ്ടതാണെന്നും, അദ്വൈതൻ ആജ്ഞാ
 പിച്. അതിനെ ആക്ടിംഗ് സെക്രട്ടറി അനുസരിക്കാത്ത
 യാൽ യോഗം പിരിഞ്ഞു. ഉടനെ അദ്വൈതൻ താഴെ പറ
 യുന്ന മെമ്പർമാരും പോയി.

പോയവരുടെ പേരുകൾ.

മെ. സീ. കൃഷ്ണപിള്ള ബി. എ. കെ. പരമപിള്ള എം. എ., കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ള ബാർ. അററു-ലാ. കെ. രാമകൃഷ്ണ ബി. എ. ബി. എൽ., വടവനാശേരി പാദശാസ്താർപിള്ള ബി. എ. ബി. എൽ., കെ. പപ്പുപിള്ള ബി. എ., കെ. കൃഷ്ണപിള്ള എൽ. എം. എസ്., ഡാക്ടർ എൻ. കുഞ്ഞൻപിള്ള, കെ. ജി. പരമേശ്വരനോൻ ബി. എ. ബി. എൽ., കെ. കൊച്ചുകൃഷ്ണമഠാർ ബി. എ. ബി. എൽ., എ. ഗോപാലമേനോൻ എം. എ., ഡാക്ടർ വി. എസ്. വല്യത്താൻ, മുഞ്ചിന നാരായണപിള്ള, കുകുന നാരായണക്കുറുപ്പ്, പി. പത്മനാഭപിള്ള ബി. എ. കോട്ടൂർ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള, ഡാക്ടർ എം. എൻ. പിള്ള, മന്ദമ്മ പത്മനാഭപിള്ള, എൻ. പാലനാടക്കുറുപ്പ്, എസ്. നാരായണപിള്ള.

അതിനു ശേഷം മി. സി. വി. രാമൻപിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ മീറ്റിംഗ് കൂടിയതായും, ചിലരെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരായി തിരഞ്ഞെടുത്തതായും പറയുന്നു. ഈ മീറ്റിംഗ് നിയമാനുസരണമായിട്ടുള്ളതല്ല. അതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ:—(൧) അദ്ധ്യക്ഷനും മിക്ക മെമ്പറന്മാരും സഭ വിട്ടുപോയതിനു ശേഷം നോട്ടീസുകൂടാതെ വേറെ മീറ്റിംഗ് പാടില്ല. (൨) ടി മീറ്റിംഗിൽ ഉണ്ടായിരുന്നവരിൽ മിക്കപേരും നിയമാനുസരണം മെമ്പർമാരായി ചേർന്നിട്ടുള്ളവരല്ല. (൩) മൂന്നാണ്ടുകളിലെ കണക്കുകൾ തീർക്കാതെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ പുതിയതായി നിയമിക്കാൻ പാടില്ല. (൪) പഴയ കണക്കുകൾ നിയമാനുസരണം കമ്മിറ്റിയിൽ പാസാക്കുകയും മറ്റും ചെയ്തിട്ടില്ല.

ഇത്യാദി കാരണങ്ങളാൽ, ടി മീറ്റിംഗും, അതിന്റെ തീർപ്പുകളും അസാധുവായിട്ടുള്ളതും, അവയെ ബാധിച്ച് സ്വീകരിക്കുവാൻ തയ്യാറല്ലാത്തതുമാകുന്നു. നായർസമുദായത്തിൽ മരിച്ചു മണ്ണായിരിക്കുന്നതായി അറിയാൻ ധരിച്ചേക്കുമെന്നുള്ള ഒരു അറിയത്തോടു കൂടി നകപടികളെ കോട്ടുമുഖം കൊടുക്കുന്നതിന് ഒരുങ്ങുന്നില്ല. കേരളീയ നായർസമുദായത്തിന്റെ കൈയ്യും മേൽനടത്തിപ്പിന്നും അങ്ങിനെ ചെയ്യേണ്ടതു ആവശ്യമാ

ഒന്നെ കണ്ടാൽ നാതിയും തട്ടാറാൺ. ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ നിശ്ചയം യോജിക്കുന്നവർക്കും അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

തുൾത്തൂർ വെട്ട് അടുത്ത സമ്മേളനം മലബാറിലേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. സി. കെ. പി.-യുടെ പ്രസ്താവനയും, അതിനെത്തുടർന്നു വാദപ്രതിവാദങ്ങളും, സമാജത്തിലെ മിന്നിപ്പുറം ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട സമ്മേളനം മലബാറിൽ വച്ചു നടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് അവിടത്തെ പ്രവർത്തകന്മാർ സെക്രട്ടറിക്ക് ഏഴുതി അയച്ചു. അക്കാര്യം അങ്ങിനെ സമ്മേളനം നടക്കാതിരുന്നില്ലെന്നു മിക്കവാറും തീർച്ചയായി. തിരുവിതാംകൂറിലെത്തു വച്ചു നടത്തുവാൻ ശ്രമങ്ങൾ ഒന്നുമാരംഭിച്ചില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മി. മജൂർ സിക്രട്ടറിപദം രാജിവച്ചു. പി. കെ. കേശവപിള്ള തൽസ്ഥാനത്തായ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. കേരളീയ നായർസമാജത്തിന്റെ പിന്നീടുള്ള ചരിത്രം ദീർഘമായ ശോഭനമോ ആയിരുന്നില്ല.

ഈ അദ്ധ്യായമവസാനിക്കുന്നതിന്നു മുൻപ് മറ്റൊരു സംഭവംകൂടി ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ. ൧൦൮൦-ൽ നടന്ന നായർവീഴ്ചവലഹമുപോലെതന്നെ മറ്റൊരനായാസ്യ സംഭവം ൧൦൯൦-ൽ കൊല്ലം—പെരിനാട് എന്ന സ്ഥലത്തു നടന്നു. നായർ—പുലയർ ലഹമുയെന്ന പേരിലാണ് ഈ സഭാഭവം അന്നു പാക്കെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഈ ലഹമുയുടെ ഉത്ഭവം തുലോം രസകരമാണ്. പുലയസ്ത്രീകൾ അക്കാലങ്ങളിൽ ചുവന്ന കണ്ണാടിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടുണ്ടാക്കിയ ഒരു തരം മാലകൾ കഴുത്തിൽ ധരിക്കുന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു. ഓരോ പുലയസ്ത്രീയും അവർക്കു വഹിക്കാവുന്നിടത്തോളം കല്ലു മാലകൾ കഴുത്തിൽ ചുമന്നുകൊണ്ടു നടന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ഇക്കാലത്തു പുലയരുടെ ഇടയിൽ, സമുദായപരിഷ്കർത്താവായിരുന്ന ഗോപാലഭാസ് എന്നൊരാൾ ചില പ്രവരണങ്ങളാലും മറ്റും പുലയസ്ത്രീകൾ കണ്ണാടിമാലകൾ ധരിക്കുന്നതിനെതിരായ ഒരു പ്രക്ഷോഭണവുമായിട്ടാണ് അയാൾ സമുദായരംഗത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടത്. പുലയമതാചാര്യന്മാരുടെ വിമുഖതയും, പുലയസ്ത്രീകൾ കണ്ണാടിമാലകൾ ധരിക്കുന്നതു തുലോം അപരിഷ്കൃതമാണെന്നും, കാട്ടുജാതിക്കാരുടെ ആചാരങ്ങൾ അവർ ഉപേ

ഷിക്കുന്നതെന്നും, നിവൃത്തിയായിത്തീരുന്നതും ഉപദേശിക്കുന്നതും, പല പുലയസ്രീകളും ശോപാലമാസിന്റെ ഉപദേശങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു കല്പമാലകൾ തൃപ്തിപ്പെടും ചെയ്തു. പുലയസ്രീകളുടെ നിർദ്ദോഷകരമായ ഈ ആദർശനവർത്തിയാൽ ആഭിനാത്യമുള്ള ചില നായർപുരുഷന്മാരെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു. അവർ പുലയസ്രീകളെ വീണ്ടും കല്പമാലകൾ അണിയിക്കാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതിന് ഒരു എതിർപ്രക്ഷോഭം തുടങ്ങി. അവിവേകിയായ ഒരു നായർ കല്പമാലപ്രക്ഷോഭം നടന്നു കൊണ്ടിരുന്ന ഒരു പുലയമഹാത്മാഗൃഹത്തിൽ കടന്നുചെന്ന് അവരുടെ നേതാവിനെ നിർദ്ദയം പ്രഹരിക്കുവാൻപ്രതി മടിച്ചിട്ടു. ഈ സംഭവമാണ് പുലയർക്കുള്ള കാരണമാക്കിയത്. സാമാന്യപരിത്യാജനത്തിൽ പലപ്പോഴും പ്രകൃഷ്ടമാക്കി. അവർ ലാഭമുള്ളവരായി. ഒന്നരണ്ടു നായർ ഗൃഹങ്ങൾ അഗ്നിക്കിരയായി. എന്നാൽ പ്രബലരായ നായന്മാരോടു മത്സരിക്കുവാൻ ശക്തിയിനരായ പുലയരുടെയെന്ന കഴിയും? ഒരു രണ്ടു നായർഗൃഹങ്ങൾ തീവെട്ടു നശിച്ചതോടു കൂടി പുലയരുടെ കോപം അല്പമൊന്നു ശമിച്ചു എങ്കിലും, നായരുടെ പ്രതികാരബുദ്ധി അപ്പോൾ ഉണർന്നുവന്നതേയുള്ളൂ.

നായന്മാർ നിർദ്ദയമായ ഒരു പുലയവേട്ട ആരംഭിച്ചു. പുലയർ നാടും വീടും വിട്ടു വനാന്തരങ്ങളിലോടി ഒളിച്ചു. നായന്മാരും, അവരുടെ സഹായികളായ ചില പോലീസുകാരും, പുലയരെ തിരഞ്ഞു പിടിച്ചു മടിച്ചുതുടങ്ങി. സാധുക്കളായ പുലയരുടെ സ്ഥിതി പരുങ്ങലിലായി. ഈ സംഭവം കേട്ടറിഞ്ഞ പുലയരുടെ നേതാവായ അയ്യൻകാളി അതിശീഘ്രതയിൽ കൊല്ലത്തേക്കി. ഗവണ്മെന്റിന്റെ പുഷ്പമായ പിതൃണയോടു കൂടിയാണ് അയ്യൻകാളി കൊല്ലത്തു ചെന്നതെങ്കിലും അന്നത്തെ പരിത്യാജനത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന് വളരെയൊന്നും ചെയ്തുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയാണ് പുലയരുടെ രക്ഷിതാവെന്ന നിലയിൽ മുന്നോട്ടുവന്നു ജനതാമദ്ധ്യത്തിൽ സമാധാനവും നീതിയോധനമുണ്ടാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തത്.

നായൻകാളിയിരുടെ ഉത്സാഹത്തിലും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സഹകരണത്തോടുകൂടിയും, നായന്മാരുടേയും പുലയരുടേയും ഒരു സംയുക്തസമ്മേളനം കൊല്ലം നയിൽവേസ്റ്റേഷൻ സമീപമുള്ള മൈതാനത്തുവെച്ചു കൂടി. പുലയസ്ത്രീകളും, പുരുഷന്മാരും അവരുടെ അഭയസ്ഥാനങ്ങൾ വിട്ടു പുറത്തുവന്ന് ആ മഹാസമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതരായിത്തീർന്നു. പുലയസ്ത്രീകൾ അവർ പരിത്യജിച്ചിരുന്ന കല്ലമാലകൾ വിടയും തേടിപ്പിടിച്ചു കഴിഞ്ഞു നിറയെ അണിനിരന്നുകൊണ്ടിരുന്നു യോഗത്തിൽ ഫാജറായത്. അന്നു ഗവണ്മെൻറു ചീഫ് സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന വിജയാസായിപ്പും ആ യോഗത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിമാണു യോഗത്തിൽ ആദ്യം വന്നിരുന്നത്. കല്ലമാലകൾ ധരിക്കുന്നതു് അപരിഷ്കൃതമാണെന്നും, അവരുപേക്ഷിക്കുവാൻ പുലയസ്ത്രീകൾക്കവകാശമുണ്ടെന്നും, ഉള്ള മുഖവാചോടുകൂടിമാണു ചങ്ങനാശേരി പ്രസംഗമാരംഭിച്ചതു്. ബഹുസഹസ്രം സമ്പന്ന സമുദായക്കാർ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ആ യോഗത്തിൽ അവരുടെ മുൻപിൽ വെച്ചുതന്നെ കല്ലമാലകൾ കഴുത്തിൽനിന്നു പറ്റിച്ചെടുത്ത ദൂരെ ഏറിപ്പുറവാൻ ചങ്ങനാശേരി പുലയസ്ത്രീകളെ ആഹ്വാനം ചെയ്തു. അതു തടയുവാൻ ഒരൊറ്റ ആൾക്കും അവകാശമില്ലെന്നു വ്യക്തമാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അവരോടും വശ്യപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആഹ്വാനം സ്വീകരിച്ച പുലയസ്ത്രീകൾ ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻപിൽ ഫാജരായി കല്ലമാലകൾ ഉപേക്ഷിച്ചുതുടങ്ങി. അല്പനമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ നാലഞ്ചടി പൊക്കമുള്ള ഒരു കുന്നുപോലെ കല്ലമാലകൾ അയ്യക്ഷപീഠത്തിന്നു സമീപം വന്നു കമിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ കല്ലമാലപ്രക്ഷോഭം അവസാനിക്കയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൧൦

അന്ന നായർസമുദായം ഒരു പരിവർത്തനഘട്ടത്തിൽ കൂടി പാഞ്ഞു പോയ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. കേരളീയനായർ സമാജം ദുതഗതിയിൽ ശിഥിലപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ഇതരസമുദായസ്ഥാപനങ്ങൾ നായന്മാരുടെ ഇടയിൽ അങ്ങിങ്ങായി അനഭിനന്ദനവണ്ണം പൊട്ടിപ്പൊടിച്ച് ഉത്ഭവിക്കുകയും, നശിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. സമേളനങ്ങളും സംഘടനകളും അതിശീഘ്രതയിൽ ഉദിച്ചുയരുന്നതും, തുല്യവേഗതയിൽ അസ്തമിച്ചു മറയുന്നതും അന്നൊരപൂർവ്വകാഴ്ചയായിരുന്നില്ല. ഉന്നതാദർശങ്ങളാ, ഗണ്യമായ പ്രവർത്തനപരിപാടിയോ കൂടാതെ കേവലം സമേളനഭ്രാന്തന്മാരായിരുന്ന ചിലർ വിളിച്ചുകൂട്ടാറുണ്ടായിരുന്ന ഈട്ടുശസ്തംഭസംഘടനകൾ ആരംഭത്തിൽതന്നെ അവസാനിക്കുകയല്ലാതെ പടർന്നുപിടിക്കുവാനോ ഭീഷകാലം നിലനില്പുവാനോ മാർഗ്ഗമില്ലല്ലോ! ൧൯൧൧-ൽ സി. വി. രാമൻപിള്ളയുടെ ഭവനത്തിൽ കൂടിയ പൊതുയോഗത്തിൽ വെച്ചു കേരളീയ നായർസമാജം, യോഗദോഷാധികളുടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പാകുന്ന പാർപ്പറത്തു തട്ടിമടങ്ങു ശിഥിലപ്പെട്ടുപോകുന്നതിന് ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കു മുമ്പു ചങ്ങനാശിശിക്ഷാലുക്കിലെ പതിനേഴു മാന്യന്മാർ ചേർന്ന്, നായർദൃശ്യജനസംഘം, എന്ന പേരിൽ ഒരു സമുദായഘടനരൂപവൽക്കരിച്ചിരുന്നു. ഇത് ൧൯൨൦-ലാണു നടന്നത്. അന്നന്താകാലങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂറിലേ നായന്മാരുടെ പുരോഗതിയ്ക്കു വേണ്ടി നടന്നിട്ടുള്ള അതിവിപുലമായ പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഗണനീയമായ ഒരു പങ്ക് വഹിക്കുകയും അവശസമുദായോല്പാദനം, ക്ഷേത്രപ്രവേശനം തുടങ്ങിയ ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ ഉത്ഭവം ഇങ്ങിനെ ലോകത്തിലെ മറ്റു പല മഹാസ്ഥാപനങ്ങളുടെയുമെന്നപോലെതന്നെ വളരെ ഐക്യരീതിയിലുള്ളതും തുല്യം ആഭാസരഹിതവുമായിരുന്നു. ഇന്നു മലബാറിലെ ഒരു മഹാത്മാഗിയും തികഞ്ഞ ദേശീയപ്രവർത്തകനും ആയി

പ്രശോഭിക്കുന്നതിനായി. കേരളപ്പനാതിതന്നെ ഭൂതൃജനസംഘത്തിന്റെ നന്നാമത്തെ അംഗമായി. സിക്രട്ടറി ഇന്നെന്നുപാലെയതന്നെ അന്നും മി. മനോജ പത്മനാഭപിള്ളയായിരുന്നു. അംഗങ്ങളിൽ ഭൂമിശാസ്ത്രം നാട്ടിന്റെ നട്ടെല്ലായ നാട്ടിൻപുറത്തെ കൃഷിവിധവർദ്ധനയായിരുന്നു.

ഭൂമിശാസ്ത്രം എന്തൊരു കഴിയുന്നതിനായി മുൻപുതന്നെ പ്രസ്തുത സ്ഥാപനം ഭൗമവശാൽ ഒരു തികഞ്ഞ സമുദായമായി മാറിയും വിദ്യാഭ്യാസവിതരണമായിരുന്ന കെ. പാമുപിള്ള എം. എ-യുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചു. ഉന്നതമായ സമുദായ സേവനാർത്ഥമായിട്ടുള്ള ഈ ഭൂതൃജനസംഘത്തെ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടുണ്ടാകാവുന്ന കഴിവുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാവനയായും ചിന്താശക്തിയെപ്പറ്റിയുമുള്ള പാമുപിള്ള ഭൂതൃജനസംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നേരിട്ട കണ്ടു സംസാരിക്കുകയും, പാസ്റ്ററും ആശയങ്ങൾ കൈമാറുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു ചങ്ങനാശേരിയിലെ ഭൂതൃജനസംഘം 'നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി'യായി രൂപം നൽകപ്പെട്ടു.

പാമുപിള്ളയുടെ മാർഗ്ഗനിർദ്ദേശമനുസരിച്ചുതന്നെ പ്രസ്തുത സ്ഥാപനം നൂതനമായി പുനഃസംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. പാമുപിള്ള സൊസൈറ്റിയിൽ ഉടൻതന്നെ ഒരംഗമായിട്ടു ചേർന്നു. എന്നാൽ, ഒരു സർക്കാർജ്ഞാപനമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന് സൊസൈറ്റിയുടെ ഭരണത്തെയും നിയന്ത്രണത്തെയും സംബന്ധിച്ച കൂടുതൽ ശ്രദ്ധ പതിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിലേയ്ക്കു പാമുപിള്ള സൊസൈറ്റി പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സഹകരണം നേടിക്കൊടുക്കാമെന്നു പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. എന്നാൽ മാത്രമല്ല ചങ്ങനാശേരിയുടെ അനുമതിക്കുപാലും കാത്തിരിക്കാതെ പാമുപിള്ള അദ്ദേഹത്തെ സൊസൈറ്റിയിൽ ഒരംഗമായിട്ടു ചേർത്തു. "ഒരു സ്ഥാപനത്തെ ഭരിക്കുകയും, നിയന്ത്രിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിന് ചങ്ങനാശേരി പാമുപിള്ളയെപ്പോലെ സാമർത്ഥ്യമുള്ള ഒരാൾ നായർസമുദായത്തിലില്ല. ഒരു തികഞ്ഞ സമുദായമായി മാറിയതിനാൽ അദ്ദേഹം സൊസൈറ്റിയിൽ ചേരുന്നതിന് യാതൊരൊഴുക്കുവുമില്ല" പറയുകയില്ല"

എന്നിങ്ങിനെയാണു് പാമുപിള്ള സൊസൈറ്റിപ്രവർത്തകന്മാരോടു പറഞ്ഞതു്. നായർസമിത്സൊസൈറ്റിയുടെ ആദ്യത്തെ ഭരണസ്പെഷ്യർട്ടിൽ ഇങ്ങിനെ കാണുന്നു. “ഇംഗ്ലീഷ് സാഹിത്യത്തിൽ അഭിപ്രായപണ്ഡിതനും ഒരു തികഞ്ഞ സമുദായസ്നേഹിയും ആയിരുന്ന പരമനായ പ്രചുരൻ കെ. പാമുപിള്ള അവർകളും, സ്വതന്ത്രധീമാനം സ്വരാജ്യസ്നേഹിയുമായ ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളും ഈ സംഘടനയിലെ അംഗങ്ങളായി ചേർന്നു.”

നായർസമിത്സൊസൈറ്റിയാകെ ചങ്ങനാശേരിയെ സമുദായമധ്യത്തിലുന്നമിപ്പിച്ചതെന്തു് ഒരുപ്രാസം ചില കാലങ്ങളിൽ ചിലർ പറഞ്ഞുകേട്ടിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി നായർസമിത്സൊസൈറ്റിയിലെ അംഗമായി ചേരുന്ന കാലത്തു് അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിലേ പൊതുജാല്യവിതത്തിൽ അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനത്തു് എത്തിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. കൊല്ലം ബാറിൽ അഭിപ്രായമായ ഒരു സ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിന്നു കരസ്ഥമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിമാസവരവു് ൧൫൦൦-നും ൨൫൦൦-നും മദ്ധ്യസ്ഥമുള്ള ഒരു തുകയായിരുന്നു. സൊസൈറ്റിയുടെ ഉത്ഭവത്തിന്നു് ഒരു ഭരണസ്പെഷ്യർട്ടിൽ ചുരുക്കത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രതിവർഷം ഏകദേശപ്രമാണമായിരുന്ന തിരുത്തലുകളെപ്പറ്റിയും. ഏകദേശപ്രമാണത്തിൽ നിന്നും നിരന്തരമായിരുന്ന അംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയെന്ന പതിവു നട്ടപ്പിൽ വന്നതിനുശേഷം അദ്ദേഹം തുടർച്ചയായി നിരന്തരസമാധാനമായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടുവന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലേ സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ എന്തൊരു പ്രസ്ഥാനത്തിലും അന്നു മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നതും ചങ്ങനാശേരിയല്ലാതെ മറ്റൊരുവരില്ല. സി. കെ. പി. കഴിഞ്ഞാൽ നായർസമുദായത്തിലെ ഏറ്റവും സുസ്ഥിരനായ നേതാവും ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് സൊസൈറ്റിയിലെ ഒരു അംഗമായി ചങ്ങനാശേരിയെ ലഭിച്ചതു വലിയ ഒരു നേട്ടമായി അവർ കരുതിയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ. അവിരേണ മി. കേളപ്പൻ മലമ്പാറിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു പോകുമ്പോൾ സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനവും അതിന്റെ സജീവമായ നേതൃത്വവും ചങ്ങനാശേരിയിൽ വന്നു

ലയിച്ചു. ഇതു സംഭവങ്ങൾ മുൻപ്രതി പ്രസ്താവിക്കുകയാണ്. നമുക്കു കേരളീയനായർ സമാജത്തിന്റെ അവസാനരംഗങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു പോകേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

കേരളീയനായർ സമാജത്തിലെ ഭിന്നിപ്പിനെ തുടർച്ചയായ സംഭവഗതികൾ നായർ സമിത്ത് സൊസൈറ്റി മറ്റൊരുകൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ശമ്പനം സൊസൈറ്റിയിൽ ഇങ്ങിനെ സംക്ഷിപ്തമായി രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

“ഈ അവസരത്തിലാണ് കേരളീയനായർ സമാജം രണ്ടു കക്ഷിയായി പിരിഞ്ഞത്. കൈകാര്യപ്പെടുത്താൻ പറ്റാത്തതായിരുന്ന എന്തുകഷ്ടികൾ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സി. കൃഷ്ണപിള്ള അവർ കളെ സമാജത്തിൽനിന്നു ചാലിപ്പുറത്താക്കി. തന്നിരിക്കുന്ന സമാജം പ്രക്ഷാപ്തമാവുകയും, കേരളീയനായർ സമാജസമ്മേളനത്തിനായി കോഴിക്കോട്ടേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചിരുന്ന ഭാവാധികൾ അതിൽനിന്നു പിന്മാറുകയും, ആദ്യദിനം നടന്നുവന്നിരുന്ന സമ്മേളനം അകൊല്ലം മുക്കുളത്തു തീർച്ചപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. നായന്മാരുടെ ഇടയിൽ സമാജചിന്ത അല്ലാത്തതായി വരികയും, സമ്മേളനശക്തി മുക്കുളത്തു ചെലുത്തുന്ന ആ അവസരത്തിൽ അതു മുക്കുളത്തു വലിയ നഷ്ടമെന്നു തോന്നി. പലിഷ്ടനാശകാരികൾക്കു കേരളീയനായർ സമാജമന്ത്യാധിനമാവുകയാൽ പുതുതായി ഒരു മഹാസമാജം സ്ഥാപിക്കുകയല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ലെന്നു വന്നു. ഇതിന്റെ ചുമതല വഹിക്കുവാൻ സമിത്ത് സൊസൈറ്റിയല്ലാതെ മറ്റൊരുമില്ലെന്നു ബോധ്യപ്പെടുകയാൽ ചങ്ങനാശേരിയിൽ വെച്ചു, തിരുവിതാംകൂർ, കൊച്ചി, ബ്രിട്ടീഷ് മലബാർ എന്നീ രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു പല മഹാത്മാക്കളും ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി, ചങ്ങനാശേരി പരമശാസ്താജി പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ള നായർ സമാജങ്ങളുടെ സഹകരണത്തോടുകൂടി, ഏറ്റവും ഭംഗിയായ ഒരു സമ്മേളനം നടത്തി. ആ സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ചു സമസ്ത കേരളനായർ സമാജമൊത്തം സ്ഥാപിച്ചു. ആ മഹാത്മാക്കളും സമ്മേളനവും കൊണ്ടു സമാജത്തിൽ ഭിന്നത വർദ്ധിച്ചു എന്നു പറയുന്ന ചിലരുണ്ടെങ്കിലും, അതുനിമിത്തം സമാജത്തിനു പൊതുവിൽ വ്യക്തികൾക്കുള്ളിലും ഉണ്ടായ

ഉണർവും ഉൽക്കണ്ഠയും അസാമാന്യമാകുന്നു. ഈ സമ്മേളനം അതിനെക്കാൾ മെച്ചമായി ഒരു കാര്യം സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതരസമുദായങ്ങളിലെ പ്രവീണന്മാരായ പല എതിരാളികളുടേയും സമുദായശത്രുക്കളുടേയും മദ്ധ്യേ, സങ്കാതദ്യോഗവും വച്ചുകൊണ്ടു, ഇപ്പോൾ സാധാരണപരമായ യാഥാസ്ഥിതികരണത്താലും വളരെക്കാലമായി വളഞ്ഞുപോയ നട്ടെല്ലോടു കൂടിയ സ്വവർഗ്ഗക്കാരെ അവർ ഹൃദയപൂർവ്വം നോക്കിക്കണ്ടുന്നതും ബോധമുള്ളവരായി, മതാനുഷ്ഠാനത്തിലും, സമുദായജീവിതത്തിലും സാമൂഹ്യബുദ്ധി നൽകി, ജീവിതമനുഷ്ഠാനത്തിൽ മുന്നണിയിലെത്താൻ പ്രേരിപ്പിച്ച സമുദായോത്തേജകനായ സി. കൃഷ്ണപിള്ള അവർക്കുള്ള വാർഷികാഭിമാനത്തിൽ സമാജബഹിഷ്കരണമായി നിമിത്തം സമ്പന്നിച്ച അദ്ദേഹത്തെയും, പ്രകൃഷ്ട സമുദായത്തെയും, സമാധാനപ്പെടുത്തിയത് ആ മഹാസമ്മേളനമാകുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ പരമമായ പ്രകൃഷ്ടവും ഓർമ്മയ്ക്കായി കാര്യങ്ങൾ നടന്നുവന്ന ആ സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ച് അദ്ദേഹം പുതിയ സന്തോഷാത്മകമായ സർവ്വസംസ്കാരത്തിന്റെ എന്തെങ്കിലും അംശം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതാണ്."

ഇങ്ങനെയാണു സമസ്തകേരളനായർസമാജസമ്മേളനത്തിന്റെ ഉത്ഭവം. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സർവ്വസംസ്കാരസമിതി എന്നൊരു പ്രവർത്തിച്ചതിന്റെ ഫലമായിട്ടാണു പ്രസ്തുത സ്ഥാപനം ഭൂതമായിത്തീർന്നത്. കേരളീയനായർസമാജസമ്മേളനം മൗനമായി നടക്കുവാനിടയില്ലെന്നു ബോധ്യമായതുകൊണ്ട് ആ വിഭവമുള്ളതിനെ വേണ്ടിയാണ് ഇങ്ങനെയൊരു നേതൃത്വസ്ഥാപനം സൃഷ്ടിച്ചതും, വെച്ചു തോതിൽ ഗംഭീരമായ ഒരു സമ്മേളനം ചങ്ങനാശേരിയിൽവെച്ചു നടത്തിയതും. സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷനായി തിരഞ്ഞെടുത്തിരുന്നതുകൊണ്ട് പരമപിള്ളയെ ആയിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹം രോഗബാധിതനും, ശയ്യാവലംബിയുമായിത്തീർന്നതുകൊണ്ട് ആ ബഹുമാനപ്പെട്ട ചങ്ങനാശേരിയുടെ ചുമലിൽത്തന്നെ വന്നുചേർന്നു. നിയമനിർമ്മാണസഭാപ്രക്ഷോഭം സംഭവിച്ചപ്പോൾ അന്ന് ഉത്തരവിട്ട വിതാരികളിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പരമേശ്വരൻപിള്ള, സമ്മേളനത്തിന് രാജ്യത്തു മുൻപു ചങ്ങനാശേരിയിൽ

തിരിച്ചെത്തി, സ്വാഗതസംഘാധ്യക്ഷന്റെ ചുമതലകൾ സസന്ധ്യയ്ക്കും കയ്യേറ്റു. വി. കെ. ശങ്കരമേനവനാണ് സമ്മേളനത്തിലാദ്യകുറും വഹിച്ചത്.

പരിഷ്കാരമുൾക്കൊള്ളാതിരുന്ന ചില നായന്മാർ ബ്രാഹ്മണ്യം സ്വീകരിക്കുവാൻ വേണ്ടി പതിനാറു ദിവസത്തെ പുലകുളി ആചാരണം പത്തു ദിവസമായി കുറയ്ക്കണമെന്ന് അതിതീവ്രമായ ഒരു പ്രക്ഷോഭം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അത്. അമ്പലപ്പാട്ടു മി. ഭാരതാനന്ദൻ മാതൃപാർശ്വനാശനായിരുന്ന ഈ പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ അനിവേദ്യനേതാവ്. ശുഭജാതികളായ നായന്മാർ ബ്രാഹ്മണരുടെ ഉൽകൃഷ്ടമായ ഈ ആചാരത്തെ ധിക്കാരപൂർവ്വം പകർത്തുവാൻ ശ്രമം ചെയ്യുന്നതു കണ്ടു ക്ഷയിച്ചായിത്തീർന്ന ചില ബ്രാഹ്മണസത്തന്മാർ പ്രമുഖമാർക്കുമിടയിൽ അധികാരികളെ സമീപിച്ചു സങ്കടമുണ്ടാക്കി. ബ്രാഹ്മണരുടെ നവകാശവാദത്തെയും, ദാരിദ്ര്യത്തെയും സംരക്ഷിക്കുവാൻ തന്നെ അന്നത്തെ നായർദിവാൻജിയായിരുന്ന മണ്ണു കൃഷ്ണൻനായർ നിശ്ചയിച്ചു. പത്തു ദിവസം മാത്രം പുലകുളി ആചരിക്കുന്ന നായന്മാർക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനം നിഷേധിക്കണമെന്ന നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പരമേശ്വരൻ ദിവാൻജി ഭാരതാനന്ദന്റെയും താമസിൽദാഹനമാക്കപ്പെട്ടുകൊടുത്തു. ഇതു പരിഷ്കാരമുൾക്കൊള്ളാതിരുന്ന നായന്മാരെ ശതമാനം ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു.

ചങ്ങനാശേരി തന്റെ സ്വാഗതപ്രസംഗത്തിൽ ദിവാൻ കൃഷ്ണൻനായരുടെ വിവിധമായ ശാസനത്തെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുകയും, പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതിനിടതു ശ്രദ്ധ നായർ ദിവാൻജി ആ നായർസമ്മേളനത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടു നായരുദ്യോഗസ്ഥന്മാരോടു സമാധാനം ചോദിക്കുകയുണ്ടായി.

ചങ്ങനാശേരിയിൽ വെച്ചു നടന്ന സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു അധികകാലം കഴിയുന്നതിനു മുമ്പ് സമുദായോത്തേജകനായിരുന്ന സി. കൃഷ്ണപിള്ള ദിവംഗതനായി. ചങ്ങനാശേരിയിൽനിന്നു കൊല്ലത്തേയ്ക്കു മടങ്ങുന്ന വഴി കരയംകുളം കായ

ലിൽ വച്ചുണ്ടായ ഒരു ചെറിയ ബോട്ടുകത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലിൽ ഒരു മുറിവു പറ്റുകയും അതു വർദ്ധിച്ച് അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ തീതരുന്നതപരമുപപ്തമാകുകയും ചെയ്തു. നായർസമുദായത്തിന്റെ ശ്രേഷ്ഠസ്വപന്ത ശ്രേഷ്ഠസ്വാമികളിൽ, സമുദ്രജീവനത്തിനായി ജീവാപ്പണം ചെയ്തിരുന്ന, ആ ബഹുമാന്യനായ നേതാവിനെ സമപ്രവർത്തകന്മാരുടെ കൃതജ്ഞതയും, പ്രശ്നതയും ഉപജാപകവുമാക്കിത്തീർത്തതിനാലായി അലട്ടുകയും നിരോധിപ്പിച്ചതുകയും ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്ത്യഘട്ടം ശാന്തിയും സംതൃപ്തിയും നിറഞ്ഞ ഒന്നായിരുന്നു. പാണ്ഡവരും കർമ്മവാദികളും നെപോലെ ബഹുമാനിക്കുകയും ആദരിക്കുകയും, ആരാധിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന ഉഗ്രനും, സൗമ്യനും, ധീരനും പ്രശാന്തനുമായ ഭാരതത്തിലെ ദീർഘദൈർഘ്യം സ്ഥാനമാണു നായർസമുദായമെല്ലാത്തിൽ സി. കൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നത്. ചങ്ങനാശേരിയിൽ നടന്ന സമ്മേളനത്തിലെ ഓരോ ചടങ്ങും ആ വൃദ്ധനായ നേതാവിനോടു സമുദായത്തിനുള്ള കൃതജ്ഞതയേയും ആദരവിനേയും ആദ്യം പ്രസ്താവിക്കുകയും കേരളീയനായർസമാജത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കൃതനായതിൽ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന കണ്ഠിതവും മനോവേദനയും, വിഷയകരമായി നടന്ന ചങ്ങനാശേരിസമ്മേളനംകൊണ്ടു ഏകദേശം തീർത്തോയെന്നു നമുക്കു നിസ്സംശയം അനുമാനിക്കാം.

ചങ്ങനാശേരിയിൽ നടന്ന സമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു് ഏതാനും നാളുകൾക്കുള്ളിൽ കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ ഒരു സമ്മേളനം എറണാകുളിയിൽപെട്ടവരുടെ ഉത്സാഹത്തിൽ ആററിക്കുരുവെച്ചു നടന്നു. ഈ സമ്മേളനം നാമമാത്രമായിരുന്നു എങ്കിലും, ദിവാൻ കൃഷ്ണൻനായർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരിട്ടുള്ള സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു് ആ സമ്മേളനത്തിനു പ്രാധാന്യം നൽകുകയുണ്ടായി. ഇതു കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ അവസാന സമ്മേളനമായിരുന്നു എന്നു വേണമെന്നിൽ പറ്റാത്തതും. എന്നാൽ സമസ്തകേരളനായർസമാജസമ്മേളനം ഞ്ഞു-ൽ മെത്തുകഴിയിൽ വെച്ചു നടന്നുവെന്ന് തീർച്ചപ്പെടുത്തിയപ്പോൾ, കേരളീയനായർസമാജം ഒരിക്കൽക്കൂടി അതിന്റെ ചിതാഭസ്മത്തിൽ

നിന്നു പിടിക്കപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടായി എന്നു കാർട്ടാ ഇവിടെ വിശദീകരിക്കുന്നു. അതു വഴിയേ.

സമസ്തകേരളനായർസമാജസമ്മേളനം ൯൨-ൽ മാനാലയവച്ചു സുപ്രസിദ്ധപിതകനായിരുന്ന ആർ. ഇശാംപിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടി. നായർതാവഴികളിലെ ഭാഗപ്രശ്നം ഈ സമ്മേളനത്തിൽ വാദവിഷയമാകുകയും, തീവ്രമായ വാദപ്രതിവാദത്തിനശേഷം തുടർന്നുപോയിക്കൊണ്ട് അടുത്ത സമ്മേളനത്തിലേക്കു മാറ്റിവെക്കുകയും ചെയ്തു. പിൻക്കാലത്തു സർച്ചീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ മുഖ്യപ്രവർത്തകന്മാരിലൊരാളായിത്തീർന്ന പരമനായ എൻ. എൻ. നായർ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ വച്ചാണു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശ്രദ്ധയ്ക്കും താല്പര്യത്തിനും വിഷയമായത്.

കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ സിക്രട്ടറിപദം ഡി. മമ്മൂട്ടർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള രാജിവച്ചതിനശേഷം പ്രസ്തുതസംഘടനയിലെ വിഭിന്നകക്ഷികളേ തമ്മിൽ രാജിപ്പിക്കുന്നതിനും അങ്ങിനെ സമുദായത്തിന്റെ ഐക്യം പരിപാലിക്കുന്നതിനുമുള്ള ചില ശ്രമങ്ങളും ആലോചനകളും പൊതിയുടങ്ങി. കേരളീയനായർസമാജങ്ങളും സമസ്തകേരള നായർസമാജസമ്മേളനത്തെയും അങ്ങിനെ പരസ്പരം കൂട്ടിയോജിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ശ്രമങ്ങളുടെ പ്രാരംഭമായി ഈ രണ്ടു സമാജങ്ങളുടേയും സംയുക്തമായ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഒരു നായർസമ്മേളനം പരമനായ ചിറ്റുട്ടത്തു ശങ്കുപിള്ളയുടെ ആത്മാർത്ഥമായ പരിശ്രമഫലമായി അതിരൂർവച്ചു കൂടി. സമ്മേളനത്തിലാദ്ധ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചതു ദിവാൻബഹദൂർ എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയായിരുന്നു. മാനാർസമ്മേളനത്തിൽ വച്ചു മാറ്റിവെക്കപ്പെട്ട ഭാഗപ്രമേയം അതിരൂർസമ്മേളനത്തിൽ വച്ചു സർവ്വസമ്മതമായി പാസാക്കപ്പെട്ടു എന്നു കാർട്ടാ ഇവിടെ പ്രത്യേകം സ്മരണീയമാണ്.

അതിരൂർസമ്മേളനത്തിന്ന ശേഷം കൂടിയ കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ കാർട്ടാലോചനായോഗത്തിൽ ദിനകക്ഷികളിലേയും നേതാക്കന്മാർ ഹാജരാകുകയും, ദിവാൻബഹദൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയെത്തന്നെ അദ്ധ്യക്ഷനായും, പി. കെ

കേശവപിള്ളയേയും കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ളയേയും സിക്രട്ടറിമാരായും തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ ഈ ചേർച്ചകളിൽ ഐക്യം കേവലം ഉപരിപ്രവചനം ഒന്നായിരുന്നു എന്ന് അനന്തരസംഭവം തെളിയിക്കുന്നതാണ്.

അതിരൂർസമ്മേളനത്തിൽ വച്ചായിരുന്നു മി. കുട്ടിയാട്ടശിവരാമപ്പണിക്കർ സൂപ്പിസ്പെന്റസൈററിയുടെ രാജ്യത്തുപ്രവർത്തനമായിരുന്നുവെന്നുള്ളതെന്ന് സമ്മതിച്ച് അതു പരസ്യമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതും, സെന്റററിയിൽ അംഗമായിച്ചേർന്നതും. ബി. എ. ബിരുദധാരിയായിരുന്ന മി. പണിക്കരെ ഉടൻതന്നെ സർവ്വീസ്പെന്റസൈററി വക പ്രാക്കുളം ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂളിൽ ഫെഡ് മാസ്റ്ററായി നിയമിച്ചു. എന്നാൽ ഇന്ന് അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെൻറുസർവ്വീസിൽ ഒരു പ്രൊഫസറാണെന്നുള്ള കാര്യം ഇവിടെ സ്മരണീയമാണ്. സൂപ്പിസ്പെന്റസൈററിസേവനാർഹമല്ലാത്തതിനിന്നുകൊണ്ടോ, ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗം കൂടുതൽ ആകർഷണീയമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടോ, അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രതിജ്ഞ പരിപാലിക്കാതിരുന്നതെന്ന കാര്യം ഇവിടെ അപ്രസക്തമാണ്.

അതിരൂർസമ്മേളനത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണവിജയത്തിന് ആത്മാർത്ഥമായി മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്ന പ്രവർത്തിച്ച ചിററടത്തു ശങ്കുപിള്ളയെക്കുറിച്ചുകൂടി ഒരു വാക്കു പറയാതെ ഈ അദ്ധ്യായം പൂർത്തിയാക്കുന്നതല്ല. അദ്ധ്യക്ഷാദായിത്തൽ ശങ്കരനാശാന്റെ പുത്രനായിരുന്ന ഈ യുവാവ് ആദ്യകാലങ്ങളിൽ ഒരു കടന്നുവെട്ടിയവരിയും, അധർമ്മവും, സാഹസികനും ആയിരുന്നു. എന്നാൽ കാലാന്തരത്തിൽ അദ്ദേഹം മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ അക്രമരാഹിത്യസിദ്ധാന്തങ്ങളാലും, നിസ്വാർത്ഥപരമായ ജീവിതരീതിയാലും ആകൃഷ്ടനായിത്തീരുകയും, ഒരു കാൺഗ്രസ്സ് അംഗമെന്ന നിലയിൽ മറ്റു ദേശഭക്തന്മാരോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനം ഏറ്റെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അക്രമരാഹിത്യസിദ്ധാന്തം പ്രചരിപ്പിക്കുവാനും, ദേശീയസംഘടനകൾ രൂപവൽക്കരിക്കുവാനും, സ്വതന്ത്രപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തിക്കൊണ്ടുപോകുവാനും, അദ്ദേഹം തന്റെ ജീവിത

ശിഷ്ടം വിനിയോഗിച്ചു. രാജ്യത്തിനും രാജ്യശ്രേയസ്സിനും വേണ്ടി യുള്ള അക്ഷീണപരിശ്രമങ്ങളുടേയും, നിരന്തരമായ കഠ്യാനുഭവങ്ങളുടേയും, ഫലമായി ത്യാഗസമ്പന്നനും സേവനമുന്തിയുമായിരുന്ന ആ യുവാവ് അകാലത്തിൽത്തന്നെ രോഗബാധിതനായി പൂർണ്ണ. ഒരത്തമദേശഭക്തനും, നിഷ്പുണ്യനായ പൊതുജന സേവകനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ അകാലചരമം തിരുവിതാംകൂറിന് ഇടക്കാലത്തു നേരിട്ടിട്ടുള്ള അപരിഹാസ്തമായ മഹാനഷങ്ങളിൽ ഒന്നാണ്.

അദ്ധ്യായം ൧൧

തിരുവിതാംകൂറിൽ ആദ്യമായി ഒരു നിയമസഭ ഏർപ്പെട്ട അതിയത്ത് ൧൦൬൩-ൽ ആയിരുന്നു. അക്കാലംവരെ തിരുവിതാംകൂറിലെ ബഹുലക്ഷം ജനങ്ങളുടെ സുഖങ്ങളേയും ഐശ്വര്യങ്ങളേയും ബാധിക്കുന്ന നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയെന്നുള്ളതു, ഫജർകപ്പേരിയുടെ പതിവുജോലികളിൽ ഒന്നായിട്ടുമാത്രമാണു നടന്നുവന്നത്. ഫജർതുമസ്കന്മാരുടെ പുകഞ്ഞ മസ്തിഷ്ടങ്ങളിൽ നിന്നുതന്നെ, മേലുദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഇടുങ്ങിയ പരിശോധനാപാഠം കടന്നു, വലിയകൊട്ടാരത്തിൽ പോയി തിരികെ വരികയാണു നിയമനിർമ്മാണത്തിനു വേണ്ടിയിരുന്ന ചടങ്ങുകൾ. ഈ രീതി ആശാസ്ത്രമല്ലെന്ന് അധികാരികൾക്കു തോന്നിയതിന്റെ ഫലമായി ൧൦൬൩-ലെ ഒന്നാം റഗുലേഷനനുസരിച്ചു തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു നിയമസഭ സ്ഥാപിച്ചു. നിയമസഭയിൽ എട്ട് അംഗങ്ങളുണ്ടായിരിക്കണമെന്നും, അവരിൽ രണ്ടുപേർ അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരായിരിക്കണമെന്നും, നിയമത്താൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്യിക്കുന്നു. എല്ലാ അംഗങ്ങളേയും ഗവണ്മെൻറു നേരിട്ടു തന്നെയാണു നിയമിച്ചുവന്നത്. നിയമനിർമ്മാണം മാത്രമായിരുന്നു ഈ സഭയുടെ ജോലി.

൧൦൭൩-ലെ അഞ്ചാം റഗുലേഷനനുസരിച്ചു പ്രസ്തുത നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ടു. ഈ റഗുലേഷൻ ഒരു രാജകീയ വിദ്വംബരമായിട്ടു പുറത്തുവന്നതെന്ന കാര്യം ഇവിടെ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധേയമാണ്. നിയമസഭയിൽ കൂടി പാസാക്കിയ പ്രസ്തുത നിയമമനുസരിച്ചു, നിയമസഭയിൽ എട്ടു മുതൽ പതിനഞ്ചംഗങ്ങൾ വരയാകാമെന്നും, ആകെത്തന്നെ അംഗങ്ങളിൽ ചുരുങ്ങിയത് അഞ്ചിൽ രണ്ടു ഭാഗമെങ്കിലും അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരായിരിക്കണമെന്നും, പ്രാത്യകം നിർദ്ദിഷ്ടമായിരുന്നു. അനുദ്യോഗസ്ഥ സാമാജികന്മാരെ ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നു നേരിട്ടു നിയമിക്കുകയോ, യുക്തമെന്നു തോന്നുന്നപക്ഷം ആവശ്യമുള്ള ചടങ്ങുകൾ നിർമ്മിച്ചു പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുത്തുകൊള്ളുവാൻ അനുവദിക്കുകയോ ചെയ്യാമെന്നു വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. നിയമനിർമ്മാണം മാത്രമേ ഈ നിയമസഭയുടേയും അധികാരപരിധി

യിൽ പെട്ടിരുന്നെങ്കിലും പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയിൽ ൧൫-ാം ഗണ്ഡർവരെയോടുകൂടുന്ന നിയമം നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, ൧൦൯-വരെ എട്ടുഗണ്ഡർവരെയോടുകൂടി മാത്രമാണ് അതിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. അനുജ്ഞാഗണ്ഡർവരെയോടുകൂടി തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനുള്ള ചട്ടങ്ങളും ൧൦൮൩-വരെ നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ൧൦൮൩-മുതൽ പ്രജാസഭയിൽ നിന്നും ഓരോ റെസ്യൂഡിവിഷനെയും പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന ഓരോ പ്രതിനിധിയേവീതം ആകെ നാലുഗണ്ഡർവരെയോടുകൂടി പ്രജാസഭാഗണ്ഡർവരെയോടുകൂടി നിയമനിർമ്മാണസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതിനു ഗവണ്മെന്റ് അനുമതി നൽകി. അതനുസരിച്ചു ൧൦൮൮-ൽ ചങ്ങനാശേരിയേ കൊല്ലംഡിവിഷനിലെ പ്രജാസഭാപ്രതിനിധികൾ നിയമസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കുകയുണ്ടായി.

പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയും പൊതുജനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയാഭിലാഷങ്ങളെ സംതൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നായിരുന്നില്ല. നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂറിലാണു ഒന്നാമതായി നിയമസഭ ഏർപ്പെടുത്തിയതെന്ന് അഭിമാനിക്കുവാൻ കഴിയുമെങ്കിലും ബ്രി: ഇൻഡ്യയിൽ കൂടേണ വളർന്നുവന്ന പ്രതിനിധീസഭകൾ ചുരുക്കത്തിലേയും അവകാശങ്ങളിലേയും സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തിരുവിതാംകൂറിനെ പിന്നണിയിലാക്കിത്തുടങ്ങിയിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും രാഷ്ട്രീയബോധത്തിലും തിരുവിതാംകൂർ ഇൻഡ്യയിലെ ഇതരഭാഗങ്ങളേ അപേക്ഷിച്ച് വളരെ പുരോഗമിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലെ നിയമസഭയെ കാലോചിതമായി പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതാണെന്നുള്ള ഒരു ബോധം പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തമായ ഒരു ഇടയിൽ പ്രബലപ്പെട്ടുവന്നു. ൧൦൮൮-ലെ പ്രജാസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിവേദനവിഷയങ്ങളിലൊന്നു നിയമസഭാപരിഷ്കാരമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രജാസഭാപ്രസംഗത്തിൽ നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കേണ്ട ആവശ്യകതയെ ശക്തിയുക്തം ഉറപ്പിപ്പറഞ്ഞതു കൂടാതെ, പ്രായോഗികമായ ഒരു പരിഷ്കാരപദ്ധതി നിർദ്ദേശിക്കുകയും ചെയ്തു. നിയമസഭയിൽ ആകെയുള്ള അംഗങ്ങളുടെ സംഖ്യ ഇരുപത്തൊന്നായി വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്നും, അതിൽ ൧൧-സ്ഥാനങ്ങൾ അനുജ്ഞാഗണ്ഡർവരോടുകൂടി നീക്കിവയ്ക്കണമെന്നും, ഈ ൧൧-വേരിൽ ൯-വേരെ പൊതുനിയോഗം

ജകമണ്ഡലങ്ങളിൽനിന്നും, ജന്മിമാർ, തോട്ടക്കാർ മുതലായ വരുടെ പ്രത്യേക നിരയാജകമണ്ഡലങ്ങളിൽനിന്നും, തിരഞ്ഞെടുക്കണമെന്നും, ബാക്കി രണ്ടു സ്ഥാനങ്ങൾ നാമിനേഷൻ കൊണ്ടു പൂരിപ്പിക്കണമെന്നും, നിയമസഭയ്ക്കു ബെഡ്ഡറു് നിരൂപണം ചെയ്യുവാനും, ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുവാനും, അവകാശം നൽകണമെന്നും സമർത്ഥമായി തയ്യാറാക്കിയിരുന്ന ഒരു പ്രസംഗം മുഖേന അദ്ദേഹം ഗവണ്മെൻറിനെ ഉദ്ബോധിപ്പിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസംഗമവസാനിച്ചപ്പോൾ വിവിധ സമുദായങ്ങൾക്കു് നിയമസഭയിൽ പ്രാതിനിധ്യം നൽകുവാൻ എന്തു മാർഗ്ഗമാണു പ്രാസംഗികൻ നിർദ്ദേശിക്കുന്നതെന്ന് ഒരു ചോദ്യം അഭ്യൂഷണമായിരുന്ന രാജഗോപാലാചാരി ചങ്ങനാശേരിയോടു ചോദിച്ചു. സമുദായപ്രാതിനിധ്യതത്വം നിയമസഭ ഭീക്ഷിക്കേണ്ടതില്ലെന്ന് ഒറ്റ വാചകത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി മറുപടി കൊടുത്തു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ അക്ഷാല്പത്തെ പ്രജാസഭാപ്രസംഗം പൊതുജനങ്ങളുടെ മാത്രമല്ല അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ മീഡ് ജസ്റ്റീസും അന്നന്തരകാലങ്ങളിൽ ദിവാൻജിയുമായിരുന്ന മന്ത്രു കൃഷ്ണൻനായരുടെ പ്രശംസയ്ക്കുപോലും വാത്രമായി. എന്നാൽ പ്രസ്തുത പ്രക്ഷാഭണത്തന്നെ കൃഷ്ണൻനായർ ദിവാൻജിയുടെ കാലത്താവർത്തിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരോഗമനപരമായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു ഗണ്യമായ മാനദണ്ഡം സംഭവിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയെ കൂടാതെ പ്രജാസഭയിലംഗങ്ങളായിരുന്ന മെ. സി. രാമൻതമ്പി, എസ്. കൃഷ്ണമൂർ, പി. പത്മനാഭൻതമ്പി, തുടങ്ങിയ പലരും നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച നിവേദനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ പ്രക്ഷാഭണങ്ങളുടെ ഫലമായിട്ടാണു പ്രസ്തുത വർഷത്തൽ മറൈ-ലെ പരിഷ്കാരമനുസരിച്ച് അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള പതിനഞ്ചംഗങ്ങളേയും നിയമസഭയിലുൾപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളുവാൻ ഗവണ്മെൻററുമതി നൽകിയതു്. പക്ഷേ, ഇതുകൊണ്ടും പ്രക്ഷാഭണം ശമിച്ചില്ല. മറവൻ-ലെ പ്രജാസഭയിലും, ചങ്ങനാശേരിയും, മറവു പരിഷ്കൃതാശയനായ രായണാഗങ്ങളും അവരുടെ പഴയമുറവിളിക്കുന്ന ആവർത്തിച്ചു. അക്ഷാല്പം പ്രജാസഭയിലെ ഒരംഗമായിരുന്ന ധീരനും, സ്വതന്ത്രചിന്തനും, ഉല്പതിപ്പുവുമായ മി. തേരൂർ സുബ്രഹ്മണ്യപിള്ള

രാത്രി പത്തുമണിയോടെ രാജഗോപാലാചാരിയുടെ ഗവണ്മെന്റിനെ തൊട്ടിപ്പു. മംഗലം-ലെ പ്രജാസഭ, രാജഗോപാലാചാരിയുടെ ഭരണകാലത്തെ അവസാനസമ്മേളനമായിരുന്നു. ഉദ്യോഗമൊഴിയുന്ന ദിവാൻജി. പി. ഭാവാരുടെ ഭരണകാലത്തുള്ള പ്രജാസഭയുടെ അവസാന സമ്മേളനദിവസം ഒരു മംഗളപത്രം കൊടുക്കുകയെന്ന പതിവുണ്ടായിരുന്നു. കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയേ അന്യായമായി നാഷണലിസം മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിനെ ഉപദേശിച്ച രാജഗോപാലാചാരിയുടെ ഭരണം പൊതുജനങ്ങളുടെ അവതരണവും അവതരണത്തിനും പാത്രമായിരുന്നതുകൊണ്ടു പതിവുപോലുള്ള മംഗളപത്രം നൽകേണ്ടതില്ലെന്ന പ്രജാസഭയിലെ ശ്രീപക്ഷം സാമാജികന്മാർ തീർച്ച ചെയ്തു. രാജഗോപാലാചാരിയുടെ ഭരണകാലത്തു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയ ഈ നിശ്ചയം ദേശപ്പുഷ്പം, ചങ്ങനാശേരി തന്റെ സഹധീനശക്തി പ്രയോഗിക്കണമെന്നദ്ദേശത്തോടുകൂടിയപ്പോൾ. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി പ്രസ്തുത അമ്മേളനിൽ സഹകരിക്കാതെ കൊല്ലത്തേയ്ക്കു പോകുകയും, താമസംവിനാ അവിടെ നിന്നും ഉപരിവിദ്യാഭ്യാസാർത്ഥം ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്കു യാത്രതിരിക്കുകയും ചെയ്തു.

മംഗലം-ലെ നിയമസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി, ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നും നാലുമാസം കഴിഞ്ഞതിരിട്ടെത്തിയതിനുശേഷം, നിയമസഭാപരിഷ്കാര സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രക്ഷോഭം അതിതീവ്രമായി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. നിയമസഭയ്ക്കു കത്തുതന്നെയാണു പരിഷ്കാരണശ്രമങ്ങൾ അദ്ദേഹം ആദ്യമായി ആരംഭിച്ചത്. മംഗലം-ലെ നിയമസഭാപരിഷ്കാരണശ്രമങ്ങൾ, മംഗലം-ലെ വിളംബരമനുസരിച്ചു സ്ഥാപിച്ചിരുന്ന നിയമസഭയിൽനിന്നു പാസാക്കിയാണു നിയമസംഹിതയിൽ ചേർന്നിരുന്നതെന്നുള്ള വിവരം പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇങ്ങനെ, രാജകീയവിളംബരം മൂലമല്ലാതെ നിയമസഭാപരിഷ്കാരണനിയമം നിർമ്മിച്ച ഗവണ്മെന്റ് പരാജയമായിട്ടെങ്കിലും പരിവർത്തനപരമായ ഒരു തത്വത്തെ അംഗീകരിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. നിയമസഭയുടെ ഘടന മാറ്റുന്നതിനുള്ള നിയമനിർമ്മാണാധികാരവും അവകാശവും നിയമസഭയിൽത്തന്നെ ലയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതായി

അന്നു ഈ തത്വം, എങ്കിലും ജനകീയശക്തിക്കു പ്രാബല്യം നൽകുന്ന വിപ്ലവപരവും ആവർഷകവുമായ ഈ തത്വം അംഗീകരിക്കുന്നതിനും, അങ്ങനെ അധികാരം വിട്ടുപരിയുന്നതിനും, ഗവണ്മെന്റു സന്നദ്ധമായിത്തന്നിട്ടില്ലെന്നു പിന്നീടുള്ള സംഭവങ്ങൾ തെളിയിച്ചു. ഏതായാലും, 1908-ലെ മുൻനടപ്പും, ദുഷ്ടാത്മവുമനുസരിച്ചു നിലവിലിരിക്കുന്ന നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കുന്നതിന്നു പര്യാപ്തമായ ഒരു ഖയിൽ നിയമസഭയിൽ ഹാജരാകുവാൻ ചങ്ങനാശേരി തീരുമാനിച്ചു. ധനവ്യയമുണ്ടാക്കുന്ന സംഗതികൾ ഉൾപ്പെട്ട നിയമനിർമ്മാണത്തിന്നു മുൻകൂട്ടി ദിവാൻജിയുടെ അനുമതിയും വാങ്ങിയിരിക്കണമെന്നുള്ള സാങ്കേതികതയ്ക്കുതന്നെ ആധാരമാക്കി പ്രസ്തുത ഖയിൽ ഹാജരാകുവാൻ അന്നുമതി ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രമേയമവതരിപ്പിക്കുവാൻ മെമ്പർമാർക്കുശരിയല്ലെന്നു കൌൺസിൽസിക്രട്ടറി ചങ്ങനാശേരിയെ അറിയിച്ചു. താനവതരിപ്പിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്ന ഖയിൽ ധനകാര്യത്തെ ഒരുവിധത്തിലും ബാധിക്കുന്ന ഒന്നല്ലെന്നും, അതു കൊണ്ടു ദിവാൻജിയുടെ അനുമതിയും മുൻകൂട്ടി വാങ്ങേണ്ട ആവശ്യമില്ലെന്നും, അനുമതിയും വേണമെങ്കിൽത്തന്നെ അതു ഖയിൽ നിയമസഭയിൽ ഹാജരാകുവാനും മതിയാകുമെന്നും, വിവരിച്ചു ചങ്ങനാശേരി സിക്രട്ടറിക്കു മറുപടി നൽകി. അതിനശേഷം, നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയേയും, അതിലേയ്ക്കുള്ള ഖയിൽ ഹാജരാകുവാൻ അന്നുമതി ആവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രമേയത്തിന്നു മുൻകൂട്ടി ദിവാൻജിയുടെ അനുമതിയും വാങ്ങിയിരിക്കണമെന്നുള്ള വാദത്തിന്റെ അർത്ഥശൂന്യതയേയും, പ്രസ്തുതമാക്കി ചങ്ങനാശേരി ഒരു ലഘുലേഖ തയ്യാറാക്കി പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പത്രമോകം ഈ ലഘുലേഖയെ മുക്കുകയും പ്രശംസിച്ചു.

അന്നു മനസ്സു കൃഷ്ണൻനായർ തിരുവിതാംകൂറിലേ ദിവാൻ പദത്തെ അധിരോഹണം ചെയ്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരി ദിവാൻജിയെ നേരിട്ടു കണ്ടു സംഭാഷണം ചെയ്തു, ഗവണ്മെന്റു സ്വീകരിച്ചിരുന്ന നീതിരഹിതമായ വാദത്തിന്റെ അനൗചിത്ര്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തെ ബോധ്യപ്പെടുത്തി. അതിന്റെ ഫലമായി ഖയിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ അന്നുമതി

അവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രിയ ഹാജരാക്കുവാനുള്ള പ്രതിബന്ധങ്ങൾ നീക്കി. എന്നാൽ, ചങ്ങനാശേരിയുടെ ലാഭഭവലിവാൻഭിയെ വല്ലാതെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചിരുന്നു. പ്രതികൂലവിമർശനങ്ങൾ അസഹിഷ്ണുതയുടെ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അദ്ദേഹം ചങ്ങനാശേരിയുടെ സംരംഭത്തെ മററുവിധത്തിൽ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ തീർച്ചയാക്കി. ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ അനുമതി അവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രമേയംതന്നെ പുറത്തരിയിച്ച്, നിയമസഭയുടെ ഘടന മററുവാൻ ആ സ്ഥാപനത്തിനധികാരമില്ലെന്നുള്ള നിശ്ചയം നിയമസഭയെക്കൊണ്ടുതന്നെ രേഖപ്പെടുത്തിക്കുവാനുള്ള ഒരു ശ്രമം തിരശ്ശീലയ്ക്കുള്ളിൽ ആരാഭിച്ചു. ഗവൺമെൻറുദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കു ഭൂരിപക്ഷമുണ്ടായിരുന്ന നിയമസഭയെക്കൊണ്ടുതഭിപ്രായവും രേഖപ്പെടുത്തിക്കുന്നതിന്നു ഗവൺമെൻറു നു യാതൊരു വിഷമവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ചില അംഗങ്ങൾതന്നെ പ്രമേയത്തെ എതുക്കെന്നു ചങ്ങനാശേരിയെ നേരിട്ടറിയിച്ചിരുന്നു. നിയമസഭാപരിഷ്കരണ ബിൽ അന്നത്തെ പരിത്വസ്ഥിതികളിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽതന്നെയും, നിയമസഭയുടെ ഘടന മററുവാൻ പ്രസ്തുത സ്ഥാപനത്തിനവകാശമില്ലെന്നുള്ള രേഖിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ ആ സഭയ്ക്കു്തന്നെ അവസരം നൽകുന്നതു ബുദ്ധിപൂർവ്വമായിരിക്കുമോ എന്നൊരാൾക്കു ചങ്ങനാശേരിയെ വല്ലാതെ അലട്ടി. നിയമസഭയ്ക്കു പുറത്തു് അതിശക്തിയായ പ്രക്ഷോഭം നടത്തി, പൊതുജനാഭിപ്രായം രൂപവൽക്കരിച്ചു, പുരാഗമനപരമായ ഒരു നയം സ്വീകരിക്കുവാൻ അധികാരികളെ നിർബന്ധമാക്കുവാൻ അംഗീകൃതമായിട്ടില്ലെങ്കിലും നിയമവ്യാഖ്യാനത്തിൽ പരാജയമായി അന്തർഭവിക്കുന്ന രേഖകൾക്കു ഉദ്യോഗസ്ഥഭൂരിപക്ഷമുള്ള നിയമസഭയുടെ പ്രതികൂലമായ തീരുമാനത്തിന്നു വിധേയമാക്കി നശിപ്പിച്ചു കളയുന്നതു് അപരിഹാസ്യാമായ ഒരു നഷ്ടമായിരിക്കുമെന്ന് അവഗാഹമായ ആലോചനയുടെ ഫലമായി ചങ്ങനാശേരി തീരുമാനിച്ചു. നിയമസഭയിൽ ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ അനവാദചവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രമേയമാലോചനയ്ക്കു വന്നുപ്പാറം അതുവതരിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയെ ക്ഷണിക്കേണ്ടതിന്നു പകരം പ്രമേയത്തിനെതിരായുള്ള വാദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്ക

വാൻ ലാഭമെമ്പറായിരുന്ന മി. വി. സുബ്ബയ്യരെയാണു ടിവാൻജി ക്ഷണിച്ചത്. നിയമശാസ്ത്രപുരസ്കാര മി. വി. സുബ്ബയ്യർ നിരക്രമമായി നിർദ്ദേശിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാചാലതകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രമേയത്തെ ഗർഭത്തിൽ വച്ചുതന്നെ ഫനിക്കുവാൻ നിയമസഭാംഗങ്ങളോടുപാദേശിക്കുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങളോടുകൂടി, സ്വസ്ഥമാണെഴുന്നേറ്റുനിന്നു, താനൊഴിച്ചുപോകാൻ പോകുന്ന നിശിതകർമ്മത്തിന്റെ ദൂരവ്യാപകഫലങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ച് ഒരു മനഃമുഖമായിത്തീർന്നു. ആ മനഃമുഖത്തിലുൾക്കൊള്ളുന്ന മാതൃകയായ ഉദ്ദേശവും, അതിന്റെ വ്യാപ്തിയും ക്രമബദ്ധമായ ചങ്ങനാശേരി ഒരു തെരുവിലൂടെയൊഴുകിപ്പോയി. മി. വി. സുബ്ബയ്യരെപ്പോലും ആശ്ചര്യംകൊണ്ടു സ്തബ്ധനാക്കുന്ന തന്ത്രബദ്ധിയോടുകൂടി പൊടുന്നനവേ ചങ്ങനാശേരി സ്വസ്ഥമാണെഴുന്നേറ്റുനിന്നു, താൻ പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നു പ്രസ്താവിച്ചു. ഇതു ഗവണ്മെന്റുപക്ഷത്തുനിന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതല്ല. ശ്രീപക്ഷാഭിപ്രായപ്രകാരം ഖയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നിരസിക്കു മാത്രമല്ല, അനുമതി ചോദിക്കുവാൻപോലും ഒരു മെമ്പർക്കുവകാശമില്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻകൂടി ബലകരുണയായിരുന്ന അധികാരിവർഗ്ഗത്തെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ തന്ത്രവുമാം അനല്ലമായി നിരാശപ്പെടുത്തുകതന്നെ ചെയ്തു. നിയമമന്ത്രിയുടെ കൂടെ മാത്രമല്ല, പ്രായോഗികമായ രാഷ്ട്രപരിഷ്കാരത്തെ ആധാരമാക്കി നോക്കിയാലും, ചങ്ങനാശേരി സമീകരിച്ച മാർഗ്ഗം ബുദ്ധിപൂർവ്വം പ്രശംസാർഹമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു രണ്ടുപക്ഷമില്ല.

നിയമനിർമ്മാണസഭാമാർഗ്ഗമായി അതിന്റെ ഘടന പരിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള പ്രമേയം നിർവ്വചനമായതോടുകൂടി ഈ പ്രശ്നം സംബന്ധിച്ചു പ്രക്ഷോഭം നടത്തി, ശക്തിയേറിയ പൊതുജനാഭിപ്രായം രൂപവൽക്കരിക്കുവാൻ വേണ്ടി ചങ്ങനാശേരി രാജ്യമൊട്ടു മുററിസഞ്ചരിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ എല്ലാ പ്രധാന കേന്ദ്രങ്ങളിലും അദ്ദേഹം തന്റെ സമപ്രവർത്തകന്മാരുമായി സഞ്ചരിച്ചു, വമ്പിച്ച പൗരമഹാത്മാഗങ്ങളെ വിളിച്ചുകൂട്ടി, നിയമനിർമ്മാണസഭ പരിഷ്കരിക്കണമെന്നാവശ്യപ്പെടുന്ന പ്രമേയങ്ങൾ പാസാക്കി ഗവണ്മെന്റിനയച്ചുകൊടുത്തു. ഈ

പ്രവാർത്തങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരിയോടു സഹകരിക്കയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രമേദം ലഘൂകരിക്കയും, ചെയ്ത റൊളുടെ നാമധേയം ഇവിടെ പ്രസ്താവ്യമാണ്. ഇന്ന് ലീഗ് അഫ് നേഷൻസിന്റെ ടൊറിലാളിശാഖയിൽ ജെയ്ൻ ഉദ്യോഗസ്ഥനായി പ്രശോഭിക്കുന്ന ഡാക്ടർ പി. പി. പിള്ളയുടെ നാമധേയമാണ് ഇത്. പ്രശസ്തമായ സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസത്തിനു ശേഷം അന്നദ്ദേഹം തിരുവനന്തപുരത്തു വക്കീൽപ്പണി ആരംഭിച്ചിരിക്കുകയായിരുന്നു. അനിയൻ എന്ന പേരിലാണ് ഏവരുടേയും വാത്സല്യഭാജനമായിരുന്ന അദ്ദേഹം പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. അനിയനും, ചങ്ങനാശേരിയും തമ്മിൽ സഹോദരനിവിശേഷമായ ഒരു ബന്ധം നിലനിന്നുവന്നു. അനിയൻ ഉന്നതമായ പാശ്ചാത്യവിദ്യാഭ്യാസം നേടുവാനാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. ധനതത്വശാസ്ത്രസംബന്ധമായ ഉന്നതപഠനത്തിനു തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും റൊള പാശ്ചാത്യവിദ്യാഭ്യാസത്തിനയയ്ക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയപ്പോൾ തൽസ്ഥാനത്തേയ്ക്ക് അനിയനും ഒരുപേക്ഷകനായിരുന്നു. എന്നാൽ ഗവണ്മെന്റിന്റെ കാരുണ്യത്തിനു പാത്രമാകുവാനുള്ള ഭാഗ്യം ടി. ഏ. ഗോപാലമേനവനാണു ലഭിച്ചത്. ഇത് അനിയനെ തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു കിലും അല്ലമൊന്നു നിരാശപ്പെടുത്തി. താമസംവിനാ ചങ്ങനാശേരിയുൾപ്പെടെയുള്ള തന്റെ അഭ്യന്തര കാംക്ഷികളുടെ സഹായത്തോടുകൂടി അനിയൻ ഉൽകൃഷ്ടവിദ്യാഭ്യാസാത്മ്യം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോകുകയും, പരീക്ഷാവിജയത്തിനുശേഷം തിരുവിതാംകൂറിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിക്കുവാൻ കഴിയുകയായിരുന്നതിൽ തുടലാം ഉന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനത്തെത്തിച്ചേരുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൧൨

മംവുവ-ലെ നിയമസഭയുടെ കാലാവധി അവസാനിച്ചു കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ട് ൧൦൯൧-ൽ വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടന്നു. ചങ്ങനാശേരി കൊല്ലം ഡിവിഷനിൽ നിന്നുതന്നെ ഒരു സ്ഥാനാർത്ഥിയായി നില്ക്കുകയും, സമ്മതിദായകന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തോടെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും ചെയ്തു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിയമസഭാസ്ഥാനാർത്ഥിത്വത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ തിരസ്കരണിയുദ്ധത്തിൽ പല തന്ത്ര വൃത്തികളും, ഗ്രൂപ്പുകളും, ഉപന്യാസങ്ങളും നടക്കുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും, തൽകർത്താക്കൾക്കു നിരാശയാണു സംഭവിച്ചത്. ചങ്ങനാശേരി അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയ ലോകത്ത് ഒരു കടന്നു ഉല്പത്തിയുണ്ടെന്ന ബിരുദം സമ്പാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമുദായികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ അധികാരികളോടുകൂടിയ പ്രത്യേകമായ ശ്രദ്ധക്കു വിധേയമായി. ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയെന്ന നിലയിൽ പ്രിൻസിപ്പാൾ ഡാക്ടർ മിച്ചിമിന്റെ അസംതൃപ്തിക്കും സംശയദൃഷ്ടിയ്ക്കും ഇട നൽകിയ പാദശോധനപിള്ള ഇപ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറിലെ മേണാധികാരികളുടെ അപ്രീതിക്കും ഇരുതരമായ ആശങ്കകൾക്കും പാത്രമായിരിക്കുകയാണ്. എന്നാൽ കാര്യേച്ഛാശ്ലക്കളിൽ പഠിച്ചിരുന്ന ഭരിതനും, പിന്തുണയില്ലാത്ത വിപ്ലവകാരിയും ആയിട്ടല്ല, പാദശോധനപിള്ളയെ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഗവണ്മെന്റും പൊതുജനങ്ങളും ഒഴിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം മേമമായ ഒരു സംഖ്യ പ്രതിമാസം വരുമാനമുള്ള കൊല്ലത്തെ അഭിഭാഷകനേതാവും പ്രബലനായ ഒരു ജനപ്രമാണിയുമാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാർമ്മിവിതത്തെയും ജനകീയ ശക്തിയേയും ഇപ്പോൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതും നയിക്കുന്നതും അദ്ദേഹമാണ്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ രാഷ്ട്രീയമായി പുരോഗമിച്ചിരുന്ന നിയമസഭാപരിഷ്കരണപ്രക്ഷോഭം തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അസ്വസ്ഥതയും അഭിപ്രായവും ആയ ഒരു സ്ഥാനം അദ്ദേഹത്തിനു നേടിക്കൊടുത്തിരുന്നു. അധികാരിവർഗ്ഗത്തിന്റെ സേവനമാ

പരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പ്രതിഷേധിക്കുന്ന എന്തു പൊതു സംരംഭത്തിന്റേയും നായകത്വം അദ്ദേഹത്തിന് വരുന്നതാണ്. അന്യായങ്ങളോടും അനീതിപരമായ അധികാരശൃംഖലകളോടും മല്ലടിക്കുവാനും, ജനകീയതാല്പര്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുവാനും, മുന്നിട്ടുനിൽക്കുന്ന പ്രവർത്തിക്കുന്നതും അദ്ദേഹമല്ലാതെ മറ്റൊരുമല്ല. പ്രക്ഷോഭണപ്രിയനായും പ്രബലനായുമായിരുന്ന നായന്മാരുടെ അനിഷേധ്യനേതാവും ചങ്ങനാശേരിതന്നെയാണ്. നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെയും, സമൂഹകേരളീയ നായർസമാജത്തിന്റേയും നേതൃത്വവും കൈകാര്യംകർത്താവും അദ്ദേഹത്തിലാണ് ലയിച്ചിരുന്നത്. എങ്കിലും ചങ്ങനാശേരി കേവലം ഒരു സമുദായപരിഷ്കർത്താവു മാത്രമായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവനാശിയിലെ പ്രക്ഷോഭണശരങ്ങൾ ഒന്നിലധികമാണ്. നായർസമുദായത്തിന്റെ അവശതകളെ പരിഹരിക്കുന്നതിനും, പുരോഗതിയെ ത്വരിതപ്രദമാക്കുന്നതിനും വൻപിച്ച ഒരു സമുദായപ്രവർത്തനയുടെ പിന്തുണയോടുകൂടി ഒരു വശത്തേയും പ്രക്ഷോഭണാനന്ദത്തുണ്. മറ്റൊരു വശത്തു രാജ്യത്തിന്റെ വിപുലമായ താല്പര്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും, ജനകീയശക്തി സുദൃഢമാക്കുന്നതിനും വേണ്ടി തിരുവിതാംകൂറിലെ ബഹുജനങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടുകൂടി ദേശീയമായ വേറൊരു പ്രക്ഷോഭണം അദ്ദേഹം തുടങ്ങുന്നു. ൧൦൮൮-ൽ നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രജാസഭയിൽ ചെയ്ത പ്രസംഗത്തെ ഉള്ളഴിഞ്ഞു പ്രശംസിക്കുകയും അഭിനന്ദിക്കുകയും ചെയ്ത അന്നത്തെ ചീഫ് ജസ്റ്റിസ് മന്ദ്രാളം കൂപ്പൻനായർ ഇന്ദിരാൻജിയെന്ന നിലയിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സംരംഭങ്ങളെ ആനുകൂല്യത്തോടുകൂടിയല്ല വീക്ഷിച്ചുവന്നത്. കൂപ്പൻനായർ അങ്ങിനെല്ലാതെ ചെയ്തവാൻ ഗത്യന്തരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ദിവാൻ കൂപ്പൻനായർ ഒരു ധ്വജകനായിരുന്നില്ല; സ്ഥാപനമായിരുന്നു. വ്യക്തികളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കുള്ള അയവും സ്വതന്ത്രതയും ഒരു സ്ഥാപനത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കുണ്ടാകുമെന്ന പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്നതല്ലല്ലോ!

ഇക്കാലത്തു ചങ്ങനാശേരിക്കു വിശുദ്ധാവസരങ്ങൾപോലും തുലോം അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ ലഭിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. തൊഴിൽപരമായ കർമ്മവൃത്തങ്ങൾ ഒഴിച്ചുകൂട്ടാൻ വഹിയാത്ത സമയം

നീക്കിയാൽ ബാക്കി മുഴുവൻതന്നെയും അദ്ദേഹം പൊതുക്കാർക്കു
 ഓരോരുത്തർക്കായി വിനിയോഗിച്ചുവന്നു. നിയമസഭാപ്രക്ഷോഭങ്ങളി-
 ന്നെയും, സമുദായപരിഷ്കരണസംരംഭങ്ങളെയും കൂടാതെ, "ശ്രമാനു-
 ഗതമായി വളർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശുദ്ധവേഷളകളിൽ ഒരു വലിയ ഭാഗം ആവ-
 ഫരിച്ചിരുന്നു. മാർഗ്ഗ-ലാഭം സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ
 സുപ്രസിദ്ധമായ കറകുച്ചാൽവിദ്യാലയത്തിന്റെ പ്രാരംഭം.
 പ്രസ്തുത വിദ്യാലയത്തിന്റെ ഉത്ഭവത്തോടനുബന്ധിച്ച അതി-
 രസകരമായ ചില സംഭവങ്ങൾ നടക്കാനിരുന്നില്ല. വിദ്യാഭ്യാ-
 സപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലാണു സൊസൈറ്റി ആദ്യമായി
 ഏർപ്പെട്ടത്. ബുക്കർ ടി വാഷിംഗ്ടന്റെ ഒരു ആരാധകനാ-
 യിരുന്ന കെ. പരമപിള്ള കേന്ദ്രഗ്രാമീണവിദ്യാലയംപോലെ
 ഒരു സ്ഥാപനം സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ വകയായി
 ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടുവാൻ ആഗ്രഹിക്കയും, അതിലേക്ക് അത്യന്താ-
 ഫലപൂർവ്വം വേണ്ട ഋജുങ്ങളിലേർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. പ്രസ്തുത
 വിദ്യാലയം സ്ഥാപിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു നാട്ടുകാർക്കുള്ളിലെവിടെ
 യെങ്കിലും വിസ്തൃതമായ കര സ്വീകരിക്കുവാൻ വേണ്ടത്ര
 ഷോൺ അദ്ദേഹം ആഗ്രഹിച്ചിട്ടില്ല. ഒരു സമുദായഭക്തനാ-
 യിരുന്ന നടമേൽ ഈവിടമെങ്കിലും കടംബക്കാരും, കുന്നപ്പി-
 ള്ളി നാരായണൻനായർക്കുംകൂടി കൂട്ടവകാശമുണ്ടായിരുന്ന കൊ-
 ടിത്തോമകൻ എന്ന വസ്തുവിൽനിന്നും എണ്ണത്തേഴേക്കുൾ ശ്രമി-
 നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയ്ക്കു ഭാനമായി നൽകുവാൻ
 പരമപിള്ള അതിന്റെ ഉടമസ്ഥന്മാരെ പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു-
 ന്നു. ബ്രാഹ്മണഭാനം മാത്രമാണു സ്വർഗ്ഗലോകത്തെയുള്ള സോ-
 പാനമെന്നറച്ച വിശ്വസിച്ചിരുന്ന വൃദ്ധനായ നാരായണൻനാ-
 യറെക്കൊണ്ടു് ഇങ്ങിനെ ഒരു ഭാനപത്രം എഴുതി ഒപ്പിടാ-
 ക്കാൻ കെ. പരമപിള്ള പ്രയോഗിക്കേണ്ടിവന്ന അനന്യമാ-
 യ്ക്കുള്ളതിന്റെ ആഴം ഒരു പക്ഷേ അദ്ദേഹമല്ലാതെ ആരും അറി-
 ണതിരിക്കാനിടയില്ല. ചങ്ങനാശരിക്കുറങ്ങിയിരിക്കുന്ന എട്ടു-
 മൈൽ കിഴക്കു ചങ്ങനാശരിക്കു-പീരുമുറ്റോഡുകയ്ക്കു വിശാ-
 ലമായിക്കിടക്കുന്നതും ഇന്നത്തെ സ്ഥിതിയ്ക്കു് ഒരിക്കലും പതിനാ-
 ളിരും രൂപയെങ്കിലും വിലവരുന്നതുമായ ഈ വസ്തു പരമ

പിള്ളയുടെ അപ്രഗീശാധ്യമായ പ്രോണാശകതിക്കു കീഴ് വണങ്ങി, ഉടമസ്ഥന്മാർ സർവ്വീസ്ട്രൈസറൈസറിക്കു ഭാനം നൽകി. ഇതിനുശേഷം, അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ പരമപിള്ളയേ തിരുവനന്തപുരത്തെയും സ്ഥലം മാറുകയും, അവിടെവെച്ചു ദ്രോഹം ചരമമടയുകയും ചെയ്തു. ട്രസ്റ്റുഗിവിദ്യാലയത്തിന്റെ മാതൃകയിൽ ഒരു പാഠശാല കറുകച്ചാലിൽ സ്ഥാപിക്കണമെന്നുള്ള പരമപിള്ളയുടെ ആശയം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർമ്മാണത്തോടു കൂടി വിസ്മൃതമായി.

കറുകച്ചാൽവസ്തുവിൽ ഒരു ഇംഗ്ലീഷുവിദ്യാലയം ആരംഭിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളായി. സൊസൈറ്റീസിനുകൂടി മി. മന്ദമ്മ പത്മനാഭപിള്ള ന്.മ-വൃശ്ചികം ൩൦-ാം- ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്ക് ഇങ്ങിനെ ഒരു കത്തെഴുതി.

.....“അവിടന്ന് ഇവിടെ എന്തെന്നു മെന്നം, എത്ര ദിവസം താമസിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും, ഉള്ള വിവരത്തിന് ഉടനെ മറുപടി അയച്ചുതരണമെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു. നമ്മുടെ പള്ളിശ്മശനത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനക്കല്ല് അവിടുന്നുതന്നെ ഇടണമെന്നും, അന്നുമുതൽത്തന്നെ പണിയാരംഭിക്കണമെന്നുമാണു ഞങ്ങളിൽ പലരുടെയും അഭിപ്രായം. ഒരു നല്ല പണിക്കാരനേയും, തല്പാലം പണിയിക്കാനുള്ള കെട്ടിടങ്ങളുടെ പ്ലാനും കൊണ്ടുപോയെല്ലാം.....

.....അങ്ങ്, കല്പിച്ചിരിക്കുന്ന ദിവസം അങ്ങെത്തിയാൽ മതി. ഇവിടെ താമസിച്ചു ഞങ്ങളെക്കൊണ്ടു പണിനടത്തിക്കണം. അവിടുന്നു സമീപത്തുണ്ടെങ്കിൽ ഏതു നല്ല കാഴ്ചവും സാധിക്കുമെന്നു ഞങ്ങൾക്കു ചെയ്യും തോന്നുന്നുണ്ട്.”

ഈ കത്തനുസരിച്ചു ന്.മ-ലെ വെക്കേഷൻകാലത്തു ചങ്ങനാശേരി, സ്വദേശത്തെത്തിയപ്പോൾ, സൊസൈറ്റിക്കു ഭാനം കിട്ടിയ വസ്തുവിന്റെ ഉടമസ്ഥാവകാശമുള്ള കടംബത്തിലെ ഇളമുറക്കാരിൽ ചിലർ, പ്രസ്തുത ഭാനം അന്ധിരപ്പെടുത്തുവാൻ കൊടുത്തിരുന്ന വ്യവഹാരത്തിന്റെ നോട്ടീസ്സാൺ അദ്ദേഹത്തിനു അറിയിച്ചുപോയ നൽകിയത്. അനന്തരകാണിയത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുവാൻ ഉടനടി സൊസൈറ്റിയുടെ

ഒരു യോഗം കൂടി. സ്ഥലത്തു ചെന്ന സ്ഥിതിഗതികൾ അന്വേഷിച്ചറിഞ്ഞു, കേസു രാജിയാക്കിത്തീർക്കാൻ വേണ്ട ശുഭങ്ങളും ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ അഭിപ്രായത്തെ യോഗം ശ്രീപക്ഷത്തോടെ അംഗീകരിച്ചു. 'അടുത്ത ദിവസം തന്നെ ചങ്ങനാശേരിയും, മറ്റു ചില സൊസൈറ്റി അംഗങ്ങളും, കറുകുച്ചാലിലേയ്ക്കു പോയി. വ്യവഹാരത്തിനുള്ള കാരണം ഓഫീസിൽ സൊസൈറ്റിക്കു വസ്തുഭാഗം ചെയ്തതിൽ ഇളമുറക്കാർക്കുള്ള പ്രാതികൂല്യമായിരുന്നില്ലെന്നും, നേരേമറിച്ചു കടം വെകലയ്ക്കും തീർത്തു ഭാഗം നടത്തുന്നതിനുള്ള പ്രതിബന്ധങ്ങൾ നീക്കിയാൽ ഇളമുറക്കാർ വ്യവഹാരം പൻവലിക്കുവാൻ പോലും തയ്യാറാണെന്നും, സ്ഥലത്തുചെന്നുചെല്ലാത്തതിൽ വ്യക്തമായി. ഈ പരിതസ്ഥിതികളിൽ കടംബാധകരായ ഒരു തമ്മിലുള്ള അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ പറ്റാത്തതിന്നു സർവ്വസമ്മതമായ ഒരു ഭാഗവ്യവസ്ഥ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയും, സഹപ്രവർത്തകന്മാരും തയ്യാറായി. എസ്റ്റേറ്റ് ഏക്കറോളം വിസ്തൃതിയുള്ള അവാട്ടുവസ്തുക്കൾ അളന്നു തിരിച്ചു കടം ബാധകരായ എവർഷൻ തുറപ്പിക്കുമായ രീതിയിൽ ഒരു ഭാഗ നിശ്ചയം എഴുതിയുണ്ടാക്കുക എന്നുള്ളതു് അത്ര ക്ഷിപ്രസാധ്യമായിരുന്നില്ല. കാരണവർ അനുകൂലമായോ ഇളമുറക്കാർ ഭിന്നിക്കും. ഇളമുറക്കാരുടെ അവകാശങ്ങൾ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുമ്പോൾ കാരണവൻ ആ വ്യവസ്ഥ നിഷേധിക്കും. കാരണവരും ഇളമുറക്കാരും തോജിക്കുമ്പോൾ കടംബത്തിലെ സ്ത്രീകളുടെ ഭർത്താക്കന്മാർ ഏതെന്നായ ഒരു വ്യവസ്ഥയ്ക്കു വേണ്ടി മല്ലടിക്കും. അതു ശരിപ്പെടുമ്പോൾ മൈനർ അംഗങ്ങളുടെ ഭാഗവ്യവസ്ഥയെപ്പറ്റിയുള്ള അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളാലും ഭിന്നിക്കും. ഇങ്ങിനെ ഒൻപതു ദിവസം രാപകൽ നീണ്ടുനിന്ന ആലോചനകളുടേയും, സന്ധിസംഭാഷണങ്ങളുടേയും ഫലമായി, നാലു ഭാഗപ്രമാണങ്ങൾ എഴുതിയുണ്ടാക്കുകയും, നശിപ്പിക്കുകയും, മാറി എഴുതുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം സർവ്വസമ്മതമായ ഒരു വ്യവസ്ഥയിൽ എത്തിച്ചേർന്നു. ഒൻപതാം ദിവസം രാത്രി ഭാഗപത്രത്തിന്റെ അസ്സൽ തയ്യാറാക്കി, വെളുപ്പിനു നാലു മണിക്കു കടംബാധകരും അതിൽ ഒപ്പുവെച്ചു. ഭാഗപത്രം രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതിനുശേഷം വ്യവഹാരം പിൻവലിക്കുന്നതിനുള്ള

അപേക്ഷ എടുത്തിരിക്കി. ഈ ഭാഗത്തോടുകൂടി സംഭവസൃഷ്ടി
 നപോലെ ഇടവിടാതെ ഇത്രവളരെ ഭോലി ചെയ്തെഴിവിന്നി
 ട്ടുള്ള സന്ദർഭങ്ങൾ സ്വജീവിതത്തിൽ മറന്നാക്കിപ്പോയതായി
 ട്ടില്ലെന്ന് ചങ്ങനാശേരി ചിലപ്പോൾ പറയാറുണ്ടായിരുന്നു.
 പഞ്ചായത്തിന്റെ പരിപാടിവസം ആർക്കുതന്നെ ഭേദം
 കഴിക്കുന്നതിനുള്ള സാധകാര്യപോലും ലഭിക്കുകയുണ്ടായില്ല.
 സർവ്വസൊസൈറ്റിയുടെ ആദ്യംകൊണ്ടുപോട്ടിൽ ഈ
 ഭാഗത്തുണ്ടായിരുന്ന പാണിയിരിക്കുന്നത് ഇങ്ങനെയാണ്:—
 “സൊസൈറ്റി കൂടുകയായപ്പോൾ നാമുടമകൾ
 പെട്ടെന്നു കലഹങ്ങൾകൊണ്ടു ഭാഗപത്രം രജിസ്റ്ററാക്കുന്നതിന്
 എത്ര അധികം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ സഹിക്കേണ്ടിവന്നു എന്നുള്ളത്
 ഇവിടെ വിശദപ്പെടുത്തുവാൻ പ്രയാസമാകുന്നു. ഈ പഞ്ചായ
 ത്തിലെ പ്രമാണിയായ ശ്രീമാൻ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ
 പിള്ള അവർകളുടെ ക്ഷമാശക്തിയുടേയും, കർമ്മശലതയു
 ടേയും, ലക്ഷ്യമായി, ആ സംഭവം നിവർത്തിക്കുന്ന വിധാരി
 ക്കാവുന്നതാണ്”

ഇപ്രകാരം നിസ്തർക്കമായി സൊസൈറ്റിയുടെ ഉടമസ്ഥ
 ത്വയിൽ വന്നാൽ ‘വസ്തുവിൽ ഒരു വിദ്യാലയം പണിയിക്കുന്ന
 തിനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ഉടൻതന്നെ ആരംഭിച്ചു. കെട്ടിടത്തിന്റെ ശിലാ
 സ്ഥാപനകർമ്മം ചങ്ങനാശേരിതന്നെ നിർവ്വഹിക്കുകയും, കെട്ടിടം
 പണിക്കായി ആയിരം രൂപാ സംഭാവന നൽകുകയും
 ചെയ്തു. കെട്ടിടംപണി പൂർത്തിയാകുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ അ
 വിടെയുണ്ടായിരുന്ന ഒരു ചെറിയ കെട്ടിടത്തിൽവെച്ചു സ്കൂൾ
 ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സ്കൂളിലെ ഫെഡ് മാസ്റ്ററായി നിയ
 മിച്ചിരുന്നതു മി. കേളപ്പനെത്തന്നെയാണ്. എന്നാൽ അപ്പു
 കാലത്തിനുള്ളിൽ മി. കേളപ്പൻ, ഇന്നും അജ്ഞാതമായിരി
 ക്കുന്ന ഏതോ കാരണങ്ങളാൽ—ഒരുപക്ഷേ, മി. മനു
 പത്മനാഭപിള്ളയുമായുണ്ടായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾമൂല
 മായിരിക്കാം—മലബാറിലേയ്ക്കു പോയുകയാണുണ്ടായത്.
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമിയായി നിയമിതനായ മി. ജി.
 ശങ്കരൻനായരുടെ ഭരണത്തിൻകീഴിൽ പ്രസ്തുത വിദ്യാലയം
 ഒരു മിഷൻസ്കൂളായി ഉയരുകയും, ൧൯൩൩ ചങ്ങനാശേരിയിൽ

ഈ പുതിയ കെട്ടിടത്തിലേയ്ക്കു മാറി സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്തു.

മൗനം-ൽ ചങ്ങനാശേരി, ഫൈക്കോടത്തിൽ പ്രാക്രി സാരംഭിക്കുവാനായി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പോകുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. പൊതുക്കാഴ്ചപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കൊക്കും, രാഷ്ട്രീയ പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ നേതൃത്വംകൊണ്ടും, വിദ്യാഭ്യാസനായിത്തീർന്നിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പാലേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു രാജധാനി പോലെ കൂടുതൽ വിസ്തൃതമായ ഒരു പ്രവർത്തനരംഗം അത്യന്താപേക്ഷിതമെന്നു തോന്നിയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാൻ സാധിച്ചില്ല. എന്നാൽ കൊല്ലത്തുണ്ടായിരുന്ന ഭാരിച്ച ജോലികൾ ഒന്നിച്ചു വിട്ടുപോയവൻ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിയുമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു ദിവസം കൊല്ലത്തു വ്യവഹരിക്കുകയും, ബാക്കി സമയം തിരുവനന്തപുരത്തു കഴിച്ചുകൂട്ടുകയും ചെയ്തുവന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം തീരുമാനിച്ചത്. തിരുവനന്തപുരത്തു പ്രാക്രിസ് ആരംഭിക്കുക മാത്രമായിരുന്നതുകൊണ്ടു മുഴുവൻ സമയവും അവിടെ വൃതം ചെയ്യുവാനുള്ള ജോലിത്തീക്കുണ്ടായിരിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിച്ചതുമാത്രം. ആഴ്ചയിൽ രണ്ടു പ്രാവശ്യം പ്രഭാതത്തിൽ നാലു മണിക്കു ചാക്കയിൽ ചെന്നു വണ്ടി കയറി, കൊല്ലത്തു പോയി ജോലിചെയ്തു തിരിച്ചുവരികു മെന്നുള്ള കാര്യം മുഴുശക്തമായ ഒരു ജോലിയാക്കിരുന്നു എങ്കിലും, അതേപ്പെടുമുപാർത്തെന്നു അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. ശ്ലേശകരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നു ജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കൽ പോലും അദ്ദേഹം പിന്തിരിഞ്ഞിട്ടില്ല.

മദ്യോപസ്ഥാനങ്ങളിലും, അവരുടെ സേവകവൃന്ദങ്ങളിലും ആവാസരംഗമായിരുന്ന രാജധാനിയിൽ ഒരു പ്രക്ഷോഭം കഴിഞ്ഞു തന്നിട്ടു ലഭിക്കുവാൻ പോകുന്ന സാധാരണക്കാരനായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹത്തെ ആദ്യം അല്ലമൊന്നു അസാധാരണക്കാരിയെന്നു കേൾക്കുകയും, കേൾക്കിയവർ സമാജം തുടങ്ങിയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം നിർവഹിച്ചിരുന്ന പല രാജധാനിയിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പല ശത്രുക്കളേയും നേടിക്കൊടുത്തിരുന്നു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആഗ്ര

മനത്തെപ്പറ്റി പല കിംവദന്തികളും തിരുവനന്തപുരത്തെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രചരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. പ്രതികാരമുള്ള ക്ഷമയായ ശത്രുക്കൾ പകരം വീട്ടുവാൻ അവസരം പാത്രം കാത്തിരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശങ്കയും അസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നില്ല. ഏകിലം, ഭാഗ്യലക്ഷ്മി അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അമിരേണ തിരുവനന്തപുരത്തും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിഭാഷകവൃത്തി ഉൽഗതിയേ പ്രാപിക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിൽ ഭരണസംബന്ധമായി സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മാറ്റങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിഫലകക്ഷികളുടെ ശക്തികൂടേണ ക്ഷയിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പ്രാക്ടീസ് മാറ്റുവാൻ തീരുമാനിക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഏടയത്തിൽ അങ്കുരിച്ച ആശങ്കകൾ അസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നു എന്നു അനന്തരസംഭവങ്ങൾ തെളിയിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഓളിഭാഷകന് ന്യായമായി ആശിക്കുവാൻ കഴിവുള്ള അത്യുന്നതമായ ഫൈക്കോടതിയിലേ ന്യായാധിപപദത്തിലേയ്ക്കുയരുന്ന കാലാവധി അദ്ദേഹം വിജയകരമായിത്തന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തും അഭിഭാഷകവൃത്തി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയി.

അദ്ധ്യായം ൧൩

വർദ്ധിച്ചുവന്ന നിയമസഭാപരിഷ്കരണപ്രക്ഷോഭത്തെ
ദീർഘകാലം അനാദരിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റിന് കഴിഞ്ഞില്ല.
പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ സംതൃപ്തിപ്പെടുത്തുവാൻ നിസ്സാ-
മായ ഒരു പരിഷ്കാരമെങ്കിലും എപ്പോഴൊക്കെ ഗവണ്മെന്റിന്
ഗത്യന്തരമില്ലെന്നു വന്നു. ഇങ്ങനെയുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ സേപമോ-
ധികാദരണം നടത്തുന്ന ഗവണ്മെന്റുകൾ അർത്ഥനഷ്ടമാകെ
നടപ്പിൽ വരുത്തുന്ന നാമമാത്രമായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ, ജനങ്ങളെ
സംതൃപ്തരാക്കുവാനല്ല പിന്നെയോ, കൂടുതൽ പ്രക്ഷോഭരാഷിത്വീ-
കുമാനാണു സാധാരണ പര്യാപ്തമാകാറുള്ളത്. ഏതായാലും
തിരുവിതാംകൂറിലെ അനുഭവം മറിച്ചായിരുന്നില്ല.

ദിവാൻ കൂപ്പുൻനായരുടെ ഗവണ്മെൻറ് ന്റെ-ലെ-
ന്നൊറതുലേയ്ക്ക് എന്ന പേരിൽ ഒരു രാജകീയവിളംബരം
പ്രഖ്യാപനം ചെയ്ത് നിലവിലിരുന്ന ഐ-ലെ നിയമസഭാ-
പരിഷ്കരണനിയമത്തെ പുതുക്കുകയോ പുരാഗമിപ്പിക്കുകയോ
ചെയ്യുതായി സ്വയമഭിമാനിച്ചു. എന്നാൽ ഇങ്ങനെ പരിഷ്ക-
രിക്കപ്പെട്ട നിയമസഭയ്ക്കു ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള പരിഗണന-
യിൽ താതൊരു പുതുയോ പുരാഗതിയോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല.
പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയിൽ ആകെ വാ് അംഗങ്ങളുണ്ടായി-
രിക്കണമെന്നായിരുന്നു വ്യവസ്ഥ. ഇവയിൽ ൧൩ സ്ഥാനങ്ങൾ
ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും, മൂന്നു സ്ഥാനങ്ങൾ ഗവണ്മെൻറുതന്നെ
നാമിനേറു ചെയ്യുന്ന നൂതനപക്ഷസമുദായങ്ങളുടെ പ്രതിനിധി-
കൾക്കുമായി മാററിവച്ചിരുന്നു. ഖാക്കി, എട്ടു സ്ഥാനങ്ങളിൽ
നാലെണ്ണം സാമാന്യനിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്ന
അംഗങ്ങൾക്കും, ശേഷം നഗരപരിഷ്കരണക്കമ്മറ്റി, ജന്മി-
കൾ, തോട്ടക്കാർ, കുച്ചവടക്കാർ എന്നിവരുടെ പ്രതിനിധി-
കൾക്കും, മാഗിച്ചുകൊടുത്തിരുന്നു. ഈ വ്യവസ്ഥയനുസരിച്ച ഗവ-
ണ്മെന്റിന് ഉദ്യോഗസ്ഥഭൂരിപക്ഷമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് മൂന്നു
നാമിനേറഡ് അംഗങ്ങളുടേയും, ജന്മികൾ, തോട്ടക്കാർ, മുത

ലായ പ്രത്യേകതാല്പര്യങ്ങൾ പ്രതിനിധീകരണവും പിന്തുണ സമ്പാദിക്കുവാനും വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബഡ്ജറ്റു പൊതുവേ നിരൂപിക്കുവാനും, ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുവാനുമുള്ള അധികാരം നിയമസഭയ്ക്കു നൽകിയിരുന്ന എങ്കിലും, ഉപചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുവാനോ പ്രമേയങ്ങൾ അവതരിപ്പിക്കുവാനോ ഉള്ള അവകാശം നിയമസഭാംഗങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല.

കൂടാതെ, ഗുരുതരമായ മറ്റൊരാക്ഷേപവും ഈ നിയമ നിർമ്മാണത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പൊതുജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. ന്തം-ലെ നിയമസഭാഗതലേഷൻ നിർമ്മിച്ച നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ഗവണ്മെൻറു സ്വീകരിച്ച മാർഗ്ഗം തികച്ചും പ്രതിലോമപരമായിരുന്നു എന്നവർ വിചാരിച്ചു. മൺസൺ-ലെ നിയമസഭാഗതലേഷനനുസരിച്ച്, ആറുമാസത്തിലധികം നിലനില്ക്കുന്ന യാതൊരു നിയമവും നിയമസഭയോടാലോചിക്കാതെ നിർമ്മിക്കുവാനുള്ള അധികാരം മഹാരാജവൃത്തിമനസ്സുകൊണ്ടു കാരുണ്യപൂർവ്വം പരിത്യജിച്ചിരുന്നതായി വ്യാഖ്യാനിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു എന്നാണ് ജനപക്ഷത്തുനിന്നു പുറപ്പെട്ട പ്രധാനമായ വാദം. മൺസൺ-ലെ നിയമസഭാപരിഷ്കരണഗതലേഷൻ നിയമസഭയുടെ തലയ്ക്കുമീതെ ഒരു രാജകീയവിളംബരമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതെ നിയമസഭയിൽ കൂടി പാസാക്കി നിയമമാക്കിയതുകൊണ്ട് ഈ വ്യാഖ്യാനത്തെ ഗവണ്മെൻറുതന്നെയും അംഗീകരിച്ചിരുന്നതായി വിചാരിക്കുമെന്നവർ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചു. എന്നാൽ മൺസൺ-ൽ വീണ്ടും ഒരു രാജകീയവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതുകൊണ്ടു തീരുമെന്നു്നിന്നും നിയമസഭയ്ക്കു വിട്ടുകൊടുത്ത രെയികാ രാവകാശത്തെ വീണ്ടും തിരിച്ചെടുക്കുകയാണു ചെയ്തത് എന്നവർ സങ്കടമുണർത്തിച്ചു. എന്നാൽ, മൺസൺ-ലെ വിളംബരം നിയമസഭയ്ക്കു നൽകിയിരുന്ന അവകാശത്തെ വീണ്ടും തിരിച്ചെടുക്കണമെങ്കിൽ കൂടി അതിലേയ്ക്കു് ഒരു പ്രത്യേക നിയമം നിയമസഭാമാർഗ്ഗരേണ നിർമ്മിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്നും വാദിക്കപ്പെട്ടു.

ഉൽബുദ്ധമായ തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനാഭിപ്രായം ന്തം-ലെ വിളംബരത്തെ അതികർന്നമായ വിമർശനങ്ങൾക്കു

വിഷയമാക്കി. നാട്ടിലെല്ലാം പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങളുടെ മുഴക്കം മാറാറിയിരിക്കുന്നു. ശ്രീരാമകൃഷ്ണാസ്വാതമഹാത്മ്യഗാഥയിൽ ആദ്യം വായിച്ചുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ള പ്രസ്തുത വിമോചനത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ വ്യാപ്തിയെ ഒരു നിയമജ്ഞന്റെ സൂക്ഷ്മതയോടുകൂടി പ്രലംഭമായി വിമർശിച്ചുകൊണ്ടു് അന്തർഗമമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അന്നത്തെ മിക്ക പത്രങ്ങളിലും പ്രത്യക്ഷരും പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരുന്ന ദീർഘമായ ആ പ്രസംഗം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല.

തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനാഭിപ്രായം പ്രകാശമായിപ്പോയതു. നൂറു-ലെ ഒന്നാംതരലക്ഷൻ ചെറുപ്പങ്ങളുടെ സംഭാഷണമായ പ്രതിഷേധത്തിന്റാ കാരണമാക്കി. ചിരപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്ന നിയമസഭാപരിഷ്കരണനിയമം ജനകീയാവകാശങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം തികച്ചും പ്രതിലോമപരമായിരുന്നു എന്നൊരു ബോധം നാടെങ്ങും പ്രചരിച്ചു. ജനങ്ങൾ പൗരാവകാശങ്ങളെപ്പറ്റിയും, രാഷ്ട്രീയ പുരോഗതിയെക്കുറിച്ചും ഗാഢമായി ചിന്തിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സംഘടിതമായി പ്രക്ഷോഭം തുടങ്ങേണ്ടതിന്റേയും, പൊതുജനാഭിപ്രായം അസന്നിദ്ധമായ രീതിയിൽ പ്രകടമാക്കേണ്ടതിന്റേയും ആവശ്യകത അവർക്കു ബോധ്യമായി. അസംഘടിതമായും, സുവ്യക്തമായ രാഷ്ട്രീയലക്ഷ്യമില്ലാതെയും രാജ്യമൊട്ടുക്കു പരന്നു വ്യാപിച്ചുകിടന്ന ജനകീയശക്തിക്കും അതിന്റെ വ്യാപ്തമാപിതപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും ദൈനംദിനം നരകവാസത്തിലുള്ളവർക്കും ആരംഭിക്കണമെന്നുള്ള നില വന്നുവേണം.

മുൻപു കുന്നി മന്ദ-ാം- ഭാരതകേസരി പത്രാധിപരായിരുന്ന മി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയുടെ ക്ഷണമനുസരിപ്പു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഫീസിൽ വെച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തെ ചില പൗരപ്രമാണികൾ നൂറു-ലെ ഒന്നാംതരലക്ഷൻമുഖമുണ്ടായിട്ടുള്ള സ്ഥിതിഗതികളെപ്പറ്റി പശ്ചാലോചിക്കുവാൻ ഒരു യോഗം ചേർന്നു. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ളയാണു പ്രസ്തുത യോഗത്തിലാഗ്രയം വഹിച്ചതു്. നൂറു-ലെ ഒന്നാം

ഗുരുവേലക്കനെ പ്രതിഷേധിക്കുന്ന പ്രമേയം മി. വി. അച്യുതമേനോൻ ഫാജരാജകുടുംബം, മി. കേ. വേലുപ്പിള്ള പിന്താക്കുകയും ചെയ്തതനുസരിച്ചു ചെങ്കുളിപക്ഷത്തോടെ പാസായി. കൂടുതൽ വിപുലമായ തോതിൽ പെരോവലിയുടെ ഏകകണ്ഠമായ പ്രതിഷേധം രേഖപ്പെടുത്തുവാനായി മറ്റൊരു പൊതുജനമോയോഗം ഉടനടി തീരുവനന്തപുരത്തുതന്നെ വിളിച്ചുകൂട്ടണമെന്ന പ്രസ്തുത യോഗത്തിൽ തീരുമാനിക്കുകയും, അതിലേയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരി, എം. വി. ഇട്ടിച്ചെറിയ, കേ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ള, മെ. വി. അച്യുതമേനവൻ, കേ. വേലുപ്പിള്ള എന്നിവരുടെയീയ സ്വാധീനശക്തിയുള്ള ഒരു കമ്മിറ്റിയെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടു യോഗം പിരിഞ്ഞുപോയി.

മുൻപറഞ്ഞ യോഗനിശ്ചയമനുസരിച്ച് ഒരു പെരമേയം യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാനുള്ള പ്രാരംഭശ്രമങ്ങൾ കമ്മിറ്റിക്കാർ അന്നുതന്നെ ആരംഭിച്ചു. 'മാതൃകേസരി' ബുഫീസിൽ വച്ചുതന്നെയാണു രണ്ടാമത്തെ യോഗവും നടന്നത്. ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു ഈ യോഗത്തിലും അദ്ധ്യക്ഷം വരിച്ചത്. പരമേശ്വരൻപിള്ള തന്റെ ദീർഘമായിരുന്ന അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ നൂറു-ലെ ഒന്നാം ഗുരുവേലക്കൻ സ്മരണകൾ ഒന്നാണായി വിശകലനം ചെയ്തു നിശിതമായി വിമർശിച്ചു. അനന്തരം മാജകേതിപ്രമേയവും, ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മഹാരാജാവിന്റെ ശ്രേയസ്സുരമായ ഭരണത്തിൻകീഴിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനസഞ്ചയത്തിനണായിട്ടുള്ള അത്യാദൃശമായ അഭിവൃദ്ധിയിൽ തിരുമനസ്സിനോടുള്ള നിവ്യാജമായ കൃതജ്ഞതയെ പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള രണ്ടാമത്തെ പ്രമേയവും, അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തുനിന്നുതന്നെ അവതരിപ്പിക്കുകയും, യോഗം ഐകകണ്ഠ്യന അംഗീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുന്നതിനും ബുദ്ധിമുട്ട് വിമർശിക്കുന്നതിനും നിയമസഭയ്ക്കുധികാരം നൽകിയതിൽ കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതോടുകൂടിത്തന്നെ, നിയമസഭയോടാവോചിക്കാതെ നിരമനിർമ്മാണം ചെയ്യതിൽ പ്രതിഷേധം രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന, അടുത്ത പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചതു, പിൽക്കാലത്തു നിയമസഭയിലെ ലാഭമേയർ

എന്ന നിലയിൽ തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റിന്റെ അതി സമർത്ഥരും വിദഗ്ദ്ധരും സേവിഷകരും, അനവധി രാജ കീഴറിട്ടുചൊങ്ങുകൾ എഴുതിയെഴുതുന്ന മോശി നിർവഹിക്കയും ചെയ്ത മി. കന്യാലാ പാദേശ്വരൻപിള്ളയായിരുന്നു. മി. ആററകൽ നീലകണ്ഠപ്പിള്ള ആ പ്രമേയത്തെ പിന്താങ്ങി. പ്രമേയത്തിന്റെ അവസാനഭാഗമെടുത്തുകൊടുത്തതെന്നു മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയും, മി. എ. നാരായണപിള്ളയും അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി എങ്കിലും, യോഗം അവരുടെ ഭേദഗതി തിരുസ്കരിച്ചു വലിയ ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പ്രമേയം അംഗീകരിച്ചു. അനുയോഗസ്ഥഭൂരിപക്ഷം, പ്രമേയങ്ങൾ ഹാജരാക്കുവാനുള്ള അവകാശം എന്നിവയോടുകൂടി നിയമസഭ വീണ്ടും പുതുക്കണമെന്നുള്ള മറ്റൊരു പ്രമേയം അതിതീവ്രമായ വാദപ്രതിവാദത്തിനു കാരണമാക്കി. രാമകൃഷ്ണശാസ്ത്രി ഹാജരാക്കുകയും, മി. വി. അച്യുതമേനവൻ പിന്താങ്ങുകയും ചെയ്ത ഈ പ്രമേയത്തെ മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള ശക്തിപൂർവ്വം എതിർത്തു. പിൽക്കാലങ്ങളിൽ അനുയോഗസ്ഥഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ പിന്തുണയോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂർ നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഉപാദ്ധ്യക്ഷപദത്തിലേയ്ക്കു ഒന്നാമതായി ഉയർന്ന സഭസ്പതിലകൻ ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള നിർഭാഗ്യവശാൽ അന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ വേലാവിലാസം നിയമസഭയിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥഭൂരിപക്ഷം പരിപാലിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ വിശദീകരിക്കുന്ന ന്യായവാദങ്ങൾ എടുത്തു ചൊരിഞ്ഞു. പ്രമേയത്തെ എതിർക്കുവാനാണു വിനിയോഗിച്ചത്. നിയമപണ്ഡിതനും, വാഗ്മിയുമായ മി. ടി. കെ.യുടെ വിചിത്രവാദങ്ങൾ ക്ഷമയോടും ശ്രദ്ധയോടും കൂടി സഭസ്പർ ശ്രവിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാചാലത പ്രസംഗപ്രിയന്മാരിൽ കെറയ്ക്കുക ഉദ്ദീപിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യഗ്രാസ്ഥലങ്ങളായിരുന്ന ന്യായവാദങ്ങൾ ആത്മദേയും ബുദ്ധിശക്തിയെ സ്തംഭിച്ചില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഗ്മിയെയും സഭസ്പത്യുടെ സ്വന്തനിശ്ചയങ്ങളെ അങ്ങാത്രം ചലിപ്പിക്കുവാനും കഴിഞ്ഞില്ല. സാമാന്യബുദ്ധി ധാരാളമുണ്ടായിരുന്ന ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗയോരണി കേട്ടു മന്ദമനസ്സിച്ചു. ഉല്ല

തിപ്പുക്കൾ പരികം മുദ്രിച്ചു. പ്രമേയം വോട്ടിനിട്ടപ്പോൾ മി.
 ടി. കെ-യുടെ സാങ്കേതികവാദങ്ങളും എത്രയും സമസ്തർ തി
 സ്കരിച്ചു, പ്രമേയം ദ്രിപക്ഷത്തോടെ പാസാക്കി. നിരമനി
 മ്താണസഭയിലെ അനദ്യോഗസ്ഥസാമാജികന്മാർ ശ്രീമൂലാതി
 തനാൾമൊരാളാവു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു സമർപ്പിച്ച മംഗളപത്ര
 മായിരുന്നു പ്രസ്തുത യോഗത്തിൽ അതിതീക്ഷ്ണമായ വാദപ്രതി
 വാദത്തിന് വിഷയമായ മറ്റൊരു പ്രമേയം. ഒന്നു-ലെ ററ്റുലേഷ
 നനുസരിച്ചുള്ള അവസാനകുറുപ്പ് സിലിലെ അനദ്യോഗസ്ഥാം
 ഗങ്ങൾ ന്തു-ലെ ഒന്നാം ററ്റുലേഷൻമൂലം തിരുവിതാംകൂറിലെ
 പ്രജകൾക്കുണ്ടായിട്ടുള്ള അനാഗ്രഹങ്ങളെ വിവരിച്ചുകൊണ്ടു
 ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മൊരാളാവു തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഒരു മംഗ
 ളപത്രം സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. നിരമസഭാംഗങ്ങൾ പ്രസ്തുത
 മംഗളപത്രത്തിൽ ന്തു-ലെ ഒന്നാം ററ്റുലേഷൻ റേഷണാ
 ങ്ങളെക്കൂടി വിവരിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്നാണു പ്രമേയത്തിൽ
 പറഞ്ഞിരുന്നത്. മെ. കയ്യോലം പരമേശ്വരൻപിള്ള, സി.
 രാമൻതമ്പി, പാരതനായ കെ. എ. കൃഷ്ണയ്യർ എന്നിവർ
 ഈ മംഗളപത്രസമർപ്പണത്തെ അതേ രീതിയിൽ അനുകൂലിച്ചു
 നിരമസഭാംഗങ്ങളായിരുന്നു. മി. പി. എൻ. മാധവൻപിള്ള
 പ്രസ്തുതപ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചപ്പോൾ, മി. കയ്യോലം അതി
 നെ ശക്തിപൂർവ്വം എതിർത്തു. ചില കേഴ്വികളും കിംവദന്തികളും
 അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള പല വാദങ്ങളും അദ്ദേഹം പുറപ്പെടു
 വിച്ചു. എന്നാൽ അന്നത്തെ ആ മഹായോഗത്തിന്റെ പ്രധാന
 പ്രവർത്തകന്മാരിൽ ഒരാളായിരുന്ന മി. കയ്യോലംകൂടി ഉൾപ്പെട്ട
 നിരമസഭയിലെ മംഗളപത്രസമർപ്പണക്കാരുടെ പ്രവൃത്തി
 പോലും നീതികരിക്കുവാനും സാധ്യകരിക്കുവാനും ആ വൻപിച്ച
 സഭയ്ക്കു തയ്യാറായില്ല. ആ പ്രമേയം ഖണ്ഡദ്രിപക്ഷത്തോടെ
 പാസായി. അനന്തരം, ന്തു-ലെ ഒന്നാം ററ്റുലേഷൻമൂലമുണ്ടാ
 യിട്ടുള്ള സഭക്കൾ പരിഹരിക്കുവാൻ മൊരാളാവു തിരുമന
 സ്സിനോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്ന മറ്റൊരു പ്രമേയം അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തു
 നിന്നു ഹാജരാക്കിയതും പാസായി. യോഗനിശ്ചയങ്ങൾ നട
 പ്പിൽ വരുത്തുവാനാവശ്യമുള്ള നടപടികൾ നടത്തുന്നതിന്നു
 ചങ്ങനാശേരി, എ. വി. ഇട്ടിപ്പെരിയ, കെ. ആർ. പത്മന

പിള്ള, മി. വി. അച്ചുതമേനവൻ തുടങ്ങിയ ഏതാനും അംഗങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു കമ്മറ്റിയെ നിയമിച്ചതിനുശേഷം യോഗം പിരിഞ്ഞുപോയി.

'ഭാരതകേസരി' തൃശ്ശൂരിൽ കൂടിയ പ്രതിഷേധമഹാധോം തിരുവിതാംകൂർ രാഷ്ട്രീയചരിത്രത്തിൽ ഒരു ചരിത്രാനുഭവമുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഗവണ്മെന്റിന്റെ സേവാമാധാരമായ ഭരണത്തിനും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ധിക്കാരപൂർവ്വമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും നിസ്സഹായമായി കീഴ്വണങ്ങുകയല്ലാതെ അവയെ ചോദ്യം ചെയ്യുവാനോ, സംഘടിച്ച് തന്നെ പ്രതിഷേധിക്കുവാനോ വേണ്ട ദേശീയബോധം സാമാന്യജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ അന്നത്ര സാധാരണമായി പ്രചരിച്ചിരുന്നില്ല. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ തീരുമാനം എത്ര വളരെ അനീതിപരവും ആക്ഷേപാർഹവുമാണെന്നിരുന്നാൽക്കൂടിയും, ഭരണകാര്യങ്ങളിൽ അത് അവസാനവാക്കുണ്ടെന്നു സമാധാനപ്പെട്ട തലകനിക്കുകയല്ലാതെ അധികാരപൂർവ്വം അതിനെ ചോദ്യം ചെയ്യുവാനുള്ള അവകാശം ജനകീയശക്തിക്കുണ്ടെന്നുള്ള ഉത്സാഹത്താൽ പ്രചരിപ്പിക്കുവാനും, സാമാന്യജനങ്ങളെ അതിലേയ്ക്കു സംഘടിപ്പിക്കുവാനും ഉള്ള ശ്രമം അന്നാദ്യമായിട്ടാണു തിരുവിതാംകൂറിലാരംഭിച്ചത്. ഹർജികളും അപേക്ഷകളും സമർപ്പിച്ച് അധികാരികളുടെ കാരണമുമാർന്നിട്ടു, ജനകീയാവകാശങ്ങളെ സംരക്ഷിച്ചിട്ടുതോളം മികച്ച വിട്ടുവീഴ്ചകൾ ചെയ്തുകിട്ടുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ അതിനു മുൻപും നടന്നിരുന്നു എന്നുള്ള കാര്യം ഇവിടെ വിസ്മയനീയമല്ല. എന്നാൽ വ്യവസ്ഥാപിതരീതിയിലുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളെക്കാൾ, ജനങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയാഭിലാഷങ്ങളെ ഗവണ്മെന്റിനെക്കൊണ്ടുംഗികരിപ്പിക്കുവാനുള്ള സംഘടിതശ്രമങ്ങൾക്കു ഖ്യാതിപ്രാപ്തി ചെയ്തതു ഭാരതകേസരിയോഗമായിരുന്നു എന്ന് അസന്നിധ്യമായി പ്രസ്താവിക്കാം.

രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാനുള്ള സംഘടിത പ്രക്ഷോഭങ്ങളെ അന്നാദ്യമായിട്ടാണു തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റിനെതിരെയുണ്ടാക്കപ്പെട്ടത്. അതിനെ സമർത്ഥമായി

നേരിടുവാൻ വേണ്ട ഉപകരണങ്ങൾ ഗവണ്മെന്റിന്റെ ബുദ്ധി ശാലയിലോ, നയോപാധങ്ങളിലോ ശരിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ട ചുമടനുസൃത അന്നത്തെ ടിവാൻജിയുടെ ഏജൻസിലോ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. 'ഭാരതകേസരി'യോഗയാഗം അന്നു തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഭാണസാമ്രാജ്യം വഹിച്ചിരുന്ന കൃഷ്ണൻനായരുടെ സമചിത്തതയെ വല്ലാതെ ഭേദിച്ചു. ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള ന്യായമായ വിമർശനങ്ങളിൽപ്പോലും അദ്ദേഹം അതുവന്ന അസഹിഷ്ണുത പ്രകടിപ്പിച്ചു. പ്രക്ഷോഭകാരികളുടെ നേരേ പ്രയാഗിക്കുവാൻ പാറിയ നിശിതശസ്ത്രങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേഹം തന്റെ ആവനാഴിയിൽ ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങി. ഇമ്മാതിരി പട്ടങ്ങളിൽ വർദ്ധിച്ചുവരുന്ന അസംതൃപ്തിയേ ലോകപ്പട്ടാളിയിൽനിന്നു മറച്ചുവയ്ക്കുവാൻ ഭാവനാന്തരൂന്മാരായ സേപ്താധികാരികൾ സാധാരണയായി പ്രയാഗിക്കാറുള്ള ചാലിക്കരായ പ്രതിവിധികൾതന്നെയാണു് അദ്ദേഹവും സ്വീകരിച്ചു പ്രയാഗിച്ചതു്. 'ഭാരതകേസരി'യോഗത്തിൽ പ്രകടിതമായ പ്രതിഷേധം പൊതുവെ സംതൃപ്തതും സമാധാനചിന്തയുമായ തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങളുടെ അഭിപ്രായഗതിയെ പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നും, നൂറ്റാണ്ടിനെ ഒന്നാംനൂറ്റാണ്ടുവരെ ഒരു വാധിച്ച അനാശാതാവിനോടുമെന്നും കരുതിയിരിക്കുന്നതെന്നും, വരുത്തിക്കൂട്ടുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ഉദ്യോഗസ്ഥപക്ഷത്തുനിന്നും ആരംഭിച്ചു. അധികാരസ്ഥാനങ്ങളോടു ചേർന്ന് നിന്നുകൊണ്ടു് ഉദാരപുരണത്തിനും, വ്യക്തിപരമായ ഉൽക്കണ്ഠയ്ക്കും, വേണ്ടി പൊതുജനാഭിപ്രായം റെറുകൊടുക്കുവാനും, മറ്റൊരു സാഹസങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുവാനും, സന്നദ്ധതയുള്ള സേവകവൃന്ദം തിരുവിതാംകൂറിലെന്നല്ല, ലോകത്തിലവിടെയും എന്നു ഉണ്ടായിരിക്കാം. തിരുവനന്തപുരംപോലെ ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടേയും പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തന്മാരെന്നു നടിച്ചു നടക്കുന്ന സ്വാർത്ഥതല്പരന്മാരുടേയും, അവസരസേവകന്മാരുടേയും ആവാസരംഗമായ ഒരു നഗരത്തിൽ അധികാരവും പ്രാബല്യവും ഉള്ളവർക്കു് കൃത്രിമമായി ഏതൊരു പൊതുജനാഭിപ്രായവും ഇല്ലെന്നു വരുത്തുവാനും, ഇല്ലാത്ത പൊതുജനാഭിപ്രായമുണ്ടാക്കിത്തീർക്കുവാനും നിസ്സാമാന്യമായിക്കഴിയും. തിരുവിതാംകൂറിൽ അന്നു വ്യക്തികളുടെ അനുസ്ഥിതിയും, ഖണ്ഡമാന

തിന്നും മാനദണ്ഡം കല്പിക്കുന്നതും, ജനപ്രമാണികളെ ഉണ്ടാക്കുന്നതും, ഇല്ലാതാക്കുന്നതും, ഉദ്യോഗസ്ഥലോകമായിരുന്നു. സ്വകാര്യജീവിതത്തിനെന്ന് പോലെതന്നെ പൊതുശാസ്ത്രജീവിതത്തിനും നിറംകൊടുക്കുന്നതും, മേന്മയും അഭിമാനവും പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കെന്നായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ എത്ര ഉന്നതനായ അനുദ്യോഗസ്ഥനും ജീവിതത്തിന്റെ ഒരു ഘട്ടത്തിലല്ലെങ്കിൽ മററൊരു ഘട്ടത്തിലെത്തിച്ചേരുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ഉന്നതമായ ലക്ഷ്യം ഉദ്യോഗസോപാനമല്ലാതെ മററൊന്നുമില്ല. പൊതുശാസ്ത്രജീവിതത്തിന് അതർഹിക്കുന്ന ബഹുമതി ഇന്നും ഇവിടെ ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഉദ്യോഗസ്ഥനും അനുദ്യോഗസ്ഥനും തമ്മിൽ ചീറി തത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ വശങ്ങളിലുള്ള ദ്രുവപ്രദേശങ്ങൾ പോലുള്ള അന്തരം അത് തിരുവിതാംകൂറിൽ മറ്റു രണ്ടു മതങ്ങളോ, ജാതികളോ, വിഭാഗങ്ങളോ തമ്മിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു രാജധാനിയിലെ സാമുദായികഹ്രാണിയുടെ ഉപരിമണ്ഡലം മുഴുവൻതന്നെയും ഉദ്യോഗസ്ഥലോകത്തിന്റെ സ്വാധീനവലയത്തിനുള്ളിൽപ്പെട്ടു കിടന്നിരുന്നു എങ്കിൽ അതിലാശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ!

അദ്ധ്യായം ൧൪

‘ഭാരതകേസരി’യോഗം കഴിഞ്ഞ് ഏതാനും ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ പി. കെ. കേശവപിള്ള, മെ. മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള, മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള തുടങ്ങിയ അറുപത്തിനാലു നേപ്രമാണികളുടെ പേരുവച്ച് ഒരു യോഗനോട്ടീസ് തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തിൽ പ്രവർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. ‘നമഃ-ലെ ഒന്നാം റഗുലേഷനനുസരിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തെ പൊതുജനങ്ങൾക്കുള്ള സംഗ്രാഹി വേലപ്പെടുത്തുവാൻ നമു തുലാം ൧൦-ാംനു ഒരു മഹാജനയോഗം തമ്പാനൂർ‌മാളിൽവെച്ചു കൂടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നായിരുന്നു നോട്ടീസിലെ ഉള്ളടക്കം. തിരുവനന്തപുരത്തെ ഉദ്യോഗസ്ഥവൃന്ദവും, അനുദ്യോഗസ്ഥരേഖാകവും ഒരുപോലെ അളവറ ഉൽക്കണ്ഠയോടുകൂടി യോഗമെന്നെ പ്രതീക്ഷിച്ചിരിക്കുകയായി. യോഗമിനും അടുത്തുതട്ടെത്തിയതോടുകൂടി വിനോദകാങ്ങളായ പല കിംവദന്തികളും നഗരത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കാൻ തുടങ്ങി. ഉദ്യോഗസ്ഥകക്ഷികളും പ്രതിഷേധകക്ഷികളും തമ്മിൽ അത്യുഗ്രമായ ഒരു സംഘട്ടനം തമ്പാനൂർ‌യോഗത്തിൽവെച്ചു നടക്കുമെന്നാണു പൊതുവേ വിശ്വസിക്കപ്പെട്ടുവന്നത്. യോഗമിനും പുലർന്നതോടുകൂടി തിരുവനന്തപുരത്തെ അന്തരീക്ഷം വല്ലാതെ ചൂടുപിടിച്ചു. പ്രതിഷേധകക്ഷികളെ യോഗമാളിന്റെ പരിസരങ്ങളിൽക്കൂട്ടി പ്രവേശിപ്പിക്കാതില്ലെന്ന് ഒരു കൂട്ടർ പറഞ്ഞു പറഞ്ഞി. വിദ്യാലികളെ ഗേറ്റിൽവെച്ചുതന്നെ പോലീസുകാർ തടയുമെന്നു മറ്റൊരു കിംവദന്തി പ്രചരിച്ചു. ഉച്ചയ്ക്കുശേഷം ഫജർക്കുശ്ചരിക്കും മറ്റും അവധി നൽകുന്നതാണെന്നും, അവിടത്തെ ജീവനക്കാർ യോഗഭാരവാഹികളുടെ പ്രമേയത്തിനനുസൃതമായി കയ്യുയർത്തുവാൻ നേരത്തെ ഫാളിൽ സന്നിഹിതരായിരിക്കണമെന്നു കർതാവായ ഔദ്യോഗികനിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിട്ടുണ്ടെന്നും മറ്റൊരു കൂട്ടർ പറഞ്ഞുനടന്നു.

യോഗം തുടങ്ങുന്നതിന്നു വളരെ മുമ്പുതന്നെ ഡി. എസ്. പി. തുടങ്ങിയ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും, ഒരു സംഘം പോലീസ്

സൈന്യവും തമ്പാനൂർഫാളിന്റെ പരിസരങ്ങളിൽ ഔദ്യോഗികവേഷത്തിൽ ഫാജറായി. ഫാളിലേയ്ക്കുള്ള പ്രവേശനം നിയന്ത്രിക്കുവാൻ ഏതാനും പോലീസുകാരെ ഗേറ്റിൽ തെക്കിനിൽക്കിയിരുന്നു. തമ്പാനൂർ യോഗദാരവാഹികളും, അവരുടെ അനുകൂലികളും നിർബാധമായി യോഗഫാളിൽ പ്രവേശിച്ചു. മി. കയ്യോലം പരമേശ്വരൻപിള്ള, ചങ്ങനാശേരി, മി. വി. അച്യുതമേനോൻ, മി. പി. പത്മനാഭപിള്ള, കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ള തുടങ്ങിയ 'ഭാരതകേസരി' പ്രതിഷേധയോഗത്തിലെ കമ്മററി അംഗങ്ങളും യാതൊരു പ്രതിബന്ധവും കൂടാതെ അകത്തു കടന്നു. എന്നാൽ വിദ്യാർത്ഥികൾ ഫാളിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ ഗേറ്റിൽ വന്ന കൂട്ടത്തുടങ്ങിയതോടുകൂടി ചോരപാലകന്മാരായി നിന്നിരുന്ന പോലീസുകാരെ മാവം പകർന്നു. അവർ ഫാളിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ ചെന്ന ഓരോരുത്തരെയും സൂക്ഷ്മമായ പരിശോധനയ്ക്കു വിധേയമാക്കി, വിദ്യാർത്ഥിയല്ലെന്നുറപ്പുവരുത്തിയതിനുശേഷം മാത്രമേ അകത്തുകടന്നുവാൻ അനുവദിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. വിദ്യാർത്ഥികളെ ഫാളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കരുതെന്ന യോഗദാരവാഹികൾ ചോലീസധിപ്തരോട് അതികർശനമായി നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നുവത്രെ!

ഗേറ്റിൽ വന്നുകൂടുന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ സംഖ്യ അറുനീമിഷം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പോലീസുകാർ ഖണ്ഡിതമായി അവർക്കു പ്രവേശനം നിഷേധിച്ചു. പ്രത്യക്ഷമായ ഈ അനിതിയെപ്പറ്റി വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയിൽനിന്ന് ആക്ഷേപശബ്ദങ്ങൾ പൊങ്ങി. പോലീസുകാർ അവരുടെ പ്രത്യേക ശൈലിയിൽ ഇതിനു മറുപടി പറഞ്ഞു. വിദ്യാർത്ഥികൾ പ്രക്ഷുബ്ധരായി. പോലീസുകാരെ നിന്ദാസാരത്തിനു മുൻപു കൂടി. വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ക്ഷോഭം വർദ്ധിച്ചു. പോലീസുകാരും വിദ്യാർത്ഥികളും തമ്മിൽ അതിതീക്ഷ്ണമായ ഒരു വാഗ്വാദം നടന്നു. ഗേറ്റിലെ ജനക്കൂട്ടം വർദ്ധിച്ചു. നിയന്ത്രണാതീതമായ ജനക്കൂട്ടത്തിനിടയിൽനിന്നു കൂക്കവിളികളും പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങളും മുഴങ്ങി. പോലീസുകാരെ ശൈലീപ്രയോഗങ്ങൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അസഭ്യതയുമായിത്തീർന്നു. ഇത്രയുംമേപ്പോ

“യേശു” ഒരു ഭാഗത്തുനിന്നു ചളിയും, കല്ലും, കട്ടയും കണക്കി
 ല്ലാതെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയിൽ വന്നുവീണുതുടങ്ങി. പോലീ
 സ്കാരുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചാണ് അവിടെ കൂടിനിന്നിരുന്ന
 ചട്ടമ്പിമാർ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ നേരെ ഈ കുടുംകൈ പ്രയോ
 ഗിച്ചതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. കല്ലുകളും, കട്ടകളും ചെന്നുവീണു,
 ചില വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു പരുക്കേറ്റു. മറ്റു ചിലരുടെ വസ്ത്ര
 ങ്ങൾ ചളിപുരണ്ടു മലിനമായി. ചട്ടമ്പിമാരുടെ അക്രമപ്രവൃ
 ത്തി വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ വിദ്യാർത്ഥികൾ അവിടെനിന്നു പിരിഞ്ഞു
 പോയി. അവർ സംഘം ചേർന്നു നേരെ കാമേന്ദുവെളുപ്പില
 യ്ക്കാണ് പോയത്. കാമേന്ദുവെളുപ്പിൽപ്പച്ച വിദ്യാർത്ഥികൾ
 ഗംഭീരമായ ഒരു യോഗം കൂടി പോലീസ്കാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യ
 മായെ അതികഠിനമായി അപലപിക്കുകയും, പ്രതിഷേധിക്
 കയും ചെയ്തു. തമ്പാനൂർസംഘമെടുത്തു കാണാമാരാലിരുന്ന
 ജനപ്രമാണികളോടു വിദ്യാർത്ഥികൾ പകരം വീട്ടിയത് ആ
 പ്രതികാരത്തിനു പാഠികവിട്ടു ഭാഗ്യവശിനാൽ ഇന്നു ജീവി
 ച്ചിരിപ്പുള്ളവർ ഇപ്പോഴും വിസ്മയിച്ചിരിക്കാനിടയില്ല.

ഈ വിദ്യാർത്ഥിപ്രകടനങ്ങളുടെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിര
 ന്നത് അന്നു തിരുവനന്തപുരത്ത് ഒരു കാമേന്ദുവിദ്യാർത്ഥിയാ
 യിരുന്ന മി. സി. കുട്ടൻനായനായിരുന്നു. യീരണം സ്വതന്ത്ര
 ചിന്തനമായ ഈ യുവാവ് ആത്മാർത്ഥതയോടെ പങ്കെടുത്തി
 ില്ലാത്ത ഒരൊറ്റ പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനമെങ്കിലും അക്കാ
 ലത്തു തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടില്ല. കാമേന്ദുവിനകത്തു വിദ്യാ
 ലയാധികൃതന്മാരുടെ സേപല്ലാധികാരഭരണത്തെ പ്രതിഷേധി
 ക്കുവാനായാലും ശരി, പുറത്തു ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഭരണഭവ
 കല്പങ്ങളെ നിശിതമായി വിമർശിക്കുവാനായാലും ശരി, ആ
 പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെയെല്ലാം അഗ്രിമഭാഗത്തു സി. കുട്ടൻനാ
 യരെ കാണാതിരുന്നിട്ടുള്ള ഘട്ടങ്ങൾ വളരെ അപൂർവമാണ്.
 അദ്ദേഹം പ്രകൃത്യാ ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയാണ്. അനീതിക
 ളോടും അക്രമങ്ങളോടും മല്ലടിക്കുകയെന്നുള്ളത് ഒരു ജീവിതാ
 വശ്യമായി അദ്ദേഹം കരുതി. മി. സി. കുട്ടൻനായരുടെ
 ആത്മാഭിമാനത്തെ സ്വർഷിക്കുവാനൊരുങ്ങിയിട്ടുള്ളവർക്ക് അദ്ദേ
 ങ്ങൾക്കെല്ലെങ്കിലും മാപ്പു കൊടുത്തിട്ടില്ല. പലപ്പോഴും

പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ മേൽക്കരയായ അദ്ദേഹം പരസ്യമായി അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ പ്രക്ഷേപണത്തിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാഴ്ചവിദ്യാ പ്രാസം പൂർണ്ണമായി സാധിച്ചിട്ടുണ്ട്. സഞ്ചാരസാഹസ്യത്തിന് വേണ്ടി നടന്ന സത്യാഗ്രഹസമരങ്ങളിൽ ഒരു ധീരഭരണപോലെ അദ്ദേഹം പങ്കെടുക്കുകയും ചിലപ്പോൾ പ്രതികർഷകരുടെ ഭയങ്കരമായ മർദ്ദനങ്ങൾക്കു പാത്രമാകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ കടുബബന്ധങ്ങൾമൂലം അദ്ദേഹം തന്റെ പ്രവർത്തനരംഗം അയൽരാജ്യമായ കൊച്ചിയിലേയ്ക്കു മാറ്റിവെക്കുകയും നിർബന്ധമായിത്തീർന്നു. ഇന്ന് അദ്ദേഹം യുദ്ധപരിഷ്കരണനിരമ്മേന്ദനമായി കൊച്ചിയിൽ ഒരു തടങ്കൽ പള്ളിയായി കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നു.

പുറത്തു വിദ്യാത്മികരുടെ ബഹുമാനം നേടുന്നതൊഴിവിടമല്ല, ഓരോരുത്തരും യോഗ്യനാകേണ്ടതുമാണ്. ഒരു പഴയ വർദ്ധിപ്പും, തെക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു ഭൂപ്രാപ്തമനുഷ്ഠാനം, കറോക്കലും പ്രജാസഭാമെമ്പര്യമായിത്തന്നെ ഒരു മാധവൻതമ്പിയാകുന്നു യോഗത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷപീഠം അലങ്കരിച്ചത്. അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തോടു തൊട്ടടുത്തു യോഗനടപടികൾ നിയന്ത്രിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ തഴക്കം കറഞ്ഞ അദ്ധ്യക്ഷനെ സഹായിച്ചുകൊണ്ടു മി. മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള ഇരിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാൻ നോട്ടീസ്സിൽ പെട്ടിട്ടുള്ള മറ്റു ചിലർ പ്ലാറ്റ് ഫോറത്തിലുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും കൂടിയിരുന്നില്ല. ഇരിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നുണ്ട്. ഓരോരുത്തരും യോഗത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. യോഗനടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. അദ്ധ്യക്ഷൻ മുൻകൂട്ടി എഴുതി തയ്യാറാക്കിക്കൊടുത്തിരുന്ന ഒരു പ്രസംഗം സ്വസ്ഥാനത്തേഴുന്നേറ്റുനിൽക്കുന്ന പതിഞ്ഞ സ്വസ്ഥത്തിൽ വലിയ ചഞ്ചലതയോടെ വായിച്ചു തീർത്തു. ന്റെ-ലെ ഒന്നാം റേഖയോടുകൂടിയും അതു നട്ടപ്പിൽ വെച്ചു തിരിച്ചു. ഗവണ്മെന്റിനെയും പറ്റിയുള്ള അത്യുച്ചമായ ഒരു സ്മൃതിഗീതം മോശമായിരുന്നു ആ ഉപസ്മരണത്തിലെ ഉള്ളടക്കം. സഭ സ്പർശമെന്നായിരുന്നു അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം ആദ്യത്തം ക്ഷമ

യോടെ ഭൂവിച്ഛ. ഉപകരപ്രസംഗാനന്തരം രാജഭക്തിപ്രമേയം
 സർവ്വജനമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. നിത്യസേവയിലും
 സർവ്വഭാവം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിൽ സംഗ്രഹി പ്രകടിപ്പി
 ക്കുന്ന പ്രമേയമാണ് അടുത്തതായി അഭിലാഷനെയും വന്നത്.
 ആ നിമിഷംവരെ പ്രശാന്തമായിരുന്ന സദസ്സു പ്രസ്തുത
 പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ വല്ലാതെ പ്രകടിച്ചു
 മാറി. റോളിൽ ബഹുജനങ്ങളും കഴിപ്പങ്ങളും ആരംഭിക്കുവാൻ
 ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടുതുടങ്ങി. പ്രമേയം അവതരിപ്പിക്കുവാൻ
 മുന്നോട്ടുവന്ന ഹൈക്കോടതിവക്കീൽ എസ്. എൻ. മൂപ്പാർ
 ശ്രദ്ധമായ അഭ്യർത്ഥനകളാൽ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചു. റോളിൽനിന്നും
 നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പൂർവ്വികകളും, കാക്കകളിലും
 മഴങ്ങി. ബഹുജനങ്ങളും കഴിപ്പങ്ങളും കൂടേണ വർദ്ധിച്ചു. പ്രമേ
 യാവതരണപ്രസംഗത്തിൽ രണ്ടു വാചകങ്ങൾ തുടർച്ചയായി സദ
 സ്സംഗ്രഹംകേൾക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. നാലുവശത്തുനിന്നും ഉത്സാ
 ഹപാശിത പ്രതിഷേധപ്രകടനങ്ങളുടേയും, ശബ്ദകാലാഹല
 ങ്ങളുടേയും അപ്രകൃതതയിൽ ചേർന്നു ലയിച്ചു പ്രസംഗശബ്ദം
 അസ്തമിച്ചു. സദസ്സിനെ സ്വാതന്ത്ര്യപ്പെടുത്തുവാൻ ന
 ടന്നു ശ്രമങ്ങൾ വന്നാൽ നോക്കേണ്ട നിഷ്പലമായി. പ്രമേയാവ
 താരകൻ നിർബാധമായി പ്രസംഗം തുടരുന്നത് അവസരം
 ലഭിക്കാതെപോയതുകൊണ്ടു സ്വാതന്ത്ര്യപ്പെടുത്തേണ്ട അഭ്യർത്ഥന പ്രാ
 പിച്ഛ. പ്രമേയം പിൻതാങ്ങുവാൻ പ്രസംഗമന്ത്രിയവർത്തിൽ
 പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട മറ്റു മാനന്ത്രികർ ലഭിച്ച സഹകരണം മറിച്ച്
 തിരഞ്ഞെടുത്ത അവർ ഇരുന്നൂറു വാക്കിൽ അവരുടെ കർത്തവ്യം
 നിർവ്വഹിച്ചിട്ടു മറ്റൊരു മുഖമില്ലാത്തു. ഇത്രയുംകഴിഞ്ഞ്
 മി. കണ്ണാലം പരമേശ്വരൻപിള്ള സ്വാഗതംകൊണ്ടുനിൽക്കുന്ന മാതിരി
 എഴുന്നേറ്റ് അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ട പ്രമേയത്തെ എത്രയുംവേഗം
 സദസ്സിനെ അഭിമുഖീകരിച്ചു. അദ്ധ്യക്ഷൻ മി. കണ്ണാലത്തിന്റെ
 പ്രസംഗം തടഞ്ഞു. പ്രമേയത്തെ പ്രതികൂലിക്കുവാൻ മുന്നോട്ടു
 വന്ന കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ളയേയും അദ്ധ്യക്ഷൻ പ്രസം
 ഗിക്കുവാനനുവദിച്ചില്ല. റോളിൽ ബഹുജനങ്ങളും, കൂടാതെ
 പ്രതിഷേധപ്രകടനങ്ങളും പൂർവ്വികം വർദ്ധിച്ചു. യോഗഭാര
 വാഹികൾ വളർന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കഴിപ്പങ്ങൾ നിത്യസേവയാൽ
 ശക്തമാക്കിയെടുത്തു. ഇതിനിടയിൽ പ്രമേയത്തെ എതിർ

മുന്നാട്ടു വന്ന പ്രതികൂലകക്ഷികളെയും, മുഷിക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങളെയും വിഗണിച്ച്, അത്യുക്തർ പൂർവ്വം സമുദയെ അംഗീകരണത്തിന് സമ്മർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു മനസ്സിലാക്കി. വിവിധ പാർട്ടികൾക്കും നേതാക്കൾക്കും പ്രവേശനം വാഗ്ദാനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു എന്നു പ്രകാശം വിധി കല്പിച്ചു. അത്തരം നിമിഷത്തിൽ, സർവ്വകാലം നാനാഭാവങ്ങളിൽനിന്നും അത്യുക്തരിൽ പ്രകാശമായ പ്രകടനങ്ങളും, കാലാവസ്ഥയായ പ്രതിഷേധങ്ങളും മുഷിക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു, മി. മജ്ജർ സ്വന്തമായിട്ട് അനന്തരമായിട്ട് പ്രത്യേകതയോടെ പ്രസംഗം പറഞ്ഞുവന്നിട്ടു. അതിന്റെ നവോത്ഥാനമായിട്ട് കരുപ്പിട്ടുകൊള്ളിപ്പോഴും അവസാനിച്ചു. പ്രോഗ്രസ്സുമായ അടയ്ക്കും, പോലീസ് ഓസ്ട്രിയൻകാരും പട്ടണത്തോടു കൂടി ചിലർ തിരുവിതാംകൂറിലേ പൊതുനോടിപ്പോയതെ വെള്ളയടിക്കുവാൻ വേണ്ടി നടത്തിയ ശ്രമം പരിപൂർണ്ണമായി പരാജയപ്പെട്ടു. ആ യോഗത്തെപ്പറ്റിയും, അതിന്റെ നടത്തിപ്പിനെപ്പറ്റിയും, അതിന് മേൽക്കൂട്ടമായ മനോഭാവത്തെപ്പറ്റിയും, അത്യാന്തരം നിശ്ചിതമായ നിവൃത്തിയുള്ള മനസ്സിലേക്കുവന്നു കൊണ്ടു ചെന്നുവന്ന തിരുവിതാംകൂറിലേ പട്ടണത്തോടു കൂടി നിറഞ്ഞു. അതിനാൽ ൨൨-ാം നമ്പർ അന്നത്തെ തിരുവിതാംകൂറിലേ ഒരു പ്രധാന പത്രമായിരുന്ന സമർപ്പി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ മുഖപ്രസംഗം വ്യവസ്ഥാപിതമായിട്ടുള്ളതിൽനിന്ന് അക്കാലത്തു പ്രസ്തുത യോഗത്തെപ്പറ്റി തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്ന അറിവായ ആകൃഷ്ടമായിരുന്നു എന്നു വെളിപ്പെടുന്നതാണ്.

“അന്താരാഷ്ട്രയോഗം ഇപ്പോൾ പരിഹാസ്യമായി കലാശിച്ചതിൽ അത്ഭുതമൊന്നും വ്യസനിച്ചുകൊള്ളുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ പൗരപ്രമാണികൾ അഞ്ചു, പത്തു, തികച്ചും അറുപത്തിനാലുപേർ, ഖിത്തലാശ്രമക്കൊണ്ട് മനമോക്കാരും പൂർണ്ണ അറുപത്തിനാലുപേർ, പോലീസുക്കളെക്കൂടെയും മുൻനിർത്തി, സർവ്വപ്രോഗ്രസ്സുമായ അടയ്ക്കും പട്ടണത്തോടു കൂടി, ശ്രദ്ധാർഹപ്രസ്താവനയോടെയോടുകൂടി യോഗത്തിൽ പങ്കെടുക്കുന്നവരിൽ വലിയൊരു ഭാഗത്തെ നിഷിദ്ധാധികാരത്തിൽ കടന്നു. അന്താരാഷ്ട്രയോഗത്തിൽ ചെന്നതിന്നു

ബഹുഭാഷാശാസ്ത്ര നിർദ്വയം മർദ്ദിക്കുവാനായി കയ്യയയ്ക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ ശേഷമേകാംകലികൾക്ക് അല്പമെന്നു സംഭവിച്ചാതിരുന്നെന്ന് കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ബഹുജനാഭിപ്രായബാലിക ഇടംപുഷ്പിരിക്കൊമ്പലായി ഭൂമിയിൽ പൊഴിഞ്ഞു നില്ക്കുവാൻ അവളിൽ അനാദൃതമായുള്ള ആദ്യോപതാപം ആകാശം കാണാൻ കഴിവുക? ആ പൊതുജനാഭിപ്രായം വെറും കാട്ടുപറ്റമാണെന്നും, അതുപ്രകാരമറിയിയായ വസിഷ്ടാധനവാക്കെന്നും ശരിയായി ധരിക്കുന്നതിന് തത്യാന്തർയോഗം ഫലമുണ്ടാകുമായി എന്ന ഈ സന്തോഷത്തിൽ സന്തോഷിക്കുകയും വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ തിരുനാമം ധരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്ന ഈ കവേളിതടമെങ്കിൽ അന്നത്തെ അപജനത്തിൽ നാടും പുണ്യമായിത്തന്നെ സന്തോഷിക്കാമായിരുന്നു."

"തത്യാന്തർയോഗത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം എന്താണ്? നിയമ നിർമ്മാണസഭാപരിഷ്കാര നിമിത്തം ശ്രീമൂലത്തിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ പേരിൽ പ്രജകൾക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന പാമാര്യാടകലിതമായ കൃത്യമെന്നതയെ പ്രകടിപ്പിക്കുക എന്നതാണെന്നിൽ, അതുതന്നെയാണ് 'ഭാരതാകസരിയോഗത്തിലും' ചെയ്തത്. എന്നാൽ അവിടെ ഈ പരിഷ്കാരം ബഹുജനങ്ങളുടെ ആശയവും അവസ്ഥയും അനുകൂലമായിട്ടില്ലെന്നു തിരുമാനിക്കുക കേതിപ്പിച്ചും ബോധിപ്പിക്കുകകൂടിയും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. തിരുമനസ്സിലെ അനുകൂലമാകൊണ്ടല്ലാതെ ഭരണപരിഷ്കാരം സിദ്ധിക്കുകയില്ലെന്നു വന്നിരിക്കുകയാൽ അതിവേഗം തിരുമാനിക്കുക വെറും പ്രാർഥിക്കുന്നതിൽ എന്താണ് സംശയഗ്രന്ഥമായിട്ടുള്ളത്? സമസ്തകൃഷ്ണാധിപരായും രാജഭരണസംബന്ധമായും ഉള്ള അനുകൂലജനങ്ങൾ, വ്യക്തിപരമായി ഉദാരജനസംബന്ധമായ ഭരണങ്ങൾക്കും, തമ്മിൽ വ്യത്യാസമുണ്ടാകുമില്ലായ? ആ അനുകൂലത്താൽ തൃപ്തിപ്പെടാകുന്നതു മനോവിശാലതകൊണ്ടാണ്. രണ്ടാമതു പറഞ്ഞ ആ ഭരണത്തിൽ തൃപ്തിവില്ലാതാവുന്നതുകൊണ്ട് ദുഃഖമാകൊണ്ടുമാണ്. തിരുമനസ്സിലെയും സ്വപ്രജകളുടെ മനോവിശാലത സന്തോഷകരമാകുന്ന പക്ഷമാ? രാജഭരണാനുകൂലം ഉദാരജനസമാധാനം പോലെയാണെന്നു വിശ്വസിക്കാൻ മാത്രമേ ഇത്രയുംകാലമാ

സിദ്ധപോയി. ഇത്രയുംകൊണ്ട് അതുപകർത്തിയെ മറ്റിട്ടു വെല്ലാമെന്ന് അവർ ധൈര്യപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടാണു പൊതുരോഗമെന്നു ലോചിച്ചതും, അതുപകർത്തിക്കുസഭയിൽ സസന്തോഷം പ്രവേശനം നൽകിയതും. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു പ്രജാസമുദയോദ്ധിതമായ സർഭോണംകൊണ്ടു സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള മഹത്തായ കീർത്തിയുടെ നേർക്കു ചെളിമെടുത്തെറിയാൻ ശ്രമിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അനന്തപാലനാഭസ്വാമിജനായ അനുകമ്പകൊണ്ടുതന്നെയാ മരിക്കാം, തൃപ്തകർമ്മപ്രമാണികൾ സഭയിൽ കടന്നുനോക്കിയപ്പോൾ അവർക്കു ബഹുജനാഭിപ്രായം അറിഞ്ഞുപുണ്യരൂപത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ശ്രദ്ധേയനുമ്മിതമായ സേവാദൃഷ്ടത്തെ അടിച്ചതുകൊണ്ടു വാൻ തെങ്ങിനില്ക്കുന്നതു കണ്ട്, വാസ്തവത്തിൽ ഭക്തപ്പെടുകതന്നെ ചെയ്തു. പൊതുജനാഭിപ്രായം കേൾക്കുന്നില്ലെ പ്രതിപു വെറും ശ്ലാഘ്യതിയായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിച്ചു അവർക്കു കടന്നു ചിലതു നിവേദിച്ചു അങ്ങനെയെന്നു തിരികെ എടുത്തുകൊണ്ടുപോയി, അത് ഇശ്വരപ്രസാദമാണെന്നു വാങ്ങാ, പലർക്കും പതിട്ടു കൊടുത്തു വിജയം നേടാമെന്നു തൃപ്തകർമ്മികൾ ആഗ്രഹിച്ചിരുന്നു. ആ പൊതുജനാഭിപ്രായം സജീവമാണെന്നും, തങ്ങൾ നിവേദിക്കുവാൻ കൊണ്ടുവന്ന പദാർത്ഥങ്ങൾ രൂപമേപ്പെട്ടു പരസ്യമായിപ്പോകുമെന്നും തൃപ്തകർമ്മപ്രമാണികൾക്കു കേൾക്കുന്നില്ലെ പ്രവേശിച്ചു നോക്കിയപ്പോഴേ ശ്രമിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. എങ്ങിനെ ചെയ്തിലും സ്വന്തംപദാർത്ഥങ്ങളെ കയ്യിൽനിന്നു താഴെ വയ്ക്കാണെന്നു അവരേയുംകൊണ്ടു വെളിക്കു മാറ്റി രക്ഷപ്പെട്ടാൽ മതിയെന്നായി അവരുടെ ഭയവിലത്തെ ശ്രമം. അവരുടെ ഈ ശ്രമം ഫലിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. അവരുടെ നിവേദനങ്ങളൊന്നും തന്നെ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തിന്നു വിട്ടുകൊടുക്കാതെ തിരിച്ചു കൊണ്ടുപോകുവാൻ അവർ ചെയ്ത യത്നം മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ തിരുനാമം ഇടവിടാതെ ജപിക്കയാലുണ്ടായ പുണ്യകൊണ്ട് അവർക്കു ഫലപ്പെട്ടു എന്നും സമ്മതിക്കുന്നതെന്നു വേണം."

“എന്തിനായിരുന്നു അവർ ഇത്രയെല്ലാം വിചാരിച്ചത്? ഭാരതകേസരി” എന്നതിൽ അതുപകർത്തിക്കുന്നപോലെ

തൃപ്പുകക്കിടക്കം പ്രവേശനമാവട്ടില്ലയോ? തൃപ്പുകക്കിയുടെ പ്രാബല്യം ആ സഭയിൽ വെളിപ്പെടുത്താൻ തന്നിട്ടു? അ തൃപ്പുകക്കിക്കാണു തൃപ്പുകക്കിയെക്കാൾ പ്രാബല്യമേകിൽ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തിന് കീഴടങ്ങുകയല്ലേ വിചാരിയ്ക്കേ? പൊതു ജനാഭിപ്രായം എങ്ങിനെ തീർന്നാവും അപ്പോഴപ്പോഴേപ്പോഴും അവർക്കുള്ള അഭിപ്രായം ചേരുന്നതന്നെ കാണിക്കണമെന്നു വാശിയുണ്ടെന്നിൽ, അവർക്കു മാത്രം ഒരു യോഗം കൂടിയാൽ മതിയാകുമായിരുന്നല്ലോ. പൗരപ്രമാണികളിൽ പലരേയും ലക്ഷ്യപ്പെടുത്തുകയും, വിദ്യാർത്ഥികളെ ക്ഷോഭിപ്പിക്കുകയും, ഗവണ്മെന്റിനെ ഫങ്ക്ടറിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ ഈ പൊതു ശബ്ദത്തെ ഇത്ര സങ്കടപ്പെട്ട് അവർ ഉദ്യമിച്ചതെന്തിന്? 'നിങ്ങൾ മനിക്കാണസഭാപരിഷ്കാരത്തിൽ മഹാരാജാവു തീരുമെന്നു' ലേയും, ദിവാൻജിയേയും തീർച്ചയായും നാം അഭിനന്ദിക്കേണ്ടതുതന്നെ. പരിഷ്കാരപ്രകടനം ഉചിതമായ മാർഗ്ഗത്തിൽ കൂടിയാണോ അല്ലയോ എന്ന വാദത്തിൽ ഇതഭാഗത്തും പേരാതെ നില്ക്കുന്നതിനാണു അല്പക്കാലസ്ഥിതികൊണ്ടു തെങ്ങൾ നിർബ്ബന്ധിതരായിരിക്കുന്നത്. തൃപ്പുകക്കികൾ പൊതുശബ്ദം പ്രയോഗിക്കാതെ അത് അതൃപ്പുകക്കിയോഗത്തിൽ ഭിന്നമാണെന്നും, ഇതിൽ എതിരഭിപ്രായം അംഗീകർത്തുമായിരിക്കേണ്ടെന്നും പരസ്യപ്പെടുത്തിയാണു യോഗം കൂടിയതെന്നിൽ അതിൽ വെച്ച് അവർ ഇപ്പോൾ ചെയ്യുന്നതുപോലെ പാസാക്കിയ നിശ്ചയങ്ങളെക്കുറിച്ചു തെങ്ങൾക്കെന്നല്ല, ആർക്കെന്നെ ആക്ഷേപമുണ്ടാകയില്ലായിരുന്നു. അവരുടെ അഭിപ്രായം പ്രവേശനത്തോടെ കൊണ്ടു പൊതുജനാഭിപ്രായമാക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചതിനാലാണു് ആ യോഗം ഒരു ദുഷ്യാഗമായി കരുപിശയായി കലാശിച്ചതു്."

"സഭാനന്തരം, ഉത്തരം മുട്ടിയാൽ കൊണ്ടത്തന്നെ കാണിക്കുന്ന ഭാവമാണു ചിലേടങ്ങളിൽ നാം ഇപ്പോൾ കാണുന്നത്. അതൃപ്പുകക്കികൾ, അവരെ പ്രത്യേകം ക്ഷണിക്കാതിരുന്നിട്ടും എന്തിനാണു സഭയിൽ കേറിയെന്നതെന്നു ചിലർ ചോദിക്കുന്നു. തൃപ്പുകക്കി അവർക്കു അർഹമല്ലാത്ത പൊതുശബ്ദത്തെ സഭാ സംബന്ധമായി പ്രയോഗിച്ചതു എന്തിനെന്ന് ചോദ്യത്തിനാണു് ആദ്യമായി മറുപടി കിട്ടേണ്ടതു്. തീരുവനന്തപുരത്തെ പൗര

താൻ എല്ലാം ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടു നോട്ടീസ് പരസ്യപ്പെടുത്തി
 രഹസ്യത്തിനൊന്നും തൃപ്തിപ്പെട്ടില്ലെന്നു മറുപടി പറയട്ടെ. വാസ്തവത്തിൽ
 പരാക്ഷയം പ്രത്യക്ഷമായും ക്ഷണിക്കുകയുണ്ടെന്നതാണ്
 ആവൃത്തികൾ സഭയിൽ സന്നിഹിതമായത്. പ്രാരംഭം
 ഗണിച്ച് വെച്ചു തീർത്താണിത് നിശ്ചയങ്ങൾ വാങ്ങുന്ന വക
 കൊടുക്കാതെ പാസാക്കുവാനാണ് ഈ സഭ കൂടിയിരിക്കുന്ന
 തെന്ന് അദ്ദേഹങ്ങൾ സഭാരംഭത്തിൽത്തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു
 വെങ്കിൽ അത്തരം പ്രത്യേകം സഭയിൽ തക്കതാക്ക ബന്ധമാ
 ന്നമില്ലെന്നറിഞ്ഞു; ആ അറുപത്തിനാലുപേരും കര സർക്കാർ
 ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും, എന്താനും പോലീസുകാരുമൊഴികെ മറ്റു
 മൂവരെയും ഇറക്കിപ്പോകമായിരുന്നു. പൊതുസഭാനിയമങ്ങ
 ളെ അതിലംഘിച്ചുകൊണ്ടാണ് പ്രസ്തുത സഭാക്രമങ്ങളെന്ന്
 ആർക്കും മുൻകൂട്ടി മനസ്സിലാക്കാൻ മാർഗ്ഗമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല.
 എന്തുകൊണ്ടു പരാക്ഷയം ക്ഷണിച്ചുവരുത്തി സ്വ
 ക്ഷിപ്രാപ്തയ്ക്കായ് അപമാനിച്ചുകൊണ്ടു കരുതിയതു,
 നേരമറിച്ച് സംഭവിച്ചതായ ആ വാസ്തവം മറച്ചുവെക്കുവാൻ
 എന്തിനാണ് ഇനി മറ്റൊരു പരിഹാസശ്രേണി തുടരുന്നത്?
 സഭയിൽ നാലോ അഞ്ചോ പേർ മാത്രമേ പ്രതികൂലാഭിപ്രായം
 പ്രകടിപ്പിച്ചുള്ളൂ എന്ന് പറഞ്ഞു സമാധാനം കൊള്ളുവാൻ
 ശ്രമിക്കുന്നത് സ്വന്തം ശിക്ഷണങ്ങൾ മറച്ചുവെക്കുകയുണ്ടാ
 തന്നെ ആണ് ഇപ്പോൾ കാണുന്നില്ലെന്ന് സമാധാനിക്കുന്ന
 ഒട്ടകപ്പക്ഷിയുടെ ആ വിഡ്ഢിത്തം പോലെയാണ്. അത്
 ഉൾക്കൊള്ളും ചിലരാണോ അങ്ങനെയൊരു വിധത്തിൽ പ്രതികരി
 ക്കാൻ മഹാസഭയിൽനിന്നു കഴിയില്ലെന്ന് പിഴിഞ്ഞു എറിഞ്ഞു ക
 ഞ്ഞത്? എന്നാൽ അവരുടെ ജനസ്ഥാധീനം ആർക്കും നമസ്ക
 രിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര മഹത്തരമാണെന്നു സമ്മതിക്കേണ്ടി
 വരികയില്ലയോ? ഈ രണ്ടുനാലുപേരുടെ വികൃതശബ്ദമൊന്നും
 വകവെക്കാതെ യോഗം യോഗ്യമായ രീതിയിൽ മംഗലപൂർണ്ണമായി
 നടന്നുവെന്നോ പറയുന്നത്? ഇങ്ങനെ പറയുന്നവരോടു്
 അവർ കള്ളമാണെന്നു പറയുന്നതെന്നു അവരുടെ മുമ്പാകെ നോക്കി
 ഏതെങ്കിലും അവർക്കുള്ള പേരപ്രമാണിയാവാൻ പാടില്ല

ഞങ്ങൾ ലഭിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട് വേറെ വിധത്തിൽത്തന്നെ ചോദിക്കാം. സന്യസ്തരുടെ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾകേട്ട് ഏകമതിയായി നിശ്ചയങ്ങൾ പാസാക്കണമെന്നാണല്ലോ പൊതുയോഗനിയമം. എത്രകക്ഷികൾ രണ്ടുനാലുപേർ മാത്രമെ ഉണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ അവരുടെ വാദപ്രതിവാദത്തെ അംഗീകരിക്കുവാൻ ധൈര്യമില്ലാത്തപോയത് എന്തുകൊണ്ട്? പ്രസംഗപീഠത്തിൽ കയറി അരയും തലയും മുറുക്കിനിന്ന തൃപ്തകക്ഷി പ്രാസംഗികന്മാർ രക്ഷാരോപവും ഉരിയാടുവാൻ ശക്തിയില്ലാതെ പിൻമാറിപ്പോയ മറ്റൊരുപോയതു പൊതുജനാഭിപ്രായപ്രവാഹത്തിന്റെ അസ്ത്രഗ്രമായ കല്ലോലപ്രഹരംകൊണ്ടല്ലെങ്കിൽ ആ രണ്ടുനാലുപേരുടെ അഗാധത്വത്തിനാകാം കാരണമോ? ഭൂരിപക്ഷമറിവാൻ എന്തുകൊണ്ടാണു വോട്ട് എടുക്കാതിരുന്നത്? വാദപ്രതിവാദത്തിനു സമ്മതിക്കാതെയും, വോട്ടുടുത്ത ഭൂരിപക്ഷം നോക്കാതെയും, പ്രസംഗങ്ങളെല്ലാം വികൃതമായിച്ചിതറിയും, ടെവിൽ പ്രതിഭുലശക്തിയാൽ യോഗം തകർന്നുകൊണ്ടു നടന്ന ഒരു സഭ ഇതുപോലെ ഈ രാജ്യത്തു മുഖമുറപ്പിച്ചിട്ടില്ലെന്നുള്ള വസ്തുത മാത്രം ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ശ്രദ്ധേയമായിട്ടുണ്ടെന്നു സമ്മതിച്ചേക്കാം.”

“രാജഭരണകാര്യാലോചനയിൽ അനേകശതം സക്കാർ ജോലിക്കാർ ചേർന്നിരുന്നതും, സ്വതന്ത്രോദ്യോഗത്തിനായി നിയമവിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുന്ന യുവജനങ്ങളെ വിദ്യാർത്ഥികളെന്നവണ്ണം വിലക്കി നിൽക്കു മഠമല്ല അവമാനിച്ചതും, കേഡികളെയും ചട്ടമ്പികളെയും സഭാമണ്ഡപപോരത്തിൽ മാനിച്ചു നിറുത്തി കത്തികളുടേതാക്കി നിരോധിച്ചതും, അരിവില്ലനയിൽ അനേകായിരം പാവങ്ങളെ പട്ടിണി കിടത്തിയ പോലീസുകാരുടെയും സഭാസാക്ഷകരായി പ്രവർത്തിച്ചതുമെല്ലാം ഞങ്ങൾ അടുത്ത ലക്കത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളാം. ചിലർ നിയമനിർമ്മാണസഭാപരിഷ്കാരം വളരെ തൃപ്തികരമാവുകയാൽ വാർ നിറുത്ത ഒരു വലിയ ഏമ്പക്കം അവർ പുറത്തു വിടേണ്ടതായിവന്നു. ആ ഏമ്പക്കം പൊതുജനങ്ങളുടെ വകയാണെന്ന് അവർ വിളിച്ചു പറഞ്ഞതു കേട്ടപ്പോൾ ആ പൊതുജനം

അവരുടെ നേരെ ചെന്നു തങ്ങളുടെ അടുത്തുള്ളവരെ ബന്ധമുണ്ടാക്കിപ്പറ്റുവാൻ വാദിച്ചു. ആ വാദം ഗണിക്കാതെ അതു പൊതു വകത്തന്നെയാണെന്നു പിന്നെയും പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവർ ആ എന്യക്കും പുറത്തു വിടാൻ ഭാവിച്ചു. അതേത്തന്നെ വിരോധിച്ചുകൊണ്ടു പൊതുജനം അവരുടെ കഴുത്തിലമർത്തി പിടികൂടി.....

ശിവ! ശിവ! അതിന്റെ ദുർഗ്ഗന്ധംകൊണ്ടു രാജഭക്തന്മാരായ പരമന്മാരും, നിയമാനുസാരികളായ സർവ്വഭാഷാഗണ്ഡന്മാരും, ഭാവിപരമന്മാരായ വിദ്യാത്മികളും, എന്തിനേറെ സർവ്വം കഠിനകഠിനം വിഷമിച്ചുപോയി. അതാണു കഥ."

അല്പായം ൧൫

തമ്പാത്തുരോഗവും അതിന്റെ ദൈനീയമായ പരാ
ലംഭവും ഞ്ഠി-ലെ ഒന്നാംഠുലേഷണതിരായുള്ള പ്രാക്ഷാഭണ
ത്തിന്റെ ശക്തി പൂർവ്വധികം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. 'ഭാരതകേസരി'
യോഗത്തിൽനിന്നു നിയമിച്ച പ്രാക്ഷാഭണക്കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളെ
ഈ ഹസ്തങ്ങൾ കൂട്ടത്തു ബലിഷ്ഠങ്ങളായി. തമ്പാത്തുർ
യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടിയ ജനപ്രമാണികളുടെ പിന്നിൽ പൊതു
ജനാഭിപ്രായത്തിന്റെ കണികപോലും കണികാഭമാനപ്പെടുന്ന
വർഗ്ഗത്തിനുള്ളകൊള്ള, പ്രാണാഭണത്തിന്റെ ധാർമിക
വർത്തികളാലായു സിദ്ധിച്ചു. 'ഭാരതകേസരി'യോഗത്തിന്റെ
പ്രതിപതി തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിര
ന്തരമായ മിഷറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസമോ, രാഷ്ട്രീയ
ബോധമോ കാര്യമായിട്ടു നാട്ടിൻപുറങ്ങളിലും കളാമങ്ങളിലും
പൊതുജനങ്ങൾക്കു മേൽ, ഞ്ഠി-ലെ ഒന്നാം
ഠുലേഷണ പ്രതിഷേധിച്ച പ്രായങ്ങൾ പാസാക്കി അധികാ
ര്യമാനങ്ങളിലയച്ചുകൊള്ള. പത്തനംശേരിയും പ്രാക്ഷാ
ഭണക്കമ്മിറ്റിയും നാടൊട്ടു മുറിയ്ക്കുമ്പോൾ ഉൾബന്ധ
മായ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ വ്യവസ്ഥാപിതമായ പ്രവ
ർത്തനമാർഗ്ഗങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവെട്ടി. ഒന്നാംഠുലേഷണ
പ്പറ്റി കമ്മിറ്റി വിജ്ഞാനപ്രദമായ ഒരു ലഘുലേഖ തയ്യാ
റാക്കി അച്ചടിച്ച് അതിന്റെ ബഹുസംസ്ഥാന പ്രതികൾ
നാടൊട്ടു പ്രവർത്തിച്ചു. ഇതിനെ ക്രമാനുഗതമായി വളർത്തുന്ന
രാഷ്ട്രീയപ്രാക്ഷാഭണത്തിന്റെ മാതൃകാലികം തിരുവി
താംകൂർ ഞ്ഠി ഇടത്തു പാർലിക്കള കോച്ച വിദേശങ്ങളിലേയ്ക്കു
കൂടി അല്ലാലായി വ്യാപ്തമാർന്നു. ഏവിടെ
യൊക്കെയു തിരുവിതാംകൂർ നമിത്താസമുറപ്പിച്ചിരുന്നവോ
അവിടെയൊക്കെ പ്രാക്ഷാഭണത്തിന്റെ അലകൾ ചെന്നു
പെട്ടു ഒരു നവോന്മേഷമുണ്ടാക്കി. മദ്രാസ് നഗരത്തിലെ തിരു
വിതാംകൂറുകാർ ഞ്ഠി-ലെ ഒന്നാംഠുലേഷണ പ്രതിഷേധി
ക്കുവാൻ അവിടെ ഒരു മഹായോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടി. പ്രസ്തുത

യോഗത്തിൽ പങ്കുനോക്കുകയും, മി. പി. പി. പിള്ളയും സന്ധി
 ഉച്ചിതന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രസിദ്ധനായ ഒരു പഴയ
 ദിവാൻജിയുടെ പൗത്രനും, അന്നു ഭദ്രാസിൽ സർ സി. പി.
 രാമസ്വാമിഅയ്യരുടെ ജൂനിയറായി പ്രാക്റ്റീസ് ചെയ്തിരുന്ന
 അഭിഭാഷകനും, ഇന്നു തിരുവിതാംകൂർ ഫൈക്കോടതിയിലെ
 രണ്ടാമത്സ് ന്യായാധിപനുമായ മി. ശങ്കരസ്വാമിപ്പൻ ഭദ്രാസിലെ
 ഭഗവതാഗത്തിൽ ന്ക-ലെ ഒന്നാംനൂലേക്കനെ പ്രതിഷേ
 ധിച്ചുകൊണ്ട് അതിഗംഭീരമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്യുകയു
 ഞ്ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രക്ഷോഭണയുപനി ഇൻഡ്യൻ
 തീക്ഷ്ണരൂപിത പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽപോലും വെണമല്ല.
 ഉന്നതവല്യഭാഗം ഞ് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസിച്ചിരുന്ന
 പി. എ. കെ. പിള്ളയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഇംഗ്ലണ്ടിലെ
 നാമകരമായ തിരുവിതാംകൂറുകാർ യോഗം വേണ്ട ന്ക-ലെ
 ഒന്നാംനൂലേക്കനെ പ്രതിഷേധിച്ചു. ഇങ്ങിനെ തിരുവിതാം
 കൂറിൽ ചുരുങ്ങിയ തോതിലുണ്ടായിട്ടു രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭണം
 നായികാസമാനങ്ങളെ അസംബന്ധമാക്കുമാറ് അതിവിപുല
 മായി വിളംബരിച്ചു.

പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭാനൂലേക്കനെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രതി
 ഷേധസംബന്ധങ്ങളുടെ ക്രമമായ പ്രതിധാനി തിരുവിതാംകൂറി
 നകത്തു പാശ്ചാത്യ നിരന്തരമായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ
 ഭാവനാതൃപ്തനായ ദിവാൻജി ഏതാനുനിയമമനുസരിച്ച നിയ
 മസഭ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ട പ്രാരംഭനടപടികൾ
 നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ന്ക കംഭം ന്ക-ാംതീയതിയാ
 യിരുന്നു, പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയുടെ ഒന്നാമത്തെ സമ്മേ
 ഉന്നം ആരംഭിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. ഈ അവസര
 ത്തിൽ രാജധാനിയിൽ വച്ച് ഒരു വൻപിച്ച പ്രതിഷേധ
 പ്രകടനം നടത്തി, നിയമസഭാനൂലേക്കനെപ്പറ്റി തിരുവി
 താംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങൾക്കുള്ള അതികഠിനമായ എതു
 പിന്നെ അസന്നിദ്ധമായ രീതിയിൽ ഒരിക്കൽക്കൂടി മേല
 പെട്ടെത്തന്നെത്തന്നെ കമ്മിറ്റി തീരുമാനിച്ചു. അതി
 ലേയ്ക്കു നിയമസഭ സമ്മേളിക്കുന്നതിനു രണ്ടു ദിവസം മുൻപു
 തിരുവനന്തപുരത്തെ പ്രധാന നഗരവീഥികളിൽക്കൂടി ഒരു

ഘോഷയാത്രയും 'ഭാരതാകസരി' ആഫീസിൽ വച്ചുതന്നെ ഒരു മഹാജനസമേളനവും നടത്തണമെന്നായിരുന്നു കമ്മറ്റി യുടെ തീരുമാനം. ഈ നിശ്ചയത്തെക്കുറിച്ചറിഞ്ഞു ദിവാൻജി ക്ഷുഭിതചിത്തനായിത്തീർന്നു. ഭീഷണികൊണ്ടോ, മർദ്ദനം കൊണ്ടോ ഘോഷയാത്ര തുടങ്ങിയ ചടങ്ങുകൾ നടത്തണമെന്നും അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചുറപ്പിച്ചു.

൯6 കോളം ട്രെയിനിൽ ഉച്ചയിരിക്കെ നിരവധനരും പുറം പട്ടണത്തിലെ പ്രശാന്തമായ അന്തരീക്ഷത്തിൽ വലിയ ക്ഷോഭവും വിഹ്വലതയും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ഏതൊരു മഹാ വിപ്ലവമുണ്ടാകുവാൻ പോകുന്നതുപോലെ ജനങ്ങൾ ആകാംക്ഷാഭരിതരായി റോഡിൽ അടുമിടത്തും കൂട്ടംകൂടി നിന്നു താഴ്ന്നസ്ഥാനത്ത് സംഭാഷണം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നു. പോലീസ് കാർ സംഘം ചേർന്ന റോഡു മുക്കുകളിലും കവലകളിലും സ്ഥാനമുറപ്പിച്ചു. മാധവറവുപ്രതിമയ്ക്കു സമീപം സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന ഇമ്പീരിയൽബാങ്ക് കെട്ടിടത്തിൽ പോലീസ് കമ്മീഷണറും മറ്റുവൻ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും നേരത്തെ സാവമുറപ്പിച്ചിരുന്നു. മറ്റൊരു സംഘം പോലീസ് സൈന്യം റോഡിലടുമിടം പുറം സഞ്ചരിച്ചു. ഇന്ദ്രിയമയമായി ഇത്തരം കാഴ്ചകൾക്കുള്ള പുതുതകുറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അക്കാലത്തു് അവയൊക്കെ ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വലിയ ക്ഷോഭമുണ്ടാക്കുന്ന സംഭവങ്ങളായിരുന്നു. പതിവിനു വിപരീതമായി ശ്രീമലംതിരുനാൾമഹാരാജാവു തിരുനസ്സുകൊണ്ട് അന്നു തമ്പാത്തർ റോഡിൽ കൂടിയാണു സായാഹ്ന സവാരി പോയതു്. ഘോഷയാത്ര തടയുകൊണ്ടു് ചങ്ങനാശേരി തുടങ്ങിയ ഏഴുപേക്ക് ഡി: മജിസ്ട്രേട്ടു നിരോധനത്തുടനുവകൾ നൽകിയിരുന്നു എന്നൊരു കിംവദന്തി ജനതാമണ്ഡലത്തിൽ പ്രചരിച്ചു. ഘോഷയാത്ര നടക്കുമെന്നു എന്ന പ്രശ്നം ജനങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വാദവിഷയമായി. നിരോധനത്തെ ലംഘിക്കുമെന്നും ലംഘിക്കുകയില്ലെന്നും ഉള്ള അനുമതങ്ങളും അഭിപ്രായപ്രകടനങ്ങളുംകൊണ്ടു് വാമുദണ്ഡലം മുഖരിതമായി. ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന സംഭവങ്ങൾ ജനങ്ങൾ ഉൽക്കണ്ഠാ കലശലായൊരു പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

വ്യവസ്ഥാപിതപ്രക്ഷോഭങ്ങളെല്ലാതെ ഒരു നിമജംവന പരിപാടി 'ഭാരതകേസരി'യോഗപ്രവർത്തകന്മാർ സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ല. ഖോഷയാത്ര തടഞ്ഞുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരിക്കും മറ്റു ശാമുകരും ഡിസ്ട്രിക്ട്ജയിന്റേട്ടു നിരോധനാജ്ഞ നരകിയിരുന്ന എന്ന കിംവദന്തി പരാമർശമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു പ്രക്ഷോഭങ്ങളിനി ഖോഷയാത്ര ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ തീരുമാനിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ മുൻനിശ്ചയമനുസരിച്ചുള്ള പൊതുജനമഹായോഗം തുടരാം വിജയകരമായിത്തന്നെ നടന്നു. ശാന്തമായും ക്ഷോഭരഹിതമായും യോഗം നടത്തിയതിനു ശേഷം ജനശ്രദ്ധ സംഭാവനപൂർവ്വം പിരിഞ്ഞുപോയി.

വ്യവസ്ഥാപിതമായ പ്രക്ഷോഭങ്ങളെയും പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെയും മർദ്ദനംകൊണ്ടു മറ്റ് ചെമ്പുവാനുള്ള സംഭരണം ദിവാൻ ഉണ്ണൻനായരുടെ ഭരണത്തോടു കൂടുതലായി കിലവാക്കിത്തീർത്തു. ഭരണമാരംഭിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിനു രാജ്യത്തുണ്ടായിരുന്ന പൊതുജനങ്ങളിൽ നിഷ്ഠയായി. തിരുവിതാംകൂറിലേയും ബ്രിട്ടീഷ് ഇൻഡ്യയിലേയും വർത്തമാനപ്പത്രങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണവൈകല്യങ്ങളെ അപലപിച്ചു. നിശ്ചിതമായ വിമർശനങ്ങൾ തുടർച്ചയായി പ്രസിദ്ധം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഈ ഖണ്ഡന വിമർശനങ്ങൾക്കു മറുപടി എന്നപോലെ ദിവാൻജിയുടെ ഭരണത്തെ വെള്ളയടിക്കുന്ന പ്രശംസാപരമായ ചില ലേഖനങ്ങൾ മദ്രാസിലെ ഹിന്ദുപത്രത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി. എങ്കിലും, ആ ലേഖനങ്ങൾക്കുള്ള ശക്തിയേറിയ പ്രത്യാഖ്യാനങ്ങളും പ്രസ്തുത പത്രംതന്നെ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഭരണസാധ്യവും അഭികാമ്യമല്ലെന്നു ഉണ്ണൻനായർക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. പ്രതിഷേധങ്ങൾക്കും പ്രതികൂലവിമർശനങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേ ഇവിടെയുള്ള ജീവിതം തന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് അസുഖകരമായി തോന്നിയിരിക്കണം. ഏതായാലും ഫ്രാൻസ്-ൽ അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിൽ നിന്നു ഉദ്യോഗമൊഴിഞ്ഞുപോയി. ബ്രിട്ടീഷ് സർവ്വീസിലെ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന ദിവാൻബഹദൂർ ടി. രാഘവയ്യ ആയിരുന്നു തത്സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു നിയമിതനായത്ത്. യഥാകാലം മി. രാഘവയ്യ തിരുവിതാംകൂറിലെ ദിവാൻപദം കയ്യേറ്റു.

൧൦൯൫-ലെ ഒന്നാംനൂറ്റാണ്ടിലെ ഒന്നാമത്തെ രാഷ്ട്രീയ പ്ര
 ക്ഷേപണം അതിന്റെ മൂലകാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയിരുന്ന ഈ
 വിഷയങ്ങളിൽ 'ഭാരതദേശീ' പ്രക്ഷേപണങ്ങൾക്കുവേണ്ടി
 അപരിമാർത്തമായ ഒരു നഷ്ടം സംഭവിച്ചു. കമ്മിറ്റിയിലെ
 ഒരു പ്രമുഖാംഗവും, തിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു അനുഭവപരമായ
 പ്രവർത്തകനും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഒരു മാന്യമിത്രവുമായിരുന്ന
 കേ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ള ഈ കർമ്മം ൧൯-ാം നൂറ്റാണ്ടിൽ
 ഇന്ത്യയിലെ പ്രവർത്തനം വെടിഞ്ഞു. പത്മനാഭപിള്ളയുടെ അകാ
 ലചരമം നിമിത്തം തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു ധീരനായ ദേശാഭി
 മാനിയും ചങ്ങനാശേരിയുടെ 'ആത്മാർത്ഥതയുള്ള ഒരു സഹപ്ര
 വർത്തകനും നഷ്ടപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിയും, കേ. ആർ. പത്മനാ
 ഭപിള്ളയും ഏതാണ്ട് ഒരേകാലത്തുതന്നെയാണ് അവരുടെ
 പൊതുക്കാർമ്മ ജീവിതമാരംഭിച്ചത്. അവർ ഒരുപോലെ കൊച്ചി
 ന്ത് അഭിഭാഷകവൃത്തിയിലെപ്പെട്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ചങ്ങനാ
 ശേരി തന്റെ പ്രവർത്തനരംഗം തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു മാറ്റി
 തപ്പോൾ കേ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ളയും ബാർസ്തർപരി
 ക്ഷയിച്ചു പ്രാക്ടീസ് തിരുവനന്തപുരത്താക്കി. സ്വകാര്യ
 ജീവിതത്തിലും പൊതുക്കാർമ്മപ്രവർത്തനങ്ങളിലും ഇവരുടെ
 സ്നേഹബന്ധം വളരെ വികസിച്ചു. ഒരിക്കലും ശിഥിലപ്പെട്ടപോ
 കവാൻ സാധ്യമല്ലാത്തവണ്ണം ദൃഢീകൃതമായിത്തീർന്നു. പൊതുക്കാ
 ൽ ജീവിതത്തിനൊഴിച്ചുകൂടാൻ വേണ്ടുന്ന അഭിപ്രായധീരനാ
 വ്യക്തിമാരായും, കർമ്മകലാപരതയുള്ള മഹനീയജനങ്ങൾ
 കൊണ്ടു കേ. ആർ. അനുഗ്രഹീതനായിരുന്നു. എന്തൊരു ദേശീയ
 പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കും കേ. ആർ-നെപ്പോലുള്ള ഒരു രാഷ്ട്രദൂതന്റെ
 പിന്തുണയും സഹകരണവും ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളത് അഭികാമ്യ
 മായ ഒരു നേട്ടമാണ്. ഏതാണ്ടികാലത്തുതന്നെയാണുവ
 ലോകമാന്യതയുടെ ദേശാഭിമാനമായ ഏകദേശ
 മായ അത്യാഹിതത്തെക്കുറിച്ചു ഭാരതദേശീ വിലപിച്ചുകൊണ്ടി
 രുന്നതു്. കേ. ആർ-ന്റെ അകാലചരമം തിരുവിതാംകൂറിലെ
 അന്നത്തെ പൊതുജീവിതത്തിൽ അടയ്ക്കാൻ കഴിയാത്ത ഒരു
 വിടവുണ്ടാക്കിയെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതിലൊട്ടുംതന്നെ അതിശ
 യോക്തിയില്ല.

മനസ്സിലെ പ്രജകളുടെ ക്ഷോഭമിറുതികളിൽ തിരുമനസ്സിലെ യുദ്ധമി നീന്തേയും അക്ഷീണമരയെ ജഗത്രകരയെ സംബന്ധിച്ചു നിങ്ങളുടെ ന്യായവും ഭക്തിപൂർവ്വമായുള്ള അർത്ഥമനുഭവം കണ്ടിട്ടുണ്ടെന്നതിലും തിരുമനസ്സിലെ പ്രജകളിൽ എല്ലാവരുടേയും ന്യായവും ബലിപൂർവ്വമായുള്ള പ്രത്യാശകൾ സാധിക്കുന്ന സംഗതിയിൽ തിരുമനസ്സിൽനിന്നും സദാസന്നദ്ധനാണെന്ന നിങ്ങളുടെ ദൃഢമായ വിശ്വാസത്തിന് നിങ്ങളുടെ ദൈവമാറിയലുകൾതന്നെ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നതിലും, എനിക്കു വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്."

"നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ഘടനയെ പരിഷ്കരിക്കണമെന്നുള്ള വിഷയത്തെ, ൧൯൨൦-നവംബർ ൧൧-ാംതീയതിയിലെ സഭാഭയാഗത്തിൽ, അതായതു ഖാൻ ഖാജാജിജി അറമാസം കഴിയുന്നതിനുമുമ്പായി, മിസ്റ്റർ ജാൻനിയിരി എടുത്തുപറഞ്ഞു. അന്നു പുതിയ റഗുലേഷൻ നടപ്പിൽ വന്നിട്ടു കഴിഞ്ഞു ഒരു കൊല്ലമേ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ൧൯൧൯-സെപ്റ്റംബർമാസത്തിൽ പ്രസ്തുത റഗുലേഷൻ നടപ്പാക്കിയതിലുള്ള സന്തോഷത്തെ പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു നിയമനിർമ്മാണസഭാംഗങ്ങൾ ഒരു മംഗളപത്രം സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. എന്റെ മുൻഗാമിയായിരുന്ന ടിവാൻ ബഹദൂർ മി. കൃഷ്ണൻനായരുടെ ഭരണകാലയുടെ അന്ത്യവത്സരത്തിലാണു റഗുലേഷൻ നടപ്പായതെന്നുള്ളതും ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണരീതി ശ്രീമലംപ്രഭാസഭയുടെ പ്രീതിക്കു പാത്രീഭവിക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അവസാനസംക്ഷിപ്തിയിൽ മറ്റു പല സംഗതികളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണരീതിയായി കൃത്യമായി സാക്ഷ്യം വഹിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ നാട്ടിനേയും, ഇവിടത്തെ സ്ഥിതികളെയും കുറിച്ചുള്ള പരിചയത്തിന്റെ ഫലമായി തത്താഹ്വനമായ ഒരു മഹാൻ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ളതായ ഒരു പരിഷ്കാരം കുറഞ്ഞുപോയി എന്നു വിചാരിക്കുവാൻ തരമില്ല. ഇത്രാദി കാരണങ്ങളാൽ ഈ സംഗതിയെപ്പറ്റി കൂടുതൽ പരിശോധന നടത്തണമെന്നു ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും, അതിനനുസൃതമായി ആ റഗുലേഷന്റെ നടത്തിപ്പിനെ വേണ്ടതുപോലെ പരിക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടതത്രാവശ്യമാണെന്നു മി. നിധിരിക്ക മറുപടി പറഞ്ഞു."

പട്ടി കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഗതിയെക്കുറിച്ച് ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നു ഗ്രൂപ്പുതലമായി പത്രാലോചന നടത്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നതും, ആയിരത്തിയെക്കോട്ടു ററിയഞ്ചിലെ നന്നാറത്തുവെച്ച് നടപ്പിൽ വന്നിട്ടു കറുപ്പുകാലം മാത്രമേ സൂചിപ്പിച്ചുവെങ്കിലും, രാജ്യഭരണവിഷയത്തിൽ ജനങ്ങൾക്ക് അതിശ്ചിത്രമായി ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഓടിയചിന്മേതുവാൽ കൂടുതൽ പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതു വിചിത്രമായിരിക്കുമെന്നു ബോധ്യമായിട്ടുള്ളതുമാകുന്നു. അതിനാൽ, നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ ശ്രമപക്ഷാംശങ്ങൾ അപരപ്രോഗ്രസ്സുമായിരിക്കണമെന്നും, സഭാംഗങ്ങൾക്ക് ഉപാധാദ്യങ്ങൾ ലോഭിക്കുന്നതിനും നിഷ്പക്ഷരൂപം പാസ്സാക്കുന്നതിനും ഉള്ള അവകാശങ്ങൾ കിട്ടണമെന്നുമുള്ള നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായത്തെപ്പറ്റി ഗവണ്മെന്റ് ആലോചിച്ചുവരുന്നു.

“റത്തുലക്ഷൻ ഏഴാംവകുപ്പ് ഏഴാംപിരിവിനെ സംബന്ധിച്ച നിങ്ങൾക്കുള്ള അഭിപ്രായം, അത് എടുത്തുകയറണമെന്നാണ് എന്ന ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. ഈ സംഗതിയിൽ നിങ്ങളുടെ പ്രത്യാശകളെ സാധിക്കുവാൻ താമിപ്പെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. നാണയസംബന്ധമായുള്ള കാര്യങ്ങൾ ശ്രദ്ധാകൃതിയിൽ മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിലെന്തെങ്കിലും ഈ രാജ്യത്തും രാജാധികാരത്തിൽ പെട്ടിട്ടുള്ളതും, നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ ആലോചനാവിഷയമായി ഭവിക്കുവാൻ പാടില്ലാത്തതുമാകുന്നു.

“ഇപ്പോൾ നടപ്പിൽ ഇരിക്കുന്ന റത്തുലക്ഷൻ, നിയമനിർമ്മാണവിഷയത്തിൽ മറ്റൊരാളാ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുള്ളതായ അധികാരത്തെ എടുത്തു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാലും, രാജാധികാരവിനിയോഗത്തിന്റെ ഫലമായി ഈ നിയമനിർമ്മാണസഭ വേദിപ്പിക്കപ്പെട്ടതിലും, നിങ്ങൾക്ക് അതുപുറത്തുള്ളതായി കാണുന്നു. ഈ റത്തുലക്ഷൻ സംബന്ധമായുള്ള നിയമവാദങ്ങളെക്കുറിച്ച് വാദം നടത്തേണ്ടതാവശ്യമില്ലെന്നു നിങ്ങളുടെ മെമ്മറിയലിൽത്തന്നെ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അതുതന്നെ ചിന്തയായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ, നമ്മുടെ നിയമനിർമ്മാണസഭ പോലെ രാജാധികാരമില്ലാത്ത സഭയിൽനിന്നും നിർമ്മിച്ചു രാജകീയാനുമതി ലഭിക്കുന്നതായ ഒരു നിയമത്തെ ദേവപ്പെടുത്തിയതിനോ നിഷേധിച്ചതിനോ നിയമങ്ങൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനോ മറ്റൊ

രാജാ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു നിസ്തർക്കമായും ഏറിയകാലമായുള്ള അവകാശത്തെ നിഷേധിക്കുകയോ ചെയ്യാൻ തീർന്നിട്ടില്ലാത്തതിൽ നിന്നും പൊതുവായി നിഷേധിച്ചിരിക്കുന്നതായി കാണുന്നതിൽ മേലുറഞ്ഞ ഉചിതമെന്നുള്ള വളരെ ഹാനി തട്ടിയിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതു വ്യസനിക്കേണ്ടതായ ഒരു സംഗതിയാകുന്നു. ഈ മാതിരി പ്രസ്താവനകൾ തീരെ സഹിക്കത്തക്കതല്ല. നിഷേധിക്കേണ്ട അസംബന്ധമായ വ്യവസ്ഥകൾ മാത്രമല്ല, പ്രസ്തുത വ്യവസ്ഥകൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുന്ന മാർഗ്ഗത്തിൽ രാജാധികാരമെന്നൊന്നുമാണെന്നും, എടുത്തു കാണിക്കേണ്ടതു് അത്യാധാപേക്ഷിതമായതും. ബ്രിട്ടീഷുമഹാസാമ്രാജ്യത്തിൽപ്പെട്ട കാളനികൾ മുതലായ പ്രദേശങ്ങളിലെല്ലാം കോയ്മ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള ബ്രിട്ടീഷുപാർലമെന്റുസഭയ്ക്കു മേല്പട്ടി കാളനികൾ മുതലായവയിലുള്ള പ്രാദേശികനിയമനിർമ്മാണസഭകളിൽനിന്നു് ഏകീകൃതമായ നിരമ്മങ്ങളെ ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതിനും, ഉദ്യമമുള്ളതിനും, അവിതർക്കവും അനിയന്ത്രിതവുമായ അധികാരമുണ്ടെന്നുള്ളതും, അതിന്റെ കാരണം, മേല്പട്ടി പാർലമെന്റുസഭയ്ക്കു മേല്പട്ടികാളനികൾ മുതലായവയെ സംബന്ധിച്ച രാജാധികാരമുണ്ടെന്നുള്ളതും ആകുന്നു എന്ന സംഗതികളും ഈ സന്ദർഭത്തിൽ ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണു്. ഈ സംഗതികളെ എല്ലാത്തോറും ഓർമ്മയിൽ വെയ്ക്കുന്നില്ലെന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണു് കാളനി മുതലായവയെ സംബന്ധിച്ച പാർലമെന്റുസഭയ്ക്കുള്ളതുപോലെ, ഇന്ത്യയിലെ നാട്ടുരാജാക്കന്മാർക്കും തങ്ങളുടെ രാജ്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ച നിയമനിർമ്മാണ വിഷയമുൾപ്പെടെ പൂർണ്ണമായ രാജാധികാരമുണ്ടാണു് എടുത്തു പറയേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നതു്. ഈ സംഗതിയിൽ ഞാൻ സ്വന്തമായി ഒരു അഭിപ്രായം പറയുക എന്നവെച്ചാൽ ഒരു സംഗതി പറയുവാനുണ്ടു്. ഈ രാജ്യത്തു വല്ല ഒരാൾക്കുമുള്ള അവകാശത്തെ, വിശേഷിച്ചും രാജാവിന്റെ അവകാശത്തെ പ്രത്യേകമടുത്തു പറയുന്നതിനാൽ മററുള്ളവർക്കുള്ള അവകാശത്തിന്നു ഒരിക്കലും ഹാനി സംഭവിക്കുന്നതല്ല. വിശേഷിച്ചും തിരുവിതാംകൂറിൽ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അവിടുത്തെ പ്രജകളുടെ ന്യായമായും സ്വതീപൂർവ്വമായുമുള്ള ആശയങ്ങളെ സാധിക്കുന്നതിനും, പൊതുജനസൗകര്യവും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനും

തിന്നും വേണ്ടതായ പരിഷ്കാരങ്ങൾ സ്വയംമേവ ചെയ്യുവാൻ സന്നദ്ധനായിരിക്കുകയാണ്. ഈ മഹാമാദ്ധവ്യ തിരുമനസ്സിലെ തിരുവായുസ്സിനിടയിൽ രാജാധികാരത്തെ എടുത്തു പറയുന്നതായ ഒരു വ്യവസ്ഥ അഭിപ്രായിക്ക ബാധകമായി തീരുമെന്നു പറയുന്നത് ഒരിക്കലും ശരിയല്ല. ഈ കാഴ്ചയിൽ നിങ്ങൾ ഈ വസ്തുത പ്രത്യേകം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളെ ഉപദേശിക്കുന്നു."

ദിവാൻജിയുടെ പ്രസ്താവന സങ്കീർണ്ണവികാരങ്ങളോടുകൂടിയാണ് പ്രക്ഷോഭണകർത്താക്കൾ സ്വീകരിച്ചത്. നിയമനിർമ്മാണസഭ പരിഷ്കരിക്കാമെന്നു ഗവണ്മെൻറ് സമ്മതിച്ചതു ജനപക്ഷത്തിന്റെ അവിതർക്കിതമായ ഒരു വിജയമായിരുന്നു. എന്നാൽ, നിയമനിർമ്മാണം ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അവകാശം നിയമസഭയിലേയ്ക്കു കൈമാറണം ചെയ്തു കിട്ടുവാനുള്ള പ്രക്ഷോഭണങ്ങൾ വിഫലങ്ങളായി. നിയമനിർമ്മാണാധികാരം നിയമസഭയ്ക്കു സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുകയെന്നുള്ളതു മൗലികമായ ഒരുവകാശമായി പ്രക്ഷോഭണക്കാർ കരുതിയിരുന്ന എങ്കിൽ ആ വിഷയത്തിൽ അന്നുമാത്രമെങ്കിലും കീഴടങ്ങുവാൻ ഗവണ്മെൻറ് തയ്യാറായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് ന്റെ-ലെ ഒന്നാം റെഗുലേഷനതിരായി ആരംഭിച്ച പ്രക്ഷോഭണം പകുതി വിജയത്തിലും, പകുതി പരാജയത്തിലുമാണു കലാശിച്ചത്. നിയമസഭ പരിഷ്കരിക്കാമെന്നുള്ള ദിവാൻജിയുടെ വാഗ്ദാനം ഉദ്ദീപിപ്പിച്ച സന്തോഷവികാരങ്ങളെ നിയമനിർമ്മാണാവകാശം സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളുടെ പരാജയം ഒട്ടോന്നു മങ്ങിപ്പിടിച്ചതെന്നു ചെയ്തു. ഈ പ്രക്ഷോഭണങ്ങളിൽ സജീവമായി പങ്കുകൊണ്ടിരുന്ന മി. കബ്രാലും പരമേശ്വരൻപിള്ള മെ-എ-ൻ-ൽ ചങ്ങനാശിപ്പയ്യപ്പു മുഖദേ ചേക്കുന്ന കണ്ണ് ദിവാൻജിയുടെ പ്രസ്താവനയെപ്പറ്റി അക്കാലത്തുണ്ടായിരുന്ന ഉൽബുദ്ധമായ പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ സവിശേഷം പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

“ഞാൻ സെപ്റ്റംബറിലും, അതിന്റെ ഫലങ്ങളെയും പഠിച്ചു. എല്ലാ കാലത്തും ‘ഡെയ്ലി വീസ്’ വായിച്ചു. നമ്മുടെ പ്രക്ഷാഭണത്തിന് ഇതുവരെ ലഭിച്ചിട്ടുള്ള വിജയത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം നമുക്കു സ്വയം അഭിനന്ദിക്കാവുന്നതാണ്. ടിയാന്റെ മരപടിയിൽ മി. കൃഷ്ണൻനായരുടെ അന്നതായിപ്പറയുന്ന പൊതുജനസമിതിയെപ്പറ്റി പരാമർശിക്കുന്ന ഭാഗം വളരെ ദോഷമായിട്ടുണ്ട്. അതു നമ്മുടെ പ്രക്ഷാഭണത്തെ ഏതെന്നും ന്യായീകരിക്കുകയോ ചെയ്യും. എന്നാൽ പരാധികാരത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ടിയാൻറിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കട്ടെ. എന്നാൽ ഈ സംഗതിയിൽ ഇതിൽ കൂടുതൽ അന്വേഷണത്തിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. പ്രതീക്ഷിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയുമില്ല. ടിയാൻറിയുടെ ഭരണപരിഷ്കാരം സംബന്ധിച്ചുള്ള വാഗ്ദാനത്തിൽ സന്തോഷം പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ ഒരു വലിയ പ്രകടനം നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതായി ഞാൻ “മലയാളിയിൽ” വായിച്ചു. അതിനു കാലമായിട്ടില്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. ഈ അവസരത്തിൽ അങ്ങിനെ വല്ലതും ചെയ്യുന്നതു നമ്മുടെ ഉദ്ദേശ്യമായിട്ടുള്ള പുരോഗതിയെ ദോഷമുണ്ടാക്കിയേക്കാം. ഞാൻ പരാധികാരത്തെപ്പറ്റിയല്ല ഇതു പറയുന്നത്. അത് എങ്ങിനെയുമാകട്ടെ. ഏതു തരത്തിലുള്ള അനുഗ്രഹഗണ്ഡശ്ചരിപക്ഷമാണു നമുക്കു കിട്ടാനിരിക്കുന്നതെന്നും, അനുഗ്രഹഗണ്ഡശ്ചരിപക്ഷമുള്ള നിയമസഭ നമുക്കു കിട്ടിയാൽ തന്നെ അതിന്റെ തീരുമാനങ്ങൾക്കു ഗവണ്മെന്റ് എങ്ങിനെയുള്ള സഹകരണമാണു നൽകുവാൻ പോകുന്നതെന്നും, നമുക്കിതുവരെ അറിവായിട്ടില്ല. മി. കൃഷ്ണൻനായരുടെ റദ്ദുചെയ്ത കറച്ചുകാലത്തെയും പ്രയാഗിച്ചുനോക്കുന്നതുവരെ നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തിനു കാത്തിരിക്കണമെന്നെന്നു നിയമസഭയിലുണ്ടായ ചോദ്യത്തിന്, ‘അത്’ എന്നാണ് ഉത്തരം കിട്ടിയിട്ടുള്ളത്. ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്തെന്ന് എനിക്കു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അതിനാൽ ഭരണപരിഷ്കാരം ലഭിക്കുകയും, അത് എങ്ങിനെയുള്ളതാണെന്ന് അറിവാകുകയും ചെയ്യുന്നതുവരെ നമ്മുടെ പ്രക്ഷാഭണപരിപാടി അയ്യപ്പൻ പാടി

ഒല്ലന്നാണു ഞാൻ പറയുന്നത്. പ്രജാസഭയിലും ഈ വാഗ്ദാനത്തെ അധികരിച്ച് (അതിപ്പോഴും ഒരു വാഗ്ദാനം മാത്രമാണ്) അനൗപമമായ പ്രകടനങ്ങൾ ഒന്നും നടക്കാതിരിക്കുന്നതിലും നമ്മൾ പ്രാർത്ഥിക്കണം. ഭരണപരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി നിവേദനം ചെയ്യാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള അംഗങ്ങൾ പരിഷ്കാരം ഏതുവിധത്തിലുള്ളതായിരിക്കുമെന്നറിയുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കാമെന്നു പറയുകയാൽ, അതിനെക്കാൾ ഏതുതരത്തിലുള്ള അനൗപമഗന്ധദൂരിപക്ഷമാണു നങ്ങൾക്കു വേണ്ടതെന്നും, ഏതെല്ലാം അധികാരങ്ങളാണു നിയമസഭയ്ക്കുണ്ടായിരിക്കേണ്ടതെന്നും, ഉള്ള കാഴ്ചക്കുള്ളപ്പറ്റി നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുകയോ ഞങ്ങളു വേണ്ടതു്.”

ബുലിമാനും സ്വതന്ത്രശീലനുമായ ഒരു പിതാവിന്റെ ബുലിമാനും സ്വതന്ത്രശീലനുമായ പുത്രൻ എന്നു വേണമെങ്കിൽ, മി. കയ്യാലം പരമേശ്വരൻപിള്ളയെക്കുറിച്ചു പറയാം. ചങ്ങനാശേരിക്കു സന്നതു നരകിയ മൂല്യയിൽ കഞ്ഞികുറുപ്പണിക്കർ ഉപ്പിയുടെ പുത്രനാണു് ഇദ്ദേഹം. തലമുടിനായ കീറി കൈവരിച്ചും കല്പിക്കുന്ന തീക്ഷ്ണമായ ബുദ്ധിമുട്ടുതെയും, അനിതരസാധാരണമായ നിയമപാണ്ഡിത്യവും, പ്രചണ്ഡമായ വാഗ്വിലാസവുംകൊണ്ടു് അഭിഭാഷകവൃത്തിയിൽ അത്യുന്നത പദത്തിലേയ്ക്കു് അതിശീഘ്രതയിൽ ഉയന്നു മി. കയ്യാലം പരമേശ്വരൻപിള്ള ഒരുകാലത്തു് ഒരു കടന്ന ഉല്പതിക്കുവും, രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭകനുമായിരുന്നു എന്ന വിവരം ഈ തലമുടിയിൽപെട്ട ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളും അറിഞ്ഞിരിക്കാനിടയില്ല. നൂറു-ലെ ഒന്നാംഗതാലയൻ ഒരു രാജകീയവിളംബരമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിനെ പ്രതിഷേധിക്കുകയും, നിയമനിർമ്മാണാവകാശം ജനപ്രതിനിധികൾക്കു നൽകേണ്ടതാണെന്നു് അതിധീരമായി വാദിക്കയും ചെയ്തു ഇദ്ദേഹം അനന്തരകാലങ്ങളിൽ അനന്യസാധാരണമായ തന്റെ പ്രതിഭാവിളാസവും നിയമപരിജ്ഞാനവും ഗവണ്മെൻറിന്റെ സേവനത്തിന്നു സമർപ്പിച്ചു് നിയമസഭയിലെ ലാമെമ്പർപദം പ്രശംസാർഹമായവണ്ണം വഹിച്ചിരുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, ഒന്നിലധികം രാജകീയ

വിളംബരങ്ങളെഴുതിയുണ്ടാക്കുന്ന കത്ത് വ്യം ഏറ്റെടുക്കേണ്ടി വന്നു എന്നുള്ള വസ്തുത ഇവിടെ വിശ്വരണിയല്ല. സേപച്ഛാധികാരഭരണത്തെ പ്രതിഷേധിക്കുവാനും, പൗരാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാനും വേണ്ടി ജനപക്ഷത്തു നിന്നുകൊണ്ട് അതിധീരമായി പോരാടിയ തിരുവിതാംകൂറിലെ പല രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകന്മാരും, പൊതുക്കാര്യജീവിതം ഉദ്യോഗലാപ്തിക്കുള്ള ഒരു ചവിട്ടുപടിയായി മാത്രമാണു കരുതിയിരുന്നതെന്നുള്ള കാര്യം ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല. ഉദ്യോഗ സ്വീകരണത്തെ നിഷേധിക്കുന്ന നിസ്സഹകരണപ്രസ്ഥാനം തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു ശീതപരിപാടിയായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നില്ലെന്നും, പ്രജാധിപത്യഭരണരാജ്യങ്ങളിൽ മന്ത്രിവദംഭപാലെ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനു കാക്കു ക്കാവുന്ന അത്യുന്നതപദം സർക്കാർജീവനമാണെന്നും ഉള്ള വാദം ഉൾപെടുന്നു. പക്ഷേ ജനസേവനത്തിനിറങ്ങിയ നേതാക്കന്മാർ വ്യക്തിപരമായ അഭ്യുന്നതിയെ മാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കി ഉദ്യോഗജീവിതത്തിലേയ്ക്കുയരുന്നത് അനുഗാമികളുടെ ധാർമികശക്തി ക്ഷയിപ്പിക്കുവാനും, അതിനെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ സാമാന്യജനങ്ങൾക്കുള്ള വിശ്വാസം കുറയ്ക്കുവാനും കാരണമാക്കുന്നു. തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെൻറിന്റെർ ലാഭമെന്തെന്ന നിലയിൽ രാജകീയവിളംബരങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി മി. കട്ടാലാ പരമേശ്വരൻപിള്ള എഴുതിയുണ്ടാക്കുമ്പോൾ ന്തം, ന്നു എന്നീ സംവത്സരങ്ങളിൽ ഒരു പ്രക്ഷോഭകോരി എന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം ചെയ്ത പ്രവണമായ പ്രഭാഷണങ്ങളുടെ സ്മരണകൾ ഒരു ചലനചിത്രത്തിലെന്നപോലെ ഒരു പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽക്കൂടി പാഞ്ഞുപൊയ്ക്കൊണ്ടിരുന്നിരിക്കാം.

ന്തം-ലെ ഒന്നാംനൂറ്റാണ്ടിലെന്നതിനുമുള്ള പ്രക്ഷോഭം പകുതി വിജയത്തിലും, പകുതി പരാജയത്തിലുമാണു കലാശിച്ചതെന്ന കാര്യം പ്രസ്താവിക്കുവാനായിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ പ്രക്ഷോഭത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിച്ച് ആദ്യം അതിനെ നയിച്ചതും, നിയന്ത്രിച്ചതും ചങ്ങനാശേരിപരാമേശ്വരൻപിള്ള തന്നെയായിരുന്നു. ഡബ്ല്യു.ജേ.നോട്ടുള്ള ടിവാൻജിയുടെ മുമ്പ

ട്രെയ്ഡ് റിഗിൾ തിരുവനന്തപുരത്തെ ഒരു പ്രധാന പത്രമായിരുന്ന സമഗ്ര പ്രസിദ്ധം ചെയ്ത മുഖപ്രസംഗത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

“അനുജ്ഞാഗന്ധന്മാർ ഭൂരിപക്ഷം നരകിയും, അവർ തീരുമാനങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്നതിൽ കൊടുത്തും, ഉചിതമായ മനോഭാവങ്ങളുള്ള സമ്മതിച്ചുകൊണ്ടും, നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തെ വിശാലപ്പെടുത്തുവാൻ ടിവാൻ രാവുവട്ടാ സമ്മതിച്ചിരിക്കുന്നത് ഏറ്റവും സഹോദരപരമായ വാർത്താകുന്നു. മഹാരാജാവു തീരുമാനത്തിലെ സന്നിധാനത്തിൽ സമുപിച്ച ഓരോരുത്തരുടെയും ഫലമാണ് ഈ ഗുണം. തീരുമാനത്തിലെ യാഥാർത്ഥ്യം ഉപദേശിച്ച് ഇത്രയും അണുപരിഷ്കാരങ്ങൾ ഏറ്റെടുത്തുമാറിയതിൽ മി. രാവുവട്ടായേയും ഇതിലേയ്ക്കായി നിരന്തരം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർക്കുമേയും ഞങ്ങൾ ഫാർട്ടമായി അനുമാദിച്ചുകൊള്ളുന്നു.”

ന-ലെ അനുജ്ഞാലേഖനമുഖന മി. രാവുവട്ടാ ഡയറക്ടറുടെ അഭിപ്രായം നരകിയ വാർത്താ നിരവേററപ്പെട്ടു. പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയിൽ അദ്ദേഹം അംഗങ്ങളായിരിക്കണമെന്നാണ് വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നത്. ഇതിൽ റവറു സ്ഥാനങ്ങൾ അനുജ്ഞാഗന്ധന്മാർ നികു്വെച്ചിരുന്നു. ബാക്കിയുള്ള റവറു സ്ഥാനങ്ങളിൽ മറ്റു എണ്ണം ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കും, ഏതെങ്കിലും ഗവണ്മെന്റിൽനിന്നും നിർദ്ദേശിക്കുന്ന അനുജ്ഞാഗന്ധന്മാർക്കും നരകിയിരുന്നു. ഇങ്ങിനെ ആദ്യമായി തിരുവിതാംകൂർ നിയമസഭയ്ക്കു നിശ്ചിതമായ അനുജ്ഞാഗന്ധ ഭൂരിപക്ഷം ലഭിച്ചു. നിയമസഭയുടെ അധികാരങ്ങളും കറിയൊക്കെ വിപുലപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ബഡ്ജറ്റ് പൊതുവേ വിശദീകരണത്തിനും, ചില പ്രത്യേക ഇനങ്ങളെപ്പറ്റി ബാക്കിയുള്ളവ, വാദപ്രതിവാദം നടത്തി പാസ്സാക്കുന്നതിനും സഭയ്ക്ക് അധികാരം ലഭിച്ചു. കൂടാതെ ചോദ്യങ്ങളും, ഉപചോദ്യങ്ങളും ചോദിക്കുന്നതിനും, പ്രമേയങ്ങൾ കൊണ്ടുവരുന്നതിനും, നിയമസഭാംഗങ്ങൾക്കു പുതിയ റഗുലേഷനനുസരിച്ച് അധികാരമുണ്ടായിരുന്നു.

ഈ നിയമസഭാപരിഷ്കാരംമൂലം ഗവണ്മെൻറ് പ്രകടിപ്പിച്ച ജനഹിതാനുവർത്തിത്വത്തെ അഭിനന്ദിക്കുവാൻ എൽ. എസ്. എസ്. മോളിൽ വച്ചു ചർച്ചനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ ഒരു പൊതുയോഗം കൂടി. എന്നാൽ, അക്കാലത്തുതന്നെ ഉത്തരവാദിഭാവത്തിൽ കുറഞ്ഞ യാതൊരു ഭരണപരിഷ്കാരവുമെങ്കൊണ്ടു തൃപ്പിപ്പെടൻ ഒരുക്കമില്ലാതിരുന്ന തിരുവനന്തപുരത്തെ അഭ്യസ്തവിദ്യമായ യുവാക്കന്മാരുടെ അപ്രതിരോധമായ എളുപ്പക്കൊണ്ട് അഭിനന്ദനപ്രമേയം പാസാക്കുവാൻ സാധിക്കാതെപോയി.

അദ്ധ്യായം ൧൩

നിയമസഭയിലെ നായർപ്രതിനിധികളുടെ പ്രാതികുല്യത്തെ പരിഗണിച്ച് വ്യവ-ലെ നായർറതുലേഷനിലെ ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ പിൻവലിച്ചുകൊള്ളുവാൻ ഗവണ്മെൻറ് അനുമതി നൽകിയ വിവരം ഇതിനുമുമ്പു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ! അങ്ങിനെ ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ കൂടാതെ നിയമമായിത്തീർന്ന പ്രസ്തുത ഖിൽ സമുദായപരിഷ്കർത്താക്കളോടോ, നായർസമുദായത്തിലെ സാമാന്യനേതാക്കളോ, സൗകൃഷിപ്പെടുത്തിയില്ല. ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ കൂട്ടിച്ചേർത്ത് എൺപത്തിനൂറ്റിലെ നായർറതുലേഷൻ പരിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളും, പ്രക്ഷോഭങ്ങളും പൂർവ്വാധികം ശക്തിപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. ഒരു കാലത്തു താവഴിഭാഗംകൊണ്ടു സംരൂപിപ്പെടുമായിരുന്ന സമുദായസേവകന്മാർ, അങ്ങിനെയുള്ള അപൂർണ്ണമായ ഒരു പരിഷ്കാരംകൊണ്ടു സമുദായത്തിന്നു നേരിട്ടിരിക്കുന്ന വൈഷമ്യങ്ങൾക്കു പരിഹാരം നേടുക സാധ്യമല്ലെന്നു ഇപ്പോൾ വാദിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നു. കൂട്ടുകടംബെസ്റ്റാപ്പ്, ഓതകരം മുതലായ കാർഷ്യങ്ങളിൽ സമുലമായ പരിവർത്തനം വരുത്തിയാലല്ലാതെ നായർസമുദായത്തിന്നു നേരിട്ടിരുന്ന അപശതകൾക്കു ഫലപ്രദമായ നിവൃത്തിമാർഗ്ഗം കാണുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള ഉല്പതിസ്തകളുടെ അഭിപ്രായഗതിക്ക് അനുദിനമെന്നവണ്ണം സമുദായമണ്ഡലത്തിൽ പ്രാബല്യവും പിന്തുണയും വർദ്ധിച്ചുവന്നു.

വ്യവ-ൽ ഗവണ്മെൻറ് അപൂർണ്ണമനസ്സോടെയെങ്കിലും ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ നിരാകരിച്ചതിനുശേഷം താവഴികുമത്തിന്നു നായർത്തറവാടുകളിൽ ഭാഗമനുവദിച്ചുകിട്ടുവാൻ വേണ്ട ചില സംരംഭങ്ങൾ നിയമസഭയിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. അങ്ങിനെയൊരു നായർറതുലേഷൻഭേദഗതിബിൽ നിയമസഭയിലുപരിഷ്കരിക്കുവാൻ മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയ്ക്കുനവാദം ലഭിച്ചു. എന്നാൽ മി. വേലുപ്പിള്ളയുടെ ഖിലിന് ഉദ്യോഗസ്ഥദ്രുപക്ഷമുണ്ടായിരുന്ന നിയമസഭയുടെ എളുപ്പിനെ അതിജീവിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടു. വ്യവ-ലെ നായർറതുലേഷ

നിൽ ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ അടങ്ങിയിരുന്നു എന്നും, എന്നാൽ നായർപ്രതിനിധികൾ പ്രസ്തുത വ്യവസ്ഥകളെ എത്രത്തോളം അവ പരിവർത്തിപ്പിക്കാൻ ഗവണ്മെന്റു നിർബന്ധമായി എന്നും ഉള്ള കാരണങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി ഗവണ്മെന്റുതന്നെയും മി. വേലപ്പിള്ളയുടെ ബില്ലിനെ എത്രക്കേൾവാൻ ചെയ്തത്.

ഗവണ്മെന്റിന്റെ യുക്തിബലമായ എത്രയെങ്കിലും ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളെത്തീർത്തു മൂല്യ കൂട്ടി. താവഴിഭാഗത്തിന്നു വേണ്ടി വാദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന സമുദായപരിഷ്കർത്താക്കളിൽ ശ്രീഭാഗവും ആദ്യോഫീസർഭാഗത്തിൽ ഹാജരായ യാതൊരു കൊണ്ടും തൃപ്തിപ്പെടുകയില്ലെന്നുള്ള ഒരു നില വന്നുകൂടി. നായർതറവാടുകളിൽ ഭാഗം അനുവദിച്ചുകിട്ടണമെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി സമുദായമദ്ധ്യേ യാതൊരുപ്രായാസങ്ങളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ താവഴിഭാഗമോ, ആദ്യോഫീസർഭാഗമോ ഏതാണു നായർസമുദായം സ്വീകരിക്കേണ്ടതെന്നുള്ളതായിരുന്നു അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങൾക്കിടനുകരിച്ച മദ്ധ്യമായ പ്രശ്നം. താവഴിഭാഗത്തിന്നു വേണ്ടി വാദിച്ചിരുന്ന ജനങ്ങൾപോലും ആദ്യോഫീസർഭാഗമായിരുന്നു അവരുടെ പാർശ്വപക്ഷമായിക്കരുതിയിരുന്നത്. ആദ്യോഫീസർഭാഗത്തിന്റെ ആദ്യപടിയായി താവഴിഭാഗം നായർസമുദായം സ്വീകരിക്കണമെന്നായിരുന്നു അവർ കൊണ്ടുവന്ന വാദം. എന്നാൽ ആദ്യോഫീസർഭാഗംകൊണ്ടല്ലാതെ നായർസമുദായത്തിനഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടതായിരുന്ന യാതൊരു വിഷമപ്രശ്നങ്ങൾക്കും പരിഹാരം നേടുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നവർ ശഠിച്ചു. പരോതനായ മരണിയിൽ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ സംഘടിപ്പിച്ചിരുന്ന 'നായർ സോഷ്യൽ സർവ്വീസ് ലീഗ്' എന്ന സ്ഥാപനം ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടു കടന്നു ആദ്യോഫീസർഭാഗമുള്ളതെന്നു മക്കത്തായവും നായർസമുദായം അംഗീകരിക്കണമെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ആദ്യോഫീസർഭാഗം ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ മക്കത്തായവാദം സ്വീകരിക്കുവാൻ വിഷമമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെ ആദ്യോഫീസർഭാഗം മക്കത്തായവും സമീപപക്ഷങ്ങളായിക്കരുതുന്ന ഉല്ലാസകരമായ ഒരു വശത്തും, താവഴിഭാഗമാണ് ആദ്യോഫീസർഭാഗമെന്നു മനഗതിയിൽ പുരോഗമിക്കണമെന്നു വാദിക്കുന്ന യാഥാസ്ഥിതികന്മാർ മറ്റൊരു വശം

ഇം നിന്നുകൊണ്ട് ഓരോ കക്ഷിയുടേയും വാക്കുകൾക്കു സമുദായമധ്യത്തിൽ പ്രകൃതപ്രാബല്യമുണ്ടെന്നു കാണിക്കുവാൻ ഭഗീരഥപ്രയത്നങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. നാട്ടിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും ഇരുപക്ഷത്തുനിന്നും വൻപിച്ച സമ്മേളനങ്ങളും, ആലോചനകളും, വാടപ്രതിവാദങ്ങളും മുടക്കാതെ നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. എന്നാൽ ഗവണ്മെൻറുപക്ഷത്തുനിന്നും, യാഥാസ്ഥിതികരുടെ ഇടയിൽനിന്നും ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾക്കു വിരുദ്ധമായ എളുപ്പകൾ വർദ്ധിച്ചതുകൊണ്ടുതോട്ടുകൂടി താവഴിഭാഗത്തിനു വേണ്ടി വാദിച്ചിരുന്നവരുടെ ശക്തി ക്ഷയിച്ചതുകൊണ്ടും, ആദ്യാഹരിയും, മകുതായത്തിനും പ്രാബല്യം വർദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു.

സീ. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ വാദത്തിലാശേഷം നായർസമുദായത്തിലെ പ്രബലമായ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ നേതൃത്വം സമുദായപരിഷ്കരണശ്രമങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വലതു കയ്യാടിനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ളയിൽത്തന്നെയാണു വന്നു ലയിച്ചത്. സമുദായപരിഷ്കരണസംബന്ധമായി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ആവേശജനകങ്ങളായ പ്രചരണകർമ്മം, പ്രചണ്ഡമായ വാദകോലാഹലങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേ എന്തൊരു നേതൃത്വമാണു സ്വജനങ്ങളുടെ ഭാവിഭാവനയിനെ കാംക്ഷിക്കുന്ന താൻ, സമുദായത്തിനു നൽകേണ്ടതെന്തെന്നതിനെപ്പറ്റി പ്രശ്നമായും അർത്ഥപ്രായമായും അദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ബാല്യം മുതൽക്കു സാഹചര്യങ്ങളും, അനുഭവങ്ങളും, സുദീർഘമായ ലോകപരിചയനവും, അവഗാഹമായ ചിന്തയും, പക്ഷപാതയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളും, രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിലെന്നപോലെതന്നെ സമുദായപരിഷ്കരണവിഷയത്തിലും അദ്ദേഹത്തെ ഒരു പ്രതിജ്ഞാവാക്കിത്തീർത്തിരുന്നു. ആദ്യാഹരിഭാഗവും, മകുതായമായകൂമവുമല്ലാതെ മറ്റൊരു മധ്യമാർഗ്ഗങ്ങളെക്കൊണ്ടും നായർസമുദായത്തെ ആശാസ്യമാംവണ്ണം പുരോഗമിപ്പിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. ഉൽക്കണ്ഠാകലമായിരുന്ന ആലോചനകളുടെ ഫലമായി ഒരു സുനിശ്ചിതമായ തീരുമാനത്തിലെത്തിച്ചുവന്നതോടുകൂടി അദ്ദേഹം തന്റെ സർവ്വസാധിനശക്തികളും ഉപയോഗിച്ചു കൊണ്ടു സമുദായപരിഷ്കരണശ്രമങ്ങളുടെ പക്ഷത്തു

നിന്നുകൊണ്ടു പ്രയോഗിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ചങ്ങനാശേരി യെപ്പോലെ പ്രശസ്തനും പ്രചലനമായ ഒരു സമുദായചിന്തകൻറ നേതൃത്വം ഉല്പത്തിക്കും അമൂല്യമായ ഒരു നേട്ടമായി പരിഗണിച്ചു. അതിവശേഷം ആദ്യാഹരിയും മക അയവുമാനവരിച്ചു കിട്ടണമെന്നുള്ള വാദം അപ്രതിരോധ്യമായിത്തീർന്നു.

ഈ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു ന്ദ-ലെ പരിഷ്കരിച്ച നിയമ സഭയിൽ മി. സി. രാമൻതമ്പി ഒരു നായർബിൽ അവതരിപ്പിച്ചത്. മി. സി. രാമൻതമ്പിയുടെ ബില്ലിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ ഉല്പത്തിക്കുമായ സമുദായ ഭേദത്താൽ അല്ലാത്തപോലും തൃപ്തിപ്പെടുത്തുന്നവയായിരുന്നില്ല. പത്രങ്ങളിലും പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലും മി. രാമൻതമ്പിയുടെ ബില്ലിനെപ്പറ്റിയുള്ള മണ്ഡനവിമർശനങ്ങൾ മുഴങ്ങി. പൊതു ജനമിതത്തെ ആദരിക്കുവാനെന്നപണ്ണം അദ്ദേഹം പ്രസ്തുത ബിൽ പിൻവലിച്ചു പുതുക്കി വീണ്ടും നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ പരിഷ്കരിച്ച ബില്ലിലും ആദ്യാഹരിത്വത്തോടു അംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ലാത്തതിനാൽ ആദ്യത്തെ ബില്ലിലുളള സ്വീകാരണത്തന്നെയാണു പുതുക്കിയ ബില്ലിനും പൊതു ജനങ്ങൾ നൽകിയത്. യാഥാസ്ഥിതികരായ നായർനിയമ സഭാംഗങ്ങളുടെ എതുപ്പുറം വഴുപ്പ് വിട്ടുകുത്തേണ്ടിവന്ന ഭാഗവ്യവസ്ഥകളെ ഏതാനും ചിലദേശഗതികളോടുകൂടി മാത്രം അംഗീകരിക്കുയാണു മി. തമ്പി ചെയ്തിരുന്നത്. ആദ്യാഹരി ഭാഗം അന്തിമലക്ഷ്യമായി മി. രാമൻതമ്പിയും സ്വീകരിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും താല്പാലികമായി താവഴിഭാഗത്തുപോയോൺ അദ്ദേഹം ബില്ലിൽ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. ഭാര്യയും പ്രായപൂർത്തി വന്നിട്ടില്ലാത്ത ആൺകുട്ടികൾക്കും, അവിവാഹിതകളായ പെൺകുട്ടികൾക്കും, ചിലവിന നൽകുവാനുള്ള കടമത്താവിനും, പിതാവിനും ഉണ്ടെന്ന് ആ ബില്ലിൽ വ്യവസ്ഥ ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ മൗ വയസ്സ് തികഞ്ഞ ആൺകുട്ടികളെ അവർ വിദ്യാഭ്യാസം തുടങ്ങുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവരോ, മറുപജീവനമാർഗ്ഗങ്ങളില്ലാത്തവരോ ആയിരുന്നാൽക്കൂടി—മി. തമ്പിയുടെ ബിൽ ത്രിരൂപസ്വർഗ്ഗത്തിൽ വിദ്യേന്ദു കൗടാണു ചെയ്തത്.

പിതാവിന്റെ സ്വകാര്യസ്വത്തുക്കളുടെ അവകാശകൃമം സംഭവ
സ്വീച്ച വൃദ്ധ-ലെ റെഗുലേഷനിലെ തത്പരതയെന്നയാണു മി.
തമ്പിയും സ്വീകരിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ വൃദ്ധ-ലെ ബില്ലിൽ
നിന്നു വ്യത്യസ്തമായി നായരേതാനായ ഭർത്താക്കന്മാരെക്കൂടി
അദ്ദേഹം ഈ നിയമത്തിന്റെ പരിധിയിൽ പെടുത്തിയിരുന്നു.
അതു കൂടാതെ സാരാംശത്തിൽ വൃദ്ധ-ലെ ബില്ലിനും, മി. തമ്പി
യുടെ നൂതനബില്ലിനും തമ്മിൽ ഗണ്യമായ വ്യത്യാസങ്ങളൊ
ന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

മി. സി. രാമൻതമ്പിയുടെ ബില്ലിനെപ്പറ്റി സമുദായ
ത്തിനുള്ള സുനിശ്ചിതമായ അഭിപ്രായത്തെ അസന്നിധ്യമായി
ഭേദപ്പെടുത്തുന്നതിന്നു സാർവത്രികമായ പ്രാതിനിധ്യമുള്ള ഒരു
നായർമഹാസമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടേണ്ടത് അത്യന്താപേക്ഷി
തമായിത്തീർന്നു. ഇതിലേയ്ക്കു സമസ്തകേരളനായർസമുദായ
സമ്മേളനത്തിന്റെ നൂന്നു-ലെ വാർഷികം മരുതുകഴി നായർ
സമാജത്തിന്റെ ക്ഷണമനുസരിച്ചു പ്രസ്തുത സംഘടനയുടെ
ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു തുലാമാസം ൨൪-ം,
൨൭-ം തീയതികളിൽ നടത്തുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയും സഹ
പ്രവർത്തകന്മാരും കൂടിയായോചന നടത്തി തീരുമാനിച്ചു.

നായർസമുദായത്തിലെ വിഭിന്നതകളും കക്ഷിമത്സര
ങ്ങളും പരിഹരിച്ചു, കേരളീയനായർസമാജവും, സമസ്തകേരളീ
യനായർസമുദായസമ്മേളനവും പാസ്സരം രണ്ടിപ്പിക്കുവാനുള്ള
ശ്രമങ്ങൾ പരേതനായ ചിറേറടത്തു ശങ്കപ്പിള്ളയുടെ നിരന്തര
മായ ശ്രമങ്ങളുടെ ഫലമായി അതിരൂർസമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു
നടന്നതും, അതിനുശേഷം ഇരുകക്ഷികളിലേയും നേതാക്ക
ന്മാർ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ഒരു കാര്യാലോചനായോഗത്തിൽ
വെച്ച് ദിവാൻബഹദൂർ എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അദ്ധ്യക്ഷനായും,
പി. കെ. കേശവപിള്ള, കെ. ആർ. പത്മനാഭപിള്ള എന്നി
വർ സിക്രട്ടറിമാരായും ഒരു സംയുക്തനിർവാഹകക്കമ്മിറ്റി രൂപ
വൽക്കരിച്ചതും, ഇതിന്നുമുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ
കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെയും സമസ്തകേരളനായർസമു
ദായസമ്മേളനത്തിന്റെയും ഘടനകൾക്കു തമ്മിൽ വലിയ

മിന്നലകളാലായിരുന്നതിനാൽ അവ ശക്തിയും നെഞ്ചു
 ചേർത്തോ, അല്ലെങ്കിൽ ഒന്നിനെ ഉപേക്ഷിച്ചു മറെറാന്നിനെ
 സ്വീകരിച്ചോ, എതുവിധത്തിലാണു ഭാവിയിൽ വാഷികസമ്മേ
 ഉനങ്ങുക നടത്തേണ്ടതെന്നുള്ള പ്രശ്നം ഉണ്ടായിപ്പു. ഈ ദുർവ്വ
 പ്രശ്നത്തിന്നു പരിഹാരമാർഗ്ഗം നൽകേണ്ടവൻ ഹർ മേടത്തിൽ
 കൊല്ലത്തുവെച്ച് ഒരു വാഷികസമ്മേളനം കൂടണമെന്നു നിശ്ച
 യിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും അതു നടന്നില്ല. അങ്ങിനെ മടങ്ങി
 സമ്മേളനം തിരുവനന്തപുരത്തെത്തിയുംവെച്ചു നടത്തേണ്ടതാ
 എന്നു ചങ്ങനാശേരി, കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ
 നിർവാഹകക്കമ്മിറ്റിക്കൊടുത്തിരുന്നപ്പോൾ. നല്ല വിഷയം മുമ്പാ
 തീയതിക്കകം തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിലേതെങ്കിലും സ്ഥലത്തു
 വെച്ചു സമ്മേളനം നടത്തുവാൻ സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ കന്നി,
 മുമ്പാ—അതു തിരുവനന്തപുരത്തു കൂടുവാൻ വേണ്ട നട
 പദികൾ നടത്തേണ്ടതാണെന്നു കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ
 നിർവാഹകക്കമ്മിറ്റി തീരുമാനിച്ചിരിക്കുന്നതായി അവർ
 ചങ്ങനാശേരിക്കു മറുപടി കൊടുത്തു. എന്നാൽ ഈ മറുപടി
 യിലെ ഉള്ളടക്കമനുസരിച്ചു തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽവെച്ചോ,
 തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചോ, സമാജഭാരവാഹികൾ സമ്മേളനം
 നടത്തിയില്ല. ചങ്ങനാശേരി, കേരളീയനായർസമാജപ്രവർത്തക
 നായർ, സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടണമെന്നാവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു്
 ഒന്നിലധികം കത്തുകൾ വീണ്ടും തുടർച്ചയായി അയച്ചുകൊ
 ണ്ണിരുന്നു എങ്കിലും, അവയൊന്നുംതന്നെ അവർ മറുപടി
 അയയ്ക്കുകയുണ്ടായില്ല. വീണ്ടും മുമ്പാ—നാ—നാ—ൽ സമ്മേ
 ഉനം വിളിച്ചുകൂട്ടേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ വ്യക്തമാക്കി
 കൊണ്ടും, അങ്ങിനെ വിളിച്ചുകൂട്ടിയില്ലെങ്കിൽ സ്വതന്ത്രമായി
 മറെറായ സമ്മേളനം നടത്തുവാൻ വേണ്ട നടപടികൾ
 സ്വീകരിക്കുവാൻ താൻ നിർബലനായിത്തീരുമെന്നു മുന്നറിവു
 നൽകിക്കൊണ്ടും, ചങ്ങനാശേരി, കേരളീയനായർസമാജം
 സെക്രട്ടറിക്കു മറെറായ കത്തയച്ചു. എന്നാൽ എട്ടു മാസം
 കാത്തിരുന്നിട്ടും ആ കത്തിനും ഒരു മറുപടിയും ലഭിച്ചതില്ല.

മേൽപ്രകാശി നായർസമ്മേളനത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ
 സമസ്തകേരളനായർസമാജസമ്മേളനം തിരുവനന്തപുരത്തു

പച്ച കൂട്ടവാൻ തീരുമാനിച്ചതിനുശേഷം മുൻപറഞ്ഞ വസ്തുതകൾ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് ചങ്ങനാശേരി ദീർഘമായ പത്രപ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു. ആണ്ടുതോറും നടത്താറുള്ള സമ്മേളനങ്ങൾ രണ്ടു കൊല്ലമായി മുടങ്ങിക്കിടക്കുന്നതിനാൽ സമുദായഭിപ്രായീക കാര്യമായ പല തടസ്സങ്ങളും നേരിട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, സമുദായത്തിന്റെ ഉന്നമനത്തെ പൊതുവെ ബാധിക്കുന്ന പല അടിയന്തിരമായ പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി ഗാഢമായാലോചിച്ചു തുടങ്ങിയതായ തീരുമാനങ്ങൾ ചെയ്യുവാനുള്ള ഘട്ടം ആസന്നമായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, മരുതുകുഴി നായർസമാജത്തിന്റെ ക്ഷണമനുസരിച്ച സമസ്ത കേരളനായർസമുദായസമ്മേളനം തീരുവനതപുറത്തുവെച്ചു നടത്തുവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന് ഈ പ്രസ്താവനയിൽ പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞിരുന്നു.

സമസ്തകേരളനായർസമുദായസമ്മേളനം തീരുവനതപുറത്തുവെച്ചു നടക്കുമെന്ന ബോധ്യമായപ്പോൾ കേരളീയനായർ സമാജം അതിന്റെ ദീർഘമായ സുഷുപ്തിയിൽ നിന്നുണർന്നു. മരുതുകുഴിസമ്മേളനഭാരവാഹികൾ ആദ്യോഹരികളും മക്കത്തായത്തിനും വേണ്ടി അപഞ്ചലമായി നില്ക്കുകയുള്ള ഉല്ലാസങ്ങളായിരുന്നു. കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിരുന്ന പി. കെ. കേശവപിള്ളയും, മി. മജ്ജർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും താവഴിഭാഗത്തെയാണു ശക്തിയായനുകൂലിച്ചിരുന്നത്. ഉല്ലാസങ്ങളുടെ അപ്രതിഷേധ്യനേതാവു, മക്കത്തായവാദത്തിന്റെ ശക്തനായ അനുകൂലിയും, ആയിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയെത്തന്നെയാണു തീരുവനതപുരം ബോധത്തിന്റെ അല്പക്ഷസ്ഥാനത്തെയും മരുതുകുഴി സമാജഭാരവാഹികൾ നിമ്നോന്മുഖത്തിരുന്നത്. ഇതും യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള അതികാഠിന്യമായ എതുപ്തികാരണമാക്കി. മരുതുകുഴിസമ്മേളനത്തിൽ മക്കത്തായവാദത്തിനു പ്രാബല്യവും പിന്തുണയും ലഭിക്കുമെന്നുള്ളതു പ്രായേണ തർക്കം ഒരു സംഗതിയായിരുന്നു. കേരളീയനായർസമാജപ്രവർത്തകന്മാർ അതിന്യമുതിയിൽ ആലോചനകൾ നടത്തി, മരുതുകുഴി സമ്മേളനത്തിനു മുമ്പായിത്തന്നെ തുലാമാസം ൧൫-ാംതീയതി

ഉടേയും ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നായന്മാരുടെ ഒരു പൊതുസമ്മേളനം കൂടുന്നതാണ് ഇപ്പോൾ ആവശ്യമായിട്ടുള്ളതെന്നു പല മാന്യന്മാർക്കും അഭിപ്രായമുണ്ടായിരിക്കുന്നതായും, ഞങ്ങൾ അറിയുന്നു. സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ ഭിന്നിപ്പുണ്ടെന്നുള്ള തെറ്റിദ്ധാരണ നീങ്ങുന്നതിനായി രണ്ടു സമ്മേളനങ്ങളും ഒന്നായി നടത്തണമെന്നും, ആയതിലേയ്ക്കു കേരളീയനായർസമാജത്തെക്കൂടി ക്ഷണിക്കണമെന്നും, പല സമുദായബന്ധങ്ങളും, വിശേഷിപ്പിച്ചു ഞങ്ങൾ അഗ്രാസനമായി വരിച്ചിട്ടുള്ള ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവാർകളും, അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ നടത്തുവാനദ്ദേശിക്കുന്ന വാർഷികസമ്മേളനവും കൂടി സമസ്തകേരളനായർസമുദായസമ്മേളനത്തോടുകൂടി യോജിപ്പിച്ച് അതിലേയ്ക്കു നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്ന തീയതികളിൽ ഞങ്ങളുടെ സ്ഥലത്തുവെച്ചു നടത്തുന്നതിനു സന്തോഷപൂർവ്വം ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളുന്നു."

ഈ സൗഹൃദാർത്ഥ്യകടത്തിനു അപ്പൂതിക്കിതമായ കീതിയിലുള്ള ഒരു സ്വീകരണമാണു കേരളീയനായർസമാജ ഭാരവാഹികൾ നൽകിയത്. മരുതുകുഴിസമാജത്തിന്റെ ക്ഷണത്തെ ചില ഉപാധികളോടുകൂടി സ്വീകരിക്കുവാൻ തയ്യാറാണെന്ന് അവർ മറുപടി നൽകി. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനമൊഴിയണമെന്നും, തത്സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു് ഇരുകക്ഷിയിലുംപങ്കാത്ത ഒരു മാന്യനെ ക്ഷണിക്കണമെന്നുമായിരുന്നു കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ പ്രഥമവും പ്രധാനവുമായ നിർദ്ദേശം. സമുദായത്തിലെ ഭിന്നതകൾ പരിഹരിക്കുവാൻ വേണ്ടി അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനമൊഴിച്ചുവാൻ താൻ സന്നദ്ധനാണെന്നു ചങ്ങനാശേരി മദ്ധ്യസ്ഥനായും മരുതുകുഴി നായർസമാജക്കാരോടുമറിയിച്ചു. എന്നാൽ, ദൈവലാ ഡ്രെസിയിദപേഷപരവ്വ തത്പരമായിത്തന്നെ ഈ നിർദ്ദേശം സ്വീകരിക്കുവാൻ മരുതുകുഴി നായർസമാജക്കാർ വിസമ്മതിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി അദ്ധ്യക്ഷപദം നിരസിക്കുകയാണെങ്കിൽ സമ്മേളനത്താൽ പൊരുത്തം വയ്ക്കുകയാ, സ്വാഗതസംഘാദ്ധ്യക്ഷൻ അഗ്രാസനായിപത്രത്തിൻകീഴിൽ യോഗം നടത്തുകയോ ചെയ്യാമെന്നുവർ ഭീഷണിപ്പെടുത്തി.

ഇതിനിടയ്ക്കു മറ്റു ചിലർ മരുതുകഴിസമ്മേളനത്തിന്റെ
 ആദ്യകലം സ്വീകരിക്കണമെന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് എൻ.
 രാമൻപിള്ളയെ സമീപിക്കുയ്ക്കുവാൻ എങ്കിലും അദ്ദേഹം ആ
 ബഹുമാനത്തിനെ നന്ദിപൂർവ്വം ഉപേക്ഷിക്കുവാണുണ്ടായത്. അദ്ദേ
 ഷപദമൊഴിഞ്ഞുകൊള്ളാമെന്നു ചങ്ങനാശേരിയിൽ നിന്നു
 സന്നിധിതമായ ഉറപ്പു ലഭിച്ചെങ്കിലും, കേരളീയനായർസമാ
 ജത്തിന്റെ ഉപാധികൾ മരുതുകഴിസമാജകാംഗമാരികളെ
 ഛാടിക്കാണു്ഗീകരിപ്പിക്കുക സാധ്യമല്ലെന്നു ബോധ്യമുണ്ടായിരുന്ന
 സന്ധിസംഭാഷണക്കാരിൽ പ്രമുഖനായ ദിവാൻഖെമുദ്ദർ
 എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ള രാജിയാലോചനകൾ തുടർന്നുകൊണ്ടു
 പോകുവാൻ വിസമ്മതിച്ചു രംഗത്തുനിന്നു പിന്മാറി. ഈ
 പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ അദ്ദേഹപദമൊഴിയുന്നതുകൊണ്ടു മരു
 തുകഴിസമാജക്കാർ നിരാശപ്പെടുത്താമെന്നുള്ളതിൽ കവിന്റെ
 യാതൊരു പ്രയാജനമുണ്ടാകുവാനില്ലെന്നു ബോധ്യപ്പെടുത്തു
 കൊണ്ട് ചങ്ങനാശേരി ആ സാഹസത്തിനൊരുങ്ങിയതുമാത്രം.
 കേരളീയനായർസമാജസമ്മേളനവും, സമസ്തകേരളീയനായർ
 സമാജസമ്മേളനവും അവയ്ക്കു നീശ്ചയിച്ചിരുന്ന രണ്ടു തീയ
 തികളിലായി പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം നടന്നു. അങ്ങിനെതന്നെ
 യായിരുന്നു അവ നടക്കേണ്ടിയിരുന്നതെന്ന് അനന്തരസംഭവ
 ങ്ങൾ തെളിയിച്ചു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ നേതാക്കന്മാരുടെ
 വ്യക്തിവിഭേദങ്ങൾ എന്തു രീതിയിലായിരുന്നാലും സമാജ
 പരിഷ്കരണാർത്ഥമുള്ള സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം സാമാന്യ
 നേതാക്കന്മാരായിരുന്ന ഏകരൂപമായ അഭിപ്രായങ്ങളുള്ള രണ്ടു
 സമ്മേളനങ്ങളും രേഖപ്പെടുത്തി.

അദ്ധ്യായം ൧൭

കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിലുള്ള സാമൂഹ്യനും മുൻനിശ്ചയമനുസരിച്ചു റ്റന്ന-തുലാമാസം ൧൭-ാം തീയതി വകൽ പതിനൊന്നു മണിക്കു വിദ്യോദിയാജിബിലി ടൌൺമാളിൽവെച്ചു കൂടി. അതിനെപ്പറ്റി അക്കാലത്തു 'കേരളകൌമുദി'പത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച സമീപമായ വിവരണത്തെക്കാൾ കൂടുതൽ ഭാഗിയായ ഒരു ചിത്രം രചിക്കുക സാധ്യമല്ല.

“പതിനൊന്നു മണിക്കു യോഗം ആരംഭിച്ചു. ഈശ്വരപ്രാർത്ഥനയോടുകൂടിയാണു യോഗം ആരംഭിച്ചത്.....അന്നുതരം മി. പി. കെ. കേശവപിള്ളയുടെ ഉപകൂലപ്രസംഗം ആരംഭിച്ചു. അത് അത്യന്തം ചലിപ്പിച്ചുള്ളതുകൊണ്ട് അതിനെപ്പറ്റി യാതൊന്നും പറയുന്നില്ല.....അദ്ദേഹം പ്രധാന വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയാണ് അദ്ദേഹം പ്രസംഗിച്ചത്. അതിൽ അദ്ധ്യാമതേതത്ത് ഇതരസമുദായങ്ങളോടുള്ള മൈത്രിയായിരുന്നു. ഇതിലെ ഹിന്ദുധർമ്മമോടുകൂടും, കേരളത്തിലും ഇതു പ്രസംഗവിഷയമായിത്തീർന്നിരുന്നതുകൊണ്ടും, കാലവിശേഷത്താൽ അജ്ഞാതരും ചില സാമുദായികകലാപരവും ഉണ്ടായിക്കാണുന്നതുകൊണ്ടും, പൗരസമത്വവാദം, ഈശ്വരന്റെ കൈയ്യൊപ്പാവശ്യമായും മുതലായി പല പുതിയ വാദങ്ങളും കേരളീയജനസമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും, ഇതിലെ “ദേശാഭിമാനി” നേരിട്ട് അദ്ധ്യക്ഷനാട്ട് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി അഭിപ്രായം ചോദിച്ചിരിക്കുന്നതായി കണ്ടുതുകൊണ്ടും, പ്രസംഗത്തിന്റെ ഈ ഭാഗം ഞാൻ കൂടുതൽ ഉൽക്കണ്ഠാതോടുകൂടി ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. മിതഭാഷിയായ അദ്ദേഹം അതിനെക്കുറിച്ച് എല്ലാപക്ഷം അറിയാവുന്ന പൊതുപ്രമാണങ്ങൾ മാത്രം പറഞ്ഞ് ഈ അദ്ധ്യാമതേ സംഗതിയെ അദ്ദേഹം ചില വാചകങ്ങളിൽ വളരെ എളുപ്പം അവസാനിപ്പിച്ചു. വിഷയവിഭാഗം അവസരിച്ച് ഒന്നാമതായി പറയേണ്ടിയിരുന്ന “ഭാഗനിയമം” എന്ന വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഒടുവിലാണു പ്രസംഗിച്ചത്. തൽക്കാലം താമസിപ്പോൾ മതിയെന്നും, വിവാ

ഫത്തിഹ സുന്ദരിയെ വന്നതിനുശേഷം ആരംഭിതം ഭാഗവും, മകനായവും ആഗ്രാമിക്കാമെന്നുമായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗസാരം. ഈ അഭിപ്രായത്തിന് അനുകൂലമായിട്ടായിരുന്നു സമാജനീയന്മാരുടെ കൂട്ടപ്പെട്ടത്തിലിരുന്നത്. എന്നാൽ സമാജഭാരവാഹികളുടെ ആഗ്രാഹംപോലെത്തല്ല സംഗതികൾ അവസാനിച്ചത്.”

“അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിനുശേഷം സെക്രട്ടറിയുടെ റിപ്പോർട്ട് വായനയായിരുന്നു. റിപ്പോർട്ട് അല്പം വായിച്ചുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ മി. ജി. രാമൻചേരനോൻ എം. എ. മുതലായവരായ അസംഗതനായിട്ട് ചങ്ങനാശേരി കെ. പാമേശ്വരൻപിള്ള അവർകൾ ബി. എ. ബി. എൽ. സഭയിൽ സന്നിഹിതനായി. അതുവരെ ഏതാണ്ടു നിരന്തരമായിക്കൂട്ടപ്പോലെ ഇരുന്നിരുന്ന സദസ്യരുടെ ഇടയിൽ പൊട്ടുന്നൊരു പുതിയ ചൈതന്യം ഉണ്ടായതുപോലെ കാണപ്പെട്ടു. ഏകദേശം രണ്ടു മിനിറ്റുനേരത്തേയ്ക്കു തുടർച്ചയായി ഹസ്തതാഡനം നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ മാർക്സിസ് അഫ് വെല്ലസ്ലിയെക്കുറിച്ചു ചരിത്രകാരന്മാർ പറയുമ്പോലെ, മി. പാമേശ്വരൻപിള്ളയെക്കുറിച്ചു “പ്രതിമനായ കൊച്ചുമനയ്യൻ” എന്ന പറയുന്നതിൽ വളരെ അബദ്ധമില്ലെന്നനില തോന്നി. സ്വതന്ത്രവും, ധീരവും, അചക്രവർത്തിയായ ഒരു മനസ്സാക്കി, സേവയ്ക്കും, സ്വകാര്യജാതനോ ലാഭമുല്പാദനമായ ട്രാഡ് വലനത്തോടുകൂടി, വൈദികനോടുകൂടുന്നതിനോ വേണ്ടി മനസ്സാക്കിയ ബലികഴിക്കാത്ത സ്വഭാവമാർഗ്ഗം, ഇത്യാദി വിരോധഭാവവിതരണമായി ഒരു നായകനായിരിക്കണമെന്നുള്ളതു ഇന്നുതന്നെ ഇത്രയും തികച്ചു ഈ “പ്രതിമനായ കൊച്ചുമനയ്യൻ”നിൽ കാണുന്നതിനെക്കുറിച്ച് എനിക്കു ലേശം അജ്ഞത തോന്നുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ സമുദായനേതാക്കന്മാരായിരുന്നത് തശോമാശ്രമിശേഷന്മാരായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള കാവാലം നീലകണ്ഠപിള്ള, നായർസമുദായജനവിതാവു സി. കൃഷ്ണപിള്ള മുതലായ വന്യഗുരുഭൂതന്മാരുടെ അനുഗ്രഹീതശിഷ്യനായ ഇദ്ദേഹം ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തന്റെ നിലയിൽ പ്രവൃത്തിരംഗത്തിലിറങ്ങിയിട്ടു ഇപ്പോൾ പതിനാറു കൊല്ലം തികഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നാണു ഓർ

രാജ്. ധൃം-ാമാണ്തെ പ്രസിദ്ധമായ നായർക്കുറുപ്പായ ഒരു സമാധാനപ്പെടുത്തുന്നതിനു ചെയ്തതായ വർദ്ധകരമായ ഗുഹമാണ് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ പൊതുക്കുരുശ്ശിമേയ്ക്കുള്ള അറക്കേററമെന്നു തോന്നുന്നു. ആദ്യ കേൾവ്വം മേയ്ക്കേററമെന്നു നായന്മാരിൽ ചിലർ നടത്തിയ അക്രമങ്ങളാൽ അറക്കേററവായ പുലയന്മാരുടെ കല്പമാലകലാപം ശമിപ്പിക്കാൻ കൊല്ലത്തു നടത്തിയ യോഗത്തിന്, ധൃം-ാമാണ്തെ യോഗത്തിൽ കട്ടിത്തക്കക്കാരനായിരുന്ന ഇദ്ദേഹം, അദ്ദേഹസംരക്ഷണനായി അഗ്രാസനം വഹിച്ചുകണ്ടപ്പോൾ, മി. പരമേശ്വരൻപിള്ള ഏതനാൾ കൂടി കഴിഞ്ഞാലാണ് ഇനി തീരുവിതാലൂറിലേ പൊതുജനസമുദായനേതൃത്വം വഹിക്കുവാൻ ജനങ്ങളാൽ പ്രതിഷ്ഠനായിത്തീരുന്നതെന്നു ഞാൻ അലോചിച്ചു. ഏതാണ്ട് അതിനനുക്രമമായ കാലത്തിന്റെ അയഞ്ഞോടയയത്തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. കഴിഞ്ഞ ഏതാനും കൊല്ലങ്ങളിൽ സംഭവിച്ച ഭൂലോകകലാപത്താൽ പ്രബലമായ ഒരു വലിയ യുവജനസൈന്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൊടിക്കീഴിൽ വേല ചെയ്യാൻ തയ്യാറായി നിൽക്കുന്നുണ്ട്. യുവാക്കന്മാർ മാത്രമല്ല, മി. മുരളിയിൽ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള മുതലായി യുവഏകദമുള്ള വൃദ്ധന്മാരും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തെ കാക്കിക്കുന്നുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. മി. പരമേശ്വരൻപിള്ള പ്രസിഡൻറായിരിക്കുന്ന നായർസേവാസംഘം തീരുവിതാലൂറിലേ ആദ്യത്തെ സേവാസംഘമാകുന്നു. ഈ സംഘത്തിന്റെ ഭൂമിഫലങ്ങളുടെ മുതിർന്നതൃപ്തയാണുമാർ മറ്റു ചില സംഘങ്ങളുടെ അമുതലാലപ്രസംഗത്തെക്കാൾ ജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസജനകളായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നു സംശയം കൂടാതെ പറയാവുന്നതാണ്. ഇത്യാദി കാരണങ്ങളാൽതന്നെയായിരിക്കണം ഈ പ്രതിഫന്നായ കൊച്ചുമനഷ്യന്റെ ആഗമനത്തെ സമസ്തർഹസ്മൃതാവനാശോചനംകൊണ്ടു സൽക്കരിച്ചത്....."

“സെക്രട്ടറിയുടെ റിപ്പോർട്ടിൽ സമാജത്തിൽനിന്നും അയച്ചിരുന്ന ചോദ്യപത്രത്തിനത്തക്കയച്ചുവരിൽ നൂറു പേർ ആദ്യോഹരിഭാഗത്തെയും, ൪൦൦ പേർ താവഴിഭാഗത്തെയും അനുകൂലിച്ചു മറുപടി അയച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എന്നു കാണുന്നുണ്ട്.....ആദ്യോഹരിഭാഗം അഭിലഷിച്ച സാക്ഷി

കളിൽ ചിലർ മുരണിയിൽ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള അമ്പലക്കുളം
 മറ്റു മറ്റുള്ളവരും വരാംവരാം എന്ന് കേൾക്കുന്ന ചെറുപ്പക്കുട്ടികൾ സൂചി
 പ്പിച്ചു ആ വാദത്തിന്റെ ശക്തിയെ കുറയ്ക്കുവാൻ നായർ
 സമാജനീയർക്കുവേണ്ടി ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്."

"നിർദ്വേഷവായന കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം നിശ്ചയങ്ങൾ
 കാരണമായി പാസ്സാക്കിത്തുടങ്ങി.....ഒൻപതാമത്തെ
 നിശ്ചയം ഭാഗം അനുവദിക്കണമെന്നും, പത്താമത്തെ സർവ്വ
 പ്രധാനമായ നിശ്ചയം തൽക്കാലം താമസിപ്പാൻ മതിയെന്നും,
 ചർച്ചയായിരുന്നു. നായർഗുരുവേലൻ പരിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള
 ബില്ലിന്റെ പ്രയോജനമായിട്ടുള്ള പ്രസിദ്ധനായ മി. സി.
 രാമൻതമ്പി ബി. എ. ബി. എസ്. ആയിരുന്നു ഈ നിശ്ചയം
 ഫലപ്രദമായി. മി. എ. എം. കോമലപ്പിള്ള അതിനെ പിൻ
 താങ്ങി. ഉത്തരവാദിത്വം സംരക്ഷിക്കുകയും ഉപപദ്ധതികളായിത്തീർന്നി
 യെന്ന സമാജനപക്ഷികളിൽ സദസ്യർ ഗാഢമായിത്തീർന്നുവെച്ചു
 ശ്രമിച്ചുതുടങ്ങി. വാർദ്ധവ്യശാസ്ത്രം സി. മാധവൻപിള്ള
 അമ്പലക്കുളം ഈ നിശ്ചയത്തെ ശക്തിയോടും യുക്തിയോടുംകൂടി
 എതിർത്തു.....അദ്ദേഹം ഹിന്ദുക്കൾക്കും മറ്റും
 തന്നെ അനുകൂലമായി വോട്ട് നോക്കുകയും തുടർച്ചയായി പര
 മപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. സദസ്യർ ഉത്തരവാദിത്വം ഹിന്ദുക്കൾക്കും
 ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. മരുമക്കത്തായമാമത്തിന്റെ നാരാ
 യണത്തിൽ വാർദ്ധവ്യശാസ്ത്രം മാധവൻപിള്ള അമ്പലക്കുളം
 വാർദ്ധവ്യ എന്തെന്ന പദം. എന്നാൽ ആ മരുമക്ക
 തമ്മിൽ ഉറപ്പിച്ചു നോക്കുന്നതായി കീറുന്നതിനു ബലിയുടനീളം പ്രസ
 ലനം പ്രസംഗമുണ്ടായ ഒരു യുവാവു പാർലമെന്റ
 ത്തിൽ കയറി സിംഹനാദം മുഴക്കിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ സദസ്സിലു
 ണ്ടായ ഹിന്ദുക്കൾക്കൊക്കെയും അമ്പലക്കുളമായിരുന്നു.
 ഈ യുവാവിനെ തടയുവാൻ രാത്രിയിൽ റെയിൽവേയിൽ
 വെച്ചു കണ്ടിരുന്നു എങ്കിലും, ആരെന്നെ തിരിച്ചറിയാൻ
 കഴിഞ്ഞില്ലായിരുന്നു. പ്രസംഗമുണ്ടായി മി. ജി. രാമൻമേനോനിൽ
 നിന്നാണ് ഈ യുവാവ് മി. എം. എസ്. നായർ ബി. എ-യാ
 ണെന്ന് എന്തിനെന്നു മനസ്സിലായത്. അദ്ദേഹത്തെപ്പോലുള്ള
 പ്രസംഗമുണ്ടായുള്ള അരു ഡസൻ ആളുകൾ തിരുവിതാംകൂ
 റിലുണ്ടായാൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഒരു പത്രക്കാരനായിരുന്നു

കുന്നതിനെക്കാൾ ശക്തിമത്തായ ജനാഭിപ്രായരൂപീകരണം സുസാധ്യമായിത്തീരുമായിരുന്നു എന്നെനിക്കു തോന്നി. മി. എം. എൻ. നായരുടെ വാദപ്രഹരം മേൽക്കുമേൽ ശക്തിയോടുകൂടി എററുതട്ടങ്ങിയപ്പോൾ താവഴിഭാഗകക്ഷിക്കാരുടെ സകല നാഡികളും തളർന്നു എന്നുതന്നെ പറയാം. അര മണി കൂറ്റിനെ അഞ്ചു നിമിഷമാക്കി തോന്നിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഈ യുവാവു വിജയിയായി പ്ലാറ്റഫോമത്തിൽ നിന്നിറങ്ങിയപ്പോൾ മി. ജി. മാമൻമേനോൻ എം. എ. പ്ലാറ്റഫോമത്തിൽ കയറി. കൊടുങ്കാറ്റിന്റെ പിന്നാലെയുള്ള ശാന്തത അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിനുമായിരുന്നു എങ്കിലും, മകുടത്തായത്തിനനുക്രമമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയോടുകൂടിയ വാക്കുകൾ യുക്തിയുക്തങ്ങളും പ്രതിയോഗികളാലും ആദരണീയങ്ങളുമായിരുന്നു. കൽക്കളം കമാരപിള്ള മുതലായ സുസമ്മതന്മാരായ യോഗ്യന്മാർക്കുടിയും താവഴിഭാഗംകൊണ്ടു തൽക്കാലം തൃപ്തിപ്പെട്ടാൽ മതിയായിരുന്നു എന്നുള്ള അഭിപ്രായക്കാരായിരുന്നു എന്നുവരികിലും, വലിയ ഭൂരിപക്ഷം ആദ്യോഹരിഭാഗത്തിന് അനുകൂലമായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ കഴിഞ്ഞല്ലോ..... ഈ യോഗത്തിൽ താവഴിഭാഗത്തിന് അനുകൂലമായ നിശ്ചയങ്ങൾ പാസാക്കണമെന്നുള്ള പ്രത്യേക ഉദ്ദേശം യോഗപ്രവർത്തകന്മാർക്കുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും, പ്രവർത്തകന്മാരിൽ പ്രമാണിയായിരുന്ന മി. പി. കെ. കേശവപിള്ള ഉദ്ദേശ്യവിപരീതമായ വഴിക്കു സംഗതികൾ ഉണ്ടുപോകുന്നു എന്നുകണ്ടിട്ടും, അക്ഷോഭ്യനും നിഷ്പക്ഷപാതിയുമായിരുന്ന് അത്യക്ഷമുക്തങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കുന്നതിൽ കാണിച്ച മനസ്സാന്നിദ്ധ്യം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശതകൂളാൽപ്പോലും മകുടകണ്ഠം ധ്വജനീയമായിരുന്നു എന്നു സംശയംകൂടാതെ പറയാവുന്നതാണ്..... ഏതായാലും ഒരു സംഗതിതീർച്ചതന്നെ. മരുമകുടത്തായത്തിന്റെ മരണശാസനം ഏഴുതിക്കഴിഞ്ഞു.”

കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ ചരമശാസനവും ഈ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചുതന്നെ ലിഖിതപ്പെടുത്തി. അതിനുശേഷം പിന്നീടൊരിക്കലും കേരളീയനായർസമാജത്തിന്റെ നാമധേയം പുറത്തു കേട്ടിട്ടില്ല.

നായർസമുദായവിജ്ഞാനകോശത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ചതായ
 ചരിത്രത്തിൽ അതിപ്രാധാന്യമുള്ളതായ മരുതംകുടിസമേളനം
 1920-21-22-ൽ തിരുവിതാംകൂറിൽ മരുതംകുടി നായർസമാ
 ജ്ഞത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു. ഇ
 തുടലാം വിപുലമായ തോതിൽ സമേളനം വരുമകാമായി
 നടത്തുന്നതിനു വേണ്ട എല്ലാ ഒരുക്കങ്ങളും യോഗദോഷവാഹി
 കൾ കാര്യംകൂടി ചെയ്തുതീർത്തിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ
 നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും മലയാളത്തിലും പ്രതിനിധികൾ
 യഥാകാലം സമേളനത്തിൽ സന്നിഹിതനായി തിരുവന
 ന്തപുരത്തെത്തിച്ചേർന്നു. മലബാറിൽ നിന്നുപോലും അപൂർവ്വം
 ചില പ്രതിനിധികൾ ഈ സമേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. തിരു
 വനന്തപുരത്തിനു പുറത്തുനിന്നും വരുമെന്നിരിക്കുന്ന പ്രതിനിധി
 കൾക്കു ഭക്ഷണത്തിനും താമസത്തിനും മറ്റുമുള്ള സൗകര്യങ്ങൾ
 ചെയ്തുകൊടുക്കുവാൻ ദോഷാഹിതം പുരേയും ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു.
 നായർസമുദായത്തിന്റെ അനുഭവമുള്ള സകല ഉൽക്കണ്ഠാ
 നും ഉത്സാഹത്താലും കാരണക്കാരനായി, മണ്ണെണ്ണയും സമു
 ദായമതന്മാർക്കുവേണ്ടുന്നതായ നേതൃത്വം നൽകി പ്രശസ്തി
 ചിട്ടയായ, സി. ഗുപ്തപിള്ളയുടെ ഭൗതികാവശിഷ്ടങ്ങൾ
 അത്യവിശ്രമകൊണ്ടിരുന്ന പുണ്യഭൂമിയിൽനിന്നും ഏതാനും
 വാക്കുകൾമാത്രം അകലെ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കുന്നിൽചെവി
 ലായിരുന്നു, സമേളനം നടത്തുന്നതിനുള്ള ഗൗരവമായ പത്ത്
 അതിമനോഹരമായി കെട്ടി അലങ്കരിച്ചിരുന്നതു്. മൂപ്പായി
 രത്തിൽപരം ഭരതങ്ങൾക്കു സൗകര്യമായിരുന്നു യോഗനടപടി
 കൾ വീക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടത്ര വിസ്തൃതിയോടുകൂടിയാണു് ആ
 പത്ത് നിർമ്മിച്ചിരുന്നതു്. തിരുവനന്തപുരത്തെപേരും പെരു
 മയ്യമുള്ള മിക്ക നായർകുടുംബങ്ങളിലേയും മാനുവൽമാതികൾ
 ഉൾപ്പെടെ ഒട്ടനേകം സ്ത്രീകൾ സമേളനത്തിൽ സന്നിഹിതരും.
 സമേളനം ആരംഭിക്കുവാനുള്ള സമയമടുത്തുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ
 മനശ്ശെശ്വരസ്തോത്രങ്ങൾ ഒരു മഹാസമുദ്രമല്ലാതെ യോഗസ്ഥലത്തു
 മറ്റൊന്നും കാണുവാൻ കഴിയാതായിരുന്നില്ല. സമേളനത്തിന്റെ
 പ്രാതിനിധ്യസ്വഭാവവും, അതിന്റെ നടത്തിപ്പിനായി ദോഷാ
 ഹിതം എപ്പോഴും ചെയ്തിരുന്ന സമീകരണങ്ങളുടെ വൈപുല്യ
 വും, അവിടെവെച്ചു ചെയ്ത തിരുമാനങ്ങളുടെ ഉദ്യോഗപകര
 ളായ ഫലങ്ങളും, ഒന്നിച്ചുമേൽപ്പറഞ്ഞവയിൽ ഈ സമേ

ഉന്നത വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ നടന്നിട്ടുള്ള മഹാനാമക നായർ മഹാസമ്മേളനത്തെയും അപേക്ഷിച്ചു കൂടുതൽ പ്രാധാന്യം വഹിക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു എന്ന നിരക്കേപമായി പ്രസ്താവിക്കാം.

നായർസമുദായം ഒരു ചർച്ചപ്രതിസന്ധിയിൽ കൂടി മനോഹരമായ പ്രയാണാവസ്ഥയിലായിരുന്നു കഴിഞ്ഞു. ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു പുരാതനചരിത്രവും, ഉൽകൃഷ്ടമായ പാരമ്പര്യങ്ങളും, ഉറപ്പു സാധനങ്ങളിലുള്ള നായർസമുദായത്തെ ആശ്രയിച്ച്, മദ്ധ്യമാർഗ്ഗം മാനുഷമനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതാണെന്നായി ചർച്ചപ്രയാണത്തിനിടയിൽ ഉണ്ടായിരുന്ന പാരക്കെട്ടുകളിൽ ചെന്നിട്ടു ശിഥിലപ്പെട്ടുപോകാതെ, അമച്ഛലമായ ധീരത്വത്തോടും, അത്യന്തമായ സമർത്ഥതയോടും അസാധാരണമായ കർമ്മപാടവത്തോടും കൂടി നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാൻ സുസമ്മതനായ ഒരു കർമ്മസമിതിയെ നേതൃത്വം അത്യന്താപേക്ഷിതമായിത്തീർന്നിരുന്നു. ആ നേതൃത്വത്തിനുള്ള അനിഷേധ്യമായ യോഗ്യതകൾ നായർസമുദായത്തിലെ ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളും അന്നു ചങ്ങനാശേരിയിലാണ് ഒന്നിച്ചത്. ആ ഭാരം അവർ അദ്ദേഹത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. തന്നിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്ന ശ്രേഷ്ഠകരമായ കർമ്മങ്ങളുടേയും, ഗുണമേന്മയായ ഉത്തരവാദിത്വത്തിന്റേയും, ശ്രമകരമായ ഭാരം വഹിക്കുവാനുള്ള പ്രാപ്തിയെപ്പറ്റി ഹൃദയത്തിലലയുന്ന ഉൽക്കണ്ഠാകലമായ വികാരസമ്മർദ്ദങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്ക്, നഗ്നശിരസ്സുമായി നിന്നുകൊണ്ടാണ് ചങ്ങനാശേരി ആ മഹാസമ്മേളനത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചത്. സമ്മേളനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തു നിന്നുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം സ്വസ്ഥമായതന്നെ വശ്യമായിരുന്ന ധീരവും ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ നേതൃത്വം നൽകി. ചങ്ങനാശേരി ആ സമ്മേളനത്തിൽ ചെയ്ത ഭീഷ്മവും കാൽസമ്പൂർണ്ണമായിരുന്ന പ്രസംഗം മനമകുന്തായതായകമത്തിൽനിന്നും കൂടുകുറച്ചുപോകാതിൽനിന്നും ആദ്യമായിത്തന്നെ മകുന്തായത്തിലേയ്ക്കും പരിവർത്തനം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന നായർസമുദായം അവരുടെ വിശ്വാസപ്രമാണമായി അംഗീകരിച്ചു. സമുദായത്തിന്റെ ഉപയുക്തമായ പുരോഗതിയ്ക്കും, ആദ്യമായിട്ടും മകുന്തായവും

അല്ലാതെ മറു യാതൊരു മന്യമാർഗ്ഗങ്ങളും പ്രയോജനപ്പെടുകയില്ലെന്ന ഭീർഘകാലത്തെ അനുഭവങ്ങൾകൊണ്ടും ആലോചനകൾകൊണ്ടും അദ്ദേഹം ദൃഢമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ആദ്യോഹരിയുടെ പ്രതിഭുലമായി യാഥാസ്ഥിതികന്മാർ സാധാരണ കൊണ്ടുപരാമുഖമായിരുന്ന ന്യായങ്ങളെ അദ്ദേഹം ഭക്തിയുക്തമായി നിരൂപണംചെയ്തു ഖണ്ഡിച്ചു. ആദ്യോഹരികൊണ്ടു സമുദായം എങ്ങിനെ ഉന്നമിക്കുമെന്ന് അദ്ദേഹം കണക്കുകൂട്ടി ഉദാഹരണങ്ങളുംകൊണ്ടു വിശദമാക്കി. അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം മിക്ക ഭാഗങ്ങളുടേയും മുക്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയ്ക്കു വിഷയമായി.

ഈ സമ്മേളനത്തിലവതരിപ്പിക്കുവാൻ ഉള്ള പ്രമേയങ്ങളെഴുതിയുണ്ടാക്കുവാൻ സാർവ്വത്രികമായ പ്രാതിനിധ്യമുള്ള ഒരു വിഷയനിർണ്ണയക്കമ്മിറ്റി ആദ്യദിവസംതന്നെ രൂപവല്പരീകപ്പെട്ടിരുന്നു. ഭീർഘമായ ആലോചനകൾക്കും, തീഷ്ണമായ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കും ശേഷം പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി അംഗീകരിച്ച പ്രമേയങ്ങൾപോലും അതിസൂക്ഷ്മമായ വിമർശനങ്ങൾക്കും ഉദ്ദേശനകമായ വാഗ്സമരങ്ങൾക്കും ശേഷം മാത്രമാണ് പൊതുസമ്മേളനമാംഗീകരിച്ചത്. ഏകദോഷാപ്രതത്തെ സംബന്ധിച്ച പ്രമേയമാലോചനയ്ക്കു വന്നപ്പോൾ മി. കല്യാലാ അതിനെ ശക്തിയുക്തം എതിർക്കുകയും, അതിനെത്തുടർന്ന് വാശിപ്പൂർവ്വം നടന്ന ഭീർഘമായ വാദകോലാഹലങ്ങൾക്കു ശേഷം വോട്ടെടുത്തപ്പോൾ മുന്തൂക്കിത്തപഞ്ഞൊരു വോട്ടിനെ തിരായി മുന്തൂക്കിത്തപത്തിന്റെ വോട്ടുകൾ പ്രമേയത്തിനനുകൂലമായി ലഭിച്ചതുകൊണ്ട് ഒരൊറ്റ വോട്ടിന്റെ ഭൂരിപക്ഷത്തോടു കൂടി മാത്രം അതു പാസാകുകയും ചെയ്തു എന്നു പറഞ്ഞാൽ സമ്മേളനത്തിലെ നടപടികൾ കേവലം രൂപലാരികം മാത്രമായിരുന്നില്ലെന്നു വ്യക്തമാക്കുമല്ലോ! ആദ്യോഹരിയേയും മകുതായത്തേയും സംബന്ധിച്ച സമ്മേളനത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ പ്രമേയവും സുദീർഘമായ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കു വിഷയമായി. പ്രസ്തുത പ്രമേയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇരുപക്ഷത്തേയ്ക്കുമുള്ള വാദങ്ങൾ അവ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻവേണ്ട ശ്രമിയും കാര്യബോധവുമുള്ള മാനുഷാർ സമ്മേളനസമക്ഷം സമർപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. താവഴിദോഗതത്വം നായർസമുദായം അംഗീകരിക്കു

നന്നുകൊണ്ടിരിക്കാവുന്ന ഗുണങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ഗംഭീരവാദ
 ങ്ങൾ ആ കക്ഷികൾ സഭയുടെ മുൻപാകെ ഫാജരാക്കി. വാദ
 പ്രതിവാദങ്ങളുടെശേഷം ബഹുഭൂരിപക്ഷത്തോടെ ആജ്ഞാപരി
 യുക്തയും മക്കത്തായത്തിന്റേയും തത്വങ്ങൾ സമ്മേളനമംഗീക
 രിച്ചു. ഈ തത്വങ്ങളെ ആസ്പദമാക്കി ഒരു ബിൽ എഴുതിയ
 ഷാക്കി, നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി,
 മി. കേ. ശങ്കരപ്പിള്ള, മി. കണ്ണാലം പരമേശ്വരൻപിള്ള,
 പി. കേ. നാരായണപിള്ള, മി. സി. രാമൻതമ്പി, മി. ജി.
 രാമൻമേനോൻ, മുരണിയിൽ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള, ആർ. ഈശ്വര
 പിള്ള, മി. എ. ജി. മേനോൻ, എം. സി. ശങ്കരപ്പിള്ള എന്ന
 വരടങ്ങിയ ഒരു കമ്മിറ്റിയെ കൂടുതൽ അംഗങ്ങളെ ചേർക്കുന്നതി
 നുള്ള അധികാരത്തോടുകൂടി നിയമിച്ചതിനുശേഷം സമ്മേളനം
 പിരിഞ്ഞു. അങ്ങിനെ ഒരുകാലത്തു നാമർസമുദായത്തിന്റെ
 സർവ്വതോമുഖമായ അഭിവൃദ്ധിക്ക് ഒരുനത്യത്തിനും നിദാന
 മായിരുന്നതും. എന്നാൽ കാലഗതിയുടെ പരിണാമഫലം
 കൊണ്ടു സമുദായത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കും വ്യക്തികളുടെ വികാ
 സത്തിനും പ്രതിബന്ധകാരണമായിത്തീർന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നതു
 മായ, മതമക്കത്തായമായകൂടത്തിന്റേയും കൂടുകടാഘവ്യവ
 സ്ഥകളുടേയും ഭേതവാക്യം ചൊല്ലിയതു മരുതുകഴി നായർ
 സമാജത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കൂടിയ സമസ്തകേരളനായർ
 സമുദായസമ്മേളനത്തിൽ വെളായിരുന്നു.

അല്പായം ധവ

അപാരബുദ്ധിമാനും എന്നാൽ അധികാരപ്രമത്സനാചാരിയെന്ന സർ. പി. രാജഗോപാലാചാരി ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഭരണവൈകല്യങ്ങളെ അതിപരമ്പരയായ ഭാഷയിൽ വിമർശിച്ച് സ്വാഭാവികമായി കേ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ തിരുവിതാംകൂറിൽ നിന്നു നാടുകടത്തി തന്റെ ഭരണത്തെ എന്നേയ്ക്കുമായി കളങ്കപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനാഗാമിയായിരുന്ന മന്ദഗുപ്തൻനായർ നെ-ലെ ഒന്നാംഗുലേഷൻ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തവാൻ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിനെ ഉപദേശിച്ചു മറുവിധത്തിൽ സംഭവസൂത്രമായിരുന്ന തന്റെ ഭരണകാലത്തെ അപ്രശസ്തവും അനാദരണീയവുമാക്കിത്തീർത്തു. മലയ്ക്കു കൃഷ്ണൻനായർക്കു ശേഷം തിരുവിതാംകൂർ ദിവാൻപദത്തെ അധിരോഹണം ചെയ്ത മി. ടി. രാഘവയ്യ തിരുവനന്തപുരത്തെ വിദ്യാലയങ്ങളെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായും അക്രമമായും കാര്യപരമമായി മർദ്ദിച്ചു പൊതുജനാഭിമുഖത്തോടു കൂടി ആരംഭിച്ച തന്റെ ഉദ്യോഗജീവിതത്തെ മലിനപ്പെടുത്തി.

മി. രാഘവയ്യ രാജ്യത്തെ നികുതി വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനോ എന്നതോന്നുമാത്രം അമാനുഷ്യം പ്രകാശത്തിൽ, പ്രസ്തുത വർഷം തുടങ്ങി വിദ്യാലയങ്ങളിലെ ഫീസു വർദ്ധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നതായി ഭരണരവു പറപ്പെടുവിച്ചു. വിദ്യാലയവർദ്ധനവോടൊപ്പം ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കുശേഷം അവിമിതമായും സേപ്തമാസ സാരമായും പറപ്പെടുവിച്ച ഈ ഉത്തരവിനെപ്പറ്റി രാജ്യമൊട്ടുക്കു വിദ്യാത്മികളുടേയും രക്ഷകന്മാക്കുമാരുടേയും ഇടയ്ക്ക് അമിതമായ അസംതൃപ്തിയും എതിർപ്പും പ്രകടമായി. ഗവണ്മെന്റിന്റെ നീതിരഹിതമായ ഈ നടപടിയെ പ്രതിഷേധിച്ച രാജ്യമൊട്ടുക്കു സംഘടിതമായ ഒരു വിദ്യാലയത്യാഗപ്രസ്ഥാനമാരംഭിക്കുവാൻ തിരുവനന്തപുരത്തെ വിദ്യാത്മികൾ നേതൃത്വം നൽകി. തിരുവനന്തപുരത്തെ പ്രധാന വിദ്യാലയങ്ങളിലൊന്നായ വഞ്ചിയൂർഹൈസ്കൂളിലാണ് ഈ പ്രതിഷേധപ്രകടനം

ആരംഭിച്ചത്. ഒരു പ്രദേശത്തിൽ പതിവനുസരിച്ചു പ്രസ്തുത
 വിദ്യാലയത്തിൽ ഫാദറായ ബാലന്റർ പത്തു മണിക്ക് അവ
 ടെസ് ക്ലാസുകൾ വിട്ടിറങ്ങി പൊതുനിരത്തുകളിൽ കൂടി ഗംഭീര
 മായ ഒരു ഘോഷയാത്ര നടത്തി. ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായിരുന്ന
 കാലമുതൽക്കുതന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തെ പൊതുക്കാര്യജീവിത
 ത്തിൽ ഗണ്യമായ ഒരു പങ്ക് വഹിച്ചിരുന്ന മി. സി. കട്ടൻനായ
 രുടെ കനിയുസാരോട്നം, അറു വഞ്ചിയുർവ്വൂളിലെ ഒരു
 വിദ്യാർത്ഥിയുമായിരുന്ന മി. സി. കൃഷ്ണൻനായരാണ് പരസ്യമാ
 യി ഈ പ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിച്ചത്. വഞ്ചിയുർ
 വ്വൂളിൽ ആരംഭിച്ച പ്രകടനകൾ എതാനും മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ
 കാട്ടുതീപോലെ തിരുവനന്തപുരത്തുമു മറ്റു വിദ്യാലയങ്ങളി
 ലേയ്ക്കും പടർന്നുപിടിച്ചു. വിദ്യാർത്ഥികൾ കൂട്ടത്തോടെ അദ്ധ്യയ
 നശാലകൾ വിട്ടിറങ്ങി വഞ്ചിയുർവ്വൂളിൽനിന്ന പുറപ്പെട്ടിരുന്ന
 ഘോഷയാത്രയിൽ സന്ധിച്ചു നഗരവീഥികളിൽ കൂടി മാർച്ചു
 ചെയ്തു. മദ്ധ്യാഹ്നമാകുന്നതിനു മുമ്പുതന്നെ തിരുവനന്തപുര
 ത്തെ വിദ്യാലയങ്ങൾ മിക്കതും അടച്ചുപൂട്ടുവാൻ അധികാരി
 കൾ നിർബ്ബരാതി. തിരുവനന്തപുരം നഗരം പ്രമുഖസ്ഥ്യമായി
 ചുമഞ്ഞു. ഉദ്യോഗസ്ഥലോകവും പൊതുജനനേതാക്കളാൽ
 എന്തുചെയ്യണമെന്നറിയാതെ അമ്പരന്നു. വിദ്യാർത്ഥികളെ
 നിയന്ത്രിക്കുവാനോ, ഉപദേശിക്കുവാനോ, നയോപായങ്ങൾ
 കൊണ്ടു സ്വന്തനപ്പെടുത്തുവാനോ വേണ്ട വിപദിയെപ്പറ്റും
 പോലും ആർക്കുമുണ്ടായില്ല. സായാഹ്നമായപ്പോഴേയ്ക്കും ഒരു
 വൻപിച്ച ഘോഷയാത്രയും പ്രകടനവും നടത്തിയതിനുശേഷം
 വിദ്യാർത്ഥികൾ പുത്തൻകുളരിമൈതാനത്തു വന്നുചേർന്നു.
 അനന്തരം ഒരു മഹായോഗം കൂടുവാൻമുള ആലോചനകളായി.
 ആരെയൊണ് അത്യക്ഷസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു ക്ഷണിക്കേണ്ടതെന്നുള്ള
 പ്രശ്നം വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയിൽ ഭീഷമായ ആലോചന
 കൾക്കോ അഭിപ്രായാന്തരങ്ങൾക്കോ ഇട നൽകിയില്ല. പ്രമ
 ണ്യമായ രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളെക്കുറവേശമനകമായ നേ
 തൃത്വം നൽകുവാനായാലുംശരി, ഹൃദയകരങ്ങളായ സമുദായ
 പരിഷ്കരണശ്രമങ്ങളെ ബുദ്ധിപൂർവ്വം നയിച്ചുകൊണ്ടുപോക
 വാനായാലുംശരി, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ യുവസമരമായ അസം
 തൃപ്തിപ്രകടനങ്ങളെ ഉപദേശരൂപേണ സ്വന്തനപ്പെടുത്തു

വാനാനാലുംശരി, ചങ്ങനാശേരിപ്പെപ്പാലെ സുസമ്മതനും, പ്രശസ്തനും, ഉന്നതനായ മഹനാരു പൊതുജാതീയസ ക്തനെ ലഭിക്കുകയെന്നുള്ളത് നന്നത്ര വളരെ എളുപ്പമായി ന്നില്ല.

അല്പക്ഷപദം സ്വീകരിക്കണമെന്നപേക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു നന്നെ സമീപിച്ച വിദ്യാത്മികളുടെ അഭ്യർത്ഥനയെ ചങ്ങനാ ശേരി സ്വീകരിച്ചത് അവരുടെ പരാതികളെപ്പറ്റി നിഷ്പക്ഷ മായി ആലോചന നടത്തിയതിന് ശേഷമോ, ആ പ്രസ്ഥാന ന്റെ പരിചയമാനുള്ള സന്നദ്ധതയോ, ഉദ്ദേശം ആയിരുന്നില്ല. വിദ്യാത്മികളുടെ ദുഃഖസഹജമായ വികാരവിഷമപ്പാടുകളെ നിയന്ത്രിയ്ക്കാനായിനടക്കുന്നതിനും, അവിവേകമായി യാതൊന്നും പ്രവർത്തിക്കരുതെന്നവരെ ഉപദേശിക്കുന്നതിനും, വേണ്ടി മാത്ര മായിരുന്നു അദ്ദേഹം ആ മഹാമന്ദഗതിയ്ക്കു് അല്പക്ഷപദം സ്വീകരിക്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചത്. സംക്ഷിപ്തമായിരുന്ന തന്റെ അല്പക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ ശാന്തത കൈവെടിഞ്ഞതെന്നും, ആലോചനാരഹിതമായ യാതൊരു സാഹസത്തരക്കുമൊരു വൈകുണ്ഠനും, അദ്ദേഹം വിദ്യാത്മികളെ തുണയോഷിച്ചു. ഫീസു പഴയ രീതിയിൽ കൗചുചെയ്തു കിട്ടുന്നതുവരെ വിദ്യാ ത്മികൾ ശാന്തമായി അവരുടേ പണിമുടക്കും തുടർന്നുകൊണ്ടു പോകണമെന്നും, ഗവണ്മെന്റുമായി ആലോചിച്ചു, വിദ്യാത്മി കളുടെ സഭാജനം പരിഹരിക്കുവാൻ വേണ്ട നടപടി നടത്തു ന്നതിന് അല്പക്ഷമെന്ന അധികാരപ്പെടുത്തുന്നു എന്നും, രണ്ടു പ്രമേയങ്ങൾ യോഗത്തിൽ പാസാക്കി.

തിരുവനന്തപുരത്താരംഭിച്ച വിദ്യാലയത്യാഗപ്രസ്ഥാനം അടുപ്പിപ്പസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ കന്യാകുമാരിയുതൽ പറവൂർവരെ പടർന്നുപിടിച്ചു. ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിലും വിദ്യാത്മികൾ ഭൂട്ട ണ്ണാടെ പാശാലകൾ വിട്ടിറങ്ങി, വൻപ്രകടനങ്ങളും മഹാ യോഗങ്ങളും നടത്തി. പ്രതിഷേധപ്രമേയങ്ങളും മറ്റു നിവേദ നങ്ങളുംകൊണ്ട് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിലെ അലമാരികൾ നിറഞ്ഞു. രാജ്യത്തിന്റെ ഓരോമുതൽ മഹാരാജാവെയുള്ള വിദ്യാലയങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി അടച്ചുപൂട്ടുവാൻ നാധികൃതന്മാർ നിർബലരായി. അപ്പകാലത്തേയ്ക്കു പള്ളിത്തുടങ്ങുക

പൊതുവേ അവധി നൽകി ഗവൺമെന്റ് താല്പാധികമായി ഈ ദർഘകേന്ദ്രത്തിന് ഒരു പരിഹാരമുണ്ടാക്കുവാൻ ശ്രമിച്ചു.

വിദ്യാർത്ഥികളുടെ മഹായോഗത്തിലെ നിശ്ചയമനുസരിച്ച ചങ്ങനാശേരി ദിവാൻജിയുമായി ഒരു കൂടിക്കാഴ്ച നടത്തി. വിദ്യാർത്ഥികളുടെ യുവസഹജമായ പ്രകടനങ്ങളെ ശാന്തമായി യോടും സമചിത്തതയോടുംകൂടി വീക്ഷിക്കേണ്ടതാണെന്നും, ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഉത്തരവ് താല്പാധികമായിട്ടെങ്കിലും പിൻവലിക്കേണ്ടതാണെന്നും, അദ്ദേഹം ദിവാൻജിയെ ഉൽഭോധിപ്പിച്ചു. അനന്തരം ദിവാൻജി അനുജോഗസ്ഥ പ്രമാണികളായിരുന്ന പി. കെ. കേശവപിള്ള, മി. വി. എസ്. സമ്പ്രദണ്ഡൻ, ചങ്ങനാശേരി എന്നിവരെ രൂപവാനിതമായ ഒരു കൂടിയാലോചനയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചു. കൂടിയാലോചന നടക്കുന്നതിനു മുൻപ് ഇവർ മുന്നപേരും ഒന്നിച്ചപ്പോൾ ദിവാൻജി യോടാവശ്യപ്പെടേണ്ട കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് ചില തീരുമാനങ്ങൾ ചെയ്തു. ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിനെ റദ്ദ് ചെയ്യണമെന്ന ഗവൺമെന്റിനോടപേക്ഷിക്കുവാൻ രക്ഷകർത്താക്കന്മാർ തീരുവനയച്ചപ്പോൾ ഒരു യോഗം കൂടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് രക്ഷകർത്താക്കന്മാരുടെ സമ്മേളനം കൂടി അവരുടെ യോഗനിശ്ചയം നിവേദനരൂപത്തിൽ ഗവൺമെന്റിനയച്ചുകൊടുക്കുന്നതുവരെ ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് നടപ്പിൽ വരുത്താതിരിക്കണമെന്നും, ശിക്ഷണനടപടികളാണെന്നും കൂടാതെതന്നെ വിദ്യാർത്ഥികളെ വീണ്ടും പള്ളികളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കണമെന്നും, ദിവാൻജി യോടപേക്ഷിക്കുവാനാണ് അനുജോഗസ്ഥപ്രമാണികൾ അവരുടെ ആലോചനായോഗത്തിൽ നിശ്ചയിച്ചത്. യഥാകാലം ദിവാൻജിയുമായി കൂടിക്കാഴ്ച നടന്നപ്പോൾ അനുജോഗസ്ഥ പ്രമാണികൾ മുന്നപേരും മുൻനിശ്ചയമനുസരിച്ചുള്ള നിവേദനങ്ങൾ ദിവാൻജിസമക്ഷം സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പ്രതിനിധിയെന്ന നിലയിൽ ചങ്ങനാശേരി, ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് പിൻവലിക്കണമെന്ന ദിവാൻജിയോടാവശ്യപ്പെടുകയുണ്ടായില്ലെന്നതാ കേരളം ഇതിനശേഷം ജനതാമധ്യത്തിൽനിന്നു പൊങ്ങി.

ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് പല പത്രപ്രസ്താവനകളും മറ്റും പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുമുണ്ടായി. എന്നാൽ ന്റെ ചിങ്ങം മറ്റൊരു തീർത്ഥി തമ്പാനൂർ വെച്ചു കൂടിയ രക്ഷകർത്താക്കളുടെ യോഗത്തിൽ, ഫീസ് കൂട്ടിയുള്ള ഉത്തരവ് റദ്ദ് ചെയ്യണമെന്ന പ്രമേയം പാസാക്കിയതിനുശേഷം താൻ ദിവാൻജിയെക്കണ്ടു ഫീസ് കാര്യം ചൊല്ലണം ആവശ്യമെന്തെപ്പറ്റി പ്രത്യേകം നിവേദനം ചെയ്യുകയുണ്ടായിരുന്ന വസ്തുതയെ ചെളിപ്പെടുത്തി, ഒരു പത്രപ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു, ചങ്ങനാശേരി അസംഗ്രഹം സംശയാലുക്കളായ വിമർശകന്മാരെ നിരാശയാക്കിത്തീർത്തു.

ഒത്തോവാവുമായ പരിതഃസ്ഥിതികളേയും പൊതുജനാഭിപ്രായത്തേയും സമാദരിച്ചു ഗവണ്മെൻറ് ആ വർഷത്തിൽ ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുണ്ടായില്ല. പുതിയ ഉത്തരവ് താൽക്കാലികമായിട്ടെങ്കിലും പിൻവലിക്കുവാൻ ഗവണ്മെൻറ് നിർബദ്ധമായി. പക്ഷേ പഴിയ തെറ്റു സമ്മതിക്കുവാനും, അതിനെ ന്യായമായി പ്രതിഷേധിച്ച വിദ്യാർത്ഥികളോട് ഉദാരമായും രമ്യമായും പെരുമാറുവാനും വേണ്ട മഹാമനസ്സുതന്നെ, ഔചിത്യബോധമോ അന്നത്തെ ദിവാൻജിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. ദിവാൻജിയായിരുന്ന മി. മാഘവത്സാ മറെറല്ലാ സോപാജ്ഞാധികാരികളേയുംപോലെ ഓദ്യേമത്തിന്റെ വഴിപിഴച്ച അന്തസ്സം, ദേദിമാനവും കാത്തുരക്ഷിക്കുവാൻതന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. മി. സി. കൃഷ്ണൻ നായരുപ്പടെ പ്രക്ഷോഭണത്തിന്റെ നേതൃത്വം വഹിച്ച വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പേരിൽ അധികാരികൾ ശിക്ഷണനടപടികൾ നടത്തി. സംഘടിതമായ വിദ്യാലയബഹിഷ്കരണത്തിന്റെ താല്പരം ലികവിജയംകൊണ്ടു മതിമറന്നുപോയ വിദ്യാർത്ഥികളാകട്ടെ, നേതാക്കന്മാരുടെ ശിക്ഷയസ്ഥിരപ്പെടുത്തിയാലല്ലാതെ വിദ്യാലയങ്ങളിൽ വീണ്ടും പ്രവേശിക്കുന്നതല്ലെന്നു ശഠിച്ചു. അധികാരികൾ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ന്യായമായ ഈ വാദങ്ങൾക്കു വഴങ്ങിയില്ല. സ്ഥിതിഗതികൾ വീണ്ടും പൂർവ്വാധികം വിഷമകരമായ ഒരു സ്തംഭനാവസ്ഥയിലെത്തിച്ചേർന്നു. അവധി കഴിഞ്ഞു വിദ്യാലയങ്ങൾ തുറന്നു. വിദ്യാർത്ഥികൾ അവരുടെ ബഹിഷ്കരണപ്രസ്ഥാനം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയി. തീരുവനത്തുപുറത്തെ മിക്ക വിദ്യാലയങ്ങളും വിജനങ്ങളായിത്തന്നെ കിടന്നു.

പരിതസ്ഥിതികൾ വീണ്ടും ഗൗരവാവഹമായ രേഖാസ്ഥിതിലുള്ള ദുരന്തമായി പ്രയാണം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ, ചങ്ങനാശേരി, എൻ. രാമൻപിള്ള, മി. മത്തുനായകംപിള്ള മുതലായ ചില പൊതുജനപ്രമാണികൾ ദിവാൻബഹദൂർ എ. ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ വസതിയിൽ സമ്മേളിച്ചു, കായ്ക്കൂർ രാജാവും സമാധാനപരമായും പദ്യവസാനിപ്പിക്കുന്ന തിന്മ വേണ്ട ആലോചനകൾ വീണ്ടും തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയി. തൽക്കാലം റദ്ദ് ചെയ്യപ്പെട്ട ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിനെ പുനർജ്ജീവിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്നതിനും, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ പേരിൽ നടത്തിയിട്ടുള്ള ശിക്ഷണനടപടികളെ പിൻവലിക്കുന്നതിനും, ദിവാൻജിയോട് പേക്ഷിക്കുവാൻ ആ യോഗത്തിൽ വച്ചുവർ നിശ്ചയം ചെയ്തു. ഈ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ പി. കെ. കേശവപിള്ള, മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള, മി. മമ്മൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള തുടങ്ങിയവർ മറ്റൊരു യോഗം പേൻ, ഗവണ്മെൻറ സചീകരിച്ചിരുന്ന നിവരെയ നിജപാധികമായി പിൻതാങ്ങിയത്രേ! ദിവാൻബഹദൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ വസതിയിൽ സമ്മേളിച്ച യോഗം, ദിവാൻജിയെ സമീപിച്ചു വേണ്ട നിവേദനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുവാൻ ഒരു ഡപ്യൂട്ടേഷനെ നിയമിക്കണമെന്ന നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, ആ വിഷയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള കൂടുതൽ വിശദമായ ആലോചനകൾ മറ്റൊരുവസരത്തിലേയ്ക്കു മാറ്റിവെയ്ക്കുകയാണുണ്ടായത്. ഇതിനിടയ്ക്കു തിരുവനന്തപുരത്തുള്ള പല രാഷ്ട്രസംരംഭങ്ങളും, ഗ്രാമലോചനകളും നടന്നു. പെൻഷ്യൻകാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ അവരുടെ ക്രമക്കേടിൽനിന്നു പിൻതിരിപ്പിക്കുവാൻ പല ഭീഷണികളും പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടു. ഭീതിജനകങ്ങളായ പല കിംവദന്തികളും അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രചരിച്ചു. ഡപ്യൂട്ടേഷനെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ എൻ. രാമൻപിള്ളയുടെ ഭവനത്തിൽ കൂടിയ യോഗത്തിൽവെച്ചു വിദ്യാർത്ഥികളുടെ സമുദയം പരിഹരിക്കണമെന്നപേക്ഷിക്കുന്നതോടുകൂടിത്തന്നെ അവരുടെ ക്രമരഹിതമായ പ്രവൃത്തികളെ നിജപാധികമായി അപലപിക്കുകകൂടി ചെയ്യേണ്ടതാണെന്നു മി. മത്തുനായകംപിള്ള അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇതു പൊതുവേ അംഗീകരിക്കപ്പെടാത്തതുകൊണ്ടു

മി. മുത്തനായകമ്പിള്ളി ഡിപ്യൂട്ടേഷനിൽ അംഗമായി ചേർന്നു വാൻ വിസമ്മതിച്ചു. ദിവാൻജിയെ സമീപിക്കുവാൻ ഒരു ഡിപ്യൂട്ടേഷനെ നിയമിക്കുകയെന്നുള്ള കാര്യം തികച്ചും അപ്രായോഗികമാണെന്ന് ആ യോഗത്തിലെ ആലോചനകൾ വെളിപ്പെടുത്തി. അതുകൊണ്ടു ഫീസ് വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊടുക്കുന്ന ഉത്തരവു സ്ഥിരമായി നടപ്പിലാക്കുന്നതിലും, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ശിക്ഷകൾ അസ്ഥിരപ്പെടുത്തുന്നതിലും, കൂറപ്പുകടി മഹാമനസ്സുതയും, ഭാഷിണുബുദ്ധിയും, പ്രദർശിപ്പിക്കണമെന്നും, അങ്ങിനെ വിദ്യാർത്ഥികളുടെ സൗകര്യപരിഹാരം വരുത്തി രമ്യമായി കഴുപ്പങ്ങൾ പട്ടുവസാനിപ്പിക്കണമെന്നും, വിവരിച്ചുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശരിയും, എൻ. രാമൻറിയും ചേർന്നു, ദിവാൻജിക്കൊരു കത്തെഴുതി.

ഇതിനിടയ്ക്കു വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയ്ക്കു സംഭവങ്ങൾ അതിശീഘ്രതയിൽ മുന്നോട്ടു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ൧൦൯൭ കന്നി ൨-ാം-ന കാലത്തു തിരുവനന്തപുരത്തെ ചേറ്റശതം വിദ്യാർത്ഥികൾ രാജകീയകാളുവുവളപ്പിൽ കൂടുകൂടി നിന്നിരുന്നു. അതൊരമ്യയനദിനമായിരുന്നു എങ്കിലും വിദ്യാർത്ഥികളിലൊരാളെന്ന അവരുടെ ധ്യാനകളിലോ, വിദ്യാലയത്തിനകത്തോ കയറുകയുണ്ടായില്ല. അനിയന്ത്രിതമായ വികാരങ്ങളും, വിഷേഷങ്ങളും വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഇടയ്ക്കു പ്രകടമായി. കാളേളപരിസരങ്ങളിൽ പോലീസുകാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അവരുടെ ശേഷം വർദ്ധിപ്പിച്ചു. അവിവേകികളായ ചിലർ ഈ അവസരത്തെ ദുർവിനിയോഗം ചെയ്തുവാനും മടിച്ചില്ല. കല്ലേറും മറ്റനീഷ്ഠസംഭവങ്ങളും നടന്നു. സ്ഥലത്തു, സ്ഥിതിശതികൾ സൂക്ഷിച്ചുകൊണ്ടുനിന്നിരുന്ന പോലീസ് കമ്മീഷണറുടെ താടിയിൽ ഒരു കല്ലു ചെന്തുകൊണ്ടു മുറിവുണ്ടാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തായ്ക്കു വല്ലാത്ത ഇളക്കം തട്ടി. തിരുവനന്തപുരം ഡി: മജിസ്ട്രേട്ട് മി. നാരായണൻ പണ്ഡാലയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു വിദ്യാർത്ഥികൾ അവിടെ നിന്നിരുന്ന വൃക്കച്ചുവട്ടിലിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശരൂപത്തിലുള്ള സംഭാഷണങ്ങൾ ശ്രവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. പെട്ടെന്ന് ഒരു വലിയ സംഘം പോലീസും, പട്ടാളവും,

തുറപ്പുകാരും കാഴ്ചവളപ്പിൽ പ്രവേശിച്ച നിരായുധരും നിസ്സഹായരുമായി അവരെ കൂടിയിരുന്ന വിദ്യാത്ഥികളുടെ നേരെ പാഞ്ഞുചെന്നു. അവർ ബാററുതടികളും കൈവശമുള്ള മററായുധങ്ങളും പ്രയോഗിച്ച വിദ്യാത്ഥികളെ നിർദ്ദയമായും ക്രൂരമായും പ്രഹരിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ആത്മരൂപത്തെ നശിച്ച വിദ്യാത്ഥികൾ ഇരുന്നിരുന്ന നിരണഴന്നോറു ജീവരക്ഷാർത്ഥം നാലുപാടും ഓടി. പോലീസും പട്ടാളവും പ്രാണഭയത്തോടെ നിരാശ്രയരായി കതിച്ചു മണ്ണുണ വിദ്യാത്ഥികളെ അനധാവനംചെയ്തു മർദ്ദിച്ചു. അശപാത്രരായ പട്ടാളക്കാർ അവരുടെ കതിരുകളെ നാലുപാടും പായിച്ചു, ഭയന്നു മണ്ണുണ ബാലന്മാരെ വല്ലാതെ ഭീതിപ്പെടുത്തി. മദ്ധ്യമാർഗ്ഗം തട്ടുന്ന് വീണുപോയ വിദ്യാത്ഥികൾക്കു ചിലപ്പോൾ ഭേദമാരുടെയും, കതിരുകളുടെയും വെട്ടേല്ക്കേണ്ടിവന്നു. ശരീരശക്തിയുമുളവാർ മതിൽ ചാടി പുറത്തു കടന്നു പാഞ്ഞുപോയി. മറ്റു ചിലർ ആ, ഗ്രമത്തിൽ പിടിവിട്ടു നിലത്തു വീണു. പോലീസും പട്ടാളവും കാഴ്ചകളെകൂട്ടിത്തന്നകത്തു കടന്നു ചെന്നു ക്ലാസ്സുമറികളിലും മറ്റുഭയസ്ഥാനങ്ങളിലും രക്ഷ പ്രാപിച്ചിരുന്ന സാധു ബാലന്മാരെ അടിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ കഴപ്പുക്കുറ്റത്തിൽ ചില വിദ്യാത്ഥികളുടെ അവയവങ്ങൾ ക്ഷതപ്പെട്ടു. മറ്റു ചിലരുടെ ശരീരങ്ങൾ മുറിഞ്ഞു. വിദ്യാത്ഥികളിൽ ഭൂരിഭാഗവും കാഴ്ചവളപ്പിൽനിന്ന് ഒഴിഞ്ഞുപോയതിനശേഷം പോലീസുകാർ അവരുടെ ജോലി മതിയാക്കി തിരിച്ചുപോയി.

മുൻ്റെ കന്നി ന്-ാം-യിലെ മലയാളിയിൽ മെ. എം. ആർ. മാധവവായ്പ്പരും, ജി. പി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള ബി. എ. ബി. എൽ-ം കൂടി വിദ്യാത്ഥിമർദ്ദനത്തെപ്പറ്റി തിരുവനന്തപുരത്തുപോയനേപക്ഷിച്ചു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന റിപ്പോർട്ടിൽനിന്ന് ഏതാനും ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു.....
.....“വിശ്വസ്തനായ ഒരു വിദ്യാത്ഥി തെക്കേക്കൂട്ടു പറഞ്ഞതിങ്ങിനെയാണ്.....“മി. പിററും അഞ്ചു തുറപ്പുകാരും കൂടി കിഴക്കേക്കൈതാനത്തിന്റെ കിഴക്കേ അറ്റത്തുകൂടി വടക്കോട്ടു കതിരെയെ നയിച്ചു. മി. പിററു് കറെ വടക്കോട്ടു പോയി പെട്ടെന്നു തിരിഞ്ഞു ശേറ്റിൽ ചെന്നു “ചാർട്ട്”എന്നു വിളിച്ചുപറഞ്ഞു. കരും കയ്യിലേനി തുറപ്പുകാരും ബാററുതടികൾ

തടി മുഴുവി പോലീസുകാരെ അകത്തേയ്ക്കു ഏൽപ്പിച്ചു. അവർ എലിവാണുംപോലെ അങ്ങമിങ്ങമോടി..... കട്ടികൾ ഇരുന്നിട്ടുള്ള നിന്ന് എഴുന്നേറ്റ് ഓടുവാൻ തുടങ്ങി. ചിലർ മതിൽ മാടി അപ്പറത്തു കടന്നു. പോലീസുകാർ കിളിത്തട്ടു കളിക്കുന്നതുപോലെ മാടി കയ്യിൽ കിട്ടിയവരെല്ലാം തലയ്ക്കും, പുറത്തും, നെഞ്ചത്തും അടിച്ചു. കതിരുകൾ ചെറു പൈതങ്ങളുടെ പുറത്തുകൂടിപ്പോയതു. കത്തുകൊണ്ടു തുരപ്പുകാർ കത്തിത്തുടങ്ങി. അപ്പോഴവിടെയുണ്ടായ പിരളിയും നിവവിളിയും അവർക്കു നീയമാണ്. മൂന്നു നാലു പേർ അടികൊണ്ടു മോഥാലസ്യപ്പെടുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. എന്നെ അടിക്കുവാൻ ഞാൻ ഓടിവന്നു. ഞാൻ തെക്കേമതിലു മാടി രക്ഷപ്പെട്ടു. എന്റെ പുറകെ വന്നവരെ തുരപ്പുകാർ ഓടിച്ചിട്ടു കയ്യിൽ ഞാൻ കണ്ടു.....പോലീസുകാർ ഉപാല്പായ നാരോടു പെരുമാറിയ രീതിയെപ്പറ്റി ഞങ്ങൾ അനേകപ്രകാരം നടത്തി. മി. ഗോപാലമേനവന്റെ മുറിയിൽ അഞ്ചു ഉപാല്പായന്മാർ ഇരുന്ന് വർക്കമാനം പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. ചില പോലീസുകാർ ഞാൻ അടുത്തടുത്തായി അവിടെ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ നിങ്ങൾ ഇവിടെ കയറരുത്. ഞങ്ങൾ വാല്യന്മാരാണെന്നവർ പറഞ്ഞു. പോലീസുകാർ ശകാരിച്ചുകൊണ്ടകത്തു കയറി ചിലരെല്ലാം മർദ്ദിച്ചു..... അന്നു വൈകുന്നേരം പോലീസുകാർ കൂട്ടം കൂടി നിന്നു വഴിയേ പോയ അനവധി ആളുകളെ അടിച്ചു. ഉടുപ്പിട്ടവർക്കുല്ലാം അടികൊണ്ടിട്ടുണ്ട്. ഫജ്ജിലെ ചില സ്വാർത്ഥന്മാർക്കും ഫേമോ പററിയതായി ഒരു സംസാരമുണ്ട്. ഞങ്ങൾ അവരെക്കണ്ടില്ല”.

മുൻ്റെ കുന്നി പാറയിലെ സമരശിറിപ്പോർട്ടു താഴെ ചേർക്കുന്നു.....“തുരപ്പുകാർ കട്ടികളുടെ നേരെ കതിരായ ഓടിക്കയ്യാ കത്തുകൊണ്ടു കയ്യിലും ചെമ്പുതുടങ്ങി. പോലീസുകാർ കയ്യിൽ കിട്ടിയവരെല്ലാം കറിയായി പ്രഹരിച്ചു. ചില കൊച്ചുകുട്ടികളെ അവർ നിർദ്ദയം തൂക്കിയെടുത്ത് എറിയുകപോലും ചെയ്തു. വിദ്യാർത്ഥികളിൽ പലർക്കും കയ്യിൽ അടിയും കണക്കിനു കിട്ടി. അല്പാപകന്മാർക്കു ലാഘവേക്ഷണം

മരിച്ചിലേയ്ക്കു പോലീസുകാർ കടന്നു. അവിടെ ഏതാനും ഭൂട്ടൻമാർ വിരോധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അവരെ ബലമായി പിടിച്ചു തള്ളാനും കയ്യേറാനും ചെയ്യുവാനും ഇവർ മുതിന്നു. പ്രായാധിക്യവും വേഷവുംകൊണ്ടുതന്നെ അവർ വിദ്വേഷിക്കപ്പെടുന്ന പോലീസുകാർക്കറിയാം. ഇതിനുംപുറമെ തങ്ങളുടെ പരമാർത്ഥം അവർ പറയുകയും ചെയ്തു. അതിനെ വകവെച്ചുതെയാണു് ഈ അക്രമങ്ങൾ നടത്തിയതു്. മെല്ലെന്റെയും മാർസിന്റെയും ഷാപ്പുകളിൽ നിന്ന സാധുക്കളായ കാഴ്ചക്കാരെപ്പോലും പോലീസുകാർ കഠിനമായി പ്രഹരിച്ചു. പോലീസുകാർക്കും നന്മയുണ്ടായിരുന്നില്ല.”

മൗണ്ട് കന്നി മെ-റോതീയൂതി നടന്ന സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിവരങ്ങൾ വായിച്ചറിഞ്ഞശേഷം ഇപ്പോൾ ഉത്തരേന്ത്യയിലെ പ്രധാന നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലൊന്നിൽ ഉയന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരിക്കുന്ന സർദാർ, കെ. എം. പണിക്കർ കന്നി മെ-റോതീയൂതിയിലെ സമരത്തിൽ താഴെ ചേർന്ന ലേഖനം എഴുതിയിരുന്നു.....

“തിരുവനന്തപുരത്തു കഴിഞ്ഞ ആഴ്ചയിൽ നടന്നതായ സംഭവങ്ങൾ ഓരോ തിരുവിതാംകൂറുകാരന്റെയും ഹൃദയത്തെ രോഷവും ലജയും കൊണ്ടു നിറയ്ക്കുകയുണ്ടാക്കുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ തലസ്ഥാനനഗരത്തിൽ പ്രകടിപ്പിക്കപ്പെട്ട അവസ്ഥനീയമായ ക്രൂരതയെപ്പറ്റിയുള്ള രോഷവും, അതിനുശേഷവും കണ്ടുങ്ങളുടെ രക്തത്തിൽ ആറാടിയ കൈകളോടു കൂടിയ ഒരു ദിവാൻ ജിയുടെ ഭരണത്തെ നിമിഷനേരത്തെയെങ്കിലും തുടർന്നുകൊണ്ടു പോകുവാൻ നാം അനുവദിക്കുന്നതോത്തുള്ള ലജയും. ഇതിനകം പരസ്യമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള അനിഷേധ്യങ്ങളായ തെളിവുകളിൽനിന്നു വെളിവാകുന്നതു കഴിഞ്ഞ മെ-റോതീയൂതി തിരുവനന്തപുരത്തു നടന്നതായ സംഭവങ്ങൾ ചരിത്രത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള സകല ക്രൂരതകളേയും പിന്നിലാക്കിയിരിക്കുന്നു എന്നാണ്. ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗത്തിന്റെ വെറും പ്രതീകാത്മകമായ മാത്രമാണു തലസ്ഥാനനഗരത്തെ, രക്തപാനത്തിലേയ്ക്കായി ഭ്രാന്തെടുത്ത പോലീസു കാരുടെ ക്രൂരതാബദ്ധത്തിലേയ്ക്കായി വിട്ടുകൊടുക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന് ഇതിനകം ധാരാളം വെളിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതിലേയ്ക്കു് അവരെ പ്രേരിപ്പിക്കത്തക്ക

വണ്ണം യാതൊരു കോപമേതുവുമുണ്ടായിട്ടില്ലതാനും. അങ്ങനെയൊരു മാത്രം സംഭവമുണ്ടെന്നു ഒരു സംഗതിയായിരുന്നു അത്. പിന്നെയൊരു പക്ഷത്തെ കൂട്ടംകൂട്ടമായി മർദ്ദിച്ചെങ്കിൽ മാത്രമേ തന്റെ അന്ത്യ പരിപാലിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളൂ എന്നു വിചാരിച്ചുപോയ മി. രാഘവയ്ക്കു ഈ ആസൂത്രമായ അധർമ്മത്തിന്റെ ഫലം അനുഭവിക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ജനറൽ ഡെയർ ജാലിയൻ വാലായിൽ അനേകസംഖ്യയ്ക്കും ആളുകളെ ഒരു സ്ഥലത്തുവെച്ചു വെടിവെച്ചു തന്റെ പരാക്രമം വെളിപ്പെടുത്തി. ഈജിപ്റ്റിൽ ഡെൻഷാനായിൽ വച്ച് അവിടുത്തെ നിർദ്ദോഷികളായ ഗ്രാമീണർ ഇരുമ്പുകൊണ്ടുള്ള ഇടിക്കുകകളെ ഘനം നല്ലവണ്ണം താങ്ങി. ഈ കഥയിലെ വീരന്മാരുടെ എല്ലാം ശൗര്യപരാക്രമങ്ങൾ പ്രായമുള്ള ആളുകളോടായിരുന്നു എന്നൊരു സമാധാനത്തിന് വഴിയുണ്ട്. എന്നാൽ ചരിത്രത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുള്ള കൂറുപുറംനികരങ്ങൾ മകരം ചാത്തുവാൻ ഒരു മാത്രം മി. രാഘവയ്ക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പോലീസുകമ്മീഷണർമാർ കീട്ടിയുണ്ട്. ബ്രിട്ടീഷ് ഇൻഡ്യയിലെ സിവിൽസർവ്വീസിൽ നിന്നു നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലെ മുന്നതമായ ചുമതലകൾ വഹിക്കുന്നതിനായി ഇറക്കുമതി ചെയ്തപ്പോൾ ആളുകൾ വിചാരിച്ചാൽത്തന്നെയും, മാനവസമുദായത്തെ ആകമാനം ബാധിക്കുന്ന നീതിരേയും കരുണരേയും സംബന്ധിച്ച നിരന്തരമായ അഴിച്ചുതൂങ്ങൽ സാധിക്കുകയും ചെയ്ത കാലം തെളിയിച്ചുകൊള്ളും.

നല്ല കന്നി ഉത്തരീയത്തിലേ സംഭവങ്ങൾ പറഞ്ഞു വന്നതോടുകൂടി, തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ കേൾക്കുകയും, ആശ്ചര്യംകൊണ്ടും സ്തബ്ധചിത്തരായിത്തീർന്നു. ജനപ്രമാണികൾപോലും ഭീതികൊണ്ടുവരുന്നപോയി. ഇതികർത്താവുതന്നെ മുമ്പായിത്തീർന്ന പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തമാക്കി, ആശങ്കാഭരിതരായ സാമാന്യജനങ്ങൾക്കോ, വിദ്യാർത്ഥികൾക്കോ, കാർഷ്യമായ യാതൊരു നേതൃത്വവും നൽകുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അല്ലെങ്കിലും ഉൽസൃതമായ രാജധാനിയിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷത്തിൽപോലും യാതൊരു ചലനവുമുണ്ടായില്ല. സ്വർഗ്ഗ

ഒരു പ്രശാന്തത വ്യാപിച്ചു. എന്നാൽ ഈ നിശ്ചലതയിൽ നിന്നു പൊതുജനങ്ങൾ പെട്ടെന്നുണർന്നു. പ്രതിഷേധപ്രകടനങ്ങൾ രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും കേട്ടുതുടങ്ങി. പത്രങ്ങൾ ഈ വിദ്വാത്മീയവട്ടമെപ്പറ്റി നിശിതമായ വിമർശനങ്ങൾ പ്രസിദ്ധംചെയ്തു. ആവേശജനകങ്ങളായ പ്രസംഗങ്ങളും, ആക്ഷേപകോലാഹലങ്ങളും, പ്രസംഗപീഠങ്ങളിൽനിന്നു പൊങ്ങി. കന്നി മഹാത്മിത്വത്തിലെ സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ചു നിഷ്പക്ഷമായ രേഖാപഠനം നടത്തണമെന്നുള്ള മുറവിളി കൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയരംഗത്തു ക്ഷോഭമുയർത്തുമായി. എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ടൊന്നും യാതൊരു പ്രയോജനവുമുണ്ടായില്ല. കന്നി മഹാത്മിത്വത്തിലെ അക്രമങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇന്നു വരെ നിഷ്പക്ഷമായ രേഖാപഠനം നടത്തുകയോ, അക്രമകാർക്കെതിരെ കണ്ടുപിടിച്ച ശിക്ഷിക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. നിരോധനങ്ങളും, നിരോധനം, നിസ്സഹായതയുമായിരുന്ന വിദ്വാത്മികളുടെ നേരെ പ്രയാഗിച്ച ഭയനശിക്ഷകളെപ്പറ്റിയുള്ള സമുദയങ്ങൾ ഇന്നും പരിഹരിക്കപ്പെടാതെത്തന്നെ നിലകൊള്ളുന്നു. വിദ്വാത്മികളുടെ നായകന്മാരുടെ പേരിൽ നടത്തിയിരുന്ന ശിക്ഷണനടപടികൾ പിൻവലിച്ചതുമില്ല. താൽക്കാലികമായി റദ്ദ്ചെയ്ത പബ്ലിസി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവ് അടുത്ത വിദ്യാലയവർഷമുതൽ നടപ്പിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്തു. അങ്ങിനെ വിദ്വാത്മീയമുഖമുദയസാനിച്ചു.

വിദ്വാത്മികളുടെ സംഘടിതമായ പ്രക്ഷോഭണത്തിന്റെ നേതാവായിരുന്ന മി. സി. കൃഷ്ണൻനായർ മൂന്നു മാസത്തെ ജയിൽവാസമനുഭവിച്ചതിനുശേഷം തിരുവിതാംകൂർ വിടുപോകുകയും, ഡൽഹിയിൽ 'ജാമിയ മിലിയ ഇസ്ലാമിയ' സ്വകലാശാലയിൽ ചേർന്ന് ബി. എ. ബിരുദം സമ്പാദിച്ചതിനുശേഷം കുറച്ചുനാൾ അവിടെത്തന്നെ ഒരുപ്രകാരമായി കഴിഞ്ഞുകൂടുകയും ചെയ്തു. ഇക്കാലത്തു മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ജീവിതാദർശങ്ങളും, രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തെ ആകർഷിക്കുകയും, അതിന്റെ ഫലമായി അദ്ദേഹം സബർമതിയാശ്രമം സന്ദർശിക്കുകയും ചെയ്തു. അസാമാന്യമായ ആത്മാർത്ഥതയും, അമുഖ്യമായ സത്യസന്ധതയും, അക്ഷീണമായ സേവനസന്നദ്ധതയും

കൊണ്ടു ഗാന്ധിജിയുടെ വത്സലശിഷ്യന്മാരിൽ ഒരാളായി തീർന്ന ഇദ്ദേഹം അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഗാന്ധിജി നടത്തിയ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ഘോഷയാത്രയിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും, പല പ്രാവശ്യം ത്വരിതപാസനാദർശനവും ചെയ്തു. ഗാന്ധിജിയുടെ ഘോഷയാത്രയിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ ഭാഗ്യം ലഭിച്ച രണ്ടു മലയാളികളിൽ ഒരാൾ ഇദ്ദേഹമായിരുന്നു.

വിദ്യാത്മിബഹുളം സംബന്ധിച്ച് ഒന്നു രണ്ടു നാമധേയങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ സ്മരണയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതിലൊട്ടുത്തേതു കണ്ടു നാട്ടു മി. നാരായണമേനോന്റെ പുത്രൻ മി. കണ്ണുനാഥൻ നായരടേതാണ്. അന്നദ്ദേഹം ഒരു കാലത്തു വിദ്യാത്മിയായിരുന്നു. സൗന്ദര്യകാലത്തു വളർപ്പിൽ വെച്ചു പോലീസും, പട്ടാളവും വിദ്യാത്മികളെ മർദ്ദിക്കുമ്പോൾ അതുകണ്ട് ആർദ്രമായിത്തന്നെ, പ്രസിദ്ധസ്തനായിത്തീർന്നു ഈ ഭവനം നേരേന്ദൂർക്കടുത്തു തിരുവേലിയൂർ പാത്തുപോയി, ദിവാൻ മി. രാഘവയ്യയുടെ സന്നിധിയിൽ കടന്നുവന്നു കാലത്തു വളർപ്പിലെ പ്രായമായ വിദ്യാത്മി വേട്ടയെ സധീനം പ്രതിഷേധിച്ചുവത്രേ. ആ സംഭവത്തിനശേഷം മി. നായർ തിരുവിതാംകൂറിൽ വിദ്യാഭ്യാസം തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകുവാൻ സാധിച്ചില്ല. അദ്ദേഹം ഉന്നതവിദ്യാഭ്യാസാർത്ഥം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോയി ബാരിസ്റ്റർബിരുദം കരസ്ഥമാക്കി തിരിച്ചുപോന്നു.

മറ്റൊരു നാമധേയം ജി. പി. നായരടേതാണ്. അദ്ദേഹം മി. ജി. ശങ്കരൻനായരുടെ സഹോദരനായിരുന്നു. വിദ്യാത്മിബഹുളത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാരിലൊരാളായിത്തന്നെ ഇദ്ദേഹം അതിനശേഷം തിരുവിതാംകൂർവിട്ടു പോകുകയും, ഇൻഡ്യയിൽ പല സ്ഥലങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു പത്രപ്രവർത്തനം തുടങ്ങിയ പല ജോലികളിലും ഏർപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഒടുവിൽ അദ്ദേഹം ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോകുകയും, അവിടെവെച്ചു വ്യോമയാനപരിശീലനം നേടി ലണ്ടനിൽനിന്ന് ഇൻഡ്യയിലേയ്ക്കു് ആകാശമാർഗ്ഗം പാക്കുവാൻ ഒരു സാഹസസംരംഭത്തിൽ ധൈര്യമുള്ളവനായി പരമമടയുകയും ചെയ്തു.

നഗ്ന-നശേഷം, ഏതാനും വർഷത്തേയ്ക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ, കന്നി ദി-ഓതിയതി ഒരു ദേവദിനമായി

ആചരിച്ചുപോന്നു. കരുത കൊടികളോടുകൂടിയ നിത്യബുദ്ധിയാചാരവും, സമുദ്രസ്നാനവും, ചിലപ്പോൾ ഹരിതാലം ഈ ദൈവാലയത്തിന്റെ പ്രത്യേക ചടങ്ങുകളായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ ഏതൊരു മഹാദൈവത്തിന്റേയും അതിരറ്റ ശക്തി കരയ്ക്കുന്നതിനും ഇല്ലാതാക്കുന്നതിനും കാലഗതിക്കുള്ള മാന്ത്രികശക്തി അപ്പുതകരമാണല്ലോ. അതുതന്നെ കന്നി ദൈവത്തിരുത്തിയിലെ പ്രകടനങ്ങളും, ആചാരങ്ങളുകളും ക്രമേണ കാര്യം കാര്യം ഇന്നവ കേവലം ശോകകരമായ സ്തംഭനകരമായ മാത്രമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. കന്നി ദൈവത്തിരുത്തിയിലെ പുന്നിലാക്കുന്ന അനവധി സംഭവങ്ങൾ ദാരുണമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ഇന്നും ആ വിദ്യാർത്ഥിമർദ്ദനത്തെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുമ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ നടുങ്ങിപ്പോകാറുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം ൧൯

൧൦൯-ൽ, പുതിയ നിയമസഭാപരിഷ്കരണവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിനുശേഷം ഗവണ്മെൻറ് ന്റെ-ലെ നിയമ സഭ പിരിച്ചുവിട്ടു. നിരന്തരമായ പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെയും, നിശിതമായ വിമർശനങ്ങളുടെയും, മദ്ധ്യേ കഷ്ടിച്ചു രണ്ടു സംവത്സര കാലത്തെ അപ്രശസ്തവും അനാകുപകുപമായിരുന്ന ഏസപ ജീവിതം അവസാനിപ്പിച്ചിട്ടു നിർഭാഗ്യവാന്മാരായ ആ നിയമ സഭാംഗങ്ങൾ നിശ്ശബ്ദമായി പിരിഞ്ഞുപോയി. ന്റെ-ലെ വിളംബരമനുസരിച്ചു നിയമസഭ ഏതെന്നായി ഘടിപ്പിക്കുവാനുള്ള പ്രാരംഭനടപടികൾ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഇതേപ്രഥമമായി ലഭിച്ച അനുയോഗ്യമന്ത്രപക്ഷവും, തീരെ അഗണ്യമല്ലാത്ത മററധികാരാവകാശങ്ങളും, പുതിയ നിയമസഭയെപ്പറ്റി പല പ്രത്യാശകളും പൊതുജനങ്ങളിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അഭിഭാഷകപ്രമാണികളും, പൊതുക്കാർക്കുപ്രസക്തന്മാരും, ധനമന്ത്രിമാരും പുതിയ നിയമസഭയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ അത്യാധികം ആശിച്ചു. ന്റെ-ലെ വിളംബരംകൊണ്ടു സംരൂപിപ്പെടുവാൻ സന്നദ്ധരായിരുന്ന സ്തുതിപാഠകന്മാരും, അതിനെ പ്രതിഷേധിച്ചു രാജ്യമൊട്ടു പ്രകടനം നടത്തിയ പ്രക്ഷോഭണക്കാരും, പുതിയ നിയമസഭയിലേയ്ക്കു സ്ഥാനാർത്ഥികളായിനിന്നു. തിരുവനന്തപുരംബാറിലെ അദിപിതനായ രെഭിഭാഷകനും, തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രതിലോമപരമായ സകല രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളുടേയും അനിഷേധ്യനേതാവും, ആയിരുന്ന പി. കേ. കേശവപിള്ള അദ്വൈതവിദ്യയും, രാഷ്ട്രീയപ്രബുദ്ധതയുള്ളവരുമായ സമ്മതിദായകന്മാരെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞ തിരുവനന്തപുരം നിഷേധകമണ്ഡലത്തിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനാർത്ഥിപത്രിക സമർപ്പിച്ചത്. ക്രിമിനൽനിയമലോകത്ത് ഇന്നുവരെ തിരുവിതാംകൂറിൽ മറ്റൊരഭിഭാഷകനുമെത്തിച്ചേരുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത അത്യുന്നതമായ പദത്തിൽ എത്തിക്കുമായില്ലാതെ ഏകാധിപത്യം വഹിക്കുന്ന യാഥാസ്ഥിതികനും ധനാഭ്യന്തരനുമായി. മേജർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള നായന്മാർ ബഹുദൂരിപ

ക്ഷമയ്ക്കു ചേർത്തൊരു ക്ഷമയ്ക്കു ഒരു സ്ഥാനം തന്നെയായി നിന്നു. എന്നാൽ ന്റ-ലെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ സംഭവമായിട്ടും, വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു നൽകിയതും ഈ ജനപ്രമാണികൾ സ്വീകരിച്ച നിലയും, തന്മാത്രയോടും, അതിനെത്തുടർന്നു നൽകാ ഗ്രഹമായ സംഭവങ്ങളും, തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങൾ വിസ്മയിച്ചിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരം നിരോധകമണ്ഡലം പ്രബലനും പ്രതാപശാലിയുമായിരുന്ന പി. കേ. കേശവപിള്ളയെ തിരഞ്ഞെടുത്ത ജനസമ്മതനും ആർക്കുമറിയാത്തതായ ഡാക്ടർ എം. എൻ. പിള്ളയെ ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ തിരഞ്ഞെടുത്തു. ചേർത്ത നിരോധകമണ്ഡലത്തിൽ മി. ജോസഫ് പണത്തിക്കാർ, മി. മട്ടൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയെ പരാജിതനാക്കി. ഈ തിരഞ്ഞെടുപ്പു കഴിഞ്ഞ് അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ പി. കേ. കേശവപിള്ള അകാലമരണം പ്രാപിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ അഭിമാനകാലത്തിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപ്രതീക്ഷിതമായ മരണം ഒരു തീരാത്ത നഷ്ടമായിരുന്നു.

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള ന്റ-ലെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ സംഭവിച്ച സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി നിയമസഭയിൽ 'ഒരംഗമായിരുന്നു. ആ നിയമസഭ നിർമ്മൽയമായിരുന്നു, അതിനടിസ്ഥാനമായ വിളംബരം പിൻവലിക്കുവാനുള്ള തീരുമാനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ഏറ്റെടുത്തിരുന്നതായിരുന്നു. പ്രക്ഷോഭണമലമായി പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട, പുതിയ നിയമസഭയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ തന്നെ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. കൂടുതൽ വിപുലമായ അവകാശങ്ങളോടും അധികാരങ്ങളോടുംകൂടി പുനഃസംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട ആ നിയമസഭയുടെ ആവിർഭാവത്തിന് ഫേതുക്രമമായ പ്രക്ഷോഭണത്തിന്റെ നേതാവായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന് അന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ ഏതൊരു നിരോധകമണ്ഡലത്തിൽ നിന്നെങ്കിലും അനായാസേന നിയമസഭയിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. എങ്കിലും, സ്ഥാനം തന്നെയായിരുന്നതായുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരോധകമണ്ഡലം തിരഞ്ഞെടുപ്പ് തികച്ചും നിർഭാഗ്യകരമായിരുന്നു. ആ തിരഞ്ഞെടുപ്പുമത്സരം ജനക്ഷോഭകരമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൊതുജനപ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നും, രാഷ്ട്രീയാഭിമാനങ്ങളിൽ

നിന്നും ഉള്ള അനാശാസ്യമായ ഒരു വൃതിയാനമായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിൽ അനുവരെ അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചിരുന്ന ആദർശങ്ങളേയും തത്വങ്ങളേയും ഒരു ലാഘവനംകൂടിയായിരുന്നു അത്.

തിരുവല്ലാത്താലൂക്കിലെ ജനസംഖ്യയിൽ ഭൂരിഭാഗവും ഹിന്ദുക്കളായിരുന്നു. ധാരാളം പ്രാബല്യവും ധനശക്തിയുമുള്ള പല പുരാതനനായർകുടുംബങ്ങളും അവിടെ ഒരുകാലത്തുണ്ടായിരുന്നു. നാട്ടിൻപുറങ്ങളിൽ ചിന്നിപ്പിരിയ്ക്കപ്പെട്ടവരായ സാമൂഹ്യജീവിതമാം കൂടാതെ കഠിനാധ്വനിയായ ഇവർക്കു കാര്യമായ യാതൊരു സംഘടിതശക്തിയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. തിരുവല്ലാപട്ടണത്തിലും പരിസരങ്ങളിലും പ്രായേണ കൃഷ്ണപ്രാനികൾക്കാണ് ഭൂരിപക്ഷമുണ്ടായിരുന്നത്. ഉൽക്കർഷ്ഠങ്ങളും പരിശ്രമശീലത്തോടുകൂടിയ കൃഷ്ണപ്രാനികൾ വാണിജ്യവ്യവസായാദികളിൽ ഏറ്റെടുത്ത് അനുഭവിക്കുന്നവരും അവരുടെ സാമ്പത്തികവും സംഘടനാപരവുമായ ശക്തി വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. താരതമ്യേന അലസന്മാരും സ്വന്ധിനിയിൽ സംതൃപ്തരായിരുന്ന നായന്മാർക്കു സാമ്പത്തികമായുണ്ടായിരുന്ന അഭിവൃദ്ധി കാലക്രമേണ ക്ഷയിച്ചുതുടങ്ങിയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടവാനില്ലല്ലോ! തിരുവല്ലാക്കരണിലെ മുൻസിപ്പൽ പ്രസിഡൻറു ധ്വാനവും, പ്രജാസഭാമെമ്പർത്ഥാനവും തുടർച്ചയായി സംഘടനാബലവും സമ്പന്നരായ കൃഷ്ണപ്രാനികൾ കാര്യമാക്കിവന്നു. ഇതു പ്രബലന്മാരായ ചില നായർപ്രമാണികളുടെ മൗഢബുദ്ധിയെ വളർത്തി. നഗ്നസഭാബുദ്ധിധ്വാനവും പ്രജാസഭാ സമാജികത്വവും കൃഷ്ണപ്രാനികളിൽനിന്നു വീണ്ടെടുക്കുവാൻ അവർ ആത്മാർത്ഥമായ ഒരു ശ്രമം ചെയ്തെന്നുവരികിൽ പക്ഷേ അതു ഫലപ്പെട്ടില്ല. സമുദായസംഘടനകളുടെ ആവിർഭാവം വർദ്ധിച്ചതനുസരണവും വിദ്യാഭ്യാസവും അടിസ്ഥാനപരമായ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. സാമൂഹ്യജീവിതത്തിൽ നായന്മാർക്കു നേരിട്ടിരുന്ന അധഃപതനത്തെപ്പറ്റി സമുദായപരിഷ്കർത്താക്കൾ ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്ന പ്രസംഗങ്ങൾ സ്വദേശബല്യത്തെക്കുറിച്ചും മറ്റൊരു സമുദായത്തിന്റെ താരതമ്യേനയുള്ള ഉൽഗതിയെപ്പറ്റിയും ഉള്ള ചിന്തകൾ നായർസമുദായാംഗങ്ങളിൽ

തട്ടിയുണർത്തി. ഇക്കാലത്തു തിരുവല്ലായിൽ ഹിന്ദുക്കളുടെ വകയായി ഒരു വിദ്യാലയം സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള ചില ശ്രമങ്ങൾ നടന്നു. എന്നാൽ കൃഷ്ണപ്രാനികളുടെ എതിർപ്പുമൂലം പ്രസ്തുത ശ്രമങ്ങൾ നിസ്ഫലങ്ങളായി. ന്റെ-ലെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിന് മുമ്പു സമ്മേളിച്ച പ്രജാസഭായോഗത്തിൽവെച്ചു മി. കെ. സി. മാമ്മൻ മാപ്പിള, ഗവണ്മെന്റുമായി യോടു കൂടി നടത്തപ്പെടുന്ന വിദ്യാലയങ്ങൾക്കു സമീപം മറ്റൊരു സ്കൂൾ ആരംഭിക്കുവാൻ അനവദം നരകുന്നതനാശാസ്യമാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരവേദനമേറ്റു പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവല്ലായിൽ സ്കൂൾ ആരംഭിക്കുവാൻ ഹിന്ദുക്കൾ ചെയ്ത ശ്രമത്തെപ്പറ്റിയാണ് മി. മാമ്മൻമാപ്പിള സൂചിപ്പിച്ചതെന്ന പ്രജാസഭയിലെ നായർസാജികന്മാർ ധരിച്ചു. അന്ന് ആ സഭയിൽത്തന്നെ ഒരംഗമായിരുന്ന മി. മന്ത്രു പത്മനാഭപിള്ള ഈ പ്രസ്താവനയെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട്, തിരുവല്ലാത്താലൂക്ക് ഒരു കൃഷ്ണീയകേന്ദ്രമാണെന്നുള്ള തൊറായ ധാരണയിന്മേൽ ഗവണ്മെന്റു പ്രസ്തുത താലൂക്കിനെ സംബന്ധിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ കൃഷ്ണീയപക്ഷത്തേക്കു പ്രശ്നിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയും, ആ നയത്തെ പ്രതിരോധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ പ്രതിരോധംകൊണ്ടു തൃപ്പിപ്പെടാതെ മി. മന്ദം രെടികൂടി മുന്നോട്ടു കടന്ന് അടുത്ത നിയമസഭാതിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ തിരുവല്ലാത്താലൂക്ക് ഒരു ഫൈനലകേന്ദ്രമാണെന്നു താൻ തെളിയിച്ചുകൊള്ളാമെന്നു വൻപു പറഞ്ഞു.

തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുള്ള സമയം സമാഗതമായപ്പോൾ മി. മന്ത്രിന്റെ വീരവാദം പരിപാലിക്കുവാൻ തിരുവല്ലായിലെ ഫൈനലപ്രമാണികൾ സുസമ്മതനായ ഒരു സ്ഥാനാർത്ഥിയെ ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങി. അവർ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ളയെയാണ് ഐക്യകണ്ഠേന തിരഞ്ഞെടുത്തത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വരണമാലയും ചങ്ങനാശേരി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. അക്കാലത്തു മി. മന്ത്രു പത്മനാഭപിള്ള ചങ്ങനാശേരിക്കയച്ച ഒരു കത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

“എന്റെ രണ്ടുപുറത്തു കിട്ടിയതിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. മറുപടി അയക്കുന്നതിന്നു എന്തു കൊണ്ടൊ? തിരുവല്ലായിലെ വോട്ടേർസ് ലിസ്റ്റ് ഇതുസമിതം അയയ്ക്കുന്നു.

അതിൻപ്രകാരം നാൺകൃഷ്ണൻവോട്ടറന്മാർ കൂടുതലായി
 ക്ഷാണനതുകൊണ്ടു നമുക്കവിടെനിന്നും ശ്രമിച്ചാൽ ജയിക്കാൻ
 മാറ്റമുണ്ട്. ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടിരുന്നതുപോലെ അറയ്ക്കൽ
 പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകൾ മുതൽപേക്ക് എഴുതിയോ
 എന്നും അറിഞ്ഞില്ല. അങ്ങോട്ട് എഴുതിയിട്ടുവേണം എനിക്കു
 മാനാനന്തരിനു പോകാൻ. അതുകൊണ്ടു വിവരത്തിനു എഴുത്തു
 കിട്ടുന്ന അന്നതന്നെ എനിക്കു മറുപടി അയച്ചുതരണമെന്ന
 പേക്ഷിക്കുന്നു. അവർക്കും എഴുതിയിട്ടില്ലെങ്കിൽ ഉടനെ എഴുത
 ണം. 'നിലുണമെന്നതന്നെയാണു' എന്റെ ബലമായ അഭി
 പ്രായം. നമ്മുടെ ആളുകളുടെ എണ്ണം ലിസ്റ്റിൽ വളരെ വിട്ടിട്ടു
 ണ്ടെന്നറിയുകയാൽ അവരെക്കൊണ്ടെല്ലാം അപേക്ഷ കൊടുപ്പി
 ക്കുവാൻ ഏല്പാടു ചെയ്തു. എല്ലാ പകതികളിലും ചില പ്രമാ
 ണികൾക്കെല്ലാം അവിടുന്ന് എഴുതണം. ഞാനും എഴുതാം.
 കോടതി അടുത്തുവോൾ ഒരു മാസം ഇവിടെ വന്നു താമസി
 ച്ചാൽ നമുക്കൊന്നിച്ച് എല്ലാ പ്രദേശങ്ങളിലും ചുറ്റിസഞ്ചരി
 ക്കാം. അതിനോടുകൂടി എല്ലാം ശരിയാകും. തിരുവല്ലായിലെ
 മാമൻ കൂട്ടർ രണ്ടു ദിവസിക്കുമുൻപ് ഒരു മീറ്റിംഗ് കൂടിയെന്നും,
 മി. ജാണിനു വോട്ടുപിടിക്കാനായി ഉടനെ മന്തുര രൂപം പിരി
 ച്ചെടുത്തെന്നും കേട്ടു. നമുക്കും അവിടെത്തന്നെയാണു ശ്രമിക്കേ
 ണ്ടത്. മി. ജാൺ ആണല്ലോ എതിരാളി. വിശേഷിച്ചും, തിരു
 വല്ലായ്മാമണല്ലോ. മത്സരത്തിനു സെമിനാൽ. നിലുറൻ നിശ്ച
 യിച്ചെങ്കിൽ ചില പ്രമാണികളുടേയുംകൂടി മറുപടി വരുത്തി
 കൊണ്ടു അങ്ങ് നിൽക്കുന്നു എന്നു പരസ്യം ചെയ്യണം. ഇനി
 താമസിച്ചുകൂടാ"

ചങ്ങനാശേരി തന്റെ സ്ഥാനാത്ഥിത്വം പ്രഖ്യാപനം
 ചെയ്തു. തിരുവല്ലാനിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ ചങ്ങനാ ശേരിയെ
 എത്രത്തോളം തിരുവനന്തപുരംബാറിലെ അനിഷേധ്യനേതാവായ
 തിരുന്ന മി. ഈ. ജെ. ജാൺ ആയിരുന്നു. തൊഴിൽപരമായ
 ജീവിതത്തിൽ തന്റെ സർവ്വശ്രദ്ധയും കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്ന
 സുപ്രസിദ്ധനായ രെജിസ്ട്രേഷനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. മി. ജാൺ
 പ്രകൃത്യാ ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീ
 യമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുലോം പരിമിതമാണ്. വ്യക്തിപര

മായ ഉൽക്കണ്ഠയെ ലാക്കാക്കിയുള്ള സേവാവൃത്തികളിലോ, മത്സരം നിറഞ്ഞ കക്ഷിവാഴ്ചകളിലോ അദ്ദേഹം അനുവദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. അഗാധമായ നിയമപാണ്ഡിത്യവും, ജനസമ്മതിയും, സമുദായത്തിലുണ്ടായിരുന്ന ഭരണത്വവും, നിയമസഭാസാമാജികത്വത്തിനദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന വിശേഷ യോഗ്യതകളായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂർനിയമസഭയ്ക്കുദ്ദേഹം ഒന്നേട്ടവും അദ്ധ്യക്ഷാവുമായിരുന്നെന്നു. തിരുവല്ലാനിയോജക മണ്ഡലം എറുപ്പുപുരയിൽ മി. ജാണിനെ തിരഞ്ഞെടുത്തതിന്നു എങ്കിൽത്തന്നെ അതുകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലെ നായർ സമുദായത്തിനു യാതൊരു കോട്ടവും സംഭവിക്കുന്നതുവല്ലായിരുന്നു.

ഇതുകക്ഷികളും അത്യഗ്രമായ മത്സരബുദ്ധിയോടെ തിരഞ്ഞെടുപ്പുപ്രചരണജാലികളാക്കിയിട്ടു. നായരും കൃഷ്ണാനിയും തമ്മിൽ, അതിനുമുൻപൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത രീതിയിലുള്ള വർഗ്ഗീയവൈരാഗ്യം വളർത്തിക്കൊണ്ടാണ്, ഇതുകക്ഷികളും തങ്ങളുടെ പ്രചരണങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയത്. മി. മനും, എം. എൻ. നായർ, മുങ്ങിയിൽ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള മുതലായ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സഹപ്രവർത്തകന്മാർ തിരുവല്ലാനിയോജകമണ്ഡലം മുഴുവൻ സഞ്ചരിച്ചു തിരഞ്ഞെടുപ്പുപ്രചരണങ്ങളാക്കിയിട്ടു. എതിരാളികളും, തുല്യശക്തിയോടും സഹകരണത്തോടുംകൂടി മത്സരത്തിനിറങ്ങി. തിരഞ്ഞെടുപ്പു ഖണ്ഡം കൊണ്ടു തിരുവല്ലാത്താലുക്ക് ഇളകിമറിഞ്ഞു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ സർവ്വഭാഷയും ആ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ കേന്ദ്രീകൃതമായി. വ്യക്തിവിദ്വേഷപരങ്ങളും, വർഗ്ഗീയവൈരാഗ്യം വമിക്കുന്നതുമായ പ്രസ്താവനകളും, പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങളുംകൊണ്ടു സമുദായാന്തരീക്ഷം മലിനപ്പെട്ടു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മെ. വി. എസ്. സബുപിള്ളയർ, സി. ശങ്കരമേനോൻ, യു. പത്മനാഭകുമാരിയർ, മുള്ളൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള, സി. രാമൻ തമ്പി എന്നിവർ ചേർന്നു മി. ജാണിനെ തിരുവല്ലായിൽനിന്നു തിരഞ്ഞെടുക്കണമെന്നു കാണിച്ച് ഒരു വിജ്ഞാപനം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. പക്ഷേ അതുകൊണ്ടു ഫലമൊന്നുമുണ്ടായില്ല. തിരഞ്ഞെടുപ്പിനും സമാഗതമായി. വാശിയും മത്സരവും വർദ്ധിച്ചു. വിദ്വേഷവും പൂർവ്വാധികം വർദ്ധിച്ചു. സമാധാനപരമായതുമായ

കമ്മേണിയുടെ അധികാരികൾ വേണ്ട മുൻകരുതലുകൾ ചെയ്തിരുന്നെങ്കിലും, ഒന്നിലധികം സ്ഥലങ്ങളിൽ സ്ഥിതിഗതികൾ നിയന്ത്രണാധീനമല്ലാതായിത്തീർന്നു. ചില സ്ഥലങ്ങളിൽ ചട്ടമ്പിമാരും മറ്റുപ്രാണികളും ലഹളക്കൊരുക്കുകയും, ബാലറ്റ് പെട്ടികൾ ഖലംപ്രയോഗിച്ചു കരസ്ഥമാക്കി പോളീസ് സ്ഥലത്തു നിന്നുന്മാനംചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അങ്ങനെയുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തേണ്ടതായിത്തന്നെ വന്നുകൂടി. എന്നാൽ കഴിഞ്ഞുപോയ കലാപങ്ങൾ ആവർത്തിക്കപ്പെടുന്നതിനുമുമ്പായി, മി. ജാൺ ആ ഏകീകൃത മത്സരത്തിൽ നിന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്ഥാനാത്ഥിത്വം പിൻവലിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി പരാമേശ്വരൻപിള്ള വിജയിയായി. മി. മണു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ പ്രതിമത നിർദ്ദിഷ്ട പരിപാലിക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷേ, അതിലേക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങൾ നൽകേണ്ടിവന്ന വൻപിച്ച പിഴശിക്ഷ അവർ താങ്ങുവാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം അത്ര വളരെ ഭാരിച്ചതായിരുന്നു.

തിരഞ്ഞെടുപ്പു മത്സരത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂടുകുറ്റം വിജയകരമായി പത്ത്വസാനിച്ചതിൽ ചങ്ങനാശേരി അഭിനന്ദനാർന്നതായിരുന്നു, കൂടുതൽ വിപുലമായ ദേശീയതാല്പര്യങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വീക്ഷിച്ചാൽ പ്രസ്തുത മത്സരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പൊതുക്കാര്യബീമിതത്തിലെ ശോഭ കറഞ്ഞ ഒരു സംഭവമായി പരിഗണിക്കുവാനേ മാർഗ്ഗമുള്ളൂ. നായരും കൃഷ്ണപ്രാണിയും തമ്മിലെന്ന മാത്രമല്ല, ഹിന്ദുവും കൃഷ്ണപ്രാണിയും തമ്മിലുള്ള ഒരു മഹാമത്സരമായിട്ടുകൂടി മാത്രമേ നിർമ്മാണാർത്ഥികൾക്ക് ഈ തിരഞ്ഞെടുപ്പിനെ വീക്ഷിക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. ടി. കെ. മായവന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഈഴവസമുദായവും അന്നു നായർപക്ഷത്തോടു ചേർന്നിരുന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇതൊരു ഹിന്ദു-കൃഷ്ണപ്രാണി മത്സരമായിരുന്നെന്നു പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിവരുന്നത്. തിരുവല്ലാത്തിരഞ്ഞെടുപ്പാണ് തിരുവിതാംകൂറിലെ വർഗ്ഗീയവഴക്കിന്റെ വിത്തുവിതച്ചതെന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു മുഴുവൻ ശരിയായിരിക്കയില്ലെങ്കിലും, തിരുവല്ലാത്തിരഞ്ഞെടുപ്പാണ് അനന്തരകാലങ്ങളിലെ തിരുവിതാംകൂറിലെ അതിഭയങ്കരമായ വർഗ്ഗീയകലഹങ്ങൾക്കു വഴി തെളിച്ചതെന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നതു നിരാക്ഷരം.

പമായിരിക്കും. താൻ എപ്പോഴാണ് പോകുന്ന തിരഞ്ഞെടുപ്പു മത്സരം ഒരു തികഞ്ഞ വ്യക്തികൾക്കുമായിട്ടേ പര്യാപ്ത സാന്നിദ്ധ്യമുള്ള എന്ന് ചങ്ങനാശരിയ്ക്കു മുൻകൂട്ടി അറിയാമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് സംശയമില്ല. രാഷ്ട്രീയമായ യാതൊരു തത്വത്തെയും അടിസ്ഥാനമാക്കി ആ മത്സരം നടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നിരിക്കണം. ഇങ്ങിനെ നഗ്നവും കലപ്പില്ലാത്തതുമായ ഒരു വ്യക്തി മത്സരത്തിലേക്ക് ചേർന്നതുകൊണ്ടു രാജ്യക്ഷേമത്തേയോ, സമുദായതാല്പര്യത്തേയോ താൻ പുരോഗതിപ്പിക്കുന്നില്ലെന്നും, നേരെമറിച്ചു തിരുവിതാംകൂറിലെ രണ്ടു പ്രബലസമുദായങ്ങളെ ഏകീകരണമായി ഭിന്നിപ്പിക്കുവാനേ പ്രസ്തുത സംഭവം പര്യാപ്തമാകുകയുള്ളൂ എന്ന് മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള വിശാലവീക്ഷണവും രാഷ്ട്രീയ പ്രബുദ്ധതയുമുള്ള ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. ചങ്ങനാശരിയെപ്പോലെ വിശദമായി മിന്നിക്കുവാനും, തന്റെ പ്രവർത്തികളുടെ ദുര്യോപകണ്ഠമായ ഫലങ്ങളെ മുൻകൂട്ടി കാണുവാനും കഴിവുള്ള ഒരാൾ അത്രതന്നെ ലോകപരിജ്ഞാനമോ ഭിന്നവീക്ഷണമോ ഇല്ലാത്ത സാധുപ്രവർത്തകന്മാരുടെ പ്രേരണയ്ക്കു വശംവദനായി, ഇങ്ങിനെ ഒരു മഹാ സാഹസത്തിനൊരുങ്ങിയതായി വിചാരിക്കുവാനും വിഷമമായിരിക്കുന്നു. ഏതായാലും തിരുവല്ലായിലെ ഹൈന്ദവ പതാക വീണ്ടും പറത്തുവാനുള്ള ജോലി അതിന് പററിയ മററാക്കിയെങ്കിലും ഏല്പിച്ചിട്ടു തിരഞ്ഞെടുപ്പു മത്സരാത്തിന് മറ്റേതെങ്കിലും ഒരു നിരോധകമണ്ഡലം അദ്ദേഹം കണ്ടുപിടിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അതു കൂടുതൽ അഭിനന്ദനീയമായിരുന്നു.

തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വിശ്വാസരായിത്തീർന്നിരുന്ന മിക്ക മഹാപുരുഷന്മാരും ഹൈന്ദവ പരിഷ്കരിച്ച നിരമസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. ചങ്ങനാശരി, മി. കെ. സി. മാമൻമാപ്പിള, കെ. പി. മാമൻപിള്ള, പി. കെ. നാരായണപിള്ള, മി. ടി. കെ. വേച്ചുപ്പിള്ള, മെ. കൽക്കുളം കുമാരപിള്ള, വയ്ക്കം

കാമകൃഷ്ണപിള്ള എന്നിങ്ങനെയുള്ള പേരുകൾ സാധരിവേലതാലം ചിലത്തേറ്റു മാത്രമാണ്. ജനക്ഷേമകരങ്ങളായ നെറിലധികം നിയമങ്ങൾ ഈ നിയമസഭ പാസാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൌരാ വകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻ പ്രമേയങ്ങളും പ്രസംഗങ്ങളും മുഖന ഉത്തർജിതമായ പല ശ്രമങ്ങളും ഇതിനകത്തു നടന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രക്ഷോഭജനകങ്ങളായ പല രംഗങ്ങളും പ്രേക്ഷകന്മാർ ഇതിൽ ഭാഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. പാർലിമെൻറഭരണസമ്പ്രദായം തിരുവിതാംകൂറിൽ പ്രാദേശികമാക്കുവാൻ വിഷമമില്ലെന്ന് ഏതാണ്ടു രണ്ടു ദശാബ്ദങ്ങൾക്കു മുൻപുതന്നെ ഈ നിയമസഭ വെളിപ്പെടുത്തി.

അദ്ധ്യായം ൨൦

മൺ-ൽ തിരുവല്ലായിലെ തിരുത്തെട്ടു സംബന്ധിച്ച ഉൽക്കൃഷ്ടമായ പ്രചരണങ്ങൾ അതിരിട്ടുക്കത്തിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള തന്റെ ഭാവിജീവിതത്തിലെ സകലവിധമായ ഗാഹികസുഖങ്ങൾക്കും പുണ്യനിദാനമായിത്തീർന്ന ഒരു നൃത്തനദാവത്സരസന്ധതിലേക്ക് പെട്ടുവാൻ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ കൂട്ടുകയായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ കടുംബജീവിതത്തെപ്പറ്റി ജീവചരിത്രകാരൻ ഇതു വരെ യാതൊന്നും പ്രസ്താവിക്കാതിരുന്നതെന്തുകൊണ്ടാണെന്നു വായനക്കാർ ആശ്ചര്യപ്പെടുന്നുണ്ടാകാം. അതിനു ഗ്രന്ഥകാരനെ പറയുവാനുള്ള മറുപടി ചങ്ങനാശേരി സമുപ്തികരമായ കടുംബജീവിതമാരാദിച്ചത് ഈ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു എന്നു മാത്രമാണ്. ഇതുകൊണ്ടു മൺ-ൽ മുൻപു ചങ്ങനാശേരി മരണാഭ വിവാഹബന്ധത്തിലും ഏർപ്പെട്ടിരുന്നില്ലെന്ന് ആരും തെറ്റിദ്ധരിക്കേണ്ടതില്ല. അദ്ദേഹം രണ്ടു പ്രാവശ്യം ഭാവത്സരസന്ധതിലപ്പെട്ടു. പക്ഷെ അതു രണ്ടും വിജയത്തിലല്ല കലാശിച്ചത്. പ്രസന്നവും പ്രശാന്തവുമായ കടുംബജീവിതത്തിലെ നിത്യസുന്ദരമായ സുഖാനുഭവങ്ങൾ അനുഭവിക്കുവാൻ സാധ്യമായിരിക്കുമെന്ന് ഭാര്യ വിവാഹവേളയിലും അദ്ദേഹം പ്രത്യാശിക്കാതിരുന്നില്ല. പക്ഷെ ഫലം മറിച്ചായിരുന്നു.

പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്ക് അന്നു നാല്പ്പത്തഞ്ചു വയസ്സു പ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. മദ്ധ്യജീവിതം കടന്ന് ഏതാണ്ടു വാർദ്ധക്യത്തിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹം കാലുണിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഏകദേശം ൩൫ വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപാണു തന്റെ മാതാപിതാക്കന്മാരുമൊന്നിച്ചു പരമേശ്വരൻപിള്ള ആദ്യമായി തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നുചെന്ന്. തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ച് ആ ഘട്ടത്തിൽ തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ ജീവിതാശങ്കകൾ ഒന്നൊന്നായി പറ്റത്തുകെട്ടിയതും. സ്വപരിശ്രമംകൊണ്ടു സമുദായത്തിന്റെ ഉപരിതലത്തിലേയ്ക്ക് ഉന്നമിക്കണമെന്നും, ജീവിതവൃത്തിക്കു

വേണ്ടി ഏല്പിക്കുന്ന പ്രവർത്തനശാലകളായിരുന്നാലും അതിൽ അഭിപ്രായമായ വിജയം കരസ്ഥമാക്കണമെന്നും, പ്രശസ്തിയും ജനസമ്മതിയുംമാർജ്ജിക്കണമെന്നും, ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ സുലഭമായി നിർവ്വഹിക്കുവാൻ വേണ്ട ധനം സമ്പാദിക്കണമെന്നും, അദ്ദേഹം അന്നുതന്നെ നിശ്ചയിച്ചുറപ്പിച്ചു. ൨൦ വർഷത്തെ അക്ഷീണമായ പരിശ്രമത്തിന്റേയും, അലക്ഷ്യമായ സ്ഥിരോത്സാഹത്തിന്റേയും ഫലമായി ഇവയിലൊരോ സുഖസപ്തങ്ങളും അദ്ദേഹം യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളായി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തി. ഒക്കുന്നതിനും, വിശ്രമസൗകര്യങ്ങൾക്കും വേണ്ടി ഉദാരമായ ധനാവശ്യമായ ഒരു സമ്പന്നനാവേണ്ട അദ്ദേഹത്തിനു ശ്രമിക്കേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. വിദ്യാഭ്യാസത്തിനാവശ്യമായ പണമുണ്ടാക്കുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഹൈന്ദവതത്വ മന്ദിരം അന്നുവരെ ഒരു യാചകനെപ്പോലെ അദ്ദേഹം അലഞ്ഞു തിരിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മാന്യമായും, വെടിപ്പായും, വസ്ത്രധാരണം ചെയ്യുവാൻപോലും നിവൃത്തിയില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പകുത്തായടയും, സഹപാഠികളുടേയും അലഞ്ഞുദ്ദേഹം പാത്രമാകണമെന്നിട്ടുണ്ട്. വിദ്യാർത്ഥികളെ അവരുടെ വീടുകളിൽ ഖേദം പറ്റിപ്പിച്ച് ഉപജീവനമാർഗ്ഗമുണ്ടാക്കുവാൻ വേണ്ടി തിരുവനന്തപുരത്തുദ്ദേഹം ഓരോ വീടുകൾക്കുതാറും കയറി ഇറങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. മാതാപിതാക്കന്മാരുടെ അകാലനിർവാണത്തിനശേഷം നിരാധാരനായി നിസ്സഹായനായി ലോകത്തിൽ പരിത്യജിക്കപ്പെട്ട ഈ ബാലൻ, ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യം കൊണ്ടും, സ്ഥിരപരിശ്രമംകൊണ്ടും ക്രമേണ ഉയർന്നുവന്ന ഈ ഘട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ അത്യുന്നതനായ ഒരു ജനകീയനേതാവായിത്തീർന്നിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസം പൂർത്തിയാക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹംകാക്കുകിളയുടെ കാരുണ്യംകൊണ്ടു തുറമുഖമായ പതിനഞ്ചു രൂപാ ശമ്പളത്തിൽ അദ്ദേഹംപകുത്തായിലേപ്പെട്ട പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ വക്കീലെന്ന നിലയിലുള്ള ആദ്യമാസങ്ങളിലെ വരുമാനം നൂറു രൂപയിൽ കുറയാത്ത ഒരു തുകയായിരുന്നു. അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ തൊഴിൽ പരമായി അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന പ്രതിവർഷാദായം നാലു കോട്ടലുള്ള ഒരു ഭാരിച്ച സംഖ്യയായി വർദ്ധിച്ചു. വള്ളക്കൂലി കൊടുക്കുവാൻ ചെയ്യുന്നതുകൾപോലുമില്ലാതെ തിരുവിതാംകൂർ

മുഴുവൻ കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ചിട്ടുള്ള പരമേശ്വരൻപിള്ള അനന്തരകാലങ്ങളിൽ സർവ്വിധമായ സുഖസൗകര്യങ്ങളോടും കൂടി ഭാരതമൊട്ടുമാത്രമല്ല, പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിൽപ്പോലും പര്യടനം ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിന്റെ സർവ്വതോമുഖമായ നേതൃത്വം അദ്ദേഹത്തിൽ സ്വയം വന്നു ലയിച്ചു. സാമുദായികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ ഏതൊരു സംഭവങ്ങളുടെയും നിയന്ത്രണവിഷയത്തിൽ അവസാനവാക്കു പറയുവാനുള്ള സ്വാധീനശക്തിയും ജനസമ്മതിയും ഇന്ന് അദ്ദേഹത്തിനുതന്നെയായിരുന്നു. പൊതുജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ ബഹുമാനിച്ചു. ഗവണ്മെൻറ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളെ ആദരിച്ചു. ഒരുപക്ഷേ അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്കാർജീവനമല്ലാതെ മറ്റൊന്നുംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് അന്നു തന്റെ ജീവിതത്തിൽ വ്യക്തിപരമായ ഉൽക്കണ്ഠയെ സംബന്ധിക്കത്തോളം അഭികാമ്യമായുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ ജീവിതസുഖം തികച്ചും അപൂർണ്ണമായിരുന്നു. അനഭവയോഗ്യമായ മികു സുഖസൗകര്യങ്ങളും ആഗ്രഹിക്കാതെതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിച്ചിരുന്നു. എങ്കിലും ഒഴിച്ചുകൂടാത്ത ആവശ്യങ്ങൾ ആയാസപ്പെട്ടു തേടിപ്പിടിക്കുന്ന സുഖം, താനേ വന്നുചേർന്ന വിഭവങ്ങൾക്കു നരകവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ വിഭവസമൃദ്ധിയിൽ തുല്യാവകാശത്തോടെ പങ്കുകൊള്ളുവാൻ സ്റ്റേഫോജനമായ ഒരു കടുംബമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയവ്യഥയ്ക്കു മുഖ്യനിദാനമായിരുന്നത്. രണ്ടു ദാമ്പത്യബന്ധങ്ങൾക്കുശേഷം മരണദ്വേഹം രേഖിവാഹിതനെന്നപ്പോലെ കഴിഞ്ഞുകൂടുകയായിരുന്നു. സംഭവബാഹുല്യമായിരുന്ന പൊതുക്കാര്യജീവിതം ഏകാന്തമായിരുന്ന കടുംബജീവിതത്തിന്റെ വിജനതയെ കൂടുതൽ അസഹനീയമാക്കിത്തീർത്തു.

സ്രീകുളോടുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ ബന്ധം ആദർശപരമായ മാനദണ്ഡങ്ങൾ വെട്ടുകുരുവാൻ പററിയ ഒന്നായിരുന്നു. പ്രണയജീവിതത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി മനഃശ്യാസമുദായത്തെ രണ്ടായി വിഭജിക്കാം. ഒരു കൂട്ടർ പ്രേമചേഷ്ടകളിലേ പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ അവരുടെ ശാരീരികവും വികാമപരവുമായ ജീവിതം മുഴുവൻതന്നെ അതിൽ ലയിപ്പിച്ചു സംതൃപ്തിയടയ്ക്കുന്നു. മറ്റൊരു കൂട്ടർ ഈ കേവലം ശാരീരികമായ രൊ

വശ്യം മാത്രമാണ്. ചങ്ങനാശേരി ഇവയിൽ ഒന്നാമത്തെ
 വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ടതെന്നു തോന്നുന്നു. പ്രേമജീവിതത്തിലെ
 ദ്വേഹം ഒരു വിരക്തനോ, വൈരാഗിയോ ആയിത്തന്നിട്ടു. ശാഭി
 രികമായ പ്രലോഭനങ്ങൾക്കുദ്ദേശം കീഴടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. സാമ്യ
 മാധികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ നേതൃത്വമേ
 റെറട്ടുള്ളു, പേരും പെരുമയും ആർജ്ജിക്കുവാൻ വേണ്ടി അതോ
 രാത്രം ക്ലേശിക്കയും, പ്രയത്നിക്കയും ചെയ്തിരുന്ന ചങ്ങനാ
 ശേരിയെപ്പോലുള്ള ഒരാൾക്കു ഊതുമ്പുള്ളലമായ ജീവിതത്തിലെ
 നിരന്തരമായ വിക്ഷോഭങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരു വിമോചനം ജീവ
 സന്ധാരണത്തിനതന്നെയും ആവശ്യമായിത്തീരാറുണ്ട്. അങ്ങി
 നെയൊരുവു ലഭിച്ചിട്ടെങ്കിൽ ജീവിതംതന്നെ നാവകു ശിഥി
 ലപ്പെട്ടുപോയേയ്ക്കും. “വിലപതിക്കുന്നതും യാതൊരു പ്രവ
 ങ്ഗനങ്ങൾക്കും സഹജമായ ഐക്യരൂപത്തെക്കാരും വലിയ
 ശത്രുവില്ല. ഐക്യങ്ങൾപോലും അങ്ങിനെയുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ
 അമുഖ്യങ്ങളാണ്. ആത്മാവിന്റെ മാതൃകയെ പഴിക്കുവാനും
 തേമാനവുമാണ്” എന്ന റൊമയിൻറോളൻഡ് പ്രസ്താവിച്ചി
 ട്ടുണ്ട്. വികാരപരമായ പ്രണയതീക്ഷ്ണതയല്ലാതെ നേരിട്ട
 ജീവിതത്തിലെ സംതൃപ്തിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തെ
 നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നത്. “പ്രേമം ശാശ്വതമായ ഒരു വിശ്വാസ
 പ്രമാണമാണ്. ഈശ്വരൻ ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്നുള്ളതു
 നിസ്സാരമായ ഒരു പ്രശ്നമാണ്. നാം വിശ്വസിക്കുന്നതു
 കൊണ്ടു വിശ്വസിക്കുന്നു. സ്നേഹിക്കുന്നതുകൊണ്ടു സ്നേഹിക്കുന്നു.
 ഇതിലേയ്ക്കു കാരണങ്ങളുണ്ടോ പക്ഷികൾക്കുണ്ടല്ലോ” എന്ന റൊമയിൻ
 റോളൻഡ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുപ്രസിദ്ധമായ “ജിൻ ക്രിസ്റ്റോ
 ഫർ” എന്ന ഗ്രന്ഥത്തിൽ പറയുന്നു. വികാരരഹിതമായ ഒരു
 ജീവിതത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനായിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി റൊമ
 യിൻറോളൻഡ് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള കീതിയിൽ ഈശ്വരനിൽ
 വിശ്വസിക്കുകയോ, സ്ത്രീകളെ സ്നേഹിക്കുകയോ ചെയ്തിരുന്ന
 എന്നു പറയുവാൻ വിഷമമാണ്. വികാരപരമായ മാപല്യ
 ങ്ങളെക്കാരും ബുദ്ധിപ്രധാനമായ ആലോചനാശീലവും പ്രായോ
 ഗികവിന്യസുമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദാമ്പത്യജീവിതത്തെ
 നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ കളത്രഭാവേന
 സ്നേഹിക്കുവാനും, ആദരിക്കുവാനും, ആജീവനാന്തം പ്രദിക്കുകയു
 വാനും പററിയ ഒരു സഹധർമ്മിണിയെ കണ്ടെത്തുവാനും

വരെ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഉജ്ജ്വലമായ വൃക്കി പ്രഭാവവും, ഉദ്ധതമായ ആത്മവിശ്വാസവും, അതിരറ്റ സ്വാതന്ത്ര്യശീലവുമെകൊണ്ടു മാത്രമാണു ചങ്ങനാശേരി സമുദായത്തിന്റെ ആഴമേറിയ അഭിരുചിയിൽനിന്ന് അതിന്റെ ഉപരിതലത്തിലേയ്ക്കുയർന്നത്. മററരുടെ സ്വാധീനശക്തിക്കും, നിസ്വാർത്ഥമായ പിന്തുണയ്ക്കും അദ്ദേഹം കടപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. പരാജയപൂർണ്ണവും, നിരാശാപരവും ആയ ശോകചരിത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു നിറഞ്ഞ ജീവിതമാസരത്തിലെ അതുതകരമായ വിജയം ഒരു പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തെ ഉദ്ധതനും, അഹംബുദ്ധിയുമാക്കിത്തീർത്തിരിക്കാം. അങ്ങനെയുള്ളവർ, അടുത്ത ദീർഘകാലം മററുള്ളവർക്കു കൂടിക്കഴിയുവാൻ പററിയ മുഴുവൻവരെയും ജീവിക്കുകയല്ലെന്നു മനഃശാസ്ത്രകാരന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നു.

മദ്ധ്യപ്രായം തരണംചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി, ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഒരു ഗ്രാമീണബാലികയെ കണ്ടെത്തി. യുവത്വത്തിന്റെ ക്ഷണികവും സാഹസികവുമായ ലാപല്യങ്ങൾക്കിന്നദ്ദേഹം വശംവദനല്ല. ക്രമമായിതവും അനിശ്ചിതവുമായ ബന്ധങ്ങൾകൊണ്ടിന്നദ്ദേഹം സൗഹൃദപൂർവ്വമല്ല. സന്ദർശനവുമായ കടുംബജീവിതത്തിന് വേണ്ടി പകുപ്പും, സ്നേഹപൂർണ്ണവുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം വ്യാകുലപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. ഈ ബാലികയുടെ അകൃത്രിമരൂപലാവണ്യം അദ്ദേഹത്തിൽ അനല്പമായ കൌതുകം വളർത്തി. ബാല്യപ്രായം കടന്നു യൌവ്വനത്തിലേയ്ക്കു കാലുണിക്കഴിഞ്ഞിരുന്ന ആ കന്യകയുടെ നിർദ്ദോഷകരമായ പെരുമാറ്റങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജിജ്ഞാസയെ ഉണർത്തിവിട്ടു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ തണുത്തുറങ്ങുന്നതുടങ്ങിയിരുന്ന നിർമ്മലമായ സ്നേഹസരിത്തു ഓലപ്പെട്ടു പ്രവഹിക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

ശ്രീമതി അമ്മക്കുട്ടിയമ്മ അന്നു കേവലം പതിനഞ്ചു വയസ്സു മാത്രം പ്രായമുള്ള ഒരു ബാലികയായിരുന്നു. പുഴവാതിൽ എന്ന സ്ഥലത്തു പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ മൂലകടുംബമായ മണക്കാടുവീട്ടിനതൊട്ടടുത്തുതന്നെയാണ് അമ്മക്കുട്ടിയമ്മയുടെ ഗൃഹമായ തത്തുറമ്പിൽവീടും സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. ഈ രണ്ടു കടുംബങ്ങളും പൂർവ്കാലമുതൽക്കുതന്നെ പരസ്പരബന്ധത്തിലും, വേഴ്തിലും കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്നു. രണ്ടു കടുംബ

ങ്ങളും നെപ്പോലെ പുരാതനങ്ങളായിരുന്നു എങ്കിലും, ധന സ്ഥിതിയിലും, പ്രാബല്യത്തിലും താഴ്ന്ന നില മാത്രമാണ് അവയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നത്. അമ്മക്കുട്ടിയമ്മ തയ്ക്കറമ്പിൽ പാവതി യമ്മയുടേയും, ചേപ്പൻല മാരാരിക്കുളത്ത് ഇട്ടമ്പറമ്പത്തു വേല കുറുപ്പിന്റേയും പുത്രിയായി മറവുന കുന്നിൽ ഭൂജാതയായി. തയ്ക്കറമ്പുവീട്ടിൽത്തന്നെയാണ് ശ്രീമതി അമ്മക്കുട്ടിയമ്മ തന്റെ ബാല്യദശ കഴിച്ചുകൂട്ടിയത്. ഒരു ച്യോജസഫോദാന്റെ സാഹചര്യം മാത്രമാണ് പ്രായേണ സംഭവരഹിതമായിരുന്ന ആ ബാലികയുടെ കുടുംബജീവിതത്തെ ഉല്ലാസപ്രദമാക്കിത്തീർത്തത്. അമ്മക്കുട്ടിയമ്മയ്ക്കു മറ്റു സഹോദരന്മാരോ സഹോദരികളോ ഇല്ല. ഗൃഹത്തിന് സമീപമുള്ള ഒരിംഗ്ലീഷ് വിദ്യാലയത്തിൽ രണ്ടു മൂന്നു വർഷങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടിയതല്ലാതെ കാര്യമായ നിലയിൽ വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുവാനോ മറ്റു പരിശീലനങ്ങൾ നേടുവാനോ അവർക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നതുമില്ല.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ വിവാഹാലോചന അമ്മക്കുട്ടിയമ്മയുടെ ജീവിതത്തിൽ ഒരു താറ്റുപ്പൂകിസംഭവമായിരുന്നു. വിവാഹ ജീവിതത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ വശങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കുവാൻ വേണ്ട മാനസികമായ വളർച്ച അന്ന് ആ ബാലികയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. ബാല്യസഹജമായ ഒരു ജിജ്ഞാസയല്ലാതെ ദാമ്പത്യജീവിതത്തിലെ റുചികരമായ പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ചിന്തകൾ അവരെ അലട്ടിയതുമില്ല. മാതാവു വിവാഹനിശ്ചയം ചെയ്യുകയും, അവിരേണ അതു നടക്കുകയും ചെയ്തു. അമ്മക്കുട്ടിയമ്മ ഒരു ഭാര്യയായിത്തീർന്നു. അനാചിതമായ ആധംബരങ്ങളോ, ഹർഭാടങ്ങളോ ആ മംഗളകർമ്മത്തെ വികൃതമാക്കിയില്ല. സമുദായപരിഷ്കർത്താവായ ചങ്ങനാശേരിയുടെ വിവാഹത്തിന് അഭിരുചിയായ ധനദുർവ്വയം അനുവദനീയമല്ലല്ലോ. കയ്യിച്ച നൂറു മാന്ത്യാന്മാർ മാത്രമാണ് ആ മംഗളകർമ്മത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടത്.

പ്രേമാരാധനയ്ക്കു വേണ്ടി രാജസിംഹാസനത്തെ പരിത്യജിച്ച എഡ്വേർഡ് എട്ടാമന്റെ പത്നിപദം അലങ്കരിക്കുന്ന ആ അമേരിക്കൻവനിതയെക്കണ്ടിട്ടു സുപ്രസിദ്ധ ഹാസസാഹിത്യകാരനായ ബർണാഡ്ഷ് ഒരിക്കൽ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിക്ക

രണ്ടായി: “ഈ സ്രീ ഒരു സാമ്രാജ്യാധിപന്റെ ഭാഗ്യമായ ഒരു ശിഥിലപ്പെടുത്തിയതെക്കിനെയെന്ന് എനിക്കറിയാം. അസ്വസ്ഥവും വിശ്രമരഹിതവുമായ ജീവിതംകൊണ്ട് അയവു മുറുകിനില്ക്കുന്ന സിരാപടലങ്ങളെ തണുപ്പിക്കുവാനും ആശ്വസിപ്പിക്കുവാനുമുള്ള അനഗ്രഹശക്തി അവരിൽ ഞാൻ കാണുന്നു.”

ചങ്ങനാശിയിലൂടെ വിവാഹത്തിലും അന്തർഭവിക്കുന്ന അടിസ്ഥാനതത്വം ഇതുതന്നെയാണ്. പ്രമേഹവും ആകാംക്ഷാഭരിതവുമായിരുന്ന പൊതുശാസ്ത്രജീവിതത്തിലെ ദ്വേഷകരമായ അനുഭവങ്ങൾകൊണ്ട് തളസ്താപിതുംകിട്ടിയ സിരകളെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തുവാൻ അനഗ്രഹശക്തിയുള്ള ഒരു സഹകാരിണിയെയാണ് അദ്ദേഹം അന്വേഷിച്ചുനടന്നത്. നാഗരികജീവിതത്തിന്റെ കൃത്രിമമോടികൂടാ, അഭ്യസ്ഥവിദ്യരായ തന്ത്രികളുടെ ബുദ്ധിപരമായ സംസ്കൃതമാ അദ്ദേഹമടവിലിയിട്ടില്ല. ആർക്കാരഹിതമായ ഗ്രാമജീവിതത്തിലെ അനാഥംബരതയുടെ മാധുര്യമാണ് അദ്ദേഹത്തെ ആകർഷിച്ചത്. അതിന്റെ പ്രതിഫലമായായിരിക്കണം അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മയിലദ്ദേഹം ഭരിച്ചത്. അതദ്ദേഹത്തെ സംതുപ്പനാക്കുകയും ചെയ്തു. ഗൗരവപിത്തനും, കാർഷ്വമാത്രപ്രസക്തനുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം പൊതുശാസ്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ബാഹുല്യംകൊണ്ട് അസ്വസ്ഥവും, ഉൽക്കണ്ഠാകലവുമായിരുന്നു. സ്രീസഹജമായ ഉമുടിഞ്ഞ സ്നേഹവും, വാത്സല്യപൂർവ്വമായ പരിചരണങ്ങളും, വഴിഞ്ഞൊഴുകുന്ന ആനന്ദവുമാണ് വിശ്രമാവസരങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിച്ചത്. അതിലെയ്ക്കുമാത്രേയഥാനമാണ് അദ്ദേഹം അക്ഷയോടെ കാത്തിരുന്നത്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് ബഹുദയമായ തന്റെ വിപുലപ്രവർത്തനങ്ങളെ വിമർശകത്തിനോടെ വീക്ഷിച്ചുപദേശിക്കുവാൻ പ്രാപ്തിയുള്ള വിദ്യാസമ്പന്നനായ ഒരു പ്രൗഢവനിതയുടെ സാഹചര്യം അദ്ദേഹമടവിലിടുകായിരുന്നു. നിസ്കർഷയുമായ ഗാർഹസ്ത്യപ്രജീവിതത്തിലെ പ്രശാന്തമായ ആനന്ദവും, സംതുപ്പിനും അനല്പമായ ആത്മാർത്ഥതയോടെ നരകവാൻ മടിക്കാത്ത സ്നേഹരൂപിണിയായ ഒരു സ്രീരത്നത്തെയാണ് അദ്ദേഹത്തിനാവശ്യമായായിരുന്നത്. ശ്രീമതി അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മ ചങ്ങനാശിയിലൂടെ പ്രതീ

ക്ഷകളെ അജ്ഞാതമാക്കാനും സമഗ്രപ്രവൃത്തിയെന്ന മറ്റു രണ്ടു ദശാബ്ദകാലം നീണ്ടുനിന്ന സുഖസമൃദ്ധമായ അവരുടെ ദായത്വചരിത്രം വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്.

ഇന്നു മിസ്രസ്സ് ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ കാണുന്ന ഓരോരുത്തർ ഈ ഗ്രാമനായിക മന്ദ് വർഷങ്ങൾക്കു മുൻപു നാഗരികസംസ്കാരമോ ഗണ്യമായ വിദ്യാഭ്യാസമോ അവകാശപ്പെടാതെ ഗ്രാമീണജീവിതത്തിലെ ഏകാന്തതയിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയ ഒരു ബാലികയായിരുന്നു എന്നു ഹിതവാൻ പോലും കഴിയുന്നതല്ല. ആകാശസുഷമയല്ലാതെ ബാഹ്യമായി ഭക്തസന്നിധിയിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ മറ്റു യാതൊരു നൈപുണ്യവും അവർക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. എങ്കിലും, ആശ്ചര്യകരമായ സാമാന്യബുദ്ധിയും ഗ്രാമണപാടവവും ആ ബാല്യപ്രായത്തിൽ തന്നെ തന്റെ പത്നിയിലദ്ദേഹം ദർശിച്ചിരിക്കണം. നിദ്ദോഷ കരമായ ആ ഹൃദയത്തിന് സാഹചര്യംകൊണ്ട് ഏതു രൂപഭാവവും നൽകുവാൻ കഴിയുമെന്നും ആ മനഃശാസ്ത്രജ്ഞൻ അറിഞ്ഞിരിക്കണം.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ വിശേഷഗുണങ്ങളിലൊന്നു ശ്രീമതി അമ്മക്കുട്ടിയമ്മ തന്റെ ഗാഢികവും സംസ്കാരപരവുമായ പരിശീലനങ്ങൾ ആരംഭിച്ചത്. വിവാഹവേദിയിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങി, ആ രാത്രിതന്നെ ഭക്തഗ്രാമത്തിലുള്ള യാത്രപുറപ്പെട്ട ഈ നവവധുവിനെ ഏകാന്തമായ തന്റെ ഭവനത്തിന്റെ സർവ്വാധിപത്യം ഏല്പിക്കുകയാണു ആദ്യത്തെ ചങ്ങനാശേരി ചെയ്തത്. കാർ, ഗ്രാമത്തിന്റെ പടിക്കലെത്തിയപ്പോൾ വാഹനത്തിൽനിന്നു പുറത്തിറങ്ങുവാൻ ബുദ്ധപ്പെട്ട അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈ, കാറിന്റെ മുമ്പിൽ ഇട്ടിരുന്ന താക്കോൽക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെന്നു തടഞ്ഞു. കാറിൽനിന്നിറങ്ങുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ താക്കോൽക്കൂട്ടം വലിച്ചെടുത്ത് “ഇതാ കെട്ടുപുട്ടുകളൊക്കെ അങ്ങോട്ടേല്പിച്ചിരിക്കുന്നു” എന്നു വാത്സല്യപൂർവ്വം പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അതു ഭാഗ്യമായ എല്പിച്ചു. അനന്തര കാലങ്ങളിൽ ഒരിക്കൽപ്പോലും ഈ താക്കോലുകൾ അദ്ദേഹം കൈകൾക്കൊണ്ടു ഏൽപ്പിച്ചിട്ടില്ല. മാർഗ്ഗമധ്യത്തിൽവച്ചുതന്നെ ഗ്രാമനായികയായി അവരോധിക്കപ്പെട്ട ശ്രീമതി അമ്മക്കുട്ടിയമ്മയുടെ അഭാവത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിവീട്ടിലെ മേശകളും അലമാരികളും തുറക്കപ്പെടാതെ കിടന്നുപോയേക്കാം.

പ്രാചീനമായ ഗാർഹിത്യങ്ങൾക്കും സമാധാനനിയമങ്ങൾക്കും സമാധാനപരമായ നാഗരികജീവിതത്തിലേയ്ക്കും പ്രവേശിച്ച അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മ സ്ത്രീധനമായി തെന്തുറപ്പത്തിലേയ്ക്കും കൊണ്ടുപോന്നിരുന്നത്. ചങ്ങനാശേരി പ്രായോഗികജീവിതത്തിലെ ദുർഘടകൾക്കുമായ അനുഭവങ്ങളെ സമചിത്തതയോടെ കൂടി നേരിടുവാൻ വേണ്ട പരിശീലനങ്ങൾ നൽകി ഈ വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾക്കു മറു കൂട്ടി. ഗ്രാമീണജീവിതത്തിന്റെ പരമ്പരയെ വശങ്ങളെ വിദ്യാഭ്യാസംകൊണ്ടുദ്ദേശം മിന്നുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇന്ന് ഏതൊരു സാമൂഹ്യജീവിതത്തിലും ലൗകിക രംഗങ്ങളിലും സ്വാഭാവികമായി പങ്കെടുക്കുവാൻ മിസസ് ചങ്ങനാശേരിക്കു കഴിയും. സമയനിയമവും, പരിശുദ്ധതയും, പ്രായോഗികബുദ്ധിയും അദ്ദേഹം തന്റെ പത്നിക്കുപദേശിച്ചു. വികാരപരമായ മാനസാവസ്ഥ, തത്വചിന്തയിലുൾപ്പെട്ട വിശ്വാസമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തെ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നത്. ചങ്ങനാശേരി വീടു ഭരിക്കുകയെന്നുള്ളത് അത്ര നിസ്സാരമായ ഒരു കാര്യമല്ല. സമയനിയമവും കൃത്യബോധവുമാണ് ആ ഗൃഹത്തിലെ ബഹുമാനമായ ജീവിതത്തെ ക്രമപ്പെടുത്തിയിരുന്നത്. ചിലപ്പോൾ ഒരു ന്യായാധിപന്റെ പത്നിയെന്ന നിലയിൽ സാമൂഹ്യജീവിതത്തിൽ പങ്കെടുക്കുവാനായിരിക്കും അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മ നിയമിക്കുകയെന്നത്. മറു ചിലപ്പോൾ ഒരു പൊതുജാതീയസഭയുടെ സമ്മേളനത്തിലെന്ന നിലയിൽ ധർമ്മത്തിലും സിദ്ധതിയിലുമുള്ള ഒരുനമ്പരയെ അപ്പർ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ ചെയ്യുകയായിരിക്കും. മറു ചിലപ്പോൾ ഭർത്താവിനോടൊന്നിച്ച് യാത്രികനിയോഗത്തോടുകൂടി വിപുലമായ ഒരു കടംബത്തിന്റെ ഭാരമേറിയ ചുമക്കൽ തിരിക്കുകയായിരിക്കും അവർ ചെയ്യുന്നത്. മറ്റു പരമ്പരകളിൽ ശിശുക്കളുടെ രോഗവും, മരണവും മറു കഴപ്പുകളും ആ ഗൃഹനായികയെ അലട്ടുന്നതാവാം. പക്ഷെ ഇവയൊന്നുംതന്നെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഗൃഹത്തിന്റെ പ്രശാന്തതയെ ഭംഗിക്കാറില്ല. മിസസ് പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ സമചിത്തതയെ ഭേദിക്കുവാനും നാനാമുഖമായ ഈ കൃത്യാനുരൂപതയെ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എത്ര ശ്രമകരമായും കൃത്യബാഹുല്യങ്ങളേയും അഭിമുഖീകരിക്കുവാൻ വേണ്ട ആത്മശുദ്ധി ശരീരപുഷ്ടിയും അമ്മുക്കുട്ടിയമ്മയ്ക്കു ഭാഗ്യവശാൽ പ്രകൃതിദത്തമായിട്ടുണ്ട്. എത്ര കഠിനമായ ജോലി തിരിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അസ

ഏതുകൊണ്ടോ കോപഭാവംകൊണ്ടോ ഈ മലം വൈകുണ്ഠ മടയാറില്ല. ഈ മന്ദമാസം ഒരിക്കലും മലഞ്ഞുനിന്നു മങ്ങിമറയാറുമില്ല.

ചങ്ങനാശേരിവീട്ടിലെ സന്ദർശകരിൽ മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഒരു മഹാത്മാപടം നിറം കലർത്തിയ മഹിയിൽ വരച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. വാത്സല്യപൂർണ്ണവും, പരിവേഷവുമായ മാതൃതപത്തിന്റെ പ്രതിമയായതാണത്. ഒരു വെറും കാര്യപോലെ സമോദയമല്ലെത്തിയതുകൊണ്ട് വിശിമറയുകയും, ഒരു ചിത്രശലഭംപോലെ ഉല്ലസിപ്പാനുണ്ടായും, നിറപ്പകിട്ടുള്ള ആകാശംപോലെ അനുസ്സാരപീഠിനമായിക്കഴിഞ്ഞുകൂടുകയും ചെയ്യുന്ന ഒരു 'പരിഷ്കൃത'യുവതിയുടെ സുരണയല്ല ഈ ചിത്രം പ്രേക്ഷകന്മാരിലുദ്ദീപിപ്പിക്കുന്നത്. മിസസ്സ് പരമേശ്വരൻ പിള്ള ഇന്നു നാല് ആൺകുട്ടികളും, നാല് പെൺകുട്ടികളുമുൾപ്പെടെ എട്ടു സന്താനങ്ങളുടെ മാതാവാണ്. ഈ കുട്ടികളെ വളർത്തിക്കൊണ്ടുപോകുവാനും, അവരുടെ സുഖസൗക്യങ്ങൾ ശിക്ഷിക്കുവാനും എത്ര സമ്പത്സമൃദ്ധമായ പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ സാന്നിദ്ധ്യത്തിലും ഭരതയുടെ സഹായം അവർക്കിന്നു വരും വേണ്ടിവന്നിട്ടില്ല. ഭർതൃസുഖത്തെയും, ശിശുക്കളുടെ ഗുണത്തെയും കാംക്ഷിച്ച് ഒട്ടിമയെപ്പോലെ ശ്ലേഷിക്കുവാനും മുഷിഞ്ഞു. ജോലി ചെയ്യുവാനും അവർക്കു മടിയില്ല. ഗൃഹ മേണത്തിന്റെ കഴക്കിയ സ്വഭാവം ഒരിക്കലും ചങ്ങനാശേരി അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. എങ്കിലും, ഭർത്താവിനും, കുട്ടികൾക്കും വേണ്ടിയാണു തന്റെ ഗൃഹനായിക ജീവിച്ചെന്നതെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനറിയാം. ഗൌരവമിത്തനും ചിന്താശീലനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വഭാവഗതിയെ ത്യാഗസമ്പന്നമായ ഈ ഗൃഹനായികയുടെ നിസ്പാത്ഥപരമായ ജീവിതരീതി ഗാഢമായി സ്പർശിച്ചിരിക്കണം. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യശീലവും വികാരഹീനമായ ഹൃദയവും മല്ലുജീവിതത്തിലെ ഈ ഭാവതൃബന്ധത്തിനുശേഷം, കൂടുതൽ സ്വാഭാവികവും, മൃദലവും, കാരുണ്യപൂർണ്ണവുമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മിത്രങ്ങൾ പറയാറുണ്ട്. സ്നേഹഭാജനമായ പതിക്ക് അദ്ദേഹത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞ സ്വാധീനശക്തിയാണു് ഈ സ്വഭാവപരിവർത്തനത്തിനുള്ള പരിപൂർണ്ണമായ നിദാനം.

മിസിസ് മമ്മനാശേരി.

ശ്രീമതി അമ്മക്കുട്ടിയമ്മയുമായുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ
 ഭാവനാജീവിതം തികച്ചും വിജയകരമായിരുന്നു. ബാഹ്യമായ
 ജീവിതവ്യാപാരങ്ങളിലേപ്പെട്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഒരിക്കലേങ്കിലും
 മനഃശാന്തിയോടുകൂടിയ ചെറിയൊരു അടുത്തടുത്തുള്ള
 രൂപരേഖകളുടെ മദ്ധ്യത്തിലായിരുന്നു ശിശുക്കളെപ്പോലെ പൊട്ടി
 മുറിയില്ലാത്തതും ആഹ്ലാദിക്കുന്നതും കണ്ടു പ്രേക്ഷകന്മാർ
 ആശ്ചര്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇന്ന് ഉന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിരി-
 കുന്ന അഭ്യസ്ഥവിദ്യയായ ഒരു യുവതി “ചങ്ങനാശേരി ചിരി-
 ക്കുമോ? അരസിക്കുന്നതായ അദ്ദേഹത്തോടു കൂടി എങ്ങനെയാണു
 നിങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുകൂടുന്നത്?” എന്നു മിസസ് ചങ്ങനാശേരി-
 യോട് ഒരിക്കൽ വിനോദസൗകര്യത്തിൽ ചോദിക്കുകയുണ്ടായി.
 “ഞങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ ആനന്ദമായി കഴിയുന്ന മറ്റൊരു കടം
 ബന്ധം കാണുവാൻ കഴിയില്ലെന്നാണ്” മിസസ് ചങ്ങ-
 നാശേരി ജ്ഞാനസാക്ഷിയായ ഈ സ്വീകൃതധാരണിക്കു
 നുകരിച്ചു മറുപടി.

ഭീഷ്മസമയം പടങ്ങു വെച്ചുവെച്ചിട്ട് ഈശ്വരഭക്തി
 ത്തിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന ഒരു യുവതി പുരുഷവർഗ്ഗത്തിൽ യാദൃ-
 ചികമായി ഗൃഹസന്ദർശനത്തിന് ചെന്നപ്പോൾ മിസസ് പര-
 മേശ്വരൻപിള്ളയോട് ചങ്ങനാശേരിവീട്ടിൽ പുരുഷവർഗ്ഗം
 പതിവില്ലെ എന്നു ചോദിച്ചതിന് “ഞങ്ങൾക്ക് ഒരു പുരുഷ-
 ഉള്ള. ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും അങ്ങോട്ടും ഇങ്ങോട്ടും പൂജിക്കും.”
 എന്നാണ് അവർ നിസ്സംശയം നുകരിച്ച മറുപടി.

“ഞങ്ങൾ ഒരിക്കൽ മാത്രമല്ലാതെ പരസ്പരം കലഹിച്ചി-
 ട്ടതായി എനിക്കൊന്നുമില്ല.” എന്നാണ് ഒരു സംഭാഷണ-
 ത്തിൽ മിസസ് ചങ്ങനാശേരി പറഞ്ഞത്. അവർ ഇങ്ങനെ
 തുടർന്നു, “ആ സ്നേഹകാർമ്മ്യപ്രകാരം നടക്കുന്ന
 കാലത്തായിരുന്നു. അദ്ദേഹം ആവശ്യമുള്ള പക്ഷം ജയിലിൽ
 പോകുവാൻ വട്ടംകൂടുന്നതു കണ്ടു ഞാൻ വല്ലാതെ അന്ധായിച്ചു.
 ജയിലിലോടിക്കൂടെയുണ്ടായ അദ്ദേഹം ഇപ്പോഴും ഇന്നിപ്പോഴും
 കണ്ടിട്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അറസ്റ്റും ജയിൽവാസവും
 അദ്ദേഹം ഭയപ്പെടുന്നില്ല. ശരിയെന്നു തോന്നുന്ന കാര്യങ്ങൾ
 പ്രവർത്തിക്കുവാൻ മടിച്ചിരുന്നതുമില്ല. ജയിൽവാസംകൊണ്ടു

ഹഞ്ഞെപ്പറിയുള്ള മതിപ്പും ബഹുമാനവും വർദ്ധിക്കുമെന്ന നിശ്ചയിയാമായിരുന്നു. എങ്കിലുമതോത്തപ്പോൾ ഞാൻ നടുങ്ങി. എത്ര പണം കൊടുത്തും, ഉപദേശങ്ങൾ നൽകിയും പുറത്തുനിന്ന സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രൂപ്പിനെ സഹായിച്ചുകൊള്ളുവാൻ ഞാനദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു. ജയിൽജീവിതം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിനിടയാക്കുമെന്ന് എനിക്കറിയാമായിരുന്നു. ഏറ്റവും നിയ്ക്കുവാൻ പറ്റിയുള്ള ദിനചരിക്കൊണ്ടു മാത്രമാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ ആശയം പരിപാലിച്ചുപോന്നത്. ജയിലിൽനിന്ന ജീവനോടു കൂടി പുറത്തുവരുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നു ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞു. പക്ഷെ ഇതൊക്കെ ആരു കേൾക്കുവാനാണ്? ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുമ്പോഴൊക്കെ ഒരു രാജിക്കു അദ്ദേഹം തുറന്നിട്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ഏന്റെ ദുഃഖഭാരവും മുറുത്തുകൊണ്ടു നടക്കേണ്ടിവന്നു."

മിസസ്സ് ചങ്ങനാശരിയുടെ പ്രവർത്തനം അടുത്തുപ്രസവമുറിയും മാത്രമാണെന്ന ആരും തെറ്റിദ്ധരിക്കേണ്ടതില്ല. അവർ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ എപ്പോഴും തോന്നിപ്പിൻതുണ നിന്നിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ പ്രത്യേകരംഗങ്ങളിൽ സ്വതന്ത്രമായി പങ്കെടുത്തിട്ടുണ്ട്. മിസസ്സ് ചങ്ങനാശരി ആദ്യകുടുംബത്തിലുള്ള മഹിമയോജനങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇവിടെ യാതൊന്നും പ്രസ്താവിക്കണമെന്ന വിചാരിക്കുന്നില്ല. അവ വളരെയുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂറിനെപ്പോലുള്ള ഒരു രാജ്യത്ത് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഭാര്യമാർക്ക് അവരുടെ ഭർത്താക്കന്മാരുടെ ശമ്പളമടങ്ങുവെച്ച് എത്ര യോഗങ്ങളിൽ വേണമെങ്കിലും ആദ്യകുടുംബത്തിലുള്ളവരും, പ്രസംഗിക്കുവാനും കഴിയും. അതിലേയ്ക്കു വ്യക്തിപരമായ യാതൊരു നിപുണതയും ആവശ്യമില്ല. എന്നാൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏറ്റവും മികച്ച ഒരു ധർമ്മസ്ഥാപനമായ മഹിമയോജനത്തിന്റെ ഭരണസമിതിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനാണ് മിസസ്സ് ചങ്ങനാശരിയെന്നുള്ളത് ഇവിടെ പ്രസ്താവയോഗ്യമാണ്.

സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രൂപ്പ് പ്രക്ഷാഭങ്ങളുടെ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറോടു കൂടി അടിയും വെടിയുമേറ്റ് അവരേത സംഭവിച്ച അനവധി ജനങ്ങളെ സഹായിക്കുവാൻ വേണ്ടി 1900-ൽ ചിലപാനം രൂപാ പൊതുജനങ്ങളിൽനിന്നു പിരി

ചെട്ടിത്ത രാജ്യമൊട്ടുക്കു സഹായാത്ഥികൾക്കു വിതരണം ചെയ്ത ദരിതനിവാരണക്കമ്മറ്റിയുടെ അധ്യക്ഷനെന്ന നിലയിൽ മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരി അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള സേവനം അവിസ്തരണീയമാണ്. പൊതുജനങ്ങളറിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത മറ്റൊരു സംഗതികൂടി ഇവിടെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ. നിരോധനാജ്ഞ ലംഘിച്ചു സുപ്രസിദ്ധമായ വട്ടിയൂർക്കാവുസമേതനും നടത്തുവാൻ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മറ്റി തീരുമാനിച്ചതും, അതു തടയുവാൻ ഗവണ്മെൻറു നടപടികൾ കയ്യൊണ്ടതും, ആരും വിസ്മരിച്ചിരിക്കാനിടയില്ല. സമേതനടിവസം യോഗസ്ഥലത്തിനു ചുറ്റും ഗവണ്മെൻറു പട്ടാളങ്ങളെ അണിനിരത്തിയിരുന്നു. അന്നു ലാത്തിപ്രഹാരവും വെടിവെയ്പ്പുമുണ്ടാകുമെന്നു ജനങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിച്ചു. അടിയും വെടിയുമേറു് അവശരായിത്തീരുവാനിടയുണ്ടായിരുന്ന വാളുറ്റിയറന്മാർക്കു പ്രഥമശുശ്രൂഷകൾ നൽകുവാനും, അവരെ പരിചരിക്കുവാനും വേണ്ടി റിലീഫ് കമ്മറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരി ഉൾപ്പെടെ ഒരു വനിതാസംഘം സന്നദ്ധമായിരുന്നു എന്ന കാര്യം അന്ന് അത്യാഘാതങ്ങളൊന്നുതന്നെ സംഭവിക്കാതിരുന്നതുകൊണ്ടു പൊതുജനങ്ങളറിഞ്ഞിരിക്കാനിടയില്ല. അവശരായ ധർമ്മജന്മാരെ യോഗരംഗത്തുനിന്നു വഹിച്ചുകൊണ്ടുപോയവർക്കു മൂന്നു കാറുകളും, കീടത്തി ശുശ്രൂഷിക്കുവാൻ ഒരു ഗ്രാമവും, ചികിത്സിക്കുവാൻ ഒരു ഡാക്ടറും, ഇവരുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചുതയ്യാറുണ്ടായിരുന്നു. ശുശ്രൂഷകൾ ചെയ്യുവാനുള്ള ജോലിത്യാഗശീലകളായ ഈ വനിതകൾ സ്വന്തം നിർവ്വഹിച്ചുകൊള്ളാമെന്ന് ഏറ്റുറിച്ചു. ഈ സംരംഭത്തിലും, ദരിതനിവാരണക്കമ്മറ്റിയിലും മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ച മറ്റു മാതൃവനിതകളിൽ മിസസ്സ് കെ. പി. ഏബ്രഹാം, മിസ്സ് അലക്സാൻഡ്രാ ചെറിയാൻ എന്നീ നായകയങ്ങൾക്കുടി ഇവിടെ സ്മരണീയങ്ങളാണു്.

ഭാവിജീവിതത്തിലും പൊതുജനസേവനത്തിനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ പലതും പുരോഗമത്തു തെളിഞ്ഞുകിടക്കുന്നുണ്ടെന്നുള്ള വസ്തുത മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരി വിസ്മരിക്കയില്ലെന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാം.

അദ്ധ്യായം ൨൧

വിജയകരമായി നടന്ന മരുതുംകുഴി നായർമഹാ
 സമ്മേളനത്തിലുൾക്കൊണ്ട സമുദായാംഗങ്ങൾ വീണ്ടും ശാന്ത
 തത്വം സ്വീകരിച്ചു. കക്ഷിമത്സരങ്ങളും, വാദനാതകവും,
 വിദ്യാഭ്യാസങ്ങളും താൽക്കാലികമായിത്തന്നെ കാര്യമാക്കി
 നില്ക്കട്ടെ. പ്രകടനങ്ങളും, എതിർപ്രകടനങ്ങളും, സമ്മേളന
 ങ്ങളും, പ്രതിഷേധങ്ങളുംകൊണ്ടു സമുദായത്തെ പൂരോഗമിപ്പി
 ക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ലെന്നു ജനപ്രമാണികൾ ധരിച്ചുതുടങ്ങി.
 സമുദായത്തിലെ ഭിന്നിപ്പും, കക്ഷിമത്സരവുംകൊണ്ടു നായ
 ന്നാർ മറ്റുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പരിഹാസപാത്രങ്ങളായിത്തീ
 ന്നിരുന്നു. സാമാന്യജനങ്ങൾക്കു് ഈ മത്സരങ്ങളിൽ യാതൊരു
 പങ്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നേരംമറിച്ച് ഈ സ്ഥിതിഗതികൾ
 അവസാനിച്ചുകാണുവാൻ അവർ ആത്മാർത്ഥമായി ആഗ്ര
 ഹിച്ചു. ഇതിന്റെ ഫലമായി കേരളീയനായർസമാജത്തേയും,
 സമസ്തകേരളനായർസാമൂഹികമഹാസമ്മേളനത്തേയും പര
 സ്വരം കൂട്ടിയോജിപ്പിക്കുവാൻ മറ്റൊരു ശ്രമം നടന്നു. പ്രസ്തുത
 ശ്രമങ്ങളുടെ നേതൃത്വം വഹിച്ചതു തിരുവനന്തപുരത്തെ യുവ
 ജനനായർസമാജം എന്ന ഒരു പുതിയ സ്ഥാപനത്തിന്റെ
 പ്രവർത്തകന്മാരായിരുന്നു. ആദർശവാദികളും സേവനതല്പരന്മാ
 രായിരുന്ന ഏതാനും യുവാക്കന്മാരുടെ പരിശ്രമഫലമായി
 സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ട ഒരു സ്ഥാപനമായിരുന്നു ഇതു്. സമുദായ
 ങ്ങിലെ മത്സരങ്ങൾ ഭൂരികരിച്ച് ഐക്യവും സമാധാനവും
 സ്ഥാപിക്കുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള കൂടിയാലോചനകൾ നടത്തു
 ന്നതിന്നു യുവജനനായർസമാജത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ
 അതിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാർ മൗനവൃശ്ചികം മറ്റും-ന-
 തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ച് ഇരുകക്ഷികളിലേയും നേതാക്കന്മാ
 രുടെ സാന്നിധ്യത്തോടുകൂടി ഒരു മഹാസമ്മേളനം വിളിച്ചു
 കൂട്ടി. പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യകക്ഷം വഹിച്ചതു മി.
 കണ്ണനാട്ടു നാരായണമേനവനായിരുന്നു. ഈ സമ്മേളനത്തിൽ
 വച്ചു കേരളീയനായർസമാജത്തേയും, സമസ്തകേരളീയനായർ

സമുദായസമ്മേളനത്തെയും കൂടി യോജിപ്പിച്ചു നായർയുണി
യൻ എന്ന പേരിൽ ഒരു നൂതനസ്ഥാപനം സൃഷ്ടിച്ചു. ഇരു
കക്ഷികളിലേയും നേതാക്കളെങ്കിലും ഉൾപ്പെടുത്തി ഒരു യൂണി
യൻ കമ്മിറ്റി സാക്ഷ്യപ്പെടുത്തി. കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളുടെ പേരു
കൾ നിർദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രമേയം വടക്കനാശേരി അവത
രിപ്പിച്ചു. കമ്മിറ്റിയിലെ ഒരാളായി മി. മജൂർ ഗോവിന്ദ
പ്പിള്ളയേയും ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. വടക്കനാശേരി പ്രമേയം
അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളുടെ ലിസ്റ്റിൽ മി.
മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ പേരു വായിച്ചപ്പോൾ സദസ്സിന്റെ
നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങൾ മുഴങ്ങി.
യോഗമന്ദിരത്ത് വലിയ ബഹളവും കഷ്ടപ്പാടും ആരംഭിച്ചു.
കേരളീയനായർസമാജത്തിലെ ഭിന്നിപ്പുകൾക്കും, തമ്പാത്തൂർ
യോഗത്തിലെ അനിഷ്ടസംഭവങ്ങൾക്കും, മി. മജൂരിനെയാണു
പൊതുജനങ്ങളും വിദ്യാർത്ഥികളും ബാധ്യസ്ഥനാക്കിയിരുന്നതു്.
പുനാൽ തികച്ചും അനാശാസ്യങ്ങളും നിർഭാഗ്യകരങ്ങളും
ആയിരുന്ന ആ സംഭവങ്ങളുടെ ചുമതലകൾ മുഴുവൻ മി. മജൂ
രിൽ അർപ്പിക്കുന്നതു നീതിരഹിതമാണു്. സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീ
യവുമായ കാര്യങ്ങളിൽ സ്വാഭാവികവും വിശ്വാസ്യവുമായ
സരിപ്പ് പ്രതിബോധപരമായ ഒരു നയം സ്വീകരിച്ചു പ്രവ
ർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന നിരവധി ജനപ്രമാണികളിൽ ഒരാൾ
മാത്രമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. കൂടാതെ, സെന്റാൽ റ്റുവാ സന്ദ
നസ്സമുണ്ടാകുവാൻ വേണ്ടി വിളിച്ചുകൂട്ടിയ ഒരു ഐക്യസമ്മേ
ളനത്തിൽവെച്ച് ഏതൊരു പരിഗണനയിലും സമുദായത്തിൽ
അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം വഹിക്കുന്ന മി. മജൂരിനെ
പ്പോലുള്ള ഒരു നേതാവിനെ അവഹേളിക്കുവാൻ തുടങ്ങുന്നതു
തികച്ചും ആക്ഷേപകരമാണു്.

യോഗത്തിലെ ബഹളങ്ങൾ അവസാനിക്കുന്ന ലക്ഷണ
മില്ലെന്നു ബോധ്യപ്പെടുപ്പാൻ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്ന മി. നാരായണമേനോൻ സമ്മേളനത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടു് ഐക്യ
ത്തിന്റെയും സഹിഷ്ണുതയുടേയും പേരിൽ ആവശ്യമെന്നു
കരുതുന്ന ഒരു പ്രസ്ഥാനം ചെയ്തു. സ്വാതന്ത്ര്യാർത്ഥമായ ഗാർഹിത്യത്തോടു
കൂടി പ്രതിഷേധങ്ങൾ അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം

അസംഗ്രഹമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മി. മജ്ജിനെ കാമിനിയിലും പ്പെടുത്തേണ്ടത് ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വാമനൻ രാവഗ്രഹണ നാട്ടുമാം അസന്നിദ്ധമായ രീതിയിൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അതു കൊണ്ടുതന്നെയും അനിഷ്ടഫലങ്ങൾ ഉണ്ടാകുമെന്നതിൽ അതിനുള്ള സകല ചുമതലകളും താൻ വഹിച്ചുകൊള്ളാമെന്നുമാം ഉറപ്പു നൽകി. ഇതിനശേഷം സന്ധ്യ ശാന്തമായി. പ്രമേയം അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഇങ്ങിനെ നായർസമുദായത്തിലെ ഭിന്നിപ്പുകൾ അവസാനിപ്പിക്കുവാനുള്ള ശ്രമം ഒടുവിൽ സഫലമായി.

നായർയൂണിയൻവകയായി ഒരു വിദ്യാർത്ഥിമന്ദിരം സ്ഥാപിക്കുന്നതിന്നു മി. നാരായണമേനവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വക കൗതുകമായിട്ടുള്ള ഒരു ബംഗ്ലാവും, പുതിയതും ചില വ്യവസ്ഥകളിനേൽ നായർയൂണിയൻ വിട്ടുകൊടുത്തു. അക്കാലത്തെ സ്ഥിതിക്ക് ഏകദേശം ൧൦൦൦൦ രൂപാ വില വരുന്ന ആ വസ്തു ൧൦൦൦ രൂപയ്ക്കു യൂണിയൻ കൊടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നായിരുന്നു ആ ഭാഗപത്രത്തിലെ മുഖ്യവ്യവസ്ഥ. മി. നാരായണമേനവൻ കൊടുക്കുവാനുള്ള സംഖ്യ സംഭാവനയായി പിരിച്ചെടുക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ചങ്ങനാശി അതിലേയ്ക്ക് ൧൦൦൦ രൂപാ നൽകുകയുണ്ടായി. മറ്റുവല പ്രമാണികളും വൻപിച്ചു നുകകൾ കൊടുക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. പ്രസ്തുത വാഗ്ദത്തങ്ങൾ നിറവേറിയിട്ടുള്ളവർ എത്രപേരുണ്ടെന്ന് അറിയുന്നതായി ഒരു പക്ഷേ സാധ്യമാകുമായിരുന്നേയ്ക്കാം.

നവം-ലെ സമസ്തകേരളനായർസമുദായമഹാസമ്മേളനം അമ്പലപ്പുഴവെച്ചു കൂടി. പ്രസ്തുത യോഗത്തിലും ആദ്യകക്ഷം വഹിച്ചതു ചങ്ങനാശിതന്നെയായിരുന്നു. ഈ സമ്മേളനത്തിന്നു മുൻപ് അന്നു തിരുനൽവേലി എൻജിനീയറായിരുന്ന വി. എൻ. പാമേശ്വരൻപിള്ള നായർതറവാട്ടുകുടുംഭാഗം സംബന്ധിച്ചു സമീകരിക്കേണ്ട വ്യവസ്ഥകളെക്കുറിച്ച് ഒരു ലേഖനപരമ്പര പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. ആദ്യോഹരിക്കും താലൂക്കിനും മദ്ധ്യേ ഒരു രാജി വ്യവസ്ഥ കണ്ടുപിടിച്ചു, രണ്ടിന്റെയും ദോഷഭാഗങ്ങളെ പരിത്യജിച്ചു, ഗുണഭാഗങ്ങൾ സംഗ്രഹിച്ചു, സമുദായത്തിലെ വിഭിന്ന

കക്ഷികൾക്കു സഹകാരിയായ ഒരു നൂതനപദ്ധതി കണ്ടുപിടിക്കുവാനായിരുന്നു ഈ ലേഖനങ്ങൾവഴി അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചത്. മി. മനോ തുടങ്ങിയ ചില സമുദായപ്രവർത്തകന്മാർ പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ അനുകൂലിക്കാത്തതായിരുന്നില്ല. അവർ പ്രസ്തുത സമുദായത്തിൽ പരമേശ്വരൻപിള്ളയും സന്നിഹിതനായിരുന്നു. ആദ്യോഹരിഭാഗത്തെ അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടു പ്രസ്തുത സമുദായത്തിൽ ഹാജരാക്കിയ പ്രമേയത്തിന് അദ്ദേഹം താഴെപ്പേർക്കു ഭേദഗതി അവതരിപ്പിച്ച “തറവാട്ടു സ്വത്തുക്കൾ ഭാഗിക്കുവേണ്ട അമ്മയ്ക്കും സന്താനങ്ങൾക്കുമുള്ള വസ്തു ഒന്നിച്ചു” അവർക്കു കൂട്ടുകടംബസ്വത്തായും മറ്റുള്ളവർക്കു ഭാരോത്തരം ആദ്യോഹരിയായും കൊടുക്കേണ്ടതും, സന്താനങ്ങളിൽ ഭാരോത്തരം ൨൫ വയസ്സാകുമ്പോൾ മാത്രം ഭാഗംവെച്ചു വാങ്ങുവാൻ അവകാശമുണ്ടായിരിക്കുന്നതാകുന്നു. ൨൫ വയസ്സു തികഞ്ഞ സന്താനങ്ങൾക്കു പൊതുക്കടംബത്തിൽ നിന്നുമുള്ള ഭാഗത്തിന്റെ കാലത്തുതന്നെ അവരുടെ മനസ്സുപോലെ പ്രത്യേക ഭാഗം പററുന്നതിനോ അമ്മയോടു ചേർന്നു കൂട്ടുകടംബമായിരിക്കുന്നതിനോ അവകാശമുള്ളതാകുന്നു. ഭാഗം പററിയ സന്താനങ്ങൾക്കു മതാപിതാക്കന്മാരുടെ മരണശേഷം അവിടേത്തായ സന്തതികളുമ്പോൾ പിന്നുടച്ചാവകാശമില്ലാത്തതുമാകുന്നു”.

ഈ ഭേദഗതി മി. മനോ, എം. എൻ. നായർ മുതലായവർ പിന്താങ്ങി. സമുദായത്തിന്റെ സഹകരണസംഘാട്യക്ഷണം ഒരുറച്ച ആദ്യോഹരിവാദിയായിരുന്ന പി. കെ. നാരായണ പിള്ള, പറവൂർ മി. എ. ജി. മേനവൻ മുതലായവർ ഭേദഗതിയെ ശക്തിയുക്തം എതിർത്തു എങ്കിലും അതു ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പാസായി. ഇങ്ങിനെ മരുതുംകഴി സമുദായത്തിൽ വച്ചാട്ടും സഹകരിച്ച പ്രമേയത്തിന് നൂറു-ലെ സമുദായം ഒരു ഭേദഗതി നിർദ്ദേശിക്കുകയുണ്ടായി.

നായർതറവാടുകളിൽ സഹകരിക്കേണ്ട ഭാഗവ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി മി. സി. രാമൻതമ്പിൻ-ലെ നിരന്തരത്തിൽ സമുദായത്തിലെ ഭൂരിപക്ഷം ജനങ്ങളുടേയും അതികഠിനമായ പ്രതിഷേധത്തിന് പാത്രമായ ഒരു നായർമ്മിൽ അവതരിപ്പിച്ചു.

രിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി എന്ന വസ്തുത ഇതിനുമുമ്പ് പ്രസ്താവിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ൯൯-ൽ ആരംഭിച്ച നിയമസഭ തുടലാം ഹൃസ്വമായിരുന്ന രണ്ടു വർഷത്തെ ജീവിതത്തിനുശേഷം പിരിഞ്ഞു പോകേണ്ടിവന്ന സംഭവഗതികളും വിവരിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ൯൯-ലെ നിയമസഭ പിരിച്ചു വിട്ടതോടുകൂടി മി. സി. രാമൻ തമ്പിയുടെ നായർബില്ലും ആലോചന പൂർത്തിയാകാതെ അന്തരിച്ചുപോയി. മരുതുംകഴിസമ്മേളനവും അതിനെത്തുടർന്നുണ്ടായ സംഭവവികാസങ്ങളും ആലോചിതതപമാകുന്ന അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ സർവ്വവ്യാപകമായ ഒരു നായർബിൽ ഉണ്ടാകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ വ്യക്തമാക്കി. ൯൯-ലെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിനുശേഷം നിയമസഭയിലെ രംഗമെന്ന നിലയിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സർവ്വശ്രദ്ധയും കേന്ദ്രീകൃതമായത് ആക്ഷേപരഹിതമായ ഒരു നായർബിൽ എഴുതിയുണ്ടാക്കുന്ന വിഷയത്തിലായിരുന്നു. മരുതുംകഴിസമ്മേളനം അധികാരപ്പെടുത്തിയിരുന്നതനുസരിച്ചു ചങ്ങനാശേരി സദാ പ്രവർത്തനമാരുമാരായാലോചിച്ച് ഒരു ബിൽ തയ്യാറാക്കി, പരിഷ്കരിച്ച നിയമനിർമ്മാണസഭയുടെ ആലോചനയ്ക്കു ധാരാളം മാക്കി. എന്നാൽ ആലോചിതതപങ്ങളുടേതെന്ന ആശ്വസമാക്കി, പരേതനായ കെ. പി. രാമൻപിള്ളയും മറ്റൊരു നായർബിൽ തയ്യാറാക്കി, നിയമസഭയുടെ അംഗീകാരത്തിന് സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. ഏകവിഷയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള രണ്ടു ബില്ലുകളും ഒരേ ദിവസംതന്നെ നിയമസഭയിൽ ആലോചനയ്ക്കു വച്ചു. ഇവയിൽ ഏതൊരു ബില്ലിനെയാണു സ്വീകരിക്കേണ്ടതെന്നുള്ള കാര്യം നിയമസഭയിലെ നായർസാമാജികന്മാരുടെ പ്രത്യേക ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായി. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ കെ. പി. രാമൻപിള്ള ഉൾപ്പെടെയുള്ള നായർസാമാജികന്മാരുടെ ഒരു യോഗം ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ആഫീസിൽവെച്ചു കൂടി. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ബിൽ മുന്നോട്ടു പോകുവാൻ അനവധിക്കണമെന്നും, കെ. പി.-യുടെ ബിൽ അവതരിപ്പിക്കേണ്ടതില്ലെന്നുമാണ് ഈ യോഗത്തിൽവെച്ചു തീരുമാനിച്ചത്. എന്നാൽ കെ. പി. രാമൻപിള്ള ഈ നിശ്ചയമനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ സന്നദ്ധനായിരുന്നില്ല. നിയമസഭായോഗത്തിന്റെ കാര്യപരിപാടിയിൽ

കെ. പി.-യുടെ ബില്ലാണ് ആദ്യമായി ചേർന്നിരുന്നത്. അതനുസരിച്ചു നിയമസഭാധ്യക്ഷൻ ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ ആദ്യമായി കെ. പി. രാമൻപിള്ളയെ ക്ഷണിക്കുകയും, അദ്ദേഹം സമുചിതമായ ഒരു പ്രസംഗത്തോടുകൂടി ആ കത്ത്വവും ഭംഗിയായി നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്തു. മൗലികമായ കാര്യങ്ങളിൽ കെ. പി.-യുടെ ബിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ബില്ലിൽനിന്നു വിഭിന്നമായിരുന്നില്ല. ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നതിനും, അതു നിയമസഭയിൽ കൂടി നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നതിനുമുള്ള ബഹു മതി ആവശ്യമെന്നു ലഭിച്ചിരുന്നാലും, അതു നിയമമാകണമെന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു മറ്റൊരു പ്രതീക്ഷകളുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുകയുണ്ടായില്ല. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരിയെന്ന നായർ ബിൽ നിയമസഭയിൽ കൂടി നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകണമെന്നായിരുന്നു നിയമിതന്റെ നിശ്ചയം എന്ന് അനന്തരസംഭവങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തി.

കെ. പി. രാമൻപിള്ളയുടെ ബിൽ നിയമസഭാനടപടി കമ്മ്യൂണിസറ്റിക് കമ്മിറ്റിയുടെ അഭിപ്രായമനുസരിച്ചു. അതിനനുശേഷം അല്ലകാലങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അപ്രതീക്ഷിതമായി കെ. പി. രാമൻപിള്ള ചരമമടഞ്ഞു. ചങ്ങനാശേരിയെപ്പോലെതന്നെ സമുദായത്തിന്റെ താഴ്ന്ന പടികളിൽനിന്നു സ്ഥിരപരിശ്രമംകൊണ്ടും, ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടും ഉന്നമിച്ചൊരാളായിരുന്നു കെ. പി. രാമൻപിള്ള. ചങ്ങനാശേരിയെപ്പോലെതന്നെ അദ്ദേഹവും കൊല്ലാതാണു വകീൽവൃത്തിയാരംഭിച്ചത്. അല്ലകാലംകൊണ്ട് അവിടെ ധാരാളം വരുമാനമുള്ള ഒരുഭിക്ഷാക്കനായിത്തീർന്നുവാനുദ്ദേശത്തിന്നു കഴിഞ്ഞു. ഒരു പൊതുഷാസ്ത്രപ്രസക്തനും സമുദായപരിഷ്കർത്താവുമായിരുന്ന രാമൻപിള്ള പലപ്പോഴും ജനപക്ഷത്തുനിന്നുകൊണ്ട് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളോടു മല്ലടിച്ചിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ ഖണ്ഡിതമായ ഒരുറച്ച നയം അദ്ദേഹം എല്ലാത്തോഴും സ്വീകരിച്ചിരുന്നു എന്ന് പറയുവാൻ വിഷമമാണ്. നിയമസഭയിലെ വാദപ്രതിവാദങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം പങ്കെടുത്തിട്ടുള്ളപ്പോഴെല്ലാം പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ബുദ്ധിശ്രദ്ധയും, യുക്തിരഹിതം

ധവും വാഗ്ദാനവും മറ്റുള്ളവയുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായിട്ടുണ്ട്. രാമൻപിള്ളയുടെ വാക്പ്രഹരങ്ങളേറ്റു പ്രതിയോഗികൾ അസ്തപ്രജയായിട്ടുണ്ട്. ധീരനും സാഹസികനുമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ കോപത്തിന് ഒരിക്കലേങ്കിലും പാത്രമായിട്ടുള്ളവർ പിന്നീടൊരിക്കലും അദ്ദേഹത്തെ മറന്നു ഏതൊരു വരികയില്ല. മി. രാമൻപിള്ളയുടെ അകാലചരമം സമുദായത്തിന് ഒരു വലിയ നഷ്ടമായിരുന്നു.

കെ. പി. രാമൻപിള്ളയുടെ ചേദകരമായ അകാലചരമം ഫേതുവാൽ നായർബില്ലിനെ സിലക്റ്റ് കമ്മിറ്റിയിലും, നിയമസഭയിലും കൂടി മുന്നോട്ടു നയിക്കുവാനുള്ള ഭാരം ചങ്ങനാശേരിതന്നെ വഹിക്കേണ്ടതായി വന്നുകൂടി.

നായർബില്ലിന്റെ പുരോഗതി അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ അത്ര വളരെ സുഗമമായ ഒന്നായിരുന്നില്ല. ഓരോ ഘട്ടത്തിലും പ്രസ്തുത ബില്ലിനു സിലക്റ്റ് കമ്മിറ്റിയിലും, നിയമസഭയിലും നേരിടേണ്ടിവന്ന എതിർപ്പുകൾ സാമാന്യ ജനങ്ങളെ അമ്പരാപ്പിക്കത്തക്ക രീതിയിലുള്ളവയായിരുന്നു. രാമാസ്ഥിതികരും, ഉല്പതിസ്തകളും തമ്മിൽ പ്രത്യക്ഷമായും, പരോക്ഷമായും നടന്നിട്ടുള്ള പോരാട്ടങ്ങൾക്കു കയ്യും കണക്കുമില്ല. സിലക്റ്റ് കമ്മിറ്റിയിലാലോചനയ്ക്കു കണക്കില്ലാത്ത മുൻപുതന്നെ ആ നിയമശില്പിയുടെ ശ്വാസം മുട്ടിച്ചു കൊല്ലുവാൻ യാഥാസ്ഥിതികപക്ഷത്തുനിന്നും പ്രയത്നമായ പല ശ്രമങ്ങളും നടത്തി. അതിന്റെ ഫലമായി ഭീർഘകാലത്തേയ്ക്കു കമ്മിറ്റി കൂടുവാൻതന്നെ സാധിച്ചില്ല. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരിയും, അന്നു ലാഭമേന്മയായിരുന്ന മി. വി. സുബ്ബയ്യയും തമ്മിൽ ദീർഘമായ ഏഴഞ്ചുക്കത്തുകൾ നടന്നു. ഒടുവിൽ സിലക്റ്റ് കമ്മിറ്റി കൂടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. സുദീർഘമായ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കുശേഷം സിലക്റ്റ് കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ടു പുത്തിയായി. അനന്തരം ബിൽ രണ്ടാംവായനയ്ക്കായി വീണ്ടും നിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാനുള്ള ദിവസം നിശ്ചയിച്ചു.

അന്നേദിവസം കോടതിസംബന്ധമായ ആഫീസുജോലികൾ നിർവ്വഹിച്ചതിനുശേഷം കൃത്യം ൧൧ മണിക്കു നിയമസഭയിൽ ഫോറമാകത്തക്കവണ്ണം ചങ്ങനാശേരി, ഗൃഹത്തിൽനിന്നും

കാറിൽ ജീവിലിരുന്നില്ലേയെന്നു തിരിച്ചു. കാർ വിടിന്റെ ഗേറ്റുകൾക്കു വെളിയിലായ ഉടൻ ഒരു ടയറിനു കേടു സംഭവിച്ചു. സമയനായ ഡ്രൈവർ അതിവേഗത്തിൽ ടയറിനുള്ള കേടുപാടുകൾ നീക്കി വണ്ടി മുന്നോട്ടു പോയി. പകുതി വഴി ചെന്നപ്പോൾ മുൻഭാഗത്തുള്ള റോഡ് അനേകം അളവിലുള്ള കല്ലുകൾ കൊണ്ട് പാളിയിരിക്കുന്നതായി കണ്ടു. വണ്ടി തിരിച്ചുവിട്ടു, മറ്റൊരു വളഞ്ഞ മാർഗ്ഗത്തിലൂടെ സകല വാഹനനിയമങ്ങളും ലംഘിച്ചു വായുവേഗത്തിൽ ഓടിച്ചു പോയി, അദ്ദേഹം നിയമസഭാമന്ദിരത്തിൽ പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ ചോദ്യോത്തരസമയം കഴിഞ്ഞു, ടി.വാ.നമ്പ്യാർക്ക് ബിൽ രണ്ടാം വായനയ്ക്കു പരിവർത്തിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശിയെ ക്ഷണിക്കുകയായിരുന്നു. “സർ, ഞാൻ ബിൽ രണ്ടാം വായനയ്ക്കു പരിവർത്തിപ്പിക്കുകയുള്ളൂ” എന്നു പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ ഇരിപ്പിടത്തിലേയ്ക്കു നടന്നുപോയത്.

രണ്ടാം വായന നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ പ്രസ്തുത ബില്ലിനു നിയമസഭയിൽ അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന എതിർപ്പുകളുടേയും പ്രതിബന്ധങ്ങളുടേയും ഒരു ഏകദേശപരിമിതി നമുക്കിപ്പോൾ ലഭിക്കുന്നതെങ്കിൽ, അന്നത്തെ നിയമസഭാനടപടികളുടെ റിപ്പോർട്ടുകൾ അവർതി വായിച്ചു മതിയാവൂ. നിയമസഭയിൽ നിരന്തരമായി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന വാദപ്രതിവാദങ്ങളുടെ പിന്നിൽ സംഘടിതശക്തിയോടെ പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പ്രോണകളുടേയും, ഉപജാപങ്ങളുടേയും, അഭിപ്രായങ്ങളുടേയും ഒരു പരിപൂർണ്ണവിവരണം ഇവിടെ നൽകുക സാധ്യമല്ല. ഒന്നിലധികം സ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നാണ് ഈ എതിർപ്പുകൾ പുറപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നത്. നായർസമുദായത്തിൽത്തന്നെ ആദ്യോപദേശിമാരെ അനുകൂലിക്കാത്ത പ്രബലമായ ഒരു ന്യൂനപക്ഷം ഉണ്ടായിരുന്നു. കൂടാതെ നായർ സ്ത്രീകളുമായി വിവാഹബന്ധത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിരുന്ന ബ്രാഹ്മണാദി സമുദായങ്ങളിലെ ഭക്താക്കന്മാരെ ബാധിക്കുന്ന ചില വ്യവസ്ഥകൾ ബില്ലിലുൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നതിനാൽ ആ സമുദായങ്ങളിലെ ശക്തരായ ചില വ്യക്തികൾ ബില്ലിനെ പ്രതികൂലിച്ചു. ഇവരുടെ എതിർപ്പുകൾ ഓരോഘട്ടത്തിലും ബില്ലിനെ

നശിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടത്ര ശക്തിയുള്ളതായിരുന്നു. നായർസ്മൃതികളുടെ നായരേതരന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാരുടെ സ്വത്തുക്കൾ അവകാശപ്പെട്ടിരുന്ന വ്യവസ്ഥകളാണ് ഏറ്റവും വലിയ കീറാമുട്ടിയായി പരിണമിച്ചത്. മെ. റ്റിവിക്രമൻ വാസുദേവൻ, കെ. എ. ഗുസ്താഫ്, എം. രാജരാജവർമ്മ, വി. സബ്ബയ്യർ തുടങ്ങിയ നിയമസഭാംഗങ്ങൾ ബില്ലിന്റെ പുരോഗതിയെ തടഞ്ഞുകൊണ്ട് എതുശബ്ദം പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഇവരിൽ ചിലർ നായർസ്മൃതികളുടെ ഭർത്സനയും അലയടിക്കുന്ന ഉൽകൃഷ്ടവംശജന്മാരായിരുന്നു എന്നുള്ളതാണ് ഇതിൽ ഏറ്റവും വിചിത്രമായിരുന്നത്. ഈ പ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഒടുവിൽ ഇടകൂടിക്കും തൃപ്തികരമായ ഒരു മദ്ധ്യസ്ഥതയ്ക്കുമാനം സ്വീകരിക്കുകയുണ്ടായി. പ്രസ്തുത രാജിവ്യവസ്ഥകൾ നിർദ്ദേശിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ വയ്പുംസത്യാഗ്രഹം സംബന്ധിച്ച് അന്നു തീരുവാനായ പുരത്തത്തി ചങ്ങനാശേരിയുടെ അതിഥിയായി താമസിച്ച് ഇരുന്ന ശ്രീ. സി. രാജഗോപാലാചാരിയുടെ സഹകരണം തുലാം അനുകൂലമായിരുന്നു.

ബില്ലിന്റെ രാജാവായ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മി. എ. ജി. മേനവൻ ഏകപത്നീവ്രതം അനുശാസിക്കുന്ന ഒരു ദേശഗതി ഹാജരാക്കി. ഇതു കൂടുതൽ വിഷമതകൾക്കു കാരണമായിത്തീർന്നു. ഒരു കത്തോലിക്കനും പെൻഷൻഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥനുമായിരുന്ന മി. ഇഗ്നാസ് ഉത്തേജകമായ ഒരു പ്രസംഗത്തോടുകൂടി ഈ ദേശഗതിയെ ഹാർദ്ദമായി പിൻതാങ്ങി. ദേശഗതി ഭൂരിപക്ഷത്തോടെ പാസായി. അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്ന ഈ ദേശഗതിമൂലം ബില്ലിലെ പല വകുപ്പുകളും ഭേദപ്പെടുത്തേണ്ടിവന്നു എന്നുള്ളതുകൊണ്ടാണ് അതു കൂടുതൽ വിഷമതകളുണ്ടാക്കി എന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചത്. വിവാഹമോചനം സംബന്ധിച്ച ദേശഗതികളായിരുന്നു വാല്യേതിവാദങ്ങൾക്കിടകൊടുത്ത മറ്റൊരു വിഷയം. വ്യവ-ലെ റഗുലേഷനിലുണ്ടായിരുന്ന വ്യവസ്ഥകൾക്കു തുല്യമായ വകുപ്പുകൾ മാത്രമേ വിവാഹമോചനം സംബന്ധിച്ചു കേ. പി. രാമൻപിള്ളയുടെ ബില്ലിൽ ചേർത്തിരുന്നുള്ളൂ. എന്നാൽ ഏകഭാഗ്യാവൃതനനുശാസിക്കുന്ന ദേശഗതി നിയമസഭ അംഗീകരിച്ചതോടുകൂടി അതിനനുരൂപമായ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തി, ചങ്ങനാശേരിയും, മി. വയ്പും

രാമകൃഷ്ണപിള്ളയും കൂടിയാലോചിച്ചു. ലളിതയും സുഗ്രഹവുമായ ഒരു ദേശഗതി വിവാഹമാചനത്തെ സംബന്ധിച്ചെഴുതിയ ബാക്കി. എന്നാൽ ഇൻഡ്യയിലെ പല വിവാഹമാചന നിയമങ്ങളിലേയും വ്യവസ്ഥകൾ സംഗ്രഹിച്ച കൂടുതൽ സങ്കീർണ്ണമായ മറ്റൊരു ദേശഗതി പി. കെ. നാരായണപിള്ളയും അയച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയും പി. കേ-യും അവരവരുടെ ദേശഗതികളുവേണ്ടി മക്കടമുഴുപ്പി പിടിക്കുമെന്നും, അങ്ങിനെ നിയമസഭയുടെ കാലാവധി അവസാനിക്കുന്നതുവരെ ബില്ലിന്റെ പശ്ചാത്തോചനം ഭീഷിപ്പിക്കുമെന്നും, ഈ ഘട്ടത്തിൽ യാഥാസ്ഥിതികന്മാർ ആശിക്കാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ പി. കേ-യുടെ ദേശഗതിയുമായി ചങ്ങനാശേരിയുടെ യാതൊരാണുക്രമ്യ വുമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, ബില്ലിന്റെ പുരോഗതി താമസിപ്പിക്കുന്നതിനും, കാലവിളംബമന്ത്രേ, അതു് നിയമമാക്കുന്നതിനും, വേണ്ടി അദ്ദേഹം പി. കേ-യുടെ ദേശഗതികൾ മനസ്സിലെങ്കിലും സ്വീകരിച്ചു. അങ്ങിനെ പി. കേ-യുടെ ദേശഗതി നിയമസഭ അംഗീകരിച്ചു.

ബില്ലിന്റെ രണ്ടാംവായനയ്ക്കുശേഷം നിയമസഭയുടെ കാലാവധി അവസാനിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് വീണ്ടും ഒരു സമ്മേളനം കൂടി മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ആ സമ്മേളനത്തിൽ ബില്ലിന്റെ മൂന്നാംവായനകൂടി പൂർത്തിയാക്കിയില്ലെങ്കിൽ നാളെ നിയമസഭയിൽ മി. സി. രാമൻതമ്പിയുടെ ബില്ലിന് സംഭവിച്ച ഗതിതന്നെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ബില്ലിനും വന്നു സംഭവിക്കുമായിരുന്നു. അന്നുവരെ ചെയ്ത ഭൗതികപ്രയത്നങ്ങൾ വിഫലങ്ങളാകുമായിരുന്നു. രണ്ടാംവായനയിൽ അംഗീകരിച്ച ബില്ലിന്റെ രൂപത്തിന് അധിശതവണ്ണത്തിന്റെ അനുമതി ലഭിച്ചതിനുശേഷം മാത്രമേ അതു മൂന്നാംവായനയ്ക്ക് എടുക്കുവാൻ നിയമസഭക്കുടിയോരുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. മി. വയ്യൂം രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നിരന്തരമായ പരിശ്രമത്തിന്റെ ഫലമായി ബില്ലിന്റെ അവസാനരൂപത്തിലുള്ള ശരിപ്പെടുത്തലുകൾ തയ്യാറാക്കി കാലവിളംബമന്ത്രേ പൊളിറ്റിക്കൽ ഏജൻ്റായിരുന്ന മി. കാട്ടൻ അയച്ചുകൊടുത്തു. അന്നുതന്നെ ചങ്ങനാശേരി പൊളിറ്റിക്കൽ ഏജൻ്റിനെ നേരിട്ടു കണ്ടു ബില്ലിന്റെ ചുരുക്കരൂപം

ററിയും, അതടുത്ത സമ്മേളനത്തിൽ പാസാക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റിയും അദ്ദേഹത്തെ പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചു. മി. കാട്ടൺ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർവ്വസഹകരണങ്ങളും വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. ക്രസ്തുമസ്സ് അവധി കഴിഞ്ഞ ഉടൻതന്നെ മി. കാട്ടൺ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാഗ്ദാനമനുസരിച്ചു ബില്ലിനെപ്പറ്റിയുള്ള റിപ്പോർട്ട് അധീശഗവർണ്ണർറിലേയ്ക്കയച്ചുകൊടുത്തു. ഡൽഹിയിൽനിന്നുവരുന്ന ലഭിക്കുവാൻ താമസം നേരിടുകയാണെങ്കിൽ അന്നുവാരും പ്രതീക്ഷിച്ച ബില്ലിന്റെ മുന്നാംവായന നടത്തിക്കൊള്ളുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നുറപ്പുണ്ടെന്നു മി. കാട്ടൺ അദ്ദേഹത്തിന്റെ റിപ്പോർട്ടിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. നിയമസഭാസമ്മേളനം സമീപിച്ചതോടുകൂടി അദ്ദേഹം വീണ്ടും ഡൽഹിയിലേയ്ക്കു കയറുകൊടുത്തു. കമ്പിൾമാർഗ്ഗംതന്നെ ബില്ലിന്റെ മുന്നാംവായന നടത്തിക്കൊള്ളുവാൻ അധീശഗവർണ്ണറുടെ അനുമതി ലഭിച്ചു. മി. കാട്ടൺ ഈ സന്തോഷവാർത്ത ചങ്ങനാശേരിയെ നേരിട്ടെഴുതി അറിയിക്കുകയുണ്ടായി. പൊളിറ്റിക്കൽ ഏജൻറിന്റെ അനുഭാവപൂർണ്ണമായ സഹകരണം ലഭിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ നായർബിൽ യഥാകാലം നിയമമാകുമായിരുന്നില്ല. അവിരോധ മുന്നാംവായന കഴിഞ്ഞു ബിൽ മഹാറാണിറീജൻ്റ് തിരുമനസ്സിലെ തുക്കക്കുവിളയാട്ടത്തോടുകൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ നിയമസംഘിതയിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ചു.

പ്രസ്തുത റഗുലേഷൻ നായർസമുദായത്തിൽ വിപ്ലവകരങ്ങളായ പരിവർത്തനങ്ങളാണുണ്ടാക്കിയത്. ആദ്യാഹരിക്കാശ്ചര്യങ്ങളെ വ്യവസ്ഥകൾ കൂടാതെ പ്രസ്തുത നിയമത്തിന് ഒട്ടും അപ്രധാനമല്ലാത്ത മറ്റു പല വശങ്ങളുമുണ്ട്. മരുമക്കത്തായത്തിൽനിന്നു മക്കത്തായത്തിലേയ്ക്കുള്ള മാറ്റമാണ് ഇവയിൽ പ്രധാനമായത്. ഈ നിയമമനുസരിച്ചാണു നായന്മാരുടെ ഇടയിലുള്ള വിവാഹത്തിന് ഇന്നുള്ള ദൃഢത ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത്. നായർസ്ത്രീകളുടെ വിദാതീയത്തോക്കുമാക്കു് അന്നുവരെ ലോകനിതിയും പ്രകൃതിനിയമവുമനുസരിച്ചുള്ള യാതൊരു പുരുഷകുളുമ്പുമായിരുന്നില്ല. പുതിയ നായർറഗുലേഷനനുസരിച്ചു നായരേതരന്മാരായ ഭർത്താക്കന്മാർക്കു പിതാക്കന്മാർക്കുപോലും വ്യത്യസ്തമായ പരിഗണന ലഭിക്കുകയുണ്ടായ വന്നതോടുകൂടി

ഭാഷാശാസ്ത്രവും വിതാഴ്ചയും ചുമതലകൾ വർദ്ധിക്കുകയും, നായർസ്ത്രീകളുടെയും ശിശുക്കളുടെയും അർത്ഥശീതാവസ്ഥയ്ക്കു മാറ്റം സംഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. നായർസ്ത്രീകളുടെ നായരേതന്മാരായ ഭാഷാശാസ്ത്രമായിരുന്ന ചില നിയമസംഗ്രഹങ്ങൾ ഈ ചുമതലയെ നിഷേധിക്കുവാൻ ശ്രമം ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിലും നിയമം ആ കർത്തവ്യങ്ങൾ അവരെ പിടിപ്പെടുത്തുകയെന്ന ചെയ്തു. നായർസ്ത്രീസംസാരസെറിയുടെ ആദ്യത്തെ ഭാഗങ്ങൾപ്പോൾട്ടിൽ ഈ നിയമനിർമ്മാണത്തെപ്പറ്റി ഇങ്ങനെ പറയപ്പെടുന്നു.

“വ്യവ-ലെ നായർനൂലേഷന്റെ വിചാരണക്കാര്യമായ നായർനൂലേഷന്റെ വിശ്വാസത്തോടു കൂടി പല പരിശോധനകൾ ചെയ്തു മാത്രമാകുന്നു ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ള നായർകൾ, സ്ഥിരവിത്തനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിന് നാൾക്കനാൾ ഉറപ്പു കൂടിവന്നതെയുള്ള. അദ്ദേഹം ആ കാട്ടുനായയെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ ശ്രമം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ. ....സമുദായത്തിന്റെ വലിയ ഭൂരിപക്ഷംനൂലേഷന്റെ നായർനൂലേഷന്റെ ഭാഗത്തിലായി സമുദായത്തിന്റെ പ്രസിഡൻറായ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ള അവർകൾ നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ ഫോറമാക്കി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൂർമ്മബുദ്ധിയും, ക്ഷമാശീലവും കൃത്യനിയമം കൊണ്ടാണു പല പ്രതിബന്ധങ്ങളേയും അണം ചെയ്തു നായർനൂലേഷൻ നാളെത്തൽ നടപ്പിലാക്കത്തക്കവണ്ണം ഇതു വേഗം പാസാക്കുവാൻ ഇടയായതാണ് എല്ലാവരും സമ്മതിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.”

മി. വയ്യം രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെക്കുറിച്ചുകൂടി ഒരു വാക്കു പറയാതെ ഈ അദ്ധ്യായം പൂർത്തിയാക്കുന്നതല്ല. നായർബിൽ അതിന്റെ ഇന്നത്തെ രൂപത്തിൽ നിയമസംഹിതയിലുൾപ്പെട്ട ഈവാദം ശക്തിയേറിയ എതിർപ്പുകളും പ്രതിബന്ധങ്ങളും മദ്ധ്യേ അതിനെ നിയമസഭയിൽക്കൂടി നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാനും ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ പിള്ള ചെയ്തിട്ടുള്ള കഠിനപരിശ്രമങ്ങളെക്കുറിച്ചുമാത്രമേ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾക്കു അറിയാവൂ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളു. നിയമലമായ

പ്രശാസനം ആചാര്യമാർ അഭിനന്ദനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന് അതിലേയ്ക്കു പ്രതിഫലങ്ങളായി ലഭിക്കാതെയുളളിരുന്നു. അദ്ദേഹം അവ അർഹിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ ഇതിന്റെ എല്ലാം പുകിൽ പൊതുജനദൃഷ്ടികൾക്കു ഗോപ്യമാണെന്നു നിശ്ചയമായും ആർഭാടരഹിതമായും മറ്റൊരു വെളിച്ചമുള്ള അർഹാരം ജോലി ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന എന്ന കാര്യം അധികമാളുകൾ അറിഞ്ഞിരിക്കയില്ല. മി. ചയ്യം രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നിരന്തരമായ സഹകരണവും തുല്യനല്ലാത്ത അസാധാരണ ശീലവുമൊക്കെ മാത്രമാണു വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിൽ ഇദ്ദേഹത്തിൽ ഇത്ര ശീഘ്രമായി കടത്തിക്കൊണ്ടുപോകാൻ മറ്റേ നാശമില്ലെന്ന സാധ്യമായത്. മിതഭാഷിയും ശാന്തശീലമായ മി. രാമകൃഷ്ണപിള്ള തന്റെ തത്പരമായ നിരന്തരപരിശ്രമവും സ്വയീകൃതവും സിലക്ടർ കമ്മിറ്റിയിലും നിരന്തരമായി പ്രസ്തുത ബിൽ ആലോചനയ്ക്കു വന്നിട്ടുള്ള രാജാ ഘട്ടത്തിലും തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. വെള്ളാളബിൽ, ഈശ്വരബിൽ തുടങ്ങിയ പല നിരന്തരങ്ങളുടേയും നിർമ്മാണകർമ്മങ്ങളിലും ഹത്തിനു പങ്കുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തെ ഒന്നിലധികം തവണ തിരുവിതാംകൂർനിരന്തരങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹം ഒരു നിരന്തരദാതാവാണു്. കാര്യശേഷിയിലും കർമ്മപാടവത്തിലും അദ്ദേഹത്തേക്കാൾ തുല്യം താഴ്ന്ന പട്ടിയിലുള്ള പലരും വ്യക്തിപരമായ അഭ്യുന്നതിയിൽ അദ്ദേഹത്തെ പിന്നിലാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു പരിതാപകരമായ ഒരു പരമാർത്ഥമാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നമ്മൾക്കുവേണ്ടി തോക്കിലാത്തുതന്നും അടുത്തു പരിചയിച്ചിട്ടുള്ളവർ മാത്രമേ ആസൂചിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരിക്കുള്ളൂ. പ്രസിദ്ധിപ്രദമായ പ്രകൃതവും ആർഭാടരഹിതവുമായിരിക്കണം ഇന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞ ഒന്നേയുള്ളൂ അദ്ദേഹത്തെ അനർഹനാക്കിയിട്ടുള്ളതു്.

അദ്ധ്യായം ൨൨

നാൽക്കുറ്റലേഷൻ സംഭവമായിട്ടുള്ള വാടപ്രതിവാദങ്ങളും, തീവ്രമത്സരങ്ങളും ഉപജാപങ്ങളും നിയമസഭയ്ക്കകത്തു നടക്കുമ്പോൾ, പ്രക്ഷോഭജനകമായ മറ്റൊരു സംഭവം തീർന്നു. വിതാംകൂറിനെ അടിച്ചതൽ മുതിവരെ ഉലച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. തീർന്നുവിതാംകൂറിന്റെ ഇടുങ്ങിയ പരിധികൾ അതിലംഘിച്ചു ഈ സംഭവത്തിന്റെ ശബ്ദപൂർണ്ണമായ മറ്റൊരാളിന്റെ വിസ്തൃതമായ ഭാരതഭൂമിയിലേയ്ക്കു കൂടി വ്യാപിച്ചു. തീർന്നുവിതാംകൂറിന്റെ ഉത്തരഭാഗത്തു പ്രാദേശിക അഗണ്യതയിലും അപ്രശസ്തതയിലും കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന വയ്ക്കുംതാലൂക്ക് അത്യുജ്വലമായ പ്രകാശത്തോടുകൂടി മുന്നോട്ടു കരിഞ്ഞു. നോക്കുത്താത്ത പ്രാചീനതയുടെ അത്യുജ്വലമായ വിസ്തൃതിയിൽ ആണ്ടുപോയിരുന്ന വയ്ക്കും മഹാക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരു തൊട്ടിയിട കൊണ്ടു ലോകത്തിന്റെ സർവ്വതലവും കേന്ദ്രീകൃതമായി. കേരളത്തിന്റെ തീരക്കരയുമായി സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്ന തീരങ്ങൾ, തൊട്ടിയിൽ തുടങ്ങിയ സാമൂഹികമോചനങ്ങളുടെ മലിനമായ റ്റേപ്പസം അന്തരീക്ഷത്തിലേയ്ക്കു തന്നെ. മനഃശ്യാഹ്വയത്തിലുൾക്കൊള്ളുന്ന മലിനമായ ജീവികാരുണ്യം, ഭൂതഭയം, സാമൂഹികശ്യാഹ്വയം ഇത്യാദി മഹനീയഗുണങ്ങളെ തട്ടിയുണർത്തി സത്യവും, നീതിയും, സാഹോദര്യവും പുനഃസ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള ഔദ്യോഗികസമരം തീർന്നുവിതാംകൂറിലാരംഭിച്ചു. ഇതായിരുന്നു സുപ്രസിദ്ധമായ വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹം.

വയ്ക്കും സത്യാഗ്രഹസമരത്തെക്കുറിച്ച് എന്തെങ്കിലും പ്രതിപാദിക്കുന്നതിനു മുൻപായി അതിലേയ്ക്കു ക്രമരഹിതമായി വഴി തെളിച്ച വിവര്യ സംഭവങ്ങളുടെ ഒരു സംക്ഷിപ്തവിവരണം ഇവിടെയ്ക്കുണ്ടെന്നത് അനുചിതമായിരിക്കയില്ലല്ലോ. ഭാരതീയരെ ലോകമെങ്ങിനെയും അപമാനസ്വരാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ള ഒരു ദുഷിച്ച അനാചാരമാകുന്നു അതിന്നും. ഭാരതത്തിലെ ഹിന്ദു മതാനുയായികളിൽ ഒരു വലിയ ഭാഗം ഇന്നും അതിന്നുമാധുരികുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ കേരളത്തിലെ ഹിന്ദുക്കൾ അവരുടെ ജന്മ സഹജമായ വാസനാബൈഭവത്തോടുകൂടി ഈ ദോഷത്തെ

ശാസ്ത്രീയരീതിയിൽത്തന്നെ ഒരു പടികൂടി മുന്നോട്ടുകൊണ്ടു പോയി. ശ്രീശങ്കരാചാര്യരുടെ ജന്മാദേശമായ കേരളത്തിൽ സ്വർണം മാത്രമല്ല, പിന്നേയോ സാമീപ്യവും ദർശനവുംകൂടി നിഷിദ്ധമായിട്ടാണു പരിഗണിക്കപ്പെട്ടുവന്നത്.

மதாப்துதுகாணவர் திருவிழாக்களவர் - 3 ரூ. நிதிக்குழு ரூ. 10 லாக வசூலிப்பார்
 கருத்திழைக்கோரைத் தாவிப்பூட்டாதுவார் (வெகற) - கருத்திழைக்கோரைத் தாவிப்பூட்டாதுவார்
 கருவக் கருவிகளில் மருவிக் கோவா - கோவாக்கோவா கருவிகளில்

എന്ന കമാനാശാന്റെ ഭരണത്തിലെ വിവരണം കേരളത്തിൽ ആലരിച്ചുവരുന്ന അതിജീവനത്തിന്റെ സമസ്തിയായ ഒരു വിവരണമാണ്.

ജാതിയും അന്ധതയും കൊണ്ടുള്ള അവശതകൾ സമുദായത്തിൽനിന്നു പാടെ നിർമ്മാജ്ഞനും ചെയ്യുവാനുള്ള അക്ഷീണ പരിശ്രമങ്ങൾ തുടരാം. സ്വാഭാവികമായി ഈഴവസമുദായത്തിൽ തന്നെയാണ് ആദ്യം ആരംഭിച്ചത്. ഈഴവർ ഹിന്ദുമതത്തിലെ തീർത്ഥം, തൊടീൻ തുടങ്ങിയ ദാർശാസങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയ ഫലങ്ങൾ ഭീഷകാലമായി അനുഭവിച്ചുവന്ന ഒരു സമുദായമായിരുന്നു. ഏകിലും മറ്റവർക്കു വിദഗ്ദ്ധങ്ങളിൽനിന്നു തുലാം വീടിന്നായ ഒരു നിലയാണ് അവർ കേരളത്തിലുണ്ടായിരുന്നത്. സാമ്പത്തികമായും സംസ്കാരപരമായും സമുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം അവർക്ക് ആദ്യം മുതൽക്കു തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു. ജനസംഖ്യയിൽ, തിരുവിതാംകൂറിലെ മികച്ച സമൂഹസമുദായമായ നായന്മാരോടു അവർ കിടന്നില്ലായിരുന്നു. ആധുനികവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ഫലമായി നൂനതമായ ആശയങ്ങളും ആദർശങ്ങളും സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ പ്രചരിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങിയതോടുകൂടി ഉൽബുദ്ധരായ ഈഴവപ്രമാണികൾ അവരുടെ ഭീഷനിദ്രയിൽ നിന്നു തെളിയുന്നത് ചുരുപാടും നോക്കി. ഈഴവസമുദായം അനുഭവിച്ചുപോന്ന അസമത്വങ്ങളും അവശതകളും അവരുടെ ആത്മാഭിമാനത്തെ വല്ലാതെ ക്ഷതപ്പെടുത്തി. നീതിരഹിതവും നികൃഷ്ടവുമായ അനാധാരങ്ങളുടെ പൂർവ്വദൂതമേറും അനഭിനമെന്നവണ്ണം അധഃപതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന തങ്ങളുടെ സമുദായത്തെ ഉദ്ധരിക്കണമെന്നും, മനഃശുദ്ധമായ അവകാശങ്ങൾ വകവെച്ചതുകൊണ്ട് ഒരുക്കമില്ലാത്ത ഉൽക്കൃഷ്ടസമുദായങ്ങളോടു വേർതിരിക്കാൻ ജീവാവസാനംവരെ മല്ലടിച്ച് അവകാശങ്ങൾ

പിടിച്ചുപറണമെന്നും, അവർ നിശ്ചയിച്ചു. പൗരാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാനും, അത്യാവമായ വിഭിന്നപരിഗണനകൾ എന്നേയ്ക്കുമായി അവസാനിപ്പിക്കുവാനും, അവർ ശ്രമം തുടങ്ങി.

ഈഴവസമുദായത്തിന്റെ അവശതകൾ പരിഹരിക്കുവാൻ വേണ്ട പ്രാഥമികപരിശ്രമങ്ങൾ ആരംഭിച്ചതു സപ്രസിദ്ധനായ ഡാക്ടർ പല്ല ആയിരുന്നു. ഈഴവർ വിദ്യാലയങ്ങളിലും, സർക്കാർ സ്കൂളിസിലും പ്രവേശനമുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ള അതിഭയങ്കരമായ അന്തിർയോടാണു് അദ്ദേഹം സമരമാരംഭിച്ചതു്. മറ്റൊരു പ്രക്ഷോഭങ്ങളോടേയും എന്നപോലെ പല്ലവിന്റെ അവശതാപരിഹാരപ്രക്ഷോഭത്തെയും ആദ്യഘട്ടങ്ങളിൽ അധികാരികൾ വിഗണിക്കുകാണു ചെയ്തു്. പക്ഷേ പല്ല നിരാശനായില്ല. ഹർജികളും പരാതികളുംകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂർ ഗവൺമെന്റിന്റെ അഫീസുകളിൽ നിറയുന്നതുകൊണ്ടു കാര്യമായ താതൊരു ഫലവും സിദ്ധിക്കുവാനില്ലെന്നു ബോധ്യമായതോടുകൂടി അദ്ദേഹം അധീശഗവൺമെന്റിനെ അഭയം പ്രാപിച്ചു.

ആ സപാധീനശക്തിസമ്പന്നൻ തിരുവിതാംകൂറിനു പുറത്തു് ഇൻഡ്യയിലും, ഇംഗ്ലണ്ടിലും മിത്രങ്ങളെ സമ്പാദിച്ചു. ഈഴവ സമുദായത്തിന്റെ അവശതകളെക്കുറിച്ചും, പൗരാവകാശത്തെപ്പറ്റിയും പാർലിമെൻറിൽപോലും ചോദ്യങ്ങളുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂർ ഗവൺമെൻറ് ഇത്രയുമായപ്പോൾ അല്പമൊന്നു ചലിച്ചു. ഈഴവർ വിദ്യാലയങ്ങളിലും, സർക്കാർ സ്കൂളിസിലും പ്രവേശിക്കുവാനുള്ള പ്രതിബന്ധങ്ങൾ ക്രമേണ നീക്കി. പല്ലവിനു സപ്രസമുദായത്തിന്റേയോ, ഇതരസമുദായങ്ങളുടേയോ സംഘടിതമായ പിന്തുണയുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, അദ്ദേഹം ഈഴവസമുദായത്തിന്റെ അഭ്യുന്നതിക്കു വേണ്ടി ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ധീരദേശാഭിമാനിയും, സ്വതന്ത്രചിന്തനുമായിരുന്ന ബാരിസ്റ്റർ ജി. പി. പിള്ളയുടെ സഹകരണം പല്ലവിനു ലഭിച്ചിരുന്നു.

ഡാക്ടർ പല്ല ആരംഭിച്ച ഈ പ്രസ്ഥാനത്തെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പിൻഗാമികളായ മി. എം. ഗോവിന്ദൻ, മഹാകവി കമാരനാശാൻ എന്നിവർ പുരോഗമകര ശക്തിയോടു

കൂടി മുന്നോട്ടു നയിച്ചു. മി. ഗോവിന്ദൻ സർക്കാർജീവനത്തിൽ പ്രാവശ്യകളായതുകൊണ്ടും, സമുദായപരിഷ്കരണങ്ങൾക്കുള്ളിൽ അദ്ദേഹം അന്നും താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ഇതരസാഹിത്യകാരന്മാർക്ക് അപ്രാപ്യമായ കവന കലാവൈശിഷ്ട്യംകൊണ്ടും, അനന്യസാധാരണമായ ഭാവനാ വിലാസംകൊണ്ടും, വിശേഷാൽക്കൊണ്ടും കാവ്യതല്പരങ്ങൾക്കു സ്പഷ്ടിച്ച് അതിത്ഥാചാരത്തിന്റെ അനാശാസ്യവും, ഗർഭഭംഗീയവുമായ വശങ്ങളെ നന്നായി വെളിപ്പെടുത്തി, കേരളീയരുടെ ഹൃദയം ദ്രവിപ്പിച്ചതു മഹാകവി കമാരനാശാനായിരുന്നു. അതിത്ഥാചാരത്തിന്റെ നിഷ്പന്നവും ഭരണീയവുമായ ഫലങ്ങളെ, ഒരു കവിഷ മാനം കഴിവുള്ള രീതിയിൽ അത്യജ്ഞാപലമായ ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹം ചിത്രീകരിച്ചു. അതിത്ഥാചാരത്തിൽ പ്രകടമാകുന്ന അനിതിയുടെ പാരമ്യത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ച് അദ്ദേഹം കരയുകയും, മോറുള്ളവരെ കരയിക്കുകയും ചെയ്തു. മനുഷ്യാഹൃദയങ്ങളിൽ ചീനമായിക്കിടക്കുന്ന നീതിബോധത്തെയും, ജീവകാരുണ്യത്തെയും അദ്ദേഹം തട്ടിയുണർത്തി. ഖണ്ഡശതാബ്ദങ്ങളിലെ സംഘടിതപ്രവർത്തനങ്ങൾക്കുപോലും സാധ്യമല്ലാത്ത മാനസികപരിവർത്തനം അവസ്തരിലും, സവസ്തരിലുമുണ്ടാക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശിഷ്ടകാവ്യങ്ങൾക്കു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ഈ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ, മുൻപറഞ്ഞ സമുദായപരിഷ്കരണങ്ങൾക്കുപോലും പ്രയോജനം നൽകുവാനെന്നപോലെ അശക്തരുടേയും, അശരണരുടേയും ബന്ധുവായി, ഭീനരുടേയും ദുഃഖിതരുടേയും ക്ഷേമിതാവായി, മറ്റൊരു വിശിഷ്ടപുരുഷൻ മഹത്തായ ഒരു സന്ദേശവുമായി കേരളത്തിലാവിർഭവിച്ചു. ഗ്രീശങ്കരാചാർയ്യർക്കുശേഷം ഭിവുന്നായ ഒരു സമുദായപരിഷ്കരണാവന നിഖയിൽ, ക്ഷേമിതാവായി അതിവിപുലവും, അദ്യുതവുമായ ഒരു മഹാസാമ്രാജ്യം സൃഷ്ടിച്ച് അതിന്റെ അനഭിഷിക്തചക്രവർത്തിയായി, ആരാധകന്മാരുടെ ഹൃദയസിംഹാസനങ്ങളിൽ അധിരോഹണംചെയ്ത ഏക ആചാർയ്യനാണ് ഇദ്ദേഹം. തിരുവനന്തപുരത്തിനു സമീപം ചെമ്പഴന്തി എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ ജനിച്ച ഇദ്ദേഹം ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ നാടും, വീടും വിട്ടിറങ്ങി പ്രപഞ്ചത്തെയും, ജീവിതത്തെയും സംബ

സ്ഥിച്ചുള്ള ശാശ്വതപ്രശ്നങ്ങൾക്കു സമാധാനം ആരാധവാൻ വേണ്ടി, പുണ്യസ്ഥലങ്ങളേയും, പുണ്യാത്മാക്കളേയും സന്ദർശിച്ചുകൊണ്ടു ഭാരതഭൂമി മുഴുവൻ മുററിസ്സഞ്ചരിച്ചു. ഭീഷ്മനായ സന്ധ്യാരത്തിനുശേഷം അദ്ദേഹം മടങ്ങിയെത്തി, നെല്യാറിന്റെ തീരത്തുള്ള അരുവിപ്പുറം എന്ന വിജനസ്ഥലത്ത് ഒരു പണ്ണി ശാലയിൽ താമസിച്ചുകൊണ്ട് അന്തർമുഖമായ സത്യത്തെ ആരാധവാനുള്ള ശ്രമം തുടങ്ങി. ആദ്യകാലത്തു കൃത്യാന്തരങ്ങളിൽ വ്യാപരിച്ചിരുന്ന ലോകം ഇതൊന്നും അറിഞ്ഞതായില്ല. എന്നാൽ അരുവിപ്പുറത്തെ രാപാവാടവും, അവിടെയെ യോഗീശ്യാനായ നാണുരുവും നാല്പാലായി പൊതുജനങ്ങളുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചുതുടങ്ങി. അരുവിപ്പുറം കാലാന്തരത്തിൽ ഒരു തീർത്ഥാടനസ്ഥലമായിത്തീർന്നു. വിജ്ഞാനത്തിന്റേയും, ആത്മീയസംസ്കാരത്തിന്റേയും പ്രസന്നരശ്മികൾ ആ സന്യാസാഭ്യുദയത്തിന്റെ വിജനതയിൽനിന്നു നാലുപാടും പരന്നു. വിദ്യാക്ഷേത്രങ്ങളും, ഈശ്വരാധനസ്ഥലങ്ങളും അദ്ദേഹം അവിടെ നിർമ്മിച്ചു. ദേവാലയത്തിലെ ഈശ്വരപ്രതിഷ്ഠയ്ക്കു ബ്രാഹ്മണസത്തമന്മാരെ ഏജ്ജനിന്നും അദ്ദേഹം ക്ഷണിച്ചു വരുത്തിയില്ല. ആ വിപ്ലവകാരി സകല മാമുലകളും ലംഘിച്ചു സ്വയം പ്രതിഷ്ഠ നടത്തി. അരുവിപ്പുറത്തുവച്ചതെന്നയാണു് ആ പുണ്യദ്രോകന്റെ സ്മരണയെ നിഖനിക്കുന്ന ശ്രീനാരായണ ധർമ്മപരിപാലനയോഗവും ആരംഭിച്ചതു്.

ശ്രീനാരായണനുരുസാമിയുടെ സന്ദേശങ്ങൾ കേരളത്തിലെങ്ങും അതിശീഘ്രതയിൽ പ്രചരിച്ചു. തീണ്ടൽ, തൊടീൽ തുടങ്ങിയ സാമുദായികദുരൂപാരങ്ങളുടെ ഭയപ്പെട്ട ഫലങ്ങൾ അനുഭവിക്കുന്ന ഈഴവസമുദായത്തിലെ അംഗമായി ജനിച്ച ഇദ്ദേഹം ജീവിതപരിഹൃദികൊണ്ടും, ആത്മവിശ്വാസം കൊണ്ടും സമകാലീനന്മാരായ ഉൽകൃഷ്ടവംശജന്മാക്കു് എത്തി നോക്കുവാൻപോലും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ആത്മീയലോകത്തിലേയ്ക്കു് ഉന്നമിച്ചിരിക്കുന്നു എന്ന കാര്യത്തിൽ ഈഴവസമുദായം അഭിമാനംകൊണ്ടു. ആ ശ്രേഷ്ഠസമുദായം ഏകനെന്ന പോലെ അദ്ദേഹത്തെ അംഗമിച്ചു. ആത്മീയമായ ഒരു നവ മൈതന്ത്ര്യം ശ്രീനാരായണനുരുസാമി ഈഴവസമുദായത്തിനു

നരുകി. ഒരു തികഞ്ഞ സമുദായപരിഷ്കരണവിന്യോസം, യുക്തി വാദിയുടേയും വീക്ഷണഗതിയോടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹം ഈഴവസമുദായത്തിന്റെ അവശതകൾ പരിഹാരമാർഗ്ഗം നിർദ്ദേശിച്ചത്. ഡോക്ടർ പല്ല സപസമുദായത്തിന്റെ അവശതകൾ പരിഹരിക്കുന്നതിനു വേണ്ടി ബാഹ്യശക്തികളുമായുള്ള പോരാട്ടമാണ് ആദ്യം ആരംഭിച്ചതെന്ന്, തുടർസാമീ സാമുദായികവും, ആത്മീയവുമായ ഉൽക്കർഷണവേണ്ടി സമുദായത്തിനകത്തു നിന്നുകൊണ്ടുള്ള പ്രവീകരണശ്രമങ്ങളാണ് തുടങ്ങിയത്. അദ്ദേഹം ഈഴവരെ ആത്മവിശ്വാസമുള്ള ഒരു മഹാസമുദായമായി സംഘടിപ്പിച്ചു. സമുദായമണ്ഡലത്തിലുണ്ടായിരുന്ന അനാചാരങ്ങളെയും, അന്ധവിശ്വാസങ്ങളേയും അദ്ദേഹം ഉച്ചാടനം ചെയ്തു. പരിശുദ്ധമായ ജീവിതം നയിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അവരെ പഠിപ്പിച്ചു. വിദ്യാഭ്യാസം പ്രചരിപ്പിച്ചു. കോളത്തിലും, കേരളത്തിൽ ധർമ്മപ്രിയരായ മറ്റു ഭാഗങ്ങളിലും, ഈഴവർ ധാരാളമായി കുടിയേറിപ്പാർക്കുന്ന സിലോണിലും, ഒട്ടേറെ സാമുദായികസ്ഥാപനങ്ങളും, വിദ്യാലയങ്ങളും, ആരാധനാസ്ഥലങ്ങളും അദ്ദേഹം നിർമ്മിച്ചു. സർവ്വപരി ഏകജാതി, ഏകമതം, ഏകഭാഷയും എന്ന മഹനീയസിദ്ധാന്തം അദ്ദേഹം ലോകത്തിനു നരുകി. ഇങ്ങിനെ നൂതനമായ ഏതാശയങ്ങളും, പരിഷ്കാരങ്ങളും സ്വീകരിക്കുവാനും, അനീതികളോടു മല്ലടിക്കുവാനും ഉള്ള ആഭ്യന്തരമായ ഉണർവും, സംസ്കാരവും, വിദ്യാഭ്യാസവും, സംഘടിതശക്തിയും ഈഴവസമുദായത്തിനു ലഭിച്ച കഴിഞ്ഞതോടുകൂടി, തിരുവിതാംകൂറിലെ അയിത്താചാരപ്രശ്നത്തിന്റെ ആയുഷ്കാലദിനങ്ങൾ കേവലം അനൂലിപരിമിതങ്ങളായിത്തീർന്നു.

നാനാമുഖമായ പരിഷ്കരണസംരംഭങ്ങൾ വികസിക്കുകയും, ഫലസമ്പന്നമാകുകയും ചെയ്തതോടുകൂടി, ഈഴവസമുദായത്തിന്റെ ആഭ്യന്തരശക്തി സംഘടിതമായി. അനീതികളോടും, അക്രമങ്ങളോടും ധീരമായി മല്ലടിക്കുവാനുള്ള രംഗം പടുത്തുകഴിഞ്ഞു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഭൂമിനാരായണതുരുസാമിയുടെ ആശയങ്ങളും ആദർശങ്ങളും അപയുക്ത യുക്തിപൂർവ്വമായ പാലസമാപ്തിയിലേയ്ക്കു നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാൻ പ്രാപ്തനായ ഒരു നിഷ്കാമകർമ്മി സമുദായമണ്ഡലത്തിലുടനും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം യശസ്വരീരം

നായ ടി. കെ. മാധവനല്ലാതെ മറായമായിരുന്നില്ല. ഈ സ്വാമി കഴിഞ്ഞാൽ ഈശ്വരസമുദായം ഇന്നതിനുള്ള സംഘടനാലക്ഷ്യത്തിനും സ്വാശ്രയശക്തിയ്ക്കും മറ്റു ബഹുവിധമായ ശ്രമത്തിനും സഹോപരി കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു പരേതനായ ആ സമുദായസേവകനോടാണെന്നുള്ള കാര്യം തുടലാം നിസ്തർക്കമാണ്. സ്വാമിനാമിതരും, സമുദായാഭിമാനിയും, ത്രാഗരീലനായ മാധവൻ ഈശ്വരസമുദായത്തിൽ വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള മഹത്തായ സേവനങ്ങളുടെ ഒരു വിവരണം ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ അപ്രസക്തമാണല്ലോ. അദ്ദേഹം ഒരു സമുദായവാദിയായിരുന്നെന്ന് വിലർ പറയാറുണ്ട്. എന്നാൽ അങ്ങനെയിലും, അനാലാഭങ്ങളിലും, അസ്വസ്ഥതകളിലും ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന സ്വസമുദായത്തെ തട്ടിയുണർത്തി അവർക്ക് വിദ്യാഭ്യാസവും സംഘടനാശക്തിയും സാധനങ്ങളെക്കൂടിയും നൽകി, ഇതരസമുദായങ്ങളുടെ നിരീശ്വരത്വം ഉന്നയിച്ചിരിക്കുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്തായ പ്രയത്നങ്ങൾ കേവലം സമുദായവാദമെന്ന പേരിൽ അവലംബിക്കുവാനാകും അവകാശമുള്ളതല്ല. അദ്ദേഹം ഒരു സമുദായസേവകനായിരുന്നു. അക്കാലങ്ങളിൽ ഈശ്വരർ ഒരു സമുദായസംഘടന അത്യാത്മപക്ഷിതവമായിരുന്നു. മറ്റു സമുദായാംഗങ്ങൾക്കും, രാഷ്ട്രത്തിനുമെന്നെയോ ചെയ്യുവാൻ കഴിവില്ലാത്ത അപാരമായ സേവനങ്ങളാണ് ഈശ്വരന്റെ സമുദായലക്ഷ്യം ഈശ്വരസമുദായത്തിന് വേണ്ടി അന്നുനഷ്ടിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്. എസ്. എൻ. ഡി. പി. മോശത്തിന്റെ പിന്മുറകൾ ഉൾപ്പെടെയെല്ലാവരെയും അതിന്റെ ഇന്നത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏതുതരം അഭിപ്രായാന്തരങ്ങൾക്കിടക്കൊടുക്കുന്നതാണെന്നിലും, ടി. കെ. മാധവന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അങ്ങിനെ ഒരു സംഘടന അന്നു പ്രയത്നിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അന്നത്തെ കാലങ്ങളിലെ സമുദായികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ ചരിത്രത്തിൽ മറ്റു സമുദായങ്ങളോടൊപ്പം പ്രശംസാർഹമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടുവാൻ ഈശ്വരസമുദായത്തിന് കഴിയുമായിരുന്നില്ല. ഏതെങ്കിലും ഒരു ഘട്ടത്തിൽ ഒരു സമുദായത്തിന് പ്രത്യേകമായി ഭീഷകാലം നിലനിന്നുപോയെന്ന അവശതകൾക്കു പരിഹാരമാർഗ്ഗം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ സമുദായസംഘടനകൾ ആവശ്യമാണെന്നു

വന്നെയും. എന്നാൽ അക്ഷിപ്തമായ പട്ടങ്ങളെ അതിലി വിച്ചു സമുദായവേദനകൾ മറ്റു പ്രവർത്തനരംഗങ്ങൾ നഷ്ടമാ കമ്പോൾ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിലേയ്ക്കു കൈകടത്തുന്നതാണു തികച്ചും ആക്ഷേപാർഹമായിട്ടുള്ളത്.

ടി. കെ. മാധവന്റെ ജീവചരിത്രഗ്രന്ഥത്തിൽ അദ്ദേ ഹത്തെക്കുറിച്ച് ചങ്ങനാശേരി എഴുതിയപ്പോഴുള്ള സ്മരണകളിലെ ഒരു ഭാഗം ഇവിടെ ഉൾക്കൊള്ളാം. ടി. കെ. മാധവൻ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശിഷ്യഗണങ്ങളിൽ ഒരാളായിരുന്നു.

“ഞാനു ഫ്രീമാൻ മാധവനെക്കുറിച്ച് വിശേഷവിധിയാതി ണ്നും എന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ഒരു സാധാരണ വിദ്യാർത്ഥിയായി മാത്രമാണു ഞാൻ മാധവനെ അറിഞ്ഞിരുന്നതു്. അധർമ്മത്തോടും അനീതിയോടുമുള്ള നിന്മുഖരായ ധാർമികയുദ്ധത്തിൽ സേനാനിത്വം വഹിക്കുവാൻ കെല്പുള്ള ഒരു ധീരാനുവാദം ആ ശരീരത്തിലാവാനും ചെയ്തിരുന്ന തെന്നു ഞാൻ അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. പിൽക്കാലത്തു് അദ്ദേഹത്തിൽ തെളിഞ്ഞിരുന്ന ആവക വിശിഷ്ടഗുണങ്ങൾ വികസിതങ്ങളാകാത്തതിനാൽ അവ സാധാരണ ദൃഷ്ടിക്ക് അഗോചരമായിരുന്നിരിക്കണം. ഈശിഷ്യന്മാരായ ഞങ്ങളുടെവരം നന്നേ ചെറുപ്പമായിരുന്നു”..... അദ്ദേഹം തുടരുന്നു: “പള്ളിക്കൂടത്തിൽ വച്ചു വിശേഷസംഭവങ്ങളൊന്നും കൂടാതെ കഴിഞ്ഞ ഞങ്ങളുടെ ഈശിഷ്യസ്വന്ധം അവിടെവെച്ചുവസാനി ക്കുകയുണ്ടായില്ല. അത്യാപകവൃത്തിയുപേക്ഷിച്ചു വകീൽജീ വിതത്തിൽ പ്രാവശ്യമുണ്ടാകൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതു ക്ലാസ്സുകളിലുള്ള എന്റെ എളിയ പക്ഷ നിവ്ഹിക്കുന്നതിനുള്ള അവസരം എനിക്കു കിട്ടി. പൊതുക്ലാസ്സുപ്രവർത്തനരംഗത്തിൽ ഞാൻ എന്റെ പഴയ ശിഷ്യനെ വീണ്ടും കണ്ടെത്തി. അതിനാശേഷം ദീർഘകാലം ഞങ്ങൾ സഹപ്രവർത്തകന്മാരായിരുന്നു. അക്കാലങ്ങളിലൊരിക്കലെയിലും ഞങ്ങൾക്കു തമ്മിൽ ഒരു ക്ലാസ്സിൽപാലും അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ളതു ചാരിതാത്മ്യജനകമാണ്.”..... പ്രസ്തുത സ്മരണകൾ അവസാനിക്കുന്നതിങ്ങനെയാണു് “എ. ൧൯൦൫ മേട മാസത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയിൽവെച്ചു നടന്ന നായർസമ്മേളന

തോട്ട് അനുബന്ധിച്ചുള്ള ആരാഗ്യസമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യ ക്ഷണം വഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അവസരത്തിലാണ് ഏതേതേകേ മായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണവാർത്ത എന്റെ ചെവിയിലെത്തിയത്. അതു ശ്രവിച്ച മാത്രയിൽ ഞാൻ കണ്ണീർ പൊഴിക്കത്തന്നെ ചെയ്തു. എന്റെ ഒരു സഹോദരൻ എന്നെന്നേക്കുമായി നഷ്ടപ്പെട്ടു എന്നു ഞാൻ റുചിച്ചു. ടി. കെ. മാധവൻ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഒരു മാനാത്മാവുതന്നെയായിരുന്നു. അദ്ദേഹമാണാകെറിക്കു സഹോദരനിവിശേഷമായ സ്നേഹമാണുണ്ടായിരുന്നത്. താഴ്ന്നപ്പട്ടവരുടേയും അമർന്നപ്പട്ടവരുടേയും മേന്മയായ അവസ്ഥയെപ്പറ്റി അകം നൊന്തു ചിന്തിക്കുകയും, അവരുടെ ഉന്നമനത്തിനായി എല്ലാവിയ ത്യാഗങ്ങളും അനുഭവിക്കുകയും ചെയ്തു ആ വന്ദ്യപുരുഷന്റെ സ്മരണ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കാലടികളെത്തുടന്ന് അധഃശതോൽപാണപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടിക്കുന്നവർക്ക് എന്നും മാർഗ്ഗദീപമായി പരിലസിക്കുന്നതാണ്."

മതപരവും സാമൂഹികവുമായ സകല അനാചാരങ്ങളുടേയും, കുടിയേറ്റ യാഥാസ്ഥിതികത്വത്തിന്റെയും, ഏറ്റവും വലിയ അന്ധതയേറിയതും ദേവാലയങ്ങളാണെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം സൂക്ഷ്മബുദ്ധിയായ മാധവൻ റെറനോട്ടത്തിൽ കണ്ടറിഞ്ഞു. അദ്ദേഹം ആദ്യമായി ക്ഷേത്രങ്ങളെത്തന്നെ പ്രതിരോധിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. പൗരസമത്വവാദത്തിന്റെ നേതാവ്, ദേശാഭിമാനി പത്രാധിപർ എന്നീ നിലകളിൽ മാധവൻ വിഖ്യാതനായിത്തീർന്നിരുന്നു. അയിത്താചാരത്തെ അകറ്റുവാനുള്ള ഒരു മുഖി ക്ഷേത്രപ്രവേശനമാണെന്നു ബോധ്യമായതോടു കൂടി പ്രക്ഷോഭനേതാവായ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദം അദ്ദേഹം സമുദായമദ്ധ്യത്തിലേയ്ക്കു നയിച്ചു. മാധവന്റെ ദേശാഭിമാനി പത്രം ക്ഷേത്രപ്രവേശനമനവദിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി ഗംഭീരമായ ഒരു മുഖപ്രസംഗം പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. മാധവന്റെ വാദഗതി ഈശ്വരസമുദായംഗങ്ങളെപ്പോലും അമ്പരപ്പിച്ചു. യാഥാസ്ഥിതികരായ സവർണ്ണസമുദായക്കാർ മാധവന്റെ അപ്രായോഗികമായ അഭിപ്രായംകേട്ടു മന്ദഹസിച്ചതേയുള്ളു. പക്ഷേ ഇതുകൊണ്ടു നിരാശയടയുവാൻമുള്ള ഉൾബലചിത്തമല്ല മാധവന്റെ രോഗഗ്രസ്തമെങ്കിലും പരിശുദ്ധജീവിതംകൊണ്ടു സുദൃഢമായിരുന്ന ശരീരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്തിരുന്നത്. ക്ഷേത്ര

പ്രവേശനവാദം ഒരു ജീവൽപ്രശ്നമാക്കിത്തീർന്നതിനും, അതിലേയ്ക്കു പൊതുജനാഭിപ്രായം രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനും, ഉൾജ്ജിതമായ പ്രവർത്തനപരിപാടികൾ നിർമ്മിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പ്രതികൂലകക്ഷികളെ നിർഭയം താഴിമുഖീകരിച്ചു. ൯൩-ലാണ് മാധവന്റെ ആദ്യത്തെ മുഖപ്രസംഗം വെളിച്ചം വന്നത്. ആ വർഷത്തിലെ എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗം ക്ഷേത്രപ്രവേശനമനുവദിക്കണമെന്നുള്ള മാധവന്റെ പ്രമേയത്തെ ഐക്യകണ്ഠേണ അംഗീകരിച്ചു. ൯൪-ലെ പ്രജാസഭായോഗത്തിൽ മാധവനെ ഗവണ്മെൻറ് ഒരു പ്രതിനിധിയായി നിയമിച്ചിരുന്നു. തന്റെ നിവേദനങ്ങളിൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനമനുവദിക്കണമെന്നും, അന്ധിത്വചോരം ഒരു രാജകീയവിളംബരം മുഖേന നിർമ്മൽചെയ്യണമെന്നും, മാധവൻ ശക്തിയുക്തം ഗവണ്മെൻറിനെ ഉദ്ബോധിപ്പിച്ചു. ൯൫-ലും പ്രജാസഭയിലേയ്ക്കു നിയമിക്കപ്പെട്ട മാധവൻ ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റിത്തന്നെ നിവേദനങ്ങൾ ആവർത്തിച്ചു. രാജ്യമെങ്ങും പ്രചരണം ആരംഭിക്കുന്നതിലും അദ്ദേഹം വിമുഖനായിരുന്നില്ല. ൯൬-ലും ഈ വിഷയംതന്നെ നിവേദനത്തിനായി മാധവൻ പ്രജാസഭയ്ക്കുയച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ടിവാൻഖണ്ഡൂർ രാഘവയ്യാ പ്രജാസഭാനടപടിനിയമത്തിന്റെ മൻ-ാംവകുപ്പനുസരിച്ചു പ്രസ്തുത വിഷയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള മാധവന്റെ പ്രസംഗസപാതന്ത്രം തടയുകയാണു ചെയ്തത്. മി. രാഘവയ്യായുടെ ഈ നിരോധനം രാജ്യമെങ്ങും വലുതായ ക്ഷോഭത്തിനിടയാക്കി. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും യോഗങ്ങൾ കൂടി മി. രാഘവയ്യായുടെ സേപച്ഛാപരമായ അധികാരപ്രയോഗത്തെ പ്രതിഷേധിച്ചു. ൯൬-കുംഭത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്ത് എൽ. എം. എസ്സ്. ഫാളിത്വച്ച് മി. എൻ. കമാർന്റെ അധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ യോഗത്തിൽ മെ. സി. രാമൻതമ്പി, ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള, പി. കെ. കേശവപിള്ള, ചങ്ങാശേരി മുതലായ നായർപ്രമാണികൾ പങ്കെടുക്കുകയും, ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദത്തിലവർക്കുള്ള ആനുകൂല്യത്തെയും ടിവാൻജിയുടെ തീരുമാനത്തിലുള്ള എന്തുപ്പിനേയും രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ യോഗത്തിന്റെ സംയോജകന്മാരിലൊരാൾ ടി. കെ. മാധവനായിരുന്നു. ൯൬-ൽത്തന്നെ മരണാനു

മാരായാഗം വെങ്കലവച്ചു മി. എൻ. കുമാരന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടി ഈ വർഷം ക്ഷേത്രങ്ങൾ തൃജിക്കണമെന്ന് ഒരു പ്രമേയം അറിയിച്ചു. ഈ പ്രമേയത്തിന്റെ മാറ്റാലികൾ രാജ്യത്തിന്റെ നാനാ ഭാഗങ്ങളിലെല്ലാം വ്യാപിച്ചു. ഇങ്ങിനെ അഗണ്യവും അപമാനകരവുമായിരുന്ന ഒരു നിലയിൽനിന്നു ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദം ഒരു ജീവൽപ്രശ്നമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദത്തെ ആദ്യകാലം മുതൽക്കുതന്നെ ഹാർട്ടമായി അനുകൂലിച്ച നായർനതാക്കന്മാരിൽ ഒരാൾ ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു. അയിത്താചാരങ്ങൾക്ക് അട്ടിമറി നൽകിയിരുന്ന പ്രതിഷേധം ഒരു വിദ്യാത്മിയായിരുന്ന കാലം മുതൽക്കുതന്നെ പ്രത്യക്ഷമാക്കിയിട്ടുണ്ടല്ലോ! ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ൯൨-ൽ മാനാത്തുവച്ച കൂടിയ നായർസമ്മേളനം നായന്മാർ അയിത്തമാലിക്കുവാൻ പതില്ലെന്ന് ഒരു പ്രമേയംതന്നെ പാസാക്കുകയുണ്ടായി. ഗാന്ധിജിയുടെ അതിശോച്യാടനപ്രസ്ഥാനം അന്നു വളരെ പുരോഗമിച്ചിരുന്നില്ല. ൯൮-മാണ്ടു് അമ്പലപ്പുഴവച്ച ചങ്ങനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചായിരുന്നു ക്ഷേത്രപ്രവേശനമാവദിക്കണമെന്നുള്ള പ്രമേയം ആദ്യമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടതു്. പക്ഷേതന്നെ പി. കെ. നാരായണപിള്ള അവതരിപ്പിച്ച പ്രസ്തുത പ്രമേയം യാതൊരർത്ഥവും ഉടാതെയാണു് ആ സമ്മേളനത്തിൽ പാസായതു്. ഭാതിക്കേടും വകവയ്ക്കാതെ എല്ലാ ഹിന്ദുക്കൾക്കും പൂജാകർമ്മങ്ങൾ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ നടത്തുവാൻ അവകാശം നൽകണമെന്നുകൂടി ആ പ്രമേയത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൨൩

കേരളത്തിലെ അയിത്തോച്ചാടനപ്രസ്ഥാനത്തിനും കേരള പ്രവേശനവാദത്തിനും ടി. കെ. മാധവൻ നേടിയ മഹത്തായ അനുകൂലം ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൗൺസിൽ റിപ്പോർട്ടും, മഹാത്മാഗാന്ധിയുടേയും സഹായസഹകാണങ്ങളായിരുന്നു. ഈ വിഷയത്തിൽ മാധവൻ പ്രദർശിപ്പിച്ച ദീർഘവീക്ഷണവും ധീരതയും ഏറ്റവും പ്രശംസനീയമാണ്. രാഷ്ട്രീയമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന് വേണ്ടി ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൗൺസിൽ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു ദേശീയസമരം ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഉൽകൃഷ്ടജാതിക്കാരെ മദ്യങ്ങളിൽനിന്ന് അധികൃതസമുദായങ്ങളെ രക്ഷിക്കുന്നതിനെന്ന് പോലെ ഇ. ഗവണ്മെന്റ് ആ സമുദായങ്ങൾക്ക് ചില പ്രത്യേക സൗജന്യങ്ങൾ നൽകുകയെന്നതായ നയം വളരെ പുരാതനമായിരുന്നെന്ന് സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള ഒന്നാണ്. ഇതുകൊണ്ടു സ്വാതന്ത്ര്യലോലുപന്മാരും ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുമായ അവർണ്ണസമുദായങ്ങളിലെ ചില അഭ്യസ്ഥവിദ്യാർത്ഥികൾ ഇന്ത്യയിൽനിന്നും അകറ്റിപ്പോയതിനെ ആശ്രയിച്ചു നിന്നുകൊണ്ടു ദേശീയമായ പ്രസ്ഥാനങ്ങളെ അപലപിക്കുവാൻ പോലും മടിച്ചിരുന്നില്ല. കേരളത്തിലെ ഈശ്വരന്റെ ഇടയിലും ചില നേതാക്കൾ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ദേശീയ പ്രസ്ഥാനത്തിലും കൗൺസിൽ റിപ്പോർട്ടിന്റെ സമരപ്രവർത്തനങ്ങളിലും വിശ്വാസമുള്ളവരായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇത്തരവുവർണ്ണങ്ങളെ ഭരണത്തിനും ശേഷവും, പ്രത്യക്ഷമായ സാമുദായികാനീതികളു വസാനിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി നിസ്സംശപ്രാവേദമുള്ള ഈ മഹാസാമ്രാജ്യം ഒരു വൈദവിരുദ്ധപോലും ഉയർന്നു കയറുകയായിട്ടില്ലെന്നുള്ള പരാമർശം ഈ വിമർശകന്മാർക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവർണ്ണസമുദായങ്ങളോടു ബ്രിട്ടീഷുഗവണ്മെന്റ് പ്രദർശിപ്പിച്ചു വരുന്ന പ്രാത്യക കാരുണ്യവും അനുഭാവവും നിവൃത്തിയായിരിക്കുവാൻ കഴിയില്ലെന്നും, ഭിന്നിച്ചു കിടക്കുകയെന്ന സാമ്രാജ്യനയത്തിന്റെ ഒരു രൂപഭേദം മാത്രമാണിതെന്നും, സ്വസമുദായത്തിന്റെ

ശാശ്വതമായ നന്മയ്ക്ക് ഇൻഡ്യയിലെ ഇതരസമുദായങ്ങളുടേയും, അവയെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന കാൺഗ്രസ്സിന്റേയും, ഭാരതദ്രമിയുടെ ആത്മഭാവനയ്ക്കിന്റെ മുൻനിമുട്ഭാവമായ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടേയും സന്തോഷാചാര്യർക്കിടയ്ക്കുതാഴെ അത്യാന്തരപ്രേമമായിട്ടുള്ളതെന്നും, മനസ്സിലാക്കുവാനുള്ള ഭീഷ്ട്യമിതും എതിർപ്പിപ്രായങ്ങളെ വിഗണിച്ചു മുന്നോട്ടു പോകുവാനുള്ള ധീരതയും മായവനാണായിരുന്നു.

മഹാത്മാഗാന്ധി ദക്ഷിണഭാരതപര്യടനം നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ടി. കെ. മായവൻ അദ്ദേഹത്തെ തിരുനെൽവേലിയിൽവെന്ന് കണ്ടു. ഇതു ന്റെ കന്നിമാസത്തിലായിരുന്നു. കേരളത്തിലെ ബീഭത്സമായ സാമുദായികനാശങ്ങളെക്കുറിച്ചും, തിരുവിതാംകൂറിലാലായിട്ടുള്ളതന്നു ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭങ്ങളെക്കുറിച്ചും മായവൻ ഗാന്ധിജിക്ക് പരിപൂർണ്ണമായ അറിവു നൽകി. സംഭാഷണാനന്തരം താഴെ പകർത്തുന്ന സന്ദർശനം ഗാന്ധിജി മായവനെ ഏല്പിക്കുകയുണ്ടായി.

“2000 അമ്പ്രാമണമിടുക്കളെപ്പോലെ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനും, അവർ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ എത്രമാത്രം സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടോ അത്രയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടി ഞായറന നടത്തുന്നതിനും, ഈശ്വരർക്ക് പൂർണ്ണമായ അവകാശമുണ്ട്. മതസംബന്ധമായ കാരണങ്ങളെ അടിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അവരുടെ ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെ തടയുന്നതെന്നുള്ള അഭിപ്രായത്തോടു ഞാൻ വിരോധിക്കുന്നു. പള്ളികളുടെ ഉൾ ഈ വസ്തുക്കൾക്ക് പ്രവേശനമുണ്ട് എന്നാണു ഞാൻ അറിയുന്നത്. അതിനാൽ ഈ സമുദായക്കാർക്ക് പൂർണ്ണമായ ഔദ്യോഗികതയുണ്ടെന്നോടുകൂടി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ, നിരന്ദരം അവരുടെ അവകാശത്തിൽ വിചാരിതമായി പ്രവർത്തിക്കുമ്പോൾ, ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു തടവിൽ പോകുവാൻ അവർ സന്നദ്ധരാകണം. സംഘം ചേർന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കരുത്. ഭാരതത്തിലായി മാത്രമേ പ്രവേശിക്കാവൂ. അവകാശലാഭത്തിനായി കഷ്ടതയനുഭവിക്കാനുള്ള സന്നദ്ധതയിലാണ് ഈ പ്രവൃത്തിയുടെ ധർമ്മം അന്തർവിളിരിക്കുന്നത്. ഈശ്വരനുമായും മറ്റും അവകാശം സംബ

സ്ഥിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ സഹായിക്കേണ്ടതു സ്ഥലംകാൺഗ്രസ്സ് കമ്മിറ്റിക്കാരുടെ ധർമ്മമാണെന്നാൽ എന്റെ ശക്തിയായ അഭിപ്രായം."

മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ സന്ദേശം കേരളത്തിലെ ക്ഷേത്ര പ്രവേശനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ശക്തിയെ നൂറിൽ വർദ്ധിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ ഉടൻതന്നെ സത്യാഗ്രഹമാരംഭിക്കുവാൻ പരിതഃസ്ഥിതികൾ അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിരുന്നില്ല. കുറച്ചു കാലത്തേയ്ക്കുകൂടി വ്യവസ്ഥാപിതപ്രക്ഷോഭം തുടരുകൊണ്ടു പോയതേയുള്ളൂ.

മാനന്ത-ൽ കോകനത്തിൽ വെച്ചു മൊലാനാ മഹമ്മദലിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ സമ്മേളിച്ച ഭാരതമഹാജനസഭയിൽ മെ. കെ. എം. പണിക്കർ, കെ. പി. കേശവമേനവൻ എന്നിവരോടുകൂടി ടി. കെ. മാധവനും പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നു. അവിടെവെച്ചു ഭാരതീയനേതാക്കളാൽ നേരിട്ടുകണ്ട സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതിനും, കേരളത്തിലെ സ്ഥിതിഗതികളെപ്പറ്റി അവരെ ധരിപ്പിക്കുന്നതിനും, അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞു. അയിത്തോച്ചാടനം സംബന്ധിച്ച് ഉത്തമീതമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നതിന് വേണ്ട വിശദമായ കാര്യപരിവാടി രൂപവൽക്കരിച്ച പ്രവർത്തനസമിതിയ്ക്കു യജ്ഞവാൻ പ്രാദേശികകമ്മിറ്റികളെ അധികാരപ്പെടുത്തുന്ന ഒരു പ്രമേയം കാൺഗ്രസ്സു സമ്മേളനം അംഗീകരിച്ചു. ഇതു ടി. കെ. മാധവന്റെ ഒരു മഹാവിജയമായിരുന്നു. ഈ നിശ്ചയമാസരിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളാണു സുപ്രസിദ്ധമായ വയ്പ്പും സത്യാഗ്രഹത്തിൽ കലാശിച്ചത്.

നൻ മകരത്തിൽ കേരളാപ്രാദേശികകമ്മിറ്റികൂടി, കോകനംകാൺഗ്രസ്സിലെ നിശ്ചയം നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിലേയ്ക്കു മെ. ടി. കെ. മാധവൻ, കുറുൻ നമ്പൂതിരിപ്പാട്, ടി. ആർ. കൃഷ്ണസ്വാമിഅയ്യർ, കണ്ണങ്ങത്തോടത്തു വേലായുധാചാര്യൻ, കേളപ്പൻ (കുഞ്ചിൻ) എന്നിവരടങ്ങിയ ഒരുതോട്ടാടനക്കമ്മിറ്റിയെ നിയമിച്ചു. പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയിൽനിന്നും കേരളമൊട്ടു സഞ്ചരിച്ച് അയിത്തോച്ചാടനസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ചെയ്യുവാൻ ഒരു ഡയറക്ടറനെ നിശ്ചയിച്ചു. ടി. കെ. മാധവൻ ഈ ഡയറക്ടറായിരുന്നെന്നു

മായിരുന്നു. ചില സമുദായപരിഷ്കർത്താക്കളുടെ ക്ഷണം, സ്വീകരിച്ച ഡപ്യൂട്ടേഷൻ നൽകും മണ്ഡലത്തിൽ വയ്ക്കും സമ്പത്തിച്ചു. ഭക്ഷണകാശി, എന്ന പേരിൽ വിഖ്യാതമായ വയ്ക്കുംകുളം അവിഭാഗതപ്രശസ്തിയുള്ള ഒരു ദേവാലയമാണ്. ഈ മഹാക്ഷേത്രത്തിന് തൊട്ടു ചുറ്റുമുള്ള റോഡുകളിലും, നാലുപുറത്തുമുള്ള ഗോപുരങ്ങൾക്കു മുന്നിലുള്ള റോഡുകളിൽ ക്ഷേത്രത്തിൽ നിന്ന് ഏതാനും വാ അകലെ വരേയും, അതിന് അതിർത്തിക്കാരെന്നറിയപ്പെടുന്ന അവസ്ഥ പ്രവേശനം നിഷേധിച്ചിരുന്നു. ഈ റോഡുകളിൽ അതിർത്തിക്കാരെ സഞ്ചാരതടസ്സം ആക്കിക്കുന്ന ഫലങ്ങളിൽ തീണ്ടൽ പലകകൾ നാട്ടിയിരുന്നു. ഈ പലകകളെപ്പറ്റി മഹാകവി കമാരനാശാൻ നിരൂപനമാണസമയത്ത് ചോദിച്ച ചോദ്യങ്ങൾക്ക് തൃപ്തികരമായ മറുപടി നൽകുവാൻ പോലും ഗവണ്മെന്റിന് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല.

അതിത്തൊലാടന ഡപ്യൂട്ടേഷന്റെ സമ്പർക്കവേളയിൽ വയ്ക്കത്തുവെച്ച് ഒരു പ്രവരണമഹാദാഹം കൂടി. തോഴത്തിൽ വിവിധജാതിമതസ്ഥരായ ബഹുസമസ്തം ജനങ്ങൾ സമ്മേളിച്ചിരുന്നു. ഡപ്യൂട്ടേഷൻറെ ഹൈന്ദവമായിരുന്ന മി. കെ. പി. കേശവമേനോൻ പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ച് ആവേശ ജനകമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. നിലവിലിരുന്ന ജാതി വ്യത്യാസങ്ങളെയും തീണ്ടൽ, തൊടീൽ തൂക്കലിന്ദു പരാധാരങ്ങളെയും അതിപരമ്പരയായ ഭാഷയിൽ അദ്ദേഹം നിന്ദിച്ചു. തീണ്ടൽപ്പലകളെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ച് ആരുടേയും ഹൃദയം ദുഃഖിപ്പിക്കുന്ന രീതിയിൽ അദ്ദേഹം വിലപിച്ചു. തീണ്ടലാചാരങ്ങൾ ഹിന്ദുമതം അനുവദിക്കുന്നു എന്ന് തെളിയിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം സന്നാതനികളെ വെല്ലുവിളിച്ചു. സമ്പർക്കവിരുദ്ധങ്ങളുടെ സഹകരണം അദ്ദേഹം ഉള്ളഴിഞ്ഞ് അഭ്യർത്ഥിച്ചു. അനന്തരം അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ബഹുസമസ്തം ജനങ്ങളെ അമ്പരപ്പിക്കുമാറ് അദ്ദേഹം പ്രക്ഷോഭജനകമായ ഒരു പ്രസ്താവന ചെയ്തു. അടുത്ത പ്രഭാതത്തിൽ സമുദായത്തിനു മുൻപ്, അതിർത്തിക്കാരും സമ്പർക്കവിരുദ്ധങ്ങളും ചേർന്ന് നിരോധിക്കപ്പെട്ട റോഡുകളിൽ കൂടി ഗാഢമായ ഒരു ദേവാലയം നട്ടെടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരി

ക്കുന്നു എന്നുള്ളതായിരുന്നു ഈ പ്രസ്താവനയുടെ ചുരുക്കം. ആ സമ്മേളനം നിശ്ചലമായി. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങൾ മുഖാത്താടുമുഖം തിരിച്ചു പരസ്പരം നോക്കിനിന്നതല്ലാതെ ഒന്നും ഉരിയാടുവാൻ ശക്തരായില്ല. സന്തോഷവും സന്താപവും ഇടകലന്ന് ഒരു സമ്മിശ്രവികാരമാണ് അവരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ മർദ്ദിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്. അതിഭയങ്കരമായ ഒരു സാമുദായികാ നീതിയോടു പടവെടുവാനുള്ള മി. മേന്ദവന്റെ സംരംഭത്തെ ബഹുജനങ്ങൾ സർവ്വജനാ അഭിനന്ദിച്ചു. എന്നാൽ ആ ധീര ദേശാഭിമാനികൾക്ക് അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവരുന്ന ആപത്തുകളെപ്പറ്റിയുള്ള ചിന്ത അവരെ സന്താപകലരാക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. അടുത്ത പ്രഭാതത്തിലാരംഭിക്കുവാൻ പോകുന്ന തീവ്ര സമരത്തെക്കുറിച്ച് താഴ്ന്ന ശബ്ദത്തിൽ മന്ത്രിച്ചുകൊണ്ടു പോ ത്തുജനങ്ങൾ യോഗസ്ഥലത്തുനിന്നു പിരിഞ്ഞുപോയി.

അന്നു രാത്രി വയ്ക്കത്തെ സമ്പന്നപ്രമാണികളും ഉദ്യോഗ സ്ഥന്മാരും അടങ്ങിയ ഒരു ചെറിയ ഡബ്ബട്ടേജൻ, നേതാക്കന്മാരുടെ വിശ്രമസ്ഥലത്തു ചെന്നു് അടുത്ത പ്രഭാതത്തിൽ നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ഷോഷയാത്ര പത്തു ദിവസത്തേയ്ക്കു മാറ്റിവയ്ക്കണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു. അതിനിടയ്ക്കു ന്യായമായ ഒരു തീരുമാനമുണ്ടാക്കുവാൻ കഴിവുള്ള ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തുകൊള്ളാമെന്ന് അവർ വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. അഭിമാനപ്പൂർവ്വമായ ഏതൊരു രാജിവ്യവസ്ഥകൾക്കും സന്നദ്ധരായിരുന്ന നേതാക്കന്മാർ കാര്യങ്ങൾ മംഗളമായി അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ട ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കു് സമ്പന്നപ്രമാണികളുടേയും ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും അപേക്ഷ അനസരിച്ച് ഒരു മാസത്തെ അവധിതന്നെ നൽകാമെന്നു സമ്മതിച്ചു.

എന്നാൽ ഈ സന്ധിയാലോചനകൾ സമയമെടുപ്പും ലഭിക്കുവാനുള്ള ഒരു നയോപായം മാത്രമാണെന്നു മുൻകൂട്ടി താറിഞ്ഞിരുന്ന കമ്മറിക്കാർ അവർക്കു ലഭിച്ച സമയം പാഴാക്കിയില്ല. കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ച് അവർ പ്രചരണജാലികൾ നടത്തി, പല സമ്പന്നനേതാക്കന്മാരേയും സന്ദർശിച്ച് അവരുടെ അനുഭാവവും സഹകരണവും നേടി. മീനം മല-രംഗ-യായിരുന്നു വീണ്ടും ഷോഷയാത്ര നട

ത്തുവാൻ വേണ്ട ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്നു. മീനം ചരടാൽ ഖോഷയാത്ര നടത്തുകതന്നെ ചെയ്യുമെന്നും, യാതൊരു കാരണവശാലും വീണ്ടും അവധി മാറുന്നതല്ലെന്നും, അവർ പരസ്യമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു.

മീനം ചരടാൽ യാത്ര തന്നെ പ്രഭാതമായി. തലേദിനം മുതൽക്കുതന്നെ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ബഹുശതം ജനങ്ങൾ വയ്പുത്തേയ്ക്കു പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. സാത്യാഗ്രഹസമരത്തിൽ ഗവണ്മെൻറ് ഏതൊരു നിലയാണു സ്വീകരിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്നുള്ളതായിരുന്നു വയ്പുത്തേയ്ക്കു കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങളുടെ ഉത്കണ്ഠാകലമായ ചിന്താവിഷയം. കേരളത്തിലും പുറമേയും ഉള്ള വർത്തമാനപ്പത്രങ്ങൾ ഗവണ്മെൻറ് നിലയടങ്ങിയ സ്വീകരിക്കണമെന്നു നട്ടേഴ്സിച്ചുകൊണ്ടു ചരടാൽ സമരങ്ങളും ലേഖനങ്ങളും പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിരുന്നു. ഖോഷയാത്ര നടത്തുവാൻ വേണ്ട സകല സജ്ജീകരണങ്ങളും ടി. കെ. മായവന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വളരെ നേരത്തെ ഏർപ്പാട് ചെയ്യുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ മീനം ചരടാൽ യാത്രയ്ക്കു മുന്നോട്ടു വന്നു ചിലവസം മുൻപു ഷേമാസത്തേയ്ക്കു വയ്പുറോഡുകളിൽ കൂട്ടിയോഷയാത്രകൾ നിരോധിച്ചുകൊണ്ടു കോട്ടയം ഡിസ്ട്രിക്ട് മജിസ്ട്രേറ്റ് ഒരു ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിച്ചു. നിരോധനാജ്ഞയുടെ പകർപ്പുകൾ മി. കെ. പി. കേശവമേനവൻ മുതലായ നേതാക്കന്മാർക്കു നേരത്തേ നൽകുകയും ചെയ്തിരുന്നു. സത്യാഗ്രഹക്കമ്മിറ്റി നിരോധനാജ്ഞ ലംഘിക്കുമോ എന്നുള്ളതായിരുന്നു ഏവരുടേയും ആലോചനാവിഷയം. സത്യാഗ്രഹസമരത്തിനു സകല വിജയങ്ങളുമാശംസിച്ചുകൊണ്ടും, അക്രമരഹിതവും അനുഷ്ഠിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ അനുസ്മരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും ഗാന്ധിജി, മാളവ്യ തുടങ്ങിയ ഭാരതീയനേതാക്കന്മാരുടെ സന്ദേശങ്ങൾ നേതാക്കന്മാർക്കു ലഭിച്ചു.

നേരം പുലർന്നതോടുകൂടിയോഷയാത്ര വേണ്ടെന്നുവെച്ചിരിക്കുന്നതായുള്ള വാർത്ത പട്ടണത്തിലെങ്ങും പരന്നു. കമ്മിറ്റി സ്വീകരിക്കുവാൻ പോകുന്ന അനന്തരനടപടികളെന്തായിരിക്കുമെന്നു ജനങ്ങളാകാക്ഷയോടെ പ്രതീക്ഷിക്കുകയായി. കേരള റോഡുകളിൽ ജനങ്ങൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്നു.

മണി പെട്ടെന്ന് തുറന്നു കിട്ടിയ ഒരു പുലയം, ഒരിടം, ഒരു നായനും ഉൾപ്പെട്ട ഒരു യമഭടസംഘം സത്യാഗ്രഹക്യാമ്പിൽ നിന്നു പുറപ്പെട്ടു. അവർ ക്ഷേത്രത്തിനരികിലുള്ള റോഡിൽ കൂടി മുന്നോട്ടു നീങ്ങി. സന്ദർശനത്തിന് അവിടെ കൂടിയിരുന്ന മാനവസമുദായത്തിന്റെ മധ്യത്തിൽനിന്നു ജനജന്മസംഘങ്ങൾ അന്തരീക്ഷത്തിലേയ്ക്കുയർന്നു. മനസ്സുതെളിഞ്ഞ ജനാവകാശമായ സ്വാതന്ത്ര്യത്തോടുകൂടിയും ആത്മാഭിമാനത്തെയും സംരക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി ആത്മമേലി അപ്പിച്ചുകൊണ്ടു സധീരം മുന്നോട്ടു നീങ്ങിയ ആ ക്യാമ്പസമ്പന്നന്മാർ നിർബാധമായി സഞ്ചരിക്കുവാൻ മാത്രം നമുക്കിരിക്കാണ്ടു റോഡിൽ തിങ്ങിക്കൂടിയിരിക്കുന്ന ജനസമൂഹം ജനങ്ങൾ താനേ രണ്ടായിപ്പിരിഞ്ഞു. ഇരുവശങ്ങളിലേയ്ക്കും അകന്നുനിന്നു. അവരുടെ കണ്ണുകളിൽനിന്നു പൊങ്ങിയ ആശിർവാദവർഷം ആകാശദേശത്തെ മേടിച്ചു. യമഭടസംഘം സാവധാനം നടന്നു തീർന്നുപോകുകയും നാട്ടിയിരുന്ന സ്ഥലത്തെത്തി. ഒരു സംഘം പോലീസുകാർ റോഡിലിറങ്ങി വളർച്ചയർന്നുവന്നുവന്നു അവിടെ തടഞ്ഞുനിൽക്കി. യമഭടസംഘം തടഞ്ഞു ക്ഷോഭം പ്രകടിപ്പിക്കാതെ റോഡിൽ നിന്നിറങ്ങിപ്പോയി. പോലീസുനിറച്ച സത്യാഗ്രഹികൾ മുന്നോട്ടു നീങ്ങുവാൻ ഭാവമില്ലെന്നു കണ്ടതോടുകൂടി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പരിഭ്രമം വർദ്ധിച്ചു. അവർ കൂടിയാലോചിച്ചു. ദീർഘമായ ആലോചനയ്ക്കുശേഷം പോലീസധികാരികൾ സത്യാഗ്രഹികളെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ആദ്യദിവസത്തെ മൂന്നു യമഭടന്മാർ ജയിൽമുറിക്കുകയായി. അടുത്ത ദിവസം ഈ നടപടികൾതന്നെ ആവർത്തിച്ചു. അന്നും മൂന്നു സത്യാഗ്രഹികൾ അറസ്റ്റ് ചെയ്തു. ഇതിനശേഷം ചില സമസ്തമിശ്രപ്രമാണികളുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു രണ്ടു ദിവസത്തേയ്ക്കു സത്യാഗ്രഹം നിർത്തിവച്ചു. സത്യാഗ്രഹം വീണ്ടുമാരംഭിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ദിവസത്തിന് താലോന്നാൾ ഡിസ്ട്രിക്ട് മജിസ്ട്രേറ്റിന്റെ സന്നിധാനത്തിൽ അടുത്ത ദിവസം പതിനൊന്നു മണിക്കു റോജരായിക്കൊള്ളണമെന്ന് ആജ്ഞാപിക്കുന്ന ഒരു നോട്ടീസുകൾ മെ. ടി. കെ. മാധവൻ, എ. കെ. പിള്ള, കെ. പി. കേശവമേനോൻ, കേളപ്പൻ

എന്നിവയ്ക്ക് വരിച്ചു. എന്നാൽ ഈ ആലയെ ലംഘിക്കുവാൻ തന്നെ കമ്മിറ്റി നിശ്ചയിച്ചു. അടുത്ത പ്രഭാതത്തിൽ മി. കെ. പി. കേശവദേവനവരും ടി. കെ. മാധവനാമാണ് സത്യാഗ്രഹമേന്തിക്കുന്നവർ. ക്ഷേത്രോദ്യമുകളിലേയ്ക്കും മാർച്ചയെഴുത്ത്. പോലീസ് ക്യാമ്പ് അവരെ അറസ്റ്റ് ചെയ്തു കോടതിയിൽ ഹാജരാക്കി. ആരും വിതം വെക്കുകയോ തടവുകയോ ചെയ്തതായി കേൾക്കുന്നില്ല. ഇതിനെത്തുടർന്ന് മെ. എ. കെ. പിള്ള, കേളപ്പൻ, വേലായുധനവർ. എന്നിവരും അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടു. ജയിൽവാസം സിദ്ധിച്ചു. അതിനുശേഷം അറസ്റ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടവർ സന്നദ്ധരായി അനവധി സത്യാഗ്രഹികൾ മുന്നോട്ടുവന്നു. അറസ്റ്റ് ചെയ്തവർക്കും ഈ നയം അവസാനിപ്പിക്കാത്തപക്ഷം ജയിലുകൾ സത്യാഗ്രഹികളെക്കൊണ്ടു നിറയുമെന്ന ഗവൺമെന്റിന് ബോധ്യമായി. അധികാരികൾ ഒരു നയമേതെന്ന് സിദ്ധിച്ചു. സത്യാഗ്രഹികളെ തിരുത്തലുകൾ സമീപം വെച്ചു തടയുന്നതിനുള്ളതും അറസ്റ്റ് അവസാനിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

നിരുത്തലോടുകൂടിയ സേവയോദ്യമുകളോടുകൂടി കീഴിൽ പ്രക്ഷോഭകാരികൾക്കു നേരിടേണ്ടിവരുന്ന മറ്റൊരു തരം മർദ്ദനനടപടികളും വെച്ചു. പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി. യാഥാസ്ഥിതികരായ സന്നാതനികൾ പോലീസുടേതല്ലാത്തതിന്റെ അറിവോടുകൂടി സത്യാഗ്രഹികളെ മർദ്ദിക്കുവാൻ മദ്യപാനികളേയും മദ്യവിമാരേയും നിയോഗിച്ചു. നിഷേധം, നിസ്സഹായം ആയ പല ധർമ്മങ്ങളും അതിന്റെ ഭാഗമായ ശ്രമങ്ങളും അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു. പോലീസുകാരുടെ മുന്നിൽ മുൻപിടിച്ചു നടന്ന കൂറും, മികവും ആയ ഈ നടപടികളെ അവർ തടയുകയോ ചെയ്തില്ല. ഗവൺമെന്റിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു നടപടികൾ ഒരുഭാഗത്തും, സന്നാതനികളുടെ മികരപ്രവർത്തനങ്ങൾ മറ്റൊരു ഭാഗത്തും മാറിമാറി, സത്യാഗ്രഹികളെ അക്രമമായി മർദ്ദിച്ചു തുടങ്ങിയതോടുകൂടി വയ്യംക്ഷേത്രസത്യാഗ്രഹം ഓഖിലഭാരത പ്രസ്ഥാനം പ്രചാരപ്പെടുവാൻ തുടങ്ങി. ഭാരതീയനേതാക്കളുടെ സവിശേഷമായ പ്രഭാവം തിരുവിതാംകൂറിലേയ്ക്കും

തിരിയെ. ഇൻഡ്യയുടെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും സഹായ സഹകരണങ്ങൾ വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള സന്ദേശങ്ങൾ വയ്ക്കുന്ന സത്യാഗ്രഹികൾക്കു ലഭിച്ചു. ആദ്യം, ചെന്നൈ വയ്പുത്തെയ്യു പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങി. പഞ്ചാബിൽനിന്ന് ഒരു സംഘം 'അക്രമികൾ' വയ്പുത്തെയ്യെത്തി, സത്യാഗ്രഹികൾക്കായി ഒരു സൗജന്യഭക്ഷണശാല തുറന്നു. ദേശീയനേതാക്കന്മാർ സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടു കണ്ടു മനസ്സിലാക്കുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. വയ്പുസത്യാഗ്രഹത്തിൽ അഖില ഭാരതപ്രശസ്തി ലഭിച്ചു. അന്തിമഘട്ടം വരെ പിന്തിരിയാതെ നിന്നു പൊരുതൂവാൻ വേണ്ട സകല സഭാധികരണങ്ങളോടും കൂടി അതിവിപുലമായ തോതിൽ ഒരു സത്യാഗ്രഹാഭ്രമം വയ്ക്കുന്ന സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടു.

അദ്ധ്യായം ൨൪

കേരളപ്രാദേശികകാൺഗ്രസ്സുകമ്മറിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിലാണല്ലോ വയ്പും സത്യാഗ്രഹമാരംഭിച്ചത്. അതുകൊണ്ടു സത്യാഗ്രഹമാരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരിക്കു ഗണ്യമായ താത്പര്യം പലം വഹിക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. സത്യാഗ്രഹം ആരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപ് അതിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാർ ചങ്ങനാശേരിയോടാലോചിക്കുക മുഷിച്ചിട്ടു. എന്നാൽ രാജ്യത്തിന്റെ പൊതുതാല്പര്യങ്ങളെ സ്തുതിക്കുന്ന പുരോഗമനപരമായ താത്പര്യം പ്രസ്ഥാനത്തിനും ദീർഘകാലം അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു കുന്നുനീല്ക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഏതാദൃശമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ആത്മദയം പ്രാപ്തമായ ക്ഷണങ്ങളും അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിക്കാറില്ല. പോരാളിൽ അഭിമതമാകുന്നതും, അധഃപതനമുണ്ടാകുന്നതും അദ്ദേഹത്തിന്റെ രക്തത്തിലും മജ്ജയിലും കൂടി വ്യാപിച്ചു, ജീവസന്ധാരണത്തിനതന്നെ അത്യാത്മാവേക്ഷിതമായിത്തീർന്നു എന്ന മഹനീയമായ രണ്ട് ആദർശങ്ങളായിരുന്നു. സമരകാലവും മുഴങ്ങുന്നതു കേട്ടപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മിത്താശക്തി പെട്ടെന്നു നൂണു. ഗാഢമായ ആലോചനകളുടെ ഫലമായി അദ്ദേഹം ചില തീരുമാനങ്ങൾ ചെയ്തു. സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടു ധരിച്ചു തിന്നശേഷം തന്റെ സർവ്വസാധിനശക്തിയും ആ സമരത്തെ വിജയത്തിലേയ്ക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വേണ്ടി വിനിയോഗിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു.

അന്ന് അദ്ദേഹം ചങ്ങനാശേരിയിൽ കടുബേസഫിതം താമസിക്കുകയായിരുന്നു. സീമന്തശിശുവിന്റെ അന്നപ്രാശനകർമ്മം നടത്തുവാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണ് വയ്പുത്തെ സംഭവവികാസങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി കേട്ടറിഞ്ഞത്. ചോരണഭയത്തിനും തൽക്കാലം മാറിവെച്ചിട്ടു ചങ്ങനാശേരി അതിരധട്ടതിയിൽ വയ്പുത്തെത്തി. പ്രഥമസന്താനത്തിന്റെ ചോരണകർമ്മം നടത്തുവാൻ ഭാരതാവിന്റെ ആഗമനം ആകാംക്ഷയോടെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന

ഭാര്യയ്ക്ക് ഉദൻ കൊപ്പത്തെയും പൊയ്ക്കൊള്ളണമെന്നും, വയ്ക്കത്തെയും പുറപ്പെട്ടിരുന്ന എസ്. ശ്രീനിവാസയ്ക്കുമാരെ സ്വീകരിക്കുവാൻ അടുത്ത ദിവസം വൈകുന്നേരം റയിൽവേ സ്റ്റേഷനിൽ കാറയയ്ക്കണമെന്നും ഉള്ള കമ്പിനിർദ്ദേശമാണു ചങ്ങനാശേരിയിൽനിന്നു ലഭിച്ചത്.

അന്നു ചങ്ങനാശേരിക്കു തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിരുന്ന സ്വാധീനശക്തി ആർക്കുതന്നെ വിഗണിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത ഒന്നായിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏറ്റവും ശക്തിയേറിയ സമസ്തസമുദായത്തിന്റെ ഏക പ്രബലസംഘടനമായിരുന്ന നായർസമിത്സൊസൈറ്റിയുടെ അധ്യക്ഷനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. സമസ്തപക്ഷസ്തുനിസ് അതിത്തോല്പാടനരൂപങ്ങളാക്കിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന ഗാഭീരമായ എതിർപ്പുകളുടെ അന്ധമിവാദത്തന്നെ തോണ്ടുവാൻ ഏതൊരു സമുദായത്തിനെയെങ്കിലും അന്നു കഴിയുമായിരുന്നെങ്കിൽ അതു നായന്മാർക്കായിരുന്നു. നായർസമിത്സൊസൈറ്റി അഭിപ്രായാന്തരങ്ങളാക്കിക്കൊടുക്കുന്നതോ, ദേശീയവിമുഖമോ ആയ, പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അന്ന് ഏറ്റെടുത്തിരുന്നിട്ടാത്തതുകൊണ്ട് ഉല്ലാസകരമായ വാക്കുമാർ കൂടി ആ സംഘടനയെ അഭിമാനപൂർവ്വം വീക്ഷിക്കുകയും, അതിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ സഹകരിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. പ്രജാധിപത്യതത്വങ്ങളനുസരിച്ചു സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി നായർസമുദായത്തെ പ്രതിനിധീകരിച്ചിരുന്നു എന്നു പറയുക സാധ്യമല്ലെങ്കിലും, വയ്ക്കംക്ഷേത്രസത്യാഗ്രഹം സംബന്ധിച്ച ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉപദേശാനുസരണം സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി നൽകിയ നേതൃത്വത്തിന്നു നായർസമുദായത്തിൽ ഗണ്യമായ ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ പിന്തുണയുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന്നു രണ്ടുപക്ഷമില്ല. യാഥാസ്ഥിതികരായ നായർപ്രമാണികളിൽനിന്ന് ഇടയ്ക്കിടയ്ക്കു ചില അപസരങ്ങളുൾപ്പെടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നുള്ള കാര്യം ഇവിടെ വിസ്മരിക്കുന്നില്ല.

നൻ-ലെ നായർസമുദായവും, ഈഴവസമുദായവും വയ്ക്കത്തുപച്ച നടത്തുവാനാണു രണ്ടു സമുദായങ്ങളിലേയും നേതാക്കന്മാർ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. നായർസമുദായത്തിൽ

മി. കെ. നാരായണമേനവൻ ആദ്യകൃഷ്ണം വഹിക്കാമെന്നു സമ്മതിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ സത്യാഗ്രഹസമരംകൊണ്ടു വയ്പുത്തെ സമുദായത്തിനകത്തു ഇളകിമറിയുന്നതിന മുൻപുള്ള ഒരു സമ്മതമായിരുന്നു ഇത്. സത്യാഗ്രഹത്തെ സംബന്ധിച്ച സമുദായത്തിന്റെ മനോഭാവം ഏതെന്നു രേഖപ്പെടുത്തുവാനുള്ള ഭാരം അക്കാലത്തുതന്നെ സമ്മേളനത്തിനാണായിരുന്നു. സത്യാഗ്രഹത്തെ ഗവണ്മെന്റു പ്രത്യക്ഷമായി എതിർത്തപ്പോൾ ഒരു പെർഷ്യൻ ഉദ്യോഗസ്ഥനായ മി. നാരായണമേനവന് സാക്ഷിപ്രായം രേഖപ്പെടുത്തുവാൻ വിഷമമായിരുന്നു. കൂടാതെ യാഥാസ്ഥിതികരായ ചില നായർപ്രമാണികളുടെ ഇടയിൽ സമ്മേളനം നടത്തുന്നതിനെപ്പറ്റി ചില എതിർപ്പുകളും പ്രത്യക്ഷപ്പെടാതിരുന്നില്ല. എന്നാൽ മി. വയ്പും രാമകൃഷ്ണപിള്ള തുടങ്ങിയവരുടെ ധീരമായ നേതൃത്വത്തിൽ നായർസമ്മേളനം ഭാഗിയായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. സമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യകൃഷ്ണം വഹിച്ചതു സുപ്രസിദ്ധഭേദമായിരുന്നു, ഗ്രാമസമ്പന്നനായിരുന്ന കോഴിക്കോട്ടു കെ. ഗോപവൽനായരായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അന്നു നായർസമ്മേളനങ്ങളിൽ പ്രകടമായിരുന്ന ദേശീയത്വത്തിനു കൂടുതൽ തെളിവുവേണ്ടിവരികയില്ലല്ലോ. വയ്പുംസത്യാഗ്രഹത്തെയും ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെയും അനുകൂലിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രവേശനം സമ്മേളനം അംഗീകരിച്ചു. കൂടാതെ എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗവും, ഇതരസമുദായസംഘടനകളുമായി യോഗിച്ചു, ഒരു സംയുക്തസമ്മേളനം ആണ്ടുതോറും നടത്തി, സമുദായസൗഹൃദം വർദ്ധിപ്പിക്കണമെന്നു മറ്റൊരു പ്രമേയവും ആ സമ്മേളനത്തിൽ പാസാക്കി. ഈ പ്രമേയമനുസരിച്ച് അടുത്തുതന്നെ വയ്പുതുവപ്പു കൂടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു നായർവ്വസമ്മേളനത്തിൽ പങ്കുകൊള്ളുവാൻ നൂറു പ്രതിനിധികളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുകൂടി പെരുന്തിനാശേഷം, സമ്മേളനം പിരിഞ്ഞു. അന്നു നായർസമുദായവും, ഇതരവസമുദായവും എത്ര വലിയ കണ്ണനായിലാണു വർത്തിച്ചിരുന്നതെന്നും, ഇതരവരുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുവാനും, വേണ്ടിവന്നാൽ അതിനുവേണ്ടി ആരോടും മല്ലടിക്കുവാനും, നായർസമുദായത്തിന്റെ സന്നദ്ധത എത്രമാത്രമായിരുന്നു എന്നും, ഈ നിശ്ചയം പെട്ടി

പൊതുജനങ്ങൾ. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഈ രണ്ടു സമുദായങ്ങൾ പരസ്പരം അകന്നുപോയതും, മത്സരങ്ങളും കലഹങ്ങളുംകൊണ്ടു തീരുവിതാകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതം മലിനപ്പെട്ടതും ഭാവിമരിക്കുമാണ്.

നായരീദവസംയുക്തസമ്മേളനം നൂറു മേടം ൨൩-ാം-നു വയസ്സുവെച്ചു സമ്മേളിച്ചു. ഈ സമ്മേളനത്തിലാദ്യേക്ഷം വഹിക്കുവാൻ രണ്ടു സമുദായങ്ങളുടേയും ഫാർട്ടമായ വിശ്വാസത്തിനു പാത്രമായി, വസ്ത്രീയത തൊട്ടുതെറ്റിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പരിശുദ്ധമായ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിന്റെ പ്രതിബിംബമായി, അഖിലതീരുവിതാകൂർപ്രശസ്തിയുള്ള ഹൈന്ദവ ആൾ മാത്രമേ അന്നു തീരുവിതാകൂറിലുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അതു ചങ്ങനാശരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയല്ലാതെ മറ്റാരായിരുന്നില്ല. അത്ര ഗംഭീരമായ ഒരു സഭയ്ക്ക് അതിനു മുൻപും, പിൻപും തുലോം അപൂർവ്വമായി മാത്രമേ തീരുവിതാകൂറിൽ സമ്മേളിച്ചിട്ടുള്ളൂ. ചങ്ങനാശരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം സംക്ഷിപ്തവും കാർഷ്വസസ്യസ്തവ്യമായിരുന്നു. അതിലൊരു ഭാഗം ഇവിടെ ചേർക്കുന്നത് അസംഗതമായിരിക്കുമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു.

“ഇന്നത്തെ മഹായോഗത്തിൽ അദ്ധ്യക്ഷം വഹിക്കുവാൻ എന്നെ നിയോഗിച്ചതിനു നിങ്ങളോടുള്ള നന്ദിയെ ഞാൻ ആദ്യമായി പ്രസ്താവിച്ചുകൊള്ളുന്നു. ഇന്ന് എന്നോ? പ്രവർത്തിക്കുന്നതിന് ആവശ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സംഗതിയെക്കാരും എനിക്കു സന്തോഷകരമായിട്ടുള്ള ഒരു സംഗതി ഇതിനു മുമ്പ് എന്റെ ആയുസ്സിൽ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു ഞാൻ ധൈര്യമായി നിങ്ങളോടു് ഉറപ്പു പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു സമ്മേളനത്തിൽ ഹാജരാകുന്നതിനുള്ള ഭാഗ്യം ഉണ്ടാകണമെന്നു ഞാൻ വളരെ കാലമായി പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. പത്തുപത്തു വർഷമായിട്ടു സാമുദായികമായ പല സമ്മേളനങ്ങളിലും ഞാൻ പങ്കുകൊള്ളുകയും, എന്നാൽ കഴിയുന്ന പ്രവൃത്തി ചെയ്യുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. എന്നാൽ അത് ഓരോ സമുദായങ്ങളുടേയും പ്രത്യേകാവകാശത്തിനായി സ്ഥാപിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്ന സഭകൾ ആയിരുന്നു. ഈ രാജ്യത്തുള്ള എല്ലാ

സമുദായങ്ങൾക്കും പൊതുവേ ആവശ്യമുള്ളതായ സംഗതികളെപ്പറ്റി ആലോചിച്ച് അവ പ്രവൃത്തിയിൽ വരുത്തുന്നതിനായി എല്ലാ സമുദായങ്ങളുടേയും യോജിച്ചുള്ള ഒരു സമ്മേളനം ഉണ്ടാക്കണമെന്നും, അങ്ങിനെ ആണ്ടുതോറും സമ്മേളനങ്ങൾ നടത്തണമെന്നും, ഉള്ള ആഗ്രഹം എനിക്കു വളരെക്കാലമായിട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോഴാണ് എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗവും നായർസമാജവും കൂടി ഒരു സ്ഥലത്തു കൂടണമെന്നുള്ള അഭിപ്രായം കേരളകൗമുദിയിൽ കണ്ടത്. അന്നുമുതൽ അതിനെ ഏതുപ്രകാരത്തിൽ നടപ്പിൽ വരുത്താമെന്നു ഞാൻ ആലോചിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. രണ്ടു സമുദായങ്ങളുടേയും ഒന്നിച്ചുള്ള ഒരു സമ്മേളനം നടത്തണമെന്നും എനിക്കാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. അതു സാധിച്ചതിൽവെച്ചാണ് എനിക്കു വലുതായ ചാരിതാത്വമുള്ളത്. അങ്ങിനെയുള്ള ഒരു സമ്മേളനത്തിൽ ഇത്ര മോശേറിയ ഒരു സ്ഥാനം വഹിക്കുന്നതിനിടയാക്കിൽ എനിക്കു വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്. അതിലേയ്ക്കു ഇതിന്റെ മോവാദികളോട് എനിക്കുള്ള പ്രത്യേകമായ നന്മയെ പ്രശ്ശിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

.....
 ഇന്നു നമുക്കിവിടെ ഒരു പ്രധാന കാര്യം ആലോചിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അതു ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദമാണ്. ഇപ്പോൾ നടക്കുന്ന ഈ സമരത്തിൽ നിന്നും ക്ഷേത്രപ്രവേശനം എത്രത്തോളം പ്രയാസമേറിയ സംഗതിയാണെന്നു നിങ്ങൾക്കെല്ലാവർക്കും അറിയാമാല്ലോ. ക്ഷേത്രത്തിന്റെ മതിൽക്കു ചുറ്റുമുള്ള റോഡിൽകൂടി സഞ്ചരിക്കുന്നതിന്നു നിങ്ങളെ അനുവദിക്കുവാൻ ഗവൺമെന്റിനു സമ്മതമില്ല. അതിലേയ്ക്കു വേണ്ടി സഹനസമരം നടത്തിത്തുടങ്ങിയിട്ട് ഒരു മാസമായിട്ടും ഇതുവരെ നടപ്പിൽ വന്നിട്ടില്ല. ചെറുപ്പക്കാരായ നമ്മുടെ കുട്ടികൾ പല ദിവസവും ഇതിന്നുവേണ്ടി പട്ടിണി കിടന്നിട്ടും സാധിച്ചില്ല. ഇന്നും ആ സമരം നടന്നുകൊണ്ടുതന്നെയിരിക്കുന്നു. ഇനി എത്ര കാലം നടത്തിയാൽ ഈ സംഗതി സാധിക്കുമെന്ന് എനിക്കു പറയാനും പ്രയാസം. മഹമ്മദീയരും, ക്രൈസ്തവരും, നായന്മാരും, സവർണ്ണർക്കുള്ള നടന്നുപോകുന്ന റോഡിൽകൂടി നടക്കുന്നതിന് അനുവാദം സിദ്ധിക്കുവാൻ പ്രയാസമുണ്ടെങ്കിൽ ക്ഷേത്രത്തിനകത്തു പ്രവേശിക്കുവാൻ ഉള്ള പ്രയാസം എത്രയാണെന്നു

നിങ്ങൾ ആലോചിക്കവിൻ. ഇപ്പോൾ ആ റോഡുകളിൽ
 കൂടി നടക്കുവാൻ ആക്ഷേപം പുറപ്പെടുവിക്കുന്നതു സവർണ്ണഹി
 ന്ദുക്കളാണെന്നാണു ഗവണ്മെൻറു പറയുന്നത്. റോഡിൽകൂടി
 നടക്കുവാൻ സമ്മതിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ പിന്നെ ക്ഷേത്രത്തിനുള്ളിൽ
 കടക്കുന്നതിന് എത്രത്തോളം തടസ്സം ചെയ്യുമെന്നു നിങ്ങൾ ഊ
 ഹിക്കവിൻ. ആക്ഷേപംകൊണ്ട് അവർക്ക് എത്രത്തോളം ഉപ
 യോഗമുണ്ടെന്നു നിങ്ങൾ ആലോചിക്കുന്നുണ്ടോ? സവർണ്ണഹിന്ദു
 കൾ എന്ന കൂട്ടത്തിൽ ഞാൻ ഗുണമെന്നൊ മാത്രമേ ഉൾപ്പെടു
 ന്നുണ്ടു. നായന്മാരും സവർണ്ണഹിന്ദുക്കളാണെന്നു ഞാൻ സമ്മ
 തിക്കുന്നില്ല. അങ്ങിനെ പറയുന്ന നായരെപ്പറ്റി എനിക്കു
 ലഭ്യ മാത്രമേ തോന്നുന്നുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ ഇവിടങ്ങളിലെ ക്ഷേത്ര
 ങ്ങളിൽ സക്കാരിയ്ക്കിന്നു മാത്രം ആണ്ടുതോറും ൨൦ ലക്ഷം രൂപാ
 ചിലവു ചെയ്യുന്നു. ജനങ്ങളുടെ വക എത്രത്തോളം രൂപാ
 ചിലവുചെയ്യുവതെന്നുണ്ടെന്നു ശരിയായ കണക്കു കിട്ടാൻ പ്രയാ
 സമാണ്. ഉദ്ദേശം ഒരു അഞ്ചു ലക്ഷം രൂപാ വരുമെന്നു
 വയ്ക്കാം. അപ്പോൾ ആകെ ൨൦-ലക്ഷം രൂപാ ചിലവാക
 നുണ്ട്. ഈ ഇരുപത്തഞ്ചു ലക്ഷം രൂപായുടെ ആദായം ഇന്നു
 തെ സവർണ്ണഹിന്ദുക്കൾക്കാണ്. സവർണ്ണഹിന്ദുക്കൾ ൫൦,൦൦൦
 മാത്രമേയുള്ളൂ. അപ്പോൾ അവരിൽ ഓരോരുത്തർക്കുണ്ടാണിന്നു
 ൪൦ രൂപാ വീതം കിട്ടുന്നുണ്ട്. ഇൻഡ്യയിൽ സാധാരണ ചോ
 ഉളിന്റെ വരവ് ഇരുപത്തഞ്ചു രൂപാ എന്നാണു സെൻസസ്
 റിപ്പോർട്ടിൽ പറയുന്നത്. സാധാരണ ചോളിന്റെ വരവിൽ
 ഇരുട്ടി ആദായം ഇപ്പോൾ ഒരു സവർണ്ണഹിന്ദുവിന്നു കിട്ടുന്നുണ്ട്.
 നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ വിചാരിക്കുന്ന പരിഷ്കാരങ്ങൾ നടപ്പിൽവരു
 ത്തുകയാണെങ്കിൽ ഈ അൻപതു രൂപായും ഓരോ സവർണ്ണഹി
 ന്ദുവിന്നും നഷ്ടം വരും. ഇത്ര വലുതായ നഷ്ടം സഹിക്കുന്നതിന്
 അവർ എളുപ്പത്തിൽ തയ്യാറാകുമോ? മതവിശ്വാസവും
 ആചാരവിശ്വാസവും എത്രതന്നെയായിരുന്നാലും, അതിനെ
 യൊക്കെ നീക്കം ചെയ്യാമെങ്കിലും, പണത്തോടടുക്കുമ്പോൾ
 അത്ര വേഗത്തിൽ വഴി കൊടുക്കുകയില്ലെന്നു അറിഞ്ഞുകൂടേ?
 അതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യം വളരെ സമാധാനമായി ഡാലിക്കേണ്ട
 ഒന്നാണ്. അതിലേയ്ക്കു് ആവശ്യപ്പെടുന്നപക്ഷം ഹിന്ദുക്കൾ

അനവധി ത്യാഗങ്ങൾ സഹിച്ചെന്നതിനും, വേണ്ടിവന്നാൽ മരിക്കുന്നതിനുംകൂടി തയ്യാറായിരിക്കണം. അക്കാലത്തല്ലാതെ നിങ്ങൾക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനം കിട്ടുകയില്ല. അതുകൊണ്ട് അതിലേയ്ക്കായിട്ട് ഒരുങ്ങിക്കൊള്ളണം. വളരെ ആളുകൾ തയ്യാറാകണം. വളരെ പണം ആവശ്യമുണ്ട്. അതുകൾക്കൊക്കെയും ഒരിക്കുന്നതിനുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ ഉണ്ടാകണം. അക്കാലത്തുനെപ്പററിയാണു് ഇന്നിവിടെ ആഘോഷിക്കേണ്ടതു്. അതിനെപ്പററി എല്ലാം നിങ്ങൾ ഗാഢമായി ആഘോഷിക്കയും ശ്രമിക്കയും ചെയ്യുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ ശരിയായ തീരുമാനം ചെയ്ത് അതിനെ പ്രവൃത്തിയിൽ വരുത്തുന്ന പക്ഷം ഇക്കാലത്തല്ല, ഏതു കാലവും സാധിക്കുവാൻ പ്രയാസമില്ല. അതുകൊണ്ട് അതിലേയ്ക്കുള്ള ശ്രമങ്ങൾ വേണ്ട പോലെ ആരംഭിക്കണമെന്നു ഞാൻ നിങ്ങളോടു് അപേക്ഷിക്കുന്നു. ഇതിൽക്കൂടുതലായി ഈ അവസരത്തിൽ ഒന്നുതന്നെ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.”

അദ്വൈതപ്രസംഗത്തിനശേഷം വയ്ക്കംസത്യാഗ്രഹത്തോടു് അനുഭാവം പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും, അതിൽ ജയിൽവാസം വരിച്ചവരെ അനുഭോജിച്ചുകൊണ്ടും, പ്രമേയങ്ങൾ പാസാക്കി. ധർമ്മഭോജനശാല നടത്തിയിരുന്ന ‘അക്കാലി’കളോടു് സമ്മേളനം കൃത്യമെന്നു പ്രകടിപ്പിച്ചു. വയ്ക്കംറോഡുകളിലും, പ്രവേശനം നിരോധിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റു റോഡുകളിലും അമ്പലക്കുന്ന് സഞ്ചാരസാമഗ്രി നൽകണമെന്നും, അതിലേയ്ക്കു് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിൽ നിവേദനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കണമെന്നും, നിശ്ചയങ്ങൾ പാസാക്കി. അതിലേയ്ക്കു് ഒരു ഡപ്യൂട്ടേഷൻ ഈ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചുതന്നെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. കൂടാതെ ക്ഷേത്രപ്രവേശനമനുവദിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റിനോടപേക്ഷിക്കണമെന്നു മററു പ്രമേയവും പാസാക്കി. പ്രചരണഭോലികൾ നടത്തുവാൻ ധനശേഖരം ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കു് ഒരു കമ്മിറ്റിയെ തിരഞ്ഞെടുത്തു. കമ്മിറ്റിയുടേയും ഡപ്യൂട്ടേഷൻറേയും അദ്ധ്യക്ഷൻ ചങ്ങനാശേരിതന്നെയായിരുന്നു. ഗവണ്മെന്റിനോടു്

തമിഴന്നവെന്നുള്ള പ്രമേയരൂപം, സമധിരന്മാർക്കു് അഭിമാന രഹിതമാണെന്നുള്ള കാരണകൊണ്ടു് അതു ദേശേതി ചെല്ലു ന്നമെന്നു്, അന്നു് മെമിതവാദിയായ്ക്കുന്നു എങ്കിലും, ഇന്നു ഗവണ്മെന്റുപിഡറായിരിക്കുന്ന മി. കെ. ജി. കൗതുകപ്പെട്ടിട്ടു, ശക്തിയായി വാദിച്ചു. പക്ഷേ പ്രമേയം ഭൂരിപക്ഷമനസരിച്ചു വാസായി.

ഈ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചതന്നെ അവിസ്മാനീയമായ മരണാഭ സംഭവമുണ്ടായി. ആയുസമാജത്തിന്റെ നേതാവും, ഇൻഡ്യയിലെ ധീരദേശാഭിമാനികളിൽ എന്തുകൊണ്ടും അഭിപ്രീതിയന്നും, ആയിരുന്ന സ്വാമി ഭൂലാനന്ദൻ സമ്മേളനനടപടി കളുടെ അവസാനത്തിൽ അവിടെ ഫാജരായി. മണ്ഡനശിരസ്സന്നം, ആർത്തേജസപിയും, ഉന്നതഗാന്ത്രനും ആയ ആ വൃദ്ധതാപസൻ 'കാവിവസൃത്താൽ സമാമാഭിതശരീരനായി', യോഗണ്ഡാമതി സമ്മേളനപ്പന്തലിൽ പ്രാവശിച്ചപ്പോൾ അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ബഹുസഹസ്രം ജനങ്ങൾ അവരുടെ ഇരിപ്പിടങ്ങളിൽനിന്നു തനിയെ എഴുന്നേറ്റു കൈകൂപ്പി നിന്നു് ആ മഹാനു സ്വാഗതമരുളി. അദ്വൈതൻ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചു, പ്രസംഗവേദിയിൽ ഉപവിഷ്ണനാക്കി. അനന്തരം സ്വാമി സമ്മേളനത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചു ഗംഭീരമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. സത്യാഗ്രഹനിധിയിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ൧൦൦൦ രൂപാ സംഭാവന ചെയ്തു.

ഈ നായർവീഴവസമ്മേളനത്തെയും, അതിനശേഷം നടന്ന സവണ്ണജാഥായേയുംപറ്റി ടി. കെ. മാധവനെപ്പറ്റിയുള്ള സ്മരണകളിൽ ചങ്ങനാശേരി പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതിങ്ങനെ താണു്:—

“നായർസമ്മേളനത്തിലേയും, ഈഴവസമ്മേളനത്തിലേയും, പ്രതിനിധികൾ യോജിച്ചു വയ്ക്കുന്നവെച്ചു നടത്തിയ നായർവീഴവസംയുക്തസമ്മേളനത്തിൽ അദ്വൈതൻ വഹിക്കുവാൻമുള്ള മഹാഭാഗ്യം ലഭിച്ചതു് എനിക്കായിരുന്നു. നായന്മാരും ഈഴവരും തമ്മിൽ അകന്നു പാറ്റുരും അധികേച്ഛപിക്കുവാൻ ഒരങ്ങിയിരിക്കുന്ന ഈ അവസരത്തിൽ സമസ്തകേരളനായർ

സമാജസമ്മേളനത്തിന്റേയും, എസ്. എൻ. ഡി. പി. സമ്മേളനത്തിന്റേയും യോജിച്ചുള്ള സമ്മേളനനടപടികളേയും, അതിനു ചേതുമുതലായിരുന്ന ടി. കെ. മാധവന്റെ നേതൃത്വത്തേയും, വികാസ്സ്വർഗ്ഗം കൂടാതെ എങ്ങിനെ സൃഷ്ടിക്കാൻ സാധിക്കും. അഭൂതപൂർവ്വമാവുന്ന നാടിന്റെ ഭരണമേൽ മറ്റേ അറിയവരെ ഒരു നവചൈതന്യവും ഉത്സാഹപ്രസരവും ചേർത്ത ആ സമസ്തജാഥാപ്രസ്ഥാനത്തിന് പ്രോക്തമായിരുന്ന, സമുദായങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള സമ്പന്നോദാരം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിൽ ടി. കെ. മാധവന്റെ അനന്തരചതുരവും ധീരവുമായ നേതൃത്വം വളരെ സഹായിച്ചു."

അദ്ധ്യായം ൨൭

അസ്സറുകളും, ശിക്ഷകളും, ചട്ടവിചാരകളുടെ മുന്നണിയും അതിജീവിച്ചു വയ്ക്കുന്നത് കേരളസത്യാഗ്രഹം മുന്നോട്ടു പോകുക എന്നതല്ല. ഇക്കാലത്തു ചില പ്രശസ്ത ഭാരതീയനേതാക്കളാർ തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചു. മദ്രാസിലെ ഒരു സുപ്രസിദ്ധ അഭിഭാഷകനും, അഖിലഭാരതപ്രശസ്തനായിരുന്ന എസ്. ശ്രീനിവാസസ്വാമികാർ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി മഹാരാജാവിനെയും നസ്സിനെ നേരിട്ടുകണ്ടു, വയ്ക്കുന്നത് ചർച്ചപ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരമുണ്ടാക്കണമെന്നു ചർച്ചിച്ചു. അദ്ദേഹം മറാഠിഭാരതന്മാരെക്കുറിച്ചും, സർവ്വസ്ഥിതികളെയും കണ്ടു സംഭാഷണം നടത്തി. പക്ഷേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുകയാണു ചെയ്തത്. ശ്രീനിവാസസ്വാമികാർ വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹികളുടെ ദരിതസമ്പന്നമായ അനേകവർക്കും നേരിട്ടു കണ്ടു മനസ്സിലാക്കി. അനന്തരം സ്ഥിതിഗതികളെ വിവരിച്ചുകൊണ്ടു, അദ്ദേഹം ദീർഘമായ ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിക്കുകയും, സത്യാഗ്രഹ നിധിയിലേയ്ക്ക് ൧൦൦൦ രൂപാ സംഭാവന ചെയ്യുകയുമുണ്ടായി. വയ്ക്കുന്നത് മറ്റു വിദ്യാർത്ഥന്മാരുടെ സന്ദർശകന്മാർ ശ്രീ. സി. രാജഗോപാലാചാരി, സി. എഫ്. ഞാൻഡ്രൂസ് എന്നിവരായിരുന്നു. സ്വാമി ശ്രദ്ധാനന്ദന്റെ സന്ദർശനത്തെക്കുറിച്ച് ഇതിനു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ.

നൂറ് കക്കടകം വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹികൾക്കു മാത്രമല്ല, തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങൾക്കും തുലോം പ്ലേഗുകരമായ ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു. ഉഷാരതിവിതാംകൂറിൽ അതിനു മുൻപ് ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്തവണ്ണം അതിഭയങ്കരമായി വെള്ളം പൊക്കുകയും, ചെറുശ്ശേരി ജനങ്ങൾ ഗൃഹങ്ങളും, വസ്തുവകകളും നഷ്ടപ്പെട്ടു അനാഥരായിത്തീരുകയും ചെയ്തു. “ദേഹം പകുതിയും വെള്ളത്തിൽ മുക്കിയും, ശരീരത്തിലിഴഞ്ഞു കയറുന്ന ജന്തുക്കളുടെ ദംശനചുംബനങ്ങൾ സഹിച്ചും, കിഴക്കൻമലകളിൽനിന്നൊഴുകിയിരുന്ന പെട്ടുവരുന്ന അഴിമുക്കുകളെല്ലാം

ദേഹംകൊണ്ടു നടക്കുന്നു, അതിവയം ചൂഷാപുകൊണ്ടു നടക്കുന്നു, മറ്റൊന്നേകം കഷ്ടതകളാഭവിച്ചും സത്യാഗ്രഹികൾ ക്ഷേത്രനടയിൽനിന്നു കഠിനതപസ്സു ചെയ്യും." ദീനബന്ധു സി. എഫ്. ആൻഡ്രൂസ് വയ്ക്കത്തട്ടേക്കും കണ്ട സത്യാഗ്രഹികളുടെ ശ്ലേശങ്ങളെപ്പറ്റി അതിമനോഹരമായ ഒരു തൂലികാചിത്രം രചിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നു.

"ഞാൻ ഓരോ വേലികളും ഒന്നൊന്നായി നോക്കിക്കണ്ടു. ഒരു ധർമ്മഭക്തൻ റോഡുകിളിത്തൻ ഒരു വക്കായിൽ നൂൽ നൂത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മറ്റൊരു വക്കായിൽ റോഡിലേയ്ക്കു പ്രവേശിക്കുന്നിടത്തു ശാന്തമായി നില്ക്കുകയുള്ളതും തിരുവിതാംകൂറിലെ പോലീസ്സുസൈന്യം അവരുടെ പ്രവേശനം തടഞ്ഞുകൊണ്ടുനിൽക്കുന്നതു നില്ക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ആറു മണിക്കൂറിലൊരിക്കൽ മാറിക്കൊണ്ടിരുന്ന വൈസ്മലങ്ങളായിപ്പിരിഞ്ഞു അവർ പരസ്പരം അഭിമുഖമായി നിന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.....
..... തെരുവുകൾക്കൂടി ഗ്രാമങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോവുകയായിരിക്കുമ്പോൾ വക്കയുടെ മാരാത്മ്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും, തൊടീലാലാമിപ്പാട്ടു ചെയ്യുന്നതിനെക്കുറിച്ചും, അവർ പാട്ടുകൾ പാടിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ചന്ദനങ്ങൾ അവരെക്കൊണ്ടൊന്നായി പുറത്തോടിയിറങ്ങുന്നു. ഇവരുടെ കയ്യാവശ്യങ്ങൾക്കു എത്ര വലുതായിരുന്നു എന്ന് ആ സ്ഥലത്തു വൈസ്മലപോൾ എനിക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു. ഈ ധർമ്മഭക്തൻ മഴക്കാലത്തു അനവധി മണിക്കൂറുകൾ വെള്ളത്തിൽ നിന്നുകൊണ്ടു സത്യാഗ്രഹമനുഷ്ഠിച്ചു. ഒരിക്കൽ വെള്ളം അവരുടെ കഴുത്തുവരെ ഉയർന്നു എങ്കിലും അവർ പിന്മാറിയില്ല. സമീപഗ്രാമങ്ങളിൽ നിന്നു പോലീസുകാർക്കു വെള്ളങ്ങൾ കൊടുക്കുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ സത്യാഗ്രഹികൾ വെള്ളത്തിൽത്തന്നെ നിന്നുകൊണ്ടു കഷ്ടതകളനുഭവിച്ചു. അതെന്നോടു പോലീസുകാർതന്നെ പറഞ്ഞു വാക്കുകളാണു്. അവർ സത്യാഗ്രഹികളുടെ നിശ്ചയ ഭാർഗ്യം കണ്ടാശ്ചര്യപ്പെട്ടുപോയി."

നാൻ കർമ്മകത്തിൽ ശ്രീമദ്ഭാഗവതനാമം മഹാഭാരതവ്യാസാദികൾ. വയ്ക്കംസത്യാഗ്രഹം സംബന്ധിച്ച, മതപരമായ കാര്യങ്ങളിൽ ഒരു കടന്ന യാഥാധിതികനായിരുന്ന തിരുമ

നസ്സുകൊണ്ട് സ്വീകരിച്ച നന്മ എന്തായിരുന്നാലും, മൂന്നു വ്യാഴ വട്ടത്തിലധികം തിരുവിതാംകൂറിലെ രാജാസിംഹാസനം അലങ്കരിച്ച്, ആ സംസ്ഥാനത്തെ ഒരു മാതൃകാരാജ്യമായി ഉന്നമിപ്പിച്ച ശ്രീമൂലംതിരുനാൾരാജാജീവയ്യന്റെ നിർമ്മാണത്തിൽ ദാമികാന്തവരായി തിരുവിതാംകൂറിലാരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിനുണ്ടായിട്ടുള്ള നാനാമുഖമായ പുരോഗതിയും, ശ്രേയസ്സും ഏതൊരു ഭരണാധികാരിയേയും അഭിമാനം കൊള്ളിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമെന്നവണ്ണം അത്ര വളരെ മഹത്തരങ്ങളായിരുന്നു. ഭരണസംബന്ധമായ കാര്യങ്ങളിൽ പ്രജകളുടെ ക്ഷേമമെന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു മറ്റൊരു ചിന്തയും തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആശ്രിതവന്ധലനായിരുന്ന തിരുമനസ്സിലെ കാരുണ്യത്തിനു പാത്രമായ ഒരു രാജ സേവകന്മാരുടെ വിക്രിയകൾ മാത്രം വിധത്തിൽ പ്രശോഭനമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണത്തെ അപ്സാലമായി കളങ്കപ്പെടുത്തിയിരുന്ന എന്ന കാര്യം ഇവിടെ വിസ്മയമായിട്ടല്ല. പക്ഷേ തിരുമനസ്സിലെ ഭരണകൊണ്ടു നാട്ടിനുണ്ടായിട്ടുള്ള അനശ്വരമായ അഭിവൃദ്ധിയുടെ തെളിപ്പത്തിൽ മാഞ്ഞുപാകുവാനുള്ള നീലിമ മാത്രമേ ആ രാജസേവകന്മാരുടെ മലവല്ലത്തികൾക്കു വേർതിരിവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്നുള്ളൂ. രാജ്യത്തിന്റെ മൗലികമായ താല്പര്യങ്ങളെ ബാധിക്കുന്ന ഒരു വിഷയത്തിലും സ്വാധീനശക്തി പ്രയോഗിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം സേവകന്മാരും അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. തിരുമനസ്സിലെ ഭരണകാലത്ത് അത്യുഗ്രമായ രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളും, സാമുദായികപ്രക്ഷോഭങ്ങളും തിരുവിതാംകൂറിലെ അന്തരീക്ഷത്തെ ഇളക്കിമറിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ അത്യധികമായ സമീപ്തതയോടും, സമവിത്തതയോടുംകൂടി മാത്രമാണ് അദ്ദേഹം അവയെ അഭിമുഖീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. എത്ര കോപഹേതുക്കമായ പരിതഃസ്ഥിതികളിലും പൗരസമാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തിയിൽ കൈകടത്തുവാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഉദ്യേഗനായിട്ടില്ല. അതിനൊരുമ്പടന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥവൃന്ദത്തെ അദ്ദേഹം പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നതുമാത്രമല്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർമ്മാണം തിരുവിതാംകൂറിലെ ആബാലവൃദ്ധം ജനങ്ങളെ ദാമനിമനരാജിയ്ക്കിൽ ആവർത്തപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

ശ്രീ ചിത്തിരതിരുനാൾ മഹാജാവിൽ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു
 സിംഹാസനാരോഹണം ചെയ്തു. എന്നാൽ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു
 പ്രായപൂർത്തി വന്നിരുന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ടു സീനിയർ മഹാ
 രാണി സേതുലക്ഷ്മിദേവി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു 'റീജൻറ്' എന്ന
 നിലയിൽ ഭരണാധികാരം കയ്യേറ്റു. മഹാരാണി തിരുമന
 സ്സിലെ സ്ഥാനാരോഹണവേളയിൽ അറസ്റ്ററുചെയ്തു ശിക്ഷി
 ച്ചു തടവിലടച്ചിരുന്ന എട്ടാ സത്യാഗ്രഹികളേയും നിരുപാധി
 കമായി മോചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

അതിത്തൊച്ചാടനക്കുമിറ്റി, മഹാജാഗന്ധിയെ സന്ദ
 ങ്ഗിച്ചു വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ ഭാവനടത്തിപ്പിനെപ്പറ്റി
 ആലോചിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയേയും, മി. എൻ. കമാര
 നേയും നിയോഗിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ അവർക്കു തിരുവിതാംകൂർ
 വിട്ടു പോകുവാൻ തരമൊക്കെയുമാൽ കെ. മാധവൻനായരും,
 മി. കരുൺ നമ്പൂതിരിപ്പാടും ബാംബെയിൽ ചെന്ന ഗാന്ധി
 ജിയെക്കണ്ടു വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തെ സംബന്ധിച്ചു ഭീഷ്മമായ
 ആലോചനകൾ നടത്തി. തുടർപ്പോകുന്ന രീതിയിൽനിന്നു
 സത്യാഗ്രഹത്തിന്നു യാതൊരു വ്യതിയാനവും വരുത്തേണ്ടതി
 ല്ലെന്നു ഗാന്ധിജി ഉപദേശിച്ചു. കൂടാതെ അങ്ങനെയു സവർണ്ണ
 ഹിന്ദുക്കളിൽ കറയാളനെ ഒരു ജാമ വയ്ക്കുന്നതിന്നും പുറപ്പെട്ടു
 കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി, ഒരു
 ലക്ഷം സവർണ്ണഹിന്ദുക്കളുടെ ഒപ്പൊട്ടുകൂടിയ ഒരു കീമഹർജി
 രാജസ്ഥാനത്തിൽ സമർപ്പിക്കണമെന്നു ഗാന്ധിജി ഉപദേശിച്ചു.
 ഗാന്ധിജിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചുള്ള ജാമ സംഘടിപ്പിക്കു
 വാൻ അല്പം കാലതാമസം നേരിട്ടു. ൧൧൦൦ കന്നി ൨൩-ാം
 തീയതി വയ്ക്കുന്നവച്ചു കൂടിയ അതിത്തൊച്ചാടനക്കുമിറ്റിയിൽ
 ഗാന്ധിജിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ആലോചനാവിഷയമായി.
 അതിന്നു മുൻപുതന്നെ ഒപ്പു ശേഖരിക്കുവാനും ജാമസംഘടിപ്പി
 ക്കുവാനും ഉള്ള പ്രവർണമോലികൾ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു.
 തുലാമാസം ൧൩-ാം- ജാമ വയ്ക്കുന്നതിന്നു പുറപ്പെട്ടു
 മെന്ന കമ്മറ്റി നിശ്ചയം ചെയ്തു. പ്രവർണമോലികൾ പൂർത്തി
 യാക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങൾ തിടുക്കത്തിൽ മുന്നോട്ടു നീക്കി.
 ജയിൽവിമുക്തരായ മെ. എ. കെ. പിള്ള, ടി. കെ. മാധവൻ

ഇടക്കിയ നേതാക്കന്മാർ രാജ്യത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും സഞ്ചരിച്ചു വേണ്ട സമരജീകരണങ്ങൾ ചെയ്തു.

മുൻ നിശ്ചയമനുസരിച്ചു തുലാമാസം ൧൬-ാം തീയതി രാവിലെ ൬-മണിക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനഭാഗം നായർസമിതി സൊസൈറ്റിയുടെ ജനറൽസെക്രട്ടറിയായ മന്ദേട്ടു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ സർവ്വസൈന്യാധിപത്യത്തിൻകീഴിൽ വയ്പ്പുക്ഷേത്ര സന്നിധിയിൽനിന്നു കാൽനടയായി രാജധാനിയിലേയ്ക്കു യാത്ര പുറപ്പെട്ടു. വയ്പ്പുനിന്നു പുറപ്പെട്ടപ്പോൾ കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നുമായി ൧൫൦ അംഗങ്ങളാണു ജാഥായി ലഭിച്ചിരുന്നതു്. മെ. കേളപ്പൻ, എട്ടമനാട്ടു പത്മനാഭമേനവൻ, എം. എൻ. നായർ, പ്രാക്കുളം പരമേശ്വരൻപിള്ള, കെ. പി. കേശവമേനവൻ, കൃഷ്ണസ്വാമിഅയ്യർ, കെ. ജി. കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപിള്ള, കണ്ണശ്ശോട്ടത്തു വേലായുധമേനവൻ മുതലായവരും മന്ദേട്ടു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ സർവ്വാധിപത്യത്തിൻകീഴിൽ ഉപനായകന്മാരായി നിയമിച്ചിരുന്നു. ദേശീയപതാകകളും കൊടിയോരണങ്ങളും ഉദാത്തമായ മുദ്രവാക്യങ്ങളെഴുതിയിട്ടുള്ള പ്ലക്കാർഡുകളും വഹിച്ചുകൊണ്ടു ജാഥാംഗങ്ങൾ സംവധാനം അണിനിന്നു. സൂര്യോദയത്തിനു മുൻപുതന്നെ ക്ഷേത്ര പരിസരങ്ങളിൽ വന്നുകൂടിയിരുന്ന ബഹുസമസ്തം ജനങ്ങളും ഈ തീർത്ഥാടകന്മാർക്കു യാത്രാനുമതി നൽകി. ജാഥയുടെ നവ്യ സൈന്യാധിപൻ സൈനികരീതിയിൽ വില്പ. സംജ്ഞകൾ നൽകി. ഉപനായകന്മാർ അണികൾ ശരിപ്പെടുത്തി. ജാഥാംഗങ്ങൾ മന്ദേട്ടം മുന്നോട്ടു നീങ്ങിത്തുടങ്ങി. ആ വൻപിച്ച പുഷ്പാശം അവരെ അനുഗമിച്ചു. ആ ഘോഷയാത്രയുടെ മുൻഭാഗത്തു ജയജയാരവത്തരംഗിതനായി, ആ മാനവപാരാവാശത്തിന്റെ അഗ്രിമനേതാവായി, ഉൽകൃഷ്ടമായ പാരമ്പര്യങ്ങളുടേയും, വീരോചിതമായ ചരിത്രസംഭവങ്ങളുടേയും അവകാശികളായ നായർസമുദായത്തിന്റെ അഭിമാനപാത്രമായി, സഞ്ചരിച്ചിരുന്നതു മി. മന്ദേട്ടു പത്മനാഭപിള്ളയായിരുന്നു. സി. കൃഷ്ണപിള്ളയും, ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയും കഴിഞ്ഞാൽ നായർസമുദായത്തിന്റെ ശ്രേയസ്സിനെ ലക്ഷക്കി

അനന്യതയും ഫലപ്രദമായും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ള അപൂർവ്വം മിവ സേവനതല്പരന്മാരിൽ അദ്വിതീയനാണദ്ദേഹം. ഒരു ക്രിമിനൽവക്കീലെന്ന നിലയിൽ ജീവിതമാരംഭിച്ച ഈ സ്വതന്ത്രചിന്തൻ അധികാരപ്രമത്തനും സ്വേച്ഛാധികാരിയുമായിരുന്ന ഒരു ന്യായാധിപനെ പാശ്വമായി അവമോളിച്ചതിനുശേഷം, നിരമജീവിതത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ച സമുദായസേവനം ജീവിതപ്പത്തിയായി അംഗീകരിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. നായർസമുദായാംഗങ്ങൾക്കു കണ്ണുകൾകൊണ്ടു കാണുവാനും, കൈകൾ കൊണ്ടു സ്പർശിക്കുവാനും, ഹൃദയംകൊണ്ട് അഭിനന്ദിക്കുവാനും പര്യാപ്തമായ വിലപിടിച്ച പല പൊതുസ്ഥാപനങ്ങളും നിർമ്മിച്ചതിനെപ്പറ്റി മി. മന്ദത്തിനും, അദ്ദേഹം ജനറൽസിക്രട്ടറിയായിരിക്കുന്ന സച്ച്സിസൊസൈറ്ററിക്കും സ്വയം അഭിമാനിക്കുവാൻ ധാരാളം വകയുണ്ട്. മി. മന്ദത്തിന്റെ കാര്യാലോചനയും, സംഘടനാപാത്രവും, വാഗ്ദീപ്തസംഘം അനന്യസാധാരണമാണ്. ഒരു ക്രിമിനൽവക്കീലെന്ന നിലയിലല്ല, സച്ച്സിസൊസൈറ്ററിയുടെ ജനറൽസിക്രട്ടറിയെന്ന നിലയിലാണ് അദ്ദേഹം ഇന്ന് പരക്കെ അറിയപ്പെടുന്നത്. ഒരുകാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ മി. മന്ദത്തിനു പങ്കില്ലാത്ത പുരോഗമനപരമായ യാതൊരു പ്രസ്ഥാനവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ശ്രോതാക്കളെ ഇളക്കി മറിക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആവേശജനകമായ പ്രസംഗങ്ങൾ കേട്ട് ആനന്ദിച്ചിട്ടില്ലാത്തവർ തിരുവിതാംകൂറിലുപുറമാണ്. ജാഥയുടെ സർവ്വസന്ത്യാധിപനെന്ന നിലയിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ മിക്ക സമുദായങ്ങളുടേയും വിശ്വാസപാത്രമായി, ദീനരുടെ സങ്കടപരിഹാരങ്ങൾക്കു ആത്മബലി അർപ്പിക്കുവാൻ സന്നദ്ധതയുള്ള ത്യാഗസമ്പന്നനായി, അവശ്യാവസ്ഥകളുടെ ആരാധനാപാത്രമായി, രാജ്യമെങ്ങും യശസ്സാർജ്ജിച്ച ഈദ്ദേഹത്തിന്റെ കീർത്തിയവളമി അതിന്റെ പാരമ്യത്തിലെത്തിയിരുന്നത് ഈ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു. മി. മന്ദത്തിന്റെ അനന്തകാലങ്ങളിലെ പ്രവർത്തനചരിത്രത്തിലേയ്ക്ക് അതികാിനമായ നിരാശയോടും ഹൃദയവേദനയോടും കൂടി മാത്രമേ നിഷ്പക്ഷബുദ്ധികൾക്കു നോക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. അതു വർഗ്ഗവിഭേദത്തിന്റെയും, ഹ്രസ്വവീക്ഷണത്തിന്റെയും, ദേശാഭിമാനവിഹീനതയുടേയും ഒരു വിഷാദാത്മകചരിത്രം മാത്രമാണ്. അതവിടെ നില്ക്കട്ടെ!

സവണ്ണജാമാ തെക്കോട്ടുള്ള സഞ്ചാരമാരംഭിച്ചു. ജാമാംഗ
ങ്ങൾ സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന റോഡുകളിൽ ഇരുഭാഗങ്ങളിലും ജന
ങ്ങൾ തിങ്ങിക്കൂടിനിന്ന് അവർ മംഗളമാശംസിച്ചു. ജനങ്ങൾ
അവരെ പുഷ്പമാലയ്ക്കുകൊണ്ടു മുടി, കൗമാരങ്ങളിൽപ്പോലും
നിറപാമ്പും താലപ്പൊലിയുമായി സ്ത്രീപുരുഷന്മാർ ജാമാംഗ
ങ്ങളെ സ്വീകരിച്ചു. ജാമായുടെ സഞ്ചാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ കരുത്തോ
ലകൊണ്ടും, കൊടിയേറാണങ്ങൾകൊണ്ടും ആഹ്ലാദദിതരായ
ജനങ്ങൾ സവിശേഷം അലങ്കരിച്ചു. ഓരോ വിഗ്രഹവെട്ടു
ളിലും വിഭവസമൃദ്ധമായ സദ്യകളും സാധനങ്ങളും നടത്തി
പൗരജനങ്ങൾ സവണ്ണജാമായെ ബഹുമാനിച്ചു. ജാതിമത
ഭേദമന്യവെല്ലാജനങ്ങളെ വർണ്ണമറ്റും സ്വീകരണങ്ങളും
ഏല്പാക്കുമ്പോൾ ഓരോ ഗ്രാമങ്ങളിലും പട്ടണങ്ങളിലും ബഹു
സമസ്തം ജനങ്ങൾ യോഗം ചേർന്ന് ജാമായെ മാനിച്ചു.
ജാമാംഗങ്ങൾ പ്രവാണപരമായ പ്രസംഗങ്ങളും പ്രകടനങ്ങളും
കൊണ്ടു പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ ഉൽബുദ്ധമാക്കി. തിരുവി
താംകൂറിൽ അതിനു മുൻപും പിൻപും ഇങ്ങിനെയൊരു
ജൈത്രയാത്ര നടന്നിട്ടില്ല. രാജ്യമൊട്ടുമാണ് ഈ സംഭവം നവമായ
വൈതന്യവും ഉത്സാഹപ്രസരവും ചേർന്നു. ജാമാംഗങ്ങൾ
കാൽനടയായി വർണ്ണമറ്റവരിലെ പുണ്യദ്രമിയിലെത്തിച്ചേർന്നു.
ഇവിടെവെച്ചു ജാമാംഗങ്ങൾ വെള്ളവസ്ത്രങ്ങളുപേക്ഷിച്ചു
പീതവസ്ത്രത്തിലുള്ള വസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു. മദ്ധ്യമാർഗ്ഗം അനവ
ധി സവണ്ണനേതാക്കന്മാർ ജാമായിൽ സന്ധിച്ചിരുന്നു. വർണ്ണ
വസ്ത്ര മാക്കനാശി പരമേശ്വരൻപിള്ളയും, മി. വയലും രാമകൃ
ഷ്ണപിള്ളയും മഞ്ഞവസ്ത്രങ്ങൾ ധരിച്ചു ജാമായിൽ ചേരുകയും,
അവിടെനിന്നു തിരുവന്തപുരംവരെ കാൽനടയായി സഞ്ചരി
ക്കുകയും ചെയ്തു. പത്തു ദിവസം തുടർച്ചയായി സഞ്ചരിച്ചതിനു
ശേഷമാണു സവണ്ണജാമ തിരുവന്തപുരത്തെത്തിയത്.

ഈ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ തെക്കൻതിരുവിതാംകൂറിൽ
നാഗർകോവിലിൽ നിന്ന ഡാക്ടർ എം. ഈ. നാതിഡുവി
ന്റേയും മി. ശിവതാണപിള്ളയുടേയും നേതൃത്വത്തിൽ മറ്റൊരു
ജാമാ തുലാമാസം ഇരുപത്തിമൂന്നാം തീയതി വടക്കോട്ടു തിരി
ച്ചിരുന്നു. ഈ തെക്കൻജാമായും മദ്ധ്യമാർഗ്ഗം അതംഗംഭീര
ങ്ങളായ സ്വീകരണങ്ങൾ ലഭിക്കുകയുണ്ടായി.

രണ്ടാം ഭാഗം കൂടി ഇലാമാനും ഇരുപത്തൊന്നായിട്ടു തി എന്താണു് ഒരു സമരംതന്നെ തെക്കും വടക്കുമുള്ള തിരുവനന്തപുരത്തിന്റെ അതൃത്തിസ്ഥലങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു. അത്രെ പൂർവ്വഭാഗത്തും അത്ര വൻപിച്ച ഒരു ജനക്കൂട്ടമാണു് അന്നു തിരുവനന്തപുരംനഗരത്തിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്നതു്. തിരുവനന്തപുരത്തെ നഗരവീഥികൾ അതികമനീയമാംവണ്ണമലകുരിച്ചിരുന്നു. പീതവസ്ത്രധാരികളായ അഞ്ഞൂറിയ്പ്പരം തീർത്ഥാടകർ ഖണ്ഡുസമഗ്രം ജനങ്ങളാലും, തിരുവനന്തപുരത്തെ പൌരമണ്ഡലാലും അനഗതരായി വടക്കുനിന്നു നഗരമദ്ധ്യത്തിലേയ്ക്കു നീങ്ങിയപ്പോൾ, ൧൦,൦൦൦-യ്പ്പരം ജനങ്ങളുടെ അകമ്പടിയോടുകൂടി തെക്കൻഭാഗമായും പട്ടണത്തിനകത്തു കടന്നു തെരുവവീഥികളിൽക്കൂടി മാർച്ചുചെയ്തു. രണ്ടു ഭാഗംകൂടി ഒരു സമരത്തന്നെ പുത്തൻകുളച്ചിടൈതാനത്തു് എത്തിച്ചേർന്നു പരസ്പരം സമ്മേളിച്ചു. ൨൦൦൦൦-യ്പ്പരം ജനങ്ങളാണു് ഈ ഗംഭീരമായ കാഴ്ച കാണുവാൻ അവിടെ കൂടിയിരുന്നതു്. ശ്രീമിത്തീർത്തിയനാൾമൊരാളാലും തിരുവനന്തപുരം ്രമം ഈ അവസരത്തിൽ അനുവദിച്ചു എന്നുള്ളതും, അനീയസ്ത്രീതമായി അലങ്കൂടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഉത്സാഹത്തിന്റെയും ഉന്മേഷത്തിന്റെയും വിദ്യുൽപ്രഭാഹരം തൂക്കുൻപാക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം ഭാഗംഗങ്ങളും ഈ മഹേഷ്വരമാസമുദ്രവും ശംഖമുഖം കടൽപ്പുറത്തെയും തിരിച്ചു. കടൽപ്പുറത്തുവച്ചു മി. വി. അച്ചുതമേനവന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ ഒരു മഹാസമ്മേളനം ഭാഗംഗങ്ങളെല്ലാം സമാഗതമരുളി. അത്ര വൻപിച്ച ഒരു സമ്മേളനം അതിനമുൻപൊരിക്കലും തിരുവനന്തപുരത്തു കൂടിയിരുന്നില്ല. സമാഗതശംസയ്ക്കുശേഷം സഞ്ചാരസമാഗതപ്രമേയം സമ്മേളനം അംഗീകരിച്ചു.

മി. അച്ചുതമേനവനെപ്പറ്റി ഇവിടെ ഒരു വാക്കു പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. അതൽഭുതമായ കൊച്ചിയിലാണു ജനനമെങ്കിലും തിരുവിതാംകൂർ മേത്തൂരാജ്യമായി വരിച്ചു് ഇവിടെത്തന്നെ കടം ഖണ്ഡസ്ഥങ്ങളിലേയ്ക്കു്, തിരുവനന്തപുരം തൊഴിൽശാലമായി തിരഞ്ഞെടുത്ത മി. അച്ചുതമേനവന്റെ പൊതുജാതൃദീവിതചരിത്രം കഴിഞ്ഞ കാൽ ശതാബ്ദത്തിലെ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ദേശീയ ചരിത്രമാണു്. അപ്പുകാലത്തു് മുൻപുവരെ ഇദ്ദേഹം

സജീവമായി പങ്കെടുത്തിട്ടില്ലാത്ത ഒരാൾ രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനമെങ്കിലും തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടില്ല. ന്റെ-ലെ ഒന്നാം റജുലേഷൻ, വിദ്യാർത്ഥിമർദ്ദനം, വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹം തുടങ്ങിയ സംഭവങ്ങളോടനുബന്ധിച്ചു നടത്തിയിട്ടുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭാവമുള്ളതായിരുന്ന ഗണ്യമായ പങ്ക് ഇതിനകം വിവരിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഭാരതമൊഴുത സഭയുടെ ദേശീയവും സ്വാഭാവികമായ പരിപാടികൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ അനവധി യത്നിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയെന്ന നിലയിലാണ് മി. മേനവനെ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ കൂടുതലായിരുന്നത്. അതിലേയ്ക്കു വേണ്ടി കാര്യമായ പല ശ്വാസങ്ങളും അദ്ദേഹമാണു ചിട്ടിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതാപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ബുദ്ധി വ്യാപരിപ്പിച്ച തന്റെ കാര്യശേഷി മഹിമനഭിന്നമാക്കത്തക്ക വിവിതവൃത്തിയായ ഹരികരിച്ചു വക്കീൽമാലയിൽ എങ്കിലുമായി കൂടുതൽ കേന്ദ്രീകരിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ബുദ്ധിസമ്പന്നനായ അദ്ദേഹം ഇന്നു ധാരാളം വരുമാനമുള്ള രാജഭാഷകനെന്നായി പ്രശോഭിക്കുമായിരുന്നെന്നു! എന്നാൽ അസാധാരണമായ ജനസേവനതല്പരനായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിനതു സാധ്യമായിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ മറ്റു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകന്മാരെ അപേക്ഷിച്ചു ജീവിതത്തിലൊരു ഘട്ടത്തിലൊരിക്കലും അദ്ദേഹം ഒരു വ്യക്തിയാൽ വാദിയായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയോ ഇടക്കിടെ ജാതിമതസംഘങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടില്ല. ദേശീയചിന്തകളും സമാജികന്മാരും ഇത്രതന്നെ ഉണർവ്വരുത്തിയിട്ടില്ലാത്തതെന്ന ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ ആത്മാഭിമാനവും പൗരസ്ഥാധവും പൊതുജനങ്ങളിൽ ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി അദ്ദേഹം നടത്തിയിട്ടുള്ള തീവ്രശ്രമങ്ങളും ധീരപ്രവർത്തനങ്ങളും ഇന്ന് ഏതാണ്ട് വിസ്മയത്തോടെയാണ് ഓർമ്മപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അതിലേയ്ക്കു വേണ്ടി അദ്ദേഹം മുൻനിന്നു വിട്ടിച്ചുകൂട്ടിയിട്ടുള്ള മഹാസമ്മേളനങ്ങളുടേയും കൺഫറൻസുകളുടേയും സ്മരണകളും ഇന്നു ജനഹൃദയങ്ങളിൽ മേങ്ങിക്കിടക്കിയിട്ടുണ്ട്. പൊതുസമ്മേളനസ്ഥലങ്ങളിൽ നിർമ്മാണമായി മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന സ്കോളം നിറഞ്ഞ ആ ഗർജ്ജനങ്ങൾ ഇന്നു നിലച്ചുപോയിട്ടുണ്ട്. ഇന്നു തിരുവിതാംകൂർ ദേശീയബാധത്തിലും രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളിലും

വളരെയാക്കു പുറംഗമിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണ്. ഒരു കാലത്തു മി. മേനവനെ അനുഗമിക്കുവാൻ വേണ്ട ഉത്സാഹം പൊതുജനങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ, ഇന്നു രാഷ്ട്രീയ പ്രബുദ്ധതയുള്ള സ്വതന്ത്രജനങ്ങളെ അനുഗമിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു സാധ്യമല്ലാതായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ട്. ഇന്നു രാഷ്ട്രീയരംഗത്തു മി. മേനവനെ കാണുന്നില്ലെങ്കിൽ അതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ ശാരീരികമായ കഴിവില്ലായ്മയും പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ പ്രാതികൂല്യവുമാണെന്നു ധർമ്മബുദ്ധിയുള്ളവർക്കു വിചാരിക്കുവാൻ കഴിയുകയുള്ളു.

അടുത്ത ദിവസം രാവിലെ എട്ടു മണിക്കു ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ജാമാംഗങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളടങ്ങിയ ഒരു ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ മഹാനാണി റീജൻറു തിരുമനസ്സിനെ മലങ്കാനിച്ച് 10,000-യ്ക്കുപ്രാ ജനങ്ങളുടെ പ്രോക്തൃയ ഒരു സഞ്ചാരസംഗ്രഹമേജറായത് അവിടേത്തെയും സമർപ്പിച്ചു. ഈ വിഷയത്തിൽ പെട്ടെന്ന് ഒരു മറുപടി പറയുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും, സഞ്ചാരസംഗ്രഹം സംബന്ധിച്ചു നിരുത്സാഹത്തിൽ ഒരു പ്രമേയം ആലോചനയ്ക്കു വരണമെന്നും, അതിനേൽ അവസാനമായി തീരുമാനം ചെയ്യുമ്പോൾ മേജറായതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള സംഗതികളെക്കൂടി പ്രത്യേകപരിഗണനയ്ക്കു വിഷയമാക്കിക്കൊള്ളാമെന്നും ആയിരുന്നു കല്പിച്ച മറുപടി നൽകിയത്. അനന്തരം ഡെപ്യൂട്ടേഷൻ ദിവാനിലേയ്ക്കും സന്ദർശിച്ചു നിവേദനങ്ങൾ ചെയ്യുകയുണ്ടായി.

അന്നു വൈകുന്നേരം മി. എ. കെ. പിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ പുത്തൻകുളച്ചേരിമൈതാനത്തുവെച്ച് ഒരു മഹായോഗം കൂടി. അവിടെവെച്ചു തിരുമനസ്സിലെ മറുപടി ജാമാംഗങ്ങളെ അറിയിക്കയും സർവ്വസന്ത്യാധിപൻ ഒരുപക്ഷാഭികമായി ജാമപിരിച്ചുപിടിക്കുന്നതായി പ്രഖ്യാപിക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ തിരുമനസ്സിലെ മറുപടി ജാമാംഗങ്ങളെ സംതുപ്തരാക്കിയിരുന്നില്ല. അസപര്യതയുടെയും, കഠിനമായ അസംതുപ്പിയുടെയും ലക്ഷണങ്ങൾ അങ്ങുടിക്കും പ്രകടമായി. ജാ.മാംഗങ്ങളിൽ വിചർച്ച പിരിഞ്ഞുപോകുവാൻ വിസമ്മതിച്ചു. ഇത്ര വളരെ അനിശ്ചിതമായ ഒരു മറുപടി കേട്ടുകൊണ്ടു തിരിച്ചു

പോകവാനാണോ തിരുവനന്തപുരംവരെ കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ച് ഒട്ടനവധി ശ്ലേഷങ്ങളുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട് എന്ന ചില സാഹസികീലന്മാർ ചോദ്യം ചെയ്തു. പല ദിവസങ്ങളിലേ തുടർച്ചയായ യാത്രയുടേയും മറ്റു ശ്ലേഷകരമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടേയും ഫലമായി ക്ഷീണഗാത്രനായിത്തീർന്നിരുന്ന മി. മനോ, ഈ ഘട്ടത്തിൽ ആഴ്ത്തുന്ന അനുസരിച്ചുവാൻ തന്റെ അപായാതികളോടാവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ടു വികാരോത്തേജകമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അതിനശേഷം ക്ഷീണമിത്തമെങ്കിലും നിരാശാധീനരാകാതെ ജാഥാംഗങ്ങൾക്കൊന്നൊന്നായി പിരിഞ്ഞുപോയി. അങ്ങിനെ ഈ പ്രകടനമവസാനിച്ചു.

സമ്പന്നജാഥാ അടിയന്തിരമായ ഭാരതീയ ഫലസിദ്ധിയുടനോക്കിയില്ലെന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. പക്ഷേ, അതുകൊണ്ടു സാധിച്ച പ്രയത്നവും പൊതുജനാഭിപ്രായരൂപവല്ക്കരണവും ആണ് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യാവകാശ സ്ഥാപനത്തിനും വിശ്വവിശുദ്ധമായ ക്ഷേത്രപ്രാവേശനവിളംബരത്തിനും വഴി തെളിച്ചത്.

അദ്ധ്യായം ൨൩

അക്കാലത്തു് എസ്സ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗം ജനറൽ സിക്രട്ടറിയും, നിയമസഭയിലെ മെംഗവും, അനന്തരകാലങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂർ ഫൈക്കോടൻ്റെയിലെ ന്യായാധിപപദത്തിലേയ്ക്കുയർന്ന ഏക ഈഴവസമുദായാംഗവുമായ മി. എൻ. കുമാരൻ വയ്പ്പുപങ്കിടുന്നതിന്നു ചുറ്റുമുള്ള എല്ലാ ദോഷകളിലും ജാതിമതഭേദമന്യേ മഹാരാജാതിരുമനസ്സിലെ എല്ലാ പ്രജകൾക്കും സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യമനുവദിക്കണമെന്നൊരു പ്രമേയം നിയമസഭയുടെ ആലോചനയ്ക്കു് അയച്ചിരുന്നു. മഹാരാണിറീജൻറു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് ജാഥാംഗങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളോടു കല്പിച്ച മറുപടിയിൽ സൂചിതമായ പ്രമേയം ഇതാണു്. വയ്പ്പുസത്യാഗ്രഹം സംബന്ധിച്ച പല പ്രശ്നങ്ങളും നിയമസഭയുടെ ചിന്താവിഷയമായിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സത്യാഗ്രഹികളോടു് പോലീസുകാർ അനുവർത്തിച്ചുവന്ന പെരുമാറ്റങ്ങളെപ്പറ്റിയും, ചട്ടവിധിയുടെ അളവുണ്ടെ സംബന്ധിച്ചും, പോലീസുകാർ പ്രാർത്ഥിച്ചുവന്ന അക്കുന്തവുമായ അനാഥമരണങ്ങളിലും, പല പോലുള്ളും വിമർശനങ്ങളും നിയമസഭയിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. എന്നാൽ സുനിശ്ചിതമായ രേഖകൾപ്രകാരമെന്ന നിലയിൽ ഈ വിഷയം പ്രമേയരൂപത്തിൽ നിയമസഭയിലുൾപ്പെടുത്തിയതും, വാദപ്രതിവാദം നടത്തിയതും അന്നു മാത്രമാണു്. റീജൻറു തിരുമനസ്സിലെ മറുപടിക്കുശേഷം പ്രസ്തുത പ്രമേയത്തിനു് അന്ത്യധികമായ പ്രാധാന്യം ലഭിച്ചിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ പ്രമേയാവതരണത്തിന്നു ഉല്പുണ്യമായൊരു പ്രതികരിച്ചു. മൺമുഖ അക്ടോബർ ൨-ാംതീയതിയാണു പ്രമേയം നിയമസഭയുടെ ആലോചനയ്ക്കു വന്നതു്. അന്നു സന്ദർശകശ്രാവണികൾ ജനബാഹുല്യംകൊണ്ടു നിബിഡമായിരുന്നു. ഇരുപ്രദങ്ങളിലൊരതെ ജനങ്ങൾ ജൂബിലിയെന്റേക്കാലിലെ വരാനുള്ളിലും ബാർക്കുണിയിലും സന്ദർശകന്മാർക്കായി വേർതിരിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റു സ്ഥാനങ്ങളിലും കൂട്ടുകൂട്ടമായി വന്നു നിറഞ്ഞിരുന്നു.

മഹാനാണി റീജൻറിന്റെ മറുപടിക്കുശേഷം പ്രസ്തുത പ്രമേയം നിയമസഭയിലാലോചനയ്ക്കു വരുമ്പോൾ ഗവണ്മെന്റ് മെമ്പർമാർ നിഷ്കഷണീല അവലംബിക്കുമെന്നോ, അല്ലെങ്കിൽ ഫിതറസൗണ്ടം പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിക്കുകയോ പ്രതികൂലിക്കുകയോ ചെയ്യുവാൻ അവർക്ക് വ്യക്തിസ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടാകുമെന്നോ ആയിരുന്നു പൊതുജനങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. അങ്ങനെ ചെയ്യേണ്ടതായിരുന്നു ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വഹിതാത്ത ധർമ്മം. എന്നാൽ ഗവണ്മെന്റ് മെമ്പർമാർ സംഘടനയായി പ്രമേയത്തെ എതിർക്കുകയാണുണ്ടായത്. എന്നു മാത്രമല്ല, സ്വാധീനശക്തി പ്രയോഗിച്ചു നാമിനേറഡ് അംഗങ്ങളെക്കൊണ്ടുപോലും ഗവണ്മെന്റ് പ്രമേയത്തിനു പ്രതികൂലമായി വോട്ട് ചെയ്യിക്കുകയുണ്ടായി.

അതിസമാധാൻപൂർവ്വം യുക്തിയുക്തവുമായ ഒരു ചെറുപ്രസംഗത്തോടുകൂടി മി. കമാൻ തന്റെ പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചു. ഒരു കൃത്യമായപുരോഹിതനായ റവറൻഡ് ഫാദർ ക്യാക്കോസ് വെട്ടിക്കാപ്പിള്ളി അതിനെ പിൻപന്തിയിൽ. ഗവണ്മെന്റ് പക്ഷത്തു നിന്നും ലാമെമ്പറായിരുന്ന മി. വി. സുബ്ബയ്യയായിരുന്നു ആദ്യമായി പ്രമേയത്തെ എതിർത്ത പ്രസംഗിച്ചത്. വയ്ക്കം സത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ യഥാർത്ഥമായ ഉദ്ദേശം കേവലം സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യം സമ്പാദിക്കുകയെന്നുള്ളതു മാത്രമല്ലെന്നും, ക്ഷേത്രപ്രവേശനമെന്ന പരമലക്ഷ്യത്തിന്റെ പ്രാഥമികമായ ഒരു പ്രകടനമാണിതെന്നും, ഉള്ള മൂലപുരയോടുകൂടിയാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ സഭിപ്പമായിരുന്ന പ്രസംഗം ആരംഭിച്ചത്. ആരോപണങ്ങളും, പരോക്ഷമായ സൂചനകളും, ദേഷ്യശപഥമായ പ്രസ്താവനകളും, കൊണ്ടു നിറഞ്ഞ ഒരു പ്രഭാഷണമായിരുന്നു അത്. വയ്ക്കം റോഡുകൾ എല്ലാ ജനങ്ങൾക്കും പ്രവേശിക്കുവാനവകാശമുള്ള പൊതുനിലത്തുകളല്ലെന്നു സ്ഥാപിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം നിയമസംഹിതകൾ പരിശോധിക്കുകയും കോടതിവിധികൾ ഉദ്ധരിക്കുകയും ചെയ്തു. സംഗതങ്ങളും അസംഗതങ്ങളുമായ യുക്തിവാദങ്ങൾകൊണ്ട് അദ്ദേഹം വിവാദപ്രശ്നങ്ങളെ കഴക്കിമറിച്ചു. എന്നാൽ ലാമെമ്പറുടെ നിർദ്ദേശമായ വാഗ്ദാനം നിയമലോകത്ത് അദ്ദേഹത്തോളത്തന്നെ പ്രാവിണ്യം സമ്പാദിച്ചി

ടുള്ള അഭിഭാഷകസിംഹങ്ങളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരുന്ന ആ നിയമസഭയിൽ ആകാം യാതൊരു മാനസാന്തരവുമുണ്ടാക്കിയില്ല. നിർബാധമായി പ്രസംഗം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാനും അദ്ദേഹത്തിനു വിഷമം നേരിട്ടു. ഫാളിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നും നിരന്തരമായി ചോദ്യശൃംഖല അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരെ പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിസൂക്ഷ്മങ്ങളും മറുപടി പറയുവാൻ വിഷമമേറിയവയുമായ പ്രസ്തുത ചോദ്യങ്ങൾ, അദ്ദേഹം പട്ടു തൂകെട്ടിയ അസ്ഥിവാങ്ങെ പൊടിച്ചുതകി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാദമുഖങ്ങൾ മരിഹാഭിനമാക്കി.

ലാമെമ്പർ പ്രസംഗമവസാനിപ്പിച്ചപ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി പാദേശപരൻപിള്ളയുടെ ലോഹനാദംപോലുള്ള സുദൃഢമായ സ്വരം ഫാളിലെങ്ങും വ്യാപിച്ചു. മി. സബുയ്യരുടെ പ്രസംഗത്തിലെ ഓരോ വാദമുഖങ്ങളേയും ഖണ്ഡിച്ചുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരി ചെയ്ത പ്രൗഢഗംഭീരമായ പ്രസംഗം അദ്ദേഹം നിയമസഭയിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള മറ്റൊത്തൊരു പ്രസംഗത്തെക്കാളും കൂടുതൽ മെച്ചമായ ഒന്നായിരുന്നു. ലാമെമ്പറുടെ യുക്തിവാദങ്ങളെ ഒരു താക്കീകന്റെ ബലിയോടു കൂടി നിരീക്ഷിച്ച് അദ്ദേഹം അവയുടെ ഹേതുപാദാസങ്ങളെ വ്യക്തമാക്കി. വയ്ക്കം സത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ ആന്തരമായ ഉദ്ദേശം ക്ഷേത്രപ്രവേശനമാണെന്നുള്ള പ്രസ്താവനയുടെ യുക്തിഹീനതയേയും ഉദ്ദേശമേതെന്നും അദ്ദേഹം നന്നായി വെളിപ്പെടുത്തി. വയ്ക്കം റോഡുകൾ പൊതുനിരത്തുകളല്ലെന്ന കാണിക്കുവാൻ ലാമെമ്പർ ഉദ്ധരിച്ച കോടതിവിധികളുടെ അനധികൃതമായ സ്വഭാവത്തെ ഒരു സമർത്ഥനായ നിയമജ്ഞന്റെ വിശദമായ വിവേചനാശക്തിയോടെ അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷമാക്കി. അദ്ധ്വാനാതിക്കാരുടെ ജന്മസിദ്ധമായ പൗരാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ച് കിട്ടുവാനുള്ള അനിഷേധ്യമായ വാദമുഖങ്ങളെ ഒരു ന്യായാധിപന്റെ വികാരമഹിതമായ നിഷ്പക്ഷബലിയോടു കൂടി അദ്ദേഹം നിരൂപണം ചെയ്തു സമർത്ഥിച്ചു. സഞ്ചാരസാതന്ത്ര്യപ്രമേയത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിയമസഭാപ്രസംഗം അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വാഭാവികമായ പ്രസംഗശീതിക്ക് ഒരു അമരമാത്രകയാണു്. ഒരു സാമിത്വകാരന്റെ ഭാവനാവിലാസമോ പദസൗന്ദര്യമോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ

മരിച്ചതും കാണുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. അനിയന്ത്രിതമായ വികാശപ്രകടനത്തിനും ഹാസ്യസ്തരണത്തിനും ഇടനൽകുന്ന ക്ഷോഭജനകമായ ഒരു വിഷയത്തെക്കുറിച്ചാണ് അദ്ദേഹം പ്രസംഗിച്ചതെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം ഒരു ഘട്ടത്തിൽപ്പോലും ആവേശംകൊണ്ടു വികുലപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ശ്രോതാക്കളുടെ വികാരങ്ങളെ ഇളക്കി മറിക്കുന്നതോ, അവരുടെ ഹൃദയത്തിലെ മുഴലതന്ത്രികളെ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്നതോ ആയ ഒരൊറ്റ പ്രസ്താവനപ്പോലും അദ്ദേഹം ചെയ്തില്ല. പ്രസംഗ മാത്രം ചില ആശയങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുവാൻ വേണ്ടി അദ്ദേഹം പ്രയോഗിച്ച ഒന്നരണ്ടുപക്ഷികൾ കേവലം ശ്രദ്ധയോടും, ചമച്ചുരത്തിന്റെ പരിപൂർണ്ണമായ അഭാവംകൊണ്ട് രെലങ്കാരശാസ്ത്രത്തിലും പെട്ടെന്നുവാൻ കൊള്ളരുതാത്തവയും ആയിരുന്നു. ഒരു ഗണിതശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ സസൂക്ഷ്മമായ ചിന്താഗതിയോടു കൂടിയാണ് അദ്ദേഹം പ്രസംഗവിഷയത്തെ സമീപിച്ചത്. അത്യഗാധമായ ചിന്താശീലവും, പ്രതിപാദ്യവിഷയത്തിന്റെ നാനാമുഖങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിശദമായ പരിജ്ഞാനവും, അപ്രതിരോധ്യമാവുന്ന വാദമുഖങ്ങളെ കൂട്ടിയിണക്കി ന്യായമായ അനമാനങ്ങളിലേയ്ക്കു നയിക്കുവാനുള്ള സാമർത്ഥ്യവും, കൊണ്ടു, പ്രശസ്തനായ ഒരു വാഗ്മി എന്ന നിലയിലല്ല, പിന്നെയോ അസാമാന്യനായ ഒരു താൽക്കിക്കെന്ന നിലയിലാണ് അദ്ദേഹം ആരുടേയും അഭിനന്ദനത്തിനു പാത്രമായിരുന്നത്. ചങ്ങനാശേരി സ്വസ്ഥാനത്തിരിക്കുമ്പോൾ സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യപ്രദമായതിനെതിരായി മി. സുബ്ബയ്യർ വലിച്ചിഴച്ചുകൊണ്ടുവന്ന വാദമുഖങ്ങളൊന്നുംതന്നെ ശ്രോതാക്കളുടെ ഹൃദയങ്ങളിൽ അവശേഷിക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല.

ചങ്ങനാശേരിയെത്തുടർന്ന് പ്രദമയത്തെ അനുക്രമിച്ച പ്രസംഗിച്ചത് ഒരു പെൻഷ്യൻഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന ഊഗർഫായിരുന്നു. അധികാരസ്ഥാനങ്ങളുടെ ആജ്ഞാശക്തിക്കോ, ഇതരപ്രലോഭനങ്ങൾക്കോ ഒരു നാമിനേററഡ് അംഗമായിരുന്ന ഊഗർഫിനെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മഹത്തായ കർത്തവ്യത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിപ്പിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗം ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസംഗത്തിൽനിന്നു തുടലാം വിഭിന്നമായ രീതിയിലായിരുന്നു.

സഞ്ചാരസാതന്ത്ര്യത്തിനെതിരായുള്ള വാദമുഖങ്ങളെ രാജധിഷ്ഠാനത്തിന് വടക്കുനാശിപ്പിച്ചു, പി. കെ. നാരായണപിള്ളയുടെ കൊടുവന്ന പ്രത്യക്ഷതകളെ ആവർത്തിക്കമാത്രമാണാദ്യമം ചെയ്തതെങ്കിലും, അദ്വൈതത്തിന്റെ പ്രസംഗം ആദ്യം വികാരമുളിപ്പിച്ചതായിരുന്നു. മാറ്റിനിർത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന കൃത്യപ്രതികരണം, മഹാമഹിമയെത്തന്നെക്കൊണ്ട് കയ്യുറോശികൾക്കുളി പ്രവേശിക്കുവാൻ സാതന്ത്ര്യമുള്ള പൊതുനിയമത്തിൽ, ശീശ്വരന്റെ പട്ടിക്കും, പനിക്കും സപ്തമം സഞ്ചരിക്കാവുന്ന രാജവിമിയിൽ, മഹാമഹിമയ്ക്കു് അധികൃതനെ മുമ്പാകെ വിളിപ്പിക്കുന്ന പ്രവേശിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്ന ഭാഗ്യവാദത്തിന്റെ ഏകദേശമായ ദോഷഫലങ്ങളെ മമ്മസ്സപ്രകാശംവണ്ണം അദ്ദേഹം വിവരിച്ചു. 'അഹം ബ്രഹ്മാസ്മി' എന്ന മഹനീയപ്രഭാവസംഭവം ലോകത്തിന് നൽകിയ ശ്രീശങ്കരന്റെ ജന്മഭൂമിയിൽ പരബ്രഹ്മത്തിന്റെ രൂപഭേദങ്ങളായ മനുഷ്യരും പാശ്ചാത്യരും അകറ്റിനിൽക്കുന്ന ഗർവ്വമയമായ നടപടികളെ അദ്ദേഹം ഭാഗ്യമായി. ഭാരതം മുഴുവനെന്നു മാത്രമല്ല, വിസ്തൃതമായ ലോകത്തെയും തങ്ങളുടെ നിശ്ചയമെന്നായിരിക്കുമെന്ന് ഉൽക്കണ്ഠയാടുകൂടി പ്രതിഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെന്നും, അതിനാൽ ലോകത്തിന്റേയും, ഭാവിതലമുറയ്ക്കു് ദേവം മുൻപിൽ അപമാന്യരായിത്തീരുവാൻ ഇടവരാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം പ്രവർത്തിക്കേണ്ടത് അവരിലോരോരുത്തരുടേയും കടമയാണെന്നും, അദ്ദേഹം നിയമസഭാംഗങ്ങളെ പ്രത്യേകം ഉദ്ബോധിപ്പിച്ചു. ഇഗർഹിന്റെ ഏകദേശമായ പ്രസംഗം അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന പൗരസാതന്ത്ര്യവിദഗ്ദ്ധരിൽക്കൂടെ ഏകദേശരൂപം അല്ലെന്നു വലിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല.

മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയാണു പിന്നീടു പ്രസംഗിച്ചത്. അദ്ദേഹം സത്യാഗ്രഹസംരംഭങ്ങളേയും, അതിനുമുന്നെ സ്വാഗതസമ്പന്നന്മാരേയും അതിപരമമായ ഭാഷയിൽ അപലപിച്ചു. ഭാരതമൊഴുത്തുവെക്കുവാനുള്ള വഴിപിടിച്ച നമ്മെ അദ്ദേഹം അധീക്ഷിച്ചു. സത്യാഗ്രഹികളെ അതികഠിനമായ ശിക്ഷകൾക്കു പാത്രമാക്കുന്നമെന്ന് അദ്ദേഹം ഗവണ്മെന്റിനോടാവശ്യപ്പെട്ടു. സഞ്ചാരസാതന്ത്ര്യപ്രമേയത്തെ പരിവർത്തനം

ഒരു ശ്വാസത്തിലനുകൂലിച്ചും മറ്റൊരു ശ്വാസത്തിൽ പ്രതികൂലിച്ചും പ്രസംഗിച്ചു. അമ്മേന്തിന്റെയും ആ വാക്കുറധരി നിർദ്ദേശമായി പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടും മി. വേലുപ്പിള്ള പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിക്കുമോ, എതിർക്കുമോ ചെയ്യുന്നതെന്നു ശ്രോതാക്കൾക്കു ഗ്രഹിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ബഹുമാനപ്പെട്ട മെമ്പർ പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിക്കുമോ, പ്രതികൂലിക്കുമോ ചെയ്യുന്നതെന്നൊരു ചോദ്യശൃംഗം അന്നൊരു പൊതുക്കാര്യം പ്രസക്തം, ജനാവകാശസംരക്ഷണമായിരുന്ന ഇന്നത്തെ ഗവണ്മെൻറു ചീഫ് സിക്രട്ടറി മി. ജി. പരമേശ്വരൻപിള്ള പ്രസംഗത്തെ ലക്ഷ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടു വോട്ടെടുക്കുമ്പോൾ ആ സംഗതി മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളണമെന്നു മി. വേലുപ്പിള്ള ചോദ്യകർത്താവിനു മറുപടി കൊടുത്തു. ഹാളിലെപ്പോലും അത്യുച്ചത്തിൽ ചികി മുഴങ്ങി.

മൂന്നു നാലു ദിവസം നീളുന്ന വാരിയോടുകൂടിയ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കുശേഷം ഫെബ്രുവരി ഒന്നിന്തിരുവിതാംകൂർ പ്രമേയം വോട്ടിനിട്ടു. എന്നാൽ ഒരു വോട്ടിന്റെ വ്യത്യാസത്തോടു കൂടി ആ പ്രമേയം തിരസ്കൃതമായി. തിരുവിതാംകൂറിലെ ബഹുസംസ്ഥാനസമുദായപരിഷ്കാരക്കാർ ലക്ഷ്യം ചെയ്തതലകനിച്ചു. നിയമസഭയിലെ ഉല്പത്തിക്കുടമായ സാമാജികന്മാർ നിരാശാഭരിതരായിച്ചമഞ്ഞു. വയ്യുന്ന ചുട്ടവെന്തിലും മഴവെള്ളത്തിലും നിന്നു, ഘോരതപം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന സത്യാഗ്രഹികൾ നിയമസഭയുടെ തീരുമാനം ഗ്രഹിച്ചു നിശ്ശബ്ദരായി. തിരുവിതാംകൂർ ലോകദൃഷ്ടിയിൽ അവരോമുനാഹമായിത്തീർന്നു.

മെ. പാൾ ഡാനിയൽ, എ. ജി. മേനോൻ, ഹുഗ്ഗർഫ്, സി. പി. കൊച്ചുക്കുഞ്ഞുപിള്ള, എൻ. കുമാരൻ, ടി. കുമാരപിള്ള, തന്റെ കണ്ണിത്തൊമ്മൻ, വി. കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപിള്ള, ഫാദർ വെട്ടിക്കാപ്പിള്ളി, എം. ആർ. മാധവവാർ, കെ. സി. മാമ്മൻമാപ്പിള്ള, പി. കെ. നാരായണപിള്ള, ചങ്ങനാശേരി, ജി. പരമേശ്വരൻപിള്ള, വയ്യം രാമകൃഷ്ണപിള്ള, ജാൻ നിധിയിരി, ഡാക്ടർ എം. എൻ. പിള്ള, എൻ. പത്മനാഭപിള്ള, സത്യാഗ്രഹിക്കാത്താളർ, ഡോമിനിക്കു തൊമ്മൻ, ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള ഇവയും ആളുകൾ പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിച്ചു. പതിനഞ്ചുശ്വാസനാമം, മെ. എസ്. കൃഷ്ണൻ,

ജോസഫ് പത്തനംതിട്ട, പി. റി. തോമസ്, ത്രിവിക്രമൻ വാസുദേവൻ എന്നീ തിരുത്തൽക്കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങളും, ഖാൻ സാഫിഖ് ഫാ. കെ. കാർത്തിക, പി. പരമേശ്വരൻ, റവ. ബഹദൂർ കെ. എ. ഉണ്ണികൃഷ്ണൻ എന്നീ നാമിനേറ്റഡ് മെമ്പറന്മാരും പ്രമേയത്തിനെതിരായി വോട്ടുചെയ്തു. മെ. ആദംസെട്ട്, ടി. എം. മിഴാബരതാണപിള്ള, ടി. ലക്ഷ്മണൻ പിള്ള, ജാൻ മാക്കി, എൽ. ആർ. രാജരാജവർമ്മകോയിത്തമ്പുരാൻ, സി. രാമൻകുറുപ്പൻ, സി. ശങ്കരമേനോൻ എന്നിവർ അന്നു നിയമസഭയിൽ ഹാജരായതായില്ല. പ്രമേയത്തെ അന്നു കൂലിച്ച മി. എൻ. കമാരനും, ഇഗ്നാഷ്യാ നാമിനേറ്റഡ് അംഗങ്ങളായിരുന്നു.

ആകെ അന്നു നിയമസഭയിൽ ഹാജരായിരുന്ന ൨൯ അനുജ്ഞാഗണ്ഡമാംഗങ്ങളിൽ ൨൧-പേർ പ്രമേയത്തെ അന്നു കൂലിക്കയറ്റുകയായി. പ്രതികൂലിച്ച അനുജ്ഞാഗണ്ഡമാംഗങ്ങളിൽ മൂന്നു പേർ നാമിനേറ്റഡ് അംഗങ്ങളും, ഒരാൾ മാറാജ്ജിരി പോറിയായിരുന്നു. സഭയിൽ ഹാജരായിരുന്ന ൧൧ നായർ അനുജ്ഞാഗണ്ഡമാംഗങ്ങളും പ്രമേയത്തിന് വേണ്ടി വോട്ടു ചെയ്തു. ൯-അനുജ്ഞാഗണ്ഡകൃഷ്ണപ്രാനികളിൽ ൨-പേർ മാത്രം പ്രമേയത്തിനെതിരായി വോട്ടു ചെയ്തു. പ്രമേയത്തെ അന്നു കൂലിച്ച മറ്റു ൩-പേരിൽ ൨-പേർ സവണ്ണമിന്ദുക്കളും, ഒരാൾ ഇഴുവനായിരുന്നു. തിരുത്തൽക്കമ്മിറ്റിയും, നിയമിതമായുള്ളതായിരുന്ന ൩ ബ്രാഹ്മണ അനുജ്ഞാഗണ്ഡമാംഗങ്ങളും പ്രമേയത്തെ എതിർക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്തത്. എങ്കിലും, ശ്രീമിത്തിരുത്തലാൾ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വിദ്യാതമായ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിനു ശേഷം ൨൪-മണിക്കൂറിനുള്ളിൽ കൂടിയ ആദ്യത്തെ അഭിനന്ദന സമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യകക്ഷം വഹിച്ചത് ഒരു ബ്രാഹ്മണനായിരുന്നു എന്ന കാര്യം ഇവിടെ വിസ്മയമായിരുന്നു. സാഹോദര്യവും സമത്വവും പാലിക്കുന്ന കൃഷ്ണവിൻറയും, നബിയുടേയും അനുയായികളിൽപ്പെട്ട മൂന്നു മാന്യന്മാർ പ്രമേയത്തെ പ്രതികൂലിക്കുകയായിരുന്നു ചെയ്തതെന്നുള്ളതിൽ പരിതപിക്കുക

ല്ലാതെ എന്തു ചെയ്യട്ടെ. അന്നത്തെ സംഭവങ്ങളുടെ ശോക കരമായ പശ്ചാത്താപത്തിന് മകൾ വെച്ചു സഞ്ചാരസാധന റൂപത്തിനും, സമത്വത്തിനും, സാമോദയത്തിനും വേണ്ടി മാവിളി കൂട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഈ വസുമാന്മാരെ പ്രതിനിധീകരിക്കുവാൻ നിയമസഭയിൽ നാമിനേന്ന്. ചെയ്യപ്പെട്ടിരുന്ന പി. പരമേശ്വരൻ ആ പ്രമേയത്തിനെതിരായി വോട്ടു ചെയ്യുകയുണ്ടായി എന്നുള്ളതാണ്. ഇദ്ദേഹം ഡാക്ടർ പപ്പുവിന്റെ ഒരു സമോദനംകൂടിയാണത്രേ! ഈ ഒരാൾകൂടി മാത്രം പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ, തിരുവിതാംകൂറിന് അന്യ ലോകത്തിന്റെ മുൻപിൽ തല കനിക്കേണ്ടി വരുമായിരുന്നില്ല. പരമേശ്വരന്റെ വോട്ടോടുകൂടി ആ പ്രമേയം അന്ന് നിയമസഭ അംഗീകരിക്കുകയാണു ചെയ്യതെങ്കിൽ ഒരു പക്ഷെ, തിരുവിതാംകൂറിലെ ക്ഷേത്രപ്രാബരണപ്രക്ഷോഭണ ചരിത്രം മാറി എഴുതേണ്ടിവന്നതേ. അന്നത്തെ സംഭവങ്ങൾക്കുശേഷം പരമേശ്വരൻ എന്ന നാമധേയം സ്വജനദ്രോഹി എന്ന പദത്തിന്റെ പശ്ചാത്താപത്തിന്നിട്ടില്ലെങ്കിൽ അത് അതോപരമുള്ള ഇതരന്മാരുടെ ഭാഗ്യമെന്ന പറയുവാനുള്ളൂ.

സഞ്ചാരസാധന റൂപപ്രമേയത്തിന് സാങ്കേതികമായി പരാജയമാണു സംഭവിച്ചതെങ്കിലും ധാർമികദൃഷ്ട്യാ അതു മഹത്തായ ഒരു വിജയമായിരുന്നു എന്നു വേണം പറയുവാൻ. നിയമസഭയിൽ ആകെയുണ്ടായിരുന്ന റവർ-അനുജ്യാഗന്ധമാരിൽ റവർ-പേരും പ്രമേയത്തെ അനുകൂലിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. അതുപോലെ ആകെയുണ്ടായിരുന്ന മനു-സവർണ്ണന്മാരുടെ അനുജ്യാഗന്ധമാഗങ്ങളിൽ മനു പേരും പ്രമേയത്തിന് വേണ്ടി വോട്ടുചെയ്തു. അസ്വതന്ത്രരായ ഉജ്യാഗന്ധമാന്മാരുടേയും അവരുടെ സ്വാധീനശക്തിക്കു കീഴടങ്ങിയ നാമിനേറഡ് അംഗങ്ങളുടേയും സംഖ്യ ഒന്നായി മാത്രമേ പരിഗണിക്കുവാൻ പാടുള്ളൂ. അങ്ങിനെ വരുമ്പോൾ ബാഹ്യരൂപക്ഷത്തോടുകൂടി പ്രമേയം പാസ്സായതായി മാത്രമേ വിചാരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളൂ.

അദ്ധ്യായം ൨൭

൧൧൦൦ ധനുമാസം ൧൦-ാംതീയതി ബൽഗാമിൽവെച്ചു
 ഭാരതമഹാജനസഭ സമ്മേളിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നു
 ടി. കെ. മാധവൻ, മറ്റു സത്യാഗ്രഹനേതാക്കളായും ആ സ
 മ്മേളനത്തിൽ സന്ധിച്ചിരുന്നു. വയ്യൂത്തു് അഭിമാനകരമാംവണ്ണം
 അക്രമരഹിതമായി സത്യാഗ്രഹം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയ ത്യാഗ
 ശീലന്മാരെ അഭിനന്ദിച്ചുകൊണ്ടും, സത്യാഗ്രഹികളുടെ അനി
 ശ്ചയ്യമായ അവകാശവാദങ്ങളെ അംഗീകരിക്കണമെന്ന ഗവ
 മെൻറിനോടുകൂടിയിരിക്കുകയും, ഒരു പ്രമേയം ആ സമ്മേളന
 ത്തിൽവെച്ചു ഭാരതമഹാജനസഭ അംഗീകരിച്ചു. സമ്മേള
 നാനന്തരം ടി. കെ. മാധവൻ മഹാത്മാഗാന്ധിയെ തിരുവി
 താംകൂറിലേയ്ക്കു ക്ഷണിക്കുകയും, ഗാന്ധിജി സഭയും ആ ക്ഷണം
 സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ തിരുവിതാംകൂർ
 സന്ദർശനത്തെയും, അതിന്നു തുടർന്നുണ്ടായ ഗാന്ധി-പിറവു്
 സന്ധിവ്യവസ്ഥകളെയുംപറ്റി ടി. കെ. മാധവന്റെ ജീവചരി
 ത്രത്തിൽ വിവരിച്ചിരിക്കുന്ന ഭാഗം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം.

മഹാത്മജിയുടെ ആഗമനവിവരം മുൻകൂട്ടി അറിഞ്ഞു
 കേരളനിവാസികളായ ആബാലവൃദ്ധം ജനങ്ങൾ അത്യന്തം
 കൗതുകപരമായി മഹാത്മജിയുടെ വരവിനെ ഉൽക്കണ്ഠ
 യോടുകൂടി പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. ൧൧൦൦ കുംഭം ൨൬-ാം
 തീയതി വൈകുന്നേരം ആറു മണിയോടുകൂടിയാണു ലോകൈ
 കവന്ദ്യനായ അദ്ദേഹം വയ്യൂത്തേത്തിയതു്. മഹാത്മജിയെ
 ഒരു നോക്കു കാണുവാനായി അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ച സ്ഥലങ്ങ
 ളിൽ തിരികെത്തന്നെയും ജനങ്ങളുടെ സംഖ്യ സീമാതീതമായിരുന്നു.
 ഷൊർണൂർ സ്റ്റേഷനിൽവെച്ചു സത്യാഗ്രഹാശ്രമപ്രതിനിധി
 യായ ടി. കെ. മാധവൻ മഹാത്മജിയെ സ്വീകരിച്ചു് അദ്ദേഹ
 ത്തിന്നു വയ്യൂത്തേയ്ക്കു സ്വാഗതമരുളി. പിറ്റേദിവസം രാവിലെ
 മഹാത്മജി കൊച്ചിയിൽനിന്നും ബോട്ടുവഴി വയ്യൂത്തേയ്ക്കു
 യാത്രതിരിച്ചപ്പോൾ വഴിമദ്ധ്യേ അത്രക്കൂറ്റിയിൽവെച്ചു ടി. കെ.
 മാധവൻ അമ്പലപ്പുഴക്കരയുടെ മണ്ണു മുങ്ങൽവളങ്ങളിൽ
 വഞ്ചിപ്പാട്ടുകൂടാടും വാദ്യഘോഷങ്ങളോടുകൂടി അദ്ദേഹത്തെ

ഏതിനേൽക്കുകയും, ഏറ്റവും സത്തുജ്ഞാപിതനായ മഹാത്മജിന്റെ അനുമതിയോടുകൂടി വളരെ ദൂരം ബോട്ടിനെ അനഗമിക്കയും ചെയ്തു. മഹാത്മജിന്റെ തിരുവിതാംകൂർയാത്രാപരിപാടി ശ്രീ. സി. രാജഗോപാലാചാരിയുടെ അനുമതിയോടുകൂടി മാധവനായിരുന്നു തയ്യാർ ചെയ്തത്. മഹാത്മജിന്റെ മാനിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഴൽപോലെ അനുധാവനം ചെയ്തിരുന്ന മാധവൻ പ്രസ്തുത യാത്രാപരിപാടി വിജയകരമാവുന്നതിൽ ഹിതമെന്നതിനു സകല എപ്പോഴും ചെയ്തും, വയ്ക്കും, വക്കല മുതലായ പ്രധാന സ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചു മഹാത്മജിയെ സ്വാഗതപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചാനയിക്കുകയും ചെയ്തു. റൻ-ഓതീന്ദ്രതിരാത്രി മഹാത്മജി വക്കല ശിവഗിരിയിൽ ത്രീനാരായണമൂർത്തി സ്വാമികളുടെ അതിഥിയായി വിശ്രമിച്ചു. ആക്ഷേപവും തോരണങ്ങളും വളരെ കർമ്മമായി അലങ്കരിച്ചിരുന്ന ശിവഗിരിയിലേയ്ക്കു മഹാത്മജിയെ സ്വീകരിക്കുന്നതിനും, അവിടെ അദ്ദേഹത്തിനു വിശ്രമിക്കുന്നതിനും ആവശ്യമായ എല്ലാ കാര്യങ്ങളും മാധവൻ അത്യന്തം ശ്രദ്ധയോടും നിഷ്ഠയോടും കൂടി നിർവ്വഹിച്ചിരുന്നു. മഹാത്മജി തിരുവിതാംകൂറിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ ചെയ്ത പ്രസംഗങ്ങളിലെല്ലാം സഞ്ചാരസാതന്ത്ര്യം, ക്ഷേത്രപ്രവേശനം മുതലായ അധർമ്മങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾക്കായി ശക്തിയായി വാദിക്കുകയും, മഹാറാണി റീജന്റ് തിരുമേനിയേയും, ടിവാൻജിയേയും, സത്യാഗ്രഹവിരോധികളായ ഇന്ദ്രൻതുരുത്തിപ്പട്ടാളികളേയും അഭിമുഖമായിക്കണ്ടു സംഭാഷണം നടത്തുകയും ചെയ്തു. മഹാത്മജി തിരുവിതാംകൂർ വിടുന്നതിനു മുൻപ് അദ്ദേഹവും, തിരുവിതാംകൂർ പോലീസ് കമ്മീഷണർ മി. പിററുമായി വയ്ക്കംസത്യാഗ്രഹത്തെ സംബന്ധിച്ച താഴെ ചേർന്ന കത്തുകൾമൂലം ഒരു സന്ധിയുണ്ടാക്കി.

മാർച്ച് ൧൮-ഓതീന്ദ്രതി ആലുവയിൽനിന്നും മഹാത്മജി പോലീസ് കമ്മീഷണർക്കു കത്തിന്റെ പകർപ്പാണു താഴെ ചേർന്നത്.

പ്രിയപ്പെട്ട മി. പിററു,

വയ്ക്കത്തു ക്ഷേത്രറോഡുകളിലേയ്ക്കുള്ള അടുത്തിടെ വാളൻറിയറന്മാർ കടക്കാതിരിക്കുവാൻ വളിട്ടുള്ള നിരോധന

ങ്ങളും വേലികളും മാറുന്നതിന്റെ സാധ്യതയേയും ആശാസ്യതയേയുംപറ്റി നാം തമ്മിൽ നടന്ന സംഭാഷണത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇപ്പോഴത്തെ നില ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുണ്ടെന്നും ഇതാണ്. കേന്ദ്രത്തിന് ചുറ്റുമുള്ള റോഡുകൾ ഉപയോഗിപ്പാൻ അതിരുകളാതിക്കാൻ എന്നു പറയുന്ന വാക്ക് അസമാതന്ത്ര്യം മാറുക എന്ന സംഗതിയിൽ ഗവ. മെമ്പർമാർക്കും, പട്ടിയൂർ മുഖത്തു കൂട്ടുകേയും അഭിപ്രായം ഒന്നുതന്നെ. നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായം വേലിയും പോലീസും ഇല്ലെങ്കിൽ തന്നെയും അവസാനത്തിലൊന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു സത്യാഗ്രഹികൾ നിരോധനാജ്ഞ കടക്കാതിരിക്കാൻ ഞാൻ അവരെ ഉപദേശിക്കണമെന്നതിൽ എന്റെ ഉപദേശം എല്ലാപ്പേരിൽ വിജയത്തിൽ കലാശിക്കുമെന്നാകുന്നു. വേലിയും പോലീസുകാരും ഉള്ളതുകൊണ്ടു യാഥാസ്ഥിതികരുടെ അഭിപ്രായത്തിന് ശക്തി വർദ്ധിക്കുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ വേലി കെട്ടിയിരിക്കുന്നതിന്റേയും, കവാടം ഇട്ടിരിക്കുന്നതിന്റേയും ഉദ്ദേശം അവരെ സഹായിക്കാനും അവരുടെ നില സംരക്ഷിക്കാനുമാണെന്നു യാഥാസ്ഥിതികരായ ജനങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നു എന്നു നിങ്ങൾ പറയുന്നു. നമ്മുടെ സംഭാഷണങ്ങളിൽനിന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളതു, നിങ്ങൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വിധത്തിൽ അതൃപ്തിയെ ബഹുമാനിക്കാമെന്നു ഞാൻ ഏല്പുകയാണെങ്കിൽ നിങ്ങൾ ഇപ്പോഴത്തെ ഏതൊരു നിരോധനാജ്ഞപ്രകാരമാണോ അവിടെ പ്രവൃത്തി നടത്തുന്നത് അതിനെ പിൻവലിക്കുവാൻ നിങ്ങൾക്കു സാധ്യമായേയ്യെന്നുമാണ്.

നിങ്ങൾ പറയുന്നപ്രകാരം സത്യാഗ്രഹികൾ പ്രവർത്തിച്ചാൽ അതു യാഥാസ്ഥിതികന്മാരുടെ ഹൃദയത്തെ മാർദ്ദവപ്പെടുത്തുമെന്നും, അവരുടെ ഇപ്പോഴത്തെ നിലയെ ദർബലപ്പെടുത്തുമെന്നും, വിശ്വസിക്കുവാൻ എനിക്കു സംശയമുണ്ടെങ്കിലും നിങ്ങളുടെ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ഞാൻ പൂർണ്ണമായി അഭിനന്ദിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു നിങ്ങൾ പറയുന്നതുപോലെ പരീക്ഷണാർത്ഥം ചെമ്പനോക്കുവാൻ ഉപദേശിക്കുന്നതിന് ഞാൻ തയ്യാറാണ്. സത്യാഗ്രഹികൾ ആവശ്യപ്പെടുന്നതുതന്നെയും അവരുടെ ഭാഗത്തേയ്ക്ക് ഉത്തമീതരവും പ്രബലവുമായ പൊതുജനാഭിപ്രായമുണ്ടാകണമെന്നു മാത്രമാകുന്നു. അവരുടെ ഉദ്ദേശം

യാഥാസ്ഥിതികന്മാരെ ക്ഷോഭിപ്പിക്കണമെന്നല്ല, നേരേറിച്ചു
 അവരോടും കൂടി തങ്ങളുടെ വശത്തെയും സ്വാധീനപ്പെടുത്തി
 കൊണ്ടുവരണമെന്നാകുന്നു. ഈ സമരം നടത്തി ഗവണ്മെന്റിനെ
 കഴിപ്പത്തിലാക്കണമെന്നും അവർ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ
 ഗവണ്മെന്റിന്റെ അനാഭാവവും സഹായവും കഴിയുന്നിടത്തോ
 ളും സമ്പാദിക്കണമെന്ന ഉദ്ദേശമാണ് അവർക്കുള്ളത്. ഇതിൽ
 പറയുന്ന നിരോധനമന്തരവു പിൻവലിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നു
 നിങ്ങളിൽനിന്നറിയുന്ന ഉടൻതന്നെ നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായ
 പ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുവാൻ ഞാൻ സന്നദ്ധനാണ്. ഇതിന്റെ
 ഫലം ഇപ്പോഴേങ്ങതിൽ അധികമാകാതെ ഒരു സംഘം, നി
 രോധനാഗ്രത്തിവരെ അവരുടെ അവകാശസ്ഥാപനത്തിനായി
 പോകുകയും, ഇപ്പോഴേങ്ങപ്പോലെ അതിനുമുൻപിൽ നൂൽ
 നൂക്കുകയും ചെയ്യുമെന്നുള്ളതായിരിക്കും. ഈ കരാർ നിലനില്പു
 നിടത്തോളംകാലം അവർ ഒരു കാരണവശാലും അതിനപ്പുറം
 കടക്കുകയില്ല. ക്ഷേത്രത്തിന് പുറമുള്ള റോഡുകളിൽക്കൂടി
 നടക്കാൻ അതിത്തൊഴിക്കാതെ പഠയപ്പെടുന്നവരെ അനു
 വദിക്കാത്ത ആധാരമാ അവകാശമാ, നീതിന്യായക്കോടതി
 മുൻപാകെ വിചാരണയ്ക്കു വരുമ്പോൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ നട
 പ്പിലിരിക്കുന്ന ക്രിമിനൽനിയമപ്രകാരമായിരിക്കും പ്രാസിസ്റ്റ
 ഷൻ നടത്തുന്നതെന്നു ഞാൻ പ്രതീക്ഷിക്കുന്നു. എന്നാൽ
 എല്ലാ ജാതിക്കാർക്കും പബ്ളിക്കോ, പകുതി പബ്ളിക്കോ
 ആയ റോഡുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള പൊതുവായ അവ
 കാശം തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി
 അപ്രതിഫലമാക്കാൻ—അതും നീതിന്യായക്കോടതിയിൽ
 ഇടപാടാക്കാനും കയറാതെ—പൊതുജനാഭിപ്രായം രൂപീകരി
 ക്കണമെന്നാണ് ഞാൻ ആശിക്കുന്നത്. പ്രത്യേകസ്ഥലങ്ങ
 ഉിലെ സവർണ്ണവിനൂക്കളുടെ വോട്ടെടുത്തു, ഹിതപരിശോധന,
 മാധ്യസ്ഥം, ചില ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കു പുറമുള്ള റോഡുകൾ ഉപ
 യോഗിക്കുന്നതിനെ സംബന്ധിച്ച പ്രമാണങ്ങൾ അടങ്ങിയിട്ടു
 ണെന്നും യാഥാസ്ഥിതികന്മാരുടെ കൈവശമിരിപ്പുണ്ടെന്നും
 പറയപ്പെടുന്ന ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ വ്യാഖ്യാനവും പരിശോധ
 നയും, എന്റെ ഈ മൂന്നു നിർദ്ദേശങ്ങളെപ്പറ്റിയും ഞാൻ നിങ്ങ
 ളുമായി സംഭാഷണം ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഈ നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ

ഒന്നോ എല്ലാം തന്നെയോ സ്വീകരിക്കുവാൻ വളരെ എളുപ്പമാണ്. എന്റെ തിരുവിതാംകൂർയാത്രയിൽ നിങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്ന തൃപ്തികരമായ ഏല്പാടുകൾക്ക് എന്റെ ഏതുംഗമമായ വന്ദനങ്ങൾ ഈ കത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ രേഖപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളട്ടെ.

എന്ന്

എം. കെ. ഗാന്ധി.

കമ്മീഷണർ പിററ് ഈ കത്തിനു നൽകിയ കമ്പിമറുപടിയുടെ ശരിപ്പകർപ്പ് താഴെച്ചേർക്കുന്നു:—

“മവ-ാംതീയ്യതിയിലെ നിങ്ങളുടെ കത്തു കിട്ടി. നിങ്ങൾ സമ്മതം കമ്പിമുലമറിയിക്കാമെങ്കിൽ ഏപ്രിൽ ൨-ാംതീയ്യതി ചൊവ്വാഴ്ച നിരോധനാജ്ഞ പിൻവലിക്കുന്നതാണ്. സന്ധി യനാസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹികളെ യേവചെയ്ത് ഉപദേശിക്കുക.”

W. H. പിററ്.

ഇതിനു മഹാത്മജിയുടെ മറുപടി ഇതായിരുന്നു:—

“കമ്പിക്കു വന്ദനം. എന്റെ മവ-ാംതീയ്യതിയിലെ ഏഴത്തനാസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കാൻ വയ്ക്കുംതേയ്ക്കു കമ്പി കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. നിരോധനമുണ്ടാവു പിൻവലിക്കുന്നതിനെത്തുടർന്ന് എന്റെ ഏഴത്തിലെ നിർദ്ദേശപ്രകാരം പ്രവർത്തിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഗാന്ധി.

മഹാത്മജിനും മഹാത്മ- .വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രഥമവാർഷികദിനമായിരുന്നു. ടി. കെ. മാധവൻ, ഡി. കെ. പി. കേശവമേനവൻ എന്നിവരെ അറസ്റ്ററുചെയ്ത് ഒരു വർഷം തികഞ്ഞ മഹാത്മജിനും ൨-ാംതീയ്യതി മുൻപറഞ്ഞ കരാറനാസരിച്ച ഗവണ്മെന്റിന്റെ എളുപ്പങ്ങളുടെ സുഖനയെ പിൻവലിക്കുന്ന പ്രാരംഭചടങ്ങുകൾ നിർവഹിക്കപ്പെട്ടു. സത്യാഗ്രഹികളുടെ പുരോഗതി പ്രതിബന്ധിച്ചുകൊണ്ടു നിന്നി

തന്ന വേലികൾ അധിതൃന്മാർ പൊളിച്ചുമാറി. പോലീസുകാർ മഴയിൽ നിന്നും വെനിലിൽ നിന്നും അയ്യപ്പനും നരകിയിരുന്ന പുകൾ അപ്രത്യക്ഷമായി. ക്ഷേത്രരോഡുകളിൽ കടക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നുള്ള നിരോധനത്തെ ഗവണ്മെന്റർ പിൻവലിച്ചു. മാർഗ്ഗതടസ്സം ചെയ്ത നിന്നിരുന്ന പോലീസുകാർ അവരുടെ വഴിക്കു പോയി. എങ്കിലും കരാറിലെ വ്യവസ്ഥയനുസരിച്ചു സത്യാഗ്രഹികൾക്കു മുന്നോട്ടു നീങ്ങുവാൻ അവകാശമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സഞ്ചാരസൗകര്യമനുവദിക്കുന്നതിനനുബന്ധമായ ഭരണരീക്ഷം സൃഷ്ടിക്കുന്നതിന സത്യാഗ്രഹവിരോധികളായ യാഥാസ്ഥിതികരെ സമതപപരമായ നവീനാഭം അർക്കംകൊണ്ടുതടയാതെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കൂടി ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു."

സന്ധിവ്യവസ്ഥകൾ രൂപവൽക്കരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ ഇരുകക്ഷികളും പ്രസ്തുത നിബന്ധനകൾ അക്കരംപ്രതി അനുസരിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ് കൂടുതൽ വിഷമകരമായിട്ടുള്ളത്. സത്യാഗ്രഹികളുടെ പക്ഷത്തുനിന്നും സന്ധിവ്യവസ്ഥകൾ അണുമാത്രമെങ്കിലും വ്യതിചലിക്കാതെ അനുഷ്ഠിക്കപ്പെടുമെന്നുള്ളതിലേയ്ക്കു ഗവണ്മെന്റിനോടത്തരവാദം ചെയ്യുവാനുള്ള കൺവ്യം ചങ്ങനാശേരിയിലാണ് വന്നുപോയത്. സന്ധിനിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു വിപരീതമായി സത്യാഗ്രഹികൾ എന്തെങ്കിലും പ്രവർത്തിക്കുവാനിടയുണ്ടെന്ന് അല്പമായ സംശയംപോലും ഗവണ്മെന്റിനുണ്ടായിട്ടുള്ളപ്പോഴെല്ലാം പോലീസുകമ്മീഷണർ മി. പിററ് ചങ്ങനാശേരിയെ സമീപിച്ചു വിവരം ഗ്രഹിപ്പിക്കുകയും, ചങ്ങനാശേരി മുക്തർ ഇടപെട്ടു കാര്യങ്ങൾ സമാധാനമായി കൂടിയാലോചിച്ചു ഇരുകക്ഷികൾക്കും തൃപ്തികരമായ വിധത്തിൽ വ്യവസ്ഥയുണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുകയെന്നുള്ള ഒരു പതിവു വന്നുപോന്നു.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ ടിവാൻ ബഹുമാനപ്പെട്ട മാലവത്യാ തിരുവിതാംകൂർ മന്ത്രിപദമൊഴിഞ്ഞുപോയി. ആർ. കൃഷ്ണപിള്ള തത്സ്ഥാനത്തു അധീഷ്ഠിയേറ്റിംഗ് ടിവാനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ഗവണ്മെന്റർ മഹാത്മാഗാന്ധിയും തമ്മിൽ നടന്ന ഏഴ്ത്തുകയ്ക്കുള്ള ഫലമായി വയ്ക്കുന്ന കിഴക്കേനടയിലൊഴിച്ചു ശേഷം രോഡുകൾ അപൂർണ്ണമായി തുറന്നുകൊടുത്തു. അപ്പോഴും

സത്യാഗ്രഹം സംബന്ധിച്ച ഗാന്ധി-പിററ് ഉടമ്പടി പ്രത്യക്ഷമാക്കിത്തന്നിരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ അവസരത്തിൽ ഒരു ചെറിയ കഴപ്പുണ്ടായി. സത്യാഗ്രഹാശ്രമത്തിന്റെ നായകത്വം വഹിച്ചിരുന്ന മി. കേളപ്പൻ സത്യാഗ്രഹികളെ ഉടമ്പടിയിൽ നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്ന സ്ഥാനത്തുനിന്നു പോലീസുകാർ പ്രവേശനം നിരോധിക്കുന്ന സ്ഥലംവരെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുവാൻ തീർച്ചയാക്കി. ഈ നിശ്ചയം മി. പിററിനെ പരിഭ്രമിപ്പിക്കുകയും കേൾക്കുകയുണ്ടായെന്നും ചെല്ലൂർ അദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ ചങ്ങനാശേരിയെ നേരിട്ടുകൊണ്ടു കേളപ്പന്റെ സാരംഭത്തെ തടയണമെന്നുപറഞ്ഞു. അതിനെത്തുടർന്ന് മി. പിററ് ചങ്ങനാശേരിയെ താഴെച്ചേർന്നു കണ്ടെത്തി.

തിരുവനന്തപുരം,

൨൧ ജൂൺ ൧൯൨൦.

പ്രിയപ്പെട്ട മി. പരമേശ്വരൻപിള്ള.

ഇന്നലെ ഒരു നമ്മുടെ സംഭാഷണത്തെത്തുടർന്ന് ഈ ഒരേ ഏകദേശം എഴുതുന്നത് ആവശ്യമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു.

അവസരം കിട്ടിയാൽ സത്യാഗ്രഹികളെ പോലീസുകാർ തടഞ്ഞുനിർത്തുന്നതുവരെ മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുപോകുന്നതാണെന്നു മി. കേളപ്പൻനായർ വ്യക്തമായി പ്രസ്താവിച്ചു എന്നു ഞാൻ അറിയുന്നു.

അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ അതൊരു വിശ്വാസലംഘനവും കൃത്യമായ നിറഞ്ഞ പ്രവൃത്തിയുമായിരിക്കും.

ചില നിയന്ത്രണങ്ങൾ തൽക്കാലത്തെയും നടപ്പിലാക്കണമെന്നും, അവയെ മാറ്റുന്നതിനുള്ള കാലം വരുന്നതുവരെ അവ നിശ്ചയമായും അനുസരിക്കപ്പെടുമെന്നും, ഞാൻ കൊടുത്തിട്ടുള്ള ഉറപ്പിന്മേലാണ് വയ്ക്കുന്നതെന്നുള്ളതായ ഏല്പാടുകൾ നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുള്ളത്. ഈ നിയന്ത്രണങ്ങൾ ശരിയായി പരിപാലിക്കപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ പഴയപോലുള്ള ബന്ധനസ്ഥകൾ വയ്ക്കുന്നതിനും ഞാൻ ബാധ്യസ്തനാണ്. അവർക്കു സംബന്ധിച്ചിട്ടുള്ളതും ഈ നിയന്ത്രണങ്ങൾ പരിപാലിക്കപ്പെട്ടു

മെന്നു ജഡ്ജി മി. എം. ഗോവിന്ദൻ നരകിയ ഉറപ്പിനെയാണു ഞാൻ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഞാൻ താങ്കളോട് ഈ കാര്യത്തെപ്പറ്റി നേരിട്ടാലോചിച്ചിട്ടുള്ളതും സത്യാഗ്രഹികളുടെ സമ്മതം താങ്കൾക്കു ലഭിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നാണു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതുക്രമംതെ മൻറു-മാർച്ച ൨൫-ാംതീയതിയിലെ ഉടമ്പടിക്കു വിപരീതമായി എന്തെങ്കിലും ചെയ്യുന്നത്, ഓരോ കക്ഷിക്കും മറേറകക്ഷി നോട്ടീസു കൊടുത്തിട്ടുവേണമെന്നു മി. ഗാന്ധിയും ഞാനുമായുള്ള ഉടമ്പടിയിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. മി. ഗാന്ധി എനിക്കിതേവരെ യാതൊന്നിനും തന്നിട്ടില്ല. ആലോചനാശുശ്രൂഷയും വിവേചനകരമായ ഇത്തരം ഒരു പ്രവൃത്തിയെ അദ്ദേഹമനുവദിക്കുമെന്നു എനിക്ക് വിശ്വാസമില്ല.

താങ്കളെ കണ്ടതിനുശേഷം ഞാൻ ഇന്നലെ ദിവാനിലിയെ സന്ദർശിച്ചു. താങ്കൾ കേളപ്പൻനായരുടെ കമ്പിയെ അഭിസ്ഥാനപ്പെടുത്തി അദ്ദേഹം മുന്നോട്ടു കടക്കയില്ലെന്നു ഞാനറുപ്പു പറഞ്ഞു. എനിക്കു താങ്കളിൽ പരിപൂർണ്ണമായ വിശ്വാസമുണ്ട്. ഞാനതു തെളിയിച്ചിട്ടുമുണ്ട്. സത്യാഗ്രഹികൾ അവരറിയാതെതന്നെ എനിക്കു വരുത്തുന്ന വൈഷമ്യത്തെപ്പറ്റി നിങ്ങളെ വ്യക്തമായി മനസ്സിലാക്കുന്നതിനും, വീണ്ടും റോഡുകൾ വേലി കെട്ടി അടയ്ക്കുവാൻ ആവശ്യം വരുത്താതിരിക്കുവാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ചെയ്യുന്നതിനാണു ഞാൻ ഇത് എഴുതുന്നത്.

വരുത്തു ഇപ്പോൾ രേഖാമൂലമല്ലാതെ ഏറ്റെടുത്തിട്ടുള്ള നിയന്ത്രണങ്ങൾ ശാശ്വതങ്ങളായിരിക്കുമെന്നു ബുദ്ധിയുള്ളവരായും വിചാരിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല. ഗവണ്മെൻറിന്, ഇക്കാര്യത്തിൽ യാതൊരു വൈഷമ്യവുമുണ്ടാക്കണമെന്നു ഉദ്ദേശമില്ല. ക്രമേണ മുന്നോട്ടു പോകുവാൻ അവർക്കു അവരുടെ സൽ ബുദ്ധി ഉപയോഗിക്കണമെന്നാണു ഗവണ്മെൻറ് അഭിലഷിക്കുന്നത്. കേളപ്പൻനായരുടെ ഉദ്ദേശം, ഈ നിയന്ത്രണങ്ങളെ വെളിച്ചത്താക്കുകയും അതു ഗവണ്മെൻറിനെക്കൊണ്ടു സമ്മതി

പ്പിക്കുകയും ആണെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നിട്ടദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലയെന്താണെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് അവസ്ഥയുടെ താല്പര്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള വിചാരമാണോ ഉള്ളത്, അതോ അധികാരികളെ വിഷമിപ്പിക്കുവാൻ അവരെ ഔദ്യോഗികമായി പ്രയോഗിക്കുവാനോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം. ഒരു പക്ഷെ കാല്പനകളുടെ യാഥാർത്ഥ്യം അദ്ദേഹം ധരിക്കാതിരിക്കണമെന്നും വരാം. സ്ഥലത്തുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരോട് ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനു സംസാരിക്കേണ്ട യാതൊരു വശ്യവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗവണ്മെന്റിന്റെ നയത്തെപ്പറ്റി പരിപൂർണ്ണമായ അറിവ് അവർക്കില്ലാത്തതിനാൽ അവർ അദ്ദേഹത്തെ തൊന്തിരുവിട്ടു വിട്ടിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല.

വയ്ക്കുംറോഡുകളെ അവസ്ഥയ്ക്കായി തുറന്നു വയ്ക്കുന്നത് ഇനി നിങ്ങളുടെ ചുമതലയാണ്. എന്നിട്ട് ഇനി കൂടുതൽ ഒന്നും ചെയ്യുവാനില്ല. സത്യാഗ്രഹികൾ ഏതൊരു വിശ്വാസരഹിതരായി പെരുമാറിയാൽ തീണ്ടൽപലകകളും പോലീസുബന്തോപ്പുകളും എന്നിങ്ങനെ പുനഃസ്ഥാപിക്കേണ്ടിവരും. പൊതുജനങ്ങൾ അവരെ അതിനപ്പുറത്താക്കിക്കൊള്ളുകയും ചെയ്യും. എന്നിങ്ങനെ മറ്റൊന്നും ചെയ്യുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഈ വിഷയത്തിനു ദൈവമെന്താണ് ഒരു പോംവഴിയുണ്ടാക്കുക.

W. H. പീറ്റർ.

ചങ്ങനാശേരി ഉടൽത്തന്നെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഏല്പിട്ടുവേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കൂടുതലസ്വപ്നമതകൾക്കിടയായില്ല. ഇങ്ങിനെ ഓരോ വൈഷമ്യങ്ങളുണ്ടാകുമ്പോഴും മി. പീറ്റർ ചങ്ങനാശേരിയെപ്പറ്റിയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായത്തോടു കൂടി കഴിപ്പിക്കുവാൻ പരിഹരിക്കുകയും ചെയ്യുക പതിവായിരുന്നു. വയ്ക്കത്തു കിഴക്കേനടയൊഴിച്ചു, ബാക്കി റോഡുകളിൽ അവസ്ഥയ്ക്കു പ്രവേശനമനുവദിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട് അവസാനഘട്ടത്തിൽ കിഴക്കേനടയിൽ മാത്രമേ സത്യാഗ്രഹം നടക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. ഒടുവിൽ മഹാത്മജിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് ൧൧൦൧ വൃശികം ൮-ാംതീയതി അയിത്തോച്ചാടനക്കമ്മിറ്റി സത്യാഗ്രഹികളെ ശേഷിച്ച കിഴക്കേനടയിൽനിന്നുകൂടി പിൻവലിച്ചു. വയ്ക്കത്തത്തിന്റെ തെക്കുകിഴക്കുവശത്തുള്ള

സമൂഹം പരമ്പിന്റെ ഏതാനും ഭാഗവും, വടക്കുകിഴക്കുള്ള കറച്ച സ്ഥലവും, ദേവസ്വപമാവശ്യത്തിലേയ്ക്കും ഗവണ്മെന്റിൽ നിന്നും പൊന്നുംവില കൊടുത്തെടുക്കുകയും ആ സ്ഥലങ്ങൾക്കു പുറത്തുള്ളിന്റെ പുതിയ റോഡുകൾ വെട്ടി ക്ഷേത്രത്തിനു തെക്കും വടക്കുമുള്ള റോഡുകളെ കിഴക്കേഗോപുരംറോഡുമായി ബന്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങിനെ പുതുതായി വെട്ടിയ റോഡുകളിൽ ഗവണ്മെന്റ് എല്ലാ ജാതിക്കാർക്കും പ്രവേശനമനുവദിച്ചു. ക്ഷേത്രത്തിനു ചുറ്റുമുണ്ടായിരുന്ന പഴയ റോഡുകൾ അടഞ്ഞു തന്നെ കിടന്നെങ്കിലും, ഇതഭാഗത്തുനിന്നും വിട്ടുവീഴ്ചകൾ ചെയ്തവർ തയ്യാറായിരുന്നതുകൊണ്ടു വയ്ക്കും സത്യാഗ്രഹം ഏറ്റെടുക്കു വിജയത്തിലാണു കലാശിച്ചതെന്നു വേണമെന്നു കൽ പറയാം. എന്നാൽ പൂർണ്ണമായ സഞ്ചാരസൗകര്യം സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാനും, യഥാർത്ഥമായ വിജയം കരസ്ഥമാക്കുവാനും, തിരുവിതാംകൂറിലെ അവസ്ഥസമുദായങ്ങൾ പിന്നെയും ഭീഷകാലം കാത്തിരിക്കേണ്ടിവന്നു.

വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ നാമമാത്രമായ വിജയം കൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലെ സഞ്ചാരസൗകര്യപ്രശ്നത്തിനു പരിപൂർണ്ണമായ പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദിഷ്ടങ്ങളായില്ല. വയ്ക്കുംതെന്നതുപോലെ അവസ്ഥയ്ക്കു പ്രവേശനം നിരോധിച്ചിരുന്ന അനവധി ക്ഷേത്രറോഡുകൾ തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിരുന്നു. സുപ്രസിദ്ധമായ അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രത്തിനു ചുറ്റുമുള്ള റോഡുകൾ ഇതിലേയ്ക്കുദാഹരണങ്ങളായിരുന്നു. വയ്ക്കുംക്ഷേത്രസത്യാഗ്രഹം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ അമ്പലപ്പുഴക്ഷേത്രറോഡുകളിൽ പ്രവേശിച്ചു സഞ്ചാരസൗകര്യം സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള ഒരു ശ്രമം ചിലർ തുടങ്ങിയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഗാന്ധി—പിറു ഉടമ്പടിക്കുശേഷം വയ്ക്കുംതെന്ന സഞ്ചാരസൗകര്യപ്രശ്നം അധികൃതന്മാരുടെ അടിയന്തിരമായ ആലോചനയ്ക്കു വിഷയമായിരുന്നതുകൊണ്ടു കൂടുതൽ ദൃഢങ്ങൾ ഉടനടി ഉണ്ടാക്കുന്നതു് അനാചിതമായിരിക്കുമെന്നു പലർക്കു മിഥ്യപ്രായമുണ്ടായിരുന്നു. പോലീസ്കമ്മീഷണർ മി. പിറു ഈ അതനസംരംഭങ്ങളുടെ അനാശാസ്വതയെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി

പ്പെടുത്തി അയച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടേയും ടി. കെ. മാധവന്റെയും ശ്രമഫലമായി അമ്പലപ്പുഴയിലെ തെക്കേക്കര തലുക്കാലത്തേയ്ക്കു നിർത്തിവെച്ചു. എന്നാൽ ൧൦൧ ചിങ്ങത്തിൽ അവസ്ഥ അധികൃതരുടെ സഹായത്തോടുകൂടി അമ്പലപ്പുഴക്കേന്ദ്രറോഡ് കളിൽ പ്രവേശിച്ച് ഒരു ഘോഷയാത്ര നടത്തി. ക്ഷേത്രത്തിനു പടിഞ്ഞാറും തെക്കുമുള്ള റോഡുകളിൽ അവസ്ഥ നിർബാധമായി പ്രവേശനം ലഭിച്ചു. വടക്കും കിഴക്കുമുള്ള റോഡുകളെ സംബന്ധിച്ച ചില സമസ്തയാമാസ്ഥിതികന്മാർ കോടതിയിൽ സിവിൽക്കേസു ഫയൽ ചെയ്ത് ഒരു താല്ക്കാലികനിരോധനത്തരവിന് അപേക്ഷിച്ചു. എന്നാൽ ആലപ്പുഴ ജഡ്ജിയായിരുന്ന മി. ഭാസ്കരമേനവൻ പ്രസ്തുത അപേക്ഷ നിരസിക്കുകയും നിരസിക്കുകയാണു ചെയ്തത്.

സഞ്ചാരപാതയും സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻ വേണ്ടി നടത്തിയ മഹാനുഭവ സമാഹരണവും പരസ്യം കണ്ണുകളുടേയും അഗ്രഹാര പ്രവേശനമായിരുന്നു. വളരെ പുരാതനമായ കണ്ണുകളുടേയും ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു കിഴക്കോട്ടു പോകുന്നതും, ഇരുവശങ്ങളിൽ ബ്രാഹ്മണർ ഇടനിൽപ്പാടുന്നതുമായ ഓരോതൂണിനടിയിൽ അവസ്ഥ പ്രവേശം തടഞ്ഞിരുന്നു. ൧൧൦൦ ചിങ്ങത്തിൽ ടി. കെ. മാധവന്റെ നേതൃത്വത്തിലാണ് ഈ അഗ്രഹാര റോഡിൽ അവർ പ്രവേശിച്ചത്. അവസ്ഥ റോഡിൽ പ്രവേശിച്ചതോടുകൂടി ഇരുവശങ്ങളിലും താമസക്കാരായ ബ്രാഹ്മണർ ഒരു 'വടം കുറക്കുക കെട്ടി ഘോഷയാത്ര തടയുവാനുമായി എങ്കിലും, അന്നവിടെ ഡി. എസ്. പി-യായിരുന്ന ഡി. നാണുപിള്ളയുടെ നിരോധനസമിതി പോലീസുകാർ ഇടപെട്ടു മാറ്റുതടസ്സം നീക്കം ചെയ്തു. അവസ്ഥയുടെ ഘോഷയാത്ര നിർബാധമായി അഗ്രഹാരനിരത്തിൽക്കൂടി മുന്നോട്ടു സഞ്ചരിച്ചു. ബ്രാഹ്മണർ കപിതമായി സിവിൽക്കോടതിയെ അഭയം പ്രാപിച്ചു. കോടതി ആദ്യം നിരോധനാജ്ഞയുള്ള അപേക്ഷയനുവദിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി അവസ്ഥ വേണ്ടി കോടതിയിൽ ഫാജറായി നിരോധനാജ്ഞ നൽകിയുള്ള ഉത്തരവു പുറവിചാരണ ചെയ്യണമെന്നപേക്ഷിച്ചു. അതിന്റെ ഫലമായി ഒരിക്കൽ നിരോധനാജ്ഞ അനുവദിച്ചു കോടതിതന്നെ

പ്രീതി ഉത്തരവസ്ഥിപ്പെടുത്തി സർവ്വതരം അപേക്ഷ തള്ളി വിധിച്ചു. ഗ്രാമങ്ങൾ ഫൈക്കോടതിയിൽ അപ്പീൽ ചെയ്തിട്ടില്ല. ഫൈക്കോടതി കീഴ്ക്കോടതിയുടെ ഭരണ കമ്മിറ്റി ഉത്തരവ് കേൾക്കുകയും ചെയ്ത് ഒരു താൽക്കാലികനിയമം നടപ്പാക്കി അനുവദിച്ചു. എന്നാൽ ഫൈക്കോടതിയിലെ നിരോധനമന്ത്രവിന്റെ വ്യാപ്തിയിൽ ഈടവല്ലാത്ത മറ്റ് അപ്രസ്താവ്യങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ലാത്തതിനാൽ പല തർക്കങ്ങൾ, കറവർ മുതലായ അധീനതാതികൾക്ക് വിവാദ റോഡുകളിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുവാൻ യാതൊരു തടസ്സവുമുണ്ടായിരുന്നില്ല.

വയലും സത്യാഗ്രഹത്തിനുമേൽ നടന്ന സഞ്ചാരസാധന ന്യായസമരങ്ങളിൽ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമർഹിക്കുന്നതു ശ്രീമതി സത്യാഗ്രഹമാണ്. ൧൧൦൧ മേടത്തിൽ ഡാക്ടർ എം. ഇ. നായിഡുവിന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ അബ്ദുൾ നിസാമിപ്പെട്ടി എന്ന ശ്രീമതി ക്ഷേത്ര റോഡുകളിൽ കൂടി സഞ്ചരിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. മേടം ൨൩-ാം തീയതി സത്യാഗ്രഹികൾ ക്ഷേത്ര റോഡുകളിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോൾ സർവ്വതരം കൂട്ടുകൂടി റോഡിലിരുന്ന് ഏതിർസത്യാഗ്രഹം നടത്തി അബ്ദുൾ തടഞ്ഞു. തന്മൂലം സത്യാഗ്രഹികൾക്കു മുന്നോട്ടു നീക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. പോലീസുകാർ പാലൂർ അംഗീകരിച്ച അനുഭാവപൂർവ്വമായ നയം ശ്രീമതിയെ തടയുവാൻ വൈദുഷ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു. ഇതു ഗവണ്മെന്റുപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള ഒരു വലിയ കൃത്യവിലോപമാ യിരുന്നു. ഗവണ്മെന്റിന്റേയും, സർവ്വതരം അധീനതാതികളുടേയും ദീർഘകാലമായ നില പ്രതിഷേധിച്ചുവെന്ന് ഒരു സത്യാഗ്രഹ സമരം അത്യന്താപേക്ഷിതമായിത്തീർന്നു.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഡാക്ടർ നായിഡുവും, ടി. കെ. മാധവനും ചങ്ങനാശേരിയെ നേരിട്ടു കണ്ടു ശ്രീമതിയെ വിഷമപ്രസ്ഥിതിയിൽ ഗവണ്മെന്റുമായി ഇടപെട്ട് അഭിമാനകരമായ ഒരു തീരുമാനമുണ്ടാക്കണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി ഉടൻ മി. പിറുമായി ഒരു അഭിമുഖസംഭാഷണം നടത്തി. വിണ്ടും സത്യാഗ്രഹമാരംഭിച്ചതിൽ മി. പിറു അസംതൃപ്തി പ്രകടിപ്പിച്ചു എങ്കിലും, പൊതുവേ അനുഭാവപൂർവ്വമായ ഒരു മറുപടി യാണുദ്ദേശം നൽകിയത്. അനന്തരം ചങ്ങനാശേരി അന്നു

ദിവാൻജിയായിരുന്ന വാട്സിനെ കണ്ടു സത്യാഗ്രഹി കളുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ സമർപ്പിച്ചു. ദിവാൻജി അവർണ്ണയുടെ സഞ്ചാരസാമ്പത്തികതയ്ക്കുള്ള അവകാശവാദത്തെ പൂർണ്ണമായി അനുകൂലിക്കുകയും അതിലേയ്ക്കു വേണ്ടതു പ്രവർത്തിച്ചുകൊള്ളാമെന്നറപ്പുനൽകുകയും ചെയ്തു.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ മി. ഹിററിഡ് അവധിയെടുത്ത് ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു പോകുന്നു ആവശ്യം നേരിട്ടു. മി. ആർ. കെ. ഉണ്ണപിള്ളയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനന്തരഗാമിയായി ചാട്ടു വഹിച്ചത്. ഹിററിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു മി. ആർ. കെ. ഉണ്ണപിള്ളയും, ഹുചിത്രം സത്യാഗ്രഹത്തെക്കുറിച്ചു ന്യായമായ ഒരു തീരുമാനമാനുമുണ്ടാക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ ഒരു സൂക്ഷ്മ പ്രദർശിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം ദേവസ്വപദധികാരികളുമായി പല എഴുത്തുകത്തുകളും നടത്തി. ചങ്ങനാശേരി ദിവാൻജിയെയും, ദേവസ്വപങ്കുമ്മീഷണറേയും അടിക്കടി കണ്ടു അവസാനതീരുമാനത്തിനുള്ള ശുഭങ്ങൾ തപരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പുറം ചില നിരന്തരങ്ങളോടുകൂടി റോഡുകൾ തുറന്നുകൊടുക്കുവാനുള്ള ആലോചനകൾ മിക്കവാറും പൂർത്തിയായി. എങ്കിലും, ഈ ശുഭങ്ങളൊന്നുംതന്നെ ഫലപ്രദമായില്ല. ഹുചിത്രംക്ഷേത്രറോഡുകൾ അവർണ്ണയ്ക്കു നിരോധിതങ്ങളായിത്തന്നെ തുടന്നു. എഴുത്തുകത്തുകൾ മുറയ്ക്കു നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു എന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. അവ ഫലപ്രദങ്ങളാകാതിരുന്നതിനുള്ള കാരണങ്ങൾ ഇപ്പോഴും അജ്ഞാതങ്ങളാണ്. ഈ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ ചങ്ങനാശേരി ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ചിരുന്നുവെന്നു തുടൻ മറ്റൊന്നും പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞതു മില്ല.....

സംഭവബഹുലമായിരുന്ന നാലു വർഷങ്ങൾ പിന്നെയും കഴിഞ്ഞു. മഥാരി-ൽ ഹുചിത്രം സഞ്ചാരസാമ്പത്തികതയ്ക്കു വേണ്ടി വീണ്ടും ഒരു സത്യാഗ്രഹം നടന്നു. അന്നും ഗവണ്മെൻറു നിഷ്പക്ഷനിർവ്വഹണത്തിലായിത്തീർന്നു. സമാധാനലംഘനത്തിന്റെ പേരിൽ സത്യാഗ്രഹികളെ ഒന്നൊന്നായി അറസ്റ്റുചെയ്തു ജയിലിലടച്ചു. സത്യാഗ്രഹികളുടെ പേരിൽ പോലീസുകാർ ഫയൽ ചെയ്ത കേസിൽ ചങ്ങനാശേരി

രിയെ ഒരു സാക്ഷിയായി വിസ്തരിച്ചു. അന്ന് ഒരു ഫൈനക്കോട് തിരുപ്പിറയായിരുന്ന അദ്ദേഹം ൧൧൦൧-ൽ നടന്ന ഇംഗ്ലീഷ്-സത്യാഗ്രഹത്തിൽ താൻ വഹിച്ച പങ്കിനെപ്പറ്റി വ്യാഖ്യാനം ചെയ്തുകൊടുത്തു. കോടതിയിൽനിന്നും പ്രതികരണങ്ങൾ വരുത്തി വിട്ടു വിധി പ്രസ്താവിച്ചു. പക്ഷേ അതുകൊണ്ടും സഞ്ചാരസൗകര്യപ്രശ്നത്തിന് യാതൊരു പുരോഗതിയുമുണ്ടായില്ല. വിവാദ റോഡുകളുടെ അറ്റത്തിൽ തീണ്ടൽപലകകൾ നൂതനമായി സ്ഥാപിക്കുവാനാണ് അധികാരികളുടെ തീരുമാനം. അനന്തരം ൧൯൩൪-ൽ മഹാത്മാഗാന്ധി തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചു. വേളയിലാണ് ജാതിമതഭേദഭേദം സകല പൗരന്മാർക്കും പ്രവേശനമില്ലാത്ത യാതൊരു സ്ഥാപനങ്ങളിലും സംഭവിക്കുന്നതിന് പാതയുതൽ മിലവാക്കുകയുണ്ടായത്. തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റ് ഒരു വിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു. പ്രസ്തുത ഉത്തരവ് ഉജ്ജ്വലപ്പെടുത്തുവാനായി വീണ്ടും ൧൯൩൪ മേയ് സത്തിൽ അവിനയകൾക്കു പ്രവേശനമുള്ള എല്ലാ സ്ഥാപനങ്ങളിലും, എല്ലാ വിനയകൾക്കും പ്രവേശനം നൽകിക്കൊണ്ടു മഹാത്മാജി അവിനയകൾക്കു പ്രവേശനം വിളക്കിക്കൊണ്ടു ഇംഗ്ലീഷ്-സത്യാഗ്രഹത്തിൽ ഉത്തരവ് നൽകുന്നതായിരുന്നു.

വക്കംസത്യാഗ്രഹത്തിനുശേഷം ടി. കെ. മാധവൻ തന്റെ ഉത്തരവ് പട്ടണത്തിനിടക്ക് സഞ്ചരിക്കുന്നതിൽ അല്പകാലം താമസിക്കുകയുണ്ടായി. അന്ന് ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെപ്പറ്റി ഗാന്ധിജിയുമായി അദ്ദേഹം ആലോചനകൾ നടത്തി. ആലോചനാനന്തരം ഗാന്ധിജി ഒരു സന്ദേശങ്ങൾ മാധവനെ എല്പിക്കുകയുണ്ടായി. അവയിലൊന്ന് തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റിനും പ്രജാസഭയ്ക്കും, മറ്റൊന്ന് പൊതുജനങ്ങൾക്കുമായിട്ടാണ് ഗാന്ധിജി ഉദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. ഗവണ്മെന്റിനെയും പ്രജാസഭയെയും ഉദ്ദേശിച്ച് അദ്ദേഹം നൽകിയിരുന്ന സന്ദേശം താഴെ ചേർക്കുന്നു.

“ക്ഷേത്രങ്ങൾക്കു ചുറ്റുമുള്ള റോഡുകൾ അസ്വസ്ഥതയോടെ വിളക്കുപെട്ടുവരുന്നതായ ആളുകൾ ഉപയോഗിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റി അനുവർത്തിക്കപ്പെട്ടതായ നടപടികളിൽ തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റ് അനുഭവമുണ്ടാകാത്തതാണ്. എന്നാൽ ഇതവർക്കു

ചെയ്യുവാൻ കഴിയുന്നതിന്റെ പരമാവധിയല്ല. ആ നന്മത്തെ യുക്തിക്കനുസരണമായ വിധത്തിൽ തുടർന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളിലും മറ്റും സകല പൊതുസ്ഥാപനങ്ങളിലും അതിത്തലാതിക്കാക്കും മറ്റുമുള്ളവർക്കും തുല്യമായ അവകാശങ്ങളോടുകൂടി പ്രവേശിക്കുവാൻ സാധ്യമാക്കിത്തീർക്കുന്നതിന് തീരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റിനും പ്രജാസഭയ്ക്കും ധൈര്യമുണ്ടാകുമെന്നു ഞാൻ പ്രത്യാശിക്കുന്നു."

അക്കാലത്തെ പ്രജാസഭയിൽ ടി. കെ. മാധവനും അംഗമായിരുന്നു. ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെപ്പറ്റി പ്രജാസഭയിൽ നിവേദനം ചെയ്യണമെന്നും, ആയവസരത്തിൽ ഗാന്ധിജിയുടെ സന്ദേശത്തെ ഗവണ്മെന്റിനെ ഏല്പിക്കാമെന്നും, ആണ് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. എന്നാൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെപ്പറ്റി നിവേദനം ചെയ്യുവാൻ ഗവണ്മെന്റദ്ദേഹത്തിനുമതി നിഷേധിച്ചു. നീതിരഹിതമായ ഈ നിർദ്ദേശത്തെ പ്രതിഷേധിച്ചു പ്രജാസഭയിലെ സാമാജികസ്ഥാനമദ്ദേഹം രാജിവച്ചു. ഗാന്ധിജിയുടെ സന്ദേശം അഞ്ചുമാസം മുമ്പായിരുന്നു എഴുതിയത്. എന്നാൽ ഗാന്ധിജി പൊതുജനങ്ങൾക്കായി നൽകിയ സന്ദേശത്തെ അദ്ദേഹം വഴിതടയാത്തും ഉപയോഗിച്ചു. ചഴലിക്കാറ്റുപോലെ രാജ്യത്തെ ആക്രമിക്കുകയെന്ന പ്രചണ്ഡമായ ഒരു പ്രക്ഷോഭണപരിപാടിയുടെ നാനിയായി ഈ സന്ദേശത്തെ പൊതുജനസമക്ഷം സമർപ്പിക്കണമെന്നാണ് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. ഗാന്ധിജിയുടെ സന്ദേശമിതായിരുന്നു.

"തിരുവിതാംകൂറിലെ സമുദായപരിഷ്കാരപ്രവർത്തകന്മാർ അതിത്തന്നെ സംബന്ധിച്ച് അഭിനന്ദനീയമാവശ്യം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. മതപരമായി കൂടുതൽ ചിന്തിക്കുമ്പോൾ അതിന്നും ഹിന്ദുമതത്തിലെ എന്തെങ്കിലും വലിയ ഒരു കരുതലാണെന്നുള്ള ബോധ്യം എനിക്കു വർദ്ധിച്ചുവരുന്നു. എന്നാൽ ഓരോ പൊതുവിദ്യാലയവും ഓരോ ക്ഷേത്രവും അതിത്തക്കം എന്നു വിളിച്ചുവരുന്നവർക്കു മറ്റു ഹിന്ദുക്കൾക്കുള്ളതിനോടു തുല്യമായ അവകാശങ്ങളോടുകൂടി തുറന്നുകൊടുക്കപ്പെടുന്നതുവരെ സമുദായപരിഷ്കാരത്താക്കൾ വിട്ടുമാറിയില്ലെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു"

സഞ്ചർമ്മതി.

21-1-26.

എം. കെ. ഗാന്ധി.

അധികാജപത്തിൽനിന്നു വരുന്ന സന്ദേശങ്ങൾ രാജകീയാധിപങ്ങളോടുകൂടി നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലെ ഭരണാധികാരികൾ സ്വീകരിക്കുകയെന്നു് ഒരു ചടങ്ങു്. ലോകൈകവന്ദ്യനായ ഗാന്ധിജി തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾക്കു നൽകിയ സന്ദേശം തത്തുല്യമായ ആധിപത്യങ്ങളോടുകൂടിത്തന്നെ സ്വീകരിക്കുവാനാണു് പൊതുജനങ്ങൾ തീർച്ചയാക്കിയതു്. മ. മ. കോ. മൻ-ാം തീർപ്പതി തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ച് ഒരു ക്ഷേത്രപ്രവേശനപാർശ്വർ നടത്തി ഗംഭീരമായ ആധിപത്യങ്ങളോടുകൂടി ചെമ്മുളകുൾ ഗാന്ധിജിയുടെ സന്ദേശത്തെ സ്വീകരിച്ചു. മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയാണു് ആ സമ്മേളനത്തിലാദ്യം വന്നിരുന്നതു്. ക്ഷേത്രപ്രവേശനം സംബന്ധിച്ചാലായാലും പ്രമാണമോലികൾ നടത്തുവാൻ ചങ്ങനാശേരി അദ്ധ്യക്ഷനായും, ടി. കെ. മാധവൻ സിക്രട്ടറിയായും ഒരു കമ്മിറ്റി ആ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു രൂപവൽക്കരിച്ചു. സർവ്വാറിന്ദ്രശാസ്ത്രം കമ്മറ്റി വിപുലമായ ഒരു പ്രവർത്തനപരിപാടി നിർമ്മിച്ചു പ്രക്ഷോഭനേമാരംഭിച്ചു. എന്നാൽ ഈ ഘട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി ഗവണ്മെന്റോടുകൂടി സ്വീകരിച്ചതു കൊണ്ടു പ്രക്ഷോഭങ്ങളും തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാൻ അദ്ദേഹം തീരുമാനം കഴിഞ്ഞില്ല. എസ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗത്തിന്റെ സംഘടനാപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ വ്യാപൃതനായിരുന്നതു കൊണ്ടു, മുഴുവൻസമയവും ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭത്തിന്നു വിനിയോഗിക്കുവാൻ മാധവനും ഇക്കാലത്തു കഴിഞ്ഞില്ല. എങ്കിലും പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടുതന്നെ ഇരുന്നു. മ. മ. കോ. മാധവന്റെ അകാലനിർമ്മാണത്തിന്ദ്രശാസ്ത്രം ക്ഷേത്രപ്രവേശന സംരംഭങ്ങൾ മനീഷിപ്പിച്ചുപോയി.

അദ്ധ്യായം ൨൮

പ്രജാവത്സലനായിരുന്ന ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് മൺമുഖം-ൽ നാടന്മാർക്കിടയിലും, അന്ന് ഒരു ബാലനായിരുന്ന ശ്രീചിത്തിരതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു സ്ഥാനാരോഹണം ചെയ്തതും ഇതിന്നു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു പ്രായപൂർത്തി വന്നിട്ടില്ലാതിരുന്നതിനാൽ സീനിയർമഹാരാജാവി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു വീടൻമുഖം എന്ന നിലയിൽ ഭരണഭാരം കയ്യേറ്റു. ഇതിന്നുശേഷം അദ്ധികാലത്തിനുള്ളിൽ മി. ടി. രാഘവസ്വാമി തിരുവിതാംകൂറിലെ ദിവാൻപദത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചു. മി. രാഘവസ്വാമി ദിവാൻപദമൊഴിയുന്നതിന്നു മുൻപുതന്നെ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ ഉദ്യോഗമൊഴിയുന്ന മി. സുബ്ബയ്യയ്ക്കു പകരം ലാഭമവറായി നിയമിക്കുവാൻ വേണ്ട നടപടികൾ ആരംഭിച്ചിരുന്നു. മി. രാഘവസ്വാമിയുടെ ഭരണകാലത്തു ചങ്ങനാശേരി, ഗവണ്മെൻറിന്റെ അനീതിപരങ്ങളായ ഭരണക്രമങ്ങളെയും, സ്വേച്ഛാപരമായ നയങ്ങളെയും നിർദ്ദയമായും പശുഷമായും വിമർശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു എങ്കിലും, അദ്ദേഹം നെറിലധികം രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ നേതൃത്വംതന്നെ വഹിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും, അതുകൊണ്ടൊന്നും രാജ്യതന്ത്രജ്ഞനായ മി. രാഘവസ്വാമിയ്ക്കു വ്യക്തിപരമായ യാതൊരു വിരോധവും ചങ്ങനാശേരിയോടുണ്ടായിരുന്നില്ല. നേരെ മറിച്ചു ചങ്ങനാശേരിയേപ്പോലെ സ്വതന്ത്രചിന്തനും പൊതുക്കാര്യ തല്പരനും, സ്ഥിതിമാനമായ ഓളിന്റെ സേവനം എപ്പോഴും ഏതൊരു ഗവണ്മെൻറിനും ഒരു വലിയ പിൻബലമായിരിക്കുമെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ട വിശാലവീക്ഷണവും അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ടായിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയലോകത്തു വ്യക്തിപരമായ ചിന്തകൾക്കു സ്ഥാനമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടു, തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതം മലിനപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശേരിയുടെ രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളെ ശ്രീമൂലംതിരുനാൾ തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു കൂടി പലപ്പോഴും മനസ്സിലു വലിയ ശല്യമുണ്ടാക്കിയിരിക്കാമെങ്കിലും, സമുദവിസ്തുതിയുള്ള ഒരു

വിശാലവൃത്തത്തിന്റെ ഉടമസ്ഥനായിരുന്ന തിരുമനസ്സി-
 ലേയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരിയോടുണ്ടായിരുന്ന സന്താനോഭാവത്തിന്
 ഒരിയ്യലും ഒരു കുറവും സംഭവിച്ചിരുന്നില്ല. അത്ര വളരെ ഉദാ-
 മോയ ഒരു ചിത്തമാണു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്നത്.
 ചങ്ങനാശേരി പലപ്പോഴും തിരുമനസ്സിനെ മുഖം കാണിച്ചി-
 ട്ടുണ്ട്. മൺവ-വരെ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കു
 കല്പിച്ചോണപ്പുക നരകക പതിവായിരുന്നു. തൊണ്ണൂററി
 എട്ടിൽ എന്തോ കാണവശാൽ അതു നരകകയുണ്ടായില്ല.
 ചങ്ങനാശേരി ഒരു തികഞ്ഞ രാജദത്തനായിരുന്നു. ഒരു ഇംഗ്ലീ-
 ഷുകാരന് രാജാധമാനത്തോടുള്ള മനോഭാവമാണു തനിക്കു
 മുള്ളതെന്ന് അദ്ദേഹം പലപ്പോഴും പറയാറുണ്ട്.

ദിവാൻ മി. രാഘവയ്ക്കു ഉദ്യോഗമൊഴിഞ്ഞുപോകുമ്പോൾ
 ചങ്ങനാശേരിയെ ലാഭമെമ്പറായി നിയമിക്കുവാനുള്ള നപെടി
 കൾ പുത്തിയായിരുന്നില്ല. മി. രാഘവയ്ക്കു മുൻ അനന്തരഗാ-
 മിയായി ആർ ഉള്ളപ്പിള്ള അഫീഷിയേറ്ററിംഗ് ദിവനായി
 നിയമിക്കപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിരമനം സംബന്ധിച്ച
 മേൽനടപടികളൊന്നുംതന്നെ ആർ. ഉള്ളപ്പിള്ള ശ്രദ്ധകയ-
 ണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടു അക്കലിനെതൊരു നിയമനവും നട-
 പ്പിൽ വന്നില്ല.

ആർ. ഉള്ളപ്പിള്ള ചാഞ്ചട്ടയ്ക്ക് അധികനാൾ കഴിയു-
 ന്നതിനു മുൻപു തിരുവിതാംകൂർ ദിവാനായി വാട്ട്സ്
 എന്നൊരു ധ്വജ ശീതയിൽനിന്നു തിരിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നോ,
 തിരിക്കുവാൻ പോകുന്നു എന്നോ ഉള്ള കിംവദന്തികൾ രാജ്യ-
 മെങ്ങും പ്രചരിച്ചു. ഇദ്ദേഹം, അന്നു വിമൻസ്കാളജീപ്പിൻ
 സിപ്പാളായിരുന്ന മിസ്സ് വാട്ട്സിന്റെ ഒരു അടുത്ത ബന്ധു-
 വാണെന്നും തിരുവിതാംകൂറിലാണ് അദ്ദേഹം ജനിച്ചവളെന്ന്
 തെന്നും, ബ്രിട്ടീഷ് ഇൻഡ്യയിൽ ഒരുയന്റ ഉദ്യോഗം മേിച്ച്
 അതിൽനിന്നു വിരമിച്ചതിനുശേഷം അക്കാലത്തു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ
 വിശ്രമമനുഭവിക്കുകയായിരുന്നു എന്നും, മറ്റുമുള്ള പല ശ്രുതി-
 കളും പറഞ്ഞു. ദിനപ്രതിയെന്നപോലെ ഈ കിംവദന്തികൾക്കു
 പ്രാബല്യം വളിച്ചുവന്നു. അംഗീകാരവും പ്രതിഷേധവും ഇട

ക്രൂരിൽ ദിവാൻദ്വാരം വഹിക്കാവുന്ന ഏതെങ്കിലും വരുന്നതു നിശ്ചയമായും ഈശ്വരന്റെ താല്പര്യങ്ങൾക്കു മോഷ്ടകമാണ്. ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ ഈശ്വരസമുദായത്തിൽനിന്നും തിരുവിതാംകൂർദിവാൻജിയുദ്വാരത്തിനകത്തുള്ള ഒരു ഉണ്ടാകുമ്പോൾ ഈ മാമുൽ അയാൾക്കു തടസ്സമായിത്തീരും. അതിനാൽ ഈ മാമുൽ എത്രയും വേഗത്തിൽ ഇല്ലാതാക്കുവാൻ സാധിക്കുമോ അത്രയും നീക്കംകൾ നല്ലതാണ്. ഈ ഉപദേശം ആ ഈശ്വരനേതാവിനെ അല്പമൊന്നുവരുപ്പിച്ചു. ഇത്ര നിഷ്പക്ഷമായും നിസ്വാർത്ഥമായും ഉള്ള ഉപദേശം നരകവാൻ സന്നദ്ധനായും ചെയ്തുവരുമുള്ള ഒരു സമ്പന്നനേതാവുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞില്ല. എങ്കിലും സമ്പന്ന ഹിന്ദുക്കളുടെ ഇടയിൽ പ്രത്യേക താല്പര്യങ്ങൾക്കു വിരുദ്ധമായി, രാജ്യത്തിന്റെ വിപുലമായ താല്പര്യങ്ങളെ അഭിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ള ഒരുപദേശമാണു ചങ്ങനാശേരി നരകിയത്. അദ്ദേഹത്തിന് അങ്ങനെയൊരു ഉപദേശമല്ലാതെ നരകവാൻ സാധ്യമായിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശേരി ഒരു സമുദായസേവകനായിരുന്നു. പക്ഷെ അദ്ദേഹം ഒരു സമുദായവാദിയായിരുന്നില്ല. സമുദായസേവനത്തലമെ കാഴ്ചയായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വീക്ഷണശക്തിയെ മറച്ചിരുന്നുമില്ല. കാഴ്ചത്തിന്റെ വിപുലമായ താല്പര്യങ്ങളെ അദ്ദേഹം വിസ്മരിച്ചിരുന്നുമില്ല. ഈശ്വരസമുദായം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചു.

ദീർഘമായ ആലോചനയ്ക്കുശേഷം, തിരുവനന്തപുരത്തെ സമ്പന്നനേതാക്കന്മാർ വാട്ട്സിന്റെ നിയമനത്തെ സംബന്ധിച്ചു സ്വീകരിച്ചിരുന്ന ദേശീയവിരുദ്ധമായ നിലയെ, എത്രക്കുവാൻതന്നെ ചങ്ങനാശേരി തീരുമാനിച്ചു. പ്രസ്തുത നിയമനം സംബന്ധിച്ചു തനിക്കുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ വിശദമാക്കിക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹം മദ്രാസിലെ ഹിന്ദുപത്രത്തിൽ ഒരു ലേഖനമെഴുതി. തിരുവിതാംകൂർദിവാൻജിയാകുന്നതിനുള്ള മറ്റൊരായോഗ്യതകളും വാട്ട്സിനുള്ളിൽ അദ്ദേഹം ഒരു സമ്പന്ന ഹിന്ദുവല്ലെന്നുള്ളതു, പ്രസ്തുത സ്ഥാനലബ്ധിക്കു തടസ്സമായി നിന്നുകൂടുന്നതായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരി ആ ലേഖനത്തിൽ സ്വീകരിച്ചു വാദഗതി.

വാട്ട്സ് യഥാകാലം തിരുവിതാംകൂറിലെത്തി റിവാൻ പദം കയ്യാ. പ്രതിഷേധസപാക്കൾ താനേ നിലച്ചു. തൽസ്ഥാനത്തു മംഗളപത്രങ്ങളും സപീകരണങ്ങളും പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. തിരുവനന്തപുരത്തു ചങ്ങനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ യോഗത്തിൽ വച്ചായിരുന്നു ചാർജെടുത്തതിനു ശേഷം ആദ്യത്തെ സപാഗതപത്രം വാട്ട്സിനു സമർപ്പിച്ചത്.

വാട്ട്സിന്റെ ഭരണകാലത്താണ് കപ്രസിദ്ധമായ വടൻ മാനപ്പത്രമുല്പേക്ഷൻ നടപ്പിലാക്കിയത്. വിദ്യാത്ഥിവേദ മി. രാമവയ്യായുടെ ഭരണത്തെയെന്നപോലെ വാട്ട്സിന്റെ ഭരണത്തെ എന്നേയ്ക്കുമായി കളങ്കപ്പെടുത്തിയത് ഈ നിയമനിർമ്മാണമായിരുന്നു. സ്വദേശാഭിമാനി കെ. രാമകൃഷ്ണ പിള്ളയെ നാടുകടത്തിയതൊഴിച്ചാൽ, വാട്ട്സിന്റെ പത്ര മൂലമേ പത്രം നടപ്പിൽ വന്നതുവരെ, തിരുവിതാംകൂറിൽ മറ്റു തൊരു സ്വതന്ത്രരാജ്യത്തിലുമെന്നപോലെ പത്രം നടത്തുവാൻ ഒരു പൗരാവകാശം അനിയന്ത്രിതമായിത്തന്നെ നിലനിന്നു വന്നു. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ നാടുകടത്തുന്ന വിഷയത്തിൽ ഗവണ്മെൻറു സപീകരിച്ച നന്മ എത്ര വളരെ ആക്ഷേപാർഹമായിരുന്നു എങ്കിലും ഒരു വ്യക്തിയെയല്ലാതെ ഒരു രാജ്യത്തെ ആകമാനം ശിക്ഷിക്കുന്ന ഫലം ആ നടപടിയിലുൾക്കൊള്ളിച്ചിരുന്നില്ലെന്നൊരു മെച്ചം അതിനുണ്ടായിരുന്നു. നിലവിലിരുന്ന ശിക്ഷാനിയമങ്ങളനുസരിച്ചു പാസ്യമായി കോടതിയിൽ വിസ്തരിച്ച ശിക്ഷ കല്പിക്കുമ്പോൾ ആതനമായ ഒരു വിളംബരം തന്നെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു യാതൊരു വിചാരണയും കൂടാതെ രാമകൃഷ്ണപിള്ളയെ നാടുകടത്തിയതാണ് പ്രതിഷേധത്തിനു കാരണമാക്കിയത്. എന്നാൽ ഒരു നിയമം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു രാജ്യത്തെ പൗരസപാതന്ത്രത്തെ ആകമാനം ശപാസം മുട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു അഭിനന്ദനാർഹമായിരുന്നു. വാട്ട്സിന്റെ പത്രമാണെന്നിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ പത്രപ്രവർത്തനസപാതന്ത്രത്തിന്റെ മുഖട്ടിൽ കത്തിവയ്ക്കുകയാണു ചെയ്തത്. അതു തുടലാം അനീതിപരമായ ഒരു പൗരാവകാശശപാസനമായിരുന്നു. ഗവണ്മെൻറിനു ഒരു പത്രപ്രവർത്തന

കുമാറ് അത്തരം രൂപയിൽ കവിമാർ ഒരു തുക കെട്ടി വച്ചു ലൈസൻസ് എടുക്കണമെന്നുവശ്യപ്പെടുന്നതിനും, ഏത വസരത്തിലും കോടതി മുഖവായയ്ക്കു യാതൊരു വിചാരണയും കൂടാതെ എക്സിക്യൂട്ടീവിന്റെ സേപാമായികരം ഉപയോഗിച്ച് ആ തുക കണ്ടുകെട്ടുന്നതിനുമുള്ള അധികാരം ഈ ഭരണ നിർമ്മാണങ്ങളു സിദ്ധിച്ചു. സിദ്ധിച്ച പട്ടാളവർക്കും അന്നു തിരുവിതാംകൂറിൽപ്പണ്ടായിത്തന്നിട്ടുള്ള പാലത്തു പരമാർത്ഥമായിരിക്കുമ്പോഴും, ഇക്കാര്യം ഒരു ന്യായനീതിയും സൃഷ്ടിച്ചു പൗരസമാന്യതയെ ഹനിക്കുവാൻ ഒരു വശം ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായിത്തന്നിട്ടു. അപ്പോഴായിട്ട് പട്ടാളവർക്കു നാം ശിക്ഷിക്കുവാൻ ഗവൺമെന്റിന്റെ അനുമതി വകപ്പെടുത്തു സുഖമായി ശിക്ഷിക്കുന്നതിനായിട്ടു. വാട്ട്സിന്റെ പത്രാളാലേക്ക് തിരുവിതാംകൂറിൽ പൊതുജനങ്ങളുടെ പൗരസമാന്യതയെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കുതന്നെയുള്ളതെന്നു എന്നു വേണമെന്നിൽ പാലം. ഇതു മനസ്സുള്ള ഇടയിൽ വലിയ ക്ഷോഭമുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിലെ പത്രമാണിതുമതിനെതിരായുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളുണ്ടായിട്ടു. തിരുവനന്തപുരത്തു മടങ്ങോശി പാർലമെൻ്റിലുള്ളതുകൾ അല്പക്ഷതയിൽ ഗംഭീരമായ ഒരു പൊതുയോഗം കൂടി ഈ നിരന്തര മോഷണത്തെ പ്രതിഷേധിച്ചു. വാട്ട്സിന്റെ ആദ്യത്തെ സപീകരണയോഗത്തിലായപ്പോൾ വാട്ട്സിന്റെ മടങ്ങോശിതന്നെയാണ് ഈ പ്രതിഷേധയോഗത്തിലും ആദ്യം വന്നിരുന്നത്. വാട്ട്സിന്റെ നിരന്തരത്തെ പ്രതിഷേധിക്കുവാനുദ്ദേശം ഉദ്യമം നായില്ലെന്നുമാത്രമല്ല, ആ നിരന്തരത്തെ നീതികരിക്കുവാനും വാട്ട്സിനു ഹാർട്ടമായ സമാഗതമുള്ളവാനും അദ്ദേശം ഉണ്ടായില്ല. എന്നാൽ വാട്ട്സിന്റെ ദാഹം പൗരസമാന്യതയെ ഹനിക്കുമായിത്തീരുന്നതെന്നു യോഗ്യപ്പെടുത്താൻ അതിനെ പ്രതിഷേധിക്കുവാൻ പൊതുജനങ്ങളുടെ മുന്നണിയിലുദ്ദേശം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. വർത്തമാനപത്രാളാലേക്ക് നട്ടു ലെസ്സണമെന്ന മഹാനാണി റിപ്പോർട്ട് തിരുമനസ്സിനോടുകൂടിയ കോണ്ടാ, ഗവൺമെൻ്റിൽനിന്ന് ഈ ആദ്യത്തെ തുകയായ ഒരു മറുപടി ലഭിക്കാതിരുന്നാൽ നിരന്തരസമാന്യതയെ പേക്ഷിക്കുന്നതുമുണ്ടായുള്ള എല്ലാ വ്യവസ്ഥാപിതമാർഗ്ഗങ്ങളും അവലംബിച്ചു പൗരസമാന്യത പുനഃസ്ഥാപിച്ചു കിട്ട

വാൻ വേണ്ടതു ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കു നിയമസഭാസാമാജികന്മാർ സന്നദ്ധരായിരിക്കണമെന്നത് ബോധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും, പ്രസ്തുത ഭാഗത്തിൽ, പ്രമേയങ്ങൾ പാസ്സാക്കി. ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ച് ശക്തിയായ പൊതുജനാഭിപ്രായം പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനും, ആവശ്യമായ നടപടികൾ തുടരുന്നതിനും, പി. കെ. നാരായണപിള്ള അദ്ധ്യക്ഷനായും, മെ. എ. കെ. പിള്ള, ഡി. നാരായണപിള്ള, എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള തുടങ്ങിയവർ അംഗങ്ങളായും ഒരു കമ്മറ്റിയെ നിയമിക്കുവാൻ ചെയ്തു.

വ്യക്തിപരമായ അഭിപ്രായഭിന്നതകൾ വിന്യസിച്ചു തീരുന്നതപ്രകാരം മഹാരാജാർ ഒന്നിച്ചുമേസ് ഏകകണ്ഠമായി ഒരു ഗവണ്മെൻറനടപടിയിൽ പ്രതിഷേധം രേഖപ്പെടുത്തിയ രാപ്പുർവാവസരമായിരുന്നു ഇത്. ചങ്ങനാശേരി, മി. മജ്ജർ, പി. കെ., മി. ടി. കെ. തുടങ്ങിയ പ്രബലന്മാരായ പൊതുജനപ്രമാണികൾ എല്ലാത്തന്നെ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നു. മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്കു തീരുന്നതപ്രകാരം പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരുന്ന ധാർമികശക്തിയുടെ ഒരു മഹാവിജയമായിരുന്നു ഇത്. ഈ സമ്മേളനത്തെ അഭിമുഖീകരിച്ചുകൊണ്ടു മി. മജ്ജർ ചെയ്ത ഗാഭീരമായ പ്രസംഗം വികാശവിക്കുവാൻ ഏതെങ്കിലും ഉദാഹരണങ്ങളോടുകൂടി മാത്രമേ ശ്രോതാക്കൾക്കു ഹൃദിക്ഷവാൻ കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. മി. മജ്ജറിനെപ്പോലുള്ള ഒരു വാഗ്ദീപ്തിസമ്പന്നന്റെ ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണം തീരവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിന് എത്ര വൻപിച്ച ഒരു നേട്ടമായിരുന്നെന്നു എന്നു അന്യന്മാർമാളിലെ പത്രമർദ്ദനപ്രതിഷേധയോഗം വെളിപ്പെടുത്തി. മി. മജ്ജറിന്റെ പ്രക്ഷോഭനകമായ പ്രസംഗത്തിന്റെ ഉത്തരമായ താലകൾ ഔദ്യോഗികമണ്ഡലങ്ങളിൽ അത്യന്തശക്തിയോടെ ചെന്നെത്തിയപ്പോൾ അസാധാരണമായ ചില പ്രത്യാഘാതങ്ങളുണ്ടാക്കി. മി. മജ്ജർ അന്നു ലാക്കാട്ടേജിലെ ഒരു ലക്ചററായിരുന്നു. ലാക്കാട്ടേജ് ലക്ചറന്മാർ ഗവണ്മെന്റിൽ നിന്നു വേതനം പറയുന്നതുകൊണ്ടു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തന്മാരേപ്പോലെ രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുവാൻ പാടില്ലെന്ന് ഒരു നിരോധനാജ്ഞ പുറപ്പെടുവിച്ച ഗവണ്മെന്റ് മി. മജ്ജറിനെ നിശ്ശബ്ദനാക്കി.

സമമുനാനന്തരം ചങ്ങനാശേരി വാട്ട്സിനെ നേരിട്ടു കണ്ടു പത്രാതുലേഷൻ റൂഡെന്റുടേതിന്റെ ഞവശ്വകതയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തോടു സംഭാഷണം ചെയ്തു. വാട്ട്സ് അനഭാവപൂർവ്വം ചങ്ങനാശേരിയുടെ വാദങ്ങൾ ശ്രവിക്കയും, വിദൂരമല്ലാത്ത ഭാവിയിൽ പത്രാതുലേഷൻ റൂഡെന്റുകൊള്ളാമെന്നു വാദാനം നർകകയും ചെയ്തു. ഇക്കാര്യത്തിൽ വാട്ട്സിന്റെ ഹസ്തങ്ങൾ സ്വതന്ത്രങ്ങളായിത്തന്നെ എങ്കിൽ കപ്രസിദ്ധമായ പത്രാതുലേഷൻ ഭീഷ്കാലം അതിന്റെ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിലെ നിയമസംഹിതയെ കളുക്കപ്പെടുത്തുകയിതില്ലായിത്തന്നെ എന്നാണു ചങ്ങനാശേരി അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പറയാറുണ്ടായിരുന്നത്.

നിയമനിർമ്മാണസഭയിലും പത്രനിയമത്തോടുള്ള പ്രതിഷേധം രേഖപ്പെടുത്തുവാനുള്ള മില ശ്രമങ്ങൾ നടക്കാതിരുന്നില്ല. ആ വിഷയത്തെക്കുറിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുവാൻ ഹാജരാക്കപ്പെട്ട അഭിരുത്തിരൂപരേയം ദിവാന്മാർക്കു തള്ളിക്കളഞ്ഞു. നിയമസഭയിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങളും ചേർന്നു ചർച്ച ചെയ്തതിൽ നാലുപേർ പ്രസ്താവനയെ പ്രതിഷേധിച്ചു പ്രസംഗിക്കണമെന്നും, പ്രസംഗാനവാദം നിഷേധിക്കപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ എല്ലാവരും മൗനമവലംബിക്കണമെന്നുമുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിർദ്ദേശത്തെ ശ്രീപക്ഷം അനുഗ്രഹസ്ഥാനങ്ങളും സ്വീകരിച്ചു. എന്നാൽ ഇതു പൂർണ്ണവിജയത്തിൽ കലാശിച്ചില്ല. ശ്രീപക്ഷം മൗനം ഭീക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി എങ്കിലും ഏതാനും അംഗങ്ങൾ പ്രസംഗിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. അതിനുശേഷം ധനാഭ്യർത്ഥനകൾ ആലോചനയ്ക്കുണ്ടാകാതെ പത്രനിയമത്തെപ്പറ്റിയുള്ള പ്രതിഷേധം പക്ഷേപത്രപത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷേ ഏതാനും അനുഗ്രഹസ്ഥാനാർ ഉദ്യോഗസ്ഥാംഗങ്ങളോടു ചേർന്നു വോട്ടുചെയ്യുകയും, അങ്ങിനെ ഉപാക്ഷേപം പരാജയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. നിയമസഭയിലെ കൃഷ്ണിയാംഗങ്ങളും, തിരുവിതാംകൂറിലെ മിക്ക കൃഷ്ണിപത്രങ്ങളും പത്രാതുലേഷനെ അനുകൂലിക്കുമാണു ചെയ്തത്. നിയമസഭയുടെ ഗതിവിശേഷംകൊണ്ടു് ഈ നിയമചെയ്തം മലയാളമനോരമയുൾപ്പെടെയുള്ള കൃത്യഗാനികളുടെ പത്രങ്ങളുടെ നേതൃത്വം

കൂടുതൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതെന്നും, ഇവിടെ വിസ്മയനീയമല്ല. വാട്ട്സിന്റെ പത്രമാണെന്നിടമ അതിനെ കൂടുതൽ അപലൂരമാക്കിത്തീർത്തിട്ടുള്ള പല ദേശഗതികളോടുംകൂടി തിരുവിതാംകൂറിലെ സ്വതന്ത്രപത്രപ്രവർത്തനത്തിന്റെ തലയ്ക്കു മുകളിൽ തലമുടിനാരിൽ തൂങ്ങുന്ന ഒരു നിശിതചര്യഗമനപോലെ ഇന്നും തൂങ്ങിനില്ക്കുന്നുണ്ട്.

അക്കാലത്തു മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ പത്രാധിപത്വത്തിൽ നടന്നുവന്നതും, തിരുവിതാംകൂറിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥമാലാകത്തെയും, പൊതുക്കാഴ്ചപ്രസക്തന്മാരേയും ഒന്നുപോലെ വിറപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതുമായ സമദർശിപത്രമാണ് വാട്ട്സിന്റെ പ്രസ്സിനിയമത്തിന് വഴിതെളിച്ചതെന്നു പറയുന്നതിൽ തെറ്റില്ല. നമുക്ക് പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയുടെ സമ്മേളനകാലങ്ങളിൽ വയ്ക്കംസത്യാഗ്രഹം, സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യപ്രമേയാവതരണം, നായർബില്ലിന്റെ വാദപ്രതിവാദം തുടങ്ങിയ പ്രക്ഷോഭജനകമായ സംഭവങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഇവിടത്തെ പൊതുക്കാഴ്ചജീവിതത്തെ പരിശുദ്ധമായി വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ സമദർശിപത്രം അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള നിസ്സീമമായ സേവനങ്ങൾ ഒരുക്കാലത്തും വിസ്മയിപ്പിക്കുന്നതല്ല. പത്രപ്രവർത്തനസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഒരു സാക്ഷിയായിരുന്ന കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ തിരോധനത്തിനുശേഷം യാതൊരു പ്രലോഭനങ്ങൾക്കും വശഗനാകാരെ, വ്യക്തിപരമായ പരിഗണനകൾക്കതീതനായി നിന്നുകൊണ്ടു, മഹത്തായ ആദർശങ്ങളെ മാത്രം ലക്ഷ്യമാക്കി ശക്തിയേറിയ ഭാഷയിൽ ഭരണാധികാരികളേയും, പൊതുക്കാഴ്ചപ്രസക്തന്മാരേയും വിമർശിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റൊരു പത്രാധിപർ തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള മാത്രമാണ്. പരമബോധവും, ദേശീയചിന്തകളും ഇത്ര വിപുലമായി പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിയിരുന്നില്ലാത്ത ഒരു കാലഘട്ടത്തിൽ സ്വതന്ത്രരാജ്യങ്ങളിൽ മാത്രം കേന്ദ്രീയമായിട്ടുള്ള പത്രപ്രവർത്തനാദർശങ്ങളെ ലക്ഷ്യമാക്കി വെച്ചുകൊണ്ടു സേപ്താധികാരഭരണത്തെയും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ ഭരണവൈകല്യങ്ങളേയും കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള അതിപരമമായ ഭാഷയിൽ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

എന്നാൽ രാജ്യഭിമാനം സാത്തപാദനവും മനോധീരത്വവും ആദ്യകാലത്തേയും മുൻകൈപ്പിടിച്ചുകൊണ്ടു മുന്നോട്ടു നോക്കുന്ന ഒരു വിനയകരമായും ദീർഘചിത്തമായും നോക്കുക മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള മലയാളം പത്രത്തിൽ എഴുതുകയും ചെയ്ത ഒരു ലേഖനം വായിച്ചപ്പോൾ അത് എത്രയും വേഗം പരിശോധിക്കേണ്ടതായി തോന്നി. അതുകൊണ്ട് രാജ്യഭിമാനം എന്ന പേരിൽ ഒരു മാതൃകാ മാസികയുടെ പരിപാടിയായി അത് പ്രസിദ്ധീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. അതുകൊണ്ട് അത് അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിർവ്വഹിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അത് അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിർവ്വഹിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അത് അതിന്റെ ഉദ്ദേശ്യം നിർവ്വഹിച്ചു.

അന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ സമർത്ഥപ്രതിനിധനനായ ഒരു സ്ഥാനമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ജനകീയതാപ്രസ്ഥാനം സംരക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ നൂലിക വിശ്വാസത്തെയും നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായും ചലിപ്പിക്കേണ്ടിരുന്ന കാലമാണ് അത്. നിരന്തര ഭാര്യഗർഭങ്ങളിലും പൊതുജനസമ്മേളനങ്ങളിലും പൊതുതാല്പര്യങ്ങളുടെ ഒരു ആനന്ദകാലയ്ക്കു നന്നായി നില്ക്കുകയും സന്നിധിതനാകാറുള്ള മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ പുരികം ചുളിഞ്ഞു കണ്ടു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തന്മാർ ഞെട്ടിത്തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ധിക്കാരികളും അഴിമതിക്കാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ വിറയ്ക്കുന്ന കൈകളോടുകൂടിയിരുന്ന സമർത്ഥപ്രതിനിധനനായിരുന്നു മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ പത്രം പുറപ്പെടാറുള്ള ദിനങ്ങൾ അത്ര ധികമായ ഉൽക്കണ്ഠയാടുകയായിരുന്നില്ലെന്നു കേൾക്കുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ അത്യുഗ്രമായ രാഷ്ട്രവി

സ്വയംനയനം നിശ്ചയിച്ച വിമർശനങ്ങളേയും ഉത്തരമാകുകയായിരുന്നു.

മടുത്തു മുന്നോട്ടുവെത്ത ശരീരവും, നീണ്ടു നെഞ്ചു താടിമീശയും, പ്രകാശിക്കുന്ന കണ്ണുകളിലെ ഗ്രേഡുനോട്ടവും, വിസ്തൃതമായ നെററിയും, പൊറുക്കാത്ത രോഗംകൊണ്ടു കമിഞ്ഞു പൊട്ടിയ ആ മുഖവും, ഒരു പ്രാവശ്യം കണ്ടിട്ടുള്ള ഒരാൾക്കു മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയെ പിന്നീടൊരിക്കലും വിസ്മരിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. കേവലമോശസ്ഥിപ്പെട്ട മാത്രം വരിച്ചുകൊണ്ടു സഞ്ചരിക്കുന്ന ഈ ആത്മാവിൽ നിന്നാണു സമർപ്പിയുടെ മുഖപ്രസംഗങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടാറുള്ള വീഴ്ചയും ശക്തിയും പ്രവഹിക്കാറുള്ളതെന്നു സാമാന്യജനങ്ങൾക്കു സങ്കല്പിക്കുവാൻ കൂടി കഴിയുന്നതല്ല. അതിപ്രശസ്തമായിരുന്ന വ്യാജാസജീവിതത്തിനശേഷം സർക്കാർസർവ്വീസിൽ പ്രവേശിച്ച മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള ആ ജോലിതന്നെ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയെങ്കിൽ ഒരു പക്ഷേ ഇന്നദ്ദേഹം ഒരു ഭാരിച്ച സംഖ്യ പ്രതിമാസം ശമ്പളമായി വാങ്ങുന്ന ഉന്നതനായ ഒരുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്നേനെ. ഉദ്യോഗജീവിതത്തിനശേഷം പ്രാവശ്യം അഭിഭാഷകവൃത്തിയിലായിരുന്ന എങ്കിലും ആ ജീവിതപഥമാവിലും സാമാന്യം വരുമാനമുള്ള ഒരു വക്കീലായി ഇന്നദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞുകൂടാമായിരുന്നു. പത്രാധിപവൃത്തിയിൽത്തന്നെയും നട്ടെല്ലല്ലമൊന്നു വളച്ചതന്റെ പ്രക്ഷമായ വിമർശനങ്ങൾ സന്ദർഭോചിതമല്ലമൊന്നു മയപ്പെടുത്തുവാനദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിരുന്നു എങ്കിൽ ഒരു ടെക്സ്റ്റുവുൾക്കു ചക്രവർത്തി എന്ന നിലയിലോ മറ്റോ ഇന്നദ്ദേഹം ഒരു ധനസമ്പന്നനായി പ്രകാശിച്ചേനെ! പക്ഷേ ഈ പ്രലോഭനങ്ങൾക്കൊന്നും അദ്ദേഹത്തെ ആകർഷിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒഴിയാത്ത ഭാരമേറ്റവും ഒടുങ്ങാത്ത കഷ്ടതകളും പൊറുക്കാത്ത രോഗവുമാണു ജീവിതസമ്പാദ്യങ്ങളായി അദ്ദേഹം നേടിവെച്ചത്. അക്രമങ്ങളോടും അനീതികളോടും ആജീവനാന്തം പടവെട്ടുവാനാണു് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചുറച്ചത്. അവഗാഹമായ പശ്ചാല്പാപനകൾക്കുശേഷം നിവിശങ്കം തിരഞ്ഞെടുത്ത ഈ ജീവിതസരണിയിൽ ഗവണ്മെന്റുദ്ദേഹത്തെ രണ്ടു പ്രാവശ്യം ചിറകുകൾ മേടിച്ച് അവശനാക്കി. ഒരു പക്ഷിപ്പാലന്റെ മന്ത്രശക്തിയോടുകൂടി മൂന്നാമതും ആയുധധാരിയായി

അദ്ദേഹം പടക്കുളത്തിൽ ഇറങ്ങി. ഗവൺമെന്റുപത്രനിയമം വീണ്ടും പുതുക്കി അദ്ദേഹത്തെ നിഗൂഢനാക്കി.

പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ച് ഇന്ന് അദ്ദേഹം ഏകാന്തജീവിതത്തിലെ വിജനത അനുഭവിക്കുകയാണ്. നിത്യദാരിദ്ര്യവും, വിജ്ഞാനപ്രദമായ ഗ്രന്ഥങ്ങളും, സ്നേഹസ്വപത്ര പിണിയായ ഒരു ഭാര്യയും മാത്രമാണ് ഇന്നദ്ദേഹത്തിനു സഹകാരികളായി അവശേഷിച്ചിട്ടുള്ളത്. എങ്കിലും നിസ്സീമമായ ചാരിതാത്മ്യമല്ലാതെ നിരാശയുടെ നിഴലാട്ടംപോലും അദ്ദേഹത്തെ അലട്ടുന്നില്ല. കഴിഞ്ഞ ജീവിതം ഒരിക്കൽക്കൂടി ആവർത്തിച്ചുകൊള്ളുവാൻ നിയതി അദ്ദേഹത്തെ അനുവദിക്കുമെങ്കിൽ കഴിഞ്ഞപ്രവർത്തനങ്ങളും അതേ രീതിയിൽത്തന്നെ ആവർത്തിക്കുവാനും അദ്ദേഹം മടിക്കുകയില്ല. ആശ്ചര്യമായ ഒരു സംഗ്രഹി മാത്രമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതചരിത്രമെങ്കിലും രോണിലും പ്രതിഫലിക്കുന്നത്. വിജ്ഞാനത്തിന്റെ എല്ലാ ശാഖകളിലും നവീനവും വിപ്ലവപരവുമായ ഒരു ചിന്താഗതിയാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അമൂല്യമായ നേട്ടം. വിവിധ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അഗാധമായ പാണ്ഡിത്യവും വിജ്ഞാനവും ലേഖനരചനാ ഇച്ഛാശം പുറത്തു വന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള പാണ്ഡിത്യത്തെ ആഭിമുഖ്യം അഭിനന്ദിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പാശ്ചാത്യരാജ്യങ്ങളിലാണ് ജനിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ ഒരു വെൽസിനേയോ റസലിനേയോപോലെ ഒരു ചിന്തകനെന്ന നിലയിൽ സർവ്വരാജ്യപ്രശസ്തനായിത്തീരുമായിരുന്നു. എന്നാൽ വിജ്ഞാനവിദ്വേഷികൾക്കും, അവസരസേവകന്മാർക്കും ആത്മാഭിമാനമില്ലാത്ത സ്തുതിപാഠകന്മാർക്കും മാത്രം ഉയർച്ച ലഭിക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തു മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയെപ്പോലുള്ള ഒരു ഹ്രസ്വപണ്ഡിതൻ അജ്ഞാതനായി ജീവിതാവശ്യങ്ങൾ കൂടി നിർവ്വഹിക്കുവാൻ കേൾച്ച കഴിഞ്ഞുകൂടേണ്ടിവന്നതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനുള്ളത്?

സാമാന്യലോകതത്വങ്ങൾ വെച്ചുനോൽ ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ജീവിതം ഒരു പരാജയമാണ്. പക്ഷേ അതൊരു ഭാസ്യമായ പരാജയമാണെന്നു ദോഷൈകദൃഷ്ടികൾക്കൂടി സമ്മതിച്ചേ മതിയാവൂ. ആ പരാജയം അദ്ദേഹം സ്വയം വരിച്ചതു

മാണ്. ഇന്നത്തെ നിലയിലുള്ള മൗനികവിജയങ്ങൾ ആർജ്ജിക്കുവാനുള്ള പരിസരങ്ങൾ വിട്ട് ഒളിച്ചൊഴുകയാണ് അദ്ദേഹം ചെയ്യുന്നത്. ആ വിജയം അദ്ദേഹം കാംക്ഷിച്ചിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ലോഹനാണയങ്ങൾകൊണ്ടു വില മതിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത ധാർമികവും ശ്രേഷ്ഠവും ആയ ആദർശങ്ങളെ ആദരിക്കുന്ന ഒരു ലോകത്തിൽ മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ജീവിതം തികച്ചും വിജയകരമായി മാത്രമേ പരിഗണിക്കപ്പെടുകയുള്ളൂ. നഗ്നമായ കണ്ണുകൾകൊണ്ടു കാണുവാനോ, മാംസമായ കൈകൾകൊണ്ടു സ്पर्ശിക്കുവാനോ കഴിയാത്ത ഒരു വിജയമാണദ്ദേഹത്തിന്റെതെന്നൊരു വ്യത്യാസം മാത്രമറിയാം.

ചങ്ങനാശേരി തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിലെ നമ്പോലെ മി. ഏ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള മലയാളപത്രപ്രവർത്തനലോകത്തും അവിസ്മരണീയനാണ്. ചങ്ങനാശേരിയും മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയും പരസ്പരമഭിപ്രായമെതിർക്കുമുള്ള കാര്യങ്ങളിൽ ഇണക്കിയും അല്ലാത്തതുമായിട്ടുള്ളിൽ പിണക്കിയും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഒരു വിപ്ലവകാരിയായ മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ രാഷ്ട്രീയവും സാമൂഹികവും ആയ അഭിപ്രായങ്ങൾ അപ്പാടെ സ്വീകരിക്കുവാൻ പലപ്പോഴും ചങ്ങനാശേരിക്കു കഴിയാതെ വന്നിട്ടുണ്ട്. ആ ഘട്ടങ്ങളിൽ മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ തുലിക ശക്തിയായി ചലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പൗരസ്ത്യത്തേയും ആത്മാഭിമാനത്തേയും ഉദ്ദീപിപ്പിക്കുവാനല്ലാതെ അദ്ദേഹത്തെ പൊതുജനമണ്ഡലത്തിൽ ഇടിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ റെറ്റു വിമർശനം പോലും മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ള ഏഴിതിയിട്ടില്ല. ജനകീയതാല്പര്യങ്ങളെ വിലക്കൊടുക്കുവാൻ സന്നദ്ധനായിരുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യലോഭിയും ഉദ്യോഗാത്മികയേയും കൊണ്ടു നിറഞ്ഞ തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയാത്മരീക്ഷണത്തിലെ ആശാവഹമായ ഏകജ്യോതിസ്സു ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു എന്നു മി. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയെപ്പോലെ ധരിച്ചിരുന്നവർ തുലോം അപൂർവ്വമായിരുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൨൯

വർത്തമാനപത്രഗുലേഷൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതു ജനാഭിപ്രായത്തെ എത്രമാത്രം പ്രകാശമാക്കിയെന്നിലും, അത് വാട്ട്സിന്റെ നാമധേയത്തെ എത്രമാത്രം കളങ്കപ്പെടുത്തിയെന്നിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുരുങ്ങിയ കാലത്തെ ഭരണത്തുടലാം പുരോഗമനപരമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു കാലഗതി വെളിപ്പെടുത്തി. ഒരു രാജാക്കേശവദാസനോ വി. പി. മാധവറാവുവോ കഴിഞ്ഞാൽ, വാട്ട്സന്റെ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ സാമ്പത്തികവും, വ്യാവസായികവും, വാണിജ്യപരവും ആയ അഭിവൃദ്ധിയെപ്പറ്റി ഗൗരവമായി ചിന്തിക്കുകയും അതിലേയ്ക്കു വേണ്ടി സാഹസികമായ ധീരതയോടുകൂടി പ്രവൃത്തിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മറ്റൊരു ഭരണമധാവി അന്നുവരെ തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടില്ല. രാജാഭിമാനമുള്ള ഒരു പൌരനെന്ന നിലയിൽ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ യശസ്സിനെ പരിപാലിക്കുവാനും, ഒരു നാട്ടുരാജ്യമെന്ന നിലയിൽ ഭാരതരാഷ്ട്രീയസംഘടനയിൽ അതിന് അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനം നേടിക്കൊടുക്കുവാനും അദ്ദേഹം വളരെയൊക്കെ പണിപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂറിനെ നിസ്വാർത്ഥമായി സ്നേഹിക്കുവാനും, ആ രാജ്യത്തിന്റെ ശ്രേയസ്സിന്റെ ശ്രേയസ്സായി എണ്ണുവാനും, അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. പത്രമർദ്ദനനിയമംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹസ്തങ്ങൾ സ്വതന്ത്രങ്ങളായിരുന്നു എങ്കിൽ നിയമസംഹിതയിൽനിന്നുപ്രത്യക്ഷമാകുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിലേയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരി സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. വാട്ട്സിന്റെ ഭരണത്തെ പത്രനിയമത്തിലൊഴിച്ചു മറ്റൊല്ലാ കാഴ്ചങ്ങളിലും ചങ്ങനാശേരി പ്രാദേശിക അനുകൂലിക്കുകയാണു ചെയ്തിരുന്നത്. ആ സാഹകരണം അസ്ഥാനത്തിലായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളത് അനന്താസംഭവഗതികൾ തെളിയിച്ചു.

വാട്ട്സ് ഓർഭാക്കരഹിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ച നടുപ്പിൽ വരുത്തിയ പദ്ധതികൾക്കു പ്രസിദ്ധിയോ, പ്രചാരണമോ നൽകുവാൻ അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും ആയാസപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ഏകിലും, ഇന്നു തിരുവനന്തപുരം നഗരത്തിൽ

കാഴ്ച കാണുവാൻ ചുറ്റിസ്സഞ്ചരിക്കുന്ന ഒരാൾക്ക് അന്ധരും ഭരിക്കുന്ന മിക്ക വായുക്കളിലും വാട്ട്സിനെ അറസ്റ്റുചെയ്യാതിരിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ല. അദ്ദേഹം യാതൊരു കൂസലുംകൂടാതെ ഉലികയുടെ ഒരു ചലനംകൊണ്ട് അംഗീകരിച്ച നടപ്പിൽ വരുത്തിയ വൻപിച്ച പദ്ധതികളുടെ ഗുണഫലങ്ങൾ ഇന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ കൃത്യത്തോടെയോർത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. തിരുവനന്തപുരം നഗരം ആവാസവാഗ്ദാനമാക്കിത്തന്നു വാട്ട്സാണു്.

തിരുവിതാംകൂറിലെ ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളാണ് ആദ്യമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രദ്ധയിൽ പതിച്ചത്. അദ്ദേഹം കൂലി ചിലവുചെയ്തു പണി പൂർത്തിയാക്കിയതും, തിരുവിതാംകൂറിലെ ഗതാഗതസൗകര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം വിപുലപരമായ പരിവർത്തനങ്ങളുണ്ടാക്കിയതും, ആയതിനുകൂപ്പാലം പണി ആരംഭിച്ചത് ഭാവനാസമ്പന്നനായ വാട്ട്സിന്റെ കാലത്തായിരുന്നു. അതിന്റെ ഉൽപ്പാദന വേളയിൽ ആ പാലം പണിയുവാൻ മേൽക്കൂതനായിരുന്ന ദിവാൻജിയുടെ നാമധേയം അവിടെ കൂടിയിരുന്നവരിലാരുമെന്ന ഉച്ചരിക്കുകപോലും ചെയ്തില്ലെങ്കിലും, അപ്പുറിക്കായലും അറബുനഗരവും നികത്തുകാതിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ മി. വാട്ട്സിനെ കൃത്യത്തോടുകൂടി പൂർത്തിയാക്കിയതെന്നു ചെയ്തും. ഉത്തരതിരുവിതാംകൂറിലെ ഗതാഗതസൗകര്യത്തെയും വാണിജ്യവ്യവസായാദികളെയും തെളിയിക്കുവാൻ കാരണമാക്കിയ ആലപ്പുഴ—അത്രർറോഡ് പെട്ടിച്ചതു വാട്ട്സ്തന്നെയായിരുന്നു. ഈ റോഡു പെട്ടുന്ന കാഴ്ച ദിവാൻ രാജഗോപാലാചാരിയുടെ കാലമുതൽക്കു തന്നെ തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മന്റിന്റെ ആദ്യലക്ഷ്യമായി പെട്ടിരുന്ന ഒരു സംഗതിയായിരുന്നു. അതിനാലേയും പല ദിവാൻജിമാരുടേയും എൻജിനീയറന്മാരുടേയും മണ്ണിടങ്ങളെ ഈ വിഷയം ചൂടപിടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും, ആ ഉദ്യമത്തിൽ പ്രവേശിക്കുവാനുള്ള ധീരത അവരിലാർക്കുതന്നെയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ദിവാൻ കൃഷ്ണൻനായർ ചേർത്ത മണലാരണ്ണത്തിൽ കൂടി ഇങ്ങിനെ ഒരു റോഡു പെട്ടുന്ന കാഴ്ച അസാധ്യമെന്നു

കണ്ടു നിരാശപ്പെട്ട് ആ ഗതാഗതപ്രശ്നത്തിനു പോംവഴി തായി ആലപ്പുഴ മുതൽ ചേന്തലവരെ ഒരു തോടു വെട്ടിയാൽ മതിയെന്നു തീർച്ചയാക്കി, സംഗ്രഹിച്ചു. ഏകദേശം ഒരു ലക്ഷം രൂപാ ചിലവുചെയ്ത് അദ്ദേഹം ഒരു മൈൽ ദൂരം വരെ തോടു വെട്ടിച്ചുതിന്നശേഷം അതും അപ്രായോഗികമെന്നു കണ്ടു ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു പിന്തിരിഞ്ഞു. ആലപ്പുഴയ്ക്കും ചേന്തലയ്ക്കും മദ്ധ്യേ ഗതാഗതമാർഗ്ഗങ്ങളൊന്നും കൂടാതെതന്നെ പിന്നെയും വളരാനാർ കഴിഞ്ഞു. മുട്ടാളം പുതയുന്ന മണലിൽക്കൂടി കാൽനടയായി നഞ്ചരിച്ചു നെറികെട്ടു ജനങ്ങൾ പൂർവ്വാധികം ഉച്ചത്തിൽ മുറവിളി കൂട്ടുവാൻ തുടങ്ങി. തന്റെ മുൻഗാമികളുടെ പരാജയം വാട്ട്സിനെ അധീനമാക്കിയില്ല. ചേന്തല മണലാരണ്ണത്തിൽക്കൂടി സമ്പ്രദായം ഒരു രാജപാതയുണ്ടാകട്ടെ എന്നദ്ദേഹം ആജ്ഞാപിച്ചു. ഒരു മാന്ത്രികന്റെ മായാശക്തിയിൽനിന്നെന്നവണ്ണം അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ ആലപ്പുഴയ്ക്കും അരൂരിനും മദ്ധ്യേ വിസ്തൃതമായ ഒരു റോഡ് തെളിഞ്ഞുകണ്ടു. സുപ്രസിദ്ധമായ പള്ളിവാസൽ വൈദ്യരുപലതിയുടെ ജനയിതാവും വാട്ട്സ് തന്നെയായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ വ്യാവസായികജീവിതത്തെ കീഴ്മേൽ മറിക്കുവാൻ വേണ്ട ശക്തി സംഭവിച്ചുവെച്ചിട്ടുള്ള ഈ പലതി വ്യാവസായപ്രിയനും പുരോഗമന കാംക്ഷിയുമായിരുന്ന വാട്ട്സിന്റെ ഭാചനാസമ്പത്തിൽനിന്നു ജന്മമെടുക്കുവാൻത്തന്നെ അതുകൊണ്ടുള്ള കഴിവുകൾ അദ്ദേഹം ഭിഷ്ടശ്ശനം ചെയ്തിരുന്നു. നേരിയമംഗലം—പള്ളിവാസൽ റോഡാരംഭിച്ചതും വാട്ട്സായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തെ വിദ്യാർത്ഥിമന്ദിരത്തിന്റെ പണിയും വാട്ട്സ് തന്നെ ആരംഭിച്ചു. സർവ്വോപരി തിരുവനന്തപുരം പട്ടണത്തെ സുഖവാസയോഗ്യമാക്കിത്തീർത്ത ജലവിതരണപദ്ധതിയും ഈ ഐന്ദ്രജാലികന്റെ മായാവിദ്യയിൽനിന്നുതന്നെയാണു് ഉരുവിച്ചതു്. വെല്ലിംഗ്ടൺ വാട്ടർ വർക്ക് എന്നാണല്ലോ ഇതിന്നു നാമകരണം ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. എന്നാൽ തിരുവനന്തപുരത്തു് രാജാ നിരത്തുകുളിപ്പാ അമൃതംപോലുള്ള ശുദ്ധജലവും വഹിച്ചുകൊണ്ടു തുല്യദൂരത്തിൽ ബഹുജനങ്ങളുടെ പൈദാഹാദികൾ

മെപ്പിക്കുവാൻ സന്നദ്ധമായി നിൽക്കുന്ന ഈ കഴലുകൾ കാണുവാൻ, ഏതാനും ദിവസത്തെ സുഖസഞ്ചാരത്തിനും മുമ്പായി വിനോദത്തിനുമായി തിരുവിതാംകൂറിലെത്തിയ വേളയിൽ അവയെ തുറന്നുവിട്ടു വെല്ലിംഗ്ടൺ പ്രദർശനയല്ലാ പിന്നെ യോ അവയുടെ നിഷ്കാശമായ വാട്ട്സിനെയാണു് ഏതൊരാളും സ്മരിക്കുന്നത്.

ശംഖം മുഖം കടൽപ്പുറം മുതൽ വേളിവരെയുള്ള സമുദ്രതീരത്തെ സ്ഥിരതാമസക്കാരായ മുക്കവസ്ത്രികളും പുരുഷന്മാരും മത്സ്യച്ചുമടുകളും വെച്ചുകൊണ്ടു് എരിപൊരിക്കലുള്ളതല്ലെന്നു പെരിയത്തു മുട്ടോളം പുരയുന്ന മണലിട്കൂടി നടന്നു റോഡിലെത്തുവാൻ വിഷമിക്കുന്നത് ഒരിക്കൽ വാട്ട്സ് യാത്രചികിതമായി കാണുവാനിടയായി. മേനിയുമായ ഈ കാഴ്ച, ചുറ്റുപാടുകൾക്കായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തെ വല്ലാതെ ചലിപ്പിച്ചു. തിരിച്ച ഭക്തിവിദ്യാസത്തെത്തിയ ദിവാനുജി ആദ്യം ചെയ്ത ശംഖം മുഖം മുതൽ വേളിവരെ കടലോരത്തുകൂടി ഒരു റോഡു വെട്ടുവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയായിരുന്നു. ഈ റോഡു പൂർത്തിയാക്കുവാൻ തിരുവനന്തപുരത്തെ പല ധനാധിപന്മാരും അതിന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലും മണിമന്ദിരങ്ങൾ പണി ചെയ്തു് സുഖവാസമാരംഭിച്ചു. ആ റോഡിട്കൂടി പർവ്വതഗന്ധമായി സദാ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മുക്കവന്മാരും ശംഖം മുക്കവസ്ത്രികളുടെയും മത്സ്യച്ചുമടുകളിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ട അസുഖകരമായ ഗന്ധം മണിമന്ദിരവാസികളുടെ ലോലതയായ ഹൃദയങ്ങളിലും വിഷമത ചേർക്കുകയാൽ ആ ദുർഗ്ഗന്ധവാഹകന്മാരെ രാജപാതയിൽനിന്നു കററിനിർത്തുവാൻ ഒരു ക്രമം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടോ! മനുഷ്യഹൃദയത്തിന്റെ കഠിനമുള്ള വാൻ ആർക്കാണ് കഴിയുക!

വാട്ട്സിന്റെ ഭരണകാലത്തുതന്നെയാണു് സൈമൺ കമ്മീഷനും അതിനോടനുബന്ധിച്ചു ബെർലിൻ കമ്മിറ്റിയും ഇൻഡ്യ സന്ദർശിച്ചു് അവരുടെ അനേകപക്ഷങ്ങൾ നടത്തിയതു്. നാട്ടുരാജ്യങ്ങളെപ്പറ്റി അനേകപക്ഷണം നടത്തി ഒരു റിപ്പോർട്ടു സമർപ്പിക്കുവാനാണു് ബെർലിൻ കമ്മിറ്റി നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. തിരുവിതാംകൂറിനെ സംബന്ധിച്ച കാര്യങ്ങളെ

പുററി ഒരു മെമ്മോറാണ്ടം തയ്യാറാക്കി കമ്മറ്റിയിലെ സമഗ്രീക
 വാൻ ഗവണ്മെൻറു നീരുമാനിക്കയും, അതിലേക്ക് മി. ഉള്ളൂർ
 എസ്. പരമേശ്വരൻ ട്രൈബ്യൂട്ടിയായി നിരമിക്കയും
 ചെയ്തു. രേണുകയുടെ പാതി പ്രത്യേകം, മമ്മണിയുടെ കോപം,
 എന്തുകൊണ്ട്, പാശ്ചാത്യന്റെ വെണ്മ ഗോകുണ്ഠത്തിന്നു
 പാന്നു കമ്പാകമാടിയിൽ വീണ് അതുവരെയുള്ള സമഗ്രം
 മാറി കേരളത്തിൽ ഉത്ഭവിച്ചതുവരെയും, കോളോപ്പത്തി സംബ
 ന്ധിച്ച പുരാണകഥയിലും മാമാനും, പെരുമാറ്റംവെച്ചു മുതലായ
 പ്രാചീനചരിത്രരേഖകളിലും കവിസമുദായം ഭാവനാശ
 ക്തിയോടുകൂടി സ്വപ്നവിഹാരം ചെയ്തു പഴകിയിട്ടുള്ള മി.
 ഉള്ളൂരിന് രാജാധീനവും സാമ്പത്തികവുമായ പ്രശ്നങ്ങളോ പരാമ
 ര്പിച്ച് ആധുനികരീതിയിൽ സജീവവും കാർമ്മികവുമായ സമഗ്ര
 മായ ഒരു മെമ്മോറാണ്ടം തയ്യാറാക്കുവാൻ സഹായമല്ലാതെ
 പോയതിനാലായിരിക്കാം അവസാനനിമിഷത്തിൽ വാട്ട്സ്
 തന്നെ ആ കർമ്മവും നിർവ്വഹിക്കേണ്ടിവന്നു എന്നു പരക്കെ പ
 രസപ്പെടുന്നത്. ഏതായാലും ബർലിൻകമ്മറ്റിയിലെ സമഗ്രീക
 മെമ്മോറാണ്ടം ആ രാജ്യത്തുള്ളതന്റെ അഭിപ്രായധീനത
 യുടേയും, വിമോചനത്തിനുമേയും, കർമ്മശൈലിയുടേയും സർവ്വ
 പരിഭ്രമഭാഗീമാനത്തിന്റേയും മഹാഭാഗമാണെന്നായി നിരവധി
 താരക്കൂട്ടിലെ ഔദ്യോഗികരേഖകളുടെ കൂട്ടത്തിൽ ഇന്നും പരി
 ലസിക്കുന്നുണ്ടാകാം. വാട്ട്സിന്റെ ഭരണകാലത്തു നടന്ന ബ്രൂക്ക്
 ബാണസ് പ്രക്ഷോഭത്തെപ്പറ്റി അടുത്ത അദ്ധ്യായത്തിൽ
 പ്രതിപാദിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.

ഉത്തരകരമായ പരിതഃസ്ഥിതികളിലൂടെ വാട്സ്
തിരുവിതാംകൂറിനോടു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിഞ്ഞത്. അദ്ദേഹം
തിരുവിതാംകൂറിൽ കാലുകുത്തുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ പ്രതിഷേ
ധശബ്ദം മുഴക്കിയവരും, ഭരണഭാരം കഴിയാതിരുന്നശേഷം അദ്ദേ
ഹത്തെ അപഖ്യാപിച്ചവരും, ആ യാത്രാവേളയിൽ അദ്ദേഹ
ത്തെ മുകുതകണ്ഠം പ്രശംസിക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിലെ
ഒറ്റമുതൽ മറ്റു അറ്റംവരെയുള്ള ജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തെ ബഹു
മാനപൂർവ്വരും യാത്രയയക്കുന്നതിന് 'അഹമഹമികയാ'
മുറന്നാടുവന്നു. തിരുവിതാംകൂർ ഭരിച്ചിട്ടുള്ള ടിവാൻജിമാരിൽ,
എല്ലാ വിഭാഗം ജനങ്ങളുടേയും ആത്മാർത്ഥമായ ആശിസ്സുകളും

അ. ഗ്രന്ഥങ്ങളും സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ടു തിരുവിതാംകൂറിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുപോകുവാൻ ഭാഗ്യമുണ്ടായ അപ്പുവും മിവ ദിവാൻജി മാരിലൊരൾ വാട്ട്സാണെന്നു പറയുന്നതിൽ വലിയ തെറ്റില്ല. ഉദ്യോഗമാഴിഞ്ഞുപോയതിനുശേഷം ഒരിക്കൽക്കൂടി അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിൽ ജനങ്ങൾ അന്നും അദ്ദേഹത്തെ കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചു സഖ്യംരിക്കുകയുണ്ടായി.

ചങ്ങനാശേരിക്കും, വാട്ട്സിനും തമ്മിൽ തുടലാം സൗഹൃദപരമായ ഒരു ബന്ധമാണുണ്ടായിരുന്നത്. വാട്ട്സിന്റെ ഭരണകാലമവസാനിക്കാനായ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരിയെ ഫൈക്കോടനിയിലെ ന്യായാധിപപദത്തിലേയ്ക്കുയർത്തിയത്. വാട്ട്സ് തിരുവിതാംകൂർവിട്ടു പോയതിനുശേഷവും, ബാർ തമ്മിലുള്ള റൈറ്റി അഭിമാനമായിത്തന്നെ നിലനിന്നിരുന്നു. സ്നേഹമുണ്ടായതും തിരുവിതാംകൂറിനെപ്പറ്റിയുള്ള സ്മരണകൾകൊണ്ടു നിറഞ്ഞവയുമായ പല ഏഴ്ത്തുകയും വാട്ട്സ് ചങ്ങനാശേരിക്കയച്ചിട്ടുണ്ട്. തുടലാം കൌതുകകരമായ ആ കത്തുകൾ ചങ്ങനാശേരി അമൃല്യനിധികൾപോലെ സൂക്ഷിച്ചുവെച്ചിട്ടുണ്ട്. വാട്ട്സ് മരണമത്രും തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചിരുന്നു. അന്ന് അദ്ദേഹം വാട്ട്സിനു കൈകേൾക്കുമായ ഒരു സഖ്യം നൽകി. തിരുവിതാംകൂർസന്ദർശനം കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിയപ്പോൾ വാട്ട്സ് പിന്നീടു ദീർഘകാലം ജീവിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമവാർത്ത കേൾക്കുവാൻ പാതയുണ്ടായതിനാൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവ് നിത്യശാന്തിയെ പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾക്കു മരണാനന്ദം ചെയ്തുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. തിരുവിതാംകൂർദിവാൻജിയെന്ന നിലയിൽ നാലായിരം രൂപാശമ്പളം വാങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന അദ്ദേഹം ഒരു ദരിദ്രനെന്ന നിലയിലാണു തന്റെ ജീവിതത്തിന്റെ അവസാനഘട്ടം കഴിച്ചുകൂട്ടിയത്. അക്കാലത്തു പത്രപ്രവർത്തനമായിരുന്നു അദ്ദേഹം തൊഴി

ലായി സ്വീകരിച്ചിരുന്നു. ധനം സമ്പാദിക്കണമെന്ന ആഗ്രഹം ഒരിക്കലും അദ്ദേഹത്തെ ആകൃഷ്ടനാക്കിയിരുന്നില്ല. ദിവാൻജിയെന്ന നിലയിൽ ലഭിച്ചിരുന്ന ശമ്പളത്തിൽ തെന്തെല്ലാ ഭാഗം അദ്ദേഹം ധർമ്മച്ചിലവുകൾക്കു നീക്കിവെച്ചിരുന്നു.

ഇംഗ്ലണ്ടിൽ താമസിക്കുന്ന കാലത്ത് അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ സ്ഥിതിഗതികളെക്കുറിച്ചു ചില നല്ല ലേഖനങ്ങൾ എഴുതി പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം ൩൦

൧൧൦൨.-ലാഞ്ച് മഹാനാണിറിജൻറ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു പടനാശേരി പാട്ടേശ്വരൻപിള്ളയെ തിരുവിതാംകൂർ ഫൈക്കോടതിയിലെ ഒരു ന്യായാധിപനായി നിയമിച്ചത്.

അന്നു പടനാശേരിക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിലുണ്ടായിരുന്ന സ്ഥാനം തുലാം ഉന്നതമായ ഒന്നായിരുന്നു. നാനാജാതിമതസ്ഥരായ തിരുവിതാംകൂറിലെ ബഹുലക്ഷം ജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസാരങ്ങളുടെ പാത്രീഭൂതനായിരുന്ന ഏകനേതാവു വാസ്തവത്തിൽ അന്നു പടനാശേരി മാത്രമായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വം ഒഴിച്ചുകൂടാൻ വഹിയാത്ത ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു അത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേതൃത്വത്തിലാകട്ടെ വിജയകരമായി അവസാനിച്ചിരുന്ന നിയമസഭാപരിഷ്കാരപ്രക്ഷോഭം അടുത്ത പടിയായ ഉത്തരവാദിഭരണപ്രസ്ഥാനമായി വളരുവാൻ ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അക്കിനെയൊരു ബഹുജനപ്രസ്ഥാനത്തെ ആത്മാർത്ഥതയോടും ഉൾക്കണ്ഠാസമയത്തോടും നയിച്ചുകൊണ്ടുപോകുവാൻ പ്രാപ്തനായ ഒരു നേതാവായി അന്നു പടനാശേരി മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. അദ്ദേഹത്തിനുള്ള പിന്തുണയും, പ്രാബല്യവും, കർമ്മശേഷതയും മറ്റൊരു ജനപ്രമാണിക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. വയ്ക്കംക്ഷേത്രസത്യാഗ്രഹത്തിൽനിന്നും പൊട്ടി വളർന്നു കഴിച്ചു വികസിച്ച ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭം ഉൾക്കിടമായി ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. പടനാശേരിയുടെ നേതൃത്വം ലഭിക്കുമെന്നുള്ള പരിപൂർണ്ണവിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണു ടി. കെ. മാധവനും, മറു് അയിത്തോല്പാടനപ്രവർത്തകനായും അവരുടെ പരിപാടികൾ രൂപവൽക്കരിച്ചിരുന്നത്.

ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് അദ്ദേഹം ന്യായാധിപപദം സ്വീകരിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയത്. പടനാശേരി സർക്കാരുദ്യോഗം സ്വീകരിച്ചതിനെപ്പറ്റി അഭിപ്രായാന്തരങ്ങൾ അന്തർക്കത്തിൽ മുഴങ്ങുവാൻ തുടങ്ങി. ഫൈക്കോടതിയിലെ ന്യായാ

ധിപപദത്തിൽ അഭികാമ്യമായി യാതൊന്നുംതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന് തോന്നുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണു സ്റ്റേറ്റ്മെന്റിലുള്ളത്. അദ്ദേഹത്തെ വിമർശിച്ചവർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. ഒരു ഫൈക്കോടതിജഡ്ജിക്കും ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത ഒരു സ്ഥാനമാണു് അന്നദ്ദേഹത്തിന് പൊതുജനങ്ങളുടെ ഇടയിലുണ്ടായിരുന്നത് എന്നു വർ വാദിച്ചു. പൊതുജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിലുറപ്പിച്ചിരുന്ന സ്റ്റേറ്റ്മെന്റിലെ വിശ്വാസങ്ങളെ നിസ്സാരമായി ചൂട്ടിനിക്ഷിപ്ത ഗവണ്മെന്റിന്റെ കീഴിൽ ഒരു ഉദ്യോഗം സ്വീകരിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ച മനോഭാവം ആക്ഷേപാർഹമാണെന്നും അവർ അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉത്തരവാദിത്തം കൈവെക്കുന്നതിന് വേണ്ടി വാദിച്ചിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി, അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസങ്ങളെയും ലക്ഷ്യങ്ങളെയും ബലികഴിച്ചു സേപച്ഛാധികാരമാണത്തിൻകീഴിൽ ഒരു ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ചത് ആരോട് താഴുന്നതിന് തുല്യമാണെന്നു് ഒരു കൂട്ടർ വാദിച്ചു. ഉത്തരവാദിത്തത്തിൻകീഴിൽ ഫൈക്കോടതിജഡ്ജിപദത്തെക്കാരും എത്രയും ഉയർന്നുമാത്ര ഒരു സ്ഥാനം വാരിക്കുവാൻ പ്രാപ്തം അർഹമായ അദ്ദേഹമാണെന്നുള്ളതിനും വേർപെട്ടു താൽക്കാലികമായ ഒരു ന്യായത്തെ മാത്രം ലക്ഷക്കീ പ്രവർത്തിയെന്നു പൊതുജനങ്ങളോടു ചെങ്കുറിയായതാണെന്നു മറ്റു ചിലരഭിപ്രായപ്പെട്ടു. തിരുവിതാംകൂറിൽ ഉത്തരവാദിത്തമാണു നിലവിലിരുന്നതെങ്കിൽ പ്രധാന മന്ത്രിപദത്തിലേക്കു ചെറുപ്പപ്പേരുകളെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടാമായിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള പൊതുജനങ്ങളുടെ സ്റ്റേറ്റ്മെന്റുകളെയും അന്യനായ വിശ്വാസത്തെയും പരാകുലകൾക്കൊക്കെ തട്ടിമാറിയിട്ടു ഗവണ്മെന്റിന്റെ കീഴിൽ ഒരു ഉദ്യോഗം സ്വീകരിക്കാമെന്നു വിചാരിച്ചതുതലോ പരിതാപകരമായിപ്പോയിരുന്നാണു് ഈ ഗ്രന്ഥകർതാവു് അക്കാലത്തു് ഒരു ലേഖനമദ്യേ പ്രസ്താവിച്ചത്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗസ്വീകരണത്തെക്കുറിച്ചു പ്രതികൂലമായ പല വിമർശനങ്ങളും അക്കാലത്തു പത്രപാത്രങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തനെന്ന നിലയിൽ ബഹുജനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചിരുന്ന വിശ്വാസാദരങ്ങളെ മാത്രമാണു് ഈ വിമർശനങ്ങൾ വെളിപ്പെ

ചങ്ങനാശ്ശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള.

പ്രകാരം. പക്ഷെ അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ ഒരു ജനകീയനേതാവു സർക്കാർജീവനത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതാകട്ടെ പാർശ്വമായി പരിഗണിക്കപ്പെടാവുന്നതാണോ എന്നുള്ളതാണ് ഇവിടെ ഉത്ഭവിക്കുന്ന പ്രശ്നം. മോശമാഗസിന്റേതെ നിസ്സഹകരണപരിപാടിയും നിരുത്സാഹവനപ്രസ്ഥാനവും അന്നു നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിൽ സവീകരിച്ചിരുന്നില്ല. അവ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലേയ്ക്കു പകർന്നു വീശിയത്തിൽ ഭാരതമഹാജനസഭതന്നെ ആനുകൂല്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. ഇവിടെതാ ജനങ്ങൾ അതിനു സന്നദ്ധരായിരുന്നില്ല. ബ്രിട്ടീഷിൻധ്യയിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥലോകവും പൊതുജനസംഘടനകളും തമ്മിൽ നിലവിലുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധമല്ല നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്നത്. നാട്ടുരാജ്യപ്രജകൾ അവരുടെ മഹാരാജാക്കന്മാരുടെ ഭരണത്തെ, അതെത്ര തന്നെ വിരോധീയമേയാവിതപത്തിനു വിധേയമായിരുന്നു എന്നു വരികിലും ആഭ്യന്തരകാലങ്ങളിൽ നിസ്സീമമായ ഭക്തിയോടു കൂടിയാണു വീക്ഷിച്ചിരുന്നത്. നാട്ടുരാജ്യത്തിലെ ഒരു പൗരൻ ലഭിക്കാവുന്ന ഏറ്റവും അത്യുന്നതമായ ഒരു സ്ഥാനമാണു ഹൈക്കോടതിയിലെ ന്യായാധിപപദം. എന്നാൽ വ്യക്തിപാമായ ഉൽക്കണ്ഠയിനം അദ്വാനതിക്കും വേണ്ടി ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തൻ ജനകീയതാപ്രയത്നങ്ങളെ ഒരു ചവിട്ടുപടിയായി ഉപയോഗിച്ചുകൊണ്ടാണോ മേല്പ്രകാരത്തെ നമ്മളു പ്രശ്നം ഇവിടെ ആലോചനയ്ക്കു വിഷയമാകേണ്ടതാണ്. പൊതുജനതാപ്രയത്നങ്ങളെ ഒറ്റകൊടുക്കയും, അതിനെ ആത്മാഭിമാനത്തോടും, താൻ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ മുറുകെപ്പിടിച്ചിരുന്ന ആദർശങ്ങളോടും, വിററഴിക്കയും, ചെയ്യുന്ന ഒരു നയം ഉദ്യോഗലാപ്തിക്കു വേണ്ടി ഒരു ജനപ്രമാണി സവീകരിക്കുകയാണെന്നിൽ അതുശിക്ഷയും ആക്ഷേപാർഹമാണെന്നുള്ളതിനു രണ്ടു പക്ഷമില്ല. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗസവീകരണത്തെപ്പറ്റി അതിനെ രൂപവാദം പറയുക ഏതൊരു വിധത്തിലും സാധ്യമാണോ? ഉദ്യോഗസവീകരണത്തിനല്ലഭിവസങ്ങൾക്കു മുൻപുവരെ ഏതൊരു പൊതുജനപ്രസ്ഥാനത്തെയും നയിക്കുന്നതിനും, ഗവൺമെന്റിന്റെ അനീതികൾക്കുമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ നിർദ്ദയം വിമർശിക്കുന്നതിനും, ചങ്ങനാശേരി എപ്പോഴും സന്നദ്ധനായിരുന്നു എന്നുള്ളതിന് അന്നത്തെ പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ചരിത്രം സാക്ഷ്യം വഹിക്കും.

നമുക്ക്. ജനങ്ങളുടെ അതികാരിനായ പ്രതിഷേധത്തിന് വിഷ-
തമായ വാട്ട്സിന്റെ ബ്രൂക്ക്ബ്രാൺഡ് പദ്ധതിയെ ചങ്ങനാ-
ശേരി പരമ്പരയായി പ്രതികൂലിക്കുകയുണ്ടായില്ലെന്നാണ് അദ്ദേ-
ഹത്തെ നിശ്ചിതമായി വിമർശിക്കുന്ന പ്രതികൂലകക്ഷികൾ
കൊണ്ടുപരാമുള്ള പ്രധാനമായ ആക്ഷേപം. വ്യക്തിപരമായ
ധനലാഭത്തെ ഇപ്പിറ്റാണ് കിടക്കർമലകളിലൊരു വലിയ
വിഭാഗം ഒരു വിമർശനവാനിഷ് തേതിവശ്യമായി വേണ്ടി
പതിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ വാട്ട്സ് തെങ്ങിനത്തെയുള്ള ആശാ-
പണം അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പാടെ പൊളിഞ്ഞുപോയി-
ട്ടുണ്ട്. രാജ്യക്ഷേമത്തിന് സാമ്പത്തികമായ പല പ്രശ്നങ്ങൾ
ക്കും പരിഹാരമുണ്ടാക്കുന്നതിനും, തന്റെ പദ്ധതി പ്രയോജ-
നകീടപിക്കുന്നതുള്ള ഉത്തമവിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണ് വാട്ട്സ്
ബ്രൂക്ക്ബ്രാൺഡ് പദ്ധതിക്ക് സ്ഥാനമിട്ടത്. വാട്ട്സിന്റെ
ഉത്തമവിശ്വാസത്തിലും, നിഷ്പക്ഷമായ രാജ്യസ്നേഹത്തിലും
സംശയമുൾപ്പെടാതിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി ആ പദ്ധതിയെ അ-
പകൂലിക്കുന്നതാണ് ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിൽകൂടി അതുദ്യോഗ-
ലാപ്തിക്കു വേണ്ടിയായിരുന്നു എന്ന് നിഷ്പക്ഷബുദ്ധികൾക്കു പാ-
രുവാൻ സാധ്യമല്ല. വാട്ട്സിന്റെ രാജ്യക്ഷേമകരുടെയായിരുന്ന
മിക്ക പദ്ധതികളേയും ചങ്ങനാശേരി പ്രശംസിക്കുകയും അനു-
കൂലിക്കുകയുമാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. “ഒരു ഗവണ്മെന്റുണ്ടെങ്കിൽ
താൻ എപ്പോഴുമതിനെതിരായിരിക്കും” എന്നുള്ള ഒരു നയ-
മല്ല ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണമായി
സ്വീകരിച്ചിരുന്നത്. കിടക്കർമലകൾ തെളിച്ച തേയില
കൃഷിക്കുപയോഗിക്കുന്നതായിരുന്നത് അതുകൊണ്ടു തിരുവി-
താംകൂറിലെ കാലവർഷങ്ങൾ നിലച്ചുപോകുമെന്നുള്ള, ജന-
പക്ഷത്തിന്റെ ഏതിർപ്പിന് മുഖ്യനിദാനമായ, അഭിപ്രായ-
തെപ്പാറി ഭൂമിശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധന്മാർക്കു പറയുവാനുള്ളതെന്താ-
ണെന്ന് ഇന്നുവരെയും ആരും അനേചിച്ചിട്ടില്ല. സ്വാഭാവി-
കമായ സുലഭമല്ലാതിരുന്നിട്ടുണ്ടോളം കാലം, വിപുല-
മായ തോതിൽ കാർഷികപരീക്ഷണങ്ങളും, വ്യവസായസംരംഭ-
ങ്ങളും തുടങ്ങുവാൻ വിദേശക്കമ്പനികൾക്കു ഭൂമി പതിച്ചു-
കൊടുക്കുന്നത് അനാശാസ്യമാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായം സാ-
മ്പത്തികദൃഷ്ടി നീതീകരിക്കുവാൻ വിഷമമാണ്. ഒരു

രാജ്യത്തിന്റെ സാമ്പത്തികമായ അഭിവൃദ്ധിക്ക് എന്തെന്നും ഹാനിയുണ്ടാകുന്ന ചില ഉപയോഗങ്ങൾക്കു സ്വദേശിമുഖധനത്തിന്റെ താല്പര്യമുള്ളതായ അഭാവത്തിലും ഭൂമി അല്പകാലത്തെയെന്നിരിക്കിലും അന്യാധീനപ്പെടുത്തുന്നത് ആപല്യമാണ്. അങ്ങിനെള്ള ഉപയോഗമാണു ലോഹധനനം. മനികളിൽ നിന്നു ലോഹങ്ങൾ നിർമ്മാണമായി കഴിപ്പെടുത്തുന്നതുകൊണ്ടു കാലാന്തരത്തിൽ അവ നിർപ്പാണമായിത്തീരുന്നു. മുഖധനം മുടക്കിയിട്ടുള്ള വിദേശികളുടെ പലതരം വീഴ്ചകളാലാണു പ്രസ്തുത വ്യവസായംകൊണ്ടു രാജ്യത്തിന്നു കാര്യമായ യാതൊരു സാമ്പത്തികശ്രേയസ്സുമുണ്ടാകുന്നില്ല. എന്നാൽ കാഷ്ചികമായ ഉപയോഗങ്ങൾക്കു നിശ്ചിതകാലത്തെയും വിദേശികൾക്കുപോലും ഭൂമി പതിച്ചുകൊടുക്കുന്നതുകൊണ്ടു ചില സാമ്പത്തികമായ പ്രയോജനങ്ങൾ പരിമാറമാക്കും നിർദ്ദേശിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നു വന്നെന്നും. കൂടാതെ അലസമായി കിടക്കുന്ന ഭൂമി ഫലപ്രദീകരണമായിത്തീരുന്നവാനും ഇതു സഹായിക്കുന്നുണ്ട്.

ഏതായാലും പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ ആശ്രയിച്ചു ബ്രൂക്ക് ബാങ്ക്സ് പദ്ധതി ഉപേക്ഷിക്കുവാനുള്ള സമ്മതം വാട്ട്സിനോടൊന്നുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പദ്ധതിയുടെ നന്മതിന്മകൾ കണ്ടറിയുന്നതിനു് ഇന്നാട്ടിലെ ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടു പരിശീലിച്ചു. വർദ്ധിച്ചുവന്ന പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ ആശ്രയിച്ചു തന്റെ സാമ്പത്തികപദ്ധതി ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ വാട്ട്സ് സന്നദ്ധനായി. അതൊന്നുകൊണ്ടുമാത്രംതന്നെ ഒരു വ്യവസ്ഥാപിതഭരണാധികാരിയെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങളുടെ കൃതജ്ഞതയെ അർഹിക്കുന്നുണ്ട്. ഈ പദ്ധതിയെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശരിക്കുണ്ടായിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങൾ അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ല. വാട്ട്സിന്റെ ഭരണത്തിന്നു പൊതുവേ ചങ്ങനാശരി നരകിയിരുന്ന ആനുകൂല്യം നീതികരിക്കത്തക്കതായിരുന്നു എന്ന് ആ കാലഘട്ടത്തിൽ നിന്നകന്നു ജീവിക്കുന്ന ഇന്നത്തെ തിരുവിതാംകൂറിലെ പൗരസഞ്ചയം അഭിപ്രായപ്പെടുമെന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാണ്. ബ്രൂക്ക് ബാങ്ക്സ് പദ്ധതിയെ പ്രതികൂലിക്കാതിരുന്നതുകൊണ്ടാണു വാട്ട്സ് ചങ്ങനാശരിയ്ക്കു ന്യായാധിപപദം നരകുവാൻ മഹാനാണി വീരന്റെ തിരുമനസ്സിനെ ഉപദേശിച്ചതെന്നുള്ള വാദം

കുടിപ്പാത്രം നന്നാക്കും. വാട്ട്സിന്റെ വർദ്ധമാനപ്പത്രം
ലേഖനം തുടങ്ങിയ പൗരാവകാശധാരണപരമായ നിര
ങ്ങാ മനസ്സ് നിന്നുതടയ്ക്കും, നവജന്മത്തിന് തീവ്രമായ
പ്രകോടനം നടത്തുകയും, ചെറു ചങ്ങനാശരി ഉദ്യോഗ
ലബ്ധിക്കുവേണ്ടി തൃക്കുമാങ്ങൻ പാതിയെ അനുകൂലി
ച്ചെന്നോ പ്രതികൂലിച്ചിട്ടുണ്ടോ പറയുന്നത് ബാലിശവും
നിരർത്ഥകവുമായ ഒരു വാദമാണ്.

മൈക്കോടതിയിലെ ന്യായാധിപപദം അലങ്കരിക്കു
വാൻ വേണ്ട കാർഷ്ടശേഷിയോ നിയമപരിജ്ഞാനമോ ചങ്ങനാ
ശരിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നും, ഒരു ടിവാർഷിയുടെ ആനുകൂല്യം
കൊണ്ടുമാത്രമാണ് അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചതെന്നും പറയുവാൻ
ദോഷമെങ്കിലും പാലു, ഇന്നുവരെ ചെയ്തുകൂട്ടിയിട്ടില്ല. മൈ
ക്കോടതിയിലെ ജഡ്ജിപദം ചങ്ങനാശരിക്കുവേണ്ടി അന്നു
മായ റോഡംബരമായിരുന്നില്ല. ന്യായാധിപപദമല്ല തിരുവി
താംകൂറിലെ സമീപപദംതന്നെ പ്രശസ്തനായവനും താഴെ
വന്നുള്ള ശേഷി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുമതലക്കുണ്ടായിരുന്ന
എന്ന കാര്യവും നിർദ്ദിഷ്ടമാണ്. നിർദ്ദയമായ പൊതുജന
സേവനത്തിനും നിസ്തീമമായ നിയമപരിജ്ഞാനത്തിനും അസാ
മാന്യമായ പ്രതിഭാവിശ്വാസത്തിനും ഒരു പ്രതിഫലമെന്ന
പോലെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്യോദേശമായ കാർഷ്ടശേഷിയെ
വേണ്ടവണ്ണം ധരിച്ച ഗവണ്മെൻറ് ഭരമിത്യബുദ്ധിയോടുകൂടി
ചങ്ങനാശരിയ്ക്കു നൽകിയ അനുകൂലമായ ഒരു പാരിതോഷി
കമായിരുന്നു ന്യായാധിപപദമെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം.
ചങ്ങനാശരി ഏഷ്യയിൽ ജനിച്ചുവളന്ന് ദോമല്ല.
ഏഷ്യയെ ആരും അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ചെടുക്കുകയുണ്ടായില്ല.
അക്ഷീണമായ പരിശ്രമംകൊണ്ടും അത്യന്തമായ സേവനംകൊ
ണ്ടുമാണ് അദ്ദേഹം ആ മഹനീയപദത്തിലെത്തിച്ചേർന്നത്.
ഉദ്യോഗജീവിതത്തിലെ ഭരണകൃത്യവും ധർമ്മകൃത്യവും അനുഭവിച്ച
രസിക്കുവാനും അങ്ങിനെ ജീവിതശിഷ്ടം അഹങ്കാരിയും അധു
ഷ്ടനായിക്കഴിഞ്ഞുകൂടുവാനുമല്ല ചങ്ങനാശരി ഉദ്യോഗസാ
ധനത്തിൽ കയറിയിറങ്ങിയത്. ഉദ്യോഗജീവിതംകൊണ്ടു
പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ മാനുഷയെ അദ്ദേഹം വളർപ്പി

അകമ്പട വെളിച്ചമുണ്ട്. ന്യായാധിപവദത്തിൽ കഴിച്ച കൂട്ടിയ ബാബാദ വർഷങ്ങൾ ഔദ്യോഗികജീവിതവും പൊതുജന സേവനവും രണ്ടും രണ്ടല്ലെന്ന വ്യക്തമാക്കുവാനാണ് അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ചത്. അനന്തരകാലങ്ങളിലെ പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങളെ ശക്തി സംഭരിക്കുക മാത്രമാണ് അന്നദ്ദേഹം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നത്. പെൻഷൻ പററിയ ഒരു ന്യായാധിപൻ മനഃശ്യാതമായ ലോകത്തിൽ ജീവിക്കുന്ന ദോഷംമൂലം, ഗന്ധർവ്വനോ അല്ലെന്നും, രാജ്യത്തിലെ സാമാന്യജനങ്ങളോടു തോറ്റോടത്താളുമായിക്കൂടിയെങ്കിലും ഒരു സേവകൻ മാത്രമാണെന്നും, ജനകീയതാപുഷ്പങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി, വേണ്ടിവന്നാൽ മുന്നോട്ടിറങ്ങി പ്രവർത്തിക്കുവാനുള്ള കർത്തവ്യം മറുഭൂമിയിലെതന്നെ ഓരോ പെൻഷൻ പററിയ ഉദ്യോഗസ്ഥരുമുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

എങ്കിലും, ഒരു സംഗതികൂടി ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കാതെ ഗൗരവമില്ല. ജനകീയനേതാക്കന്മാരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ നിർദ്ദാക്കിത്തയ്ക്കുന്ന വിമർശനബുദ്ധിയോടുകൂടി സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജനങ്ങളിൽ ഒരു വലിയ വിഭാഗം ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥികരണം അക്ഷതവ്യമായ രൂപരായമായിട്ടാണ് പരിഗണിച്ചത്. അദ്ദേഹം അന്നവരെ ചെയ്തപോന്ന ജനക്ഷേമകരങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ വിസ്മരിക്കുവാനും, ദുഷ്ടശക്തികൾ അദ്ദേഹത്തിൽ ആരോപിക്കുവാനും അവരിൽ ഒരു ന്യൂനപക്ഷമെങ്കിലും ഇനിയായിരുന്നില്ല. ഉദ്യോഗജീവിതത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചു പുറംലോകം ഉജ്ജ്വലസ്വഭാവത്തോടെ പൊതുക്കാർജ്ജ്ജീവിതത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്ന ചങ്ങനാശേരിയുടെ അനന്തരസംരംഭങ്ങളെ സംശയദൃഷ്ടിയോടെയാണ് ഇവർ വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്. പഴയജനസമ്മിതി അതേപടി ആർജ്ജിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് അനല്പമായി ആയാസപ്പെടേണ്ടിവന്നു എന്നുള്ളത് കേവലം ഒരു പാശാർത്ഥം മാത്രമാണ്. വ്യക്തിപരമായ നൈതന്യത്തിനും നേതൃത്വത്തിനും വേണ്ടിയുള്ള രാളുടെ ശ്രമങ്ങളായിട്ടാണ് ഏറ്റവും ജനക്ഷേമകരങ്ങളായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ചിലർ വ്യാഖ്യാനിച്ചത്.

ഉദ്യോഗസ്ഥികൾക്കുമാണു മാത്രമായിരിക്കണം പ്രതികൂലമായ ഈ വിമർശനങ്ങൾക്കുനരകിയത്. ആ വിധത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥികൾക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതു ക്ഷാർദ്ദജീവിതത്തെ കുറഞ്ഞൊന്നു ഏല്പിക്കുവാനും, ബഹുജനങ്ങൾക്കു ജനകീയനേതാക്കന്മാരിലുള്ള വിശ്വാസം അല്ലമാണു കുറയ്ക്കുവാനും പര്യാപ്തമായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ള പരമാർത്ഥം ഇവിടെ മറച്ചുവയ്ക്കുന്നില്ല. ബ്രിട്ടീഷ്നിർവ്വയിലെപ്പോലെ ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെയെല്ലാം പ്രയോജനങ്ങളിൽനിന്നകന്നു നിന്നു, ത്യാഗമോഹനവും ശോകസങ്കലിതവും ആയ ഒരു എളിയജീവിതം മാത്രം നയിച്ചുകൊണ്ട് സേവനമനുഷ്ഠിക്കുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ അത്യുന്നതനായ പൊതുക്ഷാർദ്ദപ്രസക്തന്മാർക്കുപോലും ഒരു കാലത്തു കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ലെന്നുള്ളത് ഒരു വലിയ ദുരൂഹതയെന്നായിരുന്നു. എങ്കിലും അന്ന് ഉദ്യോഗസ്ഥികൾക്കൊക്കെ പൊതുക്ഷാർദ്ദജീവിതത്തിന്റെ മാതൃത വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനായിരുന്ന നേതാക്കന്മാരുടെ പ്രയത്നത്തെ അപലപിക്കുവാൻ ഇവിടെ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ അതു മതിയായ കാരണമാകുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

ചങ്ങനാശേരി ജനസമുതിയുള്ള ഒരു ന്യായാധിപനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിഷ്പക്ഷതയും, നീതിബോധവും ചോദ്യം ചെയ്യുവാൻ ശക്തക്കാരോപാലും ധൈര്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ അത്യുന്നതമായ നീതിന്യായാസനത്തിന്റെ പ്രൗഢിയും, അതസ്സം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹസ്തങ്ങളിൽ തുലാം സൂക്ഷിതങ്ങളായിരുന്നു. ബാഹ്യപ്രേരണകൾ ഒരിക്കൽപോലും അദ്ദേഹത്തെ നിയമത്തിന്റെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായ ഗതിപഥത്തിൽനിന്നു വ്യതിചലിപ്പിച്ചിട്ടില്ല. ന്യായാസനത്തിലിരിക്കുന്ന ചങ്ങനാശേരി അക്ഷോഭനം, അചഞ്ചലനമാണ്. പ്രസന്നവും എന്നാൽ ഗൗരവപൂർണ്ണവുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യക്തിത്വം അഭിമാഷകലോകത്തിന്റെ ബഹുമാനങ്ങൾക്കു പാത്രമായിരുന്നു. വക്കീലന്മാരുടെ വാദഗതികൾ പ്രശ്നമായും ക്ഷമാപൂർണ്ണമായും ശ്രദ്ധിച്ചു പഠിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം എപ്പോഴും സന്നദ്ധനായിരുന്നു. അഭിമാഷകന്മാരുടെ ഗുണമുഷ്ടങ്ങളിൽ ചാടിവിഞ്ഞ് അവരുടെ വാദഗതിയെ അതനിമിഷം പ്രതിഖണ്ഡപ്പെടുത്തുന്ന ഉദ്ധതനായ ഒരഭിമാഷക

ചോദ്യകർത്താവിന്റെ സ്ഥാനമല്ല, ന്യായാധിപനെന്ന നിലയിൽ
 ലഭ്യമാവാൻ ഉണ്ടായിരുന്നതു്. അദ്ദേഹം വക്കീലന്മാരോടു ചില
 പ്രോൾ ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കാറുണ്ടു്. വാദഗതിയും വസ്തുത
 കളും മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹം ചോദ്യങ്ങൾ
 ചോദിക്കാറുള്ളതു്. തൃപ്തികരമായ മറുപടി ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ
 സ്റ്റോറോഫിതനായി അദ്ദേഹം വീണ്ടും മൗനമവാലംബിക്കുന്നു.
 വാദങ്ങളുടെ യുക്തിശൂന്യത വക്കീലന്മാരെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ
 വേണ്ടി എതിർവാദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു, കോടതിയുടെ
 വിധേയനായ സമയം ഭൂയ്യം ചെയ്യുന്ന പതിവു് അദ്ദേഹത്തി-
 നില്ല. അമ്പലമുടിയിലായ വാദങ്ങൾ അഭിഭാഷകന്മാരെ
 കൊണ്ടു വിടുങ്ങിപ്പോയി അദ്ദേഹം തൃപ്തിയടയാളമില്ല. ബാറിലെ
 അനിഷേധനായകനും, അന്നു സന്നതകൃതരായ ശാക്തീകന്മാരും
 അഭിഭാഷകനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിയമപ്രശ്നത്തിൽ തുല്യന്മാ-
 രാണ്. വാദഗതികളുടെ പ്രാബല്യമല്ലാതെ വ്യക്തികളുടെ
 ഉയർച്ചതാഴ്ചകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്ത്യതീരുമാനങ്ങളെ
 അശങ്കിപ്പിക്കാറില്ല. ഒടുക്കത്തക്ക മാശിലും ഒരു
 പോലെ ഏവർക്കും അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു പ്രതീക്ഷിക്കാം. പൂർവ്വ-
 വിധികളുൾപ്പെടെ അദ്ദേഹത്തെ കഴിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഒരാൾ
 ആ ഉദ്യമത്തിൽനിന്നു മിക്കപ്പോഴും വിജയിച്ചിട്ടില്ല എന്നതു്
 വരുന്നതു്. വിധിനിർമ്മാണങ്ങളുടെ കഴിഞ്ഞ സ്വഭാവത്തെക്കുറിച്ചും
 മൗലികമായ നിയമതത്വങ്ങളുടെ ലംഘനമാണു് അദ്ദേഹം
 കൂടുതലിഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നതു്. നീതിദമ്പതയും സാമാന്യബുദ്ധി-
 യുമാണു് ഒരു ന്യായാധിപനെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹ-
 ത്തിന്റെ നിശ്ചയങ്ങളെ എല്ലാത്തോഴും നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നതു്.
 എത്ര കഴിഞ്ഞ നിയമപ്രശ്നങ്ങളും, വിരുദ്ധവാദങ്ങളും അദ്ദേ-
 ഹത്തിന്റെ ക്രമബുദ്ധിയെ മറികടന്നിട്ടില്ലാറില്ല. വാദമുഖങ്ങളെ
 കഴിക്കുന്ന അഭിഭാഷകന്മാരെ മൗലികമായ പ്രശ്നത്തെപ്പറ്റി
 യുള്ള ഏകദേശംകൊണ്ടു് ബന്ധിച്ചുനിർത്തി നിശ്ചലരാക്കി
 അദ്ദേഹം വിജയിപ്പിക്കുന്നതു് വിലപ്രോൾവിടനാദകരമായ ഒരു
 കാര്യമായിരുന്നു. ഒരു അഭിഭാഷകനെന്ന നിലയിൽ സുദീർഘ-
 മായ വാദപ്രതിവാദങ്ങൾകൊണ്ടു് കോടതിയെ മുഴിപ്പിക്കുന്ന
 പതിവു് അദ്ദേഹത്തിനുള്ളായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, ഒരു ന്യായാധി-

പരന്ന നിലയിൽ വക്കീലന്മാരുടെ നിർദ്ദോഷമായ വാദഗതിയെ അദ്ദേഹം നിരസാധർമ്മമായിട്ടില്ല. തന്റെ വാദമുഖങ്ങൾ മുഖൻ കോടതിസമക്ഷം സമർപ്പിക്കുവാൻ അവസരം ലഭിച്ചിട്ടുള്ള പരാതി ചങ്ങനാശേരിയുടെ മുൻപിൽ വ്യവഹരിച്ചിട്ടുള്ള അഭിഭാഷകനും പാശ്ചാത്യൻ കഴിയുന്നതല്ല. അപ്രധാനമായ വിശദീകരണങ്ങളെ വേർതിരിച്ചു, ജീവസ്സുപരിയായ മൗലികവിഷയങ്ങളിലേയ്ക്കു ചുഴിഞ്ഞുകയറുവാനുള്ള പ്രതിഭാവിഭാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നൈസർഗ്ഗികമായ ഗുണവിശേഷങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു. എത്ര കോപമേതുകമായ സംഭവങ്ങളുണ്ടായാലും അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും സമചിത്തത വെടിയാറില്ല. വക്കീലന്മാരുമായി കലഹിക്കുകയോ, ഉദ്യോഗജനകമായ രംഗത്തു കിടക്കുകയോ ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരാൾ അവസരപോലും ഏതാണ്ടു ലഭ്യമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഔദ്യോഗികജീവിതത്തിൽ മുഷിക്കാണിക്കുവാൻ ആർക്കും കഴിയുകയില്ല. ഓറീന്റൽ ന്യായാധിപപദത്തിലേയ്ക്കു യന്മ ചങ്ങനാശേരി അഭിഭാഷകന്മാരോടു സമഭാവനയോടുകൂടി യാണു വർത്തിച്ചിരുന്നത്. അഭിഭാഷകലോകത്തിന്റെ അഭിമാനവും, അന്ത്യം സംരക്ഷിക്കുവാനും, ആഭിജ്ഞാനം അദ്ദേഹം കൂടുതൽ താല്പര്യം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു. നീതി നടത്തുന്നതിൽ വികാരപരമായ മനോഭാവം അദ്ദേഹത്തെ വഴിതെറ്റിച്ചിട്ടില്ല. നിയമത്തിന്റെ അപ്രതിഫലമായ പുരോഗതിയെ തടഞ്ഞുനിർത്തുവാൻ ഭാഷിണി മനോഭാവത്തെ അദ്ദേഹം ഒരിക്കലും അനുവദിച്ചിട്ടില്ല. വയടന്മാർക്കായ ഒരുവനെ മുഖത്തെ ഒരു മാംസപേശിയെങ്കിലും ചലിപ്പിക്കാതെ കഴകി ലോറവാൻ വിധിച്ചിട്ട് വികാരജനകമായി യാതൊന്നും സംഭവിച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ മറ്റൊരു കേസിലേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞ് അദ്ദേഹം ജോലി തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുന്നതു കണ്ടു പലപ്പോഴും പ്രേക്ഷകന്മാർ ആശ്ചര്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. കററം തെളിഞ്ഞാൽ, നിരമനവദിക്കുന്ന കുരിശിപ്പിട്ട നരകവാൻ യാതൊരു വൈമനസ്യവും അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിക്കുക പതിവില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃത്യനിഷ്ഠ സമന്ത്യാധിപന്മാരുടെ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഡയറിയിൽ

ഇങ്ങനെ ഒരു കുറിച്ചു കാണുന്നു:—“നാമിങ്ങനെ കുറിയമായി ജോലി ചെയ്യുന്നതു മനസ്സിലാക്കുവാൻ അതിനെ അഭിനന്ദിക്കുവാൻ ആരാണ്മതു് എന്ന്—(ഒരു സഹസ്ത്രാധിപൻ) ഇന്നെന്നോടു ചോദിക്കുകയുണ്ടായി. എനിക്ക് എന്റെ മനസ്സാക്കിയെടുത്ത മറ്റൊരേയും തൃപ്തിപ്പെടുത്തേണ്ടതായിട്ടില്ലെന്നു ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു.” അദ്വൈതവിജ്ഞാനത്തിൽ പരമേശ്വരപ്രഭുവിനാകയാണിത് കൃത്യബോധം അദ്വൈതത്തിന്റെ കടുംബാംഗങ്ങളെപ്പോലും ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അദ്വൈതത്തിന്റെ മൂല പുത്രൻ ജഗദ്യോഗിയായി സന്നിധാവസ്ഥയിൽ ശബ്ദത്തിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന ഘട്ടത്തിൽ കൂടിയും കൃത്യസമയത്തു കോടതിയിൽ ഹാജരായി ദിവസാവസാനംവരെ ജോലിചെയ്യുവാൻ അദ്വൈതം മടിച്ചിട്ടില്ല. കോടതി പിരിഞ്ഞ് അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ ഗൃഹത്തിലെത്തി വസ്ത്രങ്ങൾ മാറുവാൻപോലും സമയം വൃതം ചെയ്യാതെ പുത്ര സന്നിധിയിലേയ്ക്കോടിയണങ്ങാൻ ദീർഘനരം രോഗശയ്യയ്ക്കു സമീപം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്ന ഉൽക്കണ്ഠാകലനം വാത്സല്യനിധിയായ ആ പിതാവു തന്റെ ജാതുകയാടു പറയാറുള്ളതു “പറന്ന ശബ്ദത്തിന് മുഴുവൻ സമയവും ജോലി ചെയ്യുവാനുള്ള കരു വൃത്തിൽനിന്നു പിന്തിരിയുവാൻ പുത്രന്റെ രോഗംപോലും മതിയായ കാരണമായിരിക്കയില്ല” എന്നാണ്.

അദ്ധ്യായം ൩൧

ചങ്ങനാശി ന്യായാധിപനായിരുന്ന കാലത്തു ഫൈക്കോടതിയിൽ നടന്നിട്ടുള്ള പ്രക്ഷോഭനകരായ ഒരു കേസ്സിനെക്കുറിച്ചുകൂടി ഇവിടെ ചിലതു പ്രസ്താവിക്കുന്നത് അപ്രസക്തമായിരിക്കുമില്ലല്ലോ. 'വട്ടിപ്പണക്കേസ്സ്' എന്ന പേരിൽ സുപ്രസിദ്ധമായിത്തീർന്നിട്ടുള്ള ഈ വ്യവഹാരം തിരുവിതാംകൂറിലെ ക്രിസ്തു ഗാനികളുടെ കൂടയിൽ അന്ത്യധികമായ രേഖാജ്ഞിയാ മന്ദസംരംഭിച്ച് തുടക്കം കുറിച്ചതാണ്. ഇന്നും ആ കേസ്സിന്റെ പ്രതിരോധനം തിരുവിതാംകൂറിൽ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ആ വ്യവഹാരത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിനായി ഇതകക്കുകിട്ടും ചിലവഴിച്ചിട്ടുള്ള പണത്തിന്റെ തുകയുടെ വലിപ്പമൊന്നുമാത്രംകൊണ്ട് അതു സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ ഉത്ഭവിപ്പിച്ച വാശിയുടേയും, കമ്മിമന്ദസംരംഭന്റെയും ഒരേകദേശ പരിമിതാനം ലഭിക്കുന്നതാണ്. അസ്സൽ കേസ്സും, അപ്പീലും, വിചാരണയും, പുനർവിചാരണയുമായി അനവധി വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുകൂടിയെങ്കിലും, ഇന്നും അതു വിഷയം കോടതിസമക്ഷം മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ വിസ്താരത്തിലിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. ചങ്ങനാശി ന്യായാധിപനായിരിക്കുന്ന കാലത്തു പ്രസ്തുത കേസു ഫൈക്കോടതിയിൽ ഒരു ഹുറബെഞ്ചിൽ വാദം കേട്ടു. ജസ്റ്റിസ് വീമരായവയ്യങ്കൽ ഏഴുതിരു ആലുവിധിവിന്മേൽ ഉള്ള ഒരു പുനർവിചാരണയുടെ രൂപത്തിലാണ് അന്ന് ആ കേസ്സ് ഫൈക്കോടതിയിലാലോപനയ്ക്കു വന്നത്. ഹുറബെഞ്ചിലെ ന്യായാധിപന്മാരിലൊരാൾ ചങ്ങനാശി പരമേശ്വരൻപിള്ളയായിരുന്നു. മദ്രാസിലെ സുപ്രസിദ്ധ അഭിഭാഷകനായ സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരും, ടി. ന്യൂജീൻ ഗ്രാൻഡ്ജൺ ഇതദാശങ്ങളിലും കേസ്സ് വാദിക്കുവാൻ ഹാജരായത്. വട്ടിപ്പണക്കേസ്സിന്റെ വിസ്താരമദ്ധ്യേ ചങ്ങനാശി പ്രദർശിപ്പിച്ച ബലിഹൃദമായും സുഷ്ഠാവലോകനശക്തിയേറിയും പല പ്രശംസാപത്രങ്ങളും അർപ്പിച്ചതെന്ന അദ്ദേഹത്തിനു ലഭിക്കാതിരുന്നില്ല. കേസ്സിന്റെ അവസാനത്തിലായി ചങ്ങനാശിയിലേക്കു

“പിസ്കിത് അവസാനത്തേക്കെത്തിച്ചു. വഴിനാശേശി പാ
മേശാൻപിള്ള അവർകൾക്കുള്ള സ്ഥാനം നിശ്ചയമായും
അവസാനത്തേക്കു. വിധിയുടെ ഇപ്പോഴത്തെ രൂപത്തിനു
പ്രധാന ഭേദങ്ങളിൽ ഒന്നിന് പാമേശാൻപിള്ള അവർക
ളാണെന്നാണു ബഹുജനവിശ്വാസം. അതു തെറ്റോ ശരിയോ
എന്നെന്നിട നിശ്ചയമില്ല. ഏതിലും, ഞാനും അങ്ങിനെ
വിശ്വസിക്കുന്നവരുടെ കൂട്ടത്തിൽപെട്ടയാളാണ്. ഫിയറിംഗ്
സമയത്ത് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നും പുറപ്പെട്ട ആശയങ്ങൾ ഈ
വിശ്വാസത്തെ ദൃഢപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. പാമത്താസഫിസ്സുത
എന്നുള്ള ദോഷം അദ്ദേഹത്തെ തീർച്ചപ്പെടുത്താൻ ചെലുത്തില്ല.
ഒരു സമയത്തേക്കു ചെറുപ്പത്തോളമുള്ള മറ്റൊരു സമയത്തുതന്നെ
അതേതന്നെ തത്വം അദ്ദേഹത്തെപ്പോലെ ധരിച്ചിട്ടുള്ളവരായി
തിരുവിതാംകൂറിൽ വേറെ അധികം ആളുകളുണ്ടെന്നു തോന്നു
ന്നില്ല. ഒരു പൊതുജനപ്രതിനിധി എന്നുള്ള നിലയിൽ
അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം കളങ്കരഹിതമായിരുന്നു. ആവശ്യ
മുള്ളപ്പോഴെല്ലാം ഗവണ്മെന്റിനെ കററും പറകയും, എന്നാൽ
ഗവണ്മെന്റിനെ ദുഷിക്കുമാത്രം ചെയ്യണമെന്നുള്ളവരോടു കൂട്ട
കൂടാതിരിക്കയും ചെയ്യുന്നതിൽ അദ്ദേഹം എത്രമാത്രം സൂക്ഷ്മ
സ്വഭാവത്തോടു കൂടിയാണു പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നുള്ളതു പലരും
വേണമെന്നപോലെ ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. സമഭാവനയും
നിഷ്പക്ഷസ്വഭാവംകൊണ്ടുയന്നിട്ടുള്ളവരിൽ ഒരാളാണു മി. പാ
മേശാൻപിള്ള. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്യോഗജീവിതവും ഇതു
വരെ കണ്ടിട്ടാത്താളും നിഷ്പക്ഷരായാണ്. മേലിലും ഈ നല്ല
പേരിനെ നിലനിർത്തിക്കൊണ്ടുപോകുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു
സാധിക്കാതിരിക്കയില്ലെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. തിരു
വിതാംകൂർ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കളായവരിൽ മറ്റൊരു ശോഭിക്കുന്ന
ഈ ജ്യോതിസ്സ് ഇനിയും കൂടുതൽ ധീര്യത്തോടുകൂടി പ്രകാശി
ക്കുവാൻ സർവ്വശക്തൻ സഹായിക്കട്ടെ!”

ഉദ്യോഗികജീവിതത്തിലും പൊതുജനപ്രവർത്തനങ്ങൾ
തുടങ്ങിക്കൊണ്ടുപോകുകയും, തന്റെ വ്യക്തിസ്വഭാവത്തെ
പരായിപ്പെടുത്തുവാൻ വിസമതിക്കുകയും, ചെയ്തിട്ടുള്ള തിരു
വിതാംകൂറിലെ ഏക ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ചങ്ങനാശേരി പാമേശ

കുറോ ഉണ്ടായില്ല. എന്നാൽ അന്ധനെന്നവണ്ണം ശക്തിപ്പെട്ടവനെ പ്രക്ഷോഭമെന്നെ തന്റെ സപാധിനശക്തി പ്രയോഗിച്ച ശാന്തമാക്കുന്നതിനും അദ്ദേഹം തുനിഞ്ഞില്ല. അസുഖം കണ്ടും കണ്ണുജ്വലനം ഈ അവസരത്തെ പാഴാക്കിയില്ല. തൽഫലമായി മി. വി. എസ്സിന ചങ്ങനാശേരിയോടുള്ള ക്ഷാത്രം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് കൊച്ചിനായർസമ്മേളനത്തിലും അദ്ദേഹം വഹിക്കുവാനുള്ള ക്ലേശം ചങ്ങനാശേരി സ്വീകരിച്ചത്. കൊച്ചിനായർസമ്മേളനത്തിലും അതിനെത്തുടർന്ന് കിളിമാനൂർവെച്ച നടന്ന മറ്റൊരു സമ്മേളനത്തിലും ചങ്ങനാശേരി ചെയ്ത അത്യുഷ്ണപ്രസംഗങ്ങൾ മി. വി. എസ്സി. സമ്പ്രദേശ്യരുടെ ശ്രദ്ധയിൽപെട്ടു. അദ്ദേഹം പ്രസംഗങ്ങളിലും ചങ്ങനാശേരി ചെയ്ത ചില പ്രസ്താവനകൾ തികച്ചും അനാശാസ്യങ്ങളാണെന്നു ടിവാൻജി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. അദ്ദേഹം പ്രസംഗങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ടിവാൻജിയുടെ പക്ഷത്തിനും തോട്ടാഗികമായ ഒരു കത്തു കിട്ടി. പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പ്രസംഗങ്ങൾ ഉള്ളടക്കം ചെയ്ത്, അവയെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരിയുടെ പരസ്യവാക്കുള്ള സമാധാനം ആവശ്യപ്പെടുകയാണ് ടിവാൻജി ചെയ്തിരുന്നത്. കവറിലുള്ളടക്കം ചെയ്തിരുന്ന പത്രശകലങ്ങളിലെ പ്രസംഗങ്ങൾ താൻ ചെയ്തിട്ടുള്ളവയെന്നതാണെന്നും, ഒരു ഗവൺമെന്റുദ്യോഗസ്ഥൻ യോജിക്കാത്ത പ്രസ്താവനകളാണെന്നു തന്നെ അവയിലടങ്ങിയിട്ടില്ലെന്നും കാണിച്ചു ചങ്ങനാശേരി നിർഭയം മറുപടി കൊടുത്തു. ടിവാൻജി ഇതുകൊണ്ടു സംതൃപ്തനായില്ല. അതിന്റെ ഫലമായി പൊതുയോഗങ്ങളിൽ അത്യുഷ്ണ വഹിക്കുന്നതിനും പ്രസംഗിക്കുന്നതിനും ചങ്ങനാശേരിയുടെ വ്യക്തിപരമായ സപാതന്ത്ര്യത്തെ തടഞ്ഞുകൊണ്ടു ടിവാൻജി ഉത്തരവു പാസാക്കി. ഉദ്യോഗസ്ഥീവിരുദ്ധസാഹിത്യത്തിനു മുൻപുതന്നെ ഒന്നിലധികം പ്രാവശ്യം ചങ്ങനാശേരി ഈ നിരോധനങ്ങളെയെ ലംഘിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരിയും ടിവാൻജിയും തമ്മിലുള്ള മത്സരം മി. വി. എസ്സി. ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നതുവരെ നീണ്ടുനിന്നു. ഇതിനെപ്പറ്റി സെക്കരണ്ടായ പല കറുപ്പുകളും ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹം

ത്തിന്റെ ഡയറിയിൽ എഴുതിച്ചിട്ടുണ്ട്. സ്വദേശികളും അന്യരന്മാരും ഉൾപ്പെടെ ഈ രണ്ടു മഹാശാസനകളുടെ ഉദ്യോഗാധികാരികളും തികച്ചും നിർഭാഗ്യകരമായിരുന്നു എന്നല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ!

ചങ്ങനാശേരിയുടെ സ്വതന്ത്രമനോഭാവത്തിൽ തെളിച്ചം തന്നെ ഉണ്ടാക്കിപ്പോയി ഡയറിയിൽനിന്നിവിടെ ഉദ്ധരിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. “ഇന്നത്തെ ഉത്സവത്തിന് മഹാശാസന തിരുമനസ്സിനെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുവാനായി ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർ കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അടക്കം തിരഞ്ഞെടുക്കി കയറിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഞാൻ പിൽവാങ്ങി നില്ക്കുകയും, കാണിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സമീപം കൊണ്ടുവരുന്നതുകൊണ്ട് അതിലേയ്ക്കായി മാറിവെച്ചിരുന്ന നാലഞ്ചു കൂട്ടം കൂട്ടത്തിൽ ധർമ്മപരമായ മറ്റൊരു കൂട്ടം കൂട്ടത്തിലേയ്ക്കും ചിലവാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി കൂട്ടിൽ തന്നെ സൂക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു.” അവശ്യമായതുകൊണ്ട് അവകൾക്കും സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻവേണ്ടി ഒരു പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തനെന്ന നിലയിൽ നിരന്തരമായി മറ്റൊരാളെക്കണ്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി ഉദ്യോഗസ്ഥിവിതത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതിനു ശേഷവും തന്റെ ജീവിതാദർശങ്ങളെ കൈവെടിയുകയുണ്ടായില്ല. വിദ്യാഭ്യാസത്തിലും സംസ്കാരത്തിലും മറ്റൊരുതരം സമുദായത്തോടും കിടപ്പിടിക്കുവാൻ വേണ്ട യോഗ്യതകളുള്ള ഈശ്വര സമുദായത്തിന് നീതിന്യായവകുപ്പിൽ വേണ്ടത്ര പ്രാതിനിധ്യം ലഭിച്ചിരുന്നില്ലെന്നുള്ള കാര്യം ഉൽക്കണ്ഠാകലമായ അഭ്യർത്ഥനകൾ പരിഗണനയ്ക്ക് എപ്പോഴും വിഷയമായിരുന്നു. ബിരുദധാരികളായ പല മൈക്കോടതിവക്കീലന്മാരും ഈശ്വരരുടെ ഇടയിലുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും മുൻസിഫന്മാരുടെ നിയമനരീതിയിൽ അധികാരികൾ സ്വീകരിച്ചിരുന്ന ‘റോട്ടേഷൻ’ സമ്പ്രദായം ബ്രാഹ്മണർ, കൃഷ്ണപ്രാർ, നായർ, പലവക എന്നിവരായിരുന്നു. പലവക വിഭാഗത്തിൽപ്പെട്ട ഒന്നിലധികം സമുദായങ്ങൾക്കു കൂടുന്നതായിരുന്നു ബ്രാഹ്മണന്മാർ, കൃഷ്ണപ്രാർ, നായർ, കണ്ണമനപോലെയുള്ള ഈശ്വരർ മാത്രമായി ഉദ്യോഗവിതരണവിഷയത്തിൽ പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകിയിരുന്നില്ല. പ്രത്യേകമായ ഈ അനീതി അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി മുൻ

നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും അതിന്റെ പലമാതി നാൽ, കൃഷ്ണൻ, ഊർവർ, പലവർ എന്നിവരെക്കൂടി കൊട്ടേ ഷൻ സമ്പ്രദായം കൊണ്ടുമാർത്തി സമീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

മൈക്കോത്തി ലയംപിപദംവരെ ഉപയോഗൻ ഭാഗ്യം ലഭിച്ചു തിരിച്ചിട്ടു. പ്രീതിയെ ഏകജന്മസ്വഭാവമായാഗമാനു മി. എൻ. കമാരനെ ഒരു അംഗംപിടിച്ചെന്ന നിലയിൽ ആദ്യം ഉദ്യോഗത്തിൽ നിർത്തിയും മക്കനാശരിയുടെ ഗുരും കൊടുത്തെന്നായിരുന്നു. മക്കനാശരി തന്റെ സകല സാധനശക്തിയും ന്യായവാദങ്ങളും പ്രയോഗിച്ചു മറ്റു ന്യായാധി പന്മാരുടെ പിന്തുണ മി. കമാരന്റെ പക്ഷത്തേയ്ക്ക് ഏകദേശം അമ്പൻ അനവരതം ഇരിക്കുന്നു. ആദ്യ സ്ഥാനാധികാരി തമ്മിൽ ഇല്ലാത്തതോടുകൂടി നന്നു ഒരു മത്സരമായിരുന്നു അത്. ഇതുകുറിക്കുകയും സമീപയിലുള്ള റീൻഡെലവുമായിരുന്നു. ഒരുവിധം മി. കമാരൻ വിജയം പ്രാപിച്ചത് എന്ന പറഞ്ഞാൽ ആ മത്സരത്തെപ്പറ്റി അഭ്യർത്ഥപരിമിതമാനം വായനക്കാർക്കു ലഭിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. "മി. കമാരനെ ഒരു അംഗംപിടിച്ചായി നിയമിക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ ജസ്റ്റിസ് മക്കനാശരി ചെയ്ത നിസ്വാർത്ഥമായ സഹകരണത്തിന് ഈ സമയമായും അദ്ദേഹത്തോടു് എത്രമാത്രം കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചാലും മതിയാകുന്നതല്ല" എന്നാണ് ഈ നിയമനത്തെപ്പറ്റി റി. കെ. മായർ മി. വൈയ്ക്കും രാമകൃഷ്ണപിള്ളയ്ക്ക് എഴുതി അയച്ചത്.

ഉദ്യോഗത്തിലിരിക്കുമ്പോൾ വിശുദ്ധവശങ്ങളിൽ എഴുതി സമീപപത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധം ചെയ്ത ചില ഉപന്യാസങ്ങൾ ഒന്നിച്ചുപറ്റു പുസ്തകരൂപത്തിൽ അച്ചടിച്ചതാണ് "ആരാഗ്യത്തിന് ഹാനികരമായ നമ്മുടെ ശീലങ്ങൾ" എന്ന മക്കനാശരിയുടെ ലഘുഗ്രന്ഥം. പ്രസംഗങ്ങളായും, ഉപന്യാസങ്ങളായും, വിമർശനങ്ങളായും പത്രലോകത്തിൽ മിന്നിച്ചിരിക്കപ്പെട്ട "മക്കനാശരി സാഹിത്യത്തിൽ" പുസ്തകരൂപം അവലംബിച്ചിട്ടുള്ളതു് ഈ മാത്രമാണ്. മക്കനാശരിയുടെ ശാസ്ത്രീയമനോഭാവത്തെപ്പറ്റി എന്തെങ്കിലും മനസ്സിലാക്ക

നമ്മുടെമുമ്പ് ഈ ഗ്യാംഗ് വാപത്തി വായിച്ചുനോക്കേണ്ടതാണ്. അതിവൃക്ഷമായ വിനയം, അനന്യസുഖമായ നിരീക്ഷണപാടവവും, ദീർഘിതയാദാതൃക്കളെ സ്തംഭിപ്പിക്കുന്ന പ്രായോഗികവിനാശനിയമം ഈ പുസ്തകത്തിൽ ഏവിടേയും തെളിഞ്ഞു കാണാം. വരതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ആരോഗ്യ തത്വങ്ങൾ സ്വാതന്ത്ര്യാടിസ്ഥാനത്തിൽ പ്രായോഗികമായി പരിശീലിച്ചുപോന്ന ഓരോന്നുമാണ്. അദ്വൈതത്തിൽ മാത്രം ആശയങ്ങളുള്ള കാണിച്ച് ആത്മവായന ചെയ്യുന്ന ഒരു നയം അദ്വൈതം അധികരിച്ചിട്ടില്ല. സൂചിതമാ അദ്വൈതത്തിന്റെ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു. 'വൃത്തിമീനനായ ബാലൻ' എന്നൊരുപ്രാപകൻ അദ്വൈതത്തെ ചാലുശ്വേതയിൽ ഒരിക്കൽ അഭിസംബോധന ചെയ്തിട്ടുള്ളതിലും, ആരോഗ്യത്തിന് ഹാനികരമായ നമ്മുടെ ശീലങ്ങളുടെ കർത്താവായ ചങ്ങനാശേരി നിത്യജീവിതത്തിലെ ദിനചരികളിൽ അനുഷ്ഠിച്ചുപോന്ന സൂചിതമാ ഒരുപക്ഷേ ചൈത്രശാസ്ത്രത്തെ വാങ്ങുപോലും ആശയസ്തംഭനത്തിലെന്നു വരാം. വീട്ടിൽ തീർപ്പിച്ചു കപ്പിയിലടച്ച ഫാക്ടറിയിൽ കൊണ്ടുപോയി ഗ്യാംഗ് കയറിയ സോഡ മാത്രമാണ് അദ്വൈതം നിത്യവും ഉപയോഗിച്ചുവന്നിരുന്നതെന്ന കാര്യം അധികമാളുകൾക്കറിഞ്ഞുപോകാ. അതിമനോഹരങ്ങളായ പദ്യകാവ്യങ്ങളും വിജ്ഞാനപ്രദമായ ഗദ്യഗ്രന്ഥങ്ങളും, സേകങ്ങളായ ആഖ്യാനികകളും, വിവാദിക്കുവാൻ വിഷമമേറിയ കോളക്കരയിൽ, ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആരോഗ്യരക്ഷാഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ആദ്യപതിപ്പിലെ ൧൦൦൦ പുസ്തകങ്ങളും ചിലവുവന്നു എന്ന മാത്രമല്ല, മറ്റൊരു പതിപ്പിലൂടെ ആവശ്യമായിത്തീരുകയും ചെയ്തു എന്ന പറഞ്ഞാൽ അതു ഗ്രന്ഥവിപണനയിലേപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന വ്യവസായ ശീലമാണ് കൗതുകകരമായി തോന്നിയെന്നു വരാം.

രൈമടക്കാട്തിയിലെ ഉദ്യോഗകാലാവധി അവസാനിക്കുന്നതിന് മുമ്പുതന്നെ ൧൦൦൦ വൃശ്ചികത്തിൽ ശവമെങ്കർനിൽ നിന്നും എടുപ്പുപതിയ ക്ഷേത്രപ്രവേശനാനേപഷണങ്ങളിററിയിലെ ഓരോരായി ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള നിയമിതനായി. കമ്മിറ്റിയുടെ ജോലികൾ പൂർത്തമാക്കി

തിന്ന മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹം ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു പെൻഷൻ പറ്റി പിരിയുകയും ചെയ്തു. ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ച സമന്ത്യാധിപന്മാരോടും അഭിഭാഷകന്മാരോടും അവ സാന്നയാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയുന്ന ചട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി ചെയ്ത വികാരഭരിതമായ പ്രസംഗം ഗ്ലോത്താക്കട്ടെ ഏതെങ്കിലും ഗാഢമായി സ്തംഭിക്കുകയുണ്ടായി. ചങ്ങനാശേരി വികാരാധീനനാകുകയെന്നുള്ളതു് അത്ര സാധാരണമായ ഒരു സംഭവമായിരുന്നില്ല. ആവേശജനകമായ ഒരൊറ്റ പ്രസംഗം പോലും അതിന്നു മുൻപു പിൻപു അദ്ദേഹം ചെയ്തിട്ടില്ല. എങ്കിലും അന്നത്തെ വിരമാവളയിൽ ഗൽഗദത്തോടു കൂടിയപ്പോഴെ അദ്ദേഹത്തിന്നു സംസാരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. എത്ര ക്ഷോഭജനകമായ ചുരുപാടുകളുണ്ടായിരുന്നാലും പ്രശാന്തതയും ചിത്തദാഗ്ദ്ധ്യവും കൈവെടിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഇദ്ദേഹം ഒരു ശിശുവിനോടൊപ്പം ഗൽഗദപ്പട്ട സംസാരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോഴാണ് കർക്കശവും സ്തോഭരഹിതവുമായ ആ ബാഹ്യോ വരണത്തിനുള്ളിൽ പരിമുദലവും വികാരാധീനവുമായ ഒരു ഏതയും ഒളിഞ്ഞിരിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പ്രേക്ഷകന്മാർ മനസ്സിലാക്കിയതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗസംക്ഷേപം താഴെച്ചേക്കുന്നു.

മാന്യരേ,

“നാല്പത്തിയഞ്ചു സംവത്സരങ്ങൾക്കു മുമ്പു ഞാൻ പ്രിപ്പാറട്ടറിക്ലാസ്സിലെ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയായി തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നു ചേർന്നു. എന്റെ പിതാവു് അന്നു ഫസ്റ്റർക്കു ചേരിയിലെ മരാമത്തു വകുപ്പിൽ ഫെഡ് അക്കൗണ്ടന്റായിരുന്നു. ഇസ് ബാർ അസോസിയേഷൻ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സ്ഥലത്തായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഫീസ്. ആ മുറിയുടെ ഒരു കോണിൽ ഒരു പാായിൽ ചാവട്ടയും ചാരി ഇരുന്നിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചിത്രം ഇപ്പോഴും എനിക്കു വിഭാവനം ചെയ്യുവാൻ സാധിക്കും. അക്കാലങ്ങളിൽ തുമസ്സന്മാർക്കു കസേരയും മേശയും ഒന്നും നർകിവന്നിരുന്നില്ല. നാലു സംവത്സരം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം ഇഫലോകവാസം വെടിയുകയും, ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കുശേഷം എന്റെ മാതാവു് അദ്ദേഹത്തെ അന്തഗമിക്കുകയും ചെയ്തു. അ

ഞ്ഞെ പതിന്നാലാമത്തെ വയസ്സിൽ ഞാൻ അപ്പോൾ അമ്മ
 യുമില്ലാത്ത ഒരു അഗതിയായിത്തീർന്നു. എന്റെ പിതാവിന്റെ
 ഉദാരമനസ്സനായ ഒരു സ്നേഹിതനിൽനിന്നും ഗണ്യമായ സഹാ
 യങ്ങൾ എന്നിക്കു ലഭിക്കുകയുണ്ടായെങ്കിലും പല കാര്യങ്ങൾക്കും
 എനിക്ക് എന്റെ കഴിവുകളെത്തന്നെ ആശ്രയിക്കേണ്ടതായി
 വന്നു. എന്റെ പ്രായത്തിലുള്ള ഒരു ബാലനായ ശാരീരികമായും
 മാനസികമായും ഉള്ള കഴിവുകളൊഴിച്ചാൽ എനിക്കുള്ളതായി
 മറ്റൊന്നുംതന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അന്ധകാരമയമായ ആ
 കാലങ്ങളിൽ ഞാൻ വിദ്യാർത്ഥികളെ അവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിൽ
 ചെന്നു പഠിപ്പിച്ച് എനിക്കു പരീസിനും പുസ്തകങ്ങൾക്കുംവേ
 ചിവിന്ന ധനം സമ്പാദിച്ചിരുന്നു. പുസ്തകങ്ങളുടെ കാര്യം പറ
 യുകയാണെങ്കിൽ എനിക്കു വളരെ കുറച്ചു പുസ്തകങ്ങൾ മാത്രമേ
 വില്പയ്ക്കുവാൻ സാധിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. ആ സുഖഭോഗസാ
 ധനങ്ങൾ മേടിക്കുവാൻ എനിക്കുള്ള കഴിവു വളരെ പരിമിത
 മായിരുന്നു. എന്നെക്കാൾ കൂടുതൽ ഭാഗ്യവാന്മാരായ സഹപാഠി
 കളുടെ പുസ്തകങ്ങൾ കടം വാങ്ങിയാണു ഞാൻ കഴിച്ചുകൂട്ടി
 യത്. മറ്റു ബാലന്മാർ വ്യായാമവിനോദങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടി
 രുന്ന അവസരങ്ങളിൽ ഞാൻ എന്റെ ശിഷ്യന്മാർക്കു പാഠം
 പൊല്ലിക്കൊടുത്തുകൊണ്ട് അവരുടെ ഡസ്സുകൾക്കു മുമ്പിലിരി
 ക്കുകയായിരുന്നു പതിവ്. വിഷമങ്ങളും ദുഃഖങ്ങളും നിറഞ്ഞ
 ആ കാലത്തായിരുന്നു ഞാൻ നീതിന്യായക്കോടതികളുമായി
 ആലുപരിചയം സമ്പാദിച്ചത്. ഒരു അല്പഭയകാർക്കു എന്നെ
 ഒരു ദയാലുവായ മുൻസിഫിനെ പരിചയപ്പെടുത്തുകയും അദ്ദേ
 ഫം സത്യാ നടത്തുന്നതിന്നു താൽക്കാലിക കമ്മീഷണരായി
 ചിലപ്പാൾ എന്നെ നിയമിച്ചവരികയും ചെയ്തു. ഒരു വെ
 കേഷൻകാലത്ത് അദ്ദേഹം എനിക്ക് ആലപ്പുഴ, പറവൂർ,
 കോട്ടയം എന്നീ സ്ഥലങ്ങളിലെ മുൻസിഫന്മാർക്കു് കാരോ
 ഗ്രൂപാൾക്കത്തു തരികയുണ്ടായി. വള്ളുവശ്ശി കൊടുക്കുവാനുള്ള
 ചെലവും കൈവശമില്ലാതിരുന്നതിനാൽ ഞാൻ ചങ്ങനാശേരി
 യിൽനിന്നും പറവൂർവരെ നടക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. എന്നാൽ
 ഏഴുതിന്റെ മേൽവിചാസക്കാരായ മന്ത്രിന്മാർ എനിക്കു
 യാതൊരു സഹായവും ചെയ്യാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. അതിനാൽ കുറി
 നമായ നിരോധനത്തോടു കൂടി പോയ വഴി മുഴുവൻ പിന്നിടേണ്ടതാ

യിവന്നു. നൊമ്പര വിഷിത കാലകൾ മാത്രമായിരുന്നു എനിക്കു ലഭിച്ച സമ്മാനം. ഞാൻ കൊട്ടാരക്കാ പെട്ടിക്കാവല ക്ഷേത്രത്തിലും, പാളയം പള്ളിയിലും, വിഴിഞ്ഞം മുപ്പിറോവാലയത്തിലും വെച്ച് സത്യജ്ഞാനവേദം നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. വെട്ടിക്കാവല ക്ഷേത്രത്തിൽ വെച്ചു. സത്യം ചെയ്തവാനുള്ള ആർ വരാത്തതിനാൽ ഉത്തരവു നടത്തുന്നതിനു സാധിച്ചിട്ടില്ലെന്നു കാണിച്ചു കള്ളിപ്പോട്ടെഴുതിയാൽ, പട്ടെ രൂപാ കയ്യേറ്റി തരാമെന്ന് എനിക്കു കിട്ടി എന്നോടു പറയുകയുണ്ടായി. ഭാഗ്യവശാൽ സത്യം ചെയ്തവാനുള്ള കക്ഷി ഹാജരായി സത്യം ചെയ്യാൻ തെക്കുമാണെന്ന് എന്നെ വിളിച്ചു പറഞ്ഞിരുന്നില്ലെങ്കിൽ എന്റെ അന്നത്തെ സ്ഥിതിക്ക് ഏറ്റവും ആകർഷകമായ ആ പ്രലോഭനത്തിനു ഞാൻ വശപ്പെട്ടുപോകുമായിരുന്നില്ലയോ എന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി ഇന്നും തീർത്തു പറയുവാൻ എനിക്കു നിർദ്വാരമില്ല. വിഴിഞ്ഞത്താകട്ടെ ഉത്തരവു നടത്തുന്നതിൽ താല്പര്യമില്ലാത്ത കക്ഷി കരകൂട്ടി ആപൽക്കരമായ വിദ്വേഷം അയാളുടെ ഉദ്ദേശസിദ്ധിക്കു കടപ്പിടിച്ചത്. അയാൾ കര ആൾ ശേഖരിച്ച കമ്മീഷണരെ തല്ലി ഓടിക്കൊണ്ടുതന്നെ തീർപ്പുയാക്കി. ഈ ഷട്രുക്കൾ ഉപായത്തിൽ നിന്നും പിൻതിരിയുവാൻ അവരെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു നിസ്സഹായനായ കമ്മീഷണരുടെ ബാല്യവും അയാളുടെ നിഷ്ഠുരമായ ഭാവവുമായിരുന്നെന്നു പിന്നീടു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി. സമുദത്തിലേക്ക് ഉത്തിരിയ്ക്കുന്ന ഒരു പാറമേൽ കെട്ടിയിട്ടുള്ള പള്ളിയേയും, ഒന്നോ രണ്ടോ മുപ്പതോളം വിചാരിച്ചാൽ ഇങ്ങിനി വരാത്തവണ്ണം കടലിലേക്കു എറിയപ്പെടുവാൻ സാധിക്കുമായിരുന്ന എന്റെ നിസ്സഹായാവസ്ഥയേയും പററി ഓക്കുന്മാർ ഇന്നും ഞാൻ നടുങ്ങുന്നു. ഇങ്ങനെയൊരു വിധത്തിൽ ഞാനെന്റെ സർവ്വകലാശാലാവിദ്യാഭ്യാസവും നിയമപഠനവും മൺമോഹമോണോടുകൂടി പൂർത്തിയാക്കി. എനിക്കു അഭിഭാഷകൃത്തിയിൽ പ്രവേശിക്കണമെന്ന് അതിയായ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും മില്ലാക്കോട്ടുസന്നിഹിത് ആവശ്യമായ ഒരു രൂപായുടെ പത്രം മേടിക്കുന്നതിന് എന്റെ കൈവശം പണമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആ മാസം എനിക്കു അതിലേയ്ക്കു കാത്തിരിക്കേണ്ടതായി വന്നു. അവസാനം ഒരു

സ്വാമിന്റെ പക്കൽനിന്നും കറേ ആലോചനകൾ കടംമേടി
 മൂത്രപാത്രം എടു കാൽവീതം പലിശനിരക്കിന് പണം കടം
 കൊടുത്തുവന്നിരുന്ന ദയോഹിയായ ഒരു പണക്കച്ചവടക്കാ
 രന്റെ വശം ആയത് െത്രപാത്രം പണയംവെച്ചായിരുന്ന
 ഞാൻ പ്രസ്തുത ആവശ്യം നിർവ്വഹിച്ചത്. ആ പണക്കച്ചവട
 കാരൻ എന്റെ ഒരു പഴയ സതീർത്ഥനായിരുന്നു എങ്കിലും
 എനിക്ക് അയാൾ യാതൊരു സൗജന്യവും ചെയ്തതന്നില്ല.
 എന്നാൽ അതിന്റെ ഫലം അയാൾ അനുഭവിക്കാതിരുന്നില്ല.
 അയാളുടെ സഹോദരന്മാരുമായി ഉണ്ടായ മത്സരത്തിൽ നിന്നും
 ഉളവായ ഒരു കഡംബവ്യവഹാരത്തിൽ അയാൾ എന്നെ
 അയാളുടെ വക്കീലായി എടുത്തുകൊണ്ടും, തന്മൂലം അയാൾ
 ക്രമേണമായ പലിശയ്ക്ക് എനിക്ക് കടംതന്നതായ തുകയുടെ
 അനേകം മടക്കു വരുന്ന ഒരു സംഖ്യ എനിക്ക് വക്കീൽഫീസ്സാ
 യി തരണമിവരികയും ചെയ്തു. എന്റെ ജീവിതത്തിലെ അസുഖ
 കരമായ ഈ സംഭവങ്ങളെ ഞാൻ ഇവിടെ ആവർത്തിച്ചത്
 ആത്മപ്രശ്നം ചെയ്യുന്നതിന് വേണ്ടിയല്ല, പിന്നെയോ,
 എന്റെ മുമ്പിൽ ധാരാളം കാണുന്ന ഉൽക്കണ്ഠകളായ
 ചെറുതരം വക്കീലന്മാർക്ക് ആയതു സമാധാനത്തിനും പ്രോത്സാ
 ഹനത്തിനും വക നൽകിയതിലോ എന്നു കരുതി മാത്ര
 മാണ്.

അഭിഭാഷകവൃത്തിയിൽ ആൾ അധികപ്പെടുപോയെ
 നിലം ഉയർന്നതരം അഭിഭാഷകന്മാരുടെ സംഖ്യ തുലാം കുറ
 വാണെന്ന് ആ തൊഴിലിൽ ആദ്യമായി പ്രവേശിക്കുന്നവരുടെ
 ആശ്വാസത്തിനായി പ്രായേണ ചിലർ പറയാറുണ്ട്. എന്നാൽ
 ഞാൻ വക്കീൽപ്പണിയിൽ പ്രവേശിച്ചപ്പോഴുള്ള അവസ്ഥ
 നേരെ വിപരീതമായിരുന്നു. കൊല്ലം ബാറിൽ അന്ന് ആവ
 ശ്യത്തിലധികം വക്കീലന്മാർ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും, ഒന്നാം
 കിടയിലുള്ള വക്കീലന്മാർ കുറവൊന്നുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈ
 പ്രതികൂലമായ പരിസ്ഥിതികളിൽ എനിക്ക് എന്തെങ്കിലും
 വിജയം നേടുവാൻ കഴിഞ്ഞുവെങ്കിൽ ആയത് എനിക്ക്

എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക ഗുണങ്ങളുടെ ഫലമായിട്ടല്ല, പിന്നെയോ എന്തിങ്കെ വക്കീൽപ്പണിയിൽ താണപടിയിൽ അധികകാലം കഴിച്ചുകൂട്ടുന്നതിന് നിവൃത്തിയില്ലാതിരുന്നതിനാൽ മാത്രമാണ്. ഇരുപത്തിനാലു സംവത്സരക്കാലത്തെ അഭിഭാഷകവൃത്തിക്കുശേഷം എന്നെ ബഹുമാനപ്പെട്ട ഈ കോടതിയിലെ ഒരു ജഡ്ജിയായി നിയമിക്കുന്നതിനു മഹാനാണി റിജൻറു തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു തിരുവുള്ളമുണ്ടായി. ഞാൻ ഇത് അതിൽനിന്നും വിരമിക്കുന്നു.

മാന്യരെ, ഒരു ജഡ്ജി ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നും വിരമിക്കുമ്പോൾ അയാൾക്ക് അഭിഭാഷകസംഘത്തിന്റെ അഭിനന്ദനങ്ങൾ ലഭിക്കുക എന്നത് ഒട്ടും ലഭ്യവായ ഒരു സംഗതിയല്ല. എന്തെന്നാൽ ഒരു ജഡ്ജിയുടെ പ്രശസ്തിയെ ഉണ്ടാക്കുകയും ഇല്ലാതാക്കുകയും ചെയ്യുന്നത് അഭിഭാഷകന്മാരുല്ലാതെ മറ്റാരെല്ലെന്ന് എന്റെ അനുഭവത്തിൽനിന്നും എനിക്കറിവുള്ളതാണ്. എന്നെ ഈ ഉദ്യോഗത്തിൽ നിയമിച്ചതായ സമയത്ത് അനുഭവിക്കുവാൻ വന്ന ഒരു യൂറോപ്യൻ സ്റ്റേഡിന്റൻ എന്നൊടിപ്രകാരം പറഞ്ഞു. “മിസ്റ്റർ പിള്ള, എനിക്കു നിങ്ങളുടെ പാണ്ഡിത്യത്തെയോ നിയമശാസ്ത്രത്തിലുള്ള വൈദഗ്ദ്ധ്യത്തേയോ പററി ഒന്നുംതന്നെ അറിവാൻ പാടില്ല. എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു സാമാന്യബുദ്ധി ധാരാളമുണ്ട്. അതുതന്നെയാണ് വേണ്ടതും.” അമേരിക്കയിൽ ഒരു കൌണ്ടിജഡ്ജി നിർ്യാതനായപ്പോൾ അവിടുത്തെ ആളുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിധവയെ ആ സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുത്തതായി ഞാൻ എവിടെയോ വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിയമമെന്നും നന്നിക്കറിവാൻ പാടില്ലെന്നു നിയോജകന്മാരോടവർ മറുത്തുപറഞ്ഞെങ്കിലും അവർക്കു സാമാന്യബുദ്ധി ധാരാളമായുണ്ടെന്നും, അതു ധാരാളം മതിയെന്നും ഉള്ള കാരണങ്ങളിന്മേൽ ആ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുവാൻ ആ മഹതിയെ അവർ നിർബന്ധിക്കുകയാണുണ്ടായത്. കാലാന്തരത്തിൽ അവർ ഒരു നല്ല ജഡ്ജിയായിത്തീരുകയും അങ്ങിനെ ആ നിയോജകന്മാരുടെ പ്രവൃത്തി നീതീകരിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഇതിൽ അതിശയിക്കാണൊന്നുമില്ല; എന്തെന്നാൽ നിയമം

വെറും സാമാന്യവ്യതിയെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതാണെന്നു്. അതിനാൽ എന്റെ കൃത്യനിർമ്മാണത്തിൽ സാമാന്യവ്യതിയാദം പ്രശ്നപ്പെടുത്തേണ്ടതല്ലെന്നു് നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതിൽ എനിക്ക് അമിതമായ ചാരിതാവ്യമുണ്ട്. നിങ്ങൾ വളരെ ഗ്ലാഘീലിപാത്രമായ അക്ഷോഭ്യമായ മനഃസ്ഥിതി ഞാൻ കൈമാറ്റം പ്രശ്നപ്പെടുത്തേണ്ടതിൽ അതിനു മുമ്പായി ഒരു കാരണവുമുണ്ട്. ഞാൻ കോടതിയിൽ വരുന്നതു് എന്റെ കേസ്സുകൾ പരിശോധനയോടനുബന്ധം തുറന്ന മനഃസ്സാർത്ഥ്യമായിരുന്നു. കേസ്സുകളിലെ കാര്യഭാഗങ്ങളും നിർമ്മാണമായ വശങ്ങളും വക്കീലന്മാരിൽനിന്നു പഠിക്കുക എന്നുള്ളതായിരുന്നു എന്റെ നയം. ആ നിലയിലുള്ള ഒരാളിന് അധികം ക്ഷമകേടുകാണിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു വ്യക്തമാണല്ലോ. അതിനാൽ ഒരു ജഡ്ജി എന്നുള്ള നിലയിൽ എനിക്കേതെങ്കിലും വിജയം നേടുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതു നിങ്ങൾ എനിക്കു തുടരെ നൽകിയിട്ടുള്ള സഹായവും സഹകരണവും മാത്രംകൊണ്ടാണെന്നു് ആവർത്തിച്ചു പറയുവാൻ ഞാൻ മടിക്കുന്നില്ല.

അഭിഭാഷകസംഘം ഒരുവക ഉപദ്രവവും ജോലിചെയ്യുന്നതിന്നതിന് വിചാരിച്ചുവെന്നുള്ള അഭിപ്രായക്കാരനല്ല ഞാൻ. നേരേമറിച്ച് ഒരു ജഡ്ജി എത്ര വലിയ പണ്ഡിതനും സമർത്ഥനും ആയിരുന്നാലും, കർമ്മക്ഷമതയുള്ള അഭിഭാഷകന്മാരുടെ സഹായം കൂടാതെ സ്വതന്ത്ര്യം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് അയാൾക്കു കഴിവുണ്ടാവുകയില്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായമാണെന്നുള്ളതു്. ഒരു കേസ്സിനെപ്പറ്റി വിശദമായ വാദമാണെന്നിരിക്കിലും. വാദം കറഞ്ഞുപോയി എന്നല്ലാതെ കൂടിപ്പോയതായി പരാതിപ്പെടേണ്ട അവസരം എനിക്ക് ഇതുവരെയുണ്ടായിട്ടില്ല. അതിനാൽ നിങ്ങൾ എന്നോടു പ്രകടിപ്പിച്ചതായ സൗഹൃദം എനിക്ക് അതിയായ സന്തോഷത്തെ പ്രദാനം ചെയ്യുന്നു. എനിക്കുള്ള കറവുകളെപ്പറ്റി ഏറ്റവും കൂടുതൽ അറിവുള്ളതു് എനിക്കുതന്നെയാണു്. അതിനാൽ നിങ്ങൾ ഓരോരുത്തരും എന്നെപ്പറ്റി ചെയ്തതായ സ്തുതിവചനങ്ങൾക്കൊന്നിനുംതന്നെ എനിക്കു മറുപടിയില്ലെന്നു് ബോദ്ധ്യമുണ്ട്.

നിക്കരക്ക് എന്നോടുള്ള സ്നേഹമേക്കൂതാണ് അതു വൃക്ക മാക്കുന്നത്. അവയെ ഞാൻ ജീവാവസാനംവരെ ഓർമ്മിക്കുകയും ചെയ്യും. എന്റെ സ്നേഹിതന്മാരായ ഇതരജഡ്വിമാരോട് എനിക്കുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധവും സൗഹാർദ്ദപൂർണ്ണമായിരുന്നു എന്നു പറയുവാനും എനിക്കുതീവ സന്തോഷമുണ്ട്. എന്റെ ബഹുമാന്യസ്നേഹിതനായ ചീഫ്ജസ്റ്റീസ് വയസ്സിൽ എത്രനേക്കാൾ ചെറുപ്പമാണെങ്കിലും ഒരു ജ്യേഷ്ഠസഹോദരനെപ്പോലെ സ്നേഹമാദരങ്ങളോടുകൂടി എന്നോടു പെരുമാറിയിരുന്നു.

മാന്യരേ, എനിക്കു പറയുവാനുള്ളത് പാശ്ചാത്യകുഴിഞ്ഞു. നിക്കര ഇന്ത്യയിൽപോലും ഇവിടെക്കൂടി എന്നോടുള്ള സൗഹാർദ്ദം പ്രകടിപ്പിച്ചതിനു ഞാൻ നേതൃത്വം നൽകിപ്പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു. നിക്കരക്കെല്ലാം ഞാൻ വിജയവും ഐശ്വര്യവും ആശംസിക്കുന്നു. ഞാൻ ഇന്നൊഴിവുന്നതോ, അതിൽ ഉപരിയായോ ഉള്ള സ്ഥാനങ്ങൾക്കു നിക്കര ഭാരതത്തിനും യഥാകാലം അർഹമായിത്തീരട്ടെ. നിക്കരോട് എനിക്കുള്ള ഉപദേശം ഒരു കവി പറഞ്ഞതുപോലെ 'നിക്കര നിക്കരോടുതന്നെ സമ്പ്രദത്തവരായിരിക്കുക. എന്നാൽ ആരോടും അസമ്പ്രദാനിക്കുണ്ടാതായി വരികയില്ല' എന്നു മാത്രമാണ്."

അന്നത്തെ ഡയറിയിൽ അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം എഴുതിയിരിക്കുന്നു:—

"വക്കീലന്മാരുടെ ഒരു വലിയ സംഘം ഇന്നത്തെ രാവ് റൻസിന്റ ഫൈനലിൽ തിരിച്ചുകൂടിയിരുന്നു. എന്റെ ഏഴുതൊഴുത പ്രസംഗം ശരിയായി വായിച്ചുതീർക്കുവാണെന്നു കഴിഞ്ഞില്ല. വികാരാവേശംകൊണ്ടു പരാധീനനായിത്തീർന്ന ഞാൻ വളരെ വിഷമപ്പെട്ടാണ് അതു വായിച്ചുതീർത്തത്. എന്റെ ആദ്യതപ്തമായ ഈ സ്നേഹപ്രകടനം അവിടെ കൂടിയിരുന്നവരെ ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കണം".

അല്പായം ൩൨

നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ വിദ്യാഭ്യാസപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിലാദ്യത്തേതായ കറകച്ചാൽ വിദ്യാലയ സ്ഥാപനത്തെപ്പറ്റിയും, അതിലേയ്ക്ക് ചങ്ങനാശേരി നരകിയ ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണത്തെക്കുറിച്ചും ഇതിനുമുൻപൊരേ സമരത്തിൽ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇതുവരെ ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ സ്വീകരിച്ചിട്ടുള്ള കാലാനുകൂലമായ രചനാശീതി വിട്ടിട്ട്, നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയും ചങ്ങനാശേരി പാദമേശ്വരൻപിള്ളയും തമ്മിൽ ഭീഷകാലം നിലനിന്നിരുന്ന അദ്വൈതമായ സൗഹാർദ്ദബന്ധത്തെക്കുറിച്ച് ഏതാനും അദ്ധ്യായങ്ങളിൽ തുടർച്ചയായി പ്രതിപാദിക്കുന്നതുകൊണ്ട് അനന്തരകാലങ്ങളിൽ അസുഖകരങ്ങളായ പല വാദപ്രതിവാദങ്ങൾക്കും വ്യക്തിവിദ്വേഷപരമായ പ്രസ്താവനകൾക്കും ഇട നരകിയ ചില സംഭവങ്ങളെക്കുറിച്ച് കൂടുതൽ വിശദമായ ഒരു പരിഭ്രാന്താനം വായനക്കാർക്ക് നരകവാൻ സുകരമായിരിക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു. നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ഉത്ഭവവൃത്തം മുതൽ, വ്യക്തിപരവും തത്പരവുമായ കാരണങ്ങളാൽ ആ സ്ഥാപനത്തോടുള്ള ബന്ധം ചങ്ങനാശേരി പരിപൂർണ്ണമായി പരിഭ്രമമിച്ചുകഴിയുന്ന കാലം വരെയുള്ള അതിന്റെ ചരിത്രത്തിലേയ്ക്ക് ഒരു തിരിഞ്ഞു കണ്ണാടിക്കുന്നതായിരുന്നാൽ ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ വളർച്ചയ്ക്കും ശ്രേയസ്കരമായ പുരോഗതിക്കും വേണ്ടി അദ്ദേഹമനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള മഹത്തായ സേവനങ്ങളുടെ ഒരു രൂപം വായനക്കാർക്ക് വ്യക്തമായി സങ്കല്പിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതായിരിക്കും.

മൺന-ലാണു കറകച്ചാൽവിദ്യാലയം ഒരു മിഡിൽസ്കൂളായി ഉയർന്നി ന്നതനമായി പണികഴിച്ച കെട്ടിടത്തിലേയ്ക്കു മാറ്റിസ്ഥാപിച്ചതെന്നുള്ള വിവരം ഇതിനുമുൻപു പ്രസ്താവിച്ച കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മൺന-ൽ മാത്രമാണ് പ്രസ്തുത വിദ്യാലയം ഒരു ഫൈസ്കൂളായി ഉയർന്നുനീങ്ങു പ്രാരംഭമു

തരം തുടങ്ങിയത്. സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ജനറൽ സിക്രട്ടറിയായ മി. മന്ത്രു പത്മനാഭപിള്ളയും വിദ്യാലയത്തിന്റെ സ്ഥലത്തുള്ള മാനേജറായിരുന്ന നടമേൽ മി. ഇരവി കുറുപ്പും തമ്മിലുണ്ടായ സ്വാരൂപ്യതയില്ലായ്മകൊണ്ടാണു പത്തു വർഷാലത്തെയും കറകുപ്പാൽ ഒരു മിഡിൽസ്കൂളായിത്തന്നെ കിടക്കേണ്ടിവന്നത്. ഉത്തമപ്രവചനമായ മി. കൈനി കുറു പത്മനാഭപിള്ളയെ ഇക്കാലത്തു പ്രസ്തുത വിദ്യാലയത്തിലെ ഫെഡ്റാറ്റോറായി നിയമിച്ചു. പ്രകൃത്യാ ഉത്സാഹശീലനായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഗമനത്തോടുകൂടി സ്ഥിതിഗതികൾക്കു ആശാസ്യമായ ഒരു മാറ്റം സംഭവിച്ചു. കറകുപ്പാൽവിദ്യാലയത്തെ ഒരു ഫെസ്കൂളായി ഉയർത്തുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിരന്തരമായ പരിശ്രമങ്ങളും ഉത്സാഹശീലവും മാനേജറായിരുന്ന മി. ഇരവി കുറുപ്പിലേയ്ക്കു കൂടി സംക്രമിച്ചു. ഇവരുടെ സഹായിതയ്ക്കും കാലക്രമേണ സഹവചനമായിത്തീർന്നു. ഫെസ്കൂളുകെട്ടിടത്തിന്റെ ശിലാസ്ഥാപനകർമ്മം നിർവ്വഹിക്കുന്നതിന് ഇവർ ചങ്ങനാശേരിക്കുത്തന്നെ ക്ഷണിച്ചു. ഈ സംബന്ധിച്ച മാനേജർ മി. ഇരവി കുറുപ്പു ചങ്ങനാശേരിക്കയച്ച കത്തിന്റെ പകർപ്പു താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

“നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ മൂലഗ്രഹമായ ഈ സ്ഥലത്തു നാം ആരംഭിച്ചതായ സമുദായസേവനങ്ങൾ പൊതുവേ അപൂർണ്ണതയിൽ അവസാനിച്ചിട്ട് അനേകവർഷമായിട്ടുണ്ട്. ഏറ്റവും വിസ്തൃതമായ ഒരു ഭൂസ്വത്തു കണ്ടവരുടെ കണകാലികൾക്ക് മേച്ചിൽസ്ഥലമായും, ഇവിടത്തെ വിദ്യാലയം ഈ നാട്ടിലുള്ള കുഞ്ഞുങ്ങളെ ജീവിതയാത്രയിൽ അസ്ഥാനത്തു പരിത്യജിക്കുന്നതിനു മാത്രം പര്യാപ്തമായും, കഴിഞ്ഞുപോരുന്നു. ഇതിന്റെ കാരണങ്ങൾ എന്തെല്ലാം എവിടെയെല്ലാമായിരുന്നാലും ഈ പരിതാപകരമായ നില നായർസമുദായത്തിനു പൊതുവേയും നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിക്കു പ്രത്യേകമായും ലജ്ജാവാഹവും നമുക്കേവർക്കും മർമ്മഭേദകവുമാണെന്നുള്ളതു നിസ്തർക്കമാകുന്നു.

ഈ നാട്ടിന്റെ ആവശ്യത്തിനും നമ്മുടെ ഉദ്ദേശത്തിന്റെ പൂർണ്ണമായ ഫലപ്രാപ്തിക്കും ഇവിടത്തെ വിദ്യാലയം ഒരു

ഹൈന്ദവമതം ആദ്യമായിട്ടുണ്ടെന്നു നാം അതിന്റെ സംസ്ഥാപനകാലത്തുതന്നെ അറിഞ്ഞിരുന്നു. ഒരു ഹൈന്ദവ ഇവിടെ എത്ര വിജയകരമായിരിക്കുമോ അതിലധികം അവിജയകരമായിരിക്കും ഒരു മിഡിൽസ്റ്റേഡ് എന്ന് ഈ വിദ്യാലയത്തിന്റെ ജീവിതം വ്യക്തമാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്.

എന്നാൽ ഈ നാട്ടുകാരിൽനിന്നുണ്ടായ അനുകൂല്യത്തിന്റെ അപൂർണ്ണതയും സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രവൃത്തിവൃത്തത്തിൽ പ്രതികൂലനാം വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വൈകല്യവും ഉദ്ദേശനിർവ്വഹണത്തിന് എത്രത്തോളം തടസ്സം വരുത്തി.

ഇപ്പോൾ ഈ വിദ്യാലയത്തിലും അതിനു പുറത്തും നവമായ ഒരു ഞാൻ ഉത്സാഹത്തയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഈ ഉണർവ് സോചിതം ഉപയോഗപ്പെടുത്തേണ്ടത് അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്. ഈ മാസം ൨൯-ാം-നു മുമ്പുതന്നെ പതിനഞ്ചു നാഴികക്കൂടുതൽ പതിനെട്ടു നാഴിയുൾക്കൊള്ളുന്ന ഇടമുറപ്പാത്തിൽ കെട്ടിടത്തിന്റെ ശിലാസ്ഥാപനകർമ്മം നടത്തണമെന്നും, ആ മാതൃകകൾ അതു ചെയ്യണമെന്നുമാണു ഞങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നത്. അതിനു മുന്നേ അങ്ങയുടെ അനുകമ്പാപൂർവ്വമായ അനുജനിയുണ്ടാകണമെന്നപേക്ഷിക്കുന്നു. ....

ഈ അഭ്യർത്ഥനയെ പിന്താങ്ങി മി. മന്ദമ്മ പത്മനാഭപിള്ളയും ചങ്ങനാശേരിക്ക് ഒരു കത്തയച്ചു. അന്നു പരമേശ്വരൻപിള്ള ഹൈക്കോടതിയിലെ ഒരു ന്യായാധിപനായി നിയമിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിലും സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപദം അദ്ദേഹം ഒഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ശിലാസ്ഥാപനകർമ്മം യഥാകാലം ചങ്ങനാശേരിതന്നെ നിർവ്വഹിച്ചു. കെട്ടിടം പണി പൂർത്തിയായതിനു ശേഷവും ഏതാനും കാലം കഴിഞ്ഞു മാത്രമേ അധികാരികൾ വിദ്യാലയത്തെ ഒരു ഹൈന്ദവമായി ഉയർത്തുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകിയുള്ളൂ.

പെരുന്നയിലെ ഹൈന്ദവ വിദ്യാർത്ഥിമന്ദിരവും ഞ്ഞ സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ ഇല്ലാത്തതുമായ മറ്റൊരു

വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനം. ചങ്ങനാശേരിത്താഴ്വര നായർസമാജം ഒരു സ്ഥലവും, കെട്ടിടംപണിക്ക് ആയിരം രൂപയും, സംഭാവന ചെയ്യതുപയോഗിച്ചാണ് ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പണി ആരംഭിച്ചത്. ചങ്ങനാശേരി മറ്റൊരായിരം രൂപ കെട്ടിടംപണി പൂർത്തിയാക്കുന്നതിലേയ്ക്കും സംഭാവനയായി നൽകി. തൊണ്ണൂറ്റിനായിലാണ് കെട്ടിടംപണി ആരംഭിച്ചത്. ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നു കാര്യമായ പല ആനുകൂല്യങ്ങളും ഈ വിദ്യാലയസ്ഥാപനം സംബന്ധിച്ച ലഭിക്കുമെന്നു സൊസൈറ്റിപ്രവർത്തകന്മാർ പ്രതീക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി. അതിലേയ്ക്കു സൊസൈറ്റി അന്നു ദിവാൻജിയായിരുന്ന മി. രാഘവയ്യായെ സമീപിച്ചപ്പോൾ സൊസൈറ്റി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തതാണോ എന്ന ഓർമ്മകരമായ ഒരു ചോദ്യം അദ്ദേഹം അതിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാരോടു ചോദിച്ചു. ഗവണ്മെൻറിന്റെ ആനുകൂല്യം നഷ്ടമാകരുതെന്നുദ്ദേശിച്ച് ഉടൻതന്നെ സൊസൈറ്റി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തവാൻ വേണ്ട നടപടികൾ ആരംഭിച്ചു. ഈ വിഷയം സംബന്ധിച്ച ചങ്ങനാശേരി മി. മന്ദത്തിനയച്ച ഒരു ഏഴ് അടിന മറുപടിയായി മി. മന്ദം താഴെച്ചേർന്നു കത്തയച്ചു.

“ഏഴ്തു കിട്ടി. ഗവണ്മെൻറിനാവശ്യമില്ലെങ്കിൽത്തന്നെ സൊസൈറ്റി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തേണ്ടതാവശ്യമാണ്. അതിനിവിടെ തയ്യാറാക്കിയിട്ടുള്ള നഷ്ടരൂളുകൾ ഓണം കഴിഞ്ഞാലുടൻ അയയ്ക്കാം. പരിശോധിച്ചു വേണവണ്ണമാക്കി ഫീസു കൂടാതെ രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനുള്ള അപേക്ഷയും അവിടുത്തന്നു കൊടുക്കണം. രണ്ടു മാസംകൂടി കഴിയാതെ എനിക്കു സ്ഥലം വിടുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ദിവാൻ നെന്നു നമുക്കു താതിരിക്കുവാനാണു ഭാവമെങ്കിൽ അതു കഴുമാണ്. ഏതായാലും ജനവരിക്കു മുൻപു സ്കൂളിന്റെ സകല കറവുകളും തീർത്ത് അദ്ദേഹത്തെ വിളിച്ചു തുറപ്പിക്കാം. പിന്നീട് കട്ടെ ചോദ്യങ്ങളെല്ലാം. അതിനു മുൻപു സൊസൈറ്റി രജിസ്റ്റർ ചെയ്യണം. പൂർണ്ണ എടുപ്പിനു ഇങ്ങോട്ടു വരുവാൻ സൗകര്യമുണ്ടെങ്കിൽ ഒരു മീറ്ററിൽ കൂടി ഇതുവരെയുള്ള നടപടികളെല്ലാം ശരിപ്പെടുത്തുകയും രജിസ്റ്റർ ചെയ്യുന്നതിനു വ്യവസ്ഥ ചെയ്യുകയും ചെയ്യാമായിരുന്നു.....പള്ളിക്കൂടം

പന്നി മുക്കിക്കൊണ്ടു നടക്കുന്നു. രണ്ടാമതും തുവായ്ക്കുമേൽ കട മുക്കി. എങ്ങിനെയായാലും ചെറു മാസത്തിനകമെല്ലാം പൂർത്തിയാക്കുമെന്നാണുൾ. മി. പ്രൈഡും അസിസ്റ്റൻറും വന്നു കെട്ടിയും സ്ത്രീയും പരിശോധിച്ചു. നാനുവാദം കൂടാതെ ഫീഫ്തു ഫാറം തുടങ്ങിയതിനെപ്പറ്റി അദ്ദേഹമാവശ്യപ്പെട്ട മാതിരിയെ സമാധാനം എഴുതിക്കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. സാസ്സ് നല്ലവണ്ണം തൃപ്പിച്ചെട്ടു പോയി എന്നാണെന്റെ വിശ്വാസം. ഡയറക്ടററ ഓഫീസിൽനിന്നും അതിനെരാജ്യ വട്ടം മുൻപ് എഴുതിയ ഒരു താഴ്വ് അന്നു കിട്ടി. അടുത്ത സ്കൂൾവർഷത്തിലേയ്ക്കു ഫീഫ്തു ഫാറം അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നാണ് ഓർഡർ. ഇക്കാര്യം തന്നെ അനുവാദം വേണമെന്നു വീണ്ടും എഴുതിയിട്ടുണ്ട്. മി. പ്രൈഡ് നമുക്കനുഗ്രഹമായി എഴുതുമെന്നാണ് എന്റെ വിശ്വാസം. അദ്ദേഹത്തെ ഒരു കാണുന്നതു നല്ലതാണെന്നു തോന്നുന്നു. അവിടുന്ന് പറഞ്ഞതുപോലെ മി. പ്രൈഡ് ആകപ്പാടെ നല്ലയാളാണെന്നാണ് എന്റെയും അഭിപ്രായം"

ശരിയായ രീതിയിലുള്ള കെട്ടിടമെന്നും കൂടാതെയാണു പെരുന്നയിൽ സ്കൂൾ ആരംഭിച്ചതെന്നും, അധികൃതന്മാരുടെ അംഗീകാരം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് ഓരോ വർഷവും മാതൃകാ ക്ലാസ്സുകൾ വർദ്ധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന എന്നും, ഈ എഴുത്തിൽനിന്നു വ്യക്തമാകുന്നുണ്ടല്ലോ. കെട്ടിടമില്ലെന്നുള്ള കാരണത്താൽ ഡിപ്പാർട്ട്മെന്റിൽനിന്നു ക്ലാസ്സുകൾക്ക് അംഗീകാരം നൽകുവാൻ വൈമനസ്സും പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള ഓരോ ഘട്ടത്തിലും ചങ്ങനാശേരി അധികൃതന്മാരെ നേരിട്ടു കണ്ടു, കെട്ടിടംപണി ഉടനടി പൂർത്തിയാക്കുമെന്നുള്ള വ്യക്തിപരമായ ഉറപ്പിന്മേൽ കാര്യങ്ങൾ ശരിപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ഒടുവിൽ കെട്ടിടംപണി പൂർത്തിയായി. അതിന്റെ ഉൽഘാടനകർമ്മം നടത്തുവാൻ ചങ്ങനാശേരി ദിവാൻജിയെ തന്നെ ക്ഷണിച്ചു. അത്യാഡംബരപൂർവ്വമായ ഒരു സമീകരണമാണു സൊസൈറ്ററി ദിവാൻജിക്ക് നൽകിയത്. ഉൽഘാടനകർമ്മം നിർവ്വഹിച്ചിട്ടു ദിവാൻജി സംഗ്രഹമായി മടങ്ങിപ്പോയി.

സൂട്ടിന്റെ ഉൽപ്പാദനകാലം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷം മന്ദ്ര പഞ്ചനാഭപിള്ള വീണ്ടും ചങ്ങനാശേരിക്ക് ഇങ്ങിനെ യെഴുതി.

“അങ്ങയുടെ സ്വാഗതപ്രസംഗം പത്രങ്ങൾക്കുവേണ്ടി കെട്ടിപ്പെട്ടതിൽ ഇങ്ങോട്ടുവന്നു. നമ്മുടെ കെട്ടിടത്തിൽ ൧൦൦൦൦ രൂപാ ചിലവായെന്നാണ് അതിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെന്നാലോ പറഞ്ഞു. അതു മൂപ്പിനായിരം രൂപായെന്നാണെന്നും. എന്റെ റിപ്പോർട്ടിലങ്ങിനെയാണ്. അത്യാവശ്യവുമാണല്ലോ സമ്പ്രദായവും മറ്റുമുള്ള പ്ലാൻ ഉടനെ അങ്ങോട്ടുയക്കാം. ആ വസ്തുവും കെട്ടിടവും, ൧൦൦൦൦ രൂപാ ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാൻറും തരുന്നതിനും, ഇടയ്ക്കു കിടക്കുന്ന കടിവക പുരയിടം ഒഴിച്ചുതരുന്നതിനും, അപേക്ഷ കൊടുക്കണം. പെട്ടെന്നുതന്നെ കാര്യം നടക്കാൻതക്ക നടപടിക്ക് അദ്ദേഹത്തെ (ദിവാൻജിയെ) കണ്ടുപറകയും വേണം. ചേയ്യാരുടെ അഭിപ്രായമോ മറ്റോ നമ്മുടെ വശമുള്ളതിൽ ഇപ്പോൾ അതനുകൂലമുള്ള കാലവുമാണ്. അതിനാൽ ആവക കാര്യങ്ങളെല്ലാം ഉടൻതന്നെ ചെയ്യണമെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു.”

ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാൻറു സംബന്ധിച്ചും സർക്കാർവക പുരയിടവും കെട്ടിടവും സൊസൈറ്റിക്ക് വിട്ടുകിട്ടുന്നതിനെപ്പറ്റിയും ചങ്ങനാശേരി തന്റെ സർവ്വസാധിനശക്തിയും പ്രയോഗിച്ചു ശ്രമിച്ചുവന്നിരുന്നു. ബിൽഡിംഗിനു ഗ്രാൻറു ലഭിക്കണമെങ്കിൽ ഗവണ്മെൻറു മുൻകൂട്ടി അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള പ്ലാൻ അനുസരിച്ചു കെട്ടിടം പണി കഴിച്ചിരിക്കണമെന്ന നിർബന്ധമുണ്ട്. പെരുന്നയിലെ സൂര്യകെട്ടിടത്തിന്റെ പ്ലാൻ മുൻകൂട്ടി അനുവദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നതല്ല. അതുകൊണ്ടു ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാൻറു ഗുപാൾ ചെയ്യുന്നതിനു ദിവാൻജി വിദ്യാഭ്യാസ ഡയറക്ടറോടാവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ അംഗീകൃതമായ പ്ലാനനുസരിച്ചല്ല കെട്ടിടം കെട്ടിയിട്ടുള്ളതെന്നായിരുന്നു ഡയറക്ടറുടെ മറുപടി. ഗ്രാൻറുവരിക്കണമോ വേണ്ടയോ എന്നഭിപ്രായപ്പെടുവാനല്ല, ഗ്രാൻറുതുകയൊന്നായിരിക്കണമെന്ന ഗുപാൾ ചെയ്യുവാനാണു ഡയറക്ടറോടു നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു വീണ്ടും അദ്ദേഹത്തിനു ഗവണ്മെൻറിൽനിന്നു മറുപടി ലഭിച്ചു.

അല്ലിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ആറായിരം രൂപാ ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാന്റ് അനുവദിക്കപ്പെട്ടു. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി സൊസൈറ്റിയുടെ ഔദ്യോഗികറിപ്പോർട്ടിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകാണുന്നതിക്കിതെന്താണ്.

“പ്രസിഡൻറവർകളുടെ മനഃപൂർവ്വമായ ശ്രമംകൊണ്ടു ഗവൺമെന്റിൽനിന്നും ആറായിരത്തിൽ ചിലപാനം രൂപാ ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാന്റനുവദിച്ചു വാങ്ങാനിടയായി..... ഇതിനോടു (പെരുന്നശ്ശുളിനോടു) തൊട്ടുകിടക്കുന്ന സക്കാർ സത്രപായിടവും സത്രവും സൊസൈറ്റിക്കു വിട്ടുതന്നതിന്നു ഗവൺമെന്റിനോടു അപേക്ഷിച്ചു. കെട്ടിടവിലയായ മുപ്പായി രണ്ടിൽപരം രൂപാ കൊടുത്താൽ രണ്ടര ഏക്കറോളം വരുന്ന സ്ഥലം വെറുതെ തന്നതാണെന്നു ഗവൺമെന്റ് തീരുമാനിച്ചു. വിലകൂടാതെതന്നെ സത്രവും വിട്ടുതരേണ്ടതാണെന്നു പ്രസിഡൻറവർകൾ വീണ്ടും അപേക്ഷ കൊടുത്തു നടപടി നടത്തി വരികയാണു്.”

റിപ്പോർട്ടിൽ സൂചിപ്പിച്ചുകാണുന്ന “എഴുത്തുകളുടേയും നടപടികളുടേയും” ഫലമായി കെട്ടിടവും വിലകൂടാതെ തന്നെ സൊസൈറ്റിക്കു ലഭിക്കുകയുണ്ടായി എന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവയോഗ്യമാണു്. ആറായിരം രൂപാ ബിൽഡിംഗ് ഗ്രാന്റും രണ്ടര ഏക്കർ സ്ഥലവും, അതിലുള്ള സത്രവും, ഗവൺമെന്റിൽനിന്നു ലഭിക്കുവാനിടയായതു ചങ്ങനാശരിയുടെ സ്വാധീനശക്തി ഒന്നുകൊണ്ടു മാത്രമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു് ഇക്കാലത്തും മി. മനു്നു പത്മനാഭപിള്ള നിഷേധിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നില്ല.

സൊസൈറ്റിയുടെ ശ്രമഫലമായി ഉയർന്നവന്ന മറ്റൊരു സ്ഥാപനം പ്രാക്കുളംവിദ്യാലയമാണു്. മി. പ്രാക്കുളം പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ നിമന്തരമായ പരിശ്രമഫലംകൊണ്ടു, സമുദായത്തോടുകൂടാതെ ആ സ്ഥലത്തുള്ള സകല ജനങ്ങളുടേയും സഹായസഹകരണങ്ങളോടുകൂടിസ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട ഒരു വിദ്യാലയമാണിതു്. ൯൩-ൽ ആരംഭിച്ച ഈ സ്ഥാപനം ൯൬-ൽ ഒരു പുണ്മിധിൽസ്തുളായിത്തീർന്നു. എന്നാൽ പ്രസ്തുത മിധിൽസ്തുൾ ഒരു ഫൈസ്തുൾ ആക്കി ഉയർന്നതിന്നു ഗവ

മെർറിന്റെ പുണ്യമായ സഹകരണം പ്രതീക്ഷാനുസരണം ലഭിക്കുകയുണ്ടായില്ല. ഗവണ്മെന്റിന്റെ വിസമ്മതം വിശ്വസിച്ചു വിദ്യാലയപ്രവർത്തകന്മാർ അനുവാദം പ്രതീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടു ഫൈസ്കുൾസ്റ്റാസുകൾ ആരംഭിച്ചു. അധികാരികൾ അവയുൾക്കീകാരം നൽകുകയുണ്ടായില്ല. ഇതു പ്രാക്കുളം മി. പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു വല്ലാത്ത ഇല്ലാഭംഗത്തിനിടയാക്കി. നിരവധിയായ അദ്ദേഹം ഫൈസ്കുൾസ്റ്റാസുകൾക്കുൾക്കീകാരം ലഭിക്കുന്നതുവരെ ഒരു പ്രതാദിക്കിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഈ വിഷയം വസ്തുതയായ പരിഹാരമുണ്ടാക്കുവാൻ വേണ്ടി ചങ്ങനാശേരി ടിവാൻ മി. രാഘവസ്വാമിയെ നേരിട്ടുകൊണ്ടു ഫൈസ്കുൾസ്റ്റാസുകൾക്ക് അനുവാദം നൽകണമെന്നു നിർബന്ധപൂർവ്വം അപേക്ഷിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ അഭ്യർത്ഥനയെ നിരസിക്കുവാൻ മടിച്ചമാത്രം ടിവാൻസി ആവശ്യമുള്ള ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ വേണ്ട നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകി. അങ്ങിനെ പ്രാക്കുളം മി. പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഭീഷണിയെ വസാനിച്ചു.

സൊസൈറ്റിയുടെ മറ്റൊരു സ്ഥാപനമായ കരുവാറ്റാ വിദ്യാലയത്താലും ഭീഷണിയിൽ സൊസൈറ്റിപ്രവർത്തകന്മാർക്ക് പല പ്രതിബന്ധങ്ങളും നേരിടേണ്ടതായി വന്നു. സൊസൈറ്റിവക സ്കൂൾ ആരംഭിക്കുവാൻ തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥലത്തിനു സമീപം മറ്റൊരു വിദ്യാലയം നടന്നുവന്നിരുന്നതു കൊണ്ട് ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തകൻ ആനന്ദമായി ഒരു സ്കൂൾ സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളെ ശക്തിപൂർവ്വം ചെലുത്തു. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സ്വാധീനശക്തിയെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ ആ നിർഭാഗ്യവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. കരുവാറ്റായിൽ ഒരു ഫൈസ്കുൾ നടത്തിക്കൊള്ളുവാൻ സൊസൈറ്റിക്കുനമതി ലഭിച്ചു. സമുദായത്തിൽ കേൾവക്കുറപ്പിന്റെ അനന്യസാധാരണമായ ഔദ്യോഗികമായികൊണ്ടും, നാട്ടുകാരുടെ നിസ്സീമമായ സഹകരണംകൊണ്ടും, കരുവാറ്റാവിദ്യാലയം ഉയർന്നുവന്നു. അതു സൊസൈറ്റിസ്ഥാപനങ്ങളിൽ പ്രഥമഗണനീയമായിത്തീർന്നു. ഇപ്പോൾ പ്രസ്തുത ഫൈസ്കുൾ സ്ഥാപിച്ചിരിക്കുന്ന കെട്ടിടം നിശ്ചിതമുള്ള സ്ഥലത്ത് ഉൽപ്പാദനം ചെയ്ത ചങ്ങനാശേരി

തന്നെയായിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ വിദ്യാലയത്തിന്റെ ഭവന
ലാഭികമായ ഉത്പാദനകർമ്മം നടത്തിച്ച് അന്നു തിരുവിനാ
കൂർ ദിവാൻജിയായിരുന്ന വാട്ട്സായിരുന്നു. കരുവാറാപ്പള്ളി
നോട്ട് തൊട്ടുകിടന്നിരുന്ന നാലിൽചിലപാനം ഏക്കർ പുതുവൽ
ഭൂമി സൊസൈറ്റിക്ക് പതിച്ചുകിട്ടുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള ചങ്ങനാ
ശേരിയുടെ ഗുരുക്കൾ പല പ്രതിബദ്ധങ്ങൾക്കു ശേഷമാണെ
ന്നിപ്പോഴെപ്പോൾ സഹജമായിത്തീർന്നു. പുതുവൽ പതിച്ചുകിട്ടു
വാൻ നേരിടേണ്ടിവന്ന പ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചു മി. മനു ചങ്ങനാ
ശേരിയെപ്പറ്റി ഒരു കത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു

“ഞാൻ ഇന്നാല കാലത്ത് ഇവിടെ എത്തി വീണ്ടും
പണി തുടങ്ങാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ ആരംഭിച്ചിരിക്കുകയാണ്.
പുതുവൽക്കാരവും എന്താണെന്നറിഞ്ഞിട്ടു. എത്രകാലം ഇവിടെ
വന്നു വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കാൻ നമുക്കു കഴിയാതെ എത്തിയിരിക്കുന്നു
എന്നറിഞ്ഞു മടങ്ങിപ്പോയി. ഇവിടെനിന്നു കുറെ പണവുംകൊ
ണ്ട് തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു മടങ്ങിപ്പോയതായി അറിയാം.
വക്കാലത്തു കൊടുത്ത വാദിച്ചിരിക്കാനു എന്നറിഞ്ഞിട്ടു. എന്തു
പണം ചെലവുചെയ്യാനും അവയ്ക്കു ജന്മം കിട്ടിയാൽ മതിയെന്നു
വിചാരിച്ചു ഓരോ ചെമ്പ്രത്തിരിക്കുമ്പോൾ മി. രാമസുബ്ബുനായനും
ദിവാൻജിയായും കണ്ടു പറഞ്ഞു വേണ്ട ഉത്തരവു ഇപ്പോഴു
ക്കണമെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു. മറിച്ചുത്തരവുണ്ടായാൽ പിന്നെ അ
ശയ്യും വകയില്ലാത്ത വരുമെന്നുള്ളതു അവിടെ കാക്കുമെന്നു
വിശ്വസിക്കുന്നു.”

സെസൈറ്റിക്ക് പുതുവൽക്കാരത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയാ
കുന്ന മഹാമാന്ത്രികന്റെ പിന്തുണയെക്കൊണ്ടു യാതൊരു നിരാ
ശയ്ക്കും ഇടവന്നില്ല.

മാലയിൽ പണിക്കരുടെ സ്വാഭാവികമായ കാലാവസ്ഥ
അടുത്തതിന്റെ പ്രത്യേക ഉത്സാഹത്തിലും സൊസൈറ്റിയുടെ
ആഭിമുഖ്യത്തിലും ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് സ്കൂൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള
ഉദ്യമങ്ങൾക്ക് അപ്രതിരോധമായ ചില പ്രാതികൂല്യങ്ങളെ
നേരിടേണ്ടതായി വന്നുകൂടി. ആ സ്ഥലത്തുതന്നെ മറ്റൊരു വി
ദ്യാലയം ആരംഭിക്കുവാൻ അടുത്തു ഓരോ ചെമ്പ്രകൊണ്ടിരുന്ന
കൃഷ്ണപ്രഭുവിന്റെ നരിമാരിൽ നിന്നുമായിരുന്നു അപ്പോഴുള്ള ഉത്സാ

വീച്ചത്. സൊസൈറ്റിയിൽ നിന്നു നാഗിമാരും താമൽ ശക്തിയേറിയ ഒരു മത്സരം നടന്നു. സ്കൂളിൽപ്പെട്ട സൊസൈറ്റിക്കു നാശനഷ്ടമായി റിപ്പോർട്ടു ചെയ്തു. ഈ അവസരത്തിൽ മി. മനോജൻ സൊസൈറ്റിയെ കണ്ടു കാണുക.

“കാലാലം സ്കൂൾ നമുക്കുതന്നെ തന്നെ തിരിച്ച് ഇൻസ്പെക്ടർ ശക്തിയായി എത്തിട്ടുണ്ട്. അതു ഡയറക്ടറുടെ മേൽമേൽ ചെന്നിട്ടു പതിനഞ്ചു ദിവസമായി. പെട്ടിയയ്ക്കൊത്തതിൽ ചില സംശയങ്ങളുണ്ടാകുന്നു. കാലാലം നായർക്കാരെ ശക്തിയെങ്കിലും അവിടെയും മാപ്പിളയ്ക്കുവേണം പള്ളിയിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു ചുറ്റുമ്പരിൽ മെത്രാൻ വളരെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതായി അറിയാം. ചാലയിൽ പണിക്കർ ആ സ്കൂളിനു പ്രത്യേക താല്പര്യം കാണുന്നതായെന്നു കേൾക്കുക നമുക്കു ഒരു ബുദ്ധിമുട്ടുംകൂടാതെ സ്കൂൾ നടത്താൻ കഴിയും. ആ മിഡിൽസ്കൂൾ ചങ്ങനാശേരി ഹൈസ്കൂളിനു സഹായവുമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു ഡയറക്ടറെക്കുറിച്ച് അനവധി വാങ്ങിയയ്യുന്നതെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു. കെട്ടിടം കെട്ടാൻ സമയമതികൂറിച്ചതുകൊണ്ട് അനവധി കിട്ടാൻ ധൂതിയുണ്ടെന്നു പറയുന്നതു ന്യായവും നേരുമായിരിക്കും.”

മി. മനോജൻ പങ്ങനാടിലുള്ള അനന്തരകാലങ്ങളിൽ എന്തുതന്നെ പറഞ്ഞിരുന്നാലും, ഇത്തരം വിഷയവ്യക്തികളിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആലംബം നായർസമിതി സൊസൈറ്റിക്ക് എത്രമാത്രം അപരിത്യാജ്യമായിരുന്നു എന്നുള്ള കാര്യം ഈ കത്തുകൾ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടല്ലോ! ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശ്രമംകൊണ്ടു സാധ്യമല്ലാത്ത കാര്യം ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നാണ് അന്നു നായർസമിതി സൊസൈറ്റിയുടെ ജനറൽസെക്രട്ടറി വിശ്വസിച്ചിരുന്നത്. അങ്ങനെയും ഏതാണ്ടുപ്രകാരംതന്നെ യായിരുന്നു. എന്നാൽ കാലാലംസ്കൂളിന്റെ കാർട്ടത്തിൽ പ്രതിരോധമായിരുന്ന ചുറ്റുമ്പരിൽ മെത്രാൻ തുല്യശക്തനായിരുന്നതുകൊണ്ടു പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതുപോലെ ഗവണ്മെന്റററവാദം അത്ര സുകരമായി ലഭിക്കുകയുണ്ടായില്ല. സ്ഥലം കണ്ടു തീരുമെന്നിരുന്നതാണെന്നു ഡയറക്ടർ ഉത്തരവു പാസ്സാക്കി. അതു കൊണ്ടു സൊസൈറ്റിക്കുനാശനഷ്ടമായ പൊതുജനാഭിപ്രായം

രൂപവൽക്കരിക്കുവാനുള്ള ഭാരം മി. വെങ്കിട്ടൻ്റെ ചുമ്പിൽ വന്നുചേർന്നു. ചങ്ങനാശേരിക്കു വീണ്ടും മി. മധുരയെ എഴുതി അയച്ചു.

“കാവാലംപ്രദം രാമനാഥനോടൊപ്പം ഡയറക്ടർ ന്യായം അവിടെ എന്തു ചെയ്യാമായിരുന്നുവെന്നു കൊണ്ടു ഞാൻ ഇന്നു ലെക്കലത്തേക്കു ചെല്ലുന്നുവെന്ന് എഴുതി. മെ. എം. എൻ. നായർ, ശിവരാജപ്പണിക്കർ, ഡോക്ടർ പണിക്കർ എന്നിവരോടു കൂടി കാവാലംപ്രദത്തിൽ. അവിടെ ആളുകൾ കൂടാതെ മറ്റും വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ നോക്കേണ്ടതായിരുന്നു. രാമകൃഷ്ണപ്പണിക്കർ അവർക്കു മുതൽപ്പേർ വേണ്ട ഉപസാഹായത്തോടുകൂടി ഹാജരായിരുന്നു. എത്രയെത്ര കത്തുകളും കൂട്ടുകൾക്കായിരുന്നു. രണ്ടു സ്ഥലവും നോക്കി ഡയറക്ടർ ചെന്നു. അതിപ്രായമെന്നെന്നായി അടുത്തു. അങ്ങനെയെ എന്തു ഡയറക്ടർ കിട്ടിയതായി അറിഞ്ഞു. നാലു പേരിൽ ഒന്ന് ആരോ സാക്ഷിനെ ധരിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ കാവാലംപ്രദത്തിനെപ്പറ്റി നമുക്കു യാതൊരു പരിഭ്രമത്തിനും ആവശ്യമില്ല. കെട്ടിടം കെട്ടിച്ചുതാനും മറ്റൊരു ചുമ്പിലുള്ളതും വഹിക്കുവാനും രാമകൃഷ്ണപ്പണിക്കർക്കു തക്കവണ്ണം. അടുത്തത്തിന്നും കൃത്യ പ്രാനികളുടെ അധികപ്രസംഗത്തിനോടു കൂടി വെറുപ്പു തോന്നുകയും തന്മൂലം നല്ല വാശി വരികയും ചെയ്യുകയില്ലെന്നായിരുന്നു. ഒരു ലോവർഗ്രേഡ് സ്കൂളിനു വേണ്ട മൂലധനം രണ്ടായിരം രൂപയായാണ്. അതു ബാങ്കിലിട്ടു രസീതു കാണിച്ചാൽ മതി. അതിപ്പോൾത്തന്നെ കാണിക്കുവാൻ തയ്യാറാണെന്നദ്ദേഹം പറഞ്ഞു. ന്യായവും കാര്യം നടത്താനുള്ള ആളുകളും നമുക്കുണ്ട്. കട്ടനാടൻപ്രദേശത്തുള്ള സകല സ്കൂളുകളും കൃത്യ പ്രാനികളുടെ വകയാണ്. ഈ ഒരു സ്ഥലത്തേക്കു പ്രധാന നമുക്കു കെട്ടുവാൻ സാധിക്കുകയുള്ളു. അവിടെയും അവർക്കു വാശി. നാം സ്കൂൾക്കെട്ടാമെന്നു പറയുന്നതു കാവാലംകരയിലാണ്. കൃത്യ പ്രാനികൾ കെട്ടാമെന്നു പറയുന്ന കാവാലംപ്രദം കത്തുകൾക്കായിലാണ്. അവിടെ അൻപതു വീടു കാര്യമുള്ളു. കാവാലത്തുള്ള അങ്ങനെയു വീടുകളിലെ കട്ടികൾ ആറു കടന്നു കടന്നാൽ ചെന്നു പരിക്കുണ്ടെന്നാണ് അവർ പറയുന്നത്. ഈ ന്യായങ്ങളെല്ലാം കാണിച്ചു നാട്ടുകാരുടെ

ഒരു മെമ്മോറിയലും കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഈ ബുധനാഴ്ച ഡയറക്ടർ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തിയെന്നറിയുന്നു. അന്നോ അടുത്ത ദിവസമോ ഫയറക്ടർക്കുണ്ട് അനവാദം ഉടനെ വാങ്ങേണ്ടെന്നുപേക്ഷിക്കുന്നു. ഒന്നിനും പുറപ്പെടാത്ത രാമകൃഷ്ണപ്പണിക്കർ വർകൾ പുറപ്പെട്ട കാര്യത്തിൽ തോൽവിപറ്റിയാൽ അദ്ദേഹത്തിന് വലിയ അപമാനമാകും..... വേണ്ടതെല്ലാം ചെയ്യുമെന്ന് വിശ്വസിക്കുന്നു."

ചങ്ങനാശേരി "വേണ്ടതെല്ലാം ചെയ്യുകയും" അതിന്റെ ഫലമായി സ്കൂൾ നടത്തുവാനുള്ള അനവാദം സൊസൈറ്റിക്കു തന്നെ ലഭിക്കുകയുണ്ടെങ്കിലും.

നാമർസവീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ അതിപ്രധാനങ്ങളായ വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാപനങ്ങളുടെ ഒരു സംക്ഷിപ്തചരിത്രമാണ് മുകളിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ളത്. സൊസൈറ്റിയുടെ ഏറ്റവും വിലപിടിപ്പുവരും, നിർമ്മിതമായി നടന്നുപോയവയുമായ സ്ഥാപനങ്ങളും ഈ വിദ്യാലയങ്ങൾതന്നെയാണെന്നു തീർച്ചപറയാം. ചങ്ങനാശേരിയുടെ സജീവമായ നേതൃത്വത്തിൻകീഴിലാണ് ഇവയൊക്കെ ഉത്ഭവിച്ചു വളർന്നുവീക്ഷിച്ചുതന്നുള്ളതിലേയ്ക്കു മതിയായ തെളിവുകൾ മുന്നോർച്ചകളായിത്തീർന്നു ലഭിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ! സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി അതിന്റെ സാമ്പത്തികവും സംഘടനാപരവുമായ നേതൃത്വത്തിന്റെ പരമകാഴ്ചയിലെത്തിയതിനശേഷം മാത്രമാണ് ചങ്ങനാശേരി നേതൃത്വമൊഴിഞ്ഞത്. അതിനശേഷം സൊസൈറ്റിസ്ഥാപനങ്ങളുടെ എണ്ണം പെരുകിയിട്ടുണ്ടെങ്കിലും മുൻ വിവരിച്ച വിദ്യാലയങ്ങളുടെ ഉറപ്പും മേന്മയുമുള്ള സ്ഥാപനങ്ങൾ അധികം ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ളത് സൊസൈറ്റിയുടെ അനന്തരചരിത്രം വെളിപ്പെടുത്തുന്നതാണ്.

അദ്ധ്യായം ൩൩

വശ്യവദ്ധ്യായ ഒരു തൂണികാമിത്രകാരൻ മി. മന്ദത്തു പാമനാഭപിള്ളയെ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി ചരിത്രമാകുന്ന മഹാഭാരതകഥയിലേ സമ്പൂർണ്ണാവിതായിക്കരുതാമെങ്കിൽ ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ളയെ പാർവ്വതീസാഹിത്യയായ സാക്ഷാൽ ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാനായി കരുതേണ്ടതാണെന്നു കുറച്ചു കാലം മുൻപ് എഴുതുകയുണ്ടായി. അമിതപരാക്രമശാലിയും, ആത്മാധനമന്ദനും, വികാരാധീനനും, സാഹസികനുമായിരുന്ന കിരീടി നേതൃത്വത്തിനും, പ്രോത്സാഹനത്തിനും, പ്രദോഷനത്തിനും ശ്രീകൃഷ്ണനെ ആശ്രയിച്ചിരുന്നതുപോലെ ഓരോ വിഷമസന്ധിയിലും മി. മന്ദത്തു പാമനാഭപിള്ള പിന്തുണയ്ക്കും സഹകരണത്തിനും സാത്തപനോപദേശങ്ങൾക്കും ചങ്ങനാശേരിയെ ആണ് ആലംബമായിക്കരുതിയിരുന്നത്.

ചങ്ങനാശേരിയും മി. മന്ദത്തും തമ്മിലുള്ള ആദ്യത്തെ കൂട്ടിക്കാഴ്ച തുലോം സെക്കുമായ ഒന്നാണ്. ചങ്ങനാശേരി അന്ന് അഭിഭാഷകവൃത്തിയിൽ അനുദിനമെന്നവണ്ണം ഭരണവും പ്രാപിച്ചുവരികയായിരുന്നു. ൧൦൮൪-ൽ ആണെന്നു തോന്നുന്നു, ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ സ്വദേശമായ ഗ്രാമത്തിലേ ഒരു പ്രാഥമികവിദ്യാലയത്തിന്റെ വാർഷികസമ്മേളനത്തിലാദ്യക്ഷണം വാമിക്കുവാൻ തൽപ്രവർത്തകന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ ക്ഷണിച്ചുകൊണ്ടുപോയി. അന്നത്തെ യോഗത്തിൽ മി. മന്ദത്തു പാമനാഭപിള്ളയും സന്നിഹിതനായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അന്ന് ഒരു ക്രിമിനൽവക്കീലായി പ്രാക്ടീസ് ചെയ്യുന്ന കാലമാണ്. യോഗത്തിലെ ചടങ്ങുകൾ മിക്കവാറും അവസാനിക്കാറായ ഘട്ടത്തിൽ ഒരു ചെറിയ പ്രസംഗം ചെയ്ത വാൻ അനുമതി ആവശ്യപ്പെട്ടുകൊണ്ട് മി. മന്ദം അദ്വൈതനായിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിക്കു് ഒരു ചെറിയ കുറിപ്പു കൊടുത്തു. ചങ്ങനാശേരിക്കു് അന്നു മി. മന്ദത്തിനെ യാതൊരു പരി

ചയമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഏതിലും അദ്ദേഹം ആ പ്രസംഗരല്ല രസ് അനുമതി നിഷേധിച്ചില്ല. അന്നുതന്നെ മി. മനം ഒരു വശീഭവനായിത്തീർന്നതിൽ പ്രശസ്തനായിരുന്നു. അന്നു പ്രസംഗിക്കുവാൻ ലഭിച്ച അനുമതിയെ അദ്ദേഹം ഭംഗിയായും ഹൃദയപരമായും വിനിയോഗിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശ്രേഷ്ഠങ്ങളെ മേയം പൊതുക്കുടുംബനാകിയെന്നും അത്യുജ്വലമായി പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പ്രഭാഷണമായിരുന്നു അത്. ഒരു യുവാവും ഉൽക്കണ്ഠാപൂർവ്വവും ആയിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിയെ മി. മനത്തിന്റെ വാഗ്ദലാസം അന്നുതന്നെ ഒട്ടുവളരെ ആകർഷിച്ചിരിക്കണം. മീ.പങ്കാലും അതേതുടരായും പൊതുജനോപകാരപ്രദമായും നീണ്ടുനിന്ന ആ മൈത്രിബന്ധം ഇങ്ങിനെയാണാകാമിട്ടത്. പിരിഞ്ഞുപോകുന്ന അവസരത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി മി. മനത്തെ കൊല്ലത്തേയ്ക്കു ക്ഷണിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു.

പിന്നെയും വർഷം ഒന്നു കഴിഞ്ഞു. ഒരു പ്രഭാതത്തിൽ മി. മനം ഏതാനും മിമല സ്നേഹിതന്മാരുമായി ചങ്ങനാശേരിയെ കൊല്ലത്തുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗൃഹത്തിൽ ചെന്നു സന്ദർശിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി ദിനക്രമങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു ഗൃഹത്തിന്നു തൊട്ടു മുൻപിലുള്ള ആഫീസിൽ ചെന്നിരുന്നു കേസുനോക്കുകയായിരുന്നു. കക്ഷികളെയല്ലാതെ സന്ദർശകന്മാരെ അദ്ദേഹം ഈ അവസരത്തിൽ സ്വീകരിക്കുക പതിവില്ല. മി. മനത്തിന്റെയും സ്നേഹിതന്മാരുടേയും ആഗമനം അപ്രതീക്ഷിതമായിരുന്നതുകൊണ്ട് ഏതാനും നിമിഷങ്ങൾ കശലപ്രശ്നം ചെയ്തതിനുശേഷം വീട്ടിൽ പുറത്തു വരാത്തയിലിട്ടിരുന്ന ഇരുപ്പിടങ്ങളിൽ പോയിരുന്നു വിശ്രമിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അവരോട് പങ്കിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ സമയനിയന്ത്രണമില്ലാത്തതും മി. മനത്തിനത് അറിവുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഏതാനും സമയം നിർദ്വിഷ്ടമായ ഇരുപ്പിടങ്ങളിൽ കാത്തിരുന്നതിനുശേഷവും ചങ്ങനാശേരി സംഭാഷണത്തിന്നു വന്നുചേരുന്ന ലക്ഷണങ്ങളൊന്നും കണ്ടില്ല. സ്വതന്ത്രചിത്തനായ മി. മനം ഇത് ഒരു അനാദരവോ അപമാനമോ ആയി കരുതിയിരിക്കണം. ഏതാ

യാലും മി. മന്ദവം സ്നേഹിതന്മാരും ഉടൻതന്നെ അവിടെ നിന്നിറങ്ങിപ്പോയി. ഇതിനിടയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരി ഭൃത്യനെ വിളിച്ച് അവരുടെ സുഖസൗകര്യങ്ങൾ ഭീക്ഷിക്കുന്നതിനും, എല്ലാവർക്കും ഭക്ഷണം തയ്യാറാക്കുന്നതിനും എപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നു. ഇതൊന്നും മി. മന്ദം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. മി. മന്ദവും സ്നേഹിതന്മാരും തിരിച്ചുവരുമെന്ന പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിക്ക് ഇച്ഛാഭംഗമാണു നേരിട്ടത്. ഇങ്ങിനെ വാർഷിക സമ്മേളനത്തിൽ വല്ലാതെമിച്ച സൗഹാർദ്ദം ഇടക്കാലത്ത് അല്ലാമാനു മന്ദീഭവിക്കുമായിരെയെങ്കിലും സർവ്വീസ്സൊ സൈററി വീണ്ടും അതു പുനർജീവിപ്പിച്ചു.

സർവ്വീസ്സൊസൈററിയുലം ചങ്ങനാശേരി ഉന്നമിച്ചിട്ടുള്ളതല്ലാതെ ചങ്ങനാശേരിയെക്കൊണ്ടു സർവ്വീസ്സൊ സൈററിക്കു കാര്യമായ താതൊരു ശ്രേയസ്സുമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് ഒരുപക്ഷേ ഇന്നു ചിലർ പറഞ്ഞതയ്യോമെങ്കിലും ചങ്ങനാശേരി ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷപദത്തിൽ നിന്നൊഴിയുന്നതുവരെ ജനറൽസിക്രട്ടറി മി. മന്ദത്തിന്റെ അഭിപ്രായം മറിച്ചായിരുന്നു എന്നു കാണിക്കുവാൻ മതിയായ രേഖകളുണ്ട്. ൧൧൦൨-ലെ സൊസൈററിബഡ്ജറ്റ് യോഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ അംഗങ്ങളിൽ നിന്നു ലഭിച്ച അഭിനന്ദനങ്ങൾക്കു മറുപടിയായി മി. മന്ദം പറയുകയായിരുന്നു:—

“സർവ്വീസ്സൊസൈററി അല്ലാലും അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുന്നതിൽ നിങ്ങളെപ്പോലെ ഞാനും സന്തോഷിക്കുന്നുണ്ട്.....സൊസൈററിയുടെ പ്രവൃത്തികൾ ഈ വിധം മുന്നോട്ടു പോകുവാനുള്ള പ്രധാന കാരണം നമ്മുടെ പ്രസിഡൻറായ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളുടെ നാമധേയത്തിനുള്ള വിലയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശാന്തവും ആദ്യോപനാപരവുമായ ഉപദേശത്തിൻറെയും സഹായത്തിൻറെയും ഫലവും ആകുന്നു.”

അടുത്ത കൊല്ലത്തെ ബഡ്ജറ്റു പ്രസംഗത്തിൽ മി. മന്ദം വീണ്ടും പറയുകയാണ്:—

“നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങളുടേയും വിശ്വാസബലമുള്ളതാകാൻ പാത്രീകൃതനായ ചങ്ങനാശേരിപാദേശപാർപ്പിച്ച അവർകൾ ബി. എ. ബി. എൽ-നേടുന്ന സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി പ്രസിഡണ്ടായി ഇക്കഴിഞ്ഞ പത്തു കൊല്ലവും എക്കാലിപ്രായത്തോടുകൂടി തിരഞ്ഞെടുക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാനുസരണം പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്ത നിമിത്തമാണ് സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി ഈ നിലയെ പ്രാപിച്ചത്. സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയെ നേർവഴി നയിക്കുവാൻ അസാധാരണ ശേഷിയുള്ള കശാഗ്രബലിയായ നായ അദ്ദേഹം നിസ്വാർത്ഥമായ സമുദായസ്നേഹത്തോടുകൂടി സൊസൈറ്റിപ്രസിഡൻറായിരിക്കുന്ന കാലത്തോളം നമുക്കു യാതൊരാശങ്കയ്ക്കും ഭയത്തിനും കാരണമില്ലെന്ന റിയാം.”

ചങ്ങനാശേരി ഉദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ച് ഏതാനും നാളുകൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന് സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപദം ഒഴിയേണ്ടതായി വന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉന്നമനത്തിൽ മി. മനോജ് ഉൾപ്പെടെയുള്ള സൊസൈറ്റിയംഗങ്ങൾ സന്തോഷിക്കുകയുണ്ടായി എങ്കിലും സങ്കീർണ്ണവികാശങ്ങളോടുകൂടിയാണ് അവർ ആ നിയമനവാക്തയെ സ്വാഗതം ചെയ്തത്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ സജീവമായ നേതൃത്വം തല്ലും ലത്തേയ്ക്കുകിലും നയപ്പെടുപോകമെന്നുള്ള ബോധം സൊസൈറ്റിയംഗങ്ങളെ അതിതമായി സന്തപിപ്പിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി അദ്ധ്യക്ഷപദം ഒഴിഞ്ഞതിന് ശേഷം സൊസൈറ്റിയുടെ പൊതുയോഗത്തിൽ താഴെപ്പേർക്കു പ്രമേയങ്ങൾ പാസാക്കി.

മ. സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിമെമ്പറന്മാരുടെ നിഷ്കളങ്ക ബഹുമാനത്തിന് പാത്രീകൃതം, അവരുടെ വിശ്വാസങ്ങൾക്കു ലക്ഷ്യമായി ഇക്കഴിഞ്ഞ പത്തു കൊല്ലക്കാലവും സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തെയും തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ബഹുമാന്യനും, ജെ. ജെ. സമുദായസ്നേഹിയുടേയും രാജ്യഭക്ത

നേരവും നിലയിൽ സൊസൈറ്റിപ്രസിഡൻറു സ്ഥാനത്തി-
 രുന്ന സ്റ്റാണിയമായ പല വിശിഷ്ടകൃത്യങ്ങളും ചെയ്ത സമുദാ-
 യത്തിനേറയും രാജ്യത്തിനേറയും അഭിമാനസ്സോടുകൂടി ശോഭി-
 ക്കുന്ന വിശാലാശയനം, ആയ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻ
 പിള്ള അവർകൾ തന്റെ കശാഗ്രസ്വതിയും ഭരണമാതു-
 രിയുംകൊണ്ടു സർവീസ്സൊസൈറ്റിയെ ഇതുപറ്റുത്തും ഭരി-
 ച്ചുനിമിത്തമായിട്ടുള്ള സൊസൈറ്റിയുടെ സർവ്വ ശുശ്രൂ-
 ഷയ്ക്കായും ഹൃദയപൂർവ്വം സ്മരിക്കയും അദ്ദേഹത്തോടുള്ള
 കൃതജ്ഞതയെ രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നു.

൨. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകൾ
 പ്രസിഡൻറായ നിലയിൽ സൊസൈറ്റിക്കുണ്ടാക്കിയിട്ടുള്ള
 വിജയങ്ങൾക്കനുസരണമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്മരണയെ
 നിലനിർത്തത്തക്കവണ്ണം ഉടനെ വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ
 സർവീസ്സൊസൈറ്റിക്കു ധനശക്തിയില്ലാതെ വന്നതിൽ
 വ്യസനിക്കയും, തല്ലാലം സൊസൈറ്റിസ്ഥാപനങ്ങളിലെല്ലാം
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏൻലാർജ് ചെയ്ത ഫോട്ടോ വയ്ക്കുകയും,
 ഇതുവരെ നടന്നുവന്നതുപോലെ മേലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 ജന്മനക്ഷത്രദിവസം സൊസൈറ്റിസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഒഴിവു
 കൊടുക്കുകയും, അദ്ദേഹത്തിന് മംഗളാശംസ ചെയ്യുകയും ചെ-
 യ്ക്കേണ്ടതാണെന്നു തീരുമാനിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

ഇതിലുപരിയായ ഒരു വിചാരധനയ്ക്കു സർവീസ്
 സൊസൈറ്റി മുതിർന്നില്ലെങ്കിൽ അതു ചങ്ങനാശേരി പ്രതിബ-
 ധമായി നിന്നുകൊണ്ടായിരിക്കുവാനേ വഴിയുള്ളൂ.

ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ച് ഏതാനും വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞതി-
 നശേഷം ടി. മനം ചങ്ങനാശേരിക്കയച്ച മരറായ കത്തും
 ഇവിടെ ഉദ്ധരണാർത്ഥമാണ്.

“അങ്ങുദ്യോഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചതുകൊണ്ടു ചില തുണ-
 ളങ്ങളായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അതുനിമിത്തം വിശ്വസ്തനായ ഒരു
 പൊതുജനനായാപ്പ് എന്നുള്ള പേരിനും, സർവീസ്സൊസൈ-
 റിയുടെ സഹായിനത്തിനും, മതിപ്പിനും കറേ കറവു വന്നിട്ടു

ഞെന്നുള്ളതു വിസ്തരിക്കാവുന്നതല്ല. അങ്ങയെപ്പോലെ ശേഷിയും ശക്തിയുമുള്ള ഒരു നേതാവിന്റെ അഭാവത്തിൽ സംഭവിക്കാവുന്നിടത്തോളം നാശ്യ സൊസൈറ്റിക്ക് വന്നിട്ടില്ലെങ്കിലും, അതു പല കാര്യത്തിലും നിന്നിട്ടുള്ള നിൽക്കുകയും, പുറകോട്ടു പോകുകയും, ചെമ്പിട്ടുവെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥമാണ്. അതുകൊണ്ട് അങ്ങയുടെ ഉദ്യോഗപ്രദവശനംനിമിത്തം ഒരു വശത്തുകൂടി സന്തോഷിക്കുവാൻ മാർഗ്ഗമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിലും അതു സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം പൊതുവിൽ നഷ്ടമായിട്ടാണു കലാശിച്ചത്. ഈ കാലാവസ്ഥയിലാണു നമ്മെപ്പറ്റി തെറ്റിദ്ധാരണകൾക്കും മത്സരത്തിനും എതുപ്പിന്നും ഇടയായിട്ടുള്ളതും.....”

നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി ഒരു സാമുദായിക സംഘടനയായിരുന്നു എങ്കിലും, ഇതാസമുദായങ്ങൾക്കു വരുമ്പോഴെക്കൂടെ നേതൃത്വം നില്പവിചിത്രന്ന കാലത്തു് ആ സ്ഥാപനത്തെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്ന മതിപ്പും സംതൃപ്തിയും എത്രമാത്രമായിരുന്നു എന്നുകൂടി ഇവിടെ രേഖപ്പെടുത്തുന്നത് അപ്രസക്തമായിരിക്കയില്ലല്ലോ. സൊസൈറ്റിയുടെ നയത്തിനോ, പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കോ എതിരായി മറ്റു സമുദായങ്ങൾക്കു കാര്യമായ യാതൊരു ആക്ഷേപവും പുറപ്പെടുവിക്കാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. ൧൧൦൧-ലെ പ്രാക്കുടംസ്കൂൾ ദിനാഭയാഷത്തിൽ ഒരു പ്രാസംഗികനായിരുന്ന മി. കെ. സി. മാമ്മൻമാപ്പിള സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയെക്കുറിച്ചു പ്രസ്താവിച്ചതിങ്ങനെമായിരുന്നു:—

“നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി ആരംഭിച്ചപ്പോൾ എന്നു പോലുള്ള മറ്റു പലരായുംപോലെ ഞാനും, ഈ സംഘം തീരുപിതാംകൂറിലുള്ള മറ്റു പല വർഗ്ഗീയസംഘങ്ങളുടെയും പരിവർത്തനം, സ്വസമുദായത്തിന്റെ ക്ഷേമാഭിവൃദ്ധിക്കുള്ള ശ്രമത്തിൽ അന്യസമുദായങ്ങളുമായി മല്ലടിച്ചു, നാട്ടിൽ വർഗ്ഗീയമത്സരവും വഴക്കും വർദ്ധിച്ചിരുന്നതിന് ഉണ്ടായിട്ടുള്ള ഒരു സ്ഥാപനമായിട്ടാണു ധരിച്ചിരുന്നത്. എന്റെ വീക്ഷണശക്തിയെ മിക്കവാറും കലുഷമാക്കിയിരിക്കാവുന്ന ഈ തെറ്റിദ്ധാ

ഞങ്ങളോടുകൂടി ഈ സൊസൈറ്റിയുടെ വളർച്ചയെ അകന്നു നിന്നും, അനഭാവമില്ലാതെയും സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന എനിക്ക്, ഈ സൊസൈറ്റി ഞാൻ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിന് നേരെ വിപരീതമായ ഒരു ഉദ്ദേശത്തിൽ ഒരു വിപുലമായ നാൽ രൂപവൽക്കരണവും, സ്വയംസഹായകരമായ പരമാർത്ഥമായി കരുതിയിട്ടുള്ള സകലവും സ്വീകാര്യമായ അത്യുന്നതമായ ആദ്യങ്ങളാൽ അനുസ്മരണയായി നിയന്ത്രിതവും, ആയ ഒരു സ്ഥാപനമാണെന്നു സാവധാനത്തിലും മടിച്ചു മടിച്ചും, നിർബന്ധിതമായും, അവസാനത്തിൽ നിശ്ചിതമായും ബോധ്യപ്പെട്ടു. സ്വയംസഹായസേവനം അത്യുന്നതമായ ഒരു ആദ്യവും പ്രവർത്തിക്കുവാൻ എന്തെയിലും ശക്തിയുള്ളവരുടെ എല്ലാം നിർമ്മാണമായ പരിശ്രമത്തിന് ലക്ഷ്യമായിരിക്കേണ്ടതുമാകുന്നു. എന്നാൽ മനത്തിന്റെ നാമധേയത്തിൽ പുരാതനകാലംമുതൽക്കു നിരവധി ഉത്തമമായ കർമ്മങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുള്ളതുപോലെ തന്നെ സ്വയംസഹായസേവനം എന്ന നാട്ടുത്തിൽ വളരെ വഞ്ചകനായും കലാശകാരികളും അസാമാന്യികനായും മനുഷ്യവിദ്വേഷികളും എല്ലാക്കാലത്തും, രാജ്യത്തിലും, സമുദായത്തിലും, സ്വാഭാവികമായിട്ടുള്ള സമുദായസ്നേഹികളും ആയി പല ഉപദ്രവങ്ങളുമുണ്ടാക്കിയിട്ടുണ്ട്. പരമാർത്ഥമായ സമുദായ സേവനമെന്നുള്ളത് ഇതൊന്നുമല്ല. അതിന് അനേകവർഷത്തെ, അനേക പരമ്പരകളുടെ ശാന്തവും ക്ഷമാപൂർവ്വവും ആധാരമായ ശുശ്രൂഷയും ആയ സംഘടനാജാലി, വളരെ ത്യാഗങ്ങൾ അനുഭവിച്ചും സങ്കടങ്ങൾ സഹിച്ചും, ആർക്കുവേണ്ടി നാം വേല ചെയ്യുന്നുവോ അവരിൽനിന്നുമുണ്ടാകുന്ന പ്രതിബന്ധങ്ങളേയും അപമാനങ്ങളേയും അധിക്ഷേപങ്ങളേയും വിഗണിച്ചും, ചെറുത്തുനിൽക്കുകയായിരിക്കുന്നത്. പലപ്പോഴും അങ്ങനെയൊന്നിനാൽ സമുദായസേവകന്മാർ അവരുടെ പ്രവൃത്തിയുടെ ഫലം കാണാത്തതു കാരണം ഉണ്ടായില്ലെന്നും വന്നേയ്ക്കാം. എങ്കിലും അപ്രകാരമുള്ള പ്രവൃത്തികൾ മാത്രമേ സമുദായസേവനമാകൂള്ളൂ. ഈ വിധമുള്ള ആദ്യങ്ങളെ മുൻനിർത്തിയാണു് നായർ സർവീസ് സൊസൈറ്റി പ്രവൃത്തിക്കുന്നതെന്ന് എനിക്കു പൂർണ്ണ വിശ്വാസം വന്നിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാമത്ത് ഈ സൊസൈറ്റി അദ്ധ്യ

വസ്ഥിതമായ ഒരു ഒരു ജനസമൂഹമല്ല. ഒരു ശരിയായ നിയമത്തിന്റെ കർമ്മമായ വ്യവസ്ഥകളാൽ നിയന്ത്രിതമായ ഒരു സംഘടിതമായ സംഘടനകൾ. രണ്ടാമതു വിദ്യാലയങ്ങൾ തുടങ്ങിയ ധർമ്മസ്ഥാപനസൃഷ്ടിമൂലം സൃഷ്ടിപരമായ പ്രവൃത്തികളിലാണ് സൊസൈറ്റി അതിന്റെ ശ്രദ്ധയെ കേന്ദ്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇപ്പോൾ ഈ സൊസൈറ്റിയുടെ കീഴിൽ നടത്തുന്ന മൂന്നു ഇംഗ്ലീഷ് ഹൈസ്കൂളുകളും, രണ്ടു മിഡിൽസ്കൂളുകളും ഉണ്ട്. ഇവയും തപരിതമായിത്തന്നെ വളർന്നുവരുന്നു. വേറെ പലേടത്തും വിദ്യാലയനിർമ്മിതിക്കായി സൊസൈറ്റി ശ്രമിക്കുന്നുമുണ്ട്. ഇതൊരു മഹത്തായ സമുദായസേവനവും രാജ്യസേവനവുമാകുന്നു. മൂന്നാമത്ത് ഈ സൊസൈറ്റിക്ക് ഈ നാട്ടിൽ മഹത്തരവും പ്രയോജനകരവുമായ സ്വാധീനം ചെലുത്തുവാൻ ശക്തിയും ശേഷിയുമുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനമുണ്ടെന്നു സൗഹാർദ്ദപരവും സുദൃഢമായ സഹകരണമാഗ്രഹം സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രസിഡൻറ് ഈ സംസ്ഥാനത്തെ ഹൗരന്റർ പ്രഥമഗണനീയനായ ഒരുളാകുന്നു. കഴിഞ്ഞ നാലു വർഷങ്ങളായി നിയമസഭയിൽ വച്ചുണ്ടായ അടുത്ത പരിഷ്കരണത്തിനും, അകന്നുനിന്ന കൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറ്റു പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളെ ഇത്രനാളും സൂക്ഷിച്ചുനിന്നും, ശേഷം തിരുവിതാംകൂറിലുള്ള പൗരപ്രമാണികളിൽ തന്റെ രാജ്യത്തിനും സമുദായത്തിനും വേണ്ടി ജയഭേരി അടിക്കാതെ ചെല്ലിട്ടുള്ള ഫലപ്രദമായ സേവനത്തിലും, മറ്റുള്ളവരുടെ ആദരോദ്യമോടിയോടെ വകവയ്ക്കാതെ തന്റെ വിശ്വാസത്തിനനുസരണമായി പറയുന്നതിനും പ്രവർത്തിക്കുന്നതിനുമുള്ള മനോധൈര്യത്തിലും അദ്ദേഹം പ്രഥമഗണനീയനെന്നാണു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നത്. മി. പരമേശ്വരൻപിള്ള നായർസമുദായത്തിനുമത്രം നേതാവല്ല, മറ്റു പല സമുദായക്കാരും അദ്ദേഹത്തെ അമ്പരയ്ക്കുന്ന നേതാവായിത്തന്നെ വരികുന്നുമുണ്ട്. അപ്രകാരമുള്ള ഒരു യഥാർത്ഥ രാജ്യാഭിമാനിയുടെ നിയന്ത്രണം ഏതൊരു സ്ഥാപനത്തിനും രോദനമാണെന്നാണെന്റെ വിശ്വാസം.”

ആ യോഗത്തിലാദ്യേക്ഷം വഹിച്ച റിവാസായിരുന്ന വാട്ട്സ് ഉപസംഹാരപ്രസംഗമേയ്യ ഇങ്ങിനെ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി.

“മി. മാമ്മൻമാപ്പിളയെപ്പോലുള്ള സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയുള്ളവർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി അത്യുന്നതമായ ആദർശത്തെ ലക്ഷ്യമാക്കി പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഒരു സ്ഥാപനമാണെന്നു മുമ്പു സംവത്സരത്തെ സൂക്ഷ്മപരിശോധനയ്ക്കുശേഷം അഭിപ്രായപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത് ഭട്ടം അസ്ഥാനത്തിലാകാൻ ഇടയില്ല. കഴിഞ്ഞ പത്തു വർഷക്കാലം ഈ സൊസൈറ്റി അതിന്റെ ഉന്നതാദർശത്തിൽനിന്നും അശേഷം വ്യതിചലിക്കാതെ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതു നിശ്ചയമാകുന്നു. എന്റെ എത്രയും ബഹുമാനപ്പെട്ട സ്നേഹിതനായ മി. ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ള ഈ സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രസിഡൻറായിരിക്കുന്നിടത്തോളം കാലം ഈ സൊസൈറ്റി അതിന്റെ ഉന്നതാദർശങ്ങളിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും വ്യതിചലിക്കുന്നതല്ലെന്നു നമുക്കു ധൈര്യപ്പെടാവുന്നതാണ്.”

ആ സമ്മേളനത്തിൽനിന്നു മറ്റൊരു പ്രാസംഗികനായിരുന്ന മി. എൻ. കുമാരൻ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി നായർസമുദായത്തിനെന്നുപോലെതന്നെ ഇതരസമുദായങ്ങൾക്കും പൊതുവേ രാജ്യക്ഷേമത്തിന്നും വേണ്ടി അനുഷ്ഠിച്ചിട്ടുള്ള സേവനങ്ങളെ വാഴ്ത്തുകയുണ്ടായി.

നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ അനുഭാവപൂർവ്വം വീക്ഷിക്കുമെന്നു ന്യായമായി പ്രതീക്ഷിക്കുവാൻ കഴിയാത്ത കേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നുപോലും മകുതകണ്ഠമായ പ്രശംസയാണു് ആ സ്ഥാപനത്തിനക്കാലത്തു ലഭിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതെന്നു മേലുദ്ധരിച്ച പ്രസംഗങ്ങൾ വ്യക്തമാക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. ഇടുങ്ങിയ വർഗ്ഗീയചിന്തകളിൽനിന്നും, മത്സരങ്ങളിൽനിന്നും, ആവുവിധം അകന്നു നില്പുവാനും ഇതരസമുദായങ്ങളോടു സൗഹാർദ്ദപരമായ ബന്ധം കൈവരുത്തുവാനും സൊസൈറ്റി അക്കാലത്തു് ഉദ്യമിച്ചിരുന്നു. സൊസൈറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഓരോ വർഷത്തിലും സമ്മേളിച്ചിരുന്ന നായർമഹാസമ്മേളനങ്ങളിലെ പ്രസംഗങ്ങളെക്കുറിച്ചോ പ്രമേയങ്ങളെക്കുറിച്ചോ

റിമോ പരാതി പറയുവാനും ആക്ഷേപം പുറപ്പെടുവിക്കുവാനും തീരുവിതാംകൂറിലെ മറ്റു മികച്ച സമുദായങ്ങൾക്കു കാരണമൊന്നുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഈഴവസമുദായം നായർസമുദായത്തോടു ചേർന്നിന്നു പ്രവർത്തിക്കുകയും, സൊസൈറ്റിസ്ഥാപനങ്ങൾക്ക് ഈഴവർ മകുതഫസ്തും ധനസഹായം നൽകുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈഴവരുടെ സഞ്ചാരസ്വാതന്ത്ര്യപ്രശ്നം നായരുടെ പ്രശ്നമായിട്ടാണ് അന്നു സൊസൈറ്റി കരുതിയിരുന്നത്. വയ്ക്കുതുവച്ച ചങ്ങനാശേരിയുടെ അല്പക്ഷതയിൽ കൂടിയ നായർഈഴവസംയുക്തസമ്മേളനം ഇതിനു മതിയായ തെളിവാണ്. ഉദ്യോഗസ്ഥീകരണംവരെ സൊസൈറ്റിയുടെ അല്പക്ഷതനെന്ന നിലയിലും അതിനുശേഷം ഒരു ഉപദേശാപ്പ് എന്ന നിലയിലും തന്റെ ധാർമികബലവും സ്വാധീനശക്തിയും പ്രയോജിച്ചു ചങ്ങനാശേരി ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അഭിവൃദ്ധിക്കും ഉല്പാദനത്തിനും വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള സേവനങ്ങളുടെ ഒരു ചരിത്രവും, അക്കാലത്തു തീരുവിതാംകൂറിലെ മറ്റു സമുദായങ്ങൾക്ക് സൊസൈറ്റിയെക്കുറിച്ചുണ്ടായിരുന്ന മതിപ്പും, നാമകണ്ടുകഴിഞ്ഞു. തീരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാര്യംഗത്തിൽ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിക്കുണ്ടായിരുന്ന ഉന്നതമായ നിലയും സാമ്പത്തികമായ പ്രാബല്യവും എത്രമാത്രമായിരുന്നു എന്നും ഇതിനകം വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. “സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രഥമമായ ഉദ്ദേശം സമുദായപരിശുദ്ധമാണെങ്കിലും അത് എല്ലാ നല്ല ജനങ്ങളും പ്രവർത്തിക്കുന്നതുപോലെ രാജ്യത്തിന്റെ ‘ആകമാനമുള്ള നന്മയ്ക്കും പുരോഗതിക്കും വേണ്ടി പ്രയത്നിക്കുന്നുണ്ടെന്നാണ് എന്റെ നിരീക്ഷണത്തിൽനിന്നും ഞാൻ വിശ്വാസപൂർവ്വം ധരിച്ചിരിക്കുന്നത്” എന്നു വാട്ട്സ് അഭിപ്രായപ്പെടുമ്പോൾ അദ്ദേഹം തീരുവിതാംകൂറിലെ നാനാജാതിമതസ്ഥരായ സാമാന്യജനങ്ങൾക്ക് അക്കാലത്തു സൊസൈറ്റിയെപ്പറ്റിയുണ്ടായിരുന്ന ആത്മാർത്ഥമായ അഭിപ്രായത്തെ പ്രതിധ്വനിപ്പിക്കുമാത്രമാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ നേതൃത്വം വിട്ടൊഴിഞ്ഞതിനുശേഷമുള്ള ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തനചരിത്രവും സംക്ഷിപ്തമായി ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ വിവരിക്കാതെ നിവർത്തിയില്ല. താൻ ശിശുനിവി

ശേഷമായ വാസല്യത്തോടു കൂടി പരിലാളിച്ചു വളർത്തിക്കൊണ്ടു പോന്ന ആ സ്ഥാപനം അപരസഞ്ചാരം ചെയ്യുവാൻ തുടങ്ങിയ കാഴ്ച ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഏതേതെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിച്ചു കൊണ്ടിരുന്നു. സാമുദായികസ്ഥാപനങ്ങൾ ഒരു നിശ്ചലജലാശയം പോലെ വർഗ്ഗീയപ്രവർത്തനങ്ങളാകുന്ന ഇടുങ്ങിയ കൂപത്തിൽ കെട്ടിക്കിടന്നു ഭ്രഷ്ടിക്കണമെന്നുള്ളതല്ലായിരുന്നു ആ സാക്ഷനകളേപ്പറ്റിയുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാമലക്ഷ്യം. ചില സമുദായങ്ങൾക്കു പ്രത്യേകമായുള്ള അവശതകൾ പരിഹരിക്കുവാൻ ഒരു കാലത്തു വർഗ്ഗീയസംഘടനകൾ എത്രതന്നെ അപരിത്യാജ്യമായിരുന്നാലും കാലഗതിയനുസരിച്ച് അവ വളരെ വളരെ വിപുലവും സാമൂഹികവുമായ ഒരു ദേശീയലക്ഷ്യത്തിൽ ലയിക്കുവാൻ സന്നദ്ധമായില്ലെങ്കിൽ അതൊരു രാജ്യത്തിനു നേരിടാവുന്ന ഏറ്റവും വലിയ അത്യാഹിതമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഡയറിയിൽ ഇങ്ങനെ കാണുന്നു:—

“വർഗ്ഗീയസമ്മേളനങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള എന്റെ പാമലക്ഷ്യം—അവ നായരുടേതായാലും ശരി കൃസ്ത്യാനിയുടേതായാലും ശരി ഈഴവരുടേതായാലും ശരി—അവയെല്ലാം ഒരു പന്തലിൽ തന്നെ സമ്മേളിക്കുകയും, ഓരോ സമുദായത്തിലെയും ഉന്നതന്മാരായ നേതാക്കന്മാർ എല്ലാ സമ്മേളനങ്ങളിലും സൗഹാർദ്ദപൂർവ്വം പങ്കെടുക്കുകയും, ചെയ്യണമെന്നുള്ളതാണ്. അവസാനദിവസം ഒരു സംയുക്തസമ്മേളനം നടത്തുകയും, രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവും ആരോഗ്യപരവുമായ പൊതുപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിലാലോചന നടത്തി തീരുമാനങ്ങൾ ചെയ്യുകയും വേണ്ടതാണ്. ഇതു വർഗ്ഗീയമായ വിഷയങ്ങളാകാതെ നിഷ്പക്ഷാ മനോഭാവം ചെയ്യുകയും സൗഹാർദ്ദപരമായ ദേശീയപ്രവർത്തനത്തിനു വഴി തെളിക്കുകയും ചെയ്യൂ. ഈ വിഷയം അടുത്ത ഭാവിയിൽ പ്രവർത്തനരൂപത്തിൽ കൊണ്ടുവരികുവാൻ ഞാൻ ശ്രമിക്കുന്നതാണ്”.

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള സർവാപരി ഒരു ദേശീയ ചാടിയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അദ്ദേഹ

തിന്റെ മാർഗ്ഗശൂന്യതയിൽ സർവ്വസംസാരങ്ങൾ അപ്രസംഗമായി ചെയ്യാതിരുന്നിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ അതിനു ശേഷമുള്ള മറ്റൊരു ചിത്രവും ഇവിടെ രചിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്. ഈ ചിത്രവും ആ ചിത്രവും തമ്മിലുള്ള അന്തരം ഹൃദയവേദനയാടുകയല്ലാതെ സമുദായാഭിമാനികൾക്കു ഭംഗിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല. അതിനുമുമ്പ് ചങ്ങനാശരിയും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ജനറൽ സെക്രട്ടറി മി. മനു പരമനാഭപിള്ളയും തമ്മിലുണ്ടായ അഭിപ്രായാന്തരങ്ങളെപ്പറ്റിയും, ചങ്ങനാശരി സൊസൈറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നിന്നു പിൻവാങ്ങുവാനുണ്ടായ കാരണങ്ങളെപ്പറ്റിയും, മുരുകു മായി പ്രസ്താവിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൩൪

കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിലുൾപ്പെട്ടിട്ടുള്ള മി. മന്ദന്ത പത്മനാഭപിള്ളയുടെ ഒരു പ്രസ്താവനയിൽ “നായർ.സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങളുടേയും സ്റ്റേഫ്ബർഗ്ഗമാനങ്ങൾ പാത്രീകൃതനായ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകൾ” എന്നദ്വയം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതു തുടർച്ചയായാണ്. മി. മന്ദന്ത പത്മനാഭപിള്ള നിരന്തരമായ പരിശ്രമംകൊണ്ടും ആത്മാർത്ഥമായ സേവനംകൊണ്ടും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ അഭ്യുന്നതിയെ ലക്ഷ്യം ചെയ്തിട്ടുള്ളതായിരുന്നു. ഇവ സ്ഥാപനത്തിലെ എല്ലാ അംഗങ്ങളുടേയും വിശ്വാസവും സ്റ്റേഫ്ബർഗ്ഗമാനങ്ങളും ആർജ്ജിക്കുവാനദ്വയത്തിന് കഴിഞ്ഞിരുന്നില്ല. സൊസൈറ്റി അംഗങ്ങളും ജനറൽ സിക്രട്ടറിയും തമ്മിൽ പലപ്പോഴും അതികരിക്കുന്ന നീരുന്മുളകളും സമാധാനപരമായിട്ടുള്ളതും ഉണ്ടായിരിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇവ വളർച്ചയെക്കണ്ടി കറയുന്ന ലക്ഷണങ്ങളും കാണുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. മി. മന്ദന്തിന്റെ വികാരപരമായ മനോഭാവവും സ്വേച്ഛാപ്രഭുത്വവുമാണ് ഈ മത്സരങ്ങൾ കിടക്കൊടുത്തത്. ഇങ്ങിനെ ആദ്യത്തെയായി നിർദ്ദിഷ്ടത്തെക്കണ്ടിരുന്ന അസുഖങ്ങളും കഴിപ്പങ്ങളും ബാഹിർഭാഗത്തേയ്ക്കുപോയി പ്രവഹിക്കുവാനുള്ള ലക്ഷണങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുള്ള അവസരങ്ങളിലെല്ലാം സർവ്വസമ്മതനായ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള ഇടപെട്ടു കലഹപ്രിയന്മാരെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തി ജനറൽ സിക്രട്ടറിയുടെ പദവിയിലും പ്രാബല്യവും ഉന്നമിപ്പിക്കുന്നതിനും ദൃഢപ്പെടുത്തുന്നതിനും തന്റെ സ്വാധീനശക്തി മുഴുവൻ പ്രയോഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. സൊസൈറ്റിയിലെ പ്രധാന അംഗങ്ങളിലൊരാളായ മി. പൊതുവാടത്തു പത്മനാഭപിള്ള മി. മന്ദന്തിനെ സെക്രട്ടറിപദത്തിൽനിന്നു നീക്കം ചെയ്യുന്നതിന് ഒരുക്കൽ തീവ്രമായ പരിശ്രമം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. മി. മന്ദന്തിന്റെ ക്രമരഹിതമായ നടപടികളെ അപലപിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു ലഘുലേഖ പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുവാൻ പോലും അദ്വയം ഉദ്ദേശിക്കാതിരുന്നില്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ള

ഘട്ടങ്ങളിൽ മി. മനു വികാരാവേശത്തോടുകൂടി പ്രതിയോ
ഗികളെ സൊസൈറ്റിയിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള
ശ്രമങ്ങളുമായി പുറപ്പെടുകയാണു പതിവ്. ഇത്യാദി അവിവേ
കങ്ങൾക്കു വഴിപ്പെടാതെയും, എന്നാൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസ
ങ്ങൾ പാഞ്ഞുതീർത്തും, ഭിന്നിപ്പുകളാൽ സൊസൈറ്റിപ്രവർത്ത
നക്കുള്ള പുരാഗമിപ്പിക്കുന്നതിന്നു ചങ്ങനാശേരിയുടെ നന്മയോ
പായങ്ങളും സ്വാധീനബലവും വളരെ സഹായകമായിരുന്നി
ട്ടുണ്ട്. പ്രതിയോഗികളുടെ ശല്യം അസഹ്യമായിത്തീർ
മ്പോൾ മി. മനുത്തിന്റെ അഭയസമാനം എപ്പോഴും ചങ്ങ
നാശാശിതനെന്നായിരുന്നു. ഒരിക്കൽ മി. മനു ചങ്ങനാശ
രിക്കിടക്കെ എഴുതി അയച്ചു.

“പൊതുവാടും ഒട്ടും ശാന്തമായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ
ഒരു രജിസ്റ്റർചെയ്യ നോട്ടീസ് ഇന്നലെ കിട്ടി. ഉടൻ സൊ
സൈറ്റി യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടിക്കൊള്ളണമെന്നാണു കാർട്ടർ.
എന്റെ പേരിലും മറ്റൊരാളായി പന്ത്രണ്ടു ചാർജുകൾ ചുമ
ത്തുകയും അതിനെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ യോഗം കൂടണ
മെന്നാവശ്യപ്പെടുകയുമാണു ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. ഓരിറ്റുവും
കഴുപ്പാടും ജോലിത്തിരക്കും ഈ ചോദ്യസമയം—എല്ലാംകൂടി
താങ്ങാൻ ഞാനാളല്ല. എന്റെ ശത്രുക്കളും ബന്ധുക്കളും
കണ്ണിൽ ചോരയില്ലാതെയാണു് എന്നോടു പെരുമാറുന്നതു്.
ഒരു സെക്കൻഡ് ഞാൻ അടങ്ങിയിരിക്കുന്നില്ലെന്നു കാണാം.
അതിന്റെ ഫലം മറയ്ക്കു കിട്ടുന്നമുണ്ട്. ഇതിലധികം അപ
മാനം കൂടാതെയും സൊസൈറ്റിക്കാപത്തു പറ്റാതെയും
എന്നെ വിട്ടയയ്ക്കാൻ ഭയപ്പെടുകണം. എനിക്കു ജ്യോതിഷത്തെ
മറ്റൊരോടും ഒരുപേക്കുവരില്ല”.

എത്ര ദയനീയമായ ദോഷം.

മൺസ്-ലാൺ ഈ കത്ത് എഴുതിയിട്ടുള്ളതെന്നു
പ്രത്യേകം ഓർമ്മിക്കേണ്ടതാണു്. അക്കാലത്തുതന്നെ മി. മനു
ത്തിന്നു സൊസൈറ്റിയിൽ തീവ്രമായ എതിർപ്പും പ്രതിക
ല്പവും അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ചങ്ങനാ

ശേരിയുടെ കർമ്മപ്രഭാവവും പിടുന്നതും മി. മന്ദത്തിന്റെ ഫസ്റ്റ് ഓർക്കസ്ട്രാ ബാലയും നൽകി. മി. മന്ദത്തിനെ വിട്ടു കയ്യടക്കുകയായില്ല. അദ്ദേഹത്തിന് യാതൊരു മനിയും സംഭവിച്ചതുമില്ല. കണ്ണിൽ ചോരയില്ലാത്ത ബന്ധുക്കളേയും ശത്രുക്കളേയും ചങ്ങനാശേരി സാന്തപനപ്പെടുത്തി. ഭാരികൃഷ്ണനും, കണ്ണപ്പാടനും, ജോലിത്തിരക്കനും, ചോരസമരത്തിനും, പ്രതിവിധിയുണ്ടാക്കി. മി. മന്ദം സൊസൈറ്റിയുടെ നവ്യസാധിയാതി തുടർപോരുകയും ചെയ്തു.

കാലങ്ങൾ പിന്നെയും കഴിഞ്ഞു. ൧൧൦൮-ൽ സൊസൈറ്റി വക പെരുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് ഹൈസ്കൂളിന്റെ സ്ഥലത്തെ ഭരണം സംബന്ധിച്ച ചില കഴപ്പുണ്ടായി. സ്കൂളിന്റെ സ്ഥലത്തെ മാനേജറായിരുന്ന മി. ടി. എസ്സ്. മായവൻപിള്ളയും മി. മന്ദവും തമ്മിൽ ഭരണസംബന്ധമായ വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റിയും മറ്റും അതികഠിനമായ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടായി. ലോക്കൽ മാനേജർ മി. മായവൻപിള്ളയെ മി. മന്ദത്തിന്റെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചു തൽസ്ഥാനത്തുനിന്ന് നീക്കം ചെയ്ത് മി. കൊണ്ടൂർ ഉണ്ണുപിള്ളയെ നിയമിച്ചു. മി. മായവൻപിള്ളയുടെ ഭരണകാലത്തു സ്കൂളിലെ കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കുകയും പണമിടപാടുകൾ നടത്തുകയും ചെയ്തിരുന്നതു മി. മന്ദത്തിന്റെ ജാമാതാവായ ഒരു മി. നാമയണക്കുറുപ്പായിരുന്നു. പ്രസ്തുത സ്കൂളിലെ അദ്ധ്യാപകനായിരുന്ന ഒരു മി. വാസുദേവൻപിള്ളയും ഈ കഴപ്പുണ്ടാക്കു കാരണക്കാരനായി പറയപ്പെട്ടിരുന്നു. മി. മായവൻപിള്ള ചാഞ്ചേരിയിൽ ഘട്ടമായപ്പോൾ കണക്കുകൾ നശിച്ചു കേറ പണം ബാക്കി കാണുവാനുണ്ടെന്നു ബോധ്യപ്പെട്ടു. പ്രസ്തുത സംഖ്യ മി. മായവൻപിള്ള അപഹരിച്ചതാണെന്നു മി. മന്ദത്തിന്റെ ജാമാതാവും നോക്കുമറിയാണെന്നു മി. മായവൻപിള്ളയും വാദിച്ചു. പണത്തിന്റെ കാര്യം തീരുമാനിക്കാതെ ചാർജ്ജ് കൊടുക്കുന്നതല്ലെന്നു മി. മായവൻപിള്ള ശരിച്ചു. മി. മായവൻപിള്ളയുടെ വിസമ്മതത്തെ വിഗണിച്ചു മി. മന്ദം ചാർജ്ജ് മറ്റൊരാളെ ഏല്പിച്ചു. ഇത് ആദ്യത്തെയും വലിയ കലഹങ്ങൾ കിടക്കൊടുക്കുമെന്നും വ്യവഹാരങ്ങൾക്കു കാരണമാക്കുമെന്നും

ഉള്ള ദിക്കായി. മി. മാധവൻപിള്ള ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരിക്ക് ഒരു കത്തയച്ചു. അനന്തരം സർവീസ് സൊ സൈറ്റി പ്രസിഡൻറായിരുന്ന മി. ദാമോദരനാശാൻ അദ്ദേഹം താഴെപ്പേർക്കു കത്തെഴുതി.

വാഴപ്പള്ളി,

൧൩-൧-൧൦൮.

നാമർസർവീസ് സൊസൈറ്റി

പ്രസിഡൻറവർക്കുൾക്ക്.

സർ,

പുതിയ ലോക്കൽമാനേജരെ ചാർജ്ജ് ചെയ്യുന്നതിന്, എന്റെ ഭരണകാലത്തു പണച്ചെലവു വഹിച്ച മി. നാരായണ കുറുപ്പിനോടു കണക്കു തീർച്ച ചെയ്തുകൊടുത്ത ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ തുകയായ ൧൦൦൦-ത്തിനുമേൽ സംഖ്യ അതാൻ വേണ്ടത്ര പണം വരുത്തുന്നതാണ് തോന്നുന്നത്. സൊസൈറ്റിയിൽ ഹാജരാക്കി പാസാക്കിത്തന്നു. ജനറൽമാനേജരുടെ ആഫീസിൽ അതാതു കാലം അയച്ചിട്ടുള്ളതായ കണക്കിൽ പെടാത്തതും ആയ സംഖ്യകളാണ് അത്. ആ സംഗതി അത്ര രസമില്ലാത്ത ജനറൽസ് കൂട്ടറിയും ജനറൽമാനേജർമാരുടെയും അധികാരത്തെക്കുറിച്ചും ന്യായരഹിതമായും ലോക്കൽമാനേജർ ലോക്കൽമാനേജർ കൈവശപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നതായി ഇന്നലെ ഒരു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ചാർജ്ജ് ഓഫ് കൊടുക്കുന്നതിൽ യാതൊരു വൈമനസ്യവും കാണിക്കുകയോ വല്ല പ്രവൃത്തിയും ഇതേവരെ ചെയ്തതോ ചെയ്തിട്ടില്ല.

ജനറൽമാനേജരുടെ പ്രവൃത്തി എന്നെ കൂടുതൽ അപമാനിച്ചിരിക്കുന്നു. അതിനാൽ അവിടുന്ന് ഇക്കാര്യത്തിൽ നേരിട്ടു പ്രവേശിച്ച സ്ത്രീകൾക്കു കൂടി തീർപ്പിച്ചു നിർമ്മാപകാരം എന്നിങ്ങനെയും ചാർജ്ജ് കൊടുക്കണമെന്നുപേക്ഷ. അല്ലെങ്കിൽ എന്റെ അഭിമാനത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതിന് ഇതരനിവൃത്തി കളിവെച്ച് എന്നെ അനവദിപ്പാറാകണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

എസ്. വി.ധരൻ

ടി. എസ്. മാധവൻപിള്ള. (ഒപ്പ്)

ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി വിശദവും പുസ്തകമായ രേഖപാഠ്യം നടത്തണമെന്ന പല അപേക്ഷകളും ചങ്ങനാശേരിക്കു കിട്ടി. അതുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യത്തിലിടപെടാതെ അദ്ദേഹത്തിന് നിവൃത്തിയില്ലെന്നായി. സ്ഥലത്തുചെന്നു വേണ്ട പരിശോധനകളും അന്വേഷണങ്ങളും നടത്തി ആവശ്യമുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിക്കുന്നതിലേയ്ക്ക് അദ്ദേഹം ഉടൻതന്നെ ചങ്ങനാശേരിക്കു പുറപ്പെട്ടു. പിന്നീടുള്ള സംഭവങ്ങൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഡയറിതന്നെ പറയട്ടെ.

മാവു കുന്നി മഴ വ്യാഴാഴ്ച:—കാലത്തു് ഏഴു മണിക്ക്

ചങ്ങനാശേരിക്കു തിരിച്ചു. വഴിക്ക് നാട്ടർ ഇറക്കി.....
.....വൈകുന്നേരം മൂന്നു മണിക്ക് ചങ്ങനാശേരിയിലെത്തി. കാരക്കാട്ടു പരമേശ്വരൻപിള്ളയെക്കണ്ടു. സ്കൂൾസംബന്ധമായ കണക്കുകളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിവരണം മുഴുവൻ കേട്ടു.....ഞാൻ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മി. മന്ദത്തിനറിയാമായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹം പത്രത്തിന്റെ വരിസംഖ്യ പിരിയുവാൻ പൊൻകുന്നത്തെയ്ക്കു പോയ്ക്കിരുന്നു. ....അദ്ദേഹം മി. ടി. എസ്സിനോടു പെരുമാറിയ രീതി അനാശാസ്യമായിരുന്നു.

കുന്നി മരി വെള്ളി:—മി. ടി. എസ്സ്. എന്നെ കാണു

വാൻ വന്നു. അദ്ദേഹത്തിന് പറയുവാനുള്ളതു മുഴുവൻ കേട്ടു. മി. ശിവരാമപ്പണിക്കർ വന്നു. സ്ഥലത്തെ മാനേജുമെൻറ സംബന്ധിച്ച കണക്കുകൾ എല്ലാം ഇന്നു വൈകുന്നേരം എന്റെ പക്കൽ അയയ്ക്കുവാൻ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടാവശ്യപ്പെട്ടു. നാളെക്കാലത്തു കണക്കു പരിശോധിക്കുവാൻ സഹായത്തിന് മി. കറുപ്പിനെ എന്റെ അടുക്കൽ അയയ്ക്കണമെന്നും പറഞ്ഞു. അതു രണ്ടും ചെയ്യാമെന്ന് ഏറ്റുവാങ്ങി. അദ്ദേഹം പോയി. ....സ്കൂൾമാനേജുമെൻറു് ഏറ്റുവാങ്ങിയവർ മി. മന്ദത്തിന്റെ പക്കൽനിന്നും ൧൦൦൦-രൂപാ പററിയതായി മി. ടി. എസ്സ്. എഴുതിക്കൊടുത്തിട്ടുള്ള രസീതു ശിവരാമൻനായർ എന്നെക്കാണിച്ചു. ഈ പണം ഞാൻകൊടുത്തതാണെന്നു മി. മന്ദം പറയുന്നു. മി. മന്ദത്തിന്റെ അപേക്ഷപ്രകാരം

പ്രിട്ടുകൊടുത്ത നല്ലൊരു പണം പറ്റിയിട്ടില്ലെന്ന മി. ടി. എസ്സ്. പറയുന്നു. മി. മനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാടാ മരക്കെട്ടിടം തുടങ്ങിയതിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ ജന്മഭാഗം അന്നത്തെ സമീകരിക്കണമെന്ന മി. ഗിരോമറ്റോണിക്സോടുകൂടി പറഞ്ഞു. മനസ്സെടുത്തതായതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം തന്റെ കണക്കുകളെക്കുറിച്ചും ആ കണക്കുകൾ മനസ്സിന്റെ അപ്രീസിൽ ഒരു പുസ്തകത്തിൽ പകർത്തിവെച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും മി. പണിഷർ പറഞ്ഞു. “ഉള്ള കണക്കുകളെക്കുറിച്ച്. നവംബർ, നവംബർ, കൺസൾ.” എന്നു ഞാൻ മി. പണിഷറോട് പറഞ്ഞു. മി. മനമില്ലാത്തതുകൊണ്ടുകണക്കുകളെക്കുറിച്ചുവാൻ പണിഷർ മടിക്കുകയുണ്ടെന്നും മി. മനം അടുത്ത ദിവസം വരുന്നതുവരെ ഞാൻ താമസിക്കണമെന്നും മി. പണിഷറാവശ്യപ്പെടുന്നു, എന്നും, പച്ചക്കറുപ്പ് രാത്രി ഏതൊരു പറഞ്ഞു. സമയമുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങനെയൊരു ചെറിയൊരു യിരുന്ന. നിർഭാഗ്യവശാൽ സമയമില്ലാത്തതുകൊണ്ടു നാളെക്കാലത്തു് ആഫീസിൽ പോയി കണക്കു പരിശോധിക്കുവാൻ ഞാൻ തീർച്ചയാക്കി.....

കന്നി മനു ശനി:—കാലത്തു് വൃ-മണിക്ക മി. മനത്തിന്റെ ആഫീസ് സന്ദർശിച്ചു. മ-മണിവരെ മി. ടി. എസ്സിന്റെ ലോക്കൽമാനേജ്മെന്റുകൾക്കകകൾ പരിശോധിച്ചു. അനന്തരം കേജിംഗ് കഴിഞ്ഞു വിട്ടു. വൈകുന്നേരം വീണ്ടും ആഫീസിൽ പോയി കണക്കു പരിശോധിച്ചു. പിന്നീട് സായാഹ്നസവാരിയ്ക്കു പോയി. മി. മനം തിരിച്ചെത്തി.....

കന്നി മന ഞായർ:—.....

കന്നി മവ തിങ്കൾ:—കാലത്തു് എട്ടു മണിക്കു വീണ്ടും ആഫീസ് സന്ദർശിച്ചു കണക്കുകൾ തിട്ടപ്പെടുത്തി. ലാഗ് ബുക്കു പരിശോധിച്ചു. മി. വാസുദേവൻപിള്ള എന്നൊരാളൊപകനാണു ബ്രൂയിലെ കപ്പൽക്കൽ അടിസ്ഥാനമെന്നു ബോധ്യമായി. മി. ടി. എസ്സിനെ മാറ്റുവാൻ അദ്ദേഹം തന്ത്രങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു ..... ഈ വഴക്കുകളിൽ ഒരു നിഷ്പക്ഷനില സമീകരിക്കാൻ

മി. മന്ദം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഗം പിടിച്ചു. കാരണം അദ്ദേഹം മി. മന്ദത്തിന്റെ ഒരു ബന്ധുവാണ്. കൂടാതെ മി. കറുപ്പിനെ (മന്ദത്തിന്റെ ജാമാതാവ്) മി. ടി. എസ്. ഭരണച്ചുമതലകളിൽ നിന്നു മാറ്റുകയും ചെയ്തു. മി. കറുപ്പിന്റെ പണക്കുഴപ്പങ്ങളെപ്പറ്റി മുഴുവനായിത്തന്നെയും കറിയൊക്കെ മി. മന്ദത്തിനറിയാമായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു സംശയമില്ല. ഭക്ഷണം കഴിഞ്ഞു വിട്ടു. വീണ്ടും ആഫീസിൽ പോയി കണക്കു പരിശോധിച്ചു.

കന്നി ഗൻ ചെമ്പാഴ്:—സൊസൈറ്റിയുടെ ഭാവിഭാഗം

തന്നെ സംബന്ധിച്ചുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകാൻ..... മി. ടി. എസ്. പുതിയ കണക്കുകൾ കൊണ്ടുവന്നു. അതനുസരിച്ചു ലോക്കൽമാനേജ്മെന്റിൽനിന്ന് (അതായതു മി. കറുപ്പിൽനിന്ന്) സൊസൈറ്റിയിലേയ്ക്ക് 100 രൂപ വരുന്നതായിട്ടുണ്ട്. മി. കറുപ്പ് ഹാജരാക്കിയ കണക്കുകൾ..... ഇപ്പോൾ എഴുതിയുണ്ടാക്കിയവയുമാണ്. ഈ നിവരപ്പറ്റി എനിക്ക് വലിയ ഖേദം തോന്നുന്നു. മി. കൊണ്ടർ ഉള്ളപ്പിള്ള വന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടു ലോക്കൽമാനേജർസ്ഥാനം രാജി വയ്ക്കണമെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞു. അങ്ങനെ ചെമ്പാഴ്മെന്റ് അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചു.....

കന്നി ൨൦ ബധൻ:—കാപ്പി കഴിഞ്ഞു വീണ്ടും കണക്കു

പരിശോധിക്കുവാൻ പെരുന്നയിൽ പോയി. മി. കറുപ്പ് ഹാജരാക്കിയ കണക്കുകളിൽ തുടർത്താവുന്ന പല പുറംപാവയെല്ലങ്ങൾ കാണുന്നു. മി. കറുപ്പിന്റെ സമാധാനം ആവശ്യപ്പെടണമെന്നു തോന്നി. കാലത്ത് അദ്ദേഹം ചേർത്തല്ലെ പൊയ്ക്കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു കാണാൻ പറ്റിയില്ല..... എന്താ അത്യാവശ്യകാര്യമായിപ്പോയതാണെന്നും, നാളെത്തിരിച്ചുവരുമെന്നും കറുപ്പ് ഒരു കത്തു കൊടുത്തു ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു ഞാൻ മന്ദത്തിനാളയച്ചു. അദ്ദേഹം വലിയ ഖേദം പ്രകടിപ്പിക്കുന്ന മുഖഭാവത്തോടുകൂടിയാണ് വന്നത്. ഞാൻ ചില പോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചപ്പോൾ നിന്ദാസപരത്തിലാണ് മറുപടി പറഞ്ഞത്. ഞാൻ കണക്കു പരിശോധ

ചുറ്റു പുറത്തു വലിയ തെറ്റിയാണകൾക്കും കിംവദന്തികൾക്കു
 കുമിടുകൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്നുവേദം പരാതി പറഞ്ഞു. കണക്കുകൾ
 അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാന്നിധ്യമുള്ളപ്പോൾ പരിശോധിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ അവ
 പരിശോധിച്ചു ശരിയായില്ലെന്നും, ഞാൻ കൊണ്ടു് ഉണ്ണുപിള്ളയോടു സംസാരിച്ച രീതിയിൽ സംസാരിക്കുവാൻ പാടില്ലായിരുന്നു എന്നും, കാര്യങ്ങളെല്ലാം മി. മനോമുഖാനിനും നടത്തുകയെന്നുള്ള പഴയ നടപടിക്കു വിരുദ്ധമാണെന്നും മി. മനോ പറഞ്ഞു. കൂടാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ എഴുതുകക്കിടം എന്ന വളത്തിരിക്കുകയെന്നും, അതുകൊണ്ടു് എന്തെന്നുവേദത്തിന് ഒന്നു പറയുവാൻ നിവർത്തിയില്ലാതെയായിരിക്കുന്നു എന്നും മി. മനോ പറഞ്ഞു. ഞാൻ നോക്കേണ്ട ശിവരാമപ്പണിക്കരെ അറിയിച്ചിരുന്ന നിശ്ചയമനുസരിച്ചാണു കണക്കുകൾ പരിശോധിച്ചതെന്നും, അങ്ങിനെ ചെയ്തതിൽ തെറ്റൊന്നുമില്ലെന്നും, ലോക്കുടാനേജരുടേയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ എജക്സിക്യൂട്ടീവു കണക്കുകൾ പരിശോധിച്ചതിനുശേഷം എന്തെങ്കിലും മി. മനോയോടു് ആലോചിക്കുവാനുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യുകയെന്നുള്ളതായിരുന്നു എന്റെ നിശ്ചയമെന്നും ഞാൻ മനോയോടു പറഞ്ഞു.....
 പിന്നീടു ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരുംകൂടി കണക്കു പരിശോധിച്ചു. കണക്കിൽ വീഴ്ചകൾ ഉണ്ടെന്നു മി. മനോ സമ്മതിക്കേണ്ടിവന്നു. ഈ വീഴ്ചകൾക്കു സമാധാനം പറയുവാൻ മി. കറപ്പിനേ കഴിയുമായിരുന്നുള്ളു. അതുകൊണ്ടു് അടുത്ത പ്രകാശത്തിൽ മി. കറപ്പിന്റെ ആഗമനം പ്രതീക്ഷിച്ചു ബാക്കി ജോലി പിറ്റേ ദിവസം ഒരു മണിക്കാക്കട്ടെ എന്നു നിശ്ചയിച്ചു.....
 .....കാലത്തു കയ്യൂർ വന്നു ഞാൻ ബാങ്കുകാര്യത്തിൽകൂടി ഇടപെടണമെന്നുപേക്ഷിച്ചു.

കന്നി ഫെ വ്യാഴാഴ്ച:—കാലത്തു് ന്-മണിക്കു ബാങ്കിൽ പോയി കണക്കു പരിശോധിച്ചു. എല്ലാം വലിയ കഴപ്പും തന്നെ.....

കുനി ൨൨:—മൻ നിശ്ചയമനുസരിച്ച കാലത്ത് എട്ടു

മണിക്ക മെ. നാരായണക്കുറുപ്പും ശിവരാമപ്പണിക്കരും വന്നു ചേർന്നു. മി. കുറുപ്പ് ഫാജരാക്കിയിരുന്ന കണക്കിലെ അവസാന നിക്ഷിപ്തിവിട്ടു തുക തെറ്റാണെന്നും, ശരിയായ തുക രാജാക്കുമാരായാണെന്നും അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചു. അതിനുശേഷം അദ്ദേഹം തോട്ടു പൊയ്ക്കൊള്ളുവാൻ പറഞ്ഞു. പിന്നീട് മി. ശിവരാമപ്പണിക്കരോട് എന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ എഴുതുവാൻ ഞാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു. തലക്കെട്ടു പകുതി എഴുതിക്കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അദ്ദേഹം എഴുതുന്നതിനിന്നു ഏതോ മലിന്യ പറയുവാൻ അനുമതി ചേർന്നു മെന്നാവശ്യപ്പെട്ടു. ഞാൻ അനുവദിച്ചു. ഞാൻ എന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിയത് അതവസാനത്തിലുമാനമായിരിക്കുമെന്നും, അതു മി. മന്ദത്തിന്റെ നില വലിയ ദുർഭരതയിലാകുമെന്നും.....

മറ്റും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു.....മി. മന്ദത്തിന്റെ അപ്പോഴത്തെ മനസ്ഥിതി അനുവദിക്കുമെങ്കിൽ ഈ വിഷയത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹവുമായി ഒരു ടീച്ചിംഗ് സംഭാഷണം നടത്തണമെന്നു ഞാനുഗ്രഹിച്ചു.....മി. പണിക്കർ കൂടിക്കാഴ്ചയ്ക്കുവേണ്ട ഏപ്പാടുകൾ ചെയ്യാമെന്നുറു.....

.....ഞാനും മി. മന്ദവും ഏതോ തുറന്ന് ഒരു സംഭാഷണം നടത്തി. മി. മന്ദത്തിന്റെ ജാമാതാവിനോടു ഞാൻ അനുവദിച്ചുവെങ്കിലും പെരുമാറിയില്ലെന്നുള്ളതാണു മി. മന്ദത്തിന്റെ വലിയ പരാതി. ആദ്യം ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോടു മയാപുസ് മാണു പെരുമാറിയതെന്നും, എന്നാൽ ഞാൻ നിഷ്പക്ഷമായിട്ടല്ല പെരുമാറുന്നതെന്നും ഒരു പരസ്യമായ അനേചഷണം ആവശ്യമാണെന്നും മി. മന്ദം സൂചിപ്പിച്ചതിനുശേഷം ആരോടും അനുഭാവം കാണിക്കുവാൻ എനിക്കു കഴിയാത്തതായിരുന്നില്ലെന്നും ഞാൻ മി. മന്ദത്തിനോടു പറഞ്ഞു. ഏതോ തുറന്ന സംസാരിക്കുകയും അതിനിടയ്ക്കു ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും കണ്ണീരൊഴുകുകയും ചെയ്തതിനുശേഷം കാർയ്ക്കുകൾ പറഞ്ഞുതീർത്തു. . . . . അനന്തരം മി. ടി. എസ്സും മി. മന്ദവും ലോകുമാരും സമാധാനമായും കഴിയണമെന്ന് എനിക്കു ഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട്

അതിലേയ്ക്കു ഞാൻ മി. ടി. എസ്സിനുള്ളച്ചവയെത്തി. മി. ടി. എസ്. വീണ്ടും വളരെ മുക്കമായിട്ടുതന്നെയൊന്നു പെരുമാറി യത്ത്. അതുകൊണ്ടു തൽക്കാലം ഞാൻ ആ പ്രമാ നിർത്തിവച്ചു. അടുത്തദിവസം കാലത്തു ശരിപ്പെടുത്താമെന്നു എനിക്കു നിശ്ച യമുണ്ടായിരുന്നു. . . . . (പിന്നീട് ഡയറിയിൽ ചങ്ങനാശേരി അനപക്ഷണങ്ങളുടെ ഫലമായി കണ്ടെത്തിയ വിവരങ്ങൾ വിശദമായി രേഖപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. അത് ഇവിടെ ചേർക്കുന്നില്ല.)

എൻ. എസ്സ്. എസ്സ്. ബാങ്കിന്റെ നിലയും ഇലോം അനാദിലക്ഷണിയമായിരുന്നു. സൊസൈറ്റിയിൽ പുതുതായി അംഗങ്ങളെ ചേർക്കുകൊണ്ട് അവരുടെ ഫീസുവകയിൽ ഈടാ കവാനുള്ള പണത്തിന് അവരെക്കൊണ്ടു ബാങ്കിലേയ്ക്കു പ്രോ നോട്ട് എഴുതിക്കൊടുപ്പിച്ച് ആ തുക ബാങ്കിൽനിന്നു ഒന്നര സിക്സറ്റി സൊസൈറ്റിക്കു വേണ്ടി ഓടക്കം പററുന്ന ഒരു ട്രഷറിയു സമ്പ്രദായം പൊതുവേ അംഗീകരിച്ചുവന്നിരുന്നു.

കുമാരിതമായ ഈ നടപടികളുവാസാനിപ്പിച്ചു, സൊ സൈറ്റിയുടെ ഭരണം സംശയാതീതമായ നിലയിൽ ഉന്നമി പ്പിച്ച സുദൃഢമാക്കണം ആവശ്യം ചങ്ങനാശേരിക്കു പുറാ ധികം ബോധ്യപ്പെട്ടു. തന്റെ പരിശോധനയുടെ ഫലം ഒരു റിപ്പോർട്ടായി സൊസൈറ്റികൗൺസിലിൽ സമർപ്പിക്കുവാ നാണ് അദ്ദേഹം ആദ്യം നിശ്ചയിച്ചത്. ഈ നിശ്ചയത്തെ ചങ്ങനാശേരി മി. കുട്ടിയാട്ടു ശിവരാമപ്പണിക്കരെ അറിയിച്ചു. വിവരങ്ങൾ മി. മന്ദമ്മ പരമനാഭപിള്ളയും അറിഞ്ഞിരുന്നു. മി. മന്ദം പരിഭ്രാന്തപിത്തനായി. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിഷ്പ ഘവും നിർദാക്ഷിണ്യവുമായ റിപ്പോർട്ട് മി. മന്ദത്തിന്റെ ശത്രുക്കൾ അദ്ദേഹത്തിനെതിരായി ശക്തിയേറിയ ഓരോരുത്തരായി പ്രശാ ഗിക്കുമെന്നുള്ളതു തീർച്ചയാണ്. ദീർഘകാലത്തെ സമുദായസേവ നത്തിനും കഷ്ടപ്പാടുകൾക്കും തന്റെ കുമാരിതമായ നടപടി കൾമൂലം ലഭിക്കുവാൻ പോകുന്ന പ്രതിഫലമാണു് അദ്ദേഹം നടുക്കി. പൊതുജനമുഖ്യയിൽ തന്നെ ആക്ഷേപാഹ്വാനാക്കി തീർക്കുന്ന ഈ അനപക്ഷണഫലം അദ്ദേഹത്തെ നിരാശാകുല

നാകി. ചങ്ങനാശരിയുടെ അനേകപണ്ഡിതന്മാരും സൊസൈറ്റി
യുടെ കൗൺസിലിൽ സമർപ്പിച്ച പത്ത്വയ്യയെക്കുറിച്ചു
ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ബഹുമാനപ്പെട്ട അദ്ധ്യക്ഷൻ മെന്റേയ്ക്കു
നിവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതന്നെ ഹാനികാരമായിരിക്കുമെന്നും, മി. മനോജ്
ജെയ്ക്കുപോയ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഉള്ളടക്കം പശ്ചാത്താപി
കനെന്നും, പ്രവർത്തനംകൊണ്ടു വന്ന പ്രവർത്തനം പ്രസി
ഡന്റ് ചെയ്ത് അദ്ദേഹത്തെ അപമാനിക്കുന്നതു ജനറൽസെക്രട്ട
റിക്കു തീരാത്ത പ്രവർത്തനമായിരിക്കുമെന്നും, മി. ശിവരാമപ്പ
ണിക്കർ ചങ്ങനാശരിയെ അറിയിച്ചു. ചങ്ങനാശരിയുടെ
നിർദ്ദേശം അനുസരിച്ചു ഭാവിയിൽ ഭരണകാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചു
കൊള്ളാമെന്നും മി. മനോജ് സമ്മതിച്ചിട്ടുള്ളതായും മി. ശിവരാമ
പ്പണിക്കർ ചങ്ങനാശരിക്കുറിപ്പു നൽകി. മി. പണിക്കരുടെ
അഭിപ്രായത്തെ ആദരിച്ചും, അന്തരം വൈകുന്നേരം മി. മനോ
ജ് ചെയ്തു പശ്ചാത്താപപ്രകടനത്തെ വിശ്വസിച്ചും, ഒരു
പഴയ സമഗ്രവർത്തനംകൊണ്ടു മെമ്പർമാർക്കു പരി
ഗണിച്ചും, ചങ്ങനാശരി റിപ്പോർട്ടു കൗൺസിലിനു സമർപ്പി
ക്കുമ്പോൾ, എന്നാൽ സൊസൈറ്റിയുടെ ഭാവിനടത്തി
പ്പിനെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം അദ്ദേഹം താഴെച്ചേർന്ന
നിർദ്ദേശങ്ങൾ മി. മനോജ് അംഗീകരിച്ചു നൽകുകയും, അവ
അനുസരിച്ചു അനുവദിച്ചുകൊള്ളാമെന്നും മി. മനോജ്
പറയുകയും ചെയ്തു.

നിർദ്ദേശങ്ങൾ.

മ. പെരുന്നശ്ശുളിൽ കഴിഞ്ഞിട്ടുള്ളതും മേൽപ്പറഞ്ഞ
നായ മി. വാസുദേവൻപിള്ളയെ താക്കീതു നൽകി അവിടെ
നിന്നും കരുവാറായ്ക്കു സ്ഥലം മാറ്റണം.

൨. പെരുന്നശ്ശുളിൽ നിത്യമിഷൻമാർക്കും അദ്ധ്യാപകന്മാരുടെ
ഇടയിൽ കക്ഷിപ്പിണക്കവും വഴക്കുണ്ടായിട്ടുള്ളതുകൊണ്ടു മേ
ലിൽ പെരുന്നശ്ശുളിൽ നിത്യമിഷൻമാർക്കും അവിടെ നിത്യമി
ഷൻ. അവരെ മറ്റു സ്ഥലങ്ങളിൽ നിത്യമിഷൻമാർക്കു
അതൊരു വിരോധവുമില്ല.

൩. മി. മന്ത്രിന്റെ ജാമാതാവായ മി. നാരായണക്കുറുപ്പിനെ പണമിടപെട്ട മുദതലയുള്ള യാതൊരു ജോലിയിലും നിയമിക്കരുത്. മേലാൽ മണ്ണാട്ടയാതി നടന്നുകൊള്ളാമെന്ന സമ്മതിക്കുന്നപക്ഷം അയാളെ പെരുന്നയിൽത്തന്നെ തുടരവാൻ അനുമതിക്കുന്നതിൽ വിരോധമില്ല.

൪. ഇന്ദിരയ്യ പെരുന്നസ്സുകളിലേയ്ക്കു സ്ഥലം മാറ്റപ്പെട്ട യാളും, അവിടത്തെ വഴക്കിനുള്ള കാരണക്കാരിൽ ഒരുവനും, ഫെയ്'മാസ്റ്ററെ പരസ്യമായി അപമാനിച്ചതിലേയ്ക്കുത്തരവാദിയും ആയ മി. മണ്ണിത്താനെ മൂന്നു മാസത്തേയ്ക്കു സസ്പെൻഡ് ചെയ്യുകയും, അയാൾ ഉടൻതന്നെ ഫെയ്'മാസ്റ്ററോടു നിതപാധികമായി ക്ഷമാപനം ചെയ്യയും വേണം.

൫. പെരുന്നസ്സുകളിൽ അനാവശ്യമായി പ്രവേശിക്കയും ഫെയ്'മാസ്റ്ററെ അപമാനിക്കുകയും ചെയ്ത മി. പൊതുവാടത്തു പത്മനാഭാജിജ് മുതൽപ്പർ മേലാൽ ഫെയ്'മാസ്റ്ററുടെ അനുമതികൂടാതെ സ്കൂൾവളപ്പിൽ പ്രവേശിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്ന വിരോധിക്കണം.

൬. (ജനാൽമാനജർ) മി. ശിവരാമപ്പണിക്കരുടെ ആഫീസ് ചങ്ങനാശേരിയിൽത്തന്നെ തുടരുകയാണെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് എനിക്കു ബോധ്യമായതിനാൽ തല്ക്കാലത്തേയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആഫീസ് പ്രാക്കുളത്തേയ്ക്കു മാറ്റണം.

൭. ചങ്ങനാശേരിയോടാലോചിക്കാതെ ബാങ്ക്മാനജരെയോ, ഫെയ്'മാസ്റ്റരെയോ ശിക്ഷിക്കുകയോ അവരെ പിരിച്ചുവിടുകയോ ചെയ്യാൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

൮. മി. മന്ത്രിന്റെ ആഫീസും കുറുകച്ചാലിലേയ്ക്കു മാറ്റുന്നതു നന്നായിരിക്കും. എന്നാൽ അക്കാശ്വത്തിൽ നിർബന്ധമില്ല.

൯. ഇക്കൊല്ലത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയിൽ ഇനി ലോക്കൽ മാനേജറാകുമല്ല. മി. കൊണ്ടൂർ കൃഷ്ണപിള്ളയോടു ലോക്കൽ മാനേജർസ്ഥാനം രാജി കൊടുക്കുവാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയും

അദ്ദേഹം അതു സമ്മതിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. പകരം ആരേയും നിരമിക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല.

൧൦. ഫെഡ് മാസ്റ്റർതന്നെ ജനറൽമാനജരുടെ കീഴിൽ സ്കൂൾ മാനേജ്മെൻ്റ് നടത്തിയാൽ മതി.

൧൧. ഫീസുപിരിവും മറ്റിനങ്ങളിലുള്ള വരുവുകളും അന്നോടനു ബാങ്കിൽ നിക്ഷേപിക്കേണ്ടതും, അപ്രകാരമല്ലാതെ ഫെഡ് മാസ്റ്ററോ ലോക്കൽമാനേജറോ ആ വക പണങ്ങൾ ൨൪ മണിക്കൂറിൽ കൂടുതൽ കൈവശം വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണെങ്കിൽ അതപഹരണമായി ഗണിച്ചു മായ്ക്കു നടപടി നടത്തേണ്ടതുമാണ്.

൧൨. എല്ലാ ചിലവുകളും ബാങ്കുമുഖാന്തിരം ചെയ്തുകൊണ്ടും ഡ്രാഫ്റ്റുകളും ചെയ്യേണ്ടതാകുന്നു. എന്തെങ്കിലുമല്ലാപകരാ ചെറിയ അഡ്വാൻസ് ആവശ്യമുണ്ടെങ്കിൽ അതിലേയ്ക്കായി അയാൾ ബാങ്കിൽ ഒരു അക്കൗണ്ടു വയ്ക്കേണ്ടതും അയാളുടെ ശമ്പളബില്ലിൻ്റെ ജാച്ചുത്തിന്മേൽ അപ്രകാരം അഡ്വാൻസുകൾ നൽകാവുന്നതുമാകുന്നു. അപ്രകാരം അഡ്വാൻസ് ചെയ്യുന്ന തുക അയാളുടെ ശമ്പളത്തിൻ്റെ പകുതിയിൽ ഒരിക്കലും കവിയാൻ പാടില്ലാത്തതാകുന്നു.

൧൩. ലോക്കൽമാനേജ്മെൻ്റ് നാൾവഴി ഉൾപ്പെടെ ശരിയായ കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കേണ്ടതാകുന്നു.

൧൪. ബാങ്കിൽനിന്നും സ്വപ്നം പണയത്തിന്മേലല്ലാതെ ആർക്കും പണം കടം കൊടുക്കുവാൻ പാടില്ല.

൧൫. മി. മന്ദം മെമ്പറന്മാരെ ചേർത്ത വകയിൽ അവരുടെ പ്രോനോട്ടംപടി ൫൦൦൦ രൂപാ ബാങ്കിൽനിന്നു പറ്റിയ താതിക്കാണുന്നു. ഇത് ഒട്ടും ശരിയല്ല. ഈ പണം നടപടി കൂടാതെ ഈടാക്കാൻ സാധിക്കുകയില്ല. മെമ്പറന്മാരുടെ മേൽ നിർബന്ധനടപടി നടത്തുന്നതുകൊണ്ടു വലിയ കഴപ്പങ്ങൾക്കിടയാകും. അതുകൊണ്ട് ഈ പതിവു നിശ്ശേഷം നിർത്തുകയും മേലാൽ ഫീസുവകയിലുള്ള പണം ഓരോ വന്നാലല്ലാതെ അംഗങ്ങളെ ചേർക്കാൻ പാടില്ലാത്തതുമാകുന്നു.

൧൩. മേൽ പ്രസ്താവിച്ച തരത്തിൽ പ്രോനോട്ട് എഴുതി കൊടുത്തിട്ടുള്ള അംഗങ്ങൾക്കെല്ലാം മൂന്നു മാസത്തിനകം പണ മടച്ചുതീർക്കണമെന്നു നോട്ടീസയക്കുകയും അപ്രകാരം സാമ്പർ ചെയ്യാത്തപക്ഷം കേസുകൾ ഫൗലാക്കുകയും മി. മന്ദ്ര അമ്പലമുക്ക് പക്കൽനിന്നു പണമീടാക്കുവാൻ പ്രത്യേക യത്നം ചെയ്യുകയും വേണം.

൧൪. ബാങ്കുകെട്ടിടത്തിൽ വേണ്ടത്ര സ്ഥലമില്ല. ബാങ്കിൽ കൌണ്ടർ ഉണ്ടായിരുന്ന എങ്കിൽ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായതുപോലെ ശാക്കിനെ ആരും അടിക്കലാൽ ചെയ്യുവാൻ ഇടയാവുകയില്ലായിരുന്നു. അതിനാൽ ബാങ്ക് ഇപ്പോഴുള്ള കെട്ടിടത്തിൽ നിന്നു കവലയ്ക്കുവുള്ള ഏതെങ്കിലും കെട്ടിടത്തിലേയ്ക്ക് ഉടൻ മാറുകയും കൌണ്ടർ ഉണ്ടാക്കുകയും വേണം.

സമുദേശത്തൊട്ടുടിയും സൊസൈറ്റിയുടെ ഉന്നതിയെ ലക്ഷ്യമാക്കി ചങ്ങനാശേരി ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയത്. സൊസൈറ്റിക്ക് വേണ്ടി ജീവിതമുഴിഞ്ഞുവെച്ച് അതിന്റെ നിലനില്പിനുവേണ്ടി പല നല്ല കാര്യങ്ങളും പ്രവർത്തിക്കുകയും അക്ഷീണമായി പരിശ്രമിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്ന മി. മന്ദ്ര പരമനാഭപിള്ളയ്ക്കുവേണ്ടി പകരമായി എന്തെങ്കിലും ചെയ്യണമെന്നു ചങ്ങനാശേരി സ്വപ്നത്തിൽപോലും വിചാരിച്ചില്ല. സൊസൈറ്റിയുടെ താല്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കണമെന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു വ്യക്തിപരമായ യാതൊരു വിചാരവുമില്ല. ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ സ്ഥാനമുണ്ടായിരുന്നില്ല. സൊസൈറ്റിയോടു ബന്ധപ്പെട്ട നാൾ മുതൽ തന്റെ വലംകയ്യായി നിന്ന പ്രവർത്തിക്കുകയും, ഒരു സഹ പ്രവർത്തകനായിരിക്കേണ്ട പല മഹനീയഗുണങ്ങളും ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിൽ പ്രത്യക്ഷമാക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മി. മന്ദ്രത്തിനോടു ചങ്ങനാശേരിക്ക് "സഹോദരനിർവ്വിശേഷമായ സ്നേഹമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഒട്ടുമിക്കാലും അക്കാലത്തുതന്നെ നടപ്പിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്തു. മി. ടി. എസ്. മാധവൻപിള്ള അക്കാലത്ത് എഴുതിയ മറ്റൊരു കത്ത് ഇതിലേയ്ക്കു പുണ്യമായ തെളിവു നൽകുന്നുണ്ട്.

വാഴപ്പള്ളി,

൧൦—൩—൧൦൮.

“വലിയ കൊടുമാറും ഇടിയുമുണ്ടാകാൻ ഭാവിച്ചു. എങ്കിലും എങ്ങിനെയോ കാററ മാറിക്കാണെന്നു. അവിടത്തെ നിർദ്ദേശാനുസരണം നടക്കയും ഭാവിക്കയും ചെയ്യവാനു.”

ടി. എസ് മാധവൻപിള്ള (ക്ലബ്ബ്)

അന്യപക്ഷണംകഴിഞ്ഞു നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയതിനു ശേഷം ഏറ്റവും സൗഹൃദത്തോടുകൂടിയാണു ചങ്ങനാശേരിയും മി. മന്ദവും തമ്മിൽ പിരിഞ്ഞത്. എങ്കിലും ആ സൗഹൃദത്തയുടെ ദാർഢ്യം കഴിഞ്ഞ സംഭവങ്ങൾ ശിഥിലപ്പെടുത്തിയിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങളേയും, പൊതുക്കാര്യങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദാക്ഷിണ്യമായ പെരുമാറ്റങ്ങളേയും, മി. മന്ദം തെറ്റിദ്ധരിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. ഇവർ രണ്ടുപേരും തമ്മിലുള്ള മാനസികമായ അകൽച്ച അനഭിനമെന്നവസ്ഥ വർദ്ധിച്ചുവന്നു. വ്യക്തിപരമായ ബന്ധങ്ങൾമറന്നുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ ദാക്ഷിണ്യരഹിതമായ നീതിനിഷ്പന്നക്ഷമതവുമായ ഒരുപരായമായിട്ടാണു മി. മന്ദം കരുതിയത്. മി. മന്ദത്തിന്റെ തെറ്റിദ്ധാരണകളെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി കണ്ണിതപ്പെടാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും കൺവ്യനിഷ്പത്തിൽ നിന്നു വ്യതിചലിക്കുവാൻ നൈസർഗ്ഗികമായ നീതിബോധം അദ്ദേഹത്തെ അനുവദിച്ചതുമില്ല. തെറ്റിദ്ധാരണകളും അസുബദ്ധങ്ങളും വർദ്ധിച്ചു വർദ്ധിച്ചു ചങ്ങനാശേരിക്കും മി. മന്ദത്തിനും ഒരു സമയത്ത് ഒരുസ്ഥാപനത്തിൽ സജീവമായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള നില വന്നുകൂടി. ചങ്ങനാശേരിയുടെ വീക്ഷണഗതിയിൽ വിപ്ലവപരമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു കാലമായിരുന്നു ഇത്. സമുദ്രാക്രമണത്തിന് അടിക്കടിനടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന സംഭവങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദേശീയബോധത്തെ അത്രപൂർവ്വമാവസ്ഥ തട്ടിയുണർത്തിയിരുന്നു. ഒരു സാമുദായികസ്ഥാപനത്തിന്റെ അധ്യക്ഷനെന്നനിലയിൽ ഉദ്യോഗം സ്വീകരിച്ച ചങ്ങനാശേരി

വർഗ്ഗീയസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പരിമിതികളേയും അനാശാസ്യസ്വഭാവത്തെയും പറ്റി ചിന്തിച്ചു ചിന്തിച്ച് ഒരു തികഞ്ഞ ദേശീയ വാദിയായിട്ടാണ് സർക്കാർജീവനത്തിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞു പൊതുക്കാഴ്ചക്കുമുന്നിലേയ്ക്കും വീണ്ടും തിരിച്ചുവന്നത്. ഇത് അനന്തര സംഭവങ്ങൾ തെളിയിക്കുന്നതാണ്. ഏതായാലും തന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങളനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുകയാണെങ്കിൽ സൊസൈറ്റിയുടെ ഭാണം സംബന്ധിച്ചു വൻപിച്ച കഴപ്പുകളൊന്നും അടുത്ത ഭാവിയ്ക്ക് സംഭവിക്കുന്നതല്ലെന്നു മോശാജ്യമായിരുന്നതുകൊണ്ടും മി. മന്ദത്തിനോടു മത്സരിക്കുവാൻ താല്പര്യമില്ലാതിരുന്നതുകൊണ്ടും, ചങ്ങനാശേരി ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ സജീവമായ നേതൃത്വത്തിൽനിന്നു പിൻവാങ്ങുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. സൊസൈറ്റിയേപ്പോലുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനം മി. മന്ദത്തിനേപ്പോലുള്ള ഒരു സമുദായപ്രവർത്തകൻ എത്ര വളരെ മേന്മപ്പെടുന്ന ഒന്നാണെങ്കിലും വിദ്യാഭ്യാസസ്ഥാനം ദേശീയചിന്തകനും രാജാജിമാനിയുമായ തനിക്ക് അതുചോജിച്ചതല്ലെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് തോന്നി. സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർബാധമായി തുടർന്നുപോയതല്ലാത്തവാൻ മി. മന്ദത്തിനെ അനുവദിച്ചിട്ടു ചങ്ങനാശേരി പിന്നണിയ്ക്കിലേയ്ക്കും വലിഞ്ഞു. അടുത്ത പ്രാവശ്യം സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷ സ്ഥാനത്തേയ്ക്കും സ്ഥാനാര്യമായി നില്ക്കണമെന്നു ചിലർ അദ്ദേഹത്തോടുപേക്ഷിച്ചപ്പോൾ ഐക്യകണ്ഠേണ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു മെങ്കിലല്ലാതെ ആ സ്ഥാനം സ്വീകരിക്കുവാൻ താൻ അഭിലഷിക്കുന്നില്ലെന്നാണ് അദ്ദേഹം മറുപടി പറഞ്ഞത്. മി. മന്ദവും അനായാചികളും എഴുത്തുചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടതുമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് അസാധ്യമായിരിക്കുമെന്നദ്ദേഹത്തിനറിയാമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതത്തിൽ സർപ്പീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപദം കാച്ചുമായിത്തോന്നിയിരുന്ന കാലഘട്ടവും കഴിഞ്ഞുപോയിരുന്നു. നായർസർപ്പീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നു പിന്മാറിയതോടുകൂടി ചങ്ങനാശേരി വർഗ്ഗീയരംഗത്തുനിന്ന് എന്നേയ്ക്കുമായി അന്തർധാനം ചെയ്തു. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി മറ്റൊരു നായർസമേതനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷ പീഠത്തിൽ രിഷൽക്കൂടി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയുണ്ടായി

എന്ന കാര്യം ഇവിടെ വിസ്തരിച്ചിട്ടില്ല. അന്നുവരെ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ശീശ്മയായ വളർച്ചയ്ക്കും പുരോഗതിക്കും മറ്റുതൊരാളെക്കാളും ആത്മാർത്ഥമായി പരിശ്രമിക്കുകയും കൃഷിക്കും വെട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി ദേശീയത്വമാകുന്ന വിപുലവും ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു പരിതലത്തിലേയ്ക്കു തന്നെ കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, നിരവധി വർഷങ്ങളിലെ പ്രയത്നഫലമായി ആർജ്ജിച്ചുകൂടിയ സ്ഥാപിതസമ്പത്തുകളേയും വ്യക്തിപരവുമല്ലാത്തവയുമായ താല്പര്യങ്ങളേയും സംരക്ഷിക്കുവാൻ വേണ്ടി ആ സ്ഥാപനം ആയാസപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. പക്ഷെ പരിസരങ്ങൾ വിട്ടു ചെന്നാൽ നീങ്ങുവാനതിന് സാധ്യമായിരുന്നില്ല.

അല്പായം ൩൫

ശ്രീചിത്തിരതിരുനാൾ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഭരണഭാരം കയ്യുറ്റ വേളയിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഖേമ ജനങ്ങളോടായി ചെയ്ത പ്രസംഗമദ്ധ്യേ അതിപ്രധാനങ്ങളായ രണ്ടു സംഗതികളെപ്പറ്റി പ്രത്യേകിച്ചു സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഇവയിലൊന്നു ശ്രീമൂലംപ്രജാസഭയെ നിയമപരമായ അധിഷ്ഠാനത്തിൽ ഉറപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വാഗ്ദാനവും, രണ്ടാമത്തേതു സർ. സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരെ തിരുമനസ്സിലെ നിയമോപദേശ്യവായി നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള പ്രഖ്യാപനവുമായിരുന്നു. അസംബ്ളി പരിഷ്കാരം സംബന്ധിച്ചുള്ള തിരുമനസ്സിലെ വാഗ്ദാനത്തെപ്പറ്റി പല പ്രശ്നാശങ്കയും ജനതാമല്യത്തിലുൾപ്പെട്ടു. ജനകീയാവകാശങ്ങൾ വിപുലപ്പെടുത്തുവാനുള്ള തിരുമനസ്സിലെ സംരംഭത്തെ പ്രജാലക്ഷങ്ങൾ ഫാർട്ടമായി അഭിനന്ദിച്ചു. ഭരണപരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി പല ഉപാധപാഠങ്ങളും നാട്ടിലെങ്ങും പ്രചരിച്ചു. ഗവണ്മെന്റ് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി പൊതുജനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികളോടാലാലിക്കുകയുണ്ടായില്ലെന്നുള്ളതു ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള പ്രതീക്ഷകളെ അല്പമൊന്നു മന്ദീഭവിപ്പിക്കാതിരുന്നില്ല. എങ്കിലും യുവാവായ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ജനാക്ഷമകരമായ നിശ്ചയത്തെ അത്യജ്ഞാലമായ അശാദീപ്തിയാടും ശുഭപ്രതീക്ഷകളോടും കൂടിയാണു പൗരസഞ്ചയം വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നത്.

ഭരണപരിഷ്കാരരൂപവൽക്കരണത്തിനുള്ള ചുമതലകൾ സ്വാഭാവികമായി സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരിൽ ഞ്ഞെന്നയാണു വന്നുചേർന്നത്. പരിഷ്കൃതാശയനം ജനസ്വാതന്ത്ര്യതല്പരനായ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ഉത്തരവാദഭരണത്തോടുള്ള വിദൂരവ്യാപകമായ വ്യവസ്ഥകൾ ഉൾപ്പെടുന്ന ഒരു പരിഷ്കാരം ഖേമജനങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കാതിരുന്നതുമില്ല. അന്നു ചങ്ങനാശി പരമേശ്വരൻപിള്ള ന്യായാധിപപദത്തിൽനിന്നു വിരമിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും തിരുവിതാംകൂറിലെ

പൊതുജനാഭിപ്രായത്തിന്റെ നാഡിപലനത്തെ അപ്പോഴും സ്റ്റേറ്റിപ്പുകൊണ്ടിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിയുമായി സർ സി. പി. ഭരണ പരിഷ്കാരം സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി സംഭാഷണം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി സർ സി. പി.-യുമായി ഒരു കത്തിൽ പുത്തനായി രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെടുന്ന നിയമസഭയ്ക്കു കരം മുടങ്ങുന്നതിനുള്ള അധികാരങ്ങൾ നൽകേണ്ടതാണെന്നും, നിയമസഭയുടെ ആലോചനാപരിധിയിൽ ഉൾപ്പെടാത്ത വിഷയങ്ങളുടെ എണ്ണം നിവൃത്തിയുള്ളിടത്തോളം കുറവാവട്ടെ എന്നും, പൊതുജനങ്ങളുടെ ഭാവനയെ സ്റ്റേറ്റിപ്പിക്കുക എന്നതുകൊണ്ടു വില പുതുക്കുക ഭരണപരിഷ്കാരത്തിലുൾപ്പെടേണ്ടതാണെന്നും പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞിരുന്നു.

മഹേന്ദ്ര തുലാമാസത്തിൽ ഭരണപരിഷ്കാരം സംബന്ധിച്ചുള്ള ഗവൺമെന്റുകൾക്കുള്ള റദ്ദാലോചനം പ്രസിദ്ധീകൃതമായി. ഒരു ദ്വിമാസപരിധിയിൽ നിയമസഭയോടു കൂടിയുള്ള ഈ പരിഷ്കാരംകൊണ്ടു തീരുവിതാംകൂറിനു ലഭിച്ചത്. ഇവയ്ക്കു ശ്രീമൂലം അസംബ്ളിയെന്നും, ശ്രീമിത്തിരാസ്സറാകെരൻ സിലെന്നും പ്രത്യേകം നാമകരണം ചെയ്തിരുന്നു. പത്തുവോ ഗവണ്മാംഗങ്ങളുൾപ്പെടെ അസംബ്ളിയിൽ എഴുപത്തിയെട്ട് അംഗങ്ങളായിരിക്കണമെന്നാണ് നിയമം നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. ഈ സഭയ്ക്കു തൊണ്ണൂററിപ്പതിനെ നിയമസഭയെ അപേക്ഷിച്ച് അഗണ്യമായ വില അധികാരങ്ങൾ കൂടുതലായി നൽകിയിരുന്നു. ഒരു ഡെപ്യൂട്ടി പ്രസിഡന്റിനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാനും ഏതെങ്കിലും ഒരു അംഗത്തിന്റെ ചോദ്യങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി മറുപടിയെഴുതാനും ഉപചോദ്യങ്ങൾ ചോദിക്കുവാനും ഉള്ള അവകാശങ്ങളായിരുന്നു ഇവയിൽ പ്രധാനമായവ. കൗൺസിലിലുള്ള അംഗങ്ങളുടെ ആകെ എണ്ണം നൂറായിരുന്നു. അതിൽ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട അംഗങ്ങൾക്ക് ഒരു വെറിയു പ്രതിപക്ഷം മാത്രമാണുണ്ടായിരുന്നത്. ഓഡ്ഗററ പൊതുവേ വിമർശിച്ചു പാസാക്കുവാനല്ലാതെ ഖണ്ഡനോപക്ഷപങ്ങൾ ഹാജരാക്കുവാനുള്ള അവകാശം കൗൺസിലിനു

നരകിയിരുന്നില്ല. കൌൺസിലിന്റേയും അസംബ്ളിയുടേയും സ്ഥിരാവ്യക്തൻ ദിവാൻജിതനെന്നാണ്. ന്റെ-ലെ നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തെ അപേക്ഷിച്ചു കാര്യമായ യാതൊരു പുരോഗതിയും ഈ നൂതനനിബന്ധനകളിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നിലയ്ക്കു തികച്ചും അനാവശ്യവും അസംബ്ളിയുടെ അധികാരത്തെ പരിമിതിപ്പെടുത്തുന്നതുമായ ഭരണപരിമണ്ഡലവ്യവസ്ഥകൂടി ഈ നൂതന പരിഷ്കാരത്തിൽ കൂട്ടിച്ചേർത്തിതന്നു എന്നുള്ളതല്ലാതെ ജനാഭിരാജന്റെ സംരൂപിപ്പെടുത്തുന്നതോ രാജാദിമാനികളുടെ ഭാവനാശക്തിയെ സ്പർശിക്കുന്നതോ ആയ യാതൊരുധികാരവും ഈ ഭരണപരിഷ്കാരത്തിലുൾപ്പെടുത്തിയിരുന്നില്ല. ഉത്തരവാദിഭരണത്തിനു വേണ്ടി ഒരു വ്യാഴവട്ടത്തിനു മുൻപുതന്നെ പ്രദക്ഷാഭണമാരംഭിച്ചിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങളെ ഈ ഭരണപരിഷ്കാരം പരിപൂർണ്ണമായി നിരാശപ്പെടുത്തുകയാണു ചെയ്തത്. എങ്കിലും യുവാവായ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ സദുദ്ദേശപരമായ ഈ സംരംഭത്തിനു തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ ധർമ്മമായും കൃതജ്ഞതയോടുകൂടിയും ആഗ്രഹ്യത്തിൽ സ്വാഗതമരുളുകയാണുണ്ടായത്. മി. എ. ബാലകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ 'കേസരി' ഒഴിച്ചു മറ്റു മിക്ക വാർത്താപത്രങ്ങളും ഈ ഭരണപരിഷ്കാരത്തെ മകുതകണ്ഠം പ്രശംസിച്ചു.

എന്നാൽ നൂതനനിയമത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ വ്യാപ്തിയെക്കുറിച്ചു പൂർണ്ണമായ പരിജ്ഞാനം ലഭിക്കുന്നതിനു മുൻപു തിരുവിതാംകൂറിലെ നാനാജാതിമതസ്ഥരായ ജനങ്ങൾ കേവലം ഔപചാരികമായി മാത്രം നരകിയ പ്രശംസയും സ്വാഗതവുമായിരുന്നു അതെന്ന് അനന്തരസംഭവങ്ങൾ വെളിപ്പെടുത്തി. വിവിധജാതിമതസ്ഥന്മാർ ഭരണപരിഷ്കാരത്തെ വ്യക്തിയായ വീക്ഷണകോടിയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്തു പരിശോധിച്ചു. സമ്പ്രദായമായ ഒരു ദേശീയസംഘടനയുടെ അഭാവത്തിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കുണ്ടിറവെല്ലാതെ രാഷ്ട്രീയമായ ഒരു പരിഷ്കാരത്തേയും വീക്ഷിക്കുവാൻ സാധ്യമല്ലാതിരുന്നതിലാശ്ചര്യപ്പെടുവാനില്ലല്ലോ! നിലവിലിരുന്ന സമ്മതിഭാനാവകാശവും നിത്യോജകമണ്ഡലവ്യവസ്ഥകളുമനുസരിച്ചു

കൃഷ്ണഗാനികൾ, ഈശ്വരൻ, മുപ്പിം എന്നീ വിവിധസമുദായ
 ങ്ങൾക്കു ജനസംഖ്യാനുപാതികമായ പ്രാതിനിധ്യം കരസ്ഥമാക്കു
 വാൻ സാധ്യമല്ലെന്നും, നായർസമുദായത്തിന് മാത്രം അനന്ത
 മായ പ്രാതിനിധ്യം ലഭിക്കുമെന്നും ഉള്ള ഒരു വിശ്വാസം കൂമേ
 ന പ്രചരിച്ചു. ഭരണപരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി പരാതിയുള്ള ഈ
 മൂന്നു സമുദായങ്ങളും സ്വാഭാവികമായി സംഘടിച്ച് അവരുടെ
 അവകാശവാദങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിക്കയും, തിരഞ്ഞെടുപ്പു വ്യവ
 സ്ഥകൾക്കെതിരായി ശക്തിയേറിയ പ്രക്ഷോഭം ആരംഭി
 ക്കയും ചെയ്തു. വർഗ്ഗീയമായ അവകാശങ്ങൾ കരസ്ഥമാക്കുവാൻ
 വർഗ്ഗീയമായ അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ ആരംഭിച്ച ഈ വർഗ്ഗീയസം
 ഘടനയ്ക്ക് അതിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാർ സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭ
 യെന്നാണ് നാമകരണം ചെയ്തിരുന്നതെങ്കിലും ആ സ്ഥാപ
 നം സംയുക്തമോ, രാഷ്ട്രീയമോ ആയിരുന്നില്ല. നിയമസഭയി
 ലെ സ്ഥാനങ്ങളും സർക്കാർസർവീസിലെ ഉദ്യോഗങ്ങളും ആരെ
 ണ്ണുമാനസരിച്ചു വീതിച്ചുകിട്ടുവാൻ താല്പരകമായി പ്രക്ഷോ
 ഭം നടത്തുന്നതിനുള്ള വർഗ്ഗീയമായ ഒരു കൂട്ടുകെട്ടായിരുന്നു
 അത്. കാളയേയും പോത്തിനേയും ഒന്നിച്ചു ബന്ധിച്ചു
 യാത്രോദ്യക്തമായ ഒരു വാഹനത്തിന്റെ അനിശ്ചിതത്വമല്ലാ
 തെ ഒരു ദേശീയസംഘടനയുടെ സുദൃഢവും സുസ്ഥിരവുമായ
 ശക്തി ആ സ്ഥാപനത്തിനുണ്ടാകുമെന്നും പ്രതീക്ഷിച്ചതുമാത്രം.
 എങ്കിലും സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ
 അനിഷേധ്യങ്ങളായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ വിവിധ സമു
 ദായങ്ങൾക്കു ന്യായമായി ലഭിക്കുവാനുള്ള അവകാശങ്ങളെ
 പ്രതിബന്ധപ്പെടുത്തുവാൻ കൂടുതൽ ആനുകൂല്യങ്ങൾ കൈവശം
 വച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പ്രത്യേക വർഗ്ഗങ്ങളോ ഗവണ്മെന്റുതന്നെയോ
 ഭൂമിക്കുന്നതായിരുന്നാൽ അതു നീതീകരിക്കുവാൻ സാധ്യമ
 ല്ലല്ലോ. സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയുടെ പ്രക്ഷോഭം ശക്തിപ്പെ
 ടുതോടുകൂടി ആ സംഘടനയോടു ബന്ധപ്പെട്ടുനിന്ന സമുദായ
 ങ്ങളുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ ന്യായയുക്തമെന്നു ഗവണ്മെന്റിനു
 യോജ്യപ്പെടുകയും അതിന്റെ ഫലമായി, വിവിധ സമുദായ
 ങ്ങൾക്കു ന്യായമായ പ്രാതിനിധ്യം ലഭിക്കത്തക്കവണ്ണം നിരോ
 മകമണ്ഡലങ്ങൾ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കാമെന്നും, അതപര്യാപ്ത

മെന്ന് അനുഭവംകൊണ്ടു ബോധ്യമാകുന്നപക്ഷം മറ്റു പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങളാലോചിക്കാമെന്നും, ഗവണ്മെന്റ് വാഗ്ദാനം നൽകുകയുണ്ടായ്. ഈ പ്രതിജ്ഞ അനുസരിച്ചു നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ താമസംവിനാ പുനഃസംഘടിപ്പിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

എന്നാൽ സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭ ഗവണ്മെന്റിന്റെ പ്രതിജ്ഞകൊണ്ടു സന്തോഷപരായില്ല. ജനസംഖ്യാനുപാതികമായ അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ വിവിധ സമുദായങ്ങൾക്കു നിയമസഭയിൽ സ്ഥാനങ്ങൾ ഒഴിച്ചിടണമെന്ന് അവർ ശരിച്ചു. സർക്കാർ സർവ്വീസിലെ ഉദ്യോഗങ്ങൾ ആളെണ്ണി വിതരിക്കണമെന്ന മറ്റൊരു വാദവും അവർ കൊണ്ടുവന്നു. പരിഷ്കരിച്ച നിയമസഭയിലേയ്ക്കുള്ള തിരഞ്ഞെടുപ്പിന്റെ ഘട്ടം സമാഗതമായപ്പോൾ സംയുക്തസമുദായക്കാർ നിയമസഭയുമായി നിസ്സഹകരണമനുഷ്ഠിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കി. ഈ പ്രസ്ഥാനത്തെ അവർ 'നിവർത്തനമെന്നാണു നാമകരണം ചെയ്തത്'. സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിലാശംഭിച്ച നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭം കാട്ടതിലേറെ രാജ്യമെങ്ങും പടർന്നുപിടിച്ചു.

ചൈതന്യവ ഈശ്വര മുമ്പിടും സമുദായങ്ങളിൽനിന്ന് ആരും തന്നെ നിയമസഭാതിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ സ്ഥാനാർത്ഥികളായി നിൽക്കരുതെന്നായിരുന്നു സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയുടെ നിർദ്ദേശം. എന്നാൽ ഈ നിർദ്ദേശം നടപ്പിൽ വരുത്തുകയെന്നുള്ളതു തികവിതാംകൂറിലെന്നല്ല ലോകത്തിൽ മറ്റൊരിടത്തുംതന്നെ സാധ്യമല്ല. നിയമസഭാസാമാജികത്വത്തിന്റെ പദവിയും ബഹുമാനവും ആദായവും എവിടേയും പ്രലോഭനീയങ്ങൾതന്നെയാണ്. സ്വാതന്ത്ര്യലാഭത്തിനുവേണ്ടി സമുദായതാല്പര്യങ്ങളെയെന്നുവേണ്ട രാജ്യക്ഷേമത്തെത്തന്നെ ബലി കൊടുക്കുവാൻ സന്നദ്ധതയുള്ള "കരിങ്കാലന്മാർ" ഏതു രാജ്യത്തും ഏതു സമുദായത്തിലും സുലഭമായി കാണാവുന്നതാണ്. പോരെങ്കിൽ നിവർത്തനക്ഷീയ പാർജയപ്പെടുത്തുന്നതിന് പ്രബലമായ പ്രതികക്ഷികൾ അതിതീവ്രമായ ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ഈശ്വരം ഉസ്താദാനികളും മുസൽമാൻമാരും ഓരോ നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിൽ സ്ഥാനാർത്ഥിത്വം

വരിച്ചു. എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ട് നിവർത്തനകക്ഷികൾ നിരാശരായിത്തീർന്നില്ല. അവർ സമരനന്ത്രം ഒരു മാററി. ഓരോ നിരോധകമണ്ഡലങ്ങളിലുമുള്ള സംയുക്തസമുദായവാദനന്മാരുടെ സംബ്രാബ്ദപരയാഗിച്ച നിവർത്തനസമുദായങ്ങളിലെ സ്ഥാനാർത്ഥികളെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാനും, ഇതരസമുദായാംഗങ്ങളെ വിജയികളാക്കുവാനും, അവർ നിശ്ചയിച്ചു. നിവർത്തന പ്രതികക്ഷികളെ വല്ലാതെ അമ്പരപ്പിച്ച ഒരു സമരനന്ത്രമായിരുന്നു ഇത്. സംയുക്തകക്ഷിയുടെ ശ്രമം സഫലമാകുമെന്നും തീർച്ചയായിരുന്നു. നിവർത്തനവൈകിടം ഏതനന്ത്രമാണ് അവരുടെ ബുദ്ധിശാലയിൽ ആരാഞ്ഞുതുടങ്ങി. നിവർത്തനസമുദായങ്ങളിൽപെട്ട സ്ഥാനാർത്ഥികളോടു മത്സരിക്കുന്ന ഇതരസമുദായാംഗങ്ങളെ വിവിധ പ്രലോഭനങ്ങൾക്കു വഴിപ്പെടുത്തി പിൻമാറുവാനവർ ശ്രമങ്ങളാരംഭിച്ചു. രാജ്യമൊട്ടുക്കു പ്രവർത്തനകക്ഷിയും നിവർത്തനകക്ഷിയും തമ്മിൽ അതിഭയങ്കരമായ ഒരു വടംവലി നടന്നു. തിരഞ്ഞെടുപ്പുവസാനിച്ചപ്പോൾ നിവർത്തനസമുദായങ്ങളിലെ 'കരിക്കാലന്മാരിൽ' മിലങ്ക് പരാജയം പററിയെയിലും ഏതാനും കൃസ്ത്യാനികളും ഈടവരും മുസ്ലീമിങ്ങളും നിയമസഭയിലേയ്ക്കു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. പരിഷ്കരിക്കപ്പെട്ട നിയമസഭയിൽ സാമൂഹികമായ പ്രാതിനിധ്യമുണ്ടെന്നു നിവർത്തനവിരോധികളും ഗവണ്മെന്റും ഉന്മൂലാക്കി. നിവർത്തനസമുദായങ്ങളെ വഴിയൊരുക്കുന്ന പ്രതിനിധികൾക്കു നേറ അംഗംപോലും നിയമസഭകളിലില്ലെന്നും, അതുകൊണ്ടു നിയമസഭ പിരിച്ചുവിട്ടു പ്രാതിനിധ്യം ശരിപ്പെടുത്തുവാൻ ഏതനവ്യവസ്ഥകൾ നിർമ്മിച്ചു വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തണമെന്നും സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭ മുറവിളികൂട്ടി.

നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭം രാജ്യമൊട്ടുക്കു പടന്നുപിടിക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി ഗവണ്മെന്റുദ്യോഗത്തിലായിരുന്നു. ൧൧൦൮ മീനത്തിൽ അദ്ദേഹം സർവ്വീസിൽ നിന്നു പെൻഷൻ പാറി പിരിഞ്ഞു. ഒരു രാഷ്ട്രീയഘടനയെന്ന നിലയിലുള്ള സംയുക്തസഭയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളോടു ചങ്ങനാശേരിക്ക് അനുഭാവമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിലും നിവർത്തനസമുദായങ്ങളുടെ ന്യായമായ അവകാശവാദങ്ങളെ അനുകൂലിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു വൈമ

നസ്യമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഒരു പ്രത്യേക സമുദായത്തിന് പൗരോ
 ണികമായും സ്ഥിതിഗതികളുടെ സാഹചര്യംകൊണ്ടും ലഭിച്ചി
 ട്ടുള്ള അവകാശങ്ങളെ ഒരു കത്തകപോലെ സംരക്ഷിക്കുവാൻ
 അദ്ദേഹമാഗ്രഹിച്ചിരുന്നില്ല. ജാതിമതവിന്യസകൾ രാഷ്ട്രീയാവ
 കാശങ്ങളെ ബാധിക്കുവാനനുവദിക്കുന്നത് അനീതികരമാണെ
 ന് അദ്ദേഹം ഉറപ്പായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ
 യാണു നിവർത്തനക്ഷമയുടെ ന്യായമായ അവകാശവാദങ്ങ
 ളോട് അനുഭാവം പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം സന്നദ്ധനായിര
 ന്നത്. വ്യവസ്ഥാപിതമാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി അവകാശസ്ഥാപന
 ത്തിനുവേണ്ടി പ്രചരണം നടത്തുവാൻ ഏവർക്കും അവകാശമു
 ണ്ടെന്നു പ്രകൃത്യാ ഒരു പ്രക്ഷോഭകാരിയായ അദ്ദേഹം വിശ്വ
 സിച്ചതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനൊന്നുമില്ലല്ലോ. നിവർത്തനസമു
 ദായങ്ങളുടെ അവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻ തീരുവിതാം
 കൂർ ഗവൺമൻറിനോടും വേണ്ടിവന്നാൽ ബ്രിട്ടീഷുഗവൺമൻറി
 നോടും പരാതിപറയുവാനും നിരസഭയോടു നിസ്സഹകരണമ
 നഷ്ടിക്കുവാനും അവർക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമുണ്ടെന്നും അദ്ദേഹം സമ്മ
 തിക്കുവാൻ മടിച്ചില്ല. എന്നാൽ ഗവൺമൻ്റ് അവരുടെ വാദ
 ങ്ങൾ അംഗീകരിക്കുകയും അതനുസരിച്ചു നിരോധകുടന്ധലങ്ങൾ
 പുനഃസ്സംഘടിപ്പിക്കുകയും അവശതകൾ അതുകൊണ്ടും പരിഹരി
 ക്കപ്പെടുകയില്ലെന്നു കണ്ടാൽ ഇതാമാർഗ്ഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാ
 മെന്നു പ്രതിജ്ഞ നൽകുകയും, ചെയ്തതിനുശേഷവും, വീണ്ടും
 പ്രാക്ഷാണേമാരംഭിക്കുവാനുള്ള അവകാശത്തെ കൈവെടിയാ
 തെതന്നെ പരീക്ഷാത്മമെങ്കിലും, നൃതനപദ്ധതികൾ അവർ
 ആത്മാർത്ഥതയോടെ സ്വീകരിച്ചു പ്രയോഗിച്ചുനോക്കാതിരു
 ന്നത് അക്ഷന്തവ്യമായിപ്പോയി എന്നദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി.
 നിസ്സഹകരണപരിപാടികൾതന്നെയും ന്യായവും സത്യവുമായ
 മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടി നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിനാ
 ക്ഷേപമുണ്ടായിരുന്നില്ല. നിരസഭകളേയും തിരഞ്ഞെടുപ്പു
 ശാലകളേയും പരസ്യമായി അഭ്യവകർഷണം ചെയ്യുകയല്ലാ
 തെ ഗ്രൂപ്പമായും വകുപ്പായും ഇതരസമുദായംഗങ്ങളെ പ്രേരി
 പ്പിച്ചു സ്ഥാനാർത്ഥികളായി നിർത്തി അവരെ വിജയികളാക്കി
 സ്വന്തവാദമുഖങ്ങൾ സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള സത്യരഹിതമായ

മാറ്റങ്ങൾ തികച്ചും അസാമാന്യീകളായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം കരുതിയത്. അതുകൊണ്ടു സംയുക്തകക്ഷിയുടെ കളിപ്പാട്ടു ഞ്ഞായി സ്ഥാനാർത്ഥീഭവത്തിനു കോപ്പുകൂട്ടിയ ചില നിവർത്തനങ്ങൾ സമുദായാംഗങ്ങളെ അവരുടെ ഉദ്യമത്തിൽ നിന്നു പിൻതിരിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി ഉൾക്കീഴായി ചില തൊക്കെ പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. നിവർത്തനക്കാരുടെ അവകാശവാദങ്ങളോടുള്ള അനുകൂലതയോടെയും, സുദൃഢമായ നീതിബോധംകൊണ്ടുമാണ് അദ്ദേഹം അതിനൊരുങ്ങിയത്. മെ. എം. എൻ. നായർ, കൈനിക്കര പത്മനാഭപിള്ള, കമ്മകം എം. എൻ. നാരായണമേനോൻ, വാക്കപ്പിള്ളി കേശവപിള്ള മുതലായ നായർപ്രമാണികൾ നിവർത്തനസമുദായാംഗങ്ങളുടെ പിന്തുണയോടുകൂടി വടക്കൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ ചില നിയോജകമണ്ഡലങ്ങളിൽ സ്ഥാനാർത്ഥികളായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അവരെ സ്ഥാനാർത്ഥീത്വത്തിൽനിന്നു പിൻതിരിപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി തീവ്രമായ ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യുകയുണ്ടായി. നായർതാല്പര്യങ്ങളുടെ 'ഇരുമ്പുസാഹായ്യ' സർവീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ഭാരവാഹികളിൽ ഒരാളായ മി. കൈനിക്കര പത്മനാഭപിള്ള, മി. മന്ത്രു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ ആന്തരിക പ്രയത്നത്തോടുകൂടി നിവർത്തനക്കാരെ സ്ഥാനാർത്ഥിയായി ചങ്ങനാശേരിയിൽ നിൽക്കുകയും, പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഉപദേശം സ്വീകരിച്ചു സ്ഥാനാർത്ഥീത്വത്തിൽനിന്നു പിൻവലിക്കുകയോളമെന്നു സമ്മതിച്ചതിനുശേഷവും വീണ്ടും തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മത്സരിക്കുകയും ചെയ്തു.

ത്യാഗാസനത്തിൽനിന്നു പുറത്തു വന്ന ചങ്ങനാശേരി പെർഷ്വാൻജീവിതത്തിന്റെ ഏകാന്തതയിൽ അന്തർലോകം ചെയ്യുവാൻ ഒരുങ്ങിയില്ല. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പൊതുക്കാര്യ ജീവിതവസാനിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ജനസമ്മിതി നാമാവശേഷമായിപ്പോയെന്നും, ഉദ്യോഗ സ്വീകരണാവളയിൽ മുറവിളികൂട്ടിയ വിമർശനമാർക്കും ശത്രുസംഘങ്ങൾക്കും പരിഭവജനകമായ മറുപടി വിസ്മയം അദ്ദേഹം കരുതിവെച്ചിരുന്നു. ൧൧൦൮ മീനം ൧൨-ാംനു ചങ്ങനാശേരി ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നതു സംബന്ധിച്ചുള്ള

'റഫ്മാൻസ്' മൈക്കേഴ്സിൽ നടന്നു. മിനം മനു-
വീണ്ടു അദ്ദേഹം ഒരു സ്വതന്ത്രപരമാനായിത്തീർന്നു. അതു
കഴിഞ്ഞു കൃത്യം രണ്ടു മാസം തികയുന്ന ഇടവം മനു-
പുതിയ നിയമസഭയിലേയ്ക്ക് ഒരു സ്ഥാനാർത്ഥിയായി അദ്ദേഹം
കുന്നത്തൂർ നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ സ്ഥാനാർത്ഥിപത്രിക
സമർപ്പിച്ചു. പ്രസ്തുത നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ അദ്ദേഹത്തെ
എത്രക്കുറവ് മററാക്കത്തന്ന സ്ഥാനാർത്ഥിയായി നിന്നില്ല.
ആറു വർഷത്തെ ഉദ്യോഗജീവിതത്തിന്മാശേഷം അതിൽനിന്നു
വിരമിച്ചു, അറുപതു ദിവസങ്ങൾ കഴിയുന്നതിനുമുൻപുതന്നെ
പ്രാദേശികമായ യാതൊരു വ്യക്തിബന്ധങ്ങളുമില്ലാത്ത ഒരു
നിയോജകമണ്ഡലം അദ്ദേഹത്തെ വീണ്ടും നിയമസഭാംഗ
മായി ഐക്യകണ്ഠയ്ക്കു തീർത്തെടുത്തു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ
ശേഷിച്ച പൗരജീവിതത്തെപ്പറ്റി മുൻകൂട്ടി വിധി ഏഴുതിയ
പ്രവാചകനാക്ക് ഒരിക്കൽക്കൂടി നൈരാശ്യംതന്നെ വന്നു സംഭ
വിച്ചു.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ രാഷ്ട്രീയാഭിലാഷങ്ങൾ ഇവിടെയും
അവസാനിച്ചില്ല. പുതിയ നിയമസഭയ്ക്ക് ഒരു ഡയ്യൂട്ടിപ്രസി
ഡൻറീനെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാനുള്ള അവകാശമുണ്ടായിരുന്നു.
ആ തിരഞ്ഞെടുപ്പിലും ചങ്ങനാശേരി മത്സരിക്കുവാൻതന്നെ
നിശ്ചയിച്ചു. നിയമസഭാംഗങ്ങളുടെ ആനുകൂല്യം സത്യാദിക്കു
വാൻ അതിവിപുലമായ തോതിൽ അദ്ദേഹം പ്രവരണങ്ങൾ
നടത്തി. ചങ്ങനാശേരിയെക്കൂടാതെ മെ: ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള,
പി. കെ. നാരായണപിള്ള, പട്ടം താണുപിള്ള എന്നിവരും
സ്ഥാനാർത്ഥിമത്സരത്തിന് നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കർക്കടകം
മനു-വീണ്ടു തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടന്നു. ആദ്യത്തെ തിരഞ്ഞെടുപ്പിന്
മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയ്ക്ക് ൨൬-ാം, ചങ്ങനാശേരിക്കു ൧൬-ാം,
പി. കെ-യ്ക്കു ൧൦-ാം, മി. പട്ടം താണുപിള്ളയ്ക്ക് ൮-ാം വോട്ടു
കൾ വീതം ലഭിച്ചു. ഗവണ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അത്തവണ
വോട്ടു ചെയ്യാതെ നിഷ്പക്ഷനില സ്വീകരിച്ചു. രണ്ടാമത്തെ
തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ ഗവണ്മെൻറുപക്ഷം ഒന്നായി മി. ടി. കെ-യ്ക്കു
വോട്ടു ചെയ്തു. ഞ്ചുട്ടൂർപക്ഷത്തോടെ മി. ടി കെ. വിജയി
യായി. ചങ്ങനാശേരിക്കു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷകൾക്കു

വിപരീതമായി തോൽവി സംഭവിച്ചു. ഇതു ചങ്ങനാശേരിയുടെ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിലെ ആദ്യത്തെ നിരാശയായിരുന്നു എന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. ഈ പരാജയത്തിന്റെ പശ്ചാത്തലത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗസ്ഥീകരണമാകുന്ന കളങ്കം ഒർശിക്കുന്ന പ്രേക്ഷകന്മാരുടെയൊക്കെയുടെ അതിനവരെ കററപ്പെടുത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. പൊതുക്കാര്യജീവിതം ആദ്യോഗികജീവിതത്തിലെ ഭരണത്രുത്തിലേയ്ക്കുള്ള ഒരു സോപാനമായിട്ടാണു ജനപ്രമാണികൾ കരുതിവരുന്നതെന്നുള്ള ഒരു ധാരണ ജനതാമധ്യത്തിൽ വ്യാപിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉദ്യോഗലാപ്തിക്കുശേഷം രവിതദ്യയാരികളായ ഉദ്യോഗാർത്ഥികൾ പൊതുജനനേതൃത്വം ലഭിക്കുന്നതിന് പരസ്യമായും നിഗൂഢമായും ആയാസപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നതു ഹാസ്യജനകമായ ഒരു കാഴ്ചയായിരുന്നു. സമുദായത്തിന്റേതോ മറ്റു സംഘടനകളുടേതോ പിൻബലമെടുത്തു കാട്ടി ഉദ്യേശസിദ്ധിക്കു വേണ്ടി ഗവൺമെന്റിനെ അലട്ടുകയും ഭീഷണിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യാമെന്ന് ഇല്ലട്ടർ തെറ്ററിയിച്ചു. അനന്തരകാലങ്ങളിൽ പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തിയോ, നിസ്സാക്ഷരതയോ, സത്യസന്ധതയോ ഇല്ലാത്ത ഇത്തരം വ്യാജവേഷധാരികളുടെ ഒഴിയാണു ബാധ രാജ്യത്തിനുതന്നെ ഒരു തീരാഗ്ലാപമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതിലേയ്ക്കുള്ള ഉത്തരവാദിത്വത്തിലൊരു ചെറിയ പങ്ക് ചങ്ങനാശേരിയുടെ വഹിക്കേണ്ടതായിട്ടുണ്ട്.

നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭം തീരുവിതാംകൂറിലെ സമുദായാന്തരീക്ഷത്തെ ഇളക്കിമറിച്ചു. വസ്ത്രീയമത്സരങ്ങളും വിദ്വേഷജനകമായ പ്രചരണങ്ങളും രാജ്യമൊട്ടുക്കു നടമാടി. പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലും പത്രപങ്ക്തികളിലുംനിന്നു വസ്ത്രീയവിഷം പ്രവഹിച്ചു. സമുദായസൗഹൃദംസ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള സകല മാർഗ്ഗങ്ങളും അടഞ്ഞു. നായർസമുദായം, അതിനനുമുമ്പായ രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങൾ കൈവശം വച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു എന്ന കാരണം കൊണ്ട് അതികീറിനമായ അവഹേളനത്തിനു പാത്രമായി. സംയുക്തകക്ഷി നായർസമുദായത്തെ കത്തകസമുദായമെന്നു നാമകരണം ചെയ്തു. ആക്ഷേപസാഹിത്യത്തിൽ നായർസമുദായത്തിനുള്ള പ്രാവിണ്യം അമിതമായ രീതിയിൽ അവരും

വെളിപ്പെടുത്താനിരുന്നില്ല. ഭരണപരിഷ്കാരം നിർമ്മിച്ചതു നായർസമുദായമല്ലെന്നും, നിയമസഭയിൽ കൂടുതൽ സ്ഥാനങ്ങൾ നായന്മാർക്ക് ലഭിക്കുവാനിടയായത് അവരുടെ അപേക്ഷാസന്ദർഭമായി പ്രഖ്യാപനമുണ്ടായപ്പോൾ അല്ലെന്നും വാഗ്ദാനംകൂടി അവർ മറുപടി പറഞ്ഞു. ഈ തരം നോക്കി ഭീഷ്മികൾക്കുണ്ടായ രാജ്യത്തിന്റെ ശാശ്വതമായ പുരോഗതിയെപ്പറ്റി ചിന്തയോ ഇല്ലാത്ത സ്വാർത്ഥതയ്ക്കുമാത്രമായ ചില അവസരസേവകന്മാർ നായർ കൂടുതൽ സ്ഥാനങ്ങൾ ലഭിക്കുവാൻ പാരമ്പര്യവഴിക്കുവകാശമുണ്ടെന്നും, അതിനെ എത്രയെന്നുവരോടു പകർച്ചയുണ്ടെന്നുംകൂടി പ്രസംഗിച്ചുകൊണ്ടു നടക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിലെവിടെനോക്കിയാലും വർദ്ധിച്ച വഴക്കുകളല്ലാതെ മറ്റൊന്നും കാണുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. സ്ഥിതിഗതികൾ കൂടുതൽ ആശങ്കാജനകമായിത്തീർന്നു. രാജ്യത്തിന്റെ ഭാവി ഭയജനകവും അന്ധകാരവൃത്തവുമായിത്തീർന്നു.

അദ്ധ്യായം ൩൩

തിരുവിതാംകൂറിലേ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷം വർദ്ധിച്ചപ്പോൾ കലന്ദാ മലിനപ്പെടുകയും, ദുഷിച്ച പ്രചാരണങ്ങളും ആപല്യരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളുംകൊണ്ടു സമുദായസൗഹൃദം ശിഥിലപ്പെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ, അന്നുവരെ ദേശീയവീക്ഷണമുള്ളവർക്കിടയിൽ അഭിമാനമാനീകൃതത്തെ അവകാശപ്പെടുവാൻ കഴിയുമായിരുന്ന നായന്മാരുടെ ഏകസംഘടനയായ സർവ്വീസസൊസൈറ്റി അതിനെ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്ന അത്യന്തങ്ങളായ ദേശീയാഭിരുചിയിൽനിന്നും നിസ്വാർത്ഥപരമായ സേവനശീലത്തിൽനിന്നും, അനടിനമെന്നവണ്ണം അധഃപതിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അവസരസമുദായങ്ങളുടെ അവകാശസ്ഥാപനത്തിനും അധഃകൃതവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനും വേണ്ടി അനന്യതയായി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആ സ്ഥാപനം ഐക്യവീക്ഷണമോ, ത്യാഗസന്നദ്ധതയോ ഇല്ലാത്ത ഒരു സങ്കീർണ്ണമായ വർദ്ധിച്ച സംഘടനയെന്നപോലെ രാജ്യത്തിനും രാജ്യവാസികൾക്കും ഹാനികരമായ സംരംഭങ്ങളിലേപ്പെടുത്തുകയില്ല. പുരോഗമനപരമായ ഏതൊരു പ്രസ്ഥാനങ്ങളിലും മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചും, സമുദായസൗഹൃദം കൈവളർത്തുവാൻ ഉള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളിൽനിന്നു വ്യതിചലിക്കാതെയും, ഇത്തരമത്സരന്മാരുടെ ബഹുമാനാഭിമാനങ്ങൾക്കു പാത്രമായിക്കഴിഞ്ഞുകൂടിയ ആ സേവനസംഘം വിദേശാദർശങ്ങളിലെ കേവലമൊരുപകരണംമാത്രമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. അസമത്വങ്ങൾക്കും അനീതികൾക്കും നിർമ്മയം മല്ലടിക്കുവാൻ മടിച്ചിട്ടില്ലാത്ത സൊസൈറ്റി അനന്യമായി ലഭിച്ച രാഷ്ട്രീയാനുകൂല്യങ്ങളും അവകാശങ്ങളും വെച്ചു സൂക്ഷിക്കുവാൻ ബദ്ധപ്പെട്ടു. ൧൯൦൮-ലെ ഭരണപരിഷ്കാരമുണ്ടായ സ്ഥിതിഗതികൾ ഈ സേവസമുദായത്തെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളമെങ്കിലും പ്രത്യക്ഷമായ ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു എന്നു കാണുവാൻ അസാമാന്യമായ രാഷ്ട്രീയപരിഷ്കാരമോ, നിരീക്ഷണപാടവമോ ആവശ്യമായിരുന്നില്ല. അധഃകൃതസമുദായങ്ങൾക്കു സഞ്ചാരസൗകര്യവും

ക്ഷേത്രപ്രാചാരനവും അനുവദിച്ചുകിട്ടുവാൻ ഒരു ജാഥയും നയിച്ചുകൊണ്ടു വയ്ക്കത്തുനിന്നു തിരുവനന്തപുരംവരെ കാൽ നടയായി മാർച്ചമെഴുകുകയും, മാർച്ച് 2-ആം പ്രക്ഷോഭനേതാവായ പ്രസംഗക്കാരനായ പൊതുജനാഭിപ്രായം സൃഷ്ടിക്കുകയും ചെയ്തു. 21. 2-ആം പത്മനാഭപിള്ള ഏതോ രണ്ടുതാഴ്വരകളിൽ ഏതെങ്കിലും കൊണ്ടുവന്നപോലെ പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിൽ നിന്നുകൊണ്ട് അപ്പാലത്തു വർഗ്ഗീയവിഷം വെച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാഴ്ച തുടലോ പരിതാപകരമായ ഒന്നായിരുന്നു. അനന്തമായി ലഭിച്ച ആനുകൂല്യങ്ങളെ കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ ബലപ്പെടുകയല്ല, ഇതരസമുദായങ്ങളുടെ ന്യായമായ അവകാശങ്ങളെ അനുവദിച്ചുകൊടുക്കുവാനും, അതിനു വേണ്ടി പ്രക്ഷോഭം നടത്തുവാനും, സന്നദ്ധത പ്രകടിപ്പിക്കുകയാണു് അന്നു സപ്ലിസ് സൊസൈറ്റി ചെയ്യേണ്ടിയിരുന്നതു്. നിവർത്തനസമുദായങ്ങൾ നായന്മാരുടെ ദേൽ ചൊരിഞ്ഞ ആക്ഷേപവർഷങ്ങളും അപലപനങ്ങളും നീതീകരിക്കത്തക്കതല്ലാത്തതെന്നുള്ളതിന്നു രണ്ടുപക്ഷമില്ല. എന്നാൽ ദീർഘവീക്ഷണവും രാഷ്ട്രീയപരിജ്ഞാനവും പ്രാചീനപാരമ്പര്യങ്ങളുമുള്ള ഒരു സമുദായം ഇല്ലാത്തതിൽ അസമ്യസാഹിത്യം പ്രയോഗിച്ചല്ല യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ നേരിടേണ്ടിയിരുന്നതു്. താൽക്കാലികമായി ലഭിച്ച അവകാശങ്ങൾ വകുമാറ്റങ്ങളിലൂടെ അല്പകാലം കൈവശം വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നതന്നെ വാസ്തവം. എന്നാൽ കാലഗതിയുടെ ഭ്രമണത്തിൽ നീതിയും ന്യായവുമല്ലാതെ വിജയിക്കുകയില്ലെന്നുള്ളതു നിവിവാദമാണു്. തിരുവിതാംകൂറിലും സംഗതികളുടെ പശ്ചാത്താപം അങ്ങിനെ തന്നെയായിരുന്നു. നായർസമുദായത്തിന്റെ അനർഹമായ അവകാശങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി അവർ കൈവെടിയിരുത്തുവാൻ തുടങ്ങി. അതിനെതിരായി നടത്തിയ പ്രക്ഷോഭങ്ങളും മഴവൻ വിഫലമായി. ഇതരസമുദായങ്ങളുടെ സൗഹൃദാർത്ഥ്യം സമ്മതവും നഷ്ടപ്പെട്ടതല്ലാതെ നിവർത്തനസമുദായങ്ങളോടു മത്സരിച്ചുകൊണ്ടു കാട്ടിയ യാതൊരു ലാഭവും നായർസമുദായത്തിനുണ്ടായില്ല. ന്യായസന്നദ്ധതയും സേവനേതൃത്വം ക്യാവുകൊണ്ടുമാത്രമേ സാമുദായികമായ ഒരുനൂതനും വെച്ചുകൊ

നടിക്കുവാനും രാഷ്ട്രീയശക്തിയും വാഗ്ദാനങ്ങളും വേർതിരിക്കുവാനും കഴികയുള്ള എന്തെങ്കിലും തിന്മിവിനാശപ്രമാണിയാക്കിയതിന്റെ പേരിലാണ്. സർവ്വീസ് സൊക്കസെറിയുടെ സംരംഭങ്ങൾ കൈനാനായി വാഗ്ദാനപ്പെട്ടു. പക്ഷേ അതിന്റെ തന്ത്രപരമായ നേതൃത്വവും, താല്പര്യങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കുവാനുള്ള സന്നദ്ധതയും, സൊക്കസെറിയുടെ അക്കാലത്തുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ഒരിക്കലും കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അതിനുള്ള കാരണം അദ്ദേഹം ആ പഥാപനനേതാവ്-യെന്ന അതിർത്തിന് അകത്തുകഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്ന് അതാണ്.

നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭം അതിന്റെ പാരമ്പര്യപരമായ കതിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വേളയിലാണ്, തിരുവനന്തപുരത്തു ചുറ്റും ഒരു നായർ-സംയുക്തസമ്മേളനം നടന്നത്. ൧൧-ാം-ൽ മാവേലിക്കരയിലെ നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടന്ന നായർസമ്മേളനത്തെ മെ. സി. കെ. നാഗം പിള്ള, ആർ. ശുദ്ധപിള്ള എന്നിവർ തിരുവനന്തപുരത്തു ക്ഷണിക്കുകയുണ്ടായി. ൧൦-൮-മീതെക്കിലാണ് ഈ സമ്മേളനം നടക്കേണ്ടിയിരുന്നത്. എന്നാൽ ഈ ഘട്ടത്തിൽ നിവർത്തന പ്രസ്ഥാനത്തിനെതിരായി നായന്മാരുടെ സാർവ്വത്രികമായ പ്രാതിനിധ്യമുള്ള ഒരു മഹാസമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാനുള്ള ചില നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഏതാ ചില കേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു. ചില നായർനേതാക്കന്മാർ ഈ അവസരത്തെ പരിപൂർണ്ണമായി വിനിയോഗിക്കുവാനും നിശ്ചയിച്ചു. അതുകൊണ്ടു നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിലുള്ള സമ്മേളനമല്ല, ചിങ്ങത്തോ സംയുക്തനായർസമ്മേളനമെന്ന പേരിൽ ഒരു മഹാസമാഗമമാണ് തിരുവനന്തപുരത്തു നടന്നത്. നായർ സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി, നായർമഹാജനസഭ, ക്ഷേണിതിരവിതാംകൂർ നായർസമാജം ഇങ്ങിനെ നിലവിലുള്ളതും ഇല്ലാത്തതുമായ ചില സംഘടനകളുടെ സംയുക്തമായ ആഭിമുഖ്യത്തിലാണ് ഈ സമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചത്. ഈ സമ്മേളനത്തോടു സഹകരിക്കുവാനുള്ള അഭ്യർത്ഥന ചങ്ങനാശേരിക്കും ലഭിച്ചു. എന്നാൽ നായർമഹാജനസഭ, ക്ഷേണിതിരവിതാംകൂർ നായർസമാജം ഇത്യാദി സാങ്കല്പികമായ സംഘടനകൾക്ക് അനാഥമായ പ്രാതിനിധ്യം നൽകുവാൻ ചങ്ങനാശേരി വിസമ്മതിച്ചു. അതുകൊണ്ടു നായർ

യൂണിയൻറെ ആമിച്ച്വെത്തിൽ ഇതാനായർസംഘടനകളുടെ സഹകരണത്തോടുകൂടി സമ്മേളനം നടത്തിയാൽ മതിയാകുമെന്ന് ഒടുവിൽ തീർച്ചയാക്കി. എന്നാൽ സമ്മേളനദിനം അടുത്ത തുടങ്ങിയതോടുകൂടി, നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭങ്ങളെത്ത എത്തുമലിനപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന വസ്ത്രീയാന്തരീക്ഷത്തെ കൂടുതൽ വിഷമയമാക്കുവാനാണ് ഈ സമ്മേളനംകൊണ്ടുദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് എന്ന കാര്യം കൂടുതൽ കൂടുതൽ തെളിവുവന്നു. അതിനശേഷം സമ്മേളനത്തോടുള്ള സഹകരണത്തെ പക്കനാശേരി നിഷ്ഠയും പിൻവലിച്ചു. സമ്മേളനത്തോടു നിസ്സഹകരിക്കുവാനുള്ള പക്കനാശേരിയുടെ നിശ്ചയം ആ യോഗത്തിലെ നടപടികൾ സാധൂകരിക്കുകയുണ്ടായി.

റിട്ടയർഡ് ടിവാൻപോസ്റ്റാർ മി. നാരായണമേനവനായിരുന്നു മഹൻ-കുന്നിമാസത്തിൽ നടന്ന ആസംഘകത്വസമ്മേളനത്തിലാദ്യകുറ വഹിച്ചത്. സ്വാഗതസംഘാദ്യക്ഷൻ ഡാക്ടർ ഒ. മാധവൻപിള്ളയും, യവനസമ്മേളനാദ്യക്ഷൻ മി. മമ്മൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയും ആയിരുന്നു. ഇതരസമുദായങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ച നായർസമുദായത്തിന് കൂടുതൽ രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങൾ പരമ്പര്യമനുസരിച്ചു ലഭിക്കേണ്ടതാണെന്ന കാണിക്കുവാൻ ജസ്റ്റീസ് പാട്ടീമനതാവായിരുന്ന ബോബിലിരാജാവിന്റെ പ്രസംഗവണ്ഡങ്ങൾ ഉൾക്കൊള്ളായിരുന്നു മി. നാരായണമേനവൻ ചെയ്തത്. നായർസമുദായം ഉത്തരവാദിത്തം വേണമെന്നു വാദിച്ചിട്ടില്ലെന്നും വാദിക്കുകയില്ലെന്നും കൂടി അദ്ദേഹം അദ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ സൂചിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി എന്നു പറഞ്ഞാൽ ഉത്ബുദ്ധമായ ആ സമുദായത്തെ പ്രസ്തുത സമ്മേളനം എത്രമാത്രം അധഃപതിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി എന്നു വ്യക്തമാകുമല്ലോ. ആ സമ്മേളനത്തിൽ നടന്ന മറ്റു പ്രസംഗങ്ങൾ അത്യർക്കമായ വർഗ്ഗീയവിഭാഷം വരിക്കുന്നവയായിരുന്നു. നിവർത്തനസമുദായങ്ങളുടെ അസമ്യസാമിത്യത്തെ അസമ്യസാമിത്യം കൊണ്ടുതന്നെ നേരിടുവാനുള്ള ഒരു വഴിപിടിച്ചു നമ്മുമാനു സമ്മേളനഭാരവാഹികൾ അംഗീകരിച്ചത്. നിവർത്തനപ്രസ്ഥാനക്കാർ നായന്മാരെ അധികേപിച്ചുവരുന്നതു കേട്ട് ഇനിയും നായർക്കടുതിരിക്കുവാൻ കഴിയുന്നതല്ലെന്നും, ആക്ഷേപങ്ങൾ

അവർ തുടങ്ങുന്നപക്ഷം ഉണ്ടാകാവുന്ന ശൗഖയാവാദമായ ആപൽപ്പെടുത്തിയെല്ലാം ഗവണ്മന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയെ കേന്ദ്രീകരിക്കണമെന്നും, ആയിരുന്ന പ്രധാനമായ പ്രമേയം നായർ സർവ്വീസിൽ കൂടുതൽ പ്രാതിനിധ്യം വേണമെന്നും, നായർപട്ടാളം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകണമെന്നും, മാറ്റമായിരുന്നു വേറെയുള്ള പ്രമേയങ്ങൾ. നായർസമുദായത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയായ അദ്ധ്യക്ഷൻ പ്രതിലോചനവും ആയ ഒരു ചട്ടത്തെ തീരുവാനുപദേശം സംയുക്തസമ്മേളനം കറിക്കുന്നു. മണ്ണിറുപ്പുതലത്തിന്റെയും വിശാലാശയങ്ങളുടേയും ഔദ്യോഗികവുമായ നടനാശമായിരുന്ന നായർസമുദായസമ്മേളനപ്രകാരം യഥാസ്ഥിതികതപത്തിന്റെയും ആത്മാഭിമാനരാഹിത്യത്തിന്റെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയുടേയും സമേതമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. നിവർന്നപ്രസ്ഥാനത്തെ പലം പ്രയോഗിച്ചുവെങ്കിലും ഗവണ്മന്റിനവസരമുണ്ടാക്കിക്കൊടുക്കുകയാണ് സംയുക്തസമ്മേളനം ചെയ്തത്.

യുവജനസമ്മേളനത്തിലാദ്യം വാമിമുത്ത് മി. മേൽക്കര ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയായെന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പ്രസ്തുത സമ്മേളനം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ തിരുവനന്തപുരം മി. എൻ. താണുപിള്ള സബ്ജക്ട് റ്റോക്കിന്റെയോഗത്തിൽ നിന്നുവെട്ടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു പ്രമേയം പൊതുസമ്മേളനത്തിൽ ഹാജരാക്കുവാൻ അനുമതിവേണമെന്നുവരുമ്പോൾ അദ്ദേഹം വെട്ടി വർത്തിയസംവദനകൾ അവയുടെ ഉപയോഗത്തെ അതിജീവിച്ച സമുദായമണ്ഡലത്തിൽ കലക്കമുണ്ടാക്കുന്നതനുശാസ്ത്രമനുസരിച്ചുകൊണ്ടു് അവ, അവസാനിപ്പിക്കണമെന്നായിരുന്നു പ്രമേയത്തിന്റെ സാക്ഷിപ്പം. ആ പ്രമേയത്തിന്റെ ഉള്ളടക്കം വായിച്ചപ്പോൾത്തന്നെ അദ്ധ്യക്ഷൻ സമമിത്തത വെടിഞ്ഞു കേൾക്കാകുന്നതായിത്തീർന്നു. അദ്ദേഹം ആ സമ്മേളനത്തിൽവെട്ടിയതന്നെ മി. താണുപിള്ളയെ ഹാജരായി പങ്കെടുത്തായി അതിരുകൾ പ്രമേയമെത്തിച്ചിരിക്കുന്നതന്തി നിഷേധിക്കുകയും ചെയ്തു. മി. താണുപിള്ളയുടെ പ്രമേയം, ബഹുസഹസ്രം രൂപാ ചിലവഴിച്ചു കണ്ണാടിയിൽ പടർത്തുകയായിട്ടുള്ള ആ സമ്മേളന സേവയെ തകർത്തുകൊണ്ടിരിക്കിലോ, എന്നൊരു ഭയം അദ്ധ്യക്ഷനെ ബാധിച്ചിരുന്നതുപോലെയാണു് പ്രേക്ഷകന്മാർക്കു്

തോന്നിയത്. തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ച് മാർ-ൽ ആരംഭിച്ച അനാശാസ്യവും ആപ്തപുരവും ആയ ഈ അപമാസമാരംഭം അദ്ദേഹം കോട്ടത്തുളയിൽ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ച് പൂർത്തിയാക്കി. തിരുവിതാംകൂറിൽ പ്രായപൂർത്തിയോടുകൂടുകയും നടപ്പിലാക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നുള്ള ഭരണദ്രോഹപരമായ പ്രമേയം ഈ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചാണ് അംഗീകൃതമാനത്. എന്തൊരു ദൈനീയമായ അധഃപതനത്തെയാണ് ഈ സമ്മേളനം കുറിക്കുന്നതെന്നു വായനക്കാർ സങ്കല്പിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

നിവർത്തപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ ആവിർഭാവത്തിനാശേഷം തിരുവിതാംകൂറിൽവെച്ച് രാഷ്ട്രീയാതീക്ഷണത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കൊണ്ടിരുന്ന വിപൽക്കരമായ പരിവർത്തനങ്ങളെ ചങ്ങനാശേരി സമുദായം നിരീക്ഷണം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. അദ്ദേഹം കഴിഞ്ഞുപോയ തന്റെ വിപുലമായ പൊതു ക്ഷാത്രപ്രവർത്തനങ്ങളിലെല്ലാം തിരിഞ്ഞുകയ്യാടില്ല. സാമ്രാജ്യീകസംഘടനകളോടു തന്നിരുന്നായിരുന്ന ബന്ധങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള സൂരണകൾ ഒരു ചലനവിട്ടത്തിലെന്നപോലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും കൈയെഴുത്തായി കിടന്നുപോയി. സാമ്രാജ്യീകസംഘടനകളുടെ അവയുടെ ഇടക്കിലെ പ്രവർത്തനപരിധിയെയുംപറ്റി ചിന്തിക്കുവാൻ ഈ സൂരണകൾ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചു. സർവ്വീസ്സൊരൈസറ്റിയുടെ അഭ്യക്ഷണം, നായർ-സമുദായത്തിന്റെ അനിഷ്ടധൃതേതാവു മെന്ന നിലയിൽ താൻ അനധിഷ്ഠിതമായ വർഗ്ഗീകരണവുമായുള്ള അദ്ദേഹം നിഷ്പക്ഷവ്യയീയതയുടെ വിമർശിക്കുവാൻ ഉദിച്ചു. സാമ്രാജ്യീകസ്ഥാപനങ്ങൾ ദേശീയമായ ഐക്യത്തിന് വിധാതുമായിത്തീരുകയില്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായം വിശ്വാസത്തെ ആസ്പദമാക്കിയാണ് അന്നദ്ദേഹം തന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്നത്. വിവിധസമുദായസംഘടനകൾ സംയോജിപ്പിച്ച് ഒരു കേന്ദ്രസമിതി രൂപവൽക്കരിച്ച് രാജ്യക്ഷേമത്തിന് വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ കഴിയുമെന്നും അദ്ദേഹം പ്രത്യാശിക്കാതിരുന്നില്ല. വയ്ക്കത്തു നടന്ന നായർ-വസമ്മേളനം ഈ ആശയത്തിന്റെ പ്രായോഗികമായ രൊളപടിയായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നത്. എന്നാൽ നിവർത്ത

പ്രാജ്ഞാദണ്ഡം അതിനെത്തുടർന്ന് ചെയ്ത സഭേവഗതകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശ്വാസങ്ങളെ ഗൗരവമായി ചർച്ചിച്ചു. തന്റെ സാമ്രാജികാർക്കുൾ പുരോഹിതന്മാർ നേണുന്നതിനെക്കുറിച്ചുവന്നത് അദ്ദേഹം കണ്ടു. സർവ്വമുദായമെന്തിയും ദേശീയബോധവും കൈവരുത്തുന്നതിനും സാമ്രാജികസ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നും പ്രതിബന്ധമായ തീർത്തുകയേ ഉള്ളൂ എന്ന ബോധം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രവർദ്ധമായി. വ്യക്തമായ മനോഭാവവും ദേശീയബോധവും ഭരണം ഭംഗമാണെന്നും, വിവിധ വർണ്ണങ്ങളുടെ വിഭിന്ന തലമുറക്കൾ പരസ്പരസംഘട്ടനങ്ങളിലല്ലാതെ ശാശ്വതമായ ഐക്യത്തിലും സമഭാവനയിലുമെത്തിച്ചേരുകയില്ലെന്നും, അദ്ദേഹത്തിനും ബോധ്യമായി. നിവർത്തനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെയും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടേയും പ്രചരണങ്ങളും പ്രവർത്തനങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നൂതനമായ ഈ അഭിപ്രായങ്ങൾക്കു പ്രാബല്യം നൽകി. സാമ്രാജികസ്ഥാപനങ്ങളുമായുള്ള തന്റെ ചിന്താലബ്ധനും നിശ്ശേഷം പരിത്യജിക്കുവാനുള്ള ഘട്ടം സമാഗതമായിരിക്കുന്നു എന്നദ്ദേഹത്തിനായിരുന്നു. സംയുക്തനായ മുന്നേറ്റത്തോടു നിസ്സഹകരണമനുഷ്ഠിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ച മനോഭാവം ഇതുതന്നെയാകുന്നു.

ഔദ്യോഗികജീവിതം ഒരു വിശ്രമകാലഘട്ടമായി മാത്രമാണ് പണ്ടുനാൾക്കു കരുതിയിരുന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലും പാശ്ചാത്യർ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ അന്വേശിക്കുന്നവണ്ണം സഭേവിദ്യകൊണ്ടിരുന്ന പരിവർത്തനങ്ങളെ സൂക്ഷിച്ചു പഠിക്കുവാൻ ഉദ്യോഗജീവിതത്തിലും അദ്ദേഹം വൈമുഖ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിൽ വളർന്നു വളർന്നവർണ്ണങ്ങളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തെ വല്ലാതെ വേദനിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഏതൊരു പ്രവർത്തനമാർഗ്ഗമാണു താൻ സ്വീകരിക്കേണ്ടതെന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള ഉൽക്കണ്ഠാകലമായ ചിന്തകളിൽ അദ്ദേഹം അദ്ധോരാത്രങ്ങൾ കഴിച്ചുകൂട്ടി. പ്രവൃത്തിശൂന്യമായ അലസജീവിതം അദ്ദേഹത്തെ അസ്വസ്ഥനാക്കി. വിശ്രമരഹിതമായ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ പൂർവ്വാധികം ഊർജ്ജസ്വലതയോടുകൂടി ഇറങ്ങുവാൻ ഹൃദയമദ്ദേഹത്തെ അനുശാസിച്ചു. വാങ്ങുവാൻ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടിയോടുകൂടി വറുവൊട്ടും

നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന സംഭവങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ സമുദായാന്തരീക്ഷത്തെ അന്നു ചുറ്റുസമീപനമാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന വർഗ്ഗീയമതങ്ങൾക്കും അവയെ പുരോഗമിപ്പിക്കുന്ന അസമ്യസാമീപ്യമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടികൾ നോക്കുന്നിടത്തേപ്പോം ദർശിച്ചത്. ഈ വർഗ്ഗീയകലാപങ്ങൾക്ക് ഒരുപശാന്തിയുണ്ടാക്കുവാൻ യഥാശക്തി പ്രയത്നിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ് തന്റെ കർത്തവ്യമെന്ന് അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കി.

“ഇന്റർനാഷനൽഫെഡറേഷിപ്പി”ന്റെ സിക്രട്ടറിയായി. എ. എ. പാൾ തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിക്കുവാൻ ഒരു ചായസൽക്കാരം ചിലർക്കുണ്ടെന്നുകേൾക്കുകയുണ്ടായി. അന്നു വിവിധസമുദായങ്ങളിലെ നേതാക്കളാർ ആ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു സമുദായവഴക്കുകൾക്കു പരിഹാരമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളെപ്പറ്റി ചില ആലോചനകൾ നടന്നതിൽ ചങ്ങനാശേരിയും പങ്കുകൊണ്ടു. പക്ഷേ മതങ്ങൾക്കു അവസാനിപ്പിക്കുവാനുള്ള സമയം സമാഗതമായിരുന്നു വിഭിന്നകക്ഷികൾക്ക് അപ്പോഴും ബോധ്യപ്പെടുത്തിത്തന്നില്ലാത്തതുകൊണ്ട് ആലോചനകൾ വിഫലമായി. ൧൧൦൯-തൂലാമാസത്തിൽ ആലുവയിൽവെച്ച് ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റിത്തന്നെ ആലോചിക്കുവാൻ മി. എ. എം. വർക്കിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ മറ്റൊരു യോഗംകൂടി. അതിലും ചങ്ങനാശേരി സന്ധിച്ചിരുന്നു. നിയമസഭയിൽ എല്ലാ വർഗ്ഗങ്ങൾക്കും ശരിയായ പ്രാതിനിധ്യം ലഭിക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതി നിർദ്ദേശിക്കുന്നതിന് ഒരു ഹ്രാജെഞ്ചസ് കമ്മീഷണറു നിയമിക്കുവാൻ ഗവണ്മെൻറിനോടപേക്ഷിക്കണമെന്നായിരുന്നു ആ യോഗം നിശ്ചയിച്ചത്. ആ യോഗനടപടികൾ ചില കാരണങ്ങളാൽ ഫലസ്വമായി സൂക്ഷിക്കുകയാണു ചെയ്തതെങ്കിലും, ചങ്ങനാശേരി സമ്മേളനനിശ്ചയത്തെ യഥാകാലം ഗവണ്മെൻറിനെ അറിയിക്കുകയുണ്ടായി.

ഇതിനുശേഷം ൧൧൦൯-അവസാനത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി നിവർത്തനപ്രാക്ഷാദനത്തോടും വർഗ്ഗീയപ്രശ്നങ്ങളോടും തനിക്കുള്ള മനോഭാവം വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടു വിശദമായ

ഈ പ്രസ്താവന പറഞ്ഞുവെച്ചു. നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദങ്ങളോടു തന്നിടയുള്ള അനുഭാവം വർണ്ണനാശേരി ഈ പ്രസ്താവനയിൽ പ്രകടമാക്കി എങ്കിലും, അവരുടെ പ്രക്ഷോഭം പരിഹരിക്കുവാൻ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളെ അദ്ദേഹം അപലപിച്ചു. നിമഗ്നസ്ഥിതിയിൽ നിന്നുണർന്നുവന്നുവന്നതിൽ അദ്ദേഹം സ്ഥാപിതമായി യാതൊന്നും തന്നെയില്ലാത്തതും, അതിലേക്കുള്ള കാരണങ്ങൾ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം സമർത്ഥിച്ചു. നിവർത്തനകക്ഷി അവരുടെ നിമഗ്നസ്ഥിതിയിൽനിന്ന് ഇതരസമുദായംഗങ്ങളെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ സമീകരിച്ച നടപടികളെയും അധീശഗവർണ്ണർ മെമ്മോറിയൽ അയച്ചതിൽ പ്രതികരിച്ച അനൗപദേശങ്ങളും അദ്ദേഹം അധീശേഖരിച്ചു. അതാകട്ടെത്തന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തെ സംയുക്ത നായർസമുദായത്തിന്റെ നടപടികളെയും അദ്ദേഹം രൂക്ഷമായി വിമർശിക്കുന്നതിനുള്ള നിവർത്തനകക്ഷി നായർസമുദായത്തെ ഭയപ്പെടുന്നതിനേയും, നായർസമുദായം സ്ഥാപിതമായ മറ്റൊരു ഒരു നില സമീകരിച്ചിരുന്നതിനേയും, അദ്ദേഹം കുറ്റപ്പെടുത്തി. ഗവർണ്ണർമാർ നിലയേയും അദ്ദേഹം നിരൂപിക്കുന്നതിനുള്ള നിവർത്തനകക്ഷി അച്ചുതണ്ടാക്കിയതായ മാർഗ്ഗങ്ങളോടനുതന്നെ സമീകരിച്ചിരുന്നില്ലാത്തതിനാൽ, പൗരസമുദായത്തിന്റെ പ്രാഥമികപൗരസ്വകാശങ്ങളിൽ കൈവയ്ക്കുവാൻ ഗവർണ്ണർമാർ ഒരുപെട്ടതിനെ അദ്ദേഹം പ്രതികൂലിച്ചു. ഈ വിഷയപ്രശ്നങ്ങൾ പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വിപുലമായ കൗശലങ്ങൾ നടത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പ്രതിപാദിച്ചു. അവസാനമായി വർഗ്ഗീയാവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻ വേണ്ടി ചിലവഴിക്കുന്ന പ്രയത്നത്തിലൊരംശം ഭരണഘടന നവീകരിക്കുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള പ്രക്ഷോഭത്തെ ചിലവഴിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ അത് എല്ലാ പ്രശ്നങ്ങൾക്കും പരിഹാരമാർഗ്ഗമായിരുന്നെന്നു എന്നദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു.

ഈ പ്രസ്താവന ഇരുപത്തൊമ്പതിനുമുള്ള ശക്തിയായ പ്രതിഷേധങ്ങൾക്കും ആക്ഷേപങ്ങൾക്കും കാരണമാക്കിയെന്നുള്ളതെന്ന അതിലേക്കുവിമർശന നിരീക്ഷണമെന്തെ വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്.

അദ്ധ്യായം ൩൭

1

നിവർത്തനപ്രസ്ഥാനത്തിനും തിരുവിതാംകൂറിലേ നിശ്ചിതമായ സമുദായവഴിക്കിനും കാരണമാക്കിയ ൧൧൦൧-ലെ ഭരണപരിഷ്കാരപ്രകൃതിയിൽ സർ മഹമ്മദ് ഫഖീമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭരണകാലത്ത് ഒരുവിധം ന്യായമായ പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദേശിച്ചു. പ്രാതിനിധ്യം പദ്ധതിയിൽ സർവ്വീസിന്റെ ഉള്ളിൽ സമുദായങ്ങൾക്കു പ്രത്യേക സൗജന്യങ്ങൾ ഏർപ്പെടുത്തിയും, കാര്യങ്ങൾക്കു ശുശ്രൂഷ നേരിടാതിരിക്കാൻ പദ്ധതിയിൽ പരിഷ്കരണ നടത്തിയും, ഗവണ്മെന്റുദ്യോഗങ്ങളിലേയ്ക്കു പ്രവേശനം നിയന്ത്രിക്കുവാൻ വേണ്ട ഏർപ്പാടുകൾ ഉണ്ടാക്കി. ഈ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ഒരു പദ്ധതിയിൽ സർവ്വീസ് കമ്മീഷണറെ നിയമിച്ചു. അതുപോലെതന്നെ ഈ സർവ്വീസ്, മുസ്ലിം മതാചാര്യർ, ലത്തീൻ കത്തോലിക്കർ മുതലായ അവശ്യമായ സമുദായങ്ങൾക്കു ജനസംഖ്യാനുപാതികമായി വരിക്കുവാൻ തക്ക തുകയുടെ തോളും സ്ഥാനങ്ങളും സംവരണം ചെയ്തു. നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ ന്യായമായ അവകാശവാദങ്ങൾ ഏല്പാതെന്ന അവർ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടി. ആ നിലയിൽ സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയുടെ പ്രക്ഷോഭം വിജയകരമായിട്ടാണു പരിഹാരമായിത്തീർന്നു. വർദ്ധിച്ച സമത്വം സ്ഥാപിക്കുവാനും അവശതകൾ പരിഹരിക്കുവാനുമുള്ള സർ മഹമ്മദ് ഫഖീമുള്ളായുടെ അത്യാത്മമായ ശ്രമങ്ങളെപ്പറ്റി മീഡ നായർസഭകളിൽനിന്നു ആക്ഷേപശബ്ദങ്ങൾ പൊങ്ങിയെങ്കിലും നിസ്തർക്കമായിട്ടും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർദ്ദേശങ്ങളെ സ്വാഗതം ചെയ്തു.

നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ അവകാശവാദങ്ങൾ അംഗീകരിച്ച്, അവശ്യമായ സമുദായങ്ങൾക്കു നിയമസഭകളിൽ സംവരണം അനുവദിച്ചുകൊടുക്കു പ്രഖ്യാപനം സർ മഹമ്മദ് ഫഖീമുള്ള പ്രസിഡൻ്റ് ചെയ്തതിനുശേഷം ൧൧൧൧-ലെ ക്രൈസ്തവകാലത്തു കോന്നിയിൽവെച്ചു മി. മജ്ജർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ളയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നായർമഹാസമ്മേളനം നടന്നു. പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽവെച്ചു മി. മജ്ജർ നായർസഭയെക്കുറിച്ചു പരസ്പരം എതിർപ്പുകൾ ഉണ്ടായതുകൊണ്ടു നായർ

സമുദായവും സൂപ്പീസ്പോസൈറ്റിയും അവശ്യസമുദായങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനു വേണ്ടി ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളെക്കൊന്നായി ചുരുക്കിക്കാണിച്ച്, അല്പകാലം മുൻപുവരെ ദ്രുതഗതിയിൽ നടന്നുവന്ന നായർജീവചൈത്രീയപ്പറ്റി വികാസ്കർമ്മമാവുന്ന അനുസ്മരിക്കുകയും, അതിനു മേൽക്കൂതനായിരുന്ന ടി. കെ. മാധവൻ നമ്പൂതിരിയെ പുകഴ്ത്തുകയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ അകാലവാചനത്തിൽ ഉൾക്കൊണ്ടു വേദിക്കുകയും, ചെയ്തുകൊണ്ടുള്ള മി. മജൂരിന്റെ പ്രസംഗം “ടി. കെ. മാധവൻ ഇന്നുണ്ടായിരുന്ന എങ്കിൽ, ഉണ്ടായിരുന്ന എങ്കിൽ, ഉണ്ടായിരുന്ന എങ്കിൽ” എന്നുള്ള ശതഗദ്യപൂർണ്ണമായ വിലാപത്തോടുകൂടിയാണത്രെ അവസാനിച്ചത്. ഈ സമുദായത്തിന്റെ അവകാശസ്ഥാപനത്തിനുവേണ്ടി സധീരം പോരാടി കാരാഗൃഹവാസം വരിച്ച മി. സി. കേശവന്റെ കേസിൽ മി. മജൂരിയെന്ന സർക്കാർ ഭാഗം കേസു വാദിച്ചത്. മി. സി. കേശവന്റെ ശിക്ഷ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ മി. മജൂർ ഫൈക്കോടതിയിൽ ചെയ്ത ഉദ്യോഗസ്ഥനായ പ്രസംഗത്തിന്റെ മാറ്റൊലികൾ അന്തരീക്ഷത്തിൽ വിലയം പ്രാപിക്കുന്നതിനുമുമ്പ് അദ്ദേഹം ചെയ്ത ഈ ഔഹ്വാനം മി. സി. കേശവന്റെ ശ്വപുരനായ മി. സി. വി. കണ്ണുരാമനെ വല്ലാതെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചതിൽ അസാധാരണമായി യാതൊന്നും തന്നെ ഇല്ലല്ലോ! അടുത്ത നടന്ന ഈ ജീവ-ചൈത്രീയ-മുഖ്യാം സമുദായങ്ങളുടെ സംയുക്തസമ്മേളനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൽനിന്നുകൊണ്ടു മി. സി. വി. കണ്ണുരാമൻ മി. മജൂരിനു നുകരിയ മറുപടിയിൽ ഏതാനും ഭാഗം താഴെ ചേർക്കുന്നു:—

“കോന്നി നായർസമ്മേളനത്തിലെ അദ്ധ്യക്ഷന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ കണ്ട ചില പ്രസ്താവനകളെക്കുറിച്ചുകൂടി ഒരു രണ്ടു വാക്കുകൾ പറഞ്ഞു എന്റെ പ്രസംഗം അവസാനിപ്പിച്ചു കൊള്ളാം. ‘ഇത്തരംവർഗ്ഗങ്ങളുടെ സാമുദായികോൽക്കർഷണത്തിനുള്ള ശ്രമങ്ങളിൽ പങ്കുകൊള്ളുകയും, അവരുമായുള്ള മൈത്രിയെ പാലിക്കുകയും, വർദ്ധിപ്പിക്കുകയും, അധഃകൃതവർഗ്ഗങ്ങളുടെ ഉന്നമനത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കുകയും ചെയ്യൂ’ എന്നത് നായർസൂപ്പീസ്പോസൈറ്റിയുടെ ഉദ്ദേശമാണെന്ന് അതിന്റെ നിവന്ധനത്തിൽ ഉള്ള ശരിതന്നെ മൗൽ-മേടാ-റുന്റാ-

തിരുതി വയ്ക്കുന്നത് ഒരു നായർപ്രവേശമെന്നും സൗന്ദര്യപൂർവ്വം നടന്നു എന്നുള്ളതും ശരിതന്നെ. വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തിൽ നായന്മാർ പങ്കെടുക്കുകയും അതിനെ നയിക്കുകയും ചെയ്തു എന്നുള്ളതും പരമാർത്ഥംതന്നെ..... ഈ വിശേഷങ്ങളൊക്കെ നടന്ന കാലത്തു മി. മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള തിരുവിതാംകൂറിൽത്തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതിലേതെങ്കിലും ഒന്നിൽ അദ്ദേഹം വല്ല പങ്കെടുത്തോ? ഈ മട്ടമെങ്ങിലേതിനെങ്കിലും പ്രതികൂലമായിട്ടല്ലാതെ നിന്നിട്ടുണ്ടെന്നു മനസ്സാക്കിയ വഞ്ചിക്കാതെ പറയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിയാമോ? നായർസമിതിസ്സൊസൈറ്റിയുടെ മേൽ പ്രസ്താവിച്ച ഉദ്ദേശങ്ങൾ ആ സൊസൈറ്റി നിർവ്വഹിച്ചുവെന്ന് വിശാലവ്യാപാരപരമായ സമുദായമെന്തിന്നും, തന്മൂലം രാജ്യഭരണസ്ഥിതിയും വേണ്ടി അനന്യതം പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ആളും ഇപ്പോഴും ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആളും ആയ മി. മജൂറാഗേരി പാർമേശ്വരൻപിള്ള ആ സൊസൈറ്റിയുടെ നേതൃത്വം വഹിച്ചിരുന്ന കാലത്താണ്. അദ്ദേഹം നേതാവായിരുന്ന കാലത്ത് സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയിൽ ധൂമകേന്ദ്രങ്ങളുടെ ഉദയം ഉണ്ടാകുവാൻ അദ്ദേഹം അനുവദിച്ചിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം നേതൃത്വത്തിൽനിന്നു പിന്മാകുകയും മില ധൂമകേന്ദ്രങ്ങൾകൂടി അതിൽ കടന്നുകൂടുകയും ചെയ്തശേഷമുള്ള അതിന്റെ അപദാനങ്ങളാണ് ഇക്കൊല്ലം കോന്നിയിലും, കഴിഞ്ഞ കൊല്ലം കോട്ടയത്തും, മുൻകൊല്ലം തിരുവനന്തപുരത്തും, പ്രത്യേകമായി, ഈ അടുത്തകാലത്തു കഴിഞ്ഞ അനാവശ്യങ്ങൾക്കൊക്കെ സംഗതി വരുത്തിയത്. നായർസമുദായം ഈശ്വരൻ ചെയ്ത ഉപകാരങ്ങളുടെ പട്ടിക മി. മജൂർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള എഴുതിയപ്പോൾ ഈ പട്ടികയുടെ മറുപറയ്ക്ക് ഈശ്വരൻ നായന്മാർ ചെയ്ത ഉപകാരങ്ങളുടെ പട്ടികകൂടി പറഞ്ഞിരുന്നതിൽ അദ്ദേഹം കഴിഞ്ഞകാലത്തെ ശരിയായ ഒരു വിവരണം നൽകി എന്നതിലും വിചാരിക്കാമായിരുന്നു..... രാഷ്ട്രീയബുദ്ധി കോളിയരിൽ നായന്മാർക്കാണ് കൂടുതലെന്ന് അഭിമാനിക്കുന്ന മി. മജൂർ മൗൻറ്-ലെ വിലക്കുണമായ നിയമസഭാപരിഷ്കാരത്തെ ദേവപ്പെട്ടായിക്കിട്ടുവാൻ മി. മജൂറാഗേരി പാർമേശ്വരൻ

രൻപിള്ളയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തിയ പ്രക്ഷോഭത്തെ എന്തുപോലെ കാണിച്ചു പരാക്രമങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന് രാഷ്ട്രീയബുദ്ധിയുടെ കണികപോലും ഉണ്ടെന്നോ ഇല്ലെന്നോ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നത്? .....മി. മജൂർ സമരമായ ഒരു നടനാണെന്നു ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ആ സാമന്ത്രിയോടുകൂടി വേദിയിലെപ്പോലെ പ്രസംഗവേദിയിലും പ്രകടിപ്പിക്കാൻ ഉള്ളതിന് ഒരു നല്ല ദൃഷ്ടാന്തം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തിലും കാണാം. പരമമായ ടി. കെ. മാധവൻ ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തിനും മറ്റും പ്രക്ഷോഭം നടത്തിയ കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസ്ഥാനങ്ങൾക്കു വിരോധികരായിരുന്നവരിൽ അഗ്രഗണ്യൻ മി. മജൂറായിരുന്നു. മാധവന്റെ ദേഹവിരോധം കഴിഞ്ഞ് ഇപ്പോൾ സംവത്സരങ്ങളും പലതു കഴിഞ്ഞ് ആ അത്യാധിതത്തെക്കുറിച്ച് 'ആ യശസ്സ്വർ' ഇന്നുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ—ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ—ഉണ്ടായിരുന്നു എങ്കിൽ' എന്നിങ്ങനെ മി. മജൂർ ഗർവ്വപൂർണ്ണമായി ഇപ്പോൾ വിലപിക്കുന്നതു കേട്ടാൽ.....
.....നാണം തോന്നുന്നതാണ്. നാട്ടുമേള, നേരേതെന്നു ക്ഷീരനിരയുടെ തിരിച്ചെടുപ്പാൻ കഴിയാത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തെക്കുറിച്ച് ഇതിലധികമൊന്നും ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല."

സർ മഹമ്മദ് ഹബീബുള്ളായുടെ നിരോധകമണ്ഡല പരിഷ്കാരത്തിനാശേഷം സംയുക്തസമുദായങ്ങൾക്കും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നായർസമുദായത്തിനും തമ്മിൽ പരസ്യമായ ഒരു ബലപരീക്ഷണത്തിനു വക നൽകിയ നിയമസഭാതിരഞ്ഞെടുപ്പിന്റെ കാലം സമാഗതമായി. നിവർത്തനക്ഷിയിൽപ്പെട്ട സംയുക്തസമുദായങ്ങൾക്കും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിക്കും ഇങ്ങിനെയാരു മത്സരംകൂടാതെ കഴിച്ചാൽ കൊള്ളാമെന്നാഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. ഈ മോഹം ഇന്റർനാഷനൽ ഫെല്ലോഷിപ്പ് സിക്രട്ടറിയായ മി. എ. എ. പാളിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ച് രാജലാലനും

യോഗം കൂടാൻ കാരണമായി. വിവിധ കക്ഷികളിലെ നേതാക്കന്മാർ സന്നിഹിതരായിരുന്ന ഈ യോഗത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയും പങ്കുകൊണ്ടിരുന്നു. അവിടെ വെച്ചു സംവാദം ചെയ്ത് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സിററുകൾ ഒഴിച്ചു ബാക്കി സ്ഥാനങ്ങളും നായനാരുടെ കൂടെയും അമ്മിൽ വീതിച്ചു. അവർ രാജാധിപനെന്നും, തിരഞ്ഞെടുത്തവരായും ധനാധിപനായും കൂടാതെ നിരന്തരമായി പ്രവേശിച്ചു. ഉത്തരവാദിത്തം ഇക്കക്ഷികളും പ്രതിഷ്ഠിച്ചു. വിശേഷിച്ചും സർവ്വസാധാരണരുടെ പ്രതിനിധികളായി അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന നേതാക്കന്മാർ സാധാരണക്കൂട്ടരുടെ എളുപ്പക്കൂടാതെ നിരന്തരമായും കാണാമെന്നുള്ളതും കലശലായ ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്നു. തലനാൾക്കൂടം സംയുക്തസമുദായങ്ങളെ അതിനായ്ക്കായി അപലപിച്ചു, ഒരു ബലപരീക്ഷയ്ക്കു നിവർത്തനനേതാക്കന്മാരെ വെളിച്ചിച്ചു, ഹിന്ദുരാജ്യമെന്നവരുകൾക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ ഹൈന്ദവരാജ്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുവാൻ സാഹസപ്പെട്ടു, പല പ്രലോഭനങ്ങളുടെയും പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെയും കാരണമായി സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ പലപലിച്ചിരുന്ന സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റി പ്രവർത്തകന്മാർ, അവരുടെ അപരങ്ങളും അപരമുണ്ടെന്നുള്ളതും പാത്രമായിരുന്ന സമുദായങ്ങളുടെ കാരണപൂർവ്വമായ പിന്തുണ അഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടു, നിരന്തരമായി പ്രവേശിക്കുവാൻ ബലപ്പെടുന്ന കാര്യം തികച്ചും ആശ്ചര്യമെന്നായിരുന്നു. നായനാരുടെ കൂടെയും അമ്മിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനറൽ സിററുകൾ വിഭജിക്കുന്ന കാര്യം അവർ പറഞ്ഞതായാൽ ശ്രമിച്ചത് എങ്ങിനെയാണെന്ന് ഇപ്പോഴും അജ്ഞാതമായിട്ടുണ്ടെന്നാണ് ഇരിക്കുന്നത്. നേതൃത്വം അവകാശപ്പെടുന്നവർ നൽകുന്ന പ്രതിജ്ഞ നിരോധകമല്ലാത്ത പരിപാലിക്കുമെന്നുള്ളതിലേക്ക് എന്തൊക്കെയാണെന്ന് അവർ നൽകുവാൻ കഴിയുമായിരുന്നെന്നുള്ളതും അന്വർത്ഥമായിരുന്നെന്ന് ഇരിക്കുന്നു. ഒരു തിരഞ്ഞെടുപ്പിന് പ്രസ്തുത ആലോചനാ യോഗത്തിൽ വെച്ചുവെച്ചു തീരുമാനം പൊതുവെ അംഗീകരിക്കപ്പെടുന്നതായാൽ എന്ന പിന്നീടുള്ള തിരഞ്ഞെടുത്തവരുടെ അതിൽ ആ മടമ്പടി 'പരിപാലിക്കപ്പെടുന്നത്'

ആക്കുങ്ങിനെ പറയുവാൻ കഴിയുമെന്നുള്ള കാര്യവും അന്നാലോചനാവിഷയമായില്ല. എത്രപ്പൂക്കുടാതെ അന്നത്തെ നിയമസഭയിൽ കടന്നുകൂടണമെന്നുള്ളതിൽ കവിഞ്ഞു യാതൊരു ചിന്തകളും ആ നേതാക്കന്മാരെ അലട്ടിയിരിക്കാനിടയില്ല. സർ മഹമ്മദ് ഫഖീഖുള്ളായുടെ നിയോജകമണ്ഡലപരിഷ്കാരത്തെ എത്രത്തോളം, നായർതാല്പര്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുവാൻവേണ്ടി പുതിയ നിർദ്ദേശങ്ങളെ പ്രതിഷേധിക്കുവാനും പ്രക്ഷോഭം നടത്തുവാനും നിശ്ചയിച്ചതും, നിവർത്തനസമയങ്ങളോട് ഉടമ്പടിയുണ്ടാക്കുവാനുദ്ദേശിച്ച സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി തല്ക്കാലത്തേയ്ക്ക് വിസ്മരിച്ചു എന്നുള്ളതും വിചിത്രമായിരിക്കുന്നു. 'ചുറ്റു'വിൽ നിയമസഭയിൽ പ്രവേശിക്കുകയെന്നുള്ളതു മാത്രമായിരുന്നു അന്നവരെ അഭിമുഖീകരിച്ചിരുന്ന സജീവപ്രശ്നം.

എന്നാൽ ഉടമ്പടിയിലെ നിബന്ധനകളനുസരിച്ച നിയോജകമണ്ഡലങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുമെന്നതിലേയ്ക്ക് ഉത്തരവാദിത്വം നായർസമുദായത്തിന്റെ പേരിൽ ഏല്പുവാൻ വേണ്ട ധീരതയും ആത്മവിശ്വാസവും അന്നു സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിക്കുണ്ടായിരുന്നില്ല. സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിക്കുള്ള സ്വാധീനശക്തിയുടെ പരിമിതി ആ നേതാക്കന്മാർക്കിരുന്നതു പോലെ മറ്റൊരുതരണ അന്നറിഞ്ഞിരുന്നതുമില്ല. എങ്കിലും സൊസൈറ്റിപ്രവർത്തകന്മാർ അവരുടെ ശ്രമം തുടരുകതന്നെ ചെയ്തു. അവർ കൊല്ലത്തുവെച്ചു വിപുലമായ തോതിൽ നായർ നേതാക്കന്മാരുടെ ഒരു പ്രത്യേക യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടി. എന്നാൽ ആ സമ്മേളനത്തിൽ സന്ധിച്ചിരുന്ന നായർപ്രമാണികൾക്കു സൊസൈറ്റിപ്രവർത്തകന്മാരുടെ ആന്തരമായ ഉദ്ദേശത്തെപ്പറ്റി മുന്നറിവുണ്ടായിരുന്നതുകൊണ്ട് അവരുടെ നിർദ്ദേശങ്ങളെ ആ യോഗം ബഹുദൂരപക്ഷത്തേക്കു നിരാകരിക്കയാണു ചെയ്തത്. അങ്ങിനെ ആ ഔകാശക്കോട്ട തകർന്നുവീണു ശിഥിലമായിപ്പോയി.

യഥാകാലം രാജ്യമൊട്ടുക്കു തിരഞ്ഞെടുപ്പു നടന്നു. ആ അവസരത്തിൽ നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിക്കു സമ്പൂർണ്ണ പരാജയമാണു സംഭവിച്ചത്. സംയുക്തകക്ഷിയും സൊസൈറ്റിയും

തമ്മിൽ വാശിയോടും വികാരാവശത്തോടുംകൂടി മത്സരിച്ചതു പത്തനംതിട്ട താലൂക്കിലായിരുന്നു. അന്നത്തെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു വരെ ഒരു ദേശീയവാദിയായും കാൺഗ്രസ്സ് പ്രണയിനിയായും അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ശ്രീമത് കെ. കുമാർ സൊസൈറ്റിയുടെ ഭൗതികവും സാമ്പത്തികവുമായ പിന്തുണയോടുകൂടി സമരാങ്കണത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. സംയുക്തസമുദായങ്ങളുടെ അനിഷേധ്യനേതാവും പ്രബലനുമായിരുന്ന മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസിനോടാണ് അന്നുവരെ ഒരു തീവ്രദേശീയവാദിയായിരുന്ന മി. കുമാറിന് ഏറ്റുമുട്ടേണ്ടിവന്നത്. ഭഷ് പ്രവരണങ്ങളും ആഭാസ സാഹിത്യവുമെക്കാളുപരി പത്തനംതിട്ട നിയോജകമണ്ഡലത്തിലെ അന്തരീക്ഷം മലിനവും ദുർഗ്ഗന്ധപൂർണ്ണവുമായിത്തീർന്നു. ഇയ്യകുക്കി കളും വിദ്വേഷബുദ്ധിയോടുകൂടി പരസ്പരം ഭേസിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ വർഗ്ഗീയമത്സരം അതിന്റെ പരമമൂത്തിലെത്തി. ഒട്ടവളരെ ധനം ഭയ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടു. അവസാനത്തിൽ സ്ഥിരബുദ്ധിയുള്ളവർ പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതുപോലെതന്നെ മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസ് വിജയിച്ചായി. ന്റെ-ൽ ചങ്ങനാശേരി സ്ഥാനാർത്ഥിയായി നിന്ന മത്സരിച്ച തിരുവല്ലാതിരഞ്ഞെടുപ്പിനെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന പല രംഗങ്ങളും പത്തനംതിട്ടയിലും ആവർത്തിക്കപ്പെട്ടു. പക്ഷെ വർഗ്ഗീയമത്സരത്തിലും സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ജനസമ്മിതിയല്ല, ചങ്ങനാശേരിയുടെ വ്യക്തിപരമായ പ്രാബല്യമാണു തിരുവല്ലായിൽ വിജയത്തിനു വഴി തെളിച്ചതെന്നു പത്തനംതിട്ടയിലെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു വെളിപ്പെടുത്തി.

അന്നുവരെ, തിരുവിതാംകൂറിൽ ഭരിച്ച വർഗ്ഗീയമത്സരങ്ങൾ നടന്നുവന്ന രംഗങ്ങളിൽ ഒരു മാതൃകപ്രവർത്തകനായിരുന്ന മി. കുമാറിനെ ആരും ഒരിക്കൽപോലും കണ്ടിട്ടില്ല. ഒരു തികഞ്ഞ ദേശീയപ്രവർത്തകനും, രാജ്യത്തിനും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനും വേണ്ടി തിരുവിതാംകൂറിനകത്തും പുറത്തും ജയിൽവാസം വരിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ധീരദേശാഭിമാനിയുമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹത്തെ തിരുവിതാംകൂറിലേ ജനങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരുന്നത്. മറ്റു രാഷ്ട്രീയപരിതഃസ്ഥിതികളിൽ ശ്യാമമാഹനമായിരുന്ന മി.

മി. കമാറിന്റെ ദേശീയസേവനങ്ങളെ പരിഗണിച്ചു പൗര ബോധമുള്ള ഒരു നിയോജകമണ്ഡലം സംയുക്തകക്ഷിയുടെ നേതാവായ മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസിനെ തിരഞ്ഞെടുത്ത് അന്നു വരവെത്തിയതായ പട്ടണിക്കുളത്തിൽ ഇളകിയാടിയിട്ടില്ലാത്ത രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകനായ മി. കമാറിനെ നിർദ്ദിശരും തിരഞ്ഞെടുക്കുമായിരുന്നു. നിർഭാഗ്യവശാൽ അന്നു മി. കമാർ രംഗപ്രവേശം ചെയ്തതു വർഗ്ഗീയവാദികളായ ഏതാനും നായന്മാരുടെ ഉദ്ദേശസാധ്യത്തിനുള്ള ഒരുപകരണമെന്ന നിലയിലായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷം വർഗ്ഗീയവിഭേദംകൊണ്ട് എത്ര വളരെ കലുഷപ്പെട്ടിരുന്ന ഒരു കാലഘട്ടമായിരുന്നു അതെങ്കിലും, മി. കമാറിന്റെ പരാജയം ദേശീയതപത്തിന്റെ പരാജയമായിരുന്നു എന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നതു സത്യവിരുദ്ധമായിരിക്കും. നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ വർഗ്ഗീയതപം നായരുടെ വർഗ്ഗീയതപത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തിയ ദയനീയമായ കാഴ്ചയാണു പത്തനംതിട്ട നിയോജകമണ്ഡലത്തിൽ നിഷ്പന്നമായിരുന്ന പ്രേക്ഷകന്മാർ ദർശിച്ചത്. അന്നു വർത്തമാനപ്പത്രങ്ങളിലും പ്രസംഗമണ്ഡപങ്ങളിലും മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന വിഷയകുലിതമായ വർഗ്ഗീയപ്രചരണങ്ങളെ വിഗണിച്ച്, സമുദായവാദികളുടെ മാലിന്യം ചേർന്ന മണ്ണിലായിരുന്നു വിമോചിച്ച്, ഒരു ദേശാഭിമാനിയുടെ വ്യക്തിസ്വതന്ത്രപ്രയോജനമായിരുന്നു മി. കമാർ തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ മത്സരിച്ചിരുന്നതെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിനു പരാജയംതന്നെ സംഭവിച്ചിരുന്നാലും അതൊരു ശോഭനമായ പരാജയമായിരുന്നേനെ. അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ വിജയവും, പരാജയവും ഒന്നുപോലെ നിമിഷവും നിഷ്പ്രയോജനവുമായിരുന്നു.

നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിയുടെ അന്നത്തെ നിലയെപ്പറ്റി യശസ്വരീരനായ ഈ. വി. കൃഷ്ണപിള്ള ചെയ്ത സെക്കുലറിയ ഒരു പ്രസംഗത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുണ്ട്:—

“നായർസർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി സംയുക്തത്തിനെതിരായൊന്നു ഞാൻ സമ്മതിക്കാം. ഒരു കാലത്തുണ്ടിരുന്നതായിരുന്നു അതിന്റെ നില.....സ്വതന്ത്ര പ്രകാശനങ്ങളെ

നായർസമുദായം സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി വഴിയായി അതിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടാശയങ്ങൾ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. അത് അന്നത്തെ അതിന്റെ അല്പക്ഷനായിരുന്ന മി. ചങ്ങനാശരിപരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ പൗരഷംകൊണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദീർഘദൃഷ്ടിയായിരുന്നു സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റി അന്നു പരിപാലിച്ച വിശാലനയത്തിന് കാരണം. അദ്ദേഹം അതിൽ നിന്നു മാറിയിരുന്നശേഷം സൊസൈറ്റി ചില ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടേയും, ഉദ്യോഗാർത്ഥികളുടേയും, ഉദ്യോഗപോലെ സർക്കാർആനുകൂല്യങ്ങളായ കൺട്രാക്ട്, പാറ്റുപസ്സുകൾ തുടങ്ങിയവയായ ലാഭങ്ങൾ ആശിക്കുന്നവരുടേയും, കയ്യിൽ അകപ്പെട്ടു. മി. ചങ്ങനാശരിയുടെ അഭാവത്തിൽ അപ്രകാരം ഒരു താങ്ങൽ ഇല്ലാതെ സൊസൈറ്റിയെ നിലനിർത്തുന്നതിന് തത്പ്രവർത്തനമാർഗ്ഗം കഴിവില്ലാതെ വന്നു.....

.....ഈ ആനുകൂല്യങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിച്ചതെന്നതായിരിക്കണം ചിലർ പത്തനംതിട്ടയിൽ മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസിനെ എന്തുക്കുവാൻ പോയത്.....മി. കമാറിന് ഒറ്റ വോട്ടെങ്കിലും കൂടുതൽ കിട്ടുമെന്ന് ഇവർ തീരെ ആശിച്ചിരിക്കുകയില്ല. പോലീസുകാർ ഓററുബുക്ക് പ്പെട്ടിട്ടിരിക്കുന്ന മാതിരി ഇവർ ആരേതൊ ബോധ്യപ്പെടുത്തുന്നതിന് പത്തനംതിട്ടയുടേതിൽ ഭാഗഭാക്കുകയായി.”

അദ്ധ്യായം ൩൮

മന്നദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ച സംഭവങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ സർവ്വീസസൊസൈറ്റിയിലെ അധികൃതരേകൾക്കു് അപ്രതീക്ഷിതമായി അമ്പരപ്പിക്കുമാറു് ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ള സമുദായമധ്യത്തിൽ സംഭവമെന്നകമായ ഭാഗ്യത്തിന്നു് ഖിജാവായം ചെയ്തു. ഈ ജലനവസ്തു അതിഭയങ്കരമാംവണ്ണം പൊട്ടിത്തെറിച്ചു നാലുപാടും ചിന്നിച്ചിതറി. നായർസമുദായതാല്പര്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷകന്മാർ എന്ത് സ്വയം അവകാശപ്പെടുന്ന ചില നേതാക്കന്മാർ വല്ലാതെ നടുങ്ങി. വലിയ പിടുപ്പം ചെപ്പാടുകളും സമുദായമധ്യത്തിൽ കേട്ടുതുടങ്ങി. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രക്ഷാഭനകമായ പുഴുവായുപ്രസംഗമാണ് ഈ പരിഭവങ്ങൾക്കും അസ്വസ്ഥതകൾക്കും കാരണമാക്കിയത്.

തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു നടന്ന സംയുക്തസമ്മേളനത്തോടു്കൂടി ചങ്ങനാശേരി സാമുദായികസ്ഥാപനങ്ങളോടു്കൂടു് ബന്ധം വേർപെടുത്തിയതും, അതിലേയ്ക്കു് പ്രേരകമായിരുന്ന കാരണങ്ങളും, ഇതിനകം പ്രസ്താവിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടാല്ലോ. നായർസർവ്വീസസൊസൈറ്റിയിലെ സാമാജികത്വം രാജിവെച്ചുകൊണ്ട് ഔദ്യോഗികമായ ഒരു കത്തു് അദ്ദേഹം ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഭരണസമിതിക്കയച്ചുകൊടുത്തു. എന്നാൽ അന്ന് ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായിരുന്ന മി. ദാമോദരനാശാന്റെയും, എം. എൻ. നായരുടേയും സ്നേഹപൂർവ്വമായ നിർബന്ധങ്ങളെ പരിഗണിച്ച് അദ്ദേഹം രാജി പിൻവലിക്കുന്നതായി. ഈ ഘട്ടത്തിലാണു് ചങ്ങനാശേരിത്തൊഴുക്കു നായർസമ്മേളനത്തിൽ ആദ്യക്ഷണം വഹിക്കുവാൻ തത്ഭാരവാഹികൾ അദ്ദേഹത്തെ ക്ഷണിച്ചത്. സാമുദായികരംഗങ്ങളിൽനിന്നദ്ദേഹം പിൻവാങ്ങിയിട്ടു കാലം പലതു കഴിഞ്ഞിരുന്നു എങ്കിലും, സ്വന്തം നാട്ടുകാർ നടത്തുന്ന ഈ സമ്മേളനത്തിൽനിന്നുമുള്ള ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുവാൻതന്നെ അദ്ദേഹം

നിശ്ചയിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ സാമൂഹികജീവിതത്തിലും രാഷ്ട്രീയരംഗങ്ങളിലും നായർസമുദായത്തിന്റെ പേരിൽ ചില പത്രങ്ങളും സ്ഥാപനങ്ങളും ഉത്തരവാദിയായതിലൂടെ അന്തരവർത്തിച്ചിരുന്ന അനാശാസ്വമായ നയത്തെപ്പറ്റി, ദീർഘവും സൂക്ഷ്മമായ ചിന്തകളുടെ ഫലമായി തന്റെ ഹൃദയത്തിൽ അങ്കുരിച്ചിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളെ പാശ്ചാത്യമായി പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം രൈവസരം കാത്തിരിക്കുകയായിരുന്നു. സ്വജീവിതത്തിലെ ഒരു വലിയ ഭാഗം സമുദായസേവനത്തിനായി അർപ്പിച്ചിരുന്ന ഒരു വ്യക്തിയെന്ന നിലയിൽ തന്റെ ആശയങ്ങൾ നിർഭയമായും കൃത്യബോധത്തോടുകൂടിയും പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ പാറിയ രംഗം ഒരു നായർസമുദായനായനെന്നതാണെന്നും അദ്ദേഹം തീർച്ചയാക്കി.

കൂടാതെ തിരുവിതാംകൂറിലെ യുവാക്കന്മാരുടെ വീക്ഷണകോടിയിൽ സംഭവിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മാറ്റങ്ങളും ഭൗതികകുടുംബങ്ങളുമായും ചങ്ങനാശേരി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. ഭാരതഭൂമിയിലെനുവേണ്ട ലോകമൊട്ടുക്കുതന്നെ ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന പരിവർത്തനങ്ങൾ യുവലോകത്തു പല പ്രത്യാഘാതങ്ങൾക്കും കാരണമാക്കുന്നതു് അദ്ദേഹം സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിച്ചു. വസ്ത്രീയതയുടെ അന്ത്യനിമിഷങ്ങൾ അടുത്തു വരികയായിരുന്നു. ജാതിമതപർഗ്ഗഭേദങ്ങളിൽ നിന്നു ജന്മമെടുത്ത വിഭിന്നതകളെ അടിച്ചുതകർക്കുവാൻ യുവാക്കന്മാർ കോപ്പുകൂട്ടുകയായിരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഡാക്ടർ രാജന്റെ അല്പക്ഷതയിൽ അഖിലതിരുവിതാംകൂർ യുവജനസമുദായം തിരുവനന്തപുരത്തു വച്ചു നടത്തിയതു്. തിരുവിതാംകൂറിലെ വർഗ്ഗീയസംഘടനകൾ അവയുടെ ഉപയോഗത്തെ അതിജീവിക്കുകയാണെന്നും സാമ്പത്തികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ പരിപാടിയോടുകൂടിയ ഒരു അഖിലതിരുവിതാംകൂർസംഘടനയിൽ അവ ലയിക്കേണ്ടതാണെന്നും ഒരു പ്രമേയം ഈ സമുദായം അംഗീകരിച്ചു. ആ പ്രമേയമവതരിപ്പിച്ചതു്, അക്കാലങ്ങൾക്കുശേഷം മുഷിഞ്ഞ പസ്പുക്കൾപോലെ അഭിപ്രായങ്ങൾ മാറിക്കൊണ്ടിരുന്ന മി. കെ. ജി. കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപിള്ള

യാണെന്നു പറയുന്നത് പൂർവാപരവൈരുദ്ധ്യം നിറഞ്ഞ ഒരു നാടകത്തിലെ, പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടമാന്ദ്യകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വിവിധ രംഗങ്ങൾ എന്നപോലെ ഒരു പക്ഷേ ഇന്നു വായനക്കാർക്കു കൗതുകകരമായി തോന്നിയേക്കാം മി. സി. ഐ. പരമേശ്വരൻപിള്ള പ്രസ്തുത പ്രമേയത്തെ എഴുതുന്ന പ്രസംഗിച്ചു. അതിനെത്തുടർന്ന് പ്രസംഗിച്ച മി. ജി. രാമചന്ദ്രൻ പ്രതികൂല കക്ഷികളുടെ വാദമുഖങ്ങളെ മഹിഹാഭിന്നമാക്കി. 'പ്രമേയം ബഹുദൂരിപക്ഷത്തോടെ അംഗീകൃതമായി, ചങ്ങനാശേരി ആ യോഗത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നു. ആ സമ്മേളനത്തിൽ നടന്ന വാദപ്രതിവാദങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം അതിവതാപ്തനും പ്രകടിപ്പിച്ചു. 'വർഗ്ഗീയസംഘടനകളെപ്പറ്റിയുള്ള നിങ്ങളുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ ഞാൻ ഒരു നായർസമ്മേളനത്തിൽ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ പോകുന്നത് കേൾക്കണമെങ്കിൽ എന്റെ കൂടെ പുഴുവാതൽ എന്നു സ്ഥലത്തു വരിക' എന്നു പറഞ്ഞു കൊണ്ടാണു മി. രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രസംഗത്തെ യോഗാനന്തരം ചങ്ങനാശേരി അഭിനയിച്ചത്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ച പുഴുവായുസമ്മേളനത്തിൽ മി. രാമചന്ദ്രൻ സന്നിഹിതനായിരുന്നു.

മഥമ-കുറി ൨൨-ാം- ചങ്ങനാശേരിയിൽ പുഴുവായു ക്ഷേത്രവളപ്പിൽ വച്ചായിരുന്നു ആ സമ്മേളനം നടന്നത്. നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭണമാരാഭിച്ചതിനുശേഷം നടന്നിരുന്ന നായർസമ്മേളനങ്ങളുടെ മാതൃകയിൽത്തന്നെയുമാണു പുഴുവായു സമ്മേളനവും നടത്തുവാൻ അതിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാർ തീർച്ചയാക്കിയിരുന്നത്. സമാജത്തിന്റെ പ്രവർത്തനറിപ്പോർട്ടു കാർട്ടുപരിപാടിയിലെ ഒരു വിഷയമായിരുന്നു എങ്കിലും, യാതൊരു റിപ്പോർട്ടും അവിടെ വായിക്കുകയുണ്ടായില്ല. രണ്ടു തീപ്പൊരിപ്രസംഗക്കാർ നായർസമുദായത്തിന് ഇതരസമുദായങ്ങളുടെ മൗനരംഗംകൊണ്ടു നേരിട്ടിരിക്കുന്ന ആവശ്യങ്ങളേയും, അവയെ നേരിടുവാൻ ഏവരും സംഘടിച്ച് അതേയും തലയുമാക്കി സമരരംഗത്തിലിറങ്ങേണു ആവശ്യകതയേയുംപറ്റി ആവേശജനകമാവുന്ന പ്രസംഗിച്ചു. പുഴുവായുസമ്മേളനത്തിൽ നടന്ന ഓരോ നടപടിയും സാമുദായികവിഷയങ്ങളെക്കുറിച്ചു ചങ്ങനാശേരിക്കുണ്ടായിരുന്ന നൂതനമായ അഭിപ്രായ

അദ്ദേഹം പ്രബലപ്രാന്തകന്യായെ ചെല്ലുത്ത്. അദ്ദേഹം സാമ്രാജികസാമ്രാജികളുടെ അപരസംസ്ഥാനത്തുനിന്നു തിരിച്ചുവന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു ശ്രമം ആ സമയത്തുനിന്നുവെച്ചു പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ തന്നെ നിശ്ചയിച്ചു.

നായർ സമുദായസ്ഥാപനങ്ങൾ നായർ യുവാക്കളെ പൊതുവെ തൊഴിലില്ലായ്മകാലം വലഞ്ഞു തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ടെന്നും, അതിനാൽ ശരിയായ പ്രവർത്തനപരിപാടികൾ നൽകി, അവരെ പരിപൂർണ്ണമായി അല്ലെങ്കിൽ പരിപൂർണ്ണമായി അവസാനിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യേണ്ട കാലാവസ്ഥ അത്യാവശ്യമായിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള ചുരുക്കമായോർമ്മയോടെ ചങ്ങനാശേരി തന്റെ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചു. സാമ്രാജികസ്ഥാപനങ്ങൾ രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെട്ടു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നതിനെ അദ്ദേഹം ശക്തിയായി അടിക്കുപ്പിച്ചു. അനന്തരം അദ്ദേഹം ഇങ്ങനെ തുടർന്നു.

“സർവ്വസമുദായമെന്തി വിട്ടുമാത്രമേ ഭാവിയിൽ അല്ലാതെ സാധിക്കുന്നതല്ലെന്ന് ഇക്കാര്യം പ്രാസംഗികൻ പറയുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ അതുതന്നെ സാധിക്കേണ്ട കാര്യമാണെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. ഈശ്വരന്റെ അവശതകളെ തീർക്കുന്നതിന് നാം വേണ്ട പരിശ്രമങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടും അവരും നമ്മോടു പിരിഞ്ഞു പ്രവർത്തിക്കുന്നതുതന്നെ സമുദായമെന്തി സാധ്യമല്ലെന്നുള്ളതിന് ദൃഷ്ടാന്തമായി ചിലർ പറയുന്നു. എന്നാൽ ഈശ്വരന്റെ അവശതകൾ നീക്കുന്നതിന് നായർ സമുദായം കഴിയുന്നതു മുഴുവൻ ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു എന്നു പറയാൻ ഞാൻ തയ്യാറല്ല. അങ്ങിനെ ചെയ്തിരുന്നെങ്കിൽ അവർക്കിന്നു താത്ക്കാലികമായും ഓരോ കാലമാണ് കാര്യമില്ലായിരുന്നു. വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹത്തിലും ഗുരുവായൂർ സത്യാഗ്രഹത്തിലും നായർമാരാണ് മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളത് എന്നതു ഞാൻ വിസ്മയിക്കുന്നില്ല. അതുപോലെ ക്ഷേത്രപ്രവേശനാനേപത്തിക്കുമുന്നിയുടെ മുൻപാകെ മൊഴികൊടുത്ത നായർമാരിൽ നൂറ്റിനൊന്നു റിമിഷ്കറേപം ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തിനനുഭവിക്കുകയായിരുന്നു എന്നുള്ളതും ഞാൻ ഓർമ്മിക്കാതിരിക്കുന്നില്ല. ഇതൊക്കെയായിട്ടും ക്ഷേത്രപ്രവേശനം സാധിക്കാത്തതെന്തുകൊ

മാണ്? സർക്കാരിന്റെ പ്രതിബന്ധമാണെന്നുതന്നെ പറയുമാ
യിരിക്കാം. എന്നാൽ സർക്കാരിന്റെ അധീനതയിലുള്ളതുപോ
ലെ നിരവധി ക്ഷേത്രങ്ങൾ നായന്മാരുടെ കീഴിലുണ്ട്. ഇവയി
ലൊന്നുതന്നെ പ്രവേശനം ഇതുവരെ കൊടുക്കാത്തതിന്റെ
അർത്ഥമെന്ത്? നായന്മാർ ആത്മാർത്ഥമായി ക്ഷേത്രപ്രവേശന
ത്തിനനുക്രമികളാണെങ്കിൽ ഇതിന്റെ അർത്ഥമെന്താണ്?
അതുപോലെതന്നെ പല ഈഴവരും നിയമസമിതികളിൽ
പ്രവേശിക്കുന്നതിനാഗ്രഹിച്ചിരുന്നെങ്കിലും അവരെ ആരെയെ
ങ്കിലും തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിനു നായന്മാർ ഒരിക്കലേങ്കിലും സ
ഹായിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ഇല്ലെങ്കിൽ സംയുക്തരാഷ്ട്രീയസഭയിൽ
ചേർന്നു പ്രക്ഷോഭം നടത്തി അവരുടെ അവകാശസ്ഥാപനം
ചെയ്തതു തെറ്റാണെന്നെങ്ങിനെ പറയാം.

മറ്റു സമുദായക്കാർ നായന്മാരെ കലശലായി ശകാരിക്കു
ന്നെന്നു മറ്റൊരു പരാതിയുണ്ട്. ഞാൻ ഇയിടെ നമ്മുടെ
പത്രങ്ങൾ എല്ലാം വായിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ആരാണു കൂടുതൽ
കററക്കാർ എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെങ്കിലും
ഓറിവിൽപെട്ടിടത്തോളം ഇടകകുങ്കിളും ഇതിൽ നിരപരാ
ധികളല്ല എന്നാണു തോന്നിയിട്ടുള്ളത്. ഇവകൈകളും കൂട്ടിയ
ടിച്ചാലേ ശബ്ദമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. എന്നതുപോലെ അന്യോന്യ
ശകാരംകൊണ്ടു മാത്രമേ വിദ്വേഷമുണ്ടാവുകയുള്ളൂ. രാഷ്ട്രീയകാ
യങ്ങളിൽ കൂടുതൽ പ്രാബല്യമുണ്ടെന്നു സംശയിക്കപ്പെടുന്ന
സമുദായങ്ങളെപ്പറ്റി മറ്റു സമുദായങ്ങൾക്ക് അസൂയയും
തെറ്റിദ്ധാരണകളുമുണ്ടാകുന്നതും, അതാലോചനക്കുറവുകൊ
ണ്ടു ശകാരമാകുന്നതും സാധാരണമാണ്. മലയാളീസഭക്കാർ
തിരുവിതാംകൂറിലും, ജസ്റ്റിസ് കക്ഷി മദ്രാസിലും, ഈ തെറ്റു
പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ളതും പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നതുമായി നമുക്കറിയാം.
അതൊരു വലിയ കാര്യമായിക്കരുതി എതിരടിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുമല്ല
ചെയ്യേണ്ടതെന്നുള്ളത് ബ്രാഹ്മണരിൽനിന്നും പഠിക്കേണ്ട
താണ്. ഇതു വ്യക്തിപരമായും ശരിയായ ഒരു തത്വമാണ്."

സാമുദായികരംഗങ്ങളിൽനിന്നു കറച്ചുകാലമായി പിൻ
വാങ്ങിനിന്നിരുന്ന ചങ്ങനാശേനിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗം

കേരളവാരാജ്യ ജിജ്ഞാസയോടുകൂടി അനേകം നായന്മാർ പഴവായ്യാക്ഷത്രവെപ്പിൽ തിങ്ങിക്കൂട്ടി നില്ക്കുന്നതായിരുന്നു. അദ്വൈതപീഠത്തിനരികിലായി മുൻഭാഗത്തു നിരത്തിയിട്ടിരുന്ന കസാലകളിൽ മി. മന്ദത്തു പശുനാദിപിള്ളയും അദ്വൈതത്തിന്റെ സമസനാനികളും ഇരുന്നിരുന്നു. പ്രസംഗിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി സ്വസ്ഥാനത്തെഴുന്നേറ്റുനിന്നപ്പോൾ അദ്വൈതത്തിന്റെ മുഖത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട നിശ്ചയമാർദ്ദ്യവും ഉറപ്പും വളരെ അത്ഭുതകരമായിരുന്നു. ഒരു കാലത്തു തന്റെ സമപ്രവാചകനായും ആത്മമിത്രങ്ങളായിരുന്ന വർണ്ണിയനേതാക്കന്മാരുടെ മുഖത്തു നിന്നിരുന്നതായി നോക്കിക്കൊണ്ട് അദ്വൈതം തന്റെ പ്രസംഗമാരംഭിച്ചു. പടിപടിയായി അദ്വൈതം തന്റെ ആശയങ്ങൾ അടുക്കി അപ്രതിരോധമായ വാദമുഖങ്ങൾ ഒന്നാന്നായി വിശദീകരിച്ചുതുടങ്ങിയതോടുകൂടി ആ സമേജനപ്പന്തലിലെങ്ങും ജിജ്ഞാസയും ഉൽക്കണ്ഠയും നിറഞ്ഞ ഒരു നിശ്ചലത വ്യാപിച്ചു. ശ്രോതാക്കളുടെ മുഖം ഗാഢമായ ആലോചനകൊണ്ട് ഗൗരവപൂർണ്ണമായിത്തീരുന്ന തദ്വൈതം കണ്ടു. സർവ്വീസസോരസെററിയുടെ ജനറൽസിക്രട്ടറിയുടെ മുഖത്തു അടിക്കടി ഉണ്ടായിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഇരുളടഞ്ഞ ജാലങ്ങളെ അദ്വൈതം ദർശിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി പ്രസംഗമവസാനിപ്പിച്ചു സ്വസ്ഥാനത്തിരിക്കുന്നതുവരെ ഒരു മൊട്ടുസൂചി നിലംപതിക്കുന്ന ശബ്ദംപോലും വ്യക്തമായിക്കേൾക്കുവാൻ കഴിയത്തക്കവണ്ണം ആ പന്തലിലെ രംഗം അത്ര വളരെ നിശ്ശബ്ദമായിരുന്നു.

നിവർത്തനപ്രക്ഷാഭനവും എതിർപ്രക്ഷാഭനവും ഏതൽജന്യങ്ങളായ അഭിപ്രായവൈരുദ്ധ്യങ്ങളും അനാരോഗ്യകരങ്ങളായ വാദപ്രതിവാദങ്ങളുംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരുന്ന അന്നത്തെ അന്തരീക്ഷത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ധീരവും സ്വതന്ത്രവുമായ അഭിപ്രായപ്രകടനം അപരായഭോധമുള്ള കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അതികുറിയായ ഹൃദയവേദനയും വൈരാഗ്യബുദ്ധിപ്പും ഇടനൽകിയതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാനൊന്നുമില്ലല്ലോ. ആത്മാർത്ഥമായ ഒരു ഹൃദയപരിശോധന നടത്തി ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആത്മാവണങ്ങൾ അടിസ്ഥാനാനുചിതങ്ങളാണോ എന്നു ചർച്ചചെയ്യേണ്ടതിന്നു പകരം, അദ്വൈതത്തെ സമുദായ

ദോഷമെന്നു മുദ്രയടിക്കുവാനും, പുഴവാതുപ്രസംഗത്തിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടിപ്പിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളെ പ്രതിഷേധിക്കുവാനുമാണു ചില നായർപ്രമാണികൾ ഒരുക്കിയിരുന്നതെന്ന് ചങ്ങനാശേരിയ ചിത്തപ്പെട്ടതുവാൻ അവസരംപാത്ര കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചില പഴയ ശത്രുക്കൾ ഈ അവസരം പാഴാക്കരുതെന്നും നിശ്ചയിച്ചു. എന്നാൽ ഒരു കാലത്തു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആരാധകന്മാരിലുൾപ്പെട്ടിരുന്ന, ഇടക്കാലത്തു വ്യക്തിപരമായ ചില കാരണങ്ങൾകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തോടു ശത്രുരൂപത്തിൽ വന്നിട്ടിരുന്ന ദേഹവും ആയ നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ ജനറൽസെക്രട്ടറി മി. മനുജു പത്മനാഭപിള്ളയാണു് ആദ്യമായി ചന്ദ്രമാസമെടുത്തുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരിസംഹാരത്തിനായി മുന്നോട്ടു കൂട്ടിയതെന്നുള്ളതു വിധിയുടെ ഒരു വിടനാദമെന്നല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ. സൊസൈറ്റിയുടെ നിയന്ത്രണത്തിൻകീഴിൽ നടന്നുവന്ന സർവ്വീസ് പത്രം ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസംഗത്തെപ്പറ്റി അതിശയോക്തിപരവും സത്യരഹിതവുമായ ഒരു റിപ്പോർട്ട് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. മറ്റു ചില നായർപത്രങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗത്തെ പ്രതികൂലമായി വിമർശിച്ചുകൊണ്ടു മുഖപ്രസംഗങ്ങൾ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു.

പക്ഷെ ഇതുകൊണ്ടുമാത്രം മി. മനു സംതുപ്പുന്നായില്ല. അദ്ദേഹം തുടർപെട്ടിയും ശബ്ദോപകരണങ്ങളുമായി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിസംഹാരത്തിന്നു പറ്റിയ സ്ഥലം തിരുവനന്തപുരമാണെന്നാണു് അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചതു്. പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ശത്രുക്കൾ തന്നെ കൈകളുമായി അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിക്കുവാനും സൽക്കരിക്കുവാനും തയ്യാറായിരുന്നു. തിരുവനന്തപുരത്തു നായർയൂണിയൻഫോറസ്സിലിടവെച്ചു ചങ്ങനാശേരിയുടെ പുഴവാതുപ്രസംഗത്തെ പ്രതിഷേധിക്കുവാൻ ഒരു യോഗം കൂട്ടുമെന്നു വിവരിച്ചുകൊണ്ടു നോട്ടീസ്സുകൾ പുറപ്പെട്ടു. ന്ദി-ലെ തമ്പാനൂർയോഗത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്ന നായർയൂണിയൻഫോറസ്സിലിലെ പ്രതിഷേധ യോഗത്തിന്റെ ഒരു ചിത്രം ശ്രീയുത് ജി. രാമചന്ദ്രൻ രസകരമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശൈലിയിൽ ഏഴുതിയിരുന്നതു് ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കാം.

“ഈ യോഗത്തിന്റെ രൂപവൽക്കരണത്തിലും നടപടികളിലും തൽഭാവവാഹികൾ പ്രകടിപ്പിച്ച അനാശാസ്യതയ്ക്കും ഭീരുത്വത്തെയുംപററിയുള്ള എന്റെ പ്രതിഷേധം മറ്റു സ്നേഹിതന്മാരോടൊപ്പം രേഖപ്പെടുത്തേണ്ടത് എന്റെ മുതലായെന്നു കരുതിയാണു ഞാനല്ല സാമസിച്ചെങ്കിലും ഈ കത്ത് എഴുതാനുദ്ദേശിക്കുന്നത്.

മി. ചങ്ങനാശേരി നായർസമുദായത്തെ അവഹേളിച്ചു ചെയ്തതായി പറയപ്പെടുന്ന പ്രസ്താവനകൾ യാതൊന്നുംതന്നെ ഈ പ്രതിഷേധയോഗനടപടികളോളം നായർസമുദായത്തെ അപമാനമുണ്ടാക്കിയ പരിഹാസത്തിനും അവനയയ്ക്കും പാത്രമാക്കാൻ പര്യാപ്തമായിട്ടില്ലെന്നാണ് എന്റെ അഭിപ്രായം. അത് ഒരു പൊതുചർച്ചയായിരുന്നത്രേ. വാസ്തവത്തിൽ മില പ്രത്യേകതാല്പര്യങ്ങൾക്കായ യോഗം മാത്രമായിരുന്നു അത്. പാവനമായ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിമന്ദിരത്തെ പ്രസ്തുതയോഗസങ്കേതമാക്കി യത്ത് ഒരു മഹാപാഠംതന്നെയായിരുന്നു. കൂറേക്കൂടി പൊതുവായ ഒരു സ്ഥലത്തുവെച്ച യോഗം കൂടിയാൽ വലിയ എളുപ്പമാകുമെന്നുള്ള ഭയമാണ് ഈ യോഗം നടത്തുന്നതിനു വിദ്യാർത്ഥിമന്ദിരത്തെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ പ്രോക്തമായിരുന്നതെന്നു പറയപ്പെടുന്നതു പരമാർത്ഥമായിരിക്കണം. അങ്ങിനെയാണെങ്കിൽ പ്രസ്തുത പ്രവൃത്തിയുടെ ഗർഹണീയത വർദ്ധിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. യോഗഭാവവാഹികളുടെ ഉദ്ദേശത്തെ എന്തു ചെയ്തും നിറവേറുന്നതിനു വളരെ സൂക്ഷ്മമായും വിപുലമായും ഉള്ള ഏർപ്പാടുകൾ നേരത്തേതന്നെ ചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ളതു യോഗത്തിന്റെ നടത്തിപ്പിൽനിന്നും സ്പഷ്ടമായിരുന്നു. അവിവേകപ്രകടനങ്ങൾക്കായി കത്തിക്കൂട്ടി നേരത്തേ സ്ഥലം പിടിച്ചിരുന്ന ഒരു കൂട്ടം അപകടബുദ്ധികൾ അവിടെ ഹാജരാക്കപ്പെട്ട പ്രമേയങ്ങളെ ദേവപ്പെടുത്തുന്നതിനും പ്രതികൂലിക്കുന്നതിനും ആരംഭിച്ചവരാണു് അഭാസമായി ശകാരിക്കയും, ഭീഷണിപ്പെടുത്തുകയും, ക്രൂരവിളിക്കയും ചെയ്യുകയുണ്ടായി.....മി. പട്ടം താണുപിള്ളയുടെ പ്രസംഗത്തിനിടയിൽ നിർദ്ദോഷമായ ഒരു രണ്ടു ചോദ്യങ്ങൾ ചോദിച്ചതിലേയ്ക്കായി രണ്ടു നായർയുവാക്കന്മാരെ മേൽ പ്രസ്താവിച്ച അവിവേകിസംഘം വളയകയും

അവരെ അടികൾക്ക് ചെയ്യുമെന്നു മിഷണിപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു.....യോഗദോവാഹികളായ നായർതലവന്മാരുടെ ചുമന്നുണക്കലമായി ഒരു കൂട്ടം ചെറുപ്പക്കാർ അവിടേകം പ്രവർത്തിച്ചതാണെന്നു നമുക്കു വേണമെങ്കിൽ സമാധാനിക്കാം. എന്നാൽ അടുത്ത തലമുറക്കാരായ ചെറുപ്പക്കാരെ ഇപ്രകാരം വഴിവിഴുപ്പിക്കയും ആക്ഷേപാർത്ഥമായ ഇത്തരം സംരംഭങ്ങളിൽ അവരെ ആയുധമാക്കുകയും ചെയ്യുന്ന പ്രമാണികളെപ്പറ്റി ഞാനെന്നു പറയട്ടെ..... യോഗാധ്യക്ഷനായിരുന്ന ഡാക്ടർ മായവൽപിള്ള ഭിന്നാഭിപ്രായമുള്ളവരെ ആദാസന്മാരിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുന്നതിന് ഒരു ക്ഷണം ഉദിച്ചാകുമ്പോൾ ഒരു ചെറുവിരുദ്ധപാലും അനക്കകയോ ചെയ്തില്ല.....ചങ്ങനാശേരിസാഹാർത്തിന് അരയും തലയും മുക്കി അവിടെക്കൂടിയിരുന്ന അധ്യക്ഷന്മാരുടെയുള്ള മഹാശൗന്ദര്യം ഭിന്നാഭിപ്രായക്കാർക്കു പറയുവാനുള്ളതു പറയുവാൻ അവസരം നൽകുന്നതിന്നു തയ്യാറായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, യോഗനടപടികൾ അവരുടെ ഇച്ഛയ്ക്കുപ്രകാരം തുടർ നടത്തുന്നതിന്നു മേൽ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ ആദാസപ്രകടനങ്ങളുടെ തണലിനെ ആശ്രയിക്കുകയും കൂടിയാണു ചെയ്തത്. ദേശാതികളേയും ഭിന്നാഭിപ്രായക്കളേയും നിരോധിക്കുന്നതിലേയ്ക്കു ഭാരവാഹികൾ ചെയ്ത ദേശീയപ്രയത്നം അവരുടെ ഉള്ളിൽ ഏതോ ഒരു വലുതായ ഭയം കടികൊണ്ടിരുന്നു എന്നു തെളിയിച്ചു. പ്രസ്തുത യോഗം ഒരു ഭീരുത്വപ്രകടനമായിരുന്നു എന്നു മി. ഇ. വി. ഗുണ്ണപിള്ള ഇതിടെ എഴുതിയ ഒരു 'ലേഖനത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു' ഈ യോഗത്തെപ്പറ്റി ഇതുപറ്റുതമുണ്ടായിട്ടുള്ള ഏറ്റവും ശരിയായ അഭിപ്രായം.....യോഗം നടത്തിപ്പുകാരെ പാർലമെന്ററികളെക്കൊണ്ടു പെരുപ്പിച്ചിരുന്ന ഒരു സദസ്സായിരുന്നു അത്. അതിനാൽ അവർക്കിഷ്ടമുള്ള ഏതു പ്രമേയവും അവിടെ പാസ്സാക്കുവാൻ വിചമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതെല്ലാമാണെങ്കിലും സാധാരണമായ ആദാസപ്രകടനങ്ങളുടെ രക്ഷയിൻകീഴിൽ യോഗനടപടികൾ നടത്തത്തക്കവണ്ണം ഏതോ ഒരു വാഗ്ദാനമായി ഭീതി അധ്യക്ഷന്മാരുടെയുള്ള യോഗദോവാഹികളെ ഗ്രസിച്ചിരുന്നു."

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള പുഴവായുസമ്മേളനത്തിൽ ധിക്കാരപൂർവ്വം ചെയ്തിട്ടുള്ള കൃത്രിമവും അടിസ്ഥാനരഹിതവുമായ അധിക്ഷേപപ്രസ്താവനകളോടുള്ള വെറുപ്പിനെ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തും, നായർസമുദായത്താല്പര്യങ്ങളെ മനിക്കുന്നതിന് നിരന്തരം പ്രവർത്തിക്കുന്ന വിപരീതശക്തികളോടു ചങ്ങനാശേരി ചേർന്നിരിക്കുന്നു എന്ന് പല കാരണങ്ങളാലും അന്തമാനിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നതിനാൽ, 'നായർസമുദായത്തെ സ്തംഭിക്കുന്ന കാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രാജ്ഞാവനകൾ നായർസമുദായത്തിലെ ഒരു വ്യക്തിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങളായിപ്പോലും ഗണിക്കാൻ പാടില്ലെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകൊണ്ടുള്ള ഒരു പ്രമേയമാണ് ഞാൻ പ്രധാനമായി ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പാസാക്കിയത്. ഈ പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചത് ശ്രീ. പട്ടം താണപിള്ളയായിരുന്നു. ശ്രീ. പട്ടം താണപിള്ളയുടെ പ്രസംഗത്തെപ്പറ്റി ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രസ്താവനയിടിക്കെ തുടരുന്നു:—

“എനിക്കുദ്യമമുണ്ടോ (പട്ടം താണപിള്ളയോടു) വളരെ ഖുശ്ശിമയുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണ് അദ്ദേഹം ധാർമ്മാക്കിയതുപോലുള്ള ഒരു പ്രമേയത്തിന്റെ പ്രയോജനവാക്യവാൻ അദ്ദേഹം സമ്മതിച്ചതിൽ എനിക്കുവേറെ ചോദ്യമുണ്ട്. യോഗ്യന്മാരായ പൊതുക്കാളു പ്രസക്തന്മാരുടെപ്പറ്റിയൊക്കെ യോഗത്തിലും പാസാക്കാൻ കൊള്ളരുതാത്ത രീതിയിലായിരുന്നു ഞാനെന്തെ പ്രമേയത്തിന്റെ ഭാഷ. ഈ പ്രമേയം അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രസംഗത്തിൽ പട്ടം അസാമാന്യമായ സാമർത്ഥ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചു എന്ന ഞാനും സമ്മതിക്കാം. തുറന്ന മനസ്സോടുകൂടിയ നിഷ്പക്ഷനായ ഒരു പൊതുജനസേവകനായിട്ടാണ് മി. പട്ടത്തിനെ ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. പക്ഷേ അദ്ദേഹം സൊധാനമെന്ന നയകോവിദനും കൂടിയാണെന്ന് ഈ യോഗത്തിൽ വെച്ചു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കിയുമുണ്ട്. ഓരോ വാക്കും അദ്ദേഹം സൂക്ഷിച്ചുതന്നെയാണ് പ്രയോഗിച്ചത്. വാക്കും ആശയവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിനും സമസ്തിൽ ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെയും അഭിലാഷത്തിനനുസരണമായി കൂട്ടിയിണക്കി എത്രയും സമർത്ഥമായി അദ്ദേഹം പ്രസം

ഗിച്ഛ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴിവിന്നും ഒരതിരണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലും ക്ഷോഭം നിറഞ്ഞിരുന്നെന്നു വ്യക്തമായി കാണാമായിരുന്നു. അമർത്തപ്പെട്ട വർണ്ണീയമനസ്ഥിതിയുടെ മൂന്നാട്ടുള്ള തുള്ളൽ! അദ്ദേഹത്തിന്റെ വാക്കുകളിൽ അവിടെ വിടെ വെളിപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നു. മി. ചങ്ങനാശേരിയോടു വ്യക്തിപരമായ യാതൊരു വിദ്വേഷവുമില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം ആരംഭത്തിൽത്തന്നെ പ്രസ്താവിച്ചു. പ്രസംഗം മുഴുവനും സമ്രത്വം കേട്ടുനിന്നശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ പ്രസ്താവനയെ വിശ്വസിക്കുന്നതിനെനിക്കു സാധ്യമല്ലാതായി. ആ വിദ്വേഷമടക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭൗമപ്രയത്നത്തിനും സാധിച്ചില്ല. ചങ്ങനാശേരിയെ അന്നു രാവിലെ രാജപാതയിൽ താൻ ഘനേരിട്ട കണ്ടുവെന്നും, നായന്മാർ കൂന്താരായിരുന്നു എങ്കിൽ ചങ്ങനാശേരിയിലെ പ്രസംഗാനന്തരം അപ്രകാരം നിർബാധം തിരുവനന്തപുരത്തെ തെരുവുകളിൽക്കൂടി സഞ്ചരിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു എന്നും മി. പട്ടം പ്രസ്താവിച്ചപ്പോൾ ആത്മനിയന്ത്രണത്തിന്റെ അവസാനകണികപോലും അദ്ദേഹത്തെ ഉപേക്ഷിച്ചതായി എനിക്കു തോന്നി. തന്റെ ചുറ്റും നടന്നിരുന്ന അവിവേക പ്രകടനങ്ങളുടെ പ്രതിഛായനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിചാരവീചികളേയും സ്വാധീനമാക്കി എന്നു തോന്നിപ്പോയി. ചങ്ങനാശേരി ഇനി സൂക്ഷിച്ചുവേണം നടക്കുവാൻ എന്നുകൂടി മി. പട്ടം സൂചിപ്പിച്ചില്ലയോ എന്നുവിചാരിക്കുവാൻ ഇടകൊടുക്കത്തക്ക ഒരു പ്രസ്താവനയായിരുന്നു അത്. ആ യോഗത്തിന് മേൽക്കൂതമായിത്തീർന്ന സംഭവഗതികളിൽനിന്ന് ഒട്ടകുന്നനിന്ന് അപരയപ്പുറി പ്രശാന്തമായി ചിന്തിക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിനു സംഗതി വരുമ്പോൾ ഈ പ്രസ്താവനയെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പശ്ചാത്തപിക്കാതിരിക്കുകയുണ്ടെന്നു എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ട്."

ഈ പ്രവചനം അല്പകാലത്തിനുള്ളിൽ ഫലിക്കാതിരുന്നില്ല. അന്നു ശത്രുപക്ഷിയായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ട ഈഴവ മൈസൂവമുപ്പിംസമുദായങ്ങൾക്കുടി ഉൾപ്പെട്ട സ്റ്റേറുകാൺഗ്രസ്സിന്റെ നേതൃത്വം മി. പട്ടം സ്വീകരിക്കുകയും, അങ്ങിനെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സാമുദായികാഭിരുചിയെ അദ്ദേഹം അംഗീകരിക്കുകയും, കുന്നുകഴിയോഗത്തിലെ സഹപ്രവർത്തകന്മാർ അദ്ദേ

ഹരതെ ക്രൈസ്തവനേതാവായ മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസിന്റെ മുന്നയിൽപെട്ട ഒരു തരിച്ച മത്സ്യമായി ചിത്രീകരിക്കുകയും ചെയ്തു കാലത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ത്യാഗമോഹനമായ പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിലെ തീരാക്കുളമായ കനകശിസമ്മേളനത്തിലെ ക്ഷോഭപ്രകടനത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം ഏതെങ്കിലും പശ്ചാത്താപിച്ചിരിക്കണം.

കനകശിശോഗണിനശേഷവും മി. മനുജു പത്മനാഭപിള്ളയുടെ വൈരാഗ്യബലിശമിച്ചില്ല. ചങ്ങനാശേരിയെ തവിട്ടുപൊടിയാക്കുവാൻ നൂതനമാർഗ്ഗങ്ങൾ അദ്ദേഹം ആരാഞ്ഞുനടക്കുകയായി. നായർസർവ്വീസ്സൊഴൈസറ്റിയേയും അതിന്റെ കീഴിലുള്ള കാര്യോഗങ്ങളേയും തന്റെ വൈരനിശ്ചിതനത്തിനുള്ള ആയുധങ്ങളായി വിനിയോഗിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം നിശ്ചയിച്ചു. സർവ്വീസ്സൊഴൈസറ്റിയുടെ ദുർബലപ്പെട്ടപ്പോൾ കൗൺസിലിന്റെ ഒരു യോഗം ഓഡലയുടെ അടുത്തുതയിൽ വിളിച്ചുകൂട്ടി, ചിരകാലം ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രസിഡൻറും, അതിന്റെ സർവ്വതോമുഖമായ പുരോഗതിക്കും സ്വാധീനബലത്തിനും ശ്രേഷ്ഠനും മേൽക്കൂതനും ആയിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി, സ്വാഭാപ്രായപ്രകടനമാകുന്ന മഹാപരാധത്തിന് ശിക്ഷയെന്നവസ്ഥ മരി-ദിവസത്തിനകം ക്ഷമായാലനം ചെയ്യാത്തപക്ഷം സൊസൈറ്റിയിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ബാറിക്കേടിക്കുവാൻ വേണ്ട നടപടികൾ നടത്തേണ്ടതാണെന്ന് ഒരു പ്രമേയം പാസാക്കി. എന്നാൽ ആ നിശ്ചയത്തെപ്പറ്റിയോ, അതു നദപ്പിൽ വരുത്തുവാനുള്ള പ്രായോഗിക വൈഷമ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയോ, ആവേശബാധിതനും സംഘടനാനിരമങ്ങളുടെ കഴക്കിയ സ്വഭാവത്തെപ്പറ്റി പരിജ്ഞാനമില്ലാത്തയാളും ആയ ആ ക്ഷുഭിതചിന്തൻ അന്ന് ചിന്തിച്ചിരിക്കാനിടയില്ല. മരി-ദിവസങ്ങളല്ല മാസങ്ങൾതന്നെ പലതു കഴിഞ്ഞിട്ടും ചങ്ങനാശേരി പശ്ചാത്താപിക്കുകയോ ക്ഷമായാലനം ചെയ്യുകയോ ഉണ്ടായില്ല. കൗൺസിൽ നിശ്ചയത്തിന്റെ പകർപ്പ് ചങ്ങനാശേരിവീട്ടിലെ മന്ദിരകുട്ടയിൽ അപ്രത്യക്ഷമാകുകയുണ്ടായു. പ്രമേയം നദപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ സൊസൈറ്റി അംഗങ്ങളുടെ പിന്തുണ സമ്പാദിക്കുവാൻ പാലാ മി. മനുജിന

കഴിഞ്ഞില്ല. മി. മന്ദത്തിന്റെ പ്രതികാരമേറ്റു വീണ്ടും റദ്ദ് ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതേയുള്ളൂ. പഴവാതുപ്രസംഗത്തെ പ്രതിഷേധിച്ചു നില്ക്കുകയും പാസാക്കുവാൻ മി. മന്ദം സൊസൈറ്റിയുടെ കീഴിലുള്ള കരയോഗങ്ങൾക്കു വാറോലകളുയച്ചു. സൊസൈറ്ററിയുടെ സുവിചിന്തയിലുള്ളതായി പറയപ്പെടുന്ന ൯൦൦-കരയോഗങ്ങളിൽ കയ്യിച്ചു ചേർന്നതും മാത്രം ഈ ശാസനമനുസരിച്ചു പ്രദമയങ്ങൾ പാസാക്കി. ഏകദേശം അത്രയുംതന്നെ കരയോഗങ്ങൾ മി. മന്ദത്തിന്റെ ദഷപ്രചരണങ്ങളേയും ഭേദിച്ചു നയമേയ്ക്കും പ്രതിഷേധിച്ചും പ്രദമയങ്ങൾ പാസാക്കി.

പൊതുക്കാര്യഭിവിതത്തിൽ ഏകദോഷമൊട്ടു കൂടി പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു വ്യക്തികൾക്ക് ഒരു ഘട്ടത്തിലല്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു ഘട്ടത്തിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസമുണ്ടാകുകയെന്നുള്ളതു കേവലം സ്വാഭാവികമാണ്. തന്മൂലം അവരുടെ പ്രവർത്തനപന്ഥാക്കൾ വഴി തിരിഞ്ഞുപോയി എന്നും വരാം. പക്ഷേ ഉന്നതാശയന്മാരും മഹാമനസ്ക്കരുമായ ജനങ്ങൾ അതുകൊണ്ടു വ്യക്തിവിശേഷമാകുന്ന തീപ്പൊരി ഹൃദയമുൾയിൽ വല്ലതീജ്വലിപ്പിക്കാറില്ല. അതുപോലെതന്നെ നാം ആശയിക്കുന്ന ഒരു വിഗ്രഹം കാലാന്തരത്തിൽ നമുക്കു ആകർഷകമോ, പുഷ്പാർഹമോ അല്ലെന്നതോന്നാം. അങ്ങിനെയുള്ള ഘട്ടങ്ങളിൽ സംസ്കാരമുള്ള ഹൃദയം ഒരിക്കലും വിശേഷത്തിന്റേയോ പ്രതികരണവുമുടേയോ ഇരുപ്പിടമായി രൂപാന്തരപ്പെടാറില്ല. ഒരു കാലത്തു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ജന്മനാൾ തിരുവിതാംകൂറിലേക്കാരോ നായർഗ്രഹങ്ങളിലുടേയോ ഘോഷിക്കണമെന്ന് പ്രസംഗിക്കുകയും പ്രചാരനടത്തുകയും ചെയ്തു മി. മന്ത്രു പത്മനാഭപിള്ള അനന്തിമുരളിയാണു ഭാവയിൽ ആ ചങ്ങനാശേരിയേത്തന്നെ സമുദായമദ്ധ്യത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിക്കുവാനുള്ള ഒരു പ്രക്ഷോഭണവുമായി പൊതുജനരംഗത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടെന്ന് അല്ലകാലങ്ങൾക്കുമുൻപ് ആരെങ്കിലും ദീർഘദൂരം ചെയ്തിരുന്നു എങ്കിൽ അതൊരു ഉന്മാദലക്ഷണമായി മററുള്ളവർ കരുതുമായിരുന്നു. എങ്കിലും അതു സംഭവിക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടേയും തടപാദ നായർസമുദായ തീന്റേറയും സർവ്വതോമുഖമായ ശ്രേയസ്സിനും അഭിവൃദ്ധിക്കും

പരിപൂർണ്ണമായ നിരാനം ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിരന്തരവും ആത്മാർത്ഥവുമായ ശ്രമങ്ങളാണെന്നും, സൊസൈറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപീഠത്തിൽനിന്ന് അല്പകാലത്തേയ്ക്കു ന്യായാധിപ പദത്തിലേയ്ക്കുദ്ദേശം തിരോധാനം ചെയ്തപ്പോൾ ആ സ്ഥാപനം പുരോഗതി മുട്ടി നിശ്ചലമായിപ്പോയെന്നും, ആവർത്തിച്ചു ചുറ്റുകയും പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മി. മന്ദ്രൻ തന്റെ പൂർണ്ണ നേതാവിനെ മറ്റൊരു ശാസനത്തിൽ സമുദായദ്രോഹിയെന്ന മുദ്രയടിച്ചുകൊണ്ടു രാജ്യമൊട്ടു നടത്തിയ പ്രചരണം എത്ര അപമാന്യവും അനാശാസ്യവുമായിരുന്നു എന്നുള്ളതു് ഒരു വാക്കു ഇപ്പോഴും അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരിക്കാനിടയില്ല. കേങ്കാടകവും ഉദ്യോഗജനകവുമായിരുന്ന അന്നത്തേ സാമുദായിക കലാപങ്ങൾക്കും വിദ്വേഷപ്രകടനങ്ങൾക്കും മദ്ധ്യേ സമചിത്തനായോ നിസ്സങ്കുഷബുദ്ധിയോടുകൂടി മുറുപാടും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന സംഭവങ്ങളെ സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിക്കുവാനദ്ദേഹത്തിനു കഴിഞ്ഞിരിക്കയില്ല. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയെ സമുദായത്തിലുന്നതനും പ്രബലനമാക്കിത്തീർത്ത സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയും അതിന്റെ ജനറൽസെക്രട്ടറിയുമല്ല. നേരെറിച്ചു സർവ്വീസ്സൊസൈറ്റിക്കും അതിന്റെ ജനറൽസെക്രട്ടറിക്കും ചങ്ങനാശേരിയോടുള്ള കടുപ്പാടുകൾ നിസ്തീമമാണെന്നു സൊസൈറ്റിപ്പേരുകൾ മി. മന്ദ്രൻ സമ്മതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ സാഹചര്യങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രശസ്തിയിൽ മാലിന്യം തേയ്ക്കുവാനുള്ള മി. മന്ദ്രത്തിന്റെ ശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുകതല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ലായിരുന്നു. വിദ്വേഷബുദ്ധിയോടുകൂടിയ നിരന്തരമായ ദേഷ്പ്രചരണം ഗുരുതരമായ അപരാധബോധത്തിന്റെ ലക്ഷണമാണെന്നു പറയപ്പെടുന്നു. ഇവിടെ അപരാധമെന്നായിരുന്നു എന്നുള്ളതു് ഇപ്പോഴും അജ്ഞാതമായിട്ടുതന്നെയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെയെങ്കിലും അതു പരസ്യമാകാതെ നിവർത്തിയില്ല.

അടിച്ച താഴ്വാരൻ ശ്രമിക്കുന്ന ഒരു റബ്ബർപന്തു പൂവായികും ശക്തിയോടുകൂടി മുക്കളിലേയ്ക്കു കന്നി ഭുന്നതുപോലെ മി. മന്ദ്രത്തിന്റെ പ്രചരണങ്ങൾ ചങ്ങനാശേരിയെ പൊതു

ശാസ്ത്രജീവിതത്തിന്റെ ഉപരിതലത്തിലേയ്ക്കുയർന്നുകൊണ്ടു
ചെയ്തു. മരണാവരം ആ പ്രശസ്തി അദ്ദേഹം വച്ചുസൂക്ഷി
ക്കുകയും ചെയ്തു. എന്നാൽ താലന്നാരംവരം ചങ്ങനാശേ
രിയുടെ ഒരു വ്യതിപാകനം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമുദായിക
പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ സർവ്വവിധമായ ഗുണഫലങ്ങളും ഉപദോ
ശിക്കുന്ന സ്ഥാപനത്തിന്റെ ജനറൽസെക്രട്ടറിയുമായ മി.
മണമായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരിയെ ഏറ്റവും നിശിതമായ രീതി
യിൽ വിമർശിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതെന്നാലോചിക്കുമ്പോൾ “കൃത
ഘൃതം നിന്റെ പേരേന്താണു്!” എന്ന മോദിക്കുവാൻ വല്ല
വരും പ്രേരിതരായിത്തീരുമെന്നിൽ അതിലാശ്ചര്യപ്പെടുവാ
നില്ല.

നിരൂപണങ്ങളും, പ്രതിഷേധങ്ങളും, പ്രകടനങ്ങളും
കൊണ്ടു നിലച്ച് അന്തരീക്ഷം ശാന്തമായപ്പോൾ ചങ്ങനാ
ശേരി തന്റെ പേരിൽ ആരോപിതങ്ങളായിരുന്ന അപരാ
ധങ്ങളെപ്പറ്റി പരസ്യമായ ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവി
പ്പുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. അതിദീർഘവും, ശ്രദ്ധേയവും, അത്യ
ന്തം സെക്കുലറായ ഒരു പ്രമാണമായിരുന്നു അത്. പ്രതി
ഷേധങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം ആ പ്രസ്താവനയിൽ പറഞ്ഞിര
ുന്നതിങ്ങിനെയാണു്. “നായർസമുദായത്തിന്റെ ഒരു വിനീത
സേവകനെന്നല്ലാതെ ഒരു നായകനാണെന്നുള്ള അഭിമാനം
എനിക്കൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ല. സേവകന്റെ നിലയിൽ
നിന്നുതന്നെയും ഞാൻ ഒഴിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞിട്ട് ഇപ്പോൾ മൂന്നു
വർഷത്തിനു മേലായി. എന്നിട്ടും എന്റെ അഭിപ്രായങ്ങളേയും
നേതൃത്വത്തെയും പരസ്യമായി പ്രതിഷേധിക്കേണ്ട ആവശ്യം
ശതകോക്ഷ തോന്നിയതുകൊണ്ടുതന്നെ എനിക്ക് എന്തോ
അനിഷേധ്യമായ പ്രാബല്യം സമുദായത്തിലുണ്ടായിരുന്നതായും,
ഞാൻ പിന്മാറിയതിനു ശേഷവും അതെന്നെ വിട്ടുപിരിയാതെ
പിന്തുടരുന്നതായും, അവർ സമ്മതിക്കുന്നതായിക്കാണുന്നതിൽ
ഞാൻ സന്തോഷിക്കുന്നു. അങ്ങിനെ വല്ല സ്ഥാനവും പരമാർത്ഥ
തിലെനിൽക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അത് ഇന്നത്തെ എന്തുപക്ഷക്കാ
രാരും നരകിയിട്ടുള്ളതല്ലെന്നും, അവരുടെ സകല ക്ഷുദ്രപ്രയോ
ഗങ്ങളേയും അതിലംഘിച്ചു ഞാൻ ചെയ്ത അനവധി വർഷത്തെ
സമുദായസേവനത്തിന്റെ ഫലമായി അപേക്ഷകളാതെ

വന്നുചേർന്നതാണെന്നും, അതിനെ എടുത്തുകൊടുവാൻ അവർ വിചാരിച്ചാൽ സാധ്യമല്ലെന്നും ധരിച്ചുതന്നാൽ കൊള്ളാം”.

ഇതിനശേഷം പുഴവായ്പ്രസംഗത്തിനിടയാക്കിയ സംഭവങ്ങളെയും, അന്നത്തെ യോഗനടപടികളെയും, അവിടെ നടന്ന പ്രസംഗങ്ങളെയും അദ്ദേഹം പ്രസ്താവനയിൽ പരാമർശിക്കുകയും, ആ പശ്ചാത്തലത്തിൽ തന്റെ പ്രസംഗം തുലോം അത്യന്താപേക്ഷിതമായിരുന്നു എന്നു സ്ഥാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നായന്മാർ കൂരന്മാരാണെന്നും, ആരമാർത്ഥതയില്ലാത്തവരാണെന്നും താൻ പ്രസ്താവിച്ചു എന്നു ‘സർവ്വീസ്’ പത്രവും അതിനെത്തുടർന്ന് ‘മലയാളരാജ്യ’വും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയതു പൊളിയാണെന്ന് അദ്ദേഹം വിശദമാക്കി. അനന്തരം നായർസമാജങ്ങളേ സംബന്ധിച്ചും അവശസമുദായങ്ങളോടു നായർസമാജങ്ങളും സമുദായവും അനുവർത്തിക്കുന്ന നയത്തെ സംബന്ധിച്ചും താൻ പ്രകടിപ്പിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളെ വിശദീകരിച്ച് അദ്ദേഹം സാധൂകരിച്ചു. കനകശിയാഗത്തെപ്പറ്റി അദ്ദേഹം പ്രസ്താവിക്കുന്നതിങ്ങിനെയാണ്.

“എന്റെ പ്രസംഗം പ്രതിഷേധിക്കുന്നതിനു നായർ യൂണിയൻമോസ്സലിങ്ക് വച്ച് ഒരു യോഗം കൂടിയതായി പത്രങ്ങളിൽ വായിക്കുകയുണ്ടായി. അതിനെപ്പറ്റി ഔദ്യോഗികമായി അറിവു കിട്ടുന്നതുവരെ പത്രങ്ങളിൽ കണ്ടുമാതിരിയുള്ള ഒരു പ്രമേയം ആ സഭയിൽ പാസാക്കിയതായി വിചാരിക്കുവാൻ എനിക്കു നിവൃത്തിയില്ലായിരുന്നു. ഇത്ര ബുദ്ധിമുട്ടിനുമായും സമ്യമല്ലാത്ത ഭാഷ ഉപയോഗിച്ചുമുള്ള ഒരു പ്രമേയം യോഗന്മാർ ചേർന്നു പാസാക്കുമെന്ന് എനിക്കു വിശ്വസിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. നായർയൂണിയൻമോസ്സലിങ്ക് എന്നതിന് എന്റെ പരിഭ്രമവും ആയിരം രൂപയും ഉപകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ നായർയൂണിയന്റെ ഉടമസ്ഥമായി ഭാവിക്കുന്ന ആളുകൾ ഓരോരുത്തരും അതിനു കൊടുക്കാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തിട്ടുള്ള തുകകളിൽ എത്രമാത്രം കൊടുത്തിട്ടുണ്ടെന്ന് അതിന്റെ റിപ്പോർട്ടു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയാൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കു മനസ്സിലാകുന്നതാണ്. സമുദേശത്തോടു കൂടി

മാനന്താർ ധനവൃന്ദം ചെയ്യുവാൻ സ്ഥാപനം ഇങ്ങിനെ രേഖയാക്കപ്പെട്ടതുകൊണ്ട്, അതിൽ താല്പര്യമുള്ളവർ വഴിപാടായ്ക്കൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ മനസ്സാധുണ്ട്."

വ്യക്തിവിദ്വേഷരഹിതവും കാര്യമാത്രപ്രസക്തവുമായിരുന്നു ഈ പ്രസ്താവനയ്ക്ക് ആദരപൂർവ്വമായ ഒരു സ്വീകരണമെന്നു പൊതുജനമധ്യത്തിൽ ലഭിച്ചത്. മി. മനോ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസ്താവനയിലടങ്ങിയിരുന്ന ചില അപമാനപ്രഭാവങ്ങളെ ചോദ്യം ചെയ്യുവാൻ ഒരുങ്ങട്ടെ എന്നുള്ളതു ശരിതന്നെ. എങ്കിലും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ സത്യസന്ധതയുടേയും, സാമാജികമായ ഭരണരീതിയുടേയും മുൻപിൽ മി. മനോയുടെ ആചാരപണക്കുറവ് നിഷ്പ്രഭങ്ങളായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസ്താവനയെ അടിനന്നിച്ചുകൊണ്ടു പല കത്തുകളും അദ്ദേഹത്തിന് ലഭിച്ചു. അവയിലൊന്നെണ്ണം മാത്രം താഴെപ്പേർക്കു സുപ്രസിദ്ധപിന്തകനും സ്വതന്ത്രചിന്തനുമായിരുന്ന എം. രാമവർമ്മയ്ക്കാണ് ഈ ഘട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയെപ്പറ്റി ഒരു കത്താണത്.

പറവൂർ,

11-12-30.

പ്രിയസുഹൃത്തേ!

തീർത്ഥം, തൊടിയിൽ മുതലായവയെ നിർമ്മാണത്തിന് നിർമ്മാണത്തിൽ ഒരു ബിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ താങ്കൾ ദിവാൻജിയുടെ അനുമതിക്ക് അപേക്ഷിച്ചിട്ടുള്ളതായി ഞാൻ പത്രങ്ങളിൽ വായിച്ചു. അതിലേയ്ക്കു താങ്കൾക്കുനമതി കിട്ടിപ്പോയെന്നോ എന്നും, ഇല്ലെങ്കിൽ കിട്ടുവാനിടയുണ്ടോ എന്നും അറിവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. ഈഴവർക്കും, നായർക്കും തമ്മിൽ ദിവ്യസേന വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അകൽച്ചയെപ്പറ്റി താങ്കൾക്കുള്ളതുപോലെ ഹൃദയവേദന തിരുവിതാംകൂറിലെന്നല്ല, കേരളക്കരയിൽത്തന്നെ ആർക്കും ഉണ്ടാകയില്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം.....ചുറ്റുമുണ്ടായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇടിയും മിന്നലുമൊന്നും ഒട്ടും വകവെക്കാതെ താങ്കൾക്കു സാമുദായമായ പ്രശാന്തമായ ധീരതയോടുകൂടി അനന്തമായി

അധികരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സമോദരങ്ങളുടെ ഉന്നമനരംഗം ലക്ഷ്യമാക്കിയുള്ള മഹോദ്യമങ്ങളിൽ താങ്കൾ മുന്നോട്ടു പോവുക എന്ന ചെറുചെറു എനിക്കു വിശ്വാസമുണ്ട്. ഹൃസ്വദൃഷ്ടി കൂടാതെ ചിലരുടെ പ്രലപനങ്ങൾക്കൊന്നും മനഃശ്യാസ്സഹപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നു താങ്കളെ പിന്തിരിപ്പിക്കുവാൻ കഴിയുകയില്ലെന്ന് എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ട്.

എന്ന്

എം. രാമവർമ്മത്തമ്പാൻ (പ്രെസ്)

നായർസർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ അനന്തരചരിത്രത്തെപ്പറ്റി സംക്ഷിപ്തമായി അല്പം ചിലത്തുകടി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ജീവിതത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു ഘട്ടം ഇവിടെ അവസാനിപ്പിച്ചുകൊള്ളാം.

പ്രായപൂർത്തിയാട്ടുവകാശത്തെ പ്രതികൂലിച്ചു പ്രായപാസാക്കിയ കോട്ടയം നായർസമേളനത്തിനുശേഷം കോന്നിയിലും, കൊല്ലത്തും യഥാക്രമം ൧൧൧൧-ലും, ൧൧൧൨-ലും രാജാ മഹാസമേളനങ്ങൾ നടന്നു. കൊല്ലത്തുവെച്ച് അടുത്ത സമേളനം പോർത്തൂർ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടു. എന്നാൽ ഈ സമേളനം നടക്കുന്നതിനു മുൻപു തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതു ജീവിതത്തിൽ പല പരിവർത്തനങ്ങളും സംഭവിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സമുദായങ്ങൾ തമ്മിലുള്ള വിദ്വേഷപരമായ മത്സരങ്ങളും കലഹങ്ങളുമൂലം രാജ്യത്തിന് അഭിമുഖീകരിക്കേണ്ടിവന്ന ദയേകരമായ വിപത്തുകൾ ചിന്താശീലരായ രാജ്യക്ഷമ കാർമ്മികളെ വ്യാകുലപ്പെടുത്തി. തിരഞ്ഞെടുപ്പു സംബന്ധിച്ചുള്ള നൂതനമായ വ്യവസ്ഥകളും, ഉദ്യോഗനിയമനവട്ടങ്ങളും, ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരവും, സമുദായമത്സരാന്തിനുള്ള മിക്ക കാരണങ്ങളെയും നീക്കംചെയ്യുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. സമുദായമത്സരം വളർത്തി ഉപജീവനമാർഗ്ഗം തേടുന്ന ഭിക്ഷാദാഹികൾക്കുല്ലാതെ വർഗ്ഗീയമായ വിദ്വേഷം പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കാര്യമായ യാതൊരു ഗുണവും ലഭിക്കുവാനില്ലെന്നുള്ള വിശ്വാസം ദിനംപ്രതി വളർന്നുവന്നു. വർഗ്ഗീയമത്സരം, രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ മൗലികപ്രശ്നങ്ങളെ പൊതുജനദൃഷ്ടിയിൽ

നിന്നു മറച്ചുവെക്കുന്നതുകൊണ്ടു പൊതുജനതാല്പര്യങ്ങൾക്കു ഹാനി സംഭവിക്കുന്നതല്ലാതെ ആർക്കും യാതൊരു പുരോഗതിയും ഉണ്ടാകുന്നില്ലെന്നുള്ള കാര്യവും നേതാക്കന്മാർക്കു ബോദ്ധ്യമായി. തിരുവനന്തപുരം സംയുക്തനായർസമ്മേളനത്തിലേ കാർട്ടേഴ്സി മാരിൽ ഒരാളായിരുന്ന മി. ഏ. നാരായണപിള്ള ഈ വീക്ഷണകോടിയിൽ നിന്നുകൊണ്ടു പൊതുജനതാല്പര്യങ്ങൾ വിമർശിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്ത ഒരു ലേഖനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അറസ്റ്റിനും, ശിക്ഷയ്ക്കും കാരണമാക്കി. സംഭവങ്ങളുടെ ഈ നൂതനഗതി ഒരു രാഷ്ട്രീയസംഘടനയ്ക്കു വഴിതെളിച്ചു. കട്ടിപ്പകകളും, മത്സരങ്ങളും തൽക്കാലത്തേയ്ക്കു വിസ്മരിച്ചു, വിവിധസമുദായ നേതാക്കന്മാർ കൂടിയാലോചിച്ച് ഉത്തരവാദിത്തം സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുവാൻ പ്രക്ഷോഭം നടത്തുന്നതിലേയ്ക്കു സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് എന്ന പേരിൽ ഒരു രാഷ്ട്രീയസംഘടന രൂപവൽക്കരിച്ചു. ഗവണ്മെൻറ് ഈ സംഘടനയെ അനുകൂലപൂർവ്വമല്ല വീക്ഷിച്ചത്. സേരേ മറിച്ച് ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതെന്ന സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിനു ഗവണ്മെൻറിനോടു ഏറ്റുമുട്ടേണ്ടതായി വന്നു. ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിനെപ്പറ്റി, ദേശീയവും ജനക്ഷേമകരവുമായ സകല ആശയങ്ങൾക്കും വിരുദ്ധമായി നിന്നുകൊണ്ടു പുരോഗമനപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങളെ എതിർക്കുവാൻ അദ്ദേഹം തലയു മറക്കി മുന്നോട്ടു വന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏകസംഘടന സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയായിരുന്നു. ഈ പരിതഃസ്ഥിതികൾ ചേർന്നുചേർന്നു നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന സമ്മേളനത്തിനു ചില പ്രതിബന്ധങ്ങളുണ്ടാക്കി. തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെൻറിന്റെ രാഷ്ട്രീയനയത്തേയും ജനങ്ങളുടെ ദേശീയാഭിപ്രായങ്ങളേയുംപറ്റി പരാമർശിക്കാതെ നായർസമ്മേളനം നടത്തുന്ന വിഷയത്തിൽ അഭിപ്രായവ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടായി. സ്ഥാപിതതാല്പര്യങ്ങളുള്ള സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിക്ക് അഭിപ്രായം പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ട ധീരതയും സന്നദ്ധതയുമില്ലെങ്കിൽ സമ്മേളനത്തോടനുബന്ധിച്ച് ഒരു രാഷ്ട്രീയയോഗം കൂടുവാൻ അനുവാദം ലഭിക്കണമെന്നു ചേർത്തലയിലെ സ്വാഗതസംഘം ശരിച്ചു. മി. മന്ദത്തിന്റെ പ്രഖ്യാനങ്ങൾക്കും നയോപായങ്ങൾക്കും ചേർത്തലനായന്മാരുടെ ദൃഢനിശ്ചയത്തെ ഇടക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. രാഷ്ട്രീയ

സമ്മേളനം നടത്തുവാനുള്ള സ്വീകരണസംഘത്തിന്റെ നിശ്ചയത്തെ സൊസൈറ്റി പ്രതികൂലിക്കയാണെന്നിൽ ചേർത്തുവെച്ചു നായർസമ്മേളനത്തെ നടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് അവർ ഭീഷണിപ്പെടുത്തി. ഭീഷണി ട്രെയിഡിൽ കാത്ത് കലാശിച്ചു. ചേർത്തുവെച്ച സമ്മേളനം നടത്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്ന് സ്വീകരണസംഘം നിശ്ചയിച്ചു. ൧൧൩-ൽ സമ്മേളനം നടക്കുകയല്ലെന്നുള്ള പരിത്യാഥിതികൾ വന്നുവെന്ന് ഫോറം മി. മന്ദത്തിന്റെ പെരുത്തം ഒന്നെന്ന്. നായർ പ്രാബല്യമില്ലാത്ത മിനച്ചിൽതാലൂക്കിൽ കിടത്തൂർ എന്ന കൂട്ടായ്മയിൽനിന്നും ഒരു ക്ഷണം വരുത്തി മി. മന്ദം ആട്ടപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതായി അക്ഷാട്ട് തിരിച്ചു. അതിനെ ൧൧൩-ൽ ചേർത്തുവെച്ചു ബാധിച്ചു കൊടുത്തിനാശം സൊസൈറ്റി കിടത്തൂർവെച്ചു സമ്മേളനം നടത്തി. മി. കൽക്കട്ടം കമാരപിള്ളയായിരുന്നു യോഗാധ്യക്ഷനായി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്.

ഈ സമ്മേളനം പോലീസ്സെന്ററിന്റെ സംരക്ഷണയിലും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സഹകരണത്തിലുമാണ് കഴിഞ്ഞു കൂടിയത്. അവിടെ നടന്ന ഓരോ പ്രസംഗങ്ങളും നായർസമുദായത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയപ്രമുഖതയെയും, വിശാലവീക്ഷണത്തെയും വിറക്കാക്കുമ്പോഴെന്നവയായിരുന്നു. ഉത്തരവാദിത്തം, പെരുമാറ്റം തുടങ്ങിയ രാഷ്ട്രീയവിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി വേണ്ട പരിജ്ഞാനമില്ലാതിരുന്ന സമ്മേളനാധ്യക്ഷന്റെ പ്രസംഗം നായർസമുദായത്തെ ഇതരമതസ്ഥന്മാരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽ പരിശോധനാപാത്രമാക്കി. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏകരാഷ്ട്രീയസ്ഥാപനമായ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് സംഘടനയെ അവഹേളിക്കുവാൻ 'അഹമമമികയാ' മൂന്നാട്ടു വന്ന അവസരം സവകമാം ഉദ്യോഗസ്ഥികളായ പില നായന്മാരുടെ ഒരു മത്സരം ഗമായിട്ടാണ് ഈ സമ്മേളനത്തെ നിഷ്പക്ഷബലികൾ വീക്ഷിച്ചത്. എതിർഭിപ്രായക്കാരായി അവിടെക്കൂടിയിരുന്ന അല്പപക്ഷത്തെ അപമാനിക്കുവാൻ ലട്ടുമിമാർ പന്തലിൽ ഹാജരായിരുന്നു. അന്നു സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റിയിലെ ഒരംഗവും, നായർസമ്മേളനത്തിലെ ഒരു പ്രതിനിധിയുമായിരുന്ന മി നാരായണക്കുറുപ്പ്, സമ്മേളനാരംഭത്തിൽ

സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിനെപ്പറ്റി സ്വാഗതപ്രസംഗകൻ ചെമ്പ്ല
 ചില പ്രസ്താവനകളെ പ്രതിഷേധിക്കുവാൻ സ്വസ്ഥാനത്തേഴ്
 നേറ്റുനിന്നപ്പോൾ ഫാളിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലായി ശുശ്രൂ
 ഷങ്ങളിൽ വ്യാപൃതരായിരുന്ന വാളൻറിയർസംഘം ഒരു
 യോഗിയിടകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരേ പാഞ്ഞുവന്നു.
 ആ ഘട്ടത്തിൽത്തന്നെ ഫാളിൽ ഏറ്റവും പുറകിലുള്ള ഒരു
 ബെഞ്ചിൽ മൗനമായിരുന്ന സഭാനടപടികൾ വീക്ഷിച്ചുകൊ
 ണ്ടിരുന്ന മി. കെ. കെ. കരുച്ചിപ്പള്ള ചട്ടമ്പിമാരുടെ അനുമത
 യ്ക്കും അസഹനീയമായിത്തീർന്നതുകൊണ്ട് അതു യോഗഭാഗവാ
 ഹികളുടെ ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുത്തുവാൻ അദ്ധ്യക്ഷനെ അഭിസം
 ബോധനം ചെയ്തപ്പോൾ വാളന്റിയർസംഘം അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 നേരെ ഓടിയെത്തു. മി. കരുപ്പ് വീണ്ടും പ്രതിഷേധസ്വഭാവം
 മുഴക്കി. വാളൻറിയർസംഘം ഉടനെ തിരിച്ചു അങ്ങോട്ടോടുക
 യായി. മി. കരുച്ചിപ്പള്ള വീണ്ടും പരാതിപ്പെട്ടു. വാളൻറിയർ
 സംഘം വീണ്ടും ഇങ്ങോട്ടോടിയെത്തു. ഇങ്ങിനെ വാളന്റിയർമാ
 രുടെ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുള്ള പാച്ചിലും, പ്രതിഷേധശബ്ദ
 ങ്ങളും, അസമ്യപ്രലപനങ്ങളും മാനിമാറി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കു
 മ്പോൾ മി. കരുപ്പിനോടു നിശ്ശബ്ദനായി സ്വസ്ഥാനത്തിരിക്കു
 വാൻ അദ്ധ്യക്ഷൻ ആജ്ഞാപിച്ചു. മി. കരുപ്പ് ഒരു പ്രതിനിധി
 എന്ന നിലയിലുള്ള തന്റെ അവകാശങ്ങളെ അദ്ധ്യക്ഷനെ
 അനുമതിപ്പെടുത്തി. കച്ചേരിതലമേൽത്തന്നെ അദ്ധ്യക്ഷൻ തന്റെ അ
 ധികാരം പ്രയോഗിച്ചു. മി. കരുപ്പിനെ അസനസ്ഥനാക്കുമെന്നു
 ഭീഷണിപ്പെടുത്തി. ഇതിനിടയ്ക്ക് എതിർഭിപ്രായക്കാരായി
 അവിടെയെത്തിയവർ നായർയ്ക്കുവക്കന്മാരെ സമീപിച്ചു ചില
 പോലീസുകാർ മറ്റു ഭീഷണികൾ പ്രയോഗിച്ചു. ഈ ബഹള
 ങ്ങളും കഴപ്പുങ്ങളും അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ ഏതാണ്ടു കാൽമ
 ണിത്തൂർനേരത്തേയ്ക്കു സഭാനടപടികൾ നിർത്തിവയ്ക്കേണ്ടതായി
 വന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയമണ്ഡലങ്ങളിലുള്ള സകല
 കഴപ്പുങ്ങളുമവസാനിച്ച് ഉത്തരവാദിഭരണംതന്നെ സ്ഥാപിച്ച്
 അനേകതലമുറകൾ കഴിഞ്ഞാലും തേച്ചുകളയുവാൻ കഴി
 യാത്ത മാലിന്യമാണു സമുദായഗാത്രത്തിൽ ആ സമ്മേളനം
 ചേർത്തത്. തിരുവനന്തപുരത്തേ സംയുക്തസമ്മേളനംമുതൽ

ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിയന്ത്രണത്തിൽനിന്നു വേർപെട്ടതിനു ശേഷമുള്ള ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ചരിത്രം തികച്ചും ആധുനികമായതുകൊണ്ട് ഇതിലധികം ഇവിടെ വിവരിക്കണമെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഉത്ഭവകാലത്തുള്ള ഉന്നതാദർശങ്ങളിൽനിന്നും രാജ്യക്ഷേമകരങ്ങളായ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നും വ്യതിചലിച്ച് ആ സ്ഥാപനം പ്രാചീനമഹിമകളുടെ മങ്ങിയ ഒരു നിഴലെ ന്നപോലെ ഇന്നും ഉപജീവിക്കുന്നുണ്ട്. അതിന്റെ വാർഷിക സമ്മേളനങ്ങൾ യഥാകാലം ഇന്നും നടന്നുവരുന്നുണ്ട്. ഏതിലും, സഞ്ചാരസൗകര്യപ്രക്ഷാഭനം, ക്ഷേത്രപ്രവേശന വാദം തുടങ്ങിയ മഹനീയസംരംഭങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു നാട്ടിനും നാട്ടാർക്കും അഭിമാനകരമായ വല പ്രവർത്തനങ്ങളും നടത്തിയിട്ടുള്ള അന്നത്തെ നായർസർപ്പീസ് സൊസൈറ്റിയുടെ സ്മരണകളല്ല, ഇന്ന് ആ സ്ഥാപനം ഉദാരമതികളായ നായർസമുദായാംഗങ്ങളിൽ ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നത്.

അദ്ധ്യായം ൩൯

ഇൻഡ്യൻ ഭരണപരിഷ്കാരത്തെപ്പറ്റി പര്യാലോചിക്കുവാൻ ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ രണ്ടാമത്തെ വട്ടമേശസമ്മേളനം ലണ്ഡൻ നഗരത്തിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന ഘട്ടത്തിൽ, ഭാരതീയ ദേശീയത്വത്തെ പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ വേണ്ടി, ന്യൂനപക്ഷ താല്പര്യങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുവാനെന്ന വ്യാജേന ഭാരതീയദേശീയത്വത്തിന്റെ പൂർവ്വശത്രുക്കളായിരുന്ന സർ ജാർജ്ജ് ലയഡ്, ലാർഡ് സിഡ്നീ ഹാം, മൈക്കൽ ഡെയർ തുടങ്ങിയുള്ളവർ ഡാക്ടർ അംബഡ്കറെ ഓരോരുത്തരെയും പരാജയപ്പെടുത്തി 'മൈനാറിംഗിംഗ്' എന്ന പേരിൽ ഒരു സംഘം ചേർന്ന്, ന്യൂനപക്ഷങ്ങളുടെ അവകാശവാദങ്ങളെ വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രമാണം തയ്യാറാക്കി, ആ സമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്ന മഹാത്മാഗാന്ധിക്ക് നൽകിയിരുന്നു. പ്രസ്തുത പ്രമാണം സൂക്ഷ്മമായി പരിശോധിച്ചു പഠിച്ച് അഭിപ്രായം പ്രകടിപ്പിക്കണമെന്നും അവർ അദ്ദേഹത്തോടാവശ്യപ്പെടുകയുണ്ടായി. ഭാരതീയദേശീയത്വത്തിന്റെ ഉത്തരവിലാണ് ആ ദേഷിച്ച പ്രമാണമെന്നും, അതു ശസ്ത്രക്രിയ ചെയ്ത തുറന്ന പരിശോധിക്കുവാൻ താൻ വിസമ്മതിക്കുന്നു എന്നും ആത്മഹത്യാശങ്കയോടെ അവിസ്മരണീയമായ തന്റെ വട്ടമേശസമ്മേളനത്തിലെ പ്രസംഗത്തിൽ വികാരമേറിയതായി പ്രസ്താവിച്ചത്. എന്നാൽ ഇൻഡ്യയിലെ ഹിന്ദുസമുദായത്തെ വർഗ്ഗീയമായി വിഭജിക്കുവാനുള്ള ഏതൊരു ശ്രമത്തെയും താനേകനാണെങ്കിൽ കൂടിയും ജീവിതം തന്നെ ബലികൊടുത്തു പ്രതിരോധിക്കുമെന്നും ഗാന്ധിജി തുടൻ പറഞ്ഞു.

വട്ടമേശസമ്മേളനം കഴിഞ്ഞ് ഇൻഡ്യയിൽ തിരിച്ചെത്തിയ ഗാന്ധിജിക്ക് യഥാദാജ്ഞിയിന്റെ തുറന്ന കവാടങ്ങൾ സ്വാഗതമരുളിയതും, അതിനെത്തുടർന്നായ രണ്ടാമത്തെ സഹനസമരവും, അന്നു വൈസ്രായിയായിരുന്ന വെല്ലിംഗ്ടൺ പ്രഭു അതിഭയങ്കരമായ മർദ്ദനംകൊണ്ടു നിയമലംഘനപ്രസ്ഥാനത്തെ അമച്ഛ ചെയ്തതും, ആരും വിസ്മയിച്ചിരിക്കാനിടയില്ല.

വട്ടമേശസമ്മേളനത്തിൽ വെച്ച് സാമുവേലികപ്രസ്താപനങ്ങൾക്ക് ഒരു
 പരിഹാരമാർഗ്ഗം നിർദ്ദേശിക്കുവാൻ ഇൻഡ്യൻ പ്രതിനിധി
 കൾക്കു സാധിക്കാതെ വന്നതും, അന്ന് ഇംഗ്ലണ്ടിലെ പ്രധാന
 മന്ത്രിയായിരുന്ന റാബേഴ്സ് മാക്ഡൊണാൾഡ് ആ വിഷയമേ
 റിയ ചുമതല കയ്യേറ്റതും, അധഃശ്രുതകൾ പ്രത്യേക നിരോ
 മകമണ്ഡലങ്ങൾ അനുവദിച്ചുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം അവസാന
 നിർദ്ദേശങ്ങൾ പുറപ്പെടുവിച്ചതും, ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ സംഭ
 വങ്ങളാണു്. അധഃശ്രുതസമുദായങ്ങളെ ഹിന്ദുമതത്തിൽനിന്നു
 കറ്ററിനിപ്പിച്ചുവാനുള്ള ഗർഹണീയമായ ശ്രമങ്ങളെ തന്റെ
 കരോദ്ധമായ പ്രതിഷേധത്തുസരിച്ചു പ്രതിരോധിക്കുവാൻ ഗാ
 സിജി ജീവാവസാനംവരെ ഉപവസിക്കുന്നതിന്നു നിശ്ചയിച്ചു.
 ഗാസിയുടെ അചഞ്ചലമായ നിശ്ചയം ഭാരതഭൂമിയെ സ്തംഭി
 പ്പിച്ചു. അതിന്റെ മാരകാലികരും മഹാസമുദ്രങ്ങൾ കടന്ന്
 ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കും, അമേരിക്കയിലേയ്ക്കും വ്യാപിച്ചു. ആശ്ചര്യ
 ഭരിതരായിത്തീർന്ന ജനങ്ങൾ അസാധാരണമായ ഈ വെല്ലു
 വിളിയുടെ ആന്തരിക അർത്ഥമെന്തെന്നറിയാതെ അവരെന്ന.
 'ആത്മഹത്യാ'പരമായ ഈ നിശ്ചയത്തെപ്പറ്റി ചില അവി
 ശ്വാസികൾ പൂർണ്ണിക്കാതെയുയിരുന്നില്ല. ഏകിലും ഉപവാസം
 ആരംഭിച്ച് ഒരു വാരം തികയുന്നതിന്നു മുൻപുതന്നെ ആ
 മഹാത്മാവിന്റെ ആയുരാരോഗ്യങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ലോകമൊട്ടു
 ക്കുള്ള ദേവാലയങ്ങളിലെക്കും പ്രാർത്ഥനകളും ഗീതങ്ങളും
 മുഴങ്ങി. ക്ഷേത്രകവാടങ്ങൾ താനേ തുറന്നു.

ഹിമാലയംമുതൽ കന്യാകുമാരിവരെയുള്ള ജനങ്ങൾ ഉല്ല
 ണ്ണാഭിതരായിത്തീർന്നു. ഭാരതത്തിന്റെയെന്നല്ല ലോകത്തിന്റെ
 തന്നെ മുഴുവൻ ശ്രദ്ധയും യുവാദാജയിലിൽ കേന്ദ്രീകൃതമായി.
 ഉണ്ടാകുവാനിടയുള്ള അത്യാഹിതത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തിച്ചപ്പോൾ
 ഭാരതീയർ നടുങ്ങി. പക്ഷെ ഇതൊന്നുംതന്നെ ഗാസിയുടെ
 കാമാഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രശാന്തതയെ ഭഞ്ചിച്ചില്ല. ഉപവാസമാ
 രംഭിച്ച ദിവസങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായിക്കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു.
 യുവാദാജയിൽ ഒരു തപോവാടമായി മാറി. ആ ആത്മഭൂമി
 യിൽനിന്ന് ഒരു നവചൈതന്യം പുറപ്പെട്ടു ഭാരതമൊട്ടുക്കു

വ്യാപിച്ചു. കടിയുണ്ടായ യാഥാസ്ഥിതികത്വവും അനാചാരങ്ങളും ആ ഭിദ്യന്തേന്ദ്രിന്റെ മുമ്പിൽ സൂര്യപ്രകാശത്തിലന്യകാരമെന്നപോലെ മറഞ്ഞുപോയി. ഫൈസവനേതാക്കന്മാർ ഉൽക്കണ്ഠാകലമായി അന്തരീക്ഷം ഉഴറി. യോഗങ്ങളും കാൺ ഫറാൻസുകളും ആരംഭിച്ചു. ഫൈസവനേതാക്കന്മാർ പുനാതിൽ സമ്മേളിച്ചാലോചനകൾ നടത്തി. ബ്രിട്ടീഷ് പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ തീരുമാനമനുസരിച്ചു ലഭിക്കുന്നതിലിടറിസ്ഥാനങ്ങൾ അധികൃതർ നൽകുവാൻ ഹിന്ദുക്കൾ തയ്യാറായി. പ്രാത്യക നിരോധകമണ്ഡലങ്ങൾ തിരസ്കരിച്ചുകൊടുത്തു കൊടുക്കുകയും എഴുതിയുണ്ടാക്കി. ഡാക്ടർ അബ്ബാസ് കാർ പുനാസമ്മേളനത്തിലെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു. പ്രസ്തുത ഉടമ്പടി ഗാന്ധിജിയുടെ അംഗീകാരത്തിന് സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. ഗാന്ധിജിയുടെ അനുമതിക്കുശേഷം ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെന്റും ഈ വ്യവസ്ഥകൾ സ്വീകരിച്ച് ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഗാന്ധിജി ഉപവാസമവസാനിപ്പിച്ചു. ബഹുസഹസ്രാബ്ദങ്ങളായി നിലനിന്നുപോന്ന ജാതിദ്വേഷം പൊടിഞ്ഞു തകർന്നു കൂടുക.

എന്നാൽ യഥാഭാജനിലിലെ കഠിനതപ്പന്ത് ഇൻഡ്യയൊട്ടു ക്കു ഇളക്കിവിട്ട ഉണർവും ചൈതന്യവും ഇവിടെയവസാനിച്ചില്ല. ആ കാരാഗൃഹത്തിന്റെ കവാടങ്ങൾ താനേ തുറന്നു. ഗാന്ധിജി ബന്ധനവിമുക്തനായിത്തീർന്നു. ഒരു കൊടുങ്കാറ്റുപോലെ അദ്ദേഹം ദാരുണമായി ഇളക്കിമറിച്ചു. അദ്ദേഹം ഇൻഡ്യയൊട്ടു ക്കു പശ്ചാതനം ചെയ്തു ൧൦ ലക്ഷം രൂപാ പിരിച്ചെടുത്തു സുപ്രസിദ്ധമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹരിജനപ്രസ്ഥാനമാരംഭിച്ചു. ഹരിജനോദ്ധാരണത്തിന് വേണ്ടി ദാരുണത്തിലെ ബർമുമാരും ബജാജുമാരും അവരുടെ ദാരിച്ച ഭണ്ഡങ്ങളും ഗാന്ധിജിയുടെ അധീനതയിൽ വിട്ടുകൊടുത്തു. ഇൻഡ്യൻ ജനതയുടെ ഹൃദയങ്ങൾ ദേശീയമായ ചിന്തകളുടേയും വികാശങ്ങളുടേയും ആവേശംകൊണ്ടു തുള്ളിക്കളിച്ചു.

ദാരുണമാടുക വ്യാപിച്ചു നൃത്തനമായ ഈ ഉണർവും ചൈതന്യവും കേരളത്തിലേയ്ക്കും വ്യാപിക്കാതിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ അതിത്തോല്പാടനസംരംഭങ്ങളും ക്ഷേത്രപ്രാവശനപാദവും ഹരിജനപ്രസ്ഥാനത്തേക്കാൾ പഴക്കമുള്ളവയാ

ഒന്നു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. എങ്കിലും, ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിലും തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു ഗാന്ധിജിയുടെ ഉപദേശങ്ങളും ആദർശങ്ങളുമാണു മാർഗ്ഗദർശകങ്ങളായി നിന്നിട്ടുള്ളതു്. ഗാന്ധിജിയുടെ ഉപവാസത്തിനുശേഷം സംഘടിതമായ പ്രക്ഷോഭങ്ങളെക്കുറിച്ചു തിരുവിതാംകൂറിലാരംഭിക്കുന്നതിനു മുൻപു മലബാറിൽ മറ്റൊരു സംഭവം നടന്നു. മലബാറിലെ കാൺഗ്രസ്സ് നേതാക്കന്മാരിൽ അഗ്രഗണ്യനായ മി. കേളപ്പന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ ഗുരുവായൂർ ഞ്ഞാണ്ടിപ്പു ക്ഷേത്ര പ്രവേശനസത്യാഗ്രഹമായിരുന്നു ഇതു്. സത്യാഗ്രഹത്തിന്റെ അവസാനരംഗമായി മി. കേളപ്പൻ ഗുരുവായൂർക്ഷേത്രനടുവിലെ സുപ്രസിദ്ധമായ അട്ടേമണിന്റെ ഉപവാസം ഞ്ഞാണ്ടിപ്പു ക്ഷേത്രവാതിലുകൾ ഹരിജനങ്ങൾക്കു തുറന്നുകൊടുക്കുന്നതുവരെ ഉപവാസം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാനാണു മി. കേളപ്പൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതു്. ഭാരതത്തിന്റെ ഹൃദയ മുഴുവൻ ഒരിക്കൽ കൂടി ഗുരുവായൂരിലേയ്ക്കു പതിഞ്ഞു. ഇൻഡ്യയിലെ പ്രശസ്തരായ ഹൈന്ദവനേതാക്കന്മാർ ക്ഷേത്രവാതിലുകൾ ഹരിജനങ്ങൾക്കു തുറന്നുകൊടുക്കണമെന്നു ക്ഷേത്രമുടമസ്ഥനായ സാമൂതിരിയോടഭ്യർത്ഥിച്ചു. പക്ഷേ യാഥാസ്ഥിതികനായ സാമൂതിരി ഇളകിയില്ല. ഉപവാസം കേളപ്പൻ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയി. കേളപ്പനോടു വർദ്ധിച്ച പ്രകടനങ്ങളും പ്രതിഷേധങ്ങളും നടന്നു. പക്ഷേ സാമൂതിരിയുടെ ഹൃദയമലിയുന്ന മട്ടു കണ്ടില്ല. മി. കേളപ്പന്റെ ശരീരസ്ഥിതി അനഭവമെന്നു വർദ്ധിച്ചുവന്ന ഉൽക്കണ്ഠയ്ക്കു കാരണമാക്കി. എങ്കിലും, ക്ഷേത്രഗോപുരവാതിലുകൾ അടയ്ക്കുതന്നെ കിടന്നു. ഒടുവിൽ മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ കർശനമായ ആജ്ഞയനുസരിച്ചു് ഉപവാസം അവസാനിപ്പിക്കുവാൻ മി. കേളപ്പൻ നിർബന്ധിതനായി.

ഗുരുവായൂർക്ഷേത്രത്തിൽ അയിത്തജാതിക്കാരുടെ പരയപ്പെടുന്ന ജനങ്ങൾക്കു പ്രവേശനമനുവദിക്കണമെന്നഭ്യർത്ഥിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഭാരതീയനേതാക്കന്മാരുടെ സന്ദേശങ്ങൾക്കു്, അയൽ രാജ്യങ്ങളായ തിരുവിതാംകൂറിലേയും കൊച്ചിയിലേയും ക്ഷേത്രങ്ങൾ അവർണ്ണയ്ക്കു് ഫഷ് പ്രാപ്യങ്ങളായിരിക്കുന്നിടത്തോളംകാലം ആ വിഷയത്തിൽ തനിക്കു യാതൊന്നും ചെയ്തുവാൻ സാധ്യമല്ലെന്നായിരുന്നു സാമൂതിരി മറുപടി പറയാറുണ്ടായിരുന്നതു്.

തുടവായുർസത്യാഗ്രഹം അത്യഗ്രമായിത്തീർന്നപ്പോൾ മഹാ
 തമാഗന്ധി, സർ ചിമൻലാൽ സെത്തൽവാഡ്, പണ്ഡിറ്റ്
 മാധവ്യ തുടങ്ങിയ നേതാക്കന്മാർ തിരുവിതാംകൂറിലേ ക്ഷേത്ര
 ങ്കൾ അവസ്താക്കായി തുറന്നുകൊടുക്കണമെന്ന മഹാജാജാ തിരു
 മനസ്സിനോട് പേക്ഷിക്കുകയുണ്ടായി. ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോ
 ഭണത്തിന്റെ മാരൊലികൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ അപ്പോഴും
 മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തുടവായുർസത്യാഗ്രഹത്തോടനുബന്ധി
 ുച്ച യോഗങ്ങളും പ്രകടനങ്ങളും തിരുവിതാംകൂറിലും ആരംഭി
 ുച്ചിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിനകത്തും പുറത്തുമുള്ള ശക്തിയേറിയ
 പൊതുജനാഭിപ്രായത്തെ അനാദരിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റിന്റേ
 കഴിഞ്ഞില്ല. അതുകൊണ്ട് ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രശ്നത്തിന്റെ വി
 വിധ വശങ്ങളെപ്പറ്റി കൂലങ്കഷമായ ചൈതന്യം നട്ടതി,
 ആവശ്യമായ സുപാർക്കൾ ചെയ്യുവാൻ ഗവണ്മെന്റ് ഒരു കമ്മി
 റ്റിയെ നിയമിച്ചു. ടിവാൻബുള്ളർ വി. എസ്സ്. സുബ്രഹ്മണ്യസ്വ
 രായിരുന്നു കമ്മിറ്റിയുടെ അധ്യക്ഷൻ. മഹാവ്യവസ്ഥികത്തി
 ലാണു ഗവണ്മെന്റ് ക്ഷേത്രപ്രവേശനക്കമ്മിറ്റിയെ നിയമിച്ച
 കൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവു പുറപ്പെടുവിച്ചത്. അക്കാലത്തു ഫൈ
 കോടതിജഡ്ജിയായിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിയേയും പ്രസ്തുത കമ്മി
 ററിയിലെ അംഗമായി നിയമിച്ചു. മെ. എസ്സ്. കെ. മഹാ
 ദേവയ്യർ, ഉള്ളൂർ എസ്സ്. പരമേശ്വരയ്യർ, പുനഃശ്രീ നീല
 കണ്ഠശർമ്മ, എം. ഗോവിന്ദൻ, ടി. ടി. കേശവസ്വാമി, ടി. കെ.
 വേലുപ്പിള്ള മുതലായവരും കമ്മിറ്റിയിലെ അംഗങ്ങളായി
 രുന്നു. പ്രത്യക്ഷത്തിൽതന്നെ യഥാസ്ഥിതികന്മാർക്കു ഭൂരിപ
 ക്ഷമുണ്ടായിരുന്ന ഈ കമ്മിറ്റിയിൽനിന്നും പുരോഗമനപര
 മായ യാതൊരു നിർദ്ദേശവും ഉണ്ടാകുവാനിടയില്ലെന്ന് അന്നു
 പലരും അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനക്കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ ചങ്ങ
 നാശേരി ഉത്സാഹപൂർവ്വം പങ്കെടുത്തു. ഫൈനവശാസ്യങ്ങളും,
 സ്വത്രികളും, പുരാണങ്ങളും അക്കാലത്തു കൂലങ്കഷമായി അദ്ദേ
 ങ്കം പരിശോധിച്ചു പഠിച്ചു. യഥാസ്ഥിതികചന്തിൽനിന്നു
 വ്യതിചലിക്കുവാൻ വൈമനസ്സുമുള്ള ചിലർ കമ്മിറ്റിയുടെ
 മുൻപാകെ വിസ്തരിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സൂക്ഷ്മ

മായ ചോദ്യങ്ങൾ പലപ്പോഴും അവരെ വിഷമിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. സൂതരിശാസ്ത്രാദികൾ അവർണ്ണക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനം നിരോധിക്കുന്നതായി വാദിച്ച ബ്രാഹ്മണരെക്കൊണ്ട് അതേ ശാസ്ത്രങ്ങളനുസരിച്ചുള്ള ബ്രാഹ്മണ്യം തടയുകില്ലെന്നും അദ്ദേഹം സമ്മതിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി.

മൺ.നർ ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ കുമ്മറ്റി അതിവിപുലമായ ഖാദനപഷണക്കുറുക്കുശേഷം ഒരു റിപ്പോർട്ട് തയ്യാറാക്കി ഗവണ്മെന്റിലേയ്ക്കു സമർപ്പിച്ചു. ചില ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ അവർണ്ണക്കു പ്രവേശനം അനുവദിക്കുകയോ, അല്ലെങ്കിൽ എല്ലാ ക്ഷേത്രങ്ങളിലും ബലിവദ്യവരെ മാത്രം അവരെ പ്രവേശിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യാമെന്നും, ആ പരിഷ്കാരംതന്നെ വൈദികന്മാരുടെ ഒരു പരിഷത്തിന്റെ അനുജനിയോടുകൂടി മാത്രമേ നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ പാടുള്ളൂ എന്നും ആയിരുന്നു കമ്മററി സമർപ്പിച്ച ശുപാർശ. റിപ്പോർട്ടിലെ ഹുപാർക്കളുടെ സംക്ഷിപ്തം. യുക്തിബോധത്തിനും മൂലമായ യാഥാസ്ഥിതികതപത്തിനും ഇടയിൽപ്പെട്ടു കേൾവിച്ചു, യാഥാർത്ഥ്യങ്ങളെ അഭിമുഖീകരിക്കുവാൻ വിസമ്മതിച്ചു, തങ്ങളിൽ നിക്ഷിപ്തമായിരുന്ന ഗൗരവമേറിയ ചുമതലകൾ തരിച്ചു മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലേയും വൈദികപരിഷത്തിനുമുമ്പിലുകയറണം ശുപാർശ റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തു. നൂറുവശങ്ങളോളം വരുന്ന ആ പ്രമാണം ഏറ്റവും ഹൃസ്വവും യാതൊരു പ്രയോജനവും നൽകാത്തതും, ഇമാമുഗലഹതു കവും, അതിന്റെ കർത്താക്കൾക്കുള്ളതായി പറയപ്പെടുന്ന പാണ്ഡിത്യത്തിന്റെ യാതൊരു ലക്ഷണങ്ങളും പ്രകടമാക്കാത്തതും, അനുകമ്പയുടേയോ ഹൃദയവിശാലതയുടേയോ കണിക പോലും തൊട്ടുചെറിയിട്ടില്ലാത്തതുമായ ഒന്നാണെന്ന് ആ റിപ്പോർട്ടിനെ നിരൂപണം ചെയ്തുകൊണ്ടു മി. രാമചന്ദ്രൻ പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. കമ്മററി നിർദ്ദേശിച്ചിട്ടുള്ള പരിഷത്തിൽനിന്ന് “ദൈവം നമ്മെ രക്ഷിക്കട്ടെ.” എന്ന പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം ആ നിരൂപണം ഉപസംഹരിച്ചിട്ടുള്ളത്.

എന്നാൽ അവശതകളനുഭവിക്കുന്ന സമുദായങ്ങൾക്ക് ആശാദിപമായി ഒരു നൂനപക്ഷറിപ്പോർട്ടും ഇതാകാനിച്

സമർപ്പിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയും മി. എം. ഗോവിന്ദൻ മായിരുന്നു ഈ റിപ്പോർട്ടിന്റെ കർത്താവ്. ന്യൂനപക്ഷ റിപ്പോർട്ടിൽ ഭൂരിപക്ഷ റിപ്പോർട്ടിലെ പരിഷ്കരണങ്ങളെക്കുറിച്ച് പ്രസ്താവിച്ചിരിക്കുന്നതിനെക്കുറിച്ചാണ്. “വൈദികന്മാരും വാല്യാന്മാരും, തന്ത്രികളും ആഴ്വാഞ്ചേരി തമ്പ്രാക്കളുമടങ്ങിയ പരിഷ്കരണ ഉപദേശവും അനുകൂലാഭിപ്രായവും അനുസരിച്ച മാത്രമേ ക്ഷേത്രപ്രവേശനശാസ്ത്രത്തിൽ മാറ്റം വരുത്താവൂ എന്നു കമ്മിറ്റി പറയുന്നു. ഇതു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ അധികാരത്തിനു പരിമിതി കല്പിക്കുകയാണ്. മഹാരാജാവു സംസ്ഥാനത്തിലെ രാഷ്ട്രീയമേധാവി മാത്രമല്ല ആത്മീയകാര്യങ്ങളിലും മേധാവിയായതിനാൽ ഇതു തികച്ചും നീതീകരിക്കത്തക്കതല്ലെന്നുകണക്കാക്കേണ്ട അഭിപ്രായം”.

ഇന്നത്തെ അവസ്ഥ വസ്തുതകളും ശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ള ചങ്ങനാശേരിയും ഒന്നല്ലെന്നു ന്യൂനപക്ഷ റിപ്പോർട്ട് കാര്യകാണസഹിതം തെളിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഉപനിഷത്തുകളിൽനിന്നു ചില ഭാഗങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചതിനാലേയും റിപ്പോർട്ട് ഇങ്ങിനെ തുടരുന്നു. “ജാതി എന്നത് ജനനത്തെയല്ല ഗുണത്തെയാണ് ആശ്വാചാക്കിയിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ജാതികൾക്കു തമ്മിൽ ഉച്ചനീചത്വം സാധ്യമല്ല. ജാതി എന്നത് തൊലിയോടോ കെട്ടത്തോടോ, മാംസത്തോടോ, എല്ലിനോടോ, ആത്മാവിനോടോ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നതല്ല. അത് ഒരു നടപടി മാത്രമാകുന്നു.” നിരുപാധികമായി ക്ഷേത്രപ്രവേശനമനുവദിക്കേണ്ടതാണെന്നായിരുന്നു ന്യൂനപക്ഷ റിപ്പോർട്ടിന്റെ ചുരുക്കം.

ഭൂരിപക്ഷ റിപ്പോർട്ടും ന്യൂനപക്ഷ റിപ്പോർട്ടും കൂടാതെ ഭൂരിപക്ഷ റിപ്പോർട്ടിൽ ചേർത്തിട്ടുള്ള അംഗങ്ങൾ അതു കൊണ്ടു തൃപ്തരാകാതെ പ്രത്യേകമായ ഒരോ നോട്ടുകളുംകൂടി എഴുതിച്ചേർത്തിരുന്നു. ഇവയിൽ പലതിനും ഭൂരിപക്ഷ റിപ്പോർട്ടുമായി യാതൊരു സാമ്യവുമില്ല. മെ. എസ്സ്. കെ. മഹാദേവൻ, പുനശ്ശേരി നീലകണ്ഠശർമ്മ എന്നിവർ അവസ്ഥയെ ക്ഷേത്രത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കുന്നതിനെ എതിർക്കുകയും ഏതെങ്കിലും ആവശ്യം അനുകമ്പാർഹമായവയായ പ്രത്യേക റിപ്പോർട്ടുകൾ എഴുതിയിരിക്കുന്നു. മി. ഉള്ളൂർ എസ്സ്. പരമേശ്വരൻ്റെ നോട്ട്

നീതിയുടേയും കരുണയുടേയും പ്രചോദനമനുസരിച്ച് ഏഴുതപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഒന്നാണെങ്കിലും, അദ്ദേഹം നിഷ്പ്രശ്നമായ യാതൊരു ഹുപാർകളും ചെയ്തിട്ടില്ല. മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ളയുടെ പ്രത്യേക നോട്ട് 'ഭാസുരമായ ഒരു കഴപ്പ്'മാണെന്നാണ് അതിനെ വിമർശിച്ച മി. രാമചന്ദ്രൻ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്.

ഇങ്ങിനെ ഏകദേശം അംഗങ്ങളോളംതന്നെ വീക്ഷണകോടികളേയും പ്രതിഫലിപ്പിക്കുന്ന ഒരു റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിച്ചിട്ടു രണ്ടു വർഷം കഴിഞ്ഞതിനുശേഷവും ഗവൺമെന്റിനു ക്ഷേത്രപ്രവേശനകാഴ്ചയിൽ പുരോഗമനപരമായ യാതൊരു നടപടിയും സ്വീകരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അതിലാശ്ചര്യപ്പെടാനൊന്നുമില്ലല്ലോ.

അദ്ധ്യായം ൪൦

മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ ഉപവാസവും, അതിനെത്തുടർന്ന് ഹരിജനോൽക്കാരവിഷയത്തിൽ ഭാരതമൊട്ടുക്കണ്ടായ ഉണർവും, ഉത്ബലതയും കഴിഞ്ഞ അദ്ധ്യായത്തിൽ വിവരിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടല്ലോ! ഈ പ്രബലതയുടെ സൃഷ്ടിപാദമായ ഫലമെന്നവണ്ണമാണു ഹരിജനസേവാസംഘമുത്ഭവിച്ചത്. ഇൻഡ്യയിലെ എറ്റവും വലിയ കോളീശപാമ്പാരിൽ രാജും ഉദാരമതിയും, ഉണമദേശാഭിമാനിയും, സംസ്കാരസമ്പന്നനും ആയ മി. ജി. ഡി. ഖർജുമാണ് ഈ സ്ഥാപനത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷൻ. ഭാരതസേവാസംഘത്തിലെ പ്രമുഖാംഗങ്ങളിലൊരാളായ ശ്രീ. ഐ. വി. താക്കൂർ ഈ സംഘടനയുടെ സിക്രട്ടറിപദം സ്വീകരിച്ചു. രെഖിലഭാരതസംഘടനയെന്ന നിലയിൽ അതിവിപുലമായ ഒരു കാര്യപരിപാടിയോടുകൂടിയാണ് ഈ സ്ഥാപനം അതിന്റെ വിശേഷാത്തമായ പ്രവർത്തനങ്ങളാരംഭിച്ചത്. മഹാത്മാഗാന്ധിജയിൽവിമുക്തനാത്തതിനുശേഷം, അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഴുവൻസമയവും ഹരിജനോൽക്കാരം സഖ്യസിച്ച പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി നീക്കിവച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അത്യുന്മനന സരിച്ച് ഇൻഡ്യയുടെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ഭാരിച്ച സംഖ്യകൾ സംഭാവനയായി നൽകപ്പെട്ടു. ഒരു ഐക്യജാലികന്റെ അജ്ഞാതശക്തിയോടുകൂടി മഹാത്മാഗാന്ധി തന്റെ മന്ത്രദണ്ഡാന്നു മുഴുനീളപ്പോൾ സംഖ്യയില്ലാത്ത മൂലധനത്തോടുകൂടി ഒരു മഹാസ്ഥാപനമുത്ഭവിച്ചു, ശാഖാപശാഖകളായി വളർന്നു, വിസ്തൃതമായ ഭാരതഭൂമിയൊട്ടുക്കു വ്യാപിച്ചു, മർദ്ദിതരും അശരണരുമായ ബഹുലക്ഷം ജനങ്ങൾക്ക് അഭയസ്ഥാനം നൽകി ആശ്വസിപ്പിച്ചു.

പടനാശേരി ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു വിരമിക്കുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കൊച്ചി—തിരുവിതാംകൂർ ശാഖ സംഘടിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. മി. ഈ. സബുചണ്ഡനായിരുന്നു ഈ ശാഖയുടെ ഒന്നാമത്തെ അദ്ധ്യ

ഷൻ. ഒരു കാൺത്രസ്സ് പ്രവർത്തനമായിരുന്ന മി. നീലകണ്ഠൻ സിക്രട്ടറിയായി തിരഞ്ഞെടുത്തു. മി. ഈ. സുബ്രഹ്മണ്യൻ സ്ഥാനമൊഴിഞ്ഞതിനശേഷം ചങ്ങനാശേരി ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കൊച്ചി-തിരുവിതാംകൂർ ശാഖയുടെ ആഭ്യക്ഷം കയ്യേറ്റു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മഹാത്മാ ഗാന്ധി ഹരിജനാഭിമാനം സംബന്ധിച്ച അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തെ പറ്റും ആരംഭിച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവിരോധ അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറും സന്ദർശിച്ചു. അതിനുമുമ്പു രണ്ടു പ്രാവശ്യം ഗാന്ധിജി തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നൊക്കെ അദ്ദേഹം ഈ രാജ്യത്ത് ഒരു ഗവണ്മെന്റിനായിട്ടാണു സിക്രട്ടറിയായി സർക്കാരിൽപ്പെട്ടത്. എന്നാൽ അല്പകാലം മുമ്പു നടന്ന സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിനേറും നിയമലംഘനപ്രസ്ഥാനത്തിനേറും നായകനായിരുന്ന ഈ വിപ്ലവകാരിയെ അന്നൊരിക്കലുമായി സിക്രട്ടറിയായി നിയമിക്കാൻ ഗവണ്മെന്റ് ആഗ്രഹിച്ചില്ല. എന്നു മാത്രമല്ല, ഗാന്ധിജിയെ സിക്രട്ടറിയായി സർക്കാരിൽ പൊതുജനങ്ങൾ ഏല്പാൻ ചെയ്തിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി പാർട്ടിയായി സന്ധിക്കുവാൻ പോലും സർക്കാർ ആഗ്രഹിച്ചില്ല. പക്ഷെ ലോകാരോധനായ ആ അതിമാനഷന്റെ സർക്കാരിനും സിക്രട്ടറിയായി വേണ്ടിയുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ യാതൊരു ലോപവും കൂടാതെ പൊതുജനങ്ങൾ ചെയ്തിരുന്നു. ജീവാവസാനം വരെ ഉപവസിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതിനശേഷം ഭാരത ഭൂമിയുടെ ഒട്ടുമാത്ര ഭാഗമായും കൊണ്ടു പുനർജീവിച്ചു ആ പുണ്യസ്തോകനെ ഓർമ്മപ്പെടുത്തി കാണുവാനും അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗങ്ങൾ കേൾക്കുവാനും, അദ്ദേഹം സഞ്ചരിച്ച വഴികളിലും, വിശ്രമിച്ച സ്ഥലങ്ങളിലും തിങ്ങിക്കൂടിയ ജനങ്ങൾക്കു കയ്യും കണക്കുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗവണ്മെന്റിന്റെ പ്രാതികൂല്യം ബഹുജനങ്ങളുടെ ഉത്സാഹപ്രസരത്തെ ശതമാനം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയാണു ചെയ്തത്.

ചങ്ങനാശേരി ഗാന്ധിജിയെ ഷോർട്ട്ലിസ്റ്റ് ചെയ്ത സിക്രട്ടറിയായി തിരുവിതാംകൂറിലെ അദ്ദേഹത്തിനു സ്വാഗതമരുളി. കൊച്ചിയിലും തിരുവിതാംകൂറിലുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഞ്ചാരം സംബന്ധിച്ച് എല്ലാ ഏല്പാടുകളും ചങ്ങനാശേരിയുടെ

മേൽനോട്ടത്തിലാണ് നിർവ്വഹിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഗാന്ധിജി പശ്ചിമമധ്യസാനിറ്റേഷൻ, തിരുവിതാംകൂർ അതൃത്തി വിഭാഗത്തിൽ പെട്ട ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തോടൊന്നിച്ച് സഞ്ചരിക്കുകയും ചെയ്തു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഗണ്യമായ തുകകൾ സംഭാവന നൽകുകയുണ്ടായി. ഈ സഞ്ചാരത്തിൽ ആകസ്മികമായുണ്ടായ ഒരു ചെറിയ സംഭവത്തിന്റെ സ്മരണ മരണപശ്ചാത്താപ ചങ്ങനാശേരിയെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശേരി ഗാന്ധിജിയുടേതായിട്ട് ഒരു കാനിസ് സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ യാത്രാമികമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഒരു വിരൽ കാനിന്റെ അടുത്തുപെട്ട വാതിലിനിടയിൽപ്പെട്ടു മുറിഞ്ഞു. അതു കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്ന ഗാന്ധിജി ഉടൻതന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സാമ്പി തുറന്ന് അപകടങ്ങളുണ്ടായാൽ പ്രഥമശുശ്രൂഷ നൽകുവാൻ അതിലെപ്പോഴും കൊണ്ടുനടക്കാവുന്ന ഉപകരണങ്ങളിൽനിന്നു പണത്തിയും ശീലയുമെടുത്തു സ്വന്തം കൈകൾ കൊണ്ടുതന്നെ വിട്രോയനായ ഒരു മിഷഗവർണ്ണറുടെ സാധകത്തോടു കൂടി ആ മുറിവു വച്ചുകെട്ടി രക്തഗതി നിലപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. ഗാന്ധിജിയുടെ സംഭവത്തോടൊന്നിച്ച് സഞ്ചരിച്ചിരുന്ന സമയമായ ഒരു പത്രാലയകൻ ആ രംഗം തന്റെ ക്യാമറയിൽ പ്രതിബിംബിപ്പിച്ചു. ആ പ്രതിച്ഛായയുടെ ഒരു പകർപ്പ് ചങ്ങനാശേരി വീട്ടിലെ സന്ദർശകരിൽ അതിപ്രധാനമായ ഒരു സ്ഥലത്ത് ഇപ്പോഴും സൂക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മഹാത്മാഗാന്ധിയെ അതിഥിയായി സ്വീകരിക്കുവാൻ വേണ്ട ഒരുമാർഗ്ഗവും സന്തതസ്സം തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റിനുണ്ടായില്ലെങ്കിലും അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂറിന്റെ അതൃത്തിയിൽ പ്രാവശിച്ച ദിവസം, പൊതുജനതയ്ക്കൊക്കെ സംരക്ഷിക്കപ്പെടുവരുന്ന സൗകര്യം, കളങ്ങളും മുതലായ പൊതുസ്ഥാപനങ്ങളിൽ എല്ലാ ജാതിമതസ്ഥന്മാർക്കും പ്രാവശ്യമനുവദിക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായി ഗവണ്മെന്റ് ഒരു കമ്യൂണിക്കേഷൻ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി.

മഹാത്മാഗാന്ധി ഭക്ഷണഭാരതപശ്ചാത്താപ കഴിഞ്ഞു മടങ്ങിയതിനാൽ ഹരിജനസമാജനത്തിന്റെ കൊല്ലം—തിരുവിതാംകൂർ ശാഖയുടെ സിക്രട്ടറിയായി മി. ജി. രാമച

നൂറനെ നിയമിച്ചു. മി. ജി. രാമചന്ദ്രന്റെ നിരന്തരമായ ശ്രമഫലമായി മലബാർകൂടി കൊച്ചി-തിരുവിതാംകൂർ ശാഖയോടു ബന്ധിക്കുകയും അങ്ങിനെ കേരളഹരിജനസേവാസംഘം എന്ന പേരിൽ ഒരു പ്രാദേശികസംഘടന ഉത്ഭവിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ധ്യക്ഷനും സിക്രട്ടറിയുമെന്ന നിലയിൽ ചങ്ങനാശേരിയും മി. രാമചന്ദ്രനും ചെയ്ത അക്ഷീണമായ സേവനങ്ങളുടെ ഫലമായി ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കേരളശാഖ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടുകയും അധഃക്രമോദ്ധാരണം സംബന്ധിച്ച് അതിവിപുലമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ കേരളമൊട്ടുക്കാരംഭിക്കുകയും ചെയ്തു. പൂർവ്വ പ്രവർത്തനകേന്ദ്രങ്ങൾ കേരളത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട അതിത്തോല്പാദനപരമായും സഞ്ചാരസൗകര്യപ്രാധാന്യത്താലും അതിതീവ്രമായ ശ്രമങ്ങൾ നടന്നിട്ടുള്ള തിരുവിതാംകൂറിൽ ഹരിജനോദ്ധാരണസംരംഭങ്ങൾക്കു തികച്ചും അനുകൂലമായ ഒരു പശ്ചാത്തലമാണുണ്ടായിരുന്നത്. മലബാറിലും തിരുവിതാംകൂറിലും കൊച്ചിയിലും സർവ്വഹിന്ദുക്കൾ അനേക തലമുറകളായി തങ്ങളേക്കാൾ ഭാഗ്യമീനരായ സമോദങ്ങളോടനുവർത്തിച്ചുവന്നിരുന്ന നിഷ്ഠരമായ നന്മയെ സംബന്ധിച്ച് അവരോദ്ധോധ്യപ്പെടുത്തി മാനസാന്തരപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനാലികൾ ഹരിജനസേവാസംഘം ഉത്ഭവിതമായി ആരംഭിച്ചു. അതോടുകൂടിത്തന്നെ ഹരിജനങ്ങളിൽ ആത്മാഭിമാനവും, സാമൂഹ്യശീലവും ഉല്പാദിപ്പിക്കുന്നതിനും, അവരുടെ ജീവിതരീതി ഉയർത്തുന്നതിനും വേണ്ട പ്രയത്നങ്ങളും നിരന്തരമായിത്തുടർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഹരിജനങ്ങളുടെ വിദ്യാഭ്യാസപരമായ അഭ്യുന്നതിക്കു വേണ്ടിയാണു ഹരിജനസേവാസംഘം അവരുടെ കുഴിവും ശക്തിയും ഏറിയകൂറും വിനിയോഗിച്ചത്. ഹരിജനബാലന്മാർക്കും, ബാലികമാർക്കും അക്ഷരാഭ്യാസം ചെയ്യുന്നതിൽ അഭിരുചി വർദ്ധിക്കുന്നതിനായി അനേകം പാഠശാലകൾ രാജ്യമൊട്ടുക്കു സ്ഥാപിച്ചു. തിരുവനന്തപുരം, എറണാകുളം, തൃശ്ശൂർ, പാലക്കാട് തുടങ്ങിയ സ്ഥലങ്ങളിൽ കാളേളകുളിലും മൈസൂരുകുളിലും വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്യുന്ന ഹരിജനബാലന്മാരുടെ സുഖമനുഭവങ്ങൾക്കു വേണ്ടി സംഘത്തിന്റെ

ആദ്യകൃതിയിൽ സൗജന്യമായി വിദ്യാർത്ഥികൾക്കു നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ലേബറിൽ റെറ്റാലുള്ള ഹരിജനബാലികമാർക്കു വേണ്ടി ഒരു ബാലികാസനമെടുത്തു. ഹരിജനവർഗ്ഗത്തിൽ ഏറ്റവും പിന്നോക്കം നിൽക്കുന്ന കാണിക്കാരെ ഉദ്ധരിക്കുവാൻ വേണ്ടി കേരളത്തിൽനിന്നും നെടുമങ്ങാട്ടു വിത്തു എന്ന ഗ്രാമത്തിൽ സാമന്തിന്റെ ശ്രമഫലമായി ഒരു ശാലയും സ്ഥാപിച്ചു. അതിലേയ്ക്കു വശ്യമുള്ള കെട്ടിടങ്ങളും ഫലപ്രസാദമായ പാത്തകൾ പ്രിയം ചങ്ങനാശരി സ്വന്തം സ്ഥലത്തുനിന്നു വിട്ടുകൊടുത്തതിനാലാണെന്നു അതിന്റെ ഉദ്ദേശം. നടുത്തിപ്പിലേക്കു വശ്യമുള്ള ചിലവിൽ മുന്നിൽക്കൂട്ടിയ വാലികൾക്കും വെച്ചു. മിസസ് ചങ്ങനാശരി പാലക്കാട് പള്ളിയിൽ ഇപ്പോൾ പ്രസ്തുത ചിലവുകൾ നിർമ്മിച്ചു വരുന്നു. ആശ്രമത്തോടു ചേർന്നു ഒരു നെൽത്തോടും പ്രാഥമിക വിദ്യാലയവും നടത്തിവരുന്നുണ്ട്. നാഗരികതയ്ക്കായി ഇക്കാര്യങ്ങൾക്കുപോലും ഇപ്പോൾ എത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന നിബിഡമായ വനാന്തരങ്ങളിൽ കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന കാണിക്കാരായ എട്ടു പത്തു ബാലന്മാർ ആശ്രമത്തിൽ സ്ഥിരമായിത്താമസിച്ചുവരുന്നു. മനുഷ്യാവാസമില്ലാത്ത മലകളിലും വനാന്തരങ്ങളിലും കാട്ടുകൾക്കുള്ളപ്പോൾ കഴിഞ്ഞുകൂടിയിരുന്ന ബാലന്മാരെ ചങ്ങനാശരിയെന്ന ആ സ്ഥലങ്ങളിൽ കാണുകയായി സഞ്ചരിച്ചു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോകുകയാണത്രെ ചെയ്യുന്നത്. ആശ്രമത്തിന്റെ ഉൽപ്പാദനത്തിനായി മറ്റൊരു മറ്റൊരു ആ സ്ഥാപനത്തെ മുക്കുകയും പ്രശസ്തിപ്പെടുകയും ഹരിജനപത്രത്തിൽ ഒരു ലേഖനം പ്രസിദ്ധം ചെയ്യുകയുണ്ടായി.

ചങ്ങനാശരി ശൈശവം മുതൽക്കുതന്നെ അവസരമുണ്ടാക്കിയ ആവകാശങ്ങൾക്കു വേണ്ടി വാടിക്കൂടും മറ്റും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്ന ദേഹമാണ്. ഒരു വിദ്യാർത്ഥിയെന്ന നിലയിൽ സഹപാഠികളുടേയും അദ്ധ്യാപകന്മാരുടേയും യാഥാസ്ഥിതികതയെ പ്രതിഷേധിച്ച് ഒരു വിപ്ലവകാരിയെന്നുള്ള പേർ അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചു. സാധാരണ കണ്ടുകഴിഞ്ഞു. മാധ്യമം നടന്ന ചാനൽവെട്ടിയിലാണ് ഒരു പൊതു

കാരുണ്യപ്രസക്തനായി അദ്ദേഹം ആദ്യമായി രംഗപ്രവേശം ചെയ്തു. മാർഗ്ഗ-ൽ നടന്ന പൂജയുടെ വാളിയിൽ അദ്ദേഹം വാമിച്ച പ്രശ്നസമീപമാണ്. ഈ ഗുണമേന്മയ്ക്ക് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ആദ്യമൊരു സഭയുടെ ഡോപകനും അദ്ദേഹം ക്ഷണമെന്ന നിലയിൽ അവസേദനം ചെയ്തുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം പലതും പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേയതിലെ പരമ്പര ക്ഷണമുണ്ടെന്ന് ഡോപകനും മറ്റേവരും അറിയുന്നതാണ്. ടി. കെ. മാധവന്റെ സഞ്ചാരപാതയ്ക്കു പ്രത്യേകമായൊരു വഴിയിൽ ഗുണമേന്മയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിസ്സഹായ സമ്പന്നതയും പരക്കെ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. മറ്റൊരുതരത്തിൽ നിന്നും വിരമിച്ചു വീര്യം വരുന്ന പന്തിയെഴുപതു വർഷപ്രായക്കാരനായ കടമ്പ ജീവിതത്തിന്റെ ഏതാനും മാറ്റത്തിൽ വാമിച്ച പൊതുവെ അദ്ദേഹം നിസ്സഹായതയോടെ പലതരം പൂജാധികാരം ഉൾപ്പെടെയെല്ലാം വീര്യം ഹരിജനസമാജനപ്രവർത്തനങ്ങളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം തിരിച്ചുവന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏറ്റവും ഉന്നതവും, സുഹൃദ്വർദ്ധനയും, അക്ഷീണ പരിശ്രമവും ആയ ഹരിജനസേവകർ അദ്ദേഹംതന്നെയാകുന്നു എന്ന നിസ്തർക്കം പറയാം.

സാമ്പത്തികവും വിദ്യാഭ്യാസപരമായും പ്രവർത്തനങ്ങൾ കൊണ്ടു മാത്രം ഹരിജനസമാജനം പരിപൂർണ്ണമായി നിർമ്മിക്കപ്പെട്ടവർ സാധ്യമല്ലെന്നുള്ള കാര്യം മറ്റു ഹരിജനതലി ഏകദേശം അറിയപ്പെടുന്ന ഹരിജനസേവാസംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും വ്യക്തമായി അറിയാമായിരുന്നു. ഹരിജനതലിൽ സാമൂഹികസമത്വം ഡോപിക്കുവാനും, അനാഥന്മാരുടെ ആശ്വാസിക്കുവാനും ഉള്ള ഏകദേശ അത്യാവശ്യകതയായ മാർഗ്ഗം കേന്ദ്രപ്രവേശനം വകാശം ഡോപിക്കുകയെന്നുള്ളതാണെന്ന് അവർക്കു ബോധ്യമായിരുന്നു. മി. കേളപ്പന്റെ ഉപവാസത്തിനുമേൽ കേന്ദ്രപ്രവേശനത്തിനുള്ള പ്രതിബന്ധങ്ങളെ നീക്കം ചെയ്യുവാനുള്ള മിഥുനീയമന്ത്രിമാരുടെ ശ്രമങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. എങ്കിലും, അവയൊക്കെ നിഷ്പ്രഭങ്ങളായതുമുണ്ടു. തിരുവിതാംകൂറിൽ അതിനാലാണെന്ന് അവസാനിപ്പിക്കുവാനുള്ള ഒരു ഓർഡർ നിർമ്മാണത്തിൽ ഹരിജനസമാജനം പരിപൂർണ്ണമായി പരിപൂർണ്ണമായി

അന്നു മതി ആവശ്യപ്പെട്ടു. പ്രസ്തുത ബില്ലിന്റെ വ്യാഖ്യാനത്തിൽനിന്നു ക്ഷേത്രങ്ങളെ ദൈവകോശമെന്നു മനസ്സിലാക്കുമ്പോൾ അന്നുവരും നൽകുന്നതാണെന്നു വളരെകുറച്ചു ഓർത്തോതിന്റെ ശേഷം ചങ്ങനാശേരിയെ മറുപടി കിട്ടി. ഇങ്ങിനെ ഉപോജനപ്രസ്തുതമാക്കിയ സംഭവങ്ങൾ ചങ്ങനാശേരി മുൻപു കണ്ടതല്ല. ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രശ്നം ഔദ്യോഗികമായിട്ടു തീർത്തുപോകാതിരിക്കുവാൻ ദൈവസമുദായം ഉപോജനങ്ങളെ ഹരിജനസേവാ സംഘം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നു.

മറ്റൊരു ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായിട്ട് സന്ധിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി വയലിലെ ചോല കേരളത്തിൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനസംബന്ധമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉടൻ തുടങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആവശ്യകതയനുസരിച്ചു കൊണ്ടു് ചെമ്പ്രമുക്ക് മി. ടി. രാമചന്ദ്രൻ കേന്ദ്രമായിത്തീർന്നു. ആലോചനയ്ക്കു കീഴിൽ ചങ്ങനാശേരി മെ. രാമചന്ദ്രൻ ഏ. ഗോവിന്ദൻ എന്നിവരായ കേരളത്തെ പ്രതിനിധീകരിക്കുവാൻ കേന്ദ്രമായിത്തീർന്നു സന്നിഹിതരായിത്തന്നു്. കേരളത്തിലേ പ്രതിനിധികളുടെ നിർബന്ധപൂർവ്വമായ അപേക്ഷയെ ആദരിച്ചു മി. രാമചന്ദ്രന്റെ പ്രായം മില ദേശാതികളോടു കൂടിക്കേന്ദ്രമായിത്തീർന്നു. അതിനുശേഷം പ്രസ്തുത പ്രമേയം ഗാന്ധിജിയുടെ അനുമതിക്കു സമർപ്പിക്കുവാൻ മി. രാമചന്ദ്രൻ നിയമിക്കുന്നതിന്നു ഗാന്ധിജി കേരളത്തിലെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ അനുമതിക്കയും അനുമതിക്കയും ചെയ്തു.

സമാധിയിൽനിന്നും മടങ്ങുന്നവരി ചങ്ങനാശേരി ഇൻഡ്യയിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലൊന്നായ ബറോഡാ സന്ദർശിച്ചു. പരിഷ്കാരശേഷം ഹരിജനോപാധാനതപ്തരും ആയിരുന്ന പരമേശ്വരൻ ഗോപാൽ മഹാരാജാവു ഗാന്ധിജിയുടെ ഉപദേശപ്രകാരം ബറോഡായിലുള്ള സർക്കാർക്ഷേത്രങ്ങളെല്ലാം ഹരിജനങ്ങൾക്കു തുറന്നുകൊടുക്കുകയുണ്ടായി. അവിടെത്തന്നെ സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ടുകണ്ടു മനസ്സിലാക്കുവാനാണു ചങ്ങനാശേരി ബറോഡാ സന്ദർശിച്ചതു്. ബറോഡാഗവൺമെന്റു ചങ്ങനാശേരിയെ സന്ദർശനത്തിനായി സ്വീകരിച്ച ബഹുമാനിച്ചു. ഗോപാൽവർമ്മൻ ഗവൺമെന്റു വിദ്യാഭ്യാസപരമായും മറ്റും ഹരിജനങ്ങൾക്കു നൽകിയിട്ടുള്ള സൗകര്യങ്ങളേയും

സമകരണങ്ങളേയും ചങ്ങനാശേരി നേരിട്ട കണ്ട മനസ്സിലാക്കി, തിരുമനസ്സിലെ പരിഷ്കൃതശയങ്ങളേക്കും ഉല്പത്തിസ്തോത്രത്തിനും അനുരൂപമായി ഖരോഡായിലെ സവണ്ണം അവണ്ണവും പുരോഗമിച്ചിരുന്നില്ലെന്നാണു ചങ്ങനാശേരിയുടെ തോന്നിയത്. മഹാശാഖാ സപതം പരിചാരകന്മാരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പോലും ഹരിജനങ്ങളെ നിമിച്ഛിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും ഖരോഡയിലെ ജനങ്ങൾക്ക് അവരുടെ സന്താനങ്ങളെ ഹരിജനബാലന്മാരോടൊപ്പം സഹവിദ്യാഭ്യാസം വെട്ടിക്കുറുത്തുപോലും സമ്മതമുണ്ടായിരുന്നില്ല. അവിടത്തെ സർക്കാർക്ഷേത്രങ്ങളിലെല്ലാം ഹരിജനങ്ങൾക്കു പ്രവേശനമനുവദിച്ചിരുന്നു എങ്കിലും ഹരിജനങ്ങൾ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ച സാധാരണയായി ആരാധനാകർമ്മങ്ങൾ നടത്താറുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഖരോഡയിൽനിന്നും മന്യൂരിമോഗബാധിതനായിട്ടാണ് ചങ്ങനാശേരി തിരുവനന്തപുരത്തു മടങ്ങിയെത്തിയത്. അതുകൊണ്ടു ദീർഘകാലം അദ്ദേഹത്തിനു വിശ്രമം തേടേണ്ടിവന്നു.

കേന്ദ്രസമിതി അംഗീകരിച്ച പ്രമേയമാസരിച്ചു മഥമ മീനത്തിൽ ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കോളശാഖ തിരുവനന്തപുരത്തു സമ്മേളിച്ച ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭം ഉൾക്കൊള്ളിയതായും അറിയിച്ചു, ചങ്ങനാശേരി അല്പകുഴപ്പത്തോടെ മെ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ കെ. ജി. കരുണകൃഷ്ണപിള്ള എന്നിവർ സിക്രട്ടറിമാരായും ഒരു പ്രത്യേക കമ്മിറ്റി സമയപ്പെടുത്തിയും വിശദമായ ഒരു കാര്യപരിപാടി നിർമ്മിച്ചു പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി ഉൾക്കൊള്ളിയതായ പ്രവർത്തനങ്ങളായും അറിയിച്ചു. മീനം റെ-ഓ-റേ കോളത്തിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട എല്ലാ കേന്ദ്രങ്ങളിലും ക്ഷേത്രപ്രവേശനം സംബന്ധിച്ച പ്രശ്നം നടത്തുവാൻ ഓരോ പ്രദേശത്തും ജനാധിപത്യങ്ങളെക്കുറിച്ചും ജാഥാകൾ സംഘടിപ്പിക്കണമെന്നും, ആയിരുന്നു കാര്യപരിപാടിയിലെ നിശ്ചയം. ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ ആഫ്ഫനത്തിനു പ്രോത്സാഹനമായ ഒരു സമീകരണമാണു പൊതുജനമധ്യത്തിൽ നിന്നു ലഭിച്ചത്. കോളമൊട്ടുക്കു യോഗങ്ങൾ നടന്നു. കൊച്ചിയിലും മലബാറിലും ജാഥാകൾ നിർബാധം സഞ്ചരിച്ചു പ്രവർത്തനം നടത്തി. എന്നാൽ തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റു മാത്രം

ജാഥാകൾ സാധിച്ചിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനം നടത്തുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളെ തടയുകയാണു ചെയ്തത്. ജനപക്ഷത്തുനിന്ന് ഈ നിരോധനത്തെപ്പറ്റി കഠിനമായ പ്രതിഷേധശബ്ദങ്ങൾ പുറപ്പെട്ടു. ഒടുവിൽ സാമുവൽ യാദവ് മില വ്യവസ്ഥകളിന്മേൽ ഗവണ്മെൻറ നിരോധനാജ്ഞ പിൻവലിച്ചു. കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾ നടത്തിയ ഒരു പ്രതിനിധിസംഘം കേരളമൊട്ടുക്കു ചുറ്റി സഞ്ചരിച്ച് അനേകം മഹാത്മാക്കൾ വിളിച്ചുകൂട്ടി പ്രസംഗിക്കുകയും പ്രചരണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. രാജാ യോഗത്തിലും ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രദമായ ഐക്യമണ്ഡ്യം പാസാക്കി. ഹരിജനസംവാദസംഘപ്രവർത്തനങ്ങൾ കൂട്ടായ്മയോടൊത്ത് സഞ്ചരിച്ചു ക്ഷേത്രപ്രവേശന സമ്മതപത്രങ്ങളിൽ സമ്പർക്കമുണ്ടാക്കുകയും ശേഖരിച്ചു. ഇങ്ങനെ ശേഖരിക്കപ്പെട്ട പേപ്പറുകളുടെ സംഖ്യ അറുപത്തിയഞ്ചെന്നു എന്ന പാദശാൽ കമ്മിറ്റിയുടെ പ്രവർത്തനവൈപുല്യം ഏകദേശം വിശദമാകുമല്ലോ!

ഇതിനാൽ ൧൧-൧൧-൧൯൨൦-ാം തീയതികളിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ച് രെവിലാകാള ക്ഷേത്രപ്രവേശനസമ്മേളനം വിജയകരമായി നടത്തി. ബ്രിട്ടീഷ് സർവ്വീസിലെ അത്യുന്നതനായ രാജ്യാഗസ്തമെൻറ പത്നിയും, ഭാരതസ്ത്രീകളുടെ ഭാവനാലയങ്ങളുടെ പ്രതിബിംബവും, ഗാന്ധിജിയുടെ ഒരു വത്സലശിഷ്യയുമായ ശ്രീമതി രാമേശ്വരിനെമ്മ് വാങ്ങ് ഈ സമ്മേളനത്തിലാദ്യക്ഷണം വന്നിരുന്നു. മെ. കേളപ്പൻ, മജിർ പരമേശ്വരൻ, എസ്റ്റേക്കട്ട വലിയരാജാ, മജിർ ഗോവിന്ദപ്പിള്ള തുടങ്ങിയ അനേകം ജനപ്രമാണികൾ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പങ്കെടുത്തു. ക്ഷേത്രപ്രവേശനം അനുവദിക്കണമെന്നു കൊള്ളിയടിയും തിരുവിതാംകൂറിലേയും മറ്റാ രാജാക്കന്മാരോടും ഇതര ക്ഷേത്രാധികാരികളോടും അപേക്ഷിക്കുന്ന പ്രമേയത്തിനു പുറമെ, ഈ വിഷയം സംബന്ധിച്ച തിരുവിതാംകൂർ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽ നിവേദനങ്ങൾ സമർപ്പിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി, മെ. മജിർ, അനന്തറാവു, എം. ഗോവിന്ദൻ, എസ്റ്റേക്കട്ട വലിയരാജാ, രാമചന്ദ്രൻ ശ്രീമതി ദേവകീഅമ്മർജ്ജനം, എന്നിവടങ്ങിയ ഒരു ഡപ്യൂട്ടേഷനെ നിയമിച്ചുകൊണ്ടുള്ള നിശ്ചയവും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ പാസാക്കി. അനന്തരം ശ്രീമതി രാമേശ്വരിനെമ്മ്

തിരുവിതാംകൂറോട്ടു സഞ്ചരിച്ചു വൻപിച്ച മഹായോഗങ്ങളിൽ പ്രസംഗിക്കയും ക്ഷേത്രപ്രവേശനം ഉടനടി അനുവദിക്കണമെന്നും ആവശ്യകതയെ വിശദമാക്കുകയും ചെയ്തു.

മൻമന്ത്ര മേമാസം ൨൭-ാം- തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെന്റ് സർവ്വ്വഹിന്ദുക്കൾ ഉപയോഗിച്ചുവരുന്ന റോഡുകൾ, കിണറുകൾ, സത്രങ്ങൾ മുതലായവ എല്ലാ ഹിന്ദുക്കൾക്കും തുറന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്തതുപോലെ പുറപ്പെടുവിച്ചു. വയ്ക്കംസത്യാഗ്രഹം ഇടംപ്രഥമമായി മുന്നോട്ടു കൊണ്ടുവന്ന അവകാശവാദം ഈ ഉത്തരവിനനുസരിച്ച് മാത്രമാണ് പരിപൂർണ്ണമായി സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടിയത്. ഗാന്ധിജിയുടെ ആഗമനവേളയിൽ പുറപ്പെടുവിച്ച കമ്മ്യൂണിക്കിലെ ഉദ്ദേശം നടപ്പിൽ വന്നതും ഈ അവസരത്തിൽ മാത്രമാണ്. അതിനോടനുബന്ധമായ പരിശ്രമങ്ങളിൽ ഗവണ്മെന്റിനുള്ള അനുഭാവത്തിന്റെ പ്രകടനമായിട്ടാണ് ഈ ഉത്തരവിനെ പൊതുജനങ്ങൾ കരുതിയത്. പക്ഷേ ഇതൊന്നും ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രക്ഷോഭങ്ങളെ സാന്ത്വനപ്പെടുത്തുവാൻ പര്യാപ്തമായിരുന്നില്ല.

ഈ അവസരത്തിലായിരുന്നു ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കേന്ദ്രസമിതിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനും സുപ്രസിദ്ധ ധനാധ്യക്ഷനുമായ മി. ജി. ഡി. ബർളാ തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചത്. തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റ് അദ്ദേഹത്തെ ഉപചാരപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചു സല്ലഭിച്ചു. ഹരിജനങ്ങൾക്കു തിരുവിതാംകൂറിലെ സർക്കാർക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശനമനുവദിക്കണമെന്ന് മഹാജാവിനു തിരുമനസ്സിനെ നേരിട്ടു കണ്ടു വിനയപൂർവ്വം അഭ്യർത്ഥിച്ചാണ് വേണ്ടിയാണെന്ന് അഖിലഭാരത ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായ അദ്ദേഹം ആ ഘട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെത്തിയത്. മി. ബർളാ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അപേക്ഷ തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അത്യന്തം ആശാഭിമുഖമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം തിരുമനസ്സിലെ സന്നിധിയിൽനിന്നു മടങ്ങിയത്. അനന്തരം ഹരിജനസേവകന്മാരുടെ ഒരു യോഗത്തിലദ്ദേഹം സന്ദീപിച്ചു.

അന്നു വൈകുന്നേരം (൧൧൧ മിഥുനം ൭-ാംതീയതി) ചങ്ങനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തു

ജൂബിലിമാളിൽ കൂടിയ പൊതുയോഗത്തിൽ മി. ബർള ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. “നിങ്ങളുടെ മഹാരാജാവുമായി ഇക്കാര്യത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇന്നലെങ്കിലും ഇന്നുമായി ഞങ്ങ് അഭിമുഖസംഭാഷണങ്ങൾ നടത്തിയെന്നുള്ള വസ്തുത പ്രസ്താവിക്കാതിരിക്കുവാൻ എനിക്കു നിവർത്തിയില്ല. തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള ശക്തിയേറിയ പൊതുജനാഭിപ്രായം നല്ലവണ്ണമറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രമല്ല തിരുമനസ്സിലേക്ക് ഈ പ്രസ്ഥാനത്തോടു പരിപൂർണ്ണമായ അനുഭാവവുമുണ്ട്. ഇക്കാര്യത്തിൽ ഞാൻ നിങ്ങളെ അനുഭാവമുള്ളതല്ല. അധികൃതരെ ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാതിരിക്കുന്നത് നാം അപരാധം ചെയ്യുന്ന ഏറ്റവും വലിയ അപരാധമാണെന്നു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നല്ലവണ്ണമറിയുന്നുണ്ട്. അദ്ദേഹം ഈ വിഷയത്തിൽ എന്താണു് പ്രവർത്തിക്കുവാനുദ്ദേശിക്കുന്നതെന്നും, അതെപ്പോഴായിരിക്കുമെന്നും എനിക്കു നിശ്ചയമില്ല. എങ്കിലും നിങ്ങളുടെ മഹാരാജാവിനെപ്പറ്റി നിങ്ങൾക്കു ഏതെങ്കിലും കള്ളക്കു അഭിമാനിക്കുവാൻ അവസരം നൽകുന്ന ആ ഗുരുകുലം അത്ര വിട്ടുമാറ്റേണ്ടു് ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു.” ഇങ്ങിനെയാണു ജൂബിലിമാളിലെ പ്രസംഗമുണ്ടായ മി. ബർളാ പ്രസ്താവിയതു്. ജൂബിലിമാളിലെ യോഗത്തിന്നു മുൻപു നടന്ന ഹരിജനസേവകന്മാരുടെ സമ്മേളനത്തിൽ വെച്ചു ചില പ്രവർത്തകന്മാർ “മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ ആടുത്തിത്തനാൾദിവസം ക്ഷേത്രകവാടങ്ങൾ തുറക്കപ്പെടുമോ” എന്ന് മി. ബർളായോടു ചോദിച്ചു ചോദ്യത്തിന്നു് ‘അതുവരെ ക്ഷമിച്ചിരിക്കുക’ എന്ന അർത്ഥഗർഭമായ മറുപടിയാണ് അദ്ദേഹം നൽകിയതു്.

തികച്ചും ആശങ്കിതനായിട്ടാണു് മി. ബർള തിരുവിവിതാംകൂറിൽനിന്നു മടങ്ങിപ്പോയതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതീക്ഷാപരമായ പ്രത്യാശകൾ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങളിലും ഏറ്റക്കുററു സംക്രമിക്കാതിരുന്നില്ല. ആട്ടത്തിരുനാൾ ദിനം ക്ഷേത്രകവാടങ്ങൾ തുറക്കപ്പെട്ടേയ്ക്കുമെന്നു താഴ്ന്ന സ്വരത്തിൽ ജനങ്ങൾ അവിടുവിടെ മന്ത്രിക്കാഞ്ഞുമിരുന്നില്ല. ഗുപ്തപ്രതീക്ഷകളോടുകൂടി നാലു മാസം ക്ഷമിച്ചിരിക്കുവാൻ അവർ തീർച്ചയാക്കി.

ഈ അത്യാവസ്ഥയാണിരുന്നതിന മുമ്പു തിരുവിതാംകൂറിൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവാദത്തിനു പ്രാബല്യം നൽകിയ മറ്റൊരു പശ്ചാത്തലത്തെക്കുറിച്ചുകൂടി രണ്ടു വാക്കു പറയേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. നിവർത്തനപ്രസ്ഥാനം ശക്തിപ്പെട്ടതോടുകൂടി നായർശിവമൈത്രിയു പൂർണ്ണമായ ശൈഥില്യം സംഭവിക്കയും, തൽസ്ഥാനത്തു് ഈഴവരും കൃഷ്ണപ്രാനികളും തമ്മിലുള്ള മൈത്രിയു പ്രാബല്യം സിദ്ധിക്കുകയും ചെയ്തു. മി. സി. കേശവന്റെ ബന്ധനവും, നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭങ്ങളിൽനിന്നെതിരായി നായർസമുദായം സ്വീകരിച്ച നിലയും, സംയുക്തസമുദായങ്ങളുടെ പ്രക്ഷോഭങ്ങളിൽനിന്നു ലഭിച്ച അന്തിമമായ വിജയവും, ഈ ബന്ധം ദൃഢമാക്കി. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഡാക്ടർ അംബഡ്കർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതപരിവർത്തനബോധ് ഹിന്ദുസമുദായമദ്ധ്യത്തിൽ വലിച്ചെറിഞ്ഞതു്. മി. സി. കേശവന്റെ ശുപാശയും, ഈഴവസമുദായത്തിലെ ഒരു നേതാവും ആയ മി. സി. വി. കുഞ്ഞുരാമൻ ഡാക്ടർ അംബഡ്കറുടെ നിർദ്ദേശം അനന്തമായ സാധ്യതകളുള്ള ഒരു തന്ത്രപരമായ മാർഗ്ഗം ബോധ്യമായി. അല്പദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ മി. സി. വി. കുഞ്ഞുരാമൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഡാക്ടർ അംബഡ്കറായി പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. തന്റെ നിശ്ചിതമായ തുല്യ അദ്ദേഹം മതപരിവർത്തനപ്രചാരണത്തിനു വേണ്ടി അതിവിദഗ്ദ്ധമായി പ്രയോഗിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. ഈഴവരാകമാനം ഒറ്റത്തട്ടത്തിലുള്ള ഹിന്ദുജനം വെടിഞ്ഞു കൃത്യമായ സ്വീകരിച്ചു, രാഷ്ട്രീയാവകാശങ്ങൾ സമ്പാദിക്കണമെന്നു് അദ്ദേഹം എഴുതുന്നവാനും പ്രസംഗിക്കുവാനും തുടങ്ങി. ഹിന്ദുസമുദായത്തിന്റെ ഹൃദയസ്തൂപമായ നടപടികളും അക്ഷന്തവ്യമായ അനാസ്ഥയും ഈഴവസമുദായത്തിൽ ഉൽപ്പാദനമായ യുവാക്കന്മാരെ അത്യാധികം പ്രക്ഷോഭിപ്പിക്കുന്നതിൽ അശ്വസ്തപ്പെടുവാൻമില്ലല്ലോ. മതപരിവർത്തനപ്രചാരണവും പ്രക്ഷോഭങ്ങളും കാട്ടുതിപ്പോലെ രാജ്യമൊട്ടുക്കു പടർന്നുപിടിച്ചു. കൃത്യമായ മഹത്വമേറിയ പരിവർത്തനത്തിനു പററിയതെന്ന് ഒരു കൂട്ടരും, അതല്ല സിദ്ധമതമാണെന്നു മറ്റൊരു കൂട്ടരും വാദിച്ചു. ഈഴവയുവാക്കന്മാരിൽ ചിലർ അമൃതസന്തസ്സ

വരെ സഞ്ചരിച്ചു താടിമീശയും കൂപാണവുമായി തിരിച്ചുവന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ എട്ടു ലക്ഷം ഈശ്വരൻ രണ്ടിടം കൃഷ്ണ മതാനുയായികളായി മാനസാന്തരപ്പെടുത്താനെന്ന കരുതി കൃഷ്ണമതപ്രമാണിതന്മാർ തിരുവിതാംകൂറിൽ വന്നു പാളയമുണ്ടിച്ചു. എസ്സ്. എൻ. ഡി. പി. യോഗത്തിന്റെ മതസമ്മേളനം ഈശ്വരൻ ഹിന്ദുമതം വിട്ടുപോകേണ്ടതാണെന്ന് ഒരു പ്രമേയംതന്നെ അംഗീകരിച്ചു. 'മലയാളമനോരമ' ഈശ്വരൻ ഹിന്ദുമതമുപേക്ഷിച്ചതായി വെണ്ടയ്ക്കുതാക്കുണ്ടുളളിൽ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. ഈശ്വരനെതാക്കന്മാർ കൃഷ്ണമതമേ വാലയങ്ങളും പരിസരങ്ങളും സന്ദർശിച്ചുനടത്തി. ഈ പട്ടണിലാണ് ഫ്രാമു കുന്നിൽ സർ. മഹമ്മദ് ഫഖീഷ്വരൻ തിരുവിതാംകൂറിലെ ദിവാൻപദമൊഴിഞ്ഞുപോയതും, സർ സി. പി. രാമസ്വാമിഅയ്യർ ആ സ്ഥാനം സ്വീകരിച്ചതും. ഓഖിലകോളക്കയം പ്രവേശനസമ്മേളനത്തിൽനിന്നു നിയമിച്ച ഡപ്യൂട്ടേഷൻ സർ സി. പി.-യെ സമീപിച്ച് അൻപതിനായിരത്തിൽപരം പൈകളുള്ള ഒരു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിന്മേലുള്ള മെമ്മോറിയൽ അദ്ദേഹത്തെ ഏല്പിക്കുകയും അദ്ദേഹമതു സ്വീകരിച്ച് ആശാവഹമായ മറുപടി നൽകുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം രാമ

൧൧൧-ാം മാഷ് തുലാമാസം ൨൬-ാം നേരം പ്രഭാതമായി. ത്രിവിത്തിരിതരനാൾമാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ തിരുനാൾദിനമായിരുന്നു അത്. പ്രജാവത്സലനായ തിരുമനസ്സിലെ ജന്മദിനം കന്യാകുമാരിയുടെ പരവർദ്ധനയുള്ള തിരുവിതാംകൂറിലെ വിവിധജാതിമതസ്ഥരും ഉറച്ച രാജകേതനായ മായ പ്രജാലക്ഷങ്ങൾ ആഘോഷപുസ്തകം കൊണ്ടാടി. തിരുവനന്തപുരംനഗരം അതിമനോഹരമായി അലങ്കരിച്ചിരുന്നു. തിരുനാൾദിനത്തിലെ ഘോഷയാത്രയിൽ സന്ധിച്ചു തിരുമനസ്സിലെ ഒരു നോക്കു കാണുവാനും തിരുവനന്തപുരത്തെ കെങ്കേമമായ ആഘോഷങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുവാനും തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ഒരു വർദ്ധിച്ച പുരുഷാരം രാജധാനിയിൽ തടിച്ചുകൂടിയിരുന്നു. ജനക്കുലകരമായ പല പരിഷ്കാരങ്ങളും തിരുമനസ്സിലെ തിരുനാളിനോടനുബന്ധിച്ചു പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്ന ഒരു കീഴ്നടപ്പു പ്രധാരത്തിൽ വന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു ജിജ്ഞാസാഭിതായ ജനങ്ങൾ ൧൧൧൨-ലെ പരിഷ്കാരമെന്നായിരിക്കുമെന്നുള്ളതിനെപ്പറ്റി പല ഊമാദാപാഹങ്ങളും നടത്താതിരുന്നില്ല. മി. ബർട്ടാ യുടെ തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശനത്തിനുശേഷം ൧൧൧൨-ലെ പരിഷ്കാരം ക്ഷേത്രപ്രവേശനമായിരിക്കുമെന്ന് ഒരു കിംവദന്തി അന്തരീക്ഷത്തിൽ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തിരുനാൾദിനം സാബന്ധിച്ചു പടക്കുകൾ ഒന്നൊന്നായി നടന്നു. പ്രദർശനങ്ങളും, യോഗങ്ങളും, ഘോഷയാത്രകളും, ദീപക്കായ്കളും പൊടിപൂമായി നടന്നു.

പടക്കുസരിച്ചുള്ള വിവിധമോടികളോടുകൂടി തലേന്നാൾതന്നെ രാജകീയഡർബാർ നടന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. നേരം സന്ധ്യയായതോടുകൂടി രാജധാനി വൈദ്യുതദീപങ്ങളാൽ ജാജ്വലിച്ചുമാനമായി. മനോഹരമായ കെട്ടിടങ്ങളും നഗരവീഥികളിലെ അലങ്കാരങ്ങളും ദീപക്കായ്കളുടെ ഉജ്ജ്വലമായ പ്രകാശത്താൽ പ്രശോഭിതമായി. കലവാഴകളാലും കൊടിത്തോരണങ്ങളാലും മെയിൻറോഡിലിരുവശങ്ങളിലുമുള്ള

കെട്ടിടങ്ങൾ അലംകൃതങ്ങളായിരുന്നു. ഡർബാർഹാളിലേയ്ക്കുള്ള എഴുന്നള്ളത്തു കാണുവാൻ ബഹുസംഖ്യം ജനങ്ങൾ റോഡിൽ തിങ്ങിക്കൂടി നിന്നിരുന്നു. ഒൻപതു മണിക്ക് ഡർബാർഹാളിലേയ്ക്കുള്ള എഴുന്നള്ളത്താരംഭിച്ചു. ജനങ്ങൾ ഇരുവശങ്ങളിലുമൊതുങ്ങിനിൽക്കുന്ന തിരുമനസ്സിനെ അഭിവാദനം ചെയ്തു.

അകത്തു രാജസഭായ സകല മോടികളോടുംകൂടി ഡർബാർ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴും പുറത്തു തിങ്ങിക്കൂടിയിരുന്ന ജനങ്ങൾ പിരിഞ്ഞുപോയിരുന്നില്ല. ഏതോ പ്രക്ഷോഭജനകമായ ഒരു വാർത്തയെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപോലെ ഉൽക്കണ്ഠാഭരിതരായി ജനങ്ങൾ റോഡിൽത്തന്നെ കാത്തുനിന്നു. ഡർബാർ കഴിഞ്ഞു തിരുമേനിമാർ സ്ഥലംവിട്ടു. ഹാളിൽനിന്നു പുറത്തു വന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും, അനുദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും, വളഞ്ഞു നിൽക്കി തിരുമനസ്സിലെ പ്രഖ്യാപനമെന്തെന്നു ജനങ്ങൾ ശ്വാസമടക്കിക്കൊണ്ടു ചോദിച്ചു. ഡർബാറിൽവെച്ചു ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യപ്പെട്ടില്ല. അജ്ഞാൻ വഹിയാത്ത ഹൃദയഭാരത്തോടും അടക്കുവാൻ വഹിയാത്ത നിരാശയോടുംകൂടിയാണു പലരും ആ രാത്രി അവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോയത്.

തിരുവിതാംകൂറിലെ സർക്കാർക്ഷേത്രങ്ങളെല്ലാം ജാതിമതഭേദമന്യ സകല ഹിന്ദുക്കൾക്കും നിരുപാധികമായി തുറന്നുകൊടുത്തിരിക്കുന്നു എന്ന പ്രക്ഷോഭജനകമായ വാർത്തയും ശ്രദ്ധിച്ചുകൊണ്ടാണു തിരുവനന്തപുരംനിവാസികൾ റോം-പ്രഭാതത്തിൽ നിദ്രയിൽനിന്നുണർന്നത്. ഹിന്ദുമതചരിത്രത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധിയിലുള്ള രേഖപ്പെടുത്തേണ്ട പ്രസ്തുത വിളംബരം തിരുവിതാംകൂറിലെന്നു മാത്രമല്ല വിസ്തൃതമായ ഭാരതഭൂമിയിലൊട്ടുക്കുതന്നെയും ഉല്ലാസിച്ചു ആഘോഷപ്രകടനങ്ങളേയും നിർവ്വാഹമായ ചാരിതാർത്ഥ്യത്തേയും പ്രബലതയേയും ഇവിടെ വർത്തിക്കുക സാധ്യമല്ല. ഭാരതത്തിന്റെ തെക്കുകിഴക്കിൽ ഉന്നതമായ പർവ്വതനിരകൾക്കും അറേബ്യൻസമുദ്രത്തിനും മദ്ധ്യേ അജ്ഞാതമായി ഒളിഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ഈ ചെറിയ രാജ്യം

ഹിമവൽസേതുപത്മനഭെന്നല്ല ലോകമാട്ടുകുള്ള സകല ജനങ്ങളുടെയും അത്യന്തമായ ശ്രദ്ധയ്ക്കു വിഷയമായി. തിരുവിതാംകൂറിന്റേയും ഉൽപ്പന്നിപ്പുറമായ അവിടത്തെ ഭരണാധികാരിയുടേയും വിശിഷ്ട നാമധേയങ്ങൾ ഹൈന്ദവലോകം മുഴുവൻതന്നെയും അതുതസമ്മിളിതമായ ബഹുമാനാദരങ്ങളോടു കൂടി മാത്രമാണ് ഉല്പരിചിതത്. അനേക ശതാബ്ദങ്ങളായി അനാചാരകാലസൂപ്പ് അനനിമിഷം ഗൃഹിച്ച നാമാവശേഷമാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഹൈന്ദവധർമ്മത്തെ തുലികാഗ്രത്തിന്റെ ലംഘനമായ ഒരു ചലനംകൊണ്ടു മൃത്യുവശ്രുത്തിൽനിന്നു വിമുക്തയാക്കിയ പുണ്യസ്തോകനായ മഹാരാജാവിന്റെ ധീരതയേയും മനുഷ്യസ്നേഹത്തേയും ഭൂതദേവതേയുംപററിയുള്ള മൗനകണ്ഠമായ പ്രശംസ ലോകത്തിന്റെ ഓരും മുതൽ മറ്റേ അററംവരൊ വ്യാപിച്ചു. മിതഭാഷികളിൽ അഗ്രഗണ്യനായ ശ്രീ. സി. രാജഗോപാലാചാരി ഈ വിഭൂംബരത്തെ രാമാനുജന്റേയും അശോക ചക്രവർത്തിയുടേയും സമുദായപരിഷ്കാരോദ്യമങ്ങളോടൊത്തു താരതമ്യപ്പെടുത്തിയത്. ഹൈന്ദവസമുദായത്തേയും സംസ്കാരത്തെയും മനുഷ്യവേഷം സമത്വത്തേയും, സ്വാതന്ത്ര്യത്തേയും, സാഹോദര്യത്തേയും, ആദരിക്കയും കാംക്ഷിക്കയും ചെയ്യുന്ന ഓരോരുത്തരും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം മഹാരാജാ തിരുമനസ്സിലെ പരിപാവനമായ ഈ ഉദ്യമത്തെ അത്ഫരിക്കുന്ന രീതിയിലുള്ള പ്രശംസാവചനങ്ങൾകൊണ്ടു സ്വാഗതംചെയ്തു. വശ്യവചസ്സായ ഒരു കവിശ്ലേഷന്റേയും മഹാനായ ഒരു തത്വചിന്തകന്റേയും ഭീർഘദർശിയായ ഒരു സമുദായപരിഷ്കർത്താവിന്റേയും പ്രതിഭാസമ്പത്തിനെ പ്രകടമാക്കുന്ന ചരിത്രസൃഷ്ടികമായ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിഭൂംബരം “തിരുവിതാംകൂറിനെപ്പറ്റിയുള്ള മറ്റു സർവ്വസ്വവും വിസ്മരിക്കപ്പെടുപോയാലും മനുഷ്യരാശിയുടെ ഹൃദയത്തിൽനിന്നൊരിക്കലും മാഞ്ഞുപോകുന്നതല്ലെന്നാ”ണ് മഹാത്മാഗാന്ധി പ്രസ്താവിച്ചത്.

“തൊട്ടിലാടുന്ന കൈതന്നെ വിഷ്ണുപത്തെ ഭരിപ്പതും” എന്ന മഹദ്വചനം അമ്മമഹാരാണി സേതുപാർവ്വതീദായി തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ലോകചരിത്രത്തിൽ ഓക്കൽകൂടി വെളിപ്പെടുത്തി. “നമ്മുടെ മതത്തിന്റെ ഭാവിയിലും മൗലികതത്വങ്ങളിലുമുള്ള ഉജ്വലമായ വിശ്വാസത്തിനും, സ്രീതപത്തിന്റെ

പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളായ യാഥാസ്ഥിതിക ജന്മവാസനകളും, പ്രാചീന പാരമ്പര്യങ്ങളോടുള്ള ബഹുമാനവും, ഇടകലന്ന് മഹാനാണി തിരുമനസ്സിലെ ആദർശബാധത്തിനും, അഭിരുചി സപാതന്ത്ര്യത്തിനും, ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം ഒടുവളരെ കടപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.” എന്നാണു മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇഷ്ടിഞ്ഞ തിരുനാൾവാരത്തിൽ അമ്മമഹാനാണി നിരുമനസ്സിലെ പ്രതിമയുടെ അനാഹാരനേകർക്കും നിവ്ഹിച്ച വേളയിൽ പ്രസ്താവിച്ചത്.

“ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരപ്രഖ്യാപനത്തിൽ മഹാനാണി തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുണ്ടായിരുന്ന പങ്ക് എന്താണെന്ന് അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളവർക്ക് ആ പ്രഖ്യാപനത്തിനു മുൻപും പിൻപും തിരുമനസ്സിലെ ഉപദേശങ്ങൾ എത്ര വളരെ പ്രധാനമായിരുന്ന എന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിരിക്കും” എന്നാണു സർ. സി. പി. രാമസ്വാമിഅയ്യർ ആ അവസരത്തിൽത്തന്നെ പറഞ്ഞത്.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം നടപ്പിലാക്കുന്ന വിഷയത്തിൽ സർ സി. പി. രാമസ്വാമിഅയ്യർ പ്രദർശിപ്പിച്ച ആജ്ഞാശക്തിയും ആത്മാർത്ഥതയും നയകോവിദത്വവും അഭിനന്ദനീയമായിരുന്നു. മുമ്പെ-ൽ ചാന്നാസ്ത്രീകൾക്കു മാറുമായ്ക്കുവാനുള്ള പ്രാഥമികപൗരാവകാശം ഒരു വിളംബരമുഖേന സ്ഥാപിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ അന്നു ദിവാൻജിയായിരുന്ന മായവരാവുവിനു പോലീസുകുതി വളിപ്പിക്കുകയും സൈന്യങ്ങളെ നിരോധിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നുവത്രെ. ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ ഏതാനും തലകളെങ്കിലും അടിച്ചു കീറേണ്ടിവരുമെന്നായിരുന്നു താൻ പ്രതീക്ഷിച്ചത് എന്നു മഹാരാജാഗാന്ധി പ്രസ്താവിക്കുന്നുണ്ടായി. എന്നാൽ ഒരു പ്രഭാതത്തിൽ ഗവണ്മെന്റുധീനതയിലുള്ള രണ്ടായിരത്തിൽ പരം ക്ഷേത്രങ്ങൾ, ബഹുസഹസ്രാബ്ദങ്ങളായി നിലനിന്നു പോന്ന ഭരാചാരങ്ങളേയും മാതൃലകളേയും ആജ്ഞാശക്തി കൊണ്ടു ലഘിപ്പിച്ചു, ഹരിജനങ്ങൾക്കായി തുറന്നുവെക്കുമ്പോൾ

ഒരു പോലീസുകാരന്റെ കാഴ്ചയുടേപ്പോലും ആ ക്ഷേത്ര പരിസരങ്ങളിലെപ്പോലും കണികാണുമാനങ്ങളായിരുന്നില്ലെന്നു പറയുമ്പോഴാണ് തിരുവിതാംകൂറിൽ സംഭവിച്ച അതുതത്തിന്റെ മഹിമ വെളിപ്പെടുന്നത്. തിരുവിതാംകൂറുകളെപ്പോലും പരമശിവ മെങ്കിലും ഒരു കോണിൽനിന്നും പുറപ്പെടുകയുണ്ടായില്ല. തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ മേലേമ്പിന്ദു പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മാതകളെപ്പോലെ ജീവകാരുണ്യപരമായ ഈ പരിഷ്കാരത്തിനു ചേണ്ടി കാത്തിരിക്കുമായിരുന്നു.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം.

“നമ്മുടെ മതത്തിന്റെ പരമാർത്ഥതയും സുപ്രമാണതയും ഗൗരവമായി ബോധ്യപ്പെട്ടും, ആയതു ദൈവികമായ അനുശാസനത്തിലും സർവ്വവ്യാപകമായ സാമീപ്യതയിലുമാണ് അഭിരുചിപ്പെടുന്നതെന്നു വിശ്വസിച്ചും, അതിന്റെ പ്രവർത്തനത്തിൽ അതു ശതവർഷങ്ങളായി കാലപരിവർത്തനത്തിന് അനുയോജിച്ചുപോന്നു എന്നു ധരിച്ചും, നമ്മുടെ ഹിന്ദുപ്രജകളിൽ ആർക്കുതന്നെ അവരുടെ ജനനമോ, ജാതിയോ സമുദായമോ കാരണം ഹിന്ദുമതവിശ്വാസത്തിന്റെ ശാന്തിയും സാന്ത്വനവും നിഷേധിക്കപ്പെടാൻ പാടില്ലെന്നുള്ള ഉൽക്കണ്ഠയിലും, നാം തീരുമാനിക്കുകയും ഇതിനാൽ പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുകയും നിശ്ചയിക്കുകയും ആജ്ഞാപിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതെന്നു നാം, സമൂഹിത പരിതഃസ്ഥിതികൾ പരിമേക്ഷിക്കുന്നതിനും, ക്രിയാപദ്ധതികളും ആചാരങ്ങളും വെച്ചു നടത്തുന്നതിനും, നാം നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്യുകയും ചെയ്യാവുന്ന നിയമങ്ങൾക്കും നിബന്ധനകൾക്കും വിധേയമായി, ജനനാലോ, മതവിശ്വാസത്താലോ, ഹിന്ദുവായ യാതൊരാൾക്കും നമ്മുടേയും നമ്മുടെ ഗവൺമെന്റിന്റെയും നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള ക്ഷേത്രങ്ങളിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിനോ, ആരാധന നടത്തുന്നതിനോ ഇനിമേൽ യാതൊരു നിരോധനവും ഉണ്ടായിരിക്കാൻ പാടില്ലെന്നാകുന്നു.”

മഹാത്മാഗാന്ധി ഈ വിളംബരത്തെപ്പറ്റി ആദ്യം ചെയ്തിരുന്ന പ്രസ്താവനയിൽ പ്രസ്തുതനിയമം ക്ഷേത്രങ്ങളിലെ

ഭൂമിതപം മുതലായവ സംരക്ഷിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായ മില പ്രത്യേക ഭൂമികൾക്കു വിധേയമായിരിക്കുമെന്നു പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നതിനെ അപ്പം ആശയമോടുകൂടിയാണു വീക്ഷിച്ചത്. ഭൂമികൾ വിളംബരത്തിലുൾപ്പെടുന്ന മഹത്തായ ആദർശഭൂമി ഫലപ്രാപ്തിയെ ലഭ്യപ്പെടുത്തിയേയ്ക്കുമോ എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം സംശയിച്ചത്. എന്നാൽ വിളംബരത്തിനുശേഷം ഏതാനും ദിവസങ്ങൾക്കുള്ളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഭൂമികൾ ഈ യോ കേവലമടിസ്ഥാനരഹിതമായിരുന്നു എന്നു തെളിയിച്ചു. ഗാന്ധിജി വീണ്ടും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ ഒരു പ്രസ്താവനയിൽ വിളംബരത്തിന്റെ സർവ്വതോമുഖമായ ശ്രേഷ്ഠതയെപ്പറ്റിയും, ഇതരനാട്ടുരാജ്യങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിനെ അനുകരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യത്തെപ്പറ്റിയും, മുന്നിപ്രായകരും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേതൃത്വത്തിൽ നടത്തിയ പ്രക്ഷോഭണമാണ് ഈ വിളംബരത്തിലേയ്ക്കു വഴിതെളിച്ചതെന്നു പ്രസ്താവിക്കയും ചെയ്തിരുന്നു. ഗാന്ധിജിയുടെ ഹാർദ്ദമായ ഭരണമോടനുസരേണവും ചങ്ങനാശേരിക്കു ലഭിക്കുന്നുണ്ടായി.

കേരള ഹരിജനസേവാസംഘം ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിലുള്ള ആഹ്ലാദം പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും, അതിലേയ്ക്കു തിരുമനസ്സിലെ അഭിനന്ദിക്കുന്നതിനും, ചേങ്ങി മഹാ വൃശ്ചികം ൧൪-ാംനു- ക്ഷേത്രപ്രവേശനമായി കേരളമാട്ടുക്കു കൊണ്ടാടണമെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ കേരളത്തിലുള്ള എല്ലാ കേന്ദ്രങ്ങളും പ്രസ്തുത ആഘോഷങ്ങൾ മോടിയിായി നടത്തുവാനുള്ള ഏല്പാടുകൾ ആരംഭിച്ചു. തിരുവനന്തപുരത്തെ പ്രകടനങ്ങൾ അതിഗംഭീരമായി നടത്തുവാൻ ഭാരവാഹികൾ നിശ്ചയിച്ചു. വൃശ്ചികം ൧൪-ാംനു-യ്ക്കു മുൻപുതന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തെ പൌരന്മാരുടെ ഒരു യോഗം ലാക്കാമേളംഹാളിൽവെച്ചു ചങ്ങനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടി അതിവിപുലമായ ഒരു കാർഷ്ഠപരിപാടി നിർദ്ദേശിക്കയും അതനുസരിച്ച് ഉൾപ്പെട്ടിരുന്ന സജ്ജീകരണങ്ങളാരംഭിക്കയും ചെയ്തു.

ഹിന്ദുമതപരിഷ്കർത്താക്കളിൽ അംഗീതീയനും കേബിന്റെ ഇൻഡ്യയുടെ അഭിമാനസ്തംഭവമായ ശ്രീ. സി. രാജഗോപാലാചാരിയെയാണു തിരുവനന്തപുരത്ത് ആഘോഷങ്ങളോടനുബ

സ്ഥിര നന്മയോടുകൂടി നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന മഹാസമ്മേളനത്തിലാ
 ഖ്യേതം വഹിക്കുവാൻ സംഘപ്രവർത്തകന്മാർ ക്ഷണിച്ചിരുന്ന
 ത്ത്. മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു സമർപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയി
 ച്ചിരുന്ന മംഗളപത്രം അന്നത്തെ മഹാഭയാഗത്തിൽ വായിക്കണ
 മെന്ന നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന എങ്കിലും അതു സമർപ്പിക്കുവാൻ അടു
 ത്തൊരു ദിവസംതന്നെ മറ്റൊരു പ്രത്യേകയോഗം വിളിച്ചുകൂട്ട
 ണമെന്നായിരുന്നു ആദ്യം തീരുമാനിച്ചത്. എന്നാൽ ൧൪-ാം-
 യിലെ മഹാഭയാഗത്തിൽ വച്ചുതന്നെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സി
 ലേയ്ക്കു വേണ്ടി ദിവാനുജി സമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതനായി
 മംഗളപത്രം സമർപ്പിക്കുന്നതാണെന്ന് അധികാരികൾ ചങ്ങ
 നാശശരിയെ അറിയിച്ചു.

വൃശ്ചികം ൧൪-ാം-നു തിരുവനന്തപുരത്ത് അത്യാലംബര
 പുണ്യമായ ഭാഷാലക്ഷമാണു നടന്നത്. തമ്പാനൂർ റെയിൽ
 വേസ്റ്റേഷൻമൈതാനമാണു യോഗസ്ഥലമായി തിരഞ്ഞെടു
 ത്തത്. വൈകുന്നേരം അഞ്ചു മണിക്കാണു യോഗം കൂട്ടുവാൻ
 നിശ്ചയിച്ചിരുന്നതെങ്കിലും, മൂന്നു മണിക്കു മുൻപുതന്നെ
 റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻമൈതാനം മനഃശ്ശുശിരസ്സുകളുടെ ഒരു
 മഹാസമുദായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടു. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരും, അനു
 ദ്യാഗസ്ഥന്മാരും, ബഹുസഹസ്രം സാമാന്യജനങ്ങളും, ഒട്ട
 നേകം ഹരിജനങ്ങളും ഈ സമ്മേളനത്തിൽ സന്നിധിച്ചിരുന്നു.
 മണക്കാട്, പേട്ട, പട്ടം, ശാസ്താംഗലം, കരമന മുതലായ നഗ
 രത്തിന്റെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു ഗജവിരന്മാരുടേയും, താമ
 മേളങ്ങളുടേയും അകമ്പടിയോടുകൂടി വൻപിച്ചു ഘോഷയാത്ര
 കൾ പുറപ്പെട്ട് അഞ്ചു മണിക്കു മുൻപായിത്തന്നെ യോഗ
 മൈതാനത്തു വന്നുപോം. മൈതാനത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ
 അതിമനോഹരമായി കെട്ടിയലയർന്നിരുന്ന ഒരു പന്തലിലാ
 ണ് അദ്ധ്യക്ഷനും പ്രശസ്തരായ അതിഥികൾക്കും ഇരുപ്പിട
 ങ്ങൾ ഏർപ്പാടു ചെയ്തിരുന്നു. കൃത്യം അഞ്ചു മണിക്ക് അ
 ധ്യക്ഷനായ ശ്രീ. സി. ആർ-നെ ചങ്ങനാശേരി സമർപ്പിച്ചു
 പന്തലിലേയ്ക്കുവന്നിപ്പു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ജയജയശബ്ദങ്ങളും,
 ഹസ്തഘോഷങ്ങളും തുടർച്ചയായി അന്തരീക്ഷത്തെ കേദിച്ചുകൊ
 ണ്ടിരുന്നു. ക്ഷേത്രപ്രവേശനാഭിമുഖത്തിന്റെ നാനാമുഖ

മായ മഹാത്മ്യങ്ങളെ പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ട് അദ്വൈതൻ സ്വതസ്സിയമായ അദ്വൈതത്തിന്റെ വാഗ്ദീപ്തിയോടുകൂടി ഉത്തമമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. അനന്തരം തിരുമനസ്സിനോടു കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രമേയം ഹർജ്ജാക്കിയതിനെ യോഗം ഐക്യകണ്ഠേന അംഗീകരിച്ചു. അതിനാലും ദിവാൻ സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരുടെ ആഗമനമായി. ചങ്ങനാശേരി അദ്വൈതനേതൃത്വം ആദരപൂർവ്വം സ്വീകരിച്ചു പന്തലിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ചു. ഹരിജനസേവാസംഘം പ്രസിഡൻറുന്ന നിലയിൽ ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുള്ള മാഗളപത്രം വായിച്ചു ദിവാൻജിയെ ഏല്പിച്ചു. മാഗളപത്രസമർപ്പണാനന്തരം വിളംബരം ലോകത്തിന് നൽകിയിരിക്കുന്ന ഐക്യസന്ദേശത്തെ പുറപ്പെടുവിച്ചു ദിവാൻജി സ്തോമജനകമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. കൃതജ്ഞതാപ്രകടനം കഴിഞ്ഞു യോഗമവസാനിച്ചു എങ്കിലും, ആധംബരപൂർണ്ണമായ ആഘോഷപ്രകടനങ്ങൾ അതിനുശേഷമാണു രംഭിച്ചത്.

യോഗസ്ഥലത്തുനിന്നും മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ പട്ടമലങ്കരിച്ച് ആനപ്പുറത്തെഴുന്നള്ളിച്ചുകൊണ്ടു മറ്റുനരകം ആനകളുടെ അകമ്പടിയോടും, വടികട, തഴവെഞ്ചാമരം തുടങ്ങിയ ആധംബരങ്ങളോടും ചെങ്ങ, ഡ്രാൻഡ്, നഗ്നപാദം തുടങ്ങിയ താളമേളസംഗീതങ്ങളോടുംകൂടി ഒരു മൈൽ നീളം വരുന്ന ഒരു ഘോഷയാത്ര കവിടിയാർകൊട്ടാരത്തിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. തിരുവനന്തപുരത്തു നടന്നിട്ടുള്ള ഏറ്റവും വൻപിച്ച ആഘോഷ പ്രകടനങ്ങളിലൊന്നായിരുന്നു അത്. രാത്രി ഏകദേശമണിയോടു കൂടി ഘോഷയാത്ര കവിടിയാർകൊട്ടാരത്തിന്റെ പ്രവേശന പോരത്തിലെത്തി. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഘോഷയാത്ര കൊട്ടാരവളപ്പിൽ പ്രവേശിച്ചുകൊള്ളുവാനുമതി നൽകി. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു, മഹാരാണി, ഇളയരാജാവ്, ഒന്നാം മഹാജകമാർ എന്നീ തിരുമേനിമാരായ് അനുഗതനായി കൊട്ടാരോരുക്കത്തിൽ വന്നുനിന്നുകൊണ്ടു ഉല്ലാസഭരിതരായ

ജനങ്ങൾക്കു ദർശനമരുളി. അനുകായിരത്തോളം വരുന്ന അനി-
യന്ത്രിതമായ ആ ജനസമൂഹം സുശിക്ഷിതമായ രീതിയിൽ
യാതൊരുനഗരസംസ്കാരവർദ്ധനയുമില്ലാതെ തിരുമേനി
മാരുടെ സന്നിധിയിൽ ഒരുങ്ങിനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ആദാ-
പുവും വണങ്ങി. രാജാജിയും ചങ്ങനാശരിയും ഘോഷയാ-
ത്രയുടെ മുൻചാലത്തു നിന്ന് ഈ ജനക്കൂട്ടത്തെ നയിക്കുന്നുണ്ടാ-
യിരുന്നു. തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കാരുണ്യപൂർവ്വം രാജാജിയോടു
കശലപ്രശ്നം ചെയ്തു. ഈ ജനപ്രവാഹം കൊട്ടാരവളപ്പിൽ
പ്രവേശിച്ചു പുറത്തു പോകുന്നതു രണ്ടു മണിക്കൂർസമയംകൊ-
ണ്ടാണെന്നു പ്രസ്താവിച്ചാൽ ആ ഘോഷയാത്രയിൽ സന്നിഹി-
തനവരുടെ ബാഹുല്യം എത്രമാത്രമെന്നു വ്യക്തമാകുമല്ലോ
കൊട്ടാരത്തിന്നു മുൻപിട്വെച്ചു നടത്തിയ കെങ്കേമമായ കരി-
മെന്നപ്രയോഗമവസാനിച്ചതിനുശേഷം ജനങ്ങൾ സാവ-
ധാനം പിരിഞ്ഞുപോയി. ആഘോഷങ്ങൾ ഇത്ര വിപുലമായ
തോതിൽ സംഘടിപ്പിച്ചു പ്രവർത്തകന്മാരിൽ മി. കെ. പി.
നീലകണ്ഠപ്പിള്ളയുടെ നാമധേയം പ്രത്യേകം പ്രസ്താവ്യ-
മാണ്.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യത്തെ ലഘു-
കുരിശുവേദം അതു കേവലം ഒരു ബാഹ്യപ്രകടനം മാത്രമാ-
ണെന്നു വരുത്തുവാനും ചില ശ്രമങ്ങൾ യാഥാസ്ഥിതികരുടെ
പ്രത്യേക കേന്ദ്രങ്ങളിൽനിന്നുതടവിക്കാതിരുന്നില്ല. തിരുവിതാം-
കൂറിലെ സമസ്തർ ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തിനെതിരാണ്ണെന്നും,
വിളംബരത്തിനുശേഷം ഓവർ ക്ഷേത്രങ്ങളോടു നിസ്സഹകരണ-
മനുഷ്ഠിക്കയാണെന്നും ചില കിംവദന്തികൾ തിരുവിതാംകൂറി-
നകത്തും പുറത്തും പ്രചരിക്കാതിരുന്നില്ല. രാജാജിയുടെ തിരു-
വിതാംകൂർസന്ദർശനം ഈ ദയപ്രചരണത്തെ മുമ്പിൽത്ത-
ന്നെ നല്ലവൻ സഹായകമായിത്തീർന്നു തിരുവിതാംകൂറിലെ
രൈററുമുലയിൽനിന്നെങ്കിലും ഒരു പ്രതിഷേധവും വിളംബര-
ത്തിനെതിരായി പുറപ്പെട്ടില്ല. ആശാസ്വമായ ഈ പരിഷ്കാ-
രത്തെ സകല ശക്തികളും പ്രയോഗിച്ചു വിജയപൂർവ്വം

നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ ഗവണ്മെന്റും വൈദുഷ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചില്ല. ബ്രിട്ടീഷിൻഡ്യയിൽനിന്ന് ഇതിനശേഷം ഒരു ജനപ്രവാഹംതന്നെ തിരുവിതാംകൂറിലേയ്ക്കൊഴുകി. വീളം ബാത്തിനശേഷമുള്ള തിരുവിതാംകൂറിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ നേരിട്ട കണ്ടു മനസ്സിലാക്കുവാൻ രക്ഷത്രങ്ങളിൽ അയച്ചു നടത്തുവാനും ഇൻഡ്യയുടെ വിവിധഭാഗങ്ങളിൽനിന്നു പല പ്രശസ്തന്മാരും തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഭരണാധികാരിയേയും ജനങ്ങളേയും പറ്റിയുള്ള രചനകൾക്കുമാത്രം പ്രശംസയോടുകൂടിയാണു് അവർ തിരിച്ചുപോയതു്.

അദ്ധ്യായം ൪൨

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിമോചനത്തിന്റെ സ്മരണയെ ശാശ്വതമായി നിലനില്ക്കുന്നതിന് എന്തെങ്കിലും സുസ്ഥിരമായ ഒരു സ്ഥാപനമുണ്ടാക്കുവാനുള്ള ആലോചനകൾ ഇതിനിടയ്ക്കു തീർത്തുവിതാകൂറിൽ തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തിരുമനസ്സിലെ ഒരു പ്രതിമ സ്ഥാപിക്കണമെന്ന് ഭാഗ്യം ഈ ആലോചനകളുടെ ഫലമായി രൂപമെടുത്തു. ഇക്കാഴ്ചയിൽ 'മുന്നിട്ടുനിന്നു പ്രവർത്തിച്ചു തീർത്തവനായപോയ സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്ന അഖിലകേരള ഈശ്വരക്ഷേത്രപ്രവേശനാവേഷാക്ഷമ്മിററിയായിരുന്നു. പ്രസ്തുത കമ്മിററി പത്തനംശേരിയോടാലോചിച്ചതിനുശേഷം ഫരിയനസേവാസംഘത്തിന്റെയും ഈശ്വരക്ഷേത്രപ്രവേശനക്ഷമ്മിററിയുടേയും സംയുക്താഭിമുഖ്യത്തിൽ സ്മാരകസ്ഥാപനത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുന്നതിന് ൧൯൧൨ വൃശ്ചികത്തിൽ ലാക്കാട്ടേജ് ഫാളിൽവെച്ചു ചങ്ങനാശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ ഒരു യോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടി. മഹാരാജാപുതിയമനസ്സിലെ ഒരു പ്രതിമ സ്ഥാപിക്കണമെന്നും അതിലേയ്ക്കു വേണ്ട നടപടികൾ നടത്തുന്നതിനായി ഒരു ജനറൽകമ്മിററിയേയും വർക്കിംഗ് കമ്മിററിയേയും നിയമിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നും, രണ്ടു പ്രമേയങ്ങൾ ആ യോഗത്തിൽ പാസാക്കി. രണ്ടു കമ്മിററികളുടേയും അദ്ധ്യക്ഷനായി ചങ്ങനാശേരിയെയാണു പ്രമേയപ്രമേയാകതാക്കൾ നിർദ്ദേശിച്ചിരുന്നത്. ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ, സി. ഒ. കുഞ്ഞാകുറൻ എന്നിവരെ സിക്രട്ടറിമാരായും നിശ്ചയിച്ചിരുന്നു. പ്രമേയം ഫാജരാക്കിയതിനുശേഷം ആ യോഗത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്ന മി. കോട്ടൂർ കുഞ്ഞുകൃഷ്ണപിള്ള ഒരു ദേശഗതി അവതരിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ധ്യക്ഷനോടനുവാദവാഗ്ദത്തം വശപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രാമാണ്യത്തിലസമ്മിഷ്ണതയുള്ള ഒരു പ്രത്യേകസംഘത്തിന്റെ വക്താവുമാത്രമായിരുന്നു അദ്ദേഹം. കമ്മറ്റിയെ നിയമിച്ചുകൊണ്ടുള്ള പ്രമേയത്തെയാണു ദേശഗതി ചെയ്തെന്നെന്നദ്ദേഹമാവശ്യപ്പെട്ടത്. ചങ്ങനാശേരി പ്രസ്തുത ദേശഗതി ഫാജരാക്കുവാൻ അനുമതി നിഷേധിക്കുകയാണു ചെയ്തത്. ആദ്യപ്രമേയം വെള്ളൂരിപക്ഷത്തോടെ പാസായി, മി.

കോട്ടരിന്റെ ദേശത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ധ്യക്ഷൻ അനുമതി നൽകിയിരുന്നു എങ്കിൽത്തന്നെ ആ യോഗം അതിനെ നിസ്സംശയം തിരസ്കരിക്കുമായിരുന്നു. എന്നാൽ അന്നത്തെ പരിപാവനമായ ആ അവസരത്തെ ഒരു നിമിഷമൊഴിവാക്കി പ്രതിവാദംകൊണ്ടു കളങ്കപ്പെടുത്താതിരിക്കുവാനാണു ചങ്ങനാശേരി ദേശത്തിക്കുമതി നിശ്ചയിച്ചത്. ഏതായാലും ചങ്ങനാശേരിയെ ഭേദിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രതിയോഗികൾക്ക് ഇതൊരവസരം നൽകി. “അദ്ധ്യക്ഷന്റെ അനീതിപരമായ അധികാരപ്രയോഗം”ത്തെ അപലപിച്ചുകൊണ്ടു ചില ലേഖനങ്ങൾ പത്രപരംഗ്ലാനിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. ചങ്ങനാശേരിയെ കമ്മിറ്റിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷപദത്തിൽനിന്നു ബഹിഷ്കരിക്കുവാൻ സംഘടിതമായ ഒരു പ്രവർത്തനവും പ്രക്ഷോഭനവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശത്രുപക്ഷക്കാർ ആരംഭിച്ചു. ലാക്കാട്ടേരിൽ വച്ചു രൂപവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട കമ്മിറ്റി അനീതിപരമായി സംഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണെന്നും, പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയെ പിരിച്ചു വെട്ടി പ്രതിമാനീയം സംബന്ധിച്ചുള്ള ചുമതലകൾ ഗവണ്മെന്റുതന്നെ ഏറ്റെടുക്കണമെന്നും, മറ്റും വിവരിച്ചുകൊണ്ട് അത്ഭുതകരമായ ഒരു മെമ്മോറിയൽ കറയൊട്ടുകൾ പ്പെട്ട് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിലയച്ചു. പക്ഷേ അതിന് എന്തു സംഭവിച്ചെന്ന് ഇപ്പോഴും ആർക്കും അറിവില്ല. അതു ഫർട്ടുറ ഫീസിലെ ചവറുകട്ടയിൽ അനന്തമായ വിശ്രമം തേടിയിരിക്കണം. മറ്റൊരു പൊതുയോഗം വിളിച്ചുകൂട്ടി ഒരു എതിർക്കമ്മിറ്റി സ്ഥാപിക്കുവാൻ നിർബന്ധിതരാകുമെന്നു കാണിച്ച് മി. എ. നാരായണപിള്ള ഒരു ഭീഷണി പത്രങ്ങളിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറ്റൊല്ലാ ഭീഷണികളെപ്പോലെ തന്നെ അതും അലസിപ്പോയിരിക്കണം. ഈ നേതൃത്വമത്സരം ഇതിനശേഷം മറ്റൊരു രൂപത്തിൽ വെളിയിൽ വന്നു. മി. ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള പ്രതിമാസ്ഥാപനക്കമ്മിറ്റിയെപ്പറ്റിയും ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിഷയത്തിൽ മഹാത്മാഗാന്ധിയെ തെറ്റി തരിപ്പിച്ചു ഫരിജനസേവാസംഘം അനന്തമായ പ്രശസ്തി ആർജ്ജിക്കുവാൻ ഉദ്യമിക്കുന്നു എന്നു വിവരിച്ചും മദ്രാസിലും തിരുവിതാംകൂറിലുമുള്ള പത്രങ്ങളിൽ ഒരു ലേഖനമെഴുതി.

പ്രതിമാകമ്മിറ്റിയിൽ അദ്ധ്യക്ഷനായിരിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരിയോടുകൂടിയല്ലെന്ന് തെളിയിക്കുവാനും അദ്ദേഹം ശ്രമം ചെയ്തിരുന്നു. എന്നാൽ ഈ കോലാഹലങ്ങൾ തിരുവിതാംകൂറിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി നാളികേരപ്രശ്നം സഞ്ചരിച്ചു പഠിക്കുവാൻ സിലോണിൽ സഞ്ചരിക്കുകയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഇവിടത്തെ ക്ഷോഭപ്രകടനങ്ങൾ ഒന്നൊന്നും അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. എങ്കിലും തിരുവിതാംകൂറിൽ പലതും മി. ടി. കെ-യുടെ ലേഖനങ്ങൾക്കു മറുപടി എഴുതുകയുണ്ടായി. അവയിൽ ഹരിജനസേവാസംഘം സിക്രട്ടറി ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ മി. ടി. കെ-യ്ക്ക് എഴുതിയിരുന്ന ഒരു പ്രത്യക്ഷപത്രം ഇവിടെ ഉദ്ധരിക്കുന്നത് സേകരവും വിജ്ഞാനപ്രദവുമായിരിക്കും.

“വിളംബരവും ഹരിജനസേവാസംഘവും”

സദസ്യത്വലകന് ഒരു പ്രത്യക്ഷപത്രം.

(മി. രാമചന്ദ്രൻ സെക്രട്ടറി, കോളാഹലതാഴ്വാരം. &c.)

മാന്യരേ,

താങ്കൾ “ഹരിജനസേവാസംഘവും വിളംബരവും” എന്ന തലക്കെട്ടിൽ ‘മലയാളരാത്രി’യിൽ അത്ഭുതകാഴ്ചയ്ക്കു ലായി എഴുതിയിരുന്ന ലേഖനം ഞാൻ സമ്പ്രദേശം വായിച്ചു. താങ്കളുടെ നിലയിരിക്കുന്ന രൊഹിതം ഒരു ലേഖനം എഴുതുവാൻ തുനിഞ്ഞതിൽ ഞാൻ അതിശയിക്കുന്നു. താങ്കളുടെ ലേഖനം ആദ്യത്തേതേ ഹരിജനസേവാസംഘത്തെക്കുറിച്ച് കരുതിയെഴുതിയുള്ള പല അപാസ്തവപ്രസ്താവനകളുടെ ഒരു പട്ടികയാണെന്ന് എനിക്കു ബോധ്യമായതുകൊണ്ടാണു ഞാൻ ഈ കരുതഴുതുവാൻ നിർബന്ധിതനാകുന്നത്. ഹരിജനസേവാസംഘത്തെക്കുറിച്ച് അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിൽ അവലംബമുണ്ടാകുന്നതിനും പൊതുജനങ്ങളിൽ ചിലരുടെ ഇടയിൽ ദുഷ്പ്രചാരണം നടത്തുന്നതിനുമുള്ള ഒരു അക്ഷതവ്യമായ ശ്രമമാണു താങ്കളുടേതെന്നുള്ളതിൽ എനിക്ക് തെല്ലം സംശയമില്ല. ഹരിജനസേവാസംഘത്തോടു താങ്കൾക്ക് ഇന്നേവരെ യാതൊരുതരം വ്യക്തതയുമില്ലെന്നുള്ളതു പരക്കേ അറിയാപ്പെടുന്ന ഒരു കാഴ്ചമാ

ഞ്. കേരളഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ അദ്ധ്യക്ഷനായിരിക്കുന്ന മി. ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ നേക്കു വൃത്തിപരമായി താങ്കൾക്കുള്ള വിദ്യാഭ്യാസത്തോടു പ്രസ്തുത സംഘത്തോടു താങ്കൾക്കുള്ള പ്രതിഫലദാവത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമെന്നും അറിയാത്തവർ ചുരുക്കമാണ്. മലയാളരാജ്യത്തിലെ താങ്കളുടെ ഭിഷ്വലേഖനം വായിക്കുന്ന ആർക്കുതന്നെ ഇതു സ്തംഭമാകുന്നതാണ്. താങ്കളുടെ സാമ്പത്തികശക്തിവിനോദ് പൊരുതാൻ കേരളഹരിജനസേവാസംഘത്തെപ്പറ്റി അവാസ്തവപ്രസ്താവനകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതിന് പകരം താങ്കൾ ബുദ്ധിപൂർവ്വം ഇത്തരം മാർഗ്ഗങ്ങൾ അനേചയിക്കേണ്ടതായിരുന്നു എന്നു ഞാൻ ആത്മാർത്ഥമായി പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. മിസ്റ്റർ ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ഭാഗം വാദിക്കേണ്ട ഭാഗം എനിക്കില്ല. ഇമ്മാതിരി കാര്യങ്ങളിൽ പാസഫായം മി. ചങ്ങനാശേരിക്കു തീരെ ആവശ്യമില്ലെന്നുള്ളതു താങ്കൾക്കും നല്ലതുപോലെ അറിയാവുന്നതാണല്ലോ. എന്നാൽ മി. ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ളയേക്കാൾ കൂടുതൽ പൊതുജാതൃപ്രസക്തിയും മതബോധവും താങ്കൾക്കുണ്ടെന്നു പൊതുജനങ്ങളെ ബോധ്യപ്പെടുത്തുവാൻ താങ്കളെപ്പോലെയുള്ള ഒരാൾ ശ്രമപ്പെടുന്നതു കാണുന്നതിൽ ഞാൻ അതിശയിക്കുന്നു. മി. ചങ്ങനാശേരിക്കു മനുഷ്യസഹജമായ കുററങ്ങളും കുറവുകളും ഉണ്ടായിരിക്കാമെങ്കിലും പൊതുജനമൃഗത്തിന്റെ പുറസ്തരിച്ചുള്ള എല്ലാ പുരോഗമനപ്രസ്ഥാനങ്ങളിലും നേതൃത്വം വഹിക്കുവാൻ വേണ്ട കാര്യങ്ങളുമായും സ്ഥിരതയും പ്രയത്നശീലവും ആത്മാർത്ഥതയും ഉള്ള ഒരു മാന്യനാണദ്ദേഹമെന്നുള്ളതു നിഷ്പക്ഷബുദ്ധികളായ സകലരും സമ്മതിക്കുന്ന ഒരു പരമാർത്ഥം മാത്രമാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ഇന്നദ്ദേഹം ഹരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെയും കേരളകർഷകസംഘത്തിന്റെയും നേതാവായിരിക്കുന്നത്. താങ്കൾ അദ്ദേഹത്തെ അപലപിക്കുന്ന ഈ അവരോധനപോലും വാർദ്ധക്യവും അനാരോഗ്യവും വിഗണിച്ചു നമ്മുടെ നാളികേടാദ്യുന്നങ്ങളുടെ വില വർദ്ധിപ്പിക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങളുനേചിച്ച് അദ്ദേഹം സിലോണിൽ സഞ്ചരിച്ചുവരുന്നത് ഒരുപക്ഷേ താങ്കൾ അറിഞ്ഞിരിക്കാം. കൊളമ്പിൽ വച്ച് അദ്ദേഹം ചെല്ലു ആദ്യത്തെ പ്രാസംഗാത്മ്യപറ്റി അസ്സോഷിയേററഡ് പ്രസ്സ് വിതരണം

ണം ചെയ്തിട്ടുള്ള സ്ത്രീയുൾക്കമ്പിയാൽ വായിക്കുമ്പോൾ ഏതൊരു തിരുവിതാംകൂറുകാരനാണോ അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി അഭിമാനം തോന്നാത്തതു്? എന്നാൽ മി. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയും താങ്കളുമായുള്ള സ്വകാര്യവഴക്കുകൾ എങ്ങിനെയോ ഇരിക്കട്ടെ. കേരളഫരിജനസേവാസംഘത്തെപ്പറ്റി താങ്കൾ പ്രവർപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്ന അസത്യപ്രസ്താവനകളെ ആ സംഘത്തിന്റെ പ്രധാന കാഴ്ചപ്പാടി എന്ന നിലയിൽ വസ്തുതാപരമായി ചിലതല മാത്രമേ എനിക്കുള്ളൂ.

താങ്കൾ സഭീയമായി പ്രസംഗിക്കുകയും എഴുതുകയും ചെയ്യുന്ന അവസരങ്ങളിൽപ്പോലും താങ്കളുടെ ആശയഗതി എന്താണെന്നു മനസ്സിലാക്കാൻ വിമർശകന്മാർക്കു ബുദ്ധിമുട്ടേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. താങ്കളുടെ ക്ഷേത്രപ്രവേശനക്കമ്മിറ്റി റിപ്പോർട്ടിനെ വിമർശിച്ചപ്പോൾ ഇങ്ങനെ ഒരു ചർച്ചക്കു എനിക്കും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. കേരളഫരിജനസേവാസംഘത്തെപ്പറ്റി താങ്കൾക്കുള്ള ആവലാതികളും ആരോപണങ്ങളും എന്തെല്ലാമെന്നു താങ്കളുടെ ലേഖനത്തിൽ നിന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഇപ്പോഴും ഞാൻ കഴിഞ്ഞുവരികു്. താങ്കളുടെ ബാധാസ്ഥവപ്രസ്താവനകളുടെ ഒരു സംഗ്രഹം ഏതാണ്ടു താഴെ കാണുന്ന വിധത്തിലാണെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു.

൧. മി. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള കേരളഫരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരത്തിന് വഴിതെളിച്ചു എന്നു മഹാരാജാഗാന്ധി പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. മഹാരാജാഗാന്ധിയുടെ പ്രസ്താവനസമ്പ്രദായമാണെന്നും അങ്ങിനെ പറയുവാൻ അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചതു്, മി. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയോ, ഞാനോ മഹാരാജാഗാന്ധിയെ തെറ്റിദ്ധരിപ്പിച്ചതുകൊണ്ടാണെന്നും ആകുന്നു ഇതിനെക്കുറിച്ചുള്ള താങ്കളുടെ വ്യാഖ്യാനം. അങ്ങുളുടെ പേരുകൾ തുറന്നു പറയുന്നില്ലെങ്കിലും ഇതാണു് ഉദ്ദേശമെന്നു താങ്കൾ വ്യക്തമായി സൂചിപ്പിക്കുന്നുണ്ടു്.

൨. ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിൽ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു ലഭിക്കേണ്ട പ്രശസ്തിയെ

ഫരിജനസേവാസംഘം ലാഘവപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു എന്നുള്ളതാണു താങ്കൾ പറയുന്ന രണ്ടാമത്തെ അവസ്ഥയും.

൩. ക്ഷേത്രപ്രവേശനാലോചനകളിൽ നേതൃത്വം വഹിച്ചതിലും ശ്രീമത് സി. രാജഗോപാലാചാരി അവർകളെ ക്ഷണിച്ചു വരുത്തിയതിലും ഫരിജനസേവാസംഘം അനർഹമായ പ്രസിദ്ധി സമ്പാദിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുമാണു ചെയ്യുന്നത്.

൪. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഫരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാർ നിർമ്മതരാണെന്നും അതുകൊണ്ട് താമസ് നേതൃത്വം വഹിക്കാൻ അർഹപ്പെടുന്നു താങ്കൾ വിചാരിക്കുന്നു.

ഇവയിൽ ഓരോന്നിനെപ്പറ്റിയും ഞാൻ പ്രത്യേകം സമാധാനം പറയാൻ ശ്രമിക്കട്ടെ.

൧. ഫരിജനസേവാസംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ ലാഘവപ്പെടുത്തുവാനുള്ള ഉൽക്കണ്ഠകൊണ്ടു മഹാത്മാഗാന്ധി തന്റെ പ്രസ്താവനകൾക്കില്ലാത്ത അർത്ഥങ്ങൾ താങ്കൾ ഉണ്ടെന്നു സങ്കല്പിക്കുന്നു. കഴിഞ്ഞ മൂന്നുകൊല്ലങ്ങളായി ഫരിജനസേവാസംഘം കത്തോലിക്കാ നടുത്തിരുന്ന ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രചരണത്തെപ്പറ്റി മാത്രമേ മഹാത്മാഗാന്ധി സൂചിപ്പിക്കുന്നുള്ളൂ. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഇതരസ്ഥാപനങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തെ ഇടിച്ചു താഴ്ത്തുകയാണു മഹാത്മാഗാന്ധി ചെയ്തിട്ടുള്ളതെന്നു വിചാരിക്കുവാൻകൂടി അസാധ്യമാണു്. എന്നാൽ കഴിഞ്ഞ മൂന്നു കൊല്ലങ്ങളായി ഗവണ്മെന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിക്കത്തക്കവണ്ണം ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള സവർണ്ണങ്ങളെ അഭിപ്രായം കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതിനും പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി ഫരിജനസേവാസംഘം തിരുവിതാംകൂറിലെ ഓരോ ഗ്രാമത്തിലും നടത്തിയിട്ടുള്ള വിപുലവും തീക്ഷ്ണവുമായ പ്രചരണാജാലി സത്യസന്ധതയുള്ള യാതൊരാൾക്കും വിസ്മരിക്കുവാൻ കഴിവുള്ളതല്ല. ക്ഷേത്രപ്രവേശനം അനാവദിക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുവാൻ വേണ്ടി അപൂർവ്വം ചില യോഗങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ച് ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും അവയിൽ യഥാസ്ഥിതികന്മാരായതന്നെ ഭാഗഭാക്കുകൾ ആയിരുന്നില്ലെന്നും താങ്കൾ പറയുന്നു. ഇങ്ങിനെത്തന്നെ ഒരു സത്യം പ്രചരി

പിള്ളവാൻ താങ്കൾ ചെയ്യപ്പെട്ടത് അന്യതാതന്നെ. കഴിഞ്ഞ
 മൂന്നുകൊല്ലത്തിനിടയ്ക്കു ഹരിജനസേവാസംഘം തിരുവിതാം
 കൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലായി ൩൨ ക്ഷേത്രപ്രവേശന
 മഹായോഗങ്ങൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഈ യോഗങ്ങൾ ഞങ്ങൾ
 അവധാനപൂർവ്വം ആലോചിച്ചു തയ്യാറാക്കിയ ക്ഷേത്രപ്രവേ
 ശനപ്രക്ഷോഭണപരിപാടിയിന്റെ ഒരു ഭാഗമായിരുന്നു. ക്ഷേത്ര
 പ്രവേശനയോഗങ്ങളിൽ പലതും തിരുവിതാംകൂറിൽ അടുത്ത
 കാലത്തുണ്ടായിട്ടുള്ള മഹായോഗ മഹായോഗങ്ങളെക്കാളും
 കൂടുതൽ ജനബഹുലവുമായവയായിത്തീർന്നുവെന്നുള്ളതിലേക്ക്
 യഥാകാലം പുറപ്പെട്ടിട്ടുള്ള പത്രലേഖനങ്ങൾ സാക്ഷ്യം വഹി
 ക്കുന്നു. ൧൯൩൭ മാർച്ചമാസത്തിൽ ശ്രീയുഗ് താങ്കൾ അദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ തിരുവിതാംകൂർ സഞ്ചാരത്തിനിടയ്ക്കു പല മഹായോഗ
 ങ്ങളിലും പ്രസംഗിക്കുകയുണ്ടായി. തിരുവനന്തപുരത്തും നാഗർ
 കോവിലിലും വച്ചു നടത്തിയ ക്ഷേത്രപ്രവേശന സമ്മേളനത്തിൽ
 ഡാക്ടർ ടി. എസ്. എസ്. രാജൻ ആദ്യം വന്നിട്ടു. എ
 ന്നാൽ ഏറ്റവും കൂടുതൽ ജനബഹുലവുമായിരുന്ന മഹായോ
 ഗങ്ങൾ നടന്നത് ൧൯൩൬ മേ മാസത്തിൽ ശ്രീമതി രാമ
 ശ്യാലിനമ്മയുടെ കേരളത്തിൽ നടത്തിയ ദീർഘസഞ്ചാരത്തിനിട
 യിലാണ്. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ പോലും കടന്നു
 വെന്ന ശ്രീമതി രാമശ്യാലിനമ്മയുടെ പ്രസംഗിച്ച മഹായോഗ
 ങ്ങളെക്കാൾ കൂടുതൽ ജനബഹുലമായ മഹായോഗങ്ങളിൽ പ്ര
 സംഗിക്കുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിൽ മഹായോഗാധിഷ്ഠിതനെ
 മറ്റാരുമില്ലാ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ എന്ന് സംശയമാണ്. കേരള
 ഹരിജനസേവാസംഘത്തിൽനിന്നും നിരമിച്ച പൊതുക്കാര്യപ്ര
 സക്തന്മാരായ നേതാക്കന്മാർ ഉൾപ്പെട്ട പ്രതിനിധിസംഘങ്ങൾ
 തിരുവിതാംകൂർ ഒട്ടകു സഞ്ചരിച്ചു പല മഹായോഗങ്ങൾ വി
 മിച്ചകൂടി പ്രസംഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ യോഗങ്ങളിൽ യഥാസ്ഥി
 തികന്മാർ സ്വന്ധിച്ചിട്ടില്ലെന്ന പറയുന്നത് അബദ്ധമാണ്.
 ഞങ്ങളുടെ ഏറ്റവും യോഗങ്ങളിലും, വിശേഷിച്ച് ഉറനാട്ടു
 കളിൽ വച്ചു നടന്നവയിൽ യഥാസ്ഥിതികന്മാരായ നാനേ
 കാ പേർ സംബന്ധിച്ചിരുന്നു. മിസ്സസ് നെഹ്റുവിന്റെ
 അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവച്ചു നടത്തിയ ഞങ്ങ
 ളുടെ പ്രത്യേക ക്ഷേത്രപ്രവേശനമഹായോഗങ്ങളിൽ സംബ
 ധിച്ച ജനങ്ങളിൽ ഒരു ഭാഗം തിരുവനന്തപുരത്തെ യഥാ

സ്ഥിതികരമായ ബ്രാഹ്മണരായിരുന്നു. ക്ഷേത്രപ്രവേശനം അനുവദിക്കണമെന്ന് ആവശ്യപ്പെടുകയും മഹാഭാരതത്തിൽ സിദ്ധ സമക്ഷത്തിൽ സമർപ്പിച്ച വമ്പിച്ച മേമ്മോറിയലിൽ ഹരിജനസേവകസംഘക്കാരുടെ ശ്രമഫലമായി രാജാക്കന്മാരുടെ സമ്മർദ്ദത്തെ ചെല്ലക്കര അനുസരിച്ചു കൈമാറ്റം ചെയ്തത് പ്രധാനമായ മേമ്മോറിയൽ മഹാഭാരതത്തിൽ തിരുമനസ്സിന് വേണ്ടി ദിവാൻജിതാവർകളാണു ക്ഷേത്രപ്രവേശന പ്രതിനിധിസംഘത്തിന്റെ പരാധർമ്മം സഭയ്ക്കു സമീകരിച്ചത്. മേമ്മോറിയൽ സംബന്ധിച്ച മഹാഭാരതത്തിന്റെ വൈകല്യവും പ്രാധാന്യവും മനസ്സിലാക്കണമെങ്കിൽ മുൻപറഞ്ഞ രാജാക്കന്മാരുടെ സമ്മർദ്ദത്തെക്കുറിച്ച് വിവിധഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നുമാണു സംഭരിക്കപ്പെട്ടത് എന്നുള്ള വസ്തുതകൂടി അനുസ്മരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ ഇത്തരം പ്രാധാന്യം പരിപാടികളൊന്നും പ്രവർത്തിച്ച പരിധിയില്ലാത്ത താമരക്കുളം മഹാഭാരതത്തിൽ ഇന്നുവരെയും ഓരോരുത്തരുടെ പരിശ്രമങ്ങളും നിസ്സാരമായി പൂർത്തിയാക്കിയവർ എഴുതിയതാണ്. താമരക്കുളം ആദ്യത്തെ അദ്ധ്യക്ഷനായതും മേമ്മോറിയൽ രണ്ടു സംഗതികൾക്കൂടി മാത്രമേ എഴുതിയ പദമുണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. എസ്. എൻ. ഡി. പി.-യോഗവും, നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയും ക്ഷേത്രപ്രവേശനസംരംഭത്തിൽ ചെങ്കിട്ടുള്ള നിത്യലക്ഷ്യമായ സേവനങ്ങളെപ്പറ്റി ഹരിജനസേവകസംഘക്കാർ വിളിച്ചുകൂട്ടിയുള്ള എല്ലാ യോഗങ്ങളിലും വെച്ചു പ്രത്യേകം എടുത്തു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഞങ്ങൾ നടത്തിയ ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രശ്നങ്ങളിൽ ഞാൻ ഇവിടെ എടുത്തുപറയുവാൻ ഇപ്പോൾ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ലാത്ത ചില കാരണങ്ങളാൽ ഈ കാര്യ സംഘങ്ങളും ഭാഗഭാക്കുകളായില്ല എന്നുള്ള വസ്തുതകൂടി ഇവിടെ പറയാനിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞ മൂന്നു വർഷങ്ങളായി നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ക്ഷേത്രപ്രവേശനസംരംഭം സജീവമായ ഒരു പ്രക്ഷോഭണമായി കേരളമൊട്ടുക്കു നിലനിൽക്കുകയാണുവരേണ്ട ഭാരം കേരളഹരിജനസേവകസംഘം മാത്രമാണു വഹിച്ചത്. എങ്കിൽ കൂടിയും എസ്. എൻ. ഡി. പി.-യോഗവും, നായർ സർവ്വീസ് സൊസൈറ്റിയും നടത്തിയിട്ടുള്ള സ്തുത്യർഹമായ സേവനങ്ങളെ സവിനയം

സമതിക്കുവാൻ ഞങ്ങൾ ഒരിക്കലും വൈയ്യം പ്രദർശിപ്പിച്ചിട്ടില്ല.

ഹരിജനസമ്പകസംഘം ക്ഷേത്രപ്രവേശനം സാധിതപ്രാമാണ്യത്തിൽ ചെയ്തിട്ടുള്ള പ്രവൃത്തികളെപ്പറ്റി മഹാത്മാഗാന്ധിജി ആരം തൊറിയെഴുതിയിട്ടില്ല. ചങ്ങനാശേരി പാദശ്ലോകത്തിൽ അവർക്കുമാ, ഞാനും വിമുക്തജനങ്ങളുടെ ഉന്മൂലത്തിന് കാരണമായതായ ഞങ്ങളുടെ സംഘത്തിന്റെ പ്രവൃത്തികളാണെന്നു വിമുക്തജനങ്ങളോടും സുവിദ്യരായ ഒരു വരിയെഴുതിയും മഹാത്മാഗാന്ധിജി എഴുതിയതുവെച്ചിട്ടില്ല. അങ്ങനെയൊരു വിധം ചെയ്യുവാൻ തക്കവണ്ണമുള്ള ബുദ്ധിഹീനത ഞങ്ങൾക്കുണ്ടു്. അതുകൊണ്ട് ഈ സംഗതിയെപ്പറ്റി ചിന്തിച്ചു താങ്കളുടെ ആത്മാവു പ്രകാശമാക്കേണ്ട ആവശ്യമില്ല. ഒരു കാഴ്ചയ്ക്കു് ഈ സംഗതിയെപ്പറ്റി പാഞ്ഞുവരികുണ്ടു്. ചങ്ങനാശേരി പാദശ്ലോകത്തിൽ അവർക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനപരമായ സേവനങ്ങൾ, ഹരിജനസമ്പക സംഘത്തിന്റെ ഉദ്ദേശത്തിന് എത്രയോ കാലം മുൻപുതന്നെ തുടങ്ങിയവയാണു്. കഴിഞ്ഞ ൨൦ വർഷമായി ഹരിജനങ്ങളുടെ അവകാശസ്ഥാപനത്തത്തിൽ അടിച്ചിരുന്നതായ നേതൃത്വം അദ്ദേഹം വഹിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഞാൻ താങ്കളോടു് ഒന്നു ചോദിച്ചുകൊള്ളു്. ഈ വിഷയത്തിൽ താങ്കളുടെ പങ്ക് എന്തായിരുന്നു? വയലംസത്യാഗ്രഹത്തിൽ താങ്കൾക്കു് എന്തു ഭാഗമാനുഭവമായിരുന്നു? കറെ വർഷങ്ങൾ മുൻപു താങ്കൾ ഏതൊ ഒരു ക്ഷേത്രപ്രവേശനഡർബ്ബാനിൽവെച്ചു ചെല്ലു ഒരു ക്ഷേത്രപ്രവേശനപ്രസംഗത്തെപ്പറ്റിയുള്ള ഒരു കഥ താങ്കൾതന്നെ ഇപ്പോൾ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നതായി കാണുന്നു. പക്ഷെ പൊതുജനങ്ങളുടെ മുൻപിൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനക്കമ്മിറ്റിയിപ്പോർട്ടിൽ താങ്കൾ എഴുതിച്ചെഴുതിയിരുന്ന പ്രത്യേക കറിയു് ഇപ്പോഴും സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടല്ലോ. അതിനെ എങ്ങനെ ഒളിക്കും? 'പ്രശോഭനമായ ഒരു കഴപ്പുമാണെന്നു്

* ഇതു ശരിയല്ല. മഹാത്മാഗാന്ധിജി സത്യം സമീകരിക്കുവാൻ തീവ്രനല്ലായ്കയാലല്ല കൂടിയ ക്ഷേത്രപ്രവേശനഡർബ്ബാനിൽ എഴുതിയ വർത്തു മി. ടി. കെ. ചേലപ്പിള്ളയായിരുന്നു.

ണാനൊരവസരത്തിൽ പാഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. പുറംപാലിത്തലവും വിവേചനാനുഗ്രഹവും ആയ താങ്കളുടെ ആ റിപ്പോർട്ടിൽ താങ്കൾ നൽകുന്ന നിദ്ദേശം ധ്വജസ്തംഭംവരെ ഹരിജനങ്ങൾക്കു പ്രവേശനം അനുവദിക്കാം എന്നുള്ളതാണ്. നിരുപാധികമായി ഹരിജനങ്ങൾക്കു ക്ഷേത്രപ്രവേശനം ഉടനടി നൽകിയാൽ ഹിന്ദുമതം നശിച്ചുപോകുമെന്നുള്ള ഓടിപ്രായവും താങ്കൾ മൗൽ-വാംവശത്തു പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ ഇന്നെന്താണു സംഭവിക്കുന്നത്? അക്ബറിയലാ, അശോകനിയോ മാത്രം കാണാൻ കഴിയുന്ന വിശാലവീക്ഷണാത്മകവും ധൈര്യത്തോടുംകൂടി നമ്മുടെ മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇപ്പോൾ നടപ്പിൽ വരുത്തിയിരിക്കുന്നത് ഹിന്ദുമതത്തിന്റെ വിനാശത്തിലേക്കു വഴി തെളിക്കുമെന്നു താങ്കൾ പ്രാപ്താവിച്ച പരിപ്ലാപംതന്നെയാണെന്ന് അറിവുണ്ടോ? താങ്കളുടെ നിദ്ദേശം സ്വീകരിച്ചു ധ്വജസ്തംഭംവരെ മാത്രം ക്ഷേത്രപ്രവേശനം അനുവദിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ഉണ്ടാകുമായിരുന്ന വിനാശം എത്ര ഭയങ്കരമായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു താങ്കളെപ്പോലെയുള്ള ഒരാൾ ഇപ്പോൾ മുന്നോട്ടു വന്നു ഹരിജനസേവകസംഘത്തിന്റെയും ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള അവർകളുടേയും മേൽ ചെളി വാരി എറിയുന്നത് എത്ര പരിഹാസ്യമായ ഒരു പ്രവൃത്തിയാണ്.

താങ്കളുടെ രണ്ടാമത്തെ അവാസ്തവപ്രസ്താവനയിലേയ്ക്ക് ഇനി ഞാൻ കടക്കട്ടെ. മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് അയ്ക്കിക്കുന്ന പ്രസിഡിയം, പ്രശസ്തിയും ലാഘവപ്പെടുത്തുവാൻ ഹരിജനസേവകസംഘം ശ്രമിക്കുന്നുവെന്നുള്ള താങ്കളുടെ സൂചനയെപ്പറ്റി എഴുതുവാൻ എനിക്ക് വിഷമിച്ചു മാത്രമേ ആത്മസംയമനം സാധിക്കുന്നുള്ളൂ. മഹാത്മാഗാന്ധി കഴിഞ്ഞാൽ ഇൻഡ്യയിലെ ഹരിജനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ അവിതർക്കിതനതാവെന്ന് ആരും സമ്മതിക്കുന്ന ഭൂമിമാൻ സി. രാജഗോപാലാചാരി അവർകൾ ആണു മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ വിളംബരം ലോകോത്തമമാനായ അശോകചക്രവർത്തിയുടെ പ്രഖ്യാപനങ്ങളോടു തുല്യമാണെന്ന് ആദ്യം പ്രസ്താവിച്ചത്. മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലേയ്ക്ക് അവിതർക്കിതമായി

ലഭിക്കേണ്ട പ്രശസ്തിയെ അങ്ങമാത്രമെങ്കിലും കുറയ്ക്കുന്ന എന്തെങ്കിലും ഒരു വാക്കുപാലും എഴുതുകയോ പറയുകയോ, ഹരിജനസേവകസംഘത്തിൽപെട്ട ഒരു വ്യക്തിയെങ്കിലും ചെയ്തിട്ടില്ല. ഞങ്ങൾ വിളിച്ചുകൂട്ടിയ എല്ലാ പൊതുയോഗങ്ങളിലും വിശേഷിച്ചു ശ്രീമാൻ സി. രാജഗോപാലാചാരി അവർകളുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ നവംബർ ൨൯-ാംനാൾ റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻ മൈതാനത്തു സമ്മേളിച്ച അതിഗംഭീരമായ മഹാമോശനത്തിലും വച്ചു ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിമുക്തരും സംഭാഷണമാകാനുള്ള അനിഷ്ടയുദ്ധമായ കാരണം മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ മഹാമനസ്സുതയും, വിശാലവീക്ഷണവും, ആണെന്നു നിസ്തന്ദ്രഹമായും, അനസ്യുതമായും, കൃതജ്ഞതാപൂർവ്വമായും, പ്രസ്താവിക്കുകയും, ഈ മഹൽകൃത്യം ചെയ്തതിനുള്ള സർവ്വപ്രശസ്തിയും അവിടേയ്ക്കു മാത്രമുള്ളതാണെന്നു മുക്തകണ്ഠം ആഘോഷിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ളതാകുന്നു. ഞങ്ങൾ ഇങ്ങനെ ചെയ്തത് യാതൊരുവിധമായ സ്വാർത്ഥലാഭത്തിനും വേണ്ടിയല്ല, പിന്നെയോ സത്യവും, ആത്മാർത്ഥതയും ഇങ്ങനെ ചെയ്യണമെന്നു ഞങ്ങളെ പ്രേരിപ്പിച്ചതുകൊണ്ടാണ്. സ്വാർത്ഥതല്ലെന്നോട് ഉറവിക്കാൻകൂടി നിവൃത്തിയില്ലാത്തവിധത്തിൽ മഹനീയമാണു മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ അത്യുൽകൃഷ്ടമായ പ്രവൃത്തിയിൽ ഞങ്ങൾക്കുള്ള അഭിമാനവും ആനന്ദവും. മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിനെപ്പറ്റിയുള്ള ഞങ്ങളുടെ കീർത്തനങ്ങൾ നിർമ്മലവും പരിശുദ്ധവും ആണ്. സ്വാർത്ഥതയുടെ കണിക പോലും അതിയില്ല. ഹരിജനസേവകസംഘത്തെപ്പറ്റി അസഹനീയമായ ഈ അസത്യം ഞങ്ങൾ കെട്ടിപ്പിടിക്കുകയെന്നതിനെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ ഞാൻ അശക്തനാകുന്നു. വിഷമമായ ഈ സൂചന പാശ്ചാത്യത്തിൽ താങ്കൾക്ക് എന്തൊരു സ്വാർത്ഥലാഭമാണ് ഉള്ളതെന്നു മനസ്സിലാക്കുവാൻ എനിക്കു വിഷമമായിരിക്കുന്നു. നവംബർ ൨൯-ാംനാൾ ഞങ്ങൾ നടത്തിയ ഗംഭീരമായ ഘോഷയാത്രയിൽ ഹരിജനപ്രസ്ഥാനത്തിന്റെ നേതാക്കന്മാരുടെ പടമല്ല എഴുന്നള്ളിച്ചത്. പൊതുജനഹൃദയത്തിൽ കൃതജ്ഞതയും ആഹ്ലാദവും ഉത്ഭവിക്കുവാൻ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ ഒരു വലിയ മഹത്യാപദം കൈക്കലായി അലങ്കരിച്ച് ആനപ്പുറത്ത് എഴുന്നള്ളിച്ചുകൊണ്ടുപോകുക

താങ്ങുവെക്കുക. ബെക്കിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ കേരളമൊട്ടുക്ക് അന്നു നടന്ന യോഗാചാര്യകളിലും ആദ്ധ്യാപകനങ്ങളിലും മെല്ലാം ഇങ്ങനെതന്നെയാണു നടന്നത്. സാമ്പ്രതിലകനായ താങ്കളോട് എനിക്കുള്ള അപേക്ഷ ഈ മാതിരി വിശേഷപരമായ പ്രചരണാകാര്യ താങ്കളുടെ നല്ല ചേരിന തിരക്കുകളും ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തതെന്നാണ്.

ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരത്തെക്കുറിച്ച് കൃത്യത്തെ പ്രകടിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടിയുള്ള ഏറ്റവും വലിയ മഹോത്സവം ഹരിജനസേവകസംഘത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടത്തിക്കൊള്ളുവാൻ താങ്കൾ ഈശ്വരകൃപയിതനായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നുവോളം തോന്നുന്നു. ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം മുൻപു നവംബർ ൧൨-ാം-നു രാത്രി പുറപ്പെടുവിച്ചു എങ്കിലും ഹരിജനസേവകസംഘം നടത്തിയ ആയോജനങ്ങൾ തുടങ്ങിയത് മുൻപു നവംബർ ൨൯-ാം-നു മാത്രമാണ്. എന്റെ ഓർമ്മ ശരിയാണെങ്കിൽ മഹാരാജാവുനിയമനസ്സിലെ അനുഭവിക്കുവാൻ ധൃതഗതിയിൽ കൂടിയ ആദ്യത്തെ യോഗത്തിൽ താങ്കളും ഒരു പ്രാസംഗികനായിരുന്നു. പല അനുഭവങ്ങളോടും ആയോജനങ്ങളും നവംബർ ൨൯-ാംതീയതിക്കു മുൻപുതന്നെ നടന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ഹരിജനസേവകസംഘത്തിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ നടത്തിയ ആയോജനങ്ങൾ വളരെ വാർദ്ധ്യം തോതിൽ പങ്കുകൊണ്ടുവന്നുള്ളതാണു താങ്കളെ അസ്പഷ്ടപ്പെടുത്തിയതെന്ന് എനിക്കറിയാം. നവംബർ ൨൯-ാം തീയതി ഹരിജനസേവകസംഘം നടത്തിയ മഹായോഗവും യോഗാചാര്യയും അതിനു മുൻപു നടന്ന സകല ആയോജനങ്ങളേയും പിന്നിലാക്കുകതന്നെ ചെയ്തു. തിരുവനന്തപുരത്ത് ഇതുവരെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള മഹായോഗങ്ങൾക്കും യോഗാചാര്യകൾക്കും അവയെ ജയിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. അന്നത്തെ മഹോത്സവത്തിൽ മി. ചങ്ങനാശി പാദശാലൻപിള്ള നേതൃത്വം വഹിച്ചതു താങ്കൾക്കു ഏതായാലും അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതാണ്. ഓർമ്മയെക്കുറിച്ചുള്ള താങ്കളോട് ആത്മാർത്ഥമായി സഹതപിക്കുന്നു. ആ ചിത്രത്തിൽ താങ്കൾക്കു യാതൊരു സ്ഥാനവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെന്നുള്ളതു പരമാർത്ഥം തന്നെ. ഹരിജന

സേവകസംഘം നടത്തിയ ആഘോഷങ്ങൾ അത്രേപൂർവ്വമായ വസ്തു വിജയകരമായി പര്യവസാനിച്ചതുകൊണ്ടു പ്രസ്തുത സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രവർത്തകന്മാർ അനന്തമായ പ്രശസ്തി ആർജ്ജിക്കുവാൻ ശ്രമം ചെയ്യുന്നു എന്ന് ഒരു ആരോപണം അവരുടെ നേക്കു പ്രധാനിക്കുവാൻ ഒരുങ്ങുന്ന താങ്കൾ എത്ര പരിഹാസ്യമായ ഒരു ചിത്രമാണു താങ്കളെപ്പറ്റി മറ്റു ജീവരുടെ മുൻപിൽ പ്രദർശിപ്പിക്കുന്നത്.

മി. സി. രാജഗോപാലാചാരിയുടെ നാമധേയം വാദവിഷയമാക്കുന്നത് എനിക്കു തുടലാം അനിവൃതമായ ഒരു സഹനീയാകുന്നു. താങ്കൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്ദർശനത്തെ പ്രതികൂലിക്കുന്നു. ഇതു താങ്കളുടെ ഒരു അപമർദ്ദാദ മാത്രമായി കരുതി ഞാൻ അതിനെ തിരസ്കരിക്കുകയായിരുന്നു. എന്നാൽ തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ച ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരത്തെ യാതൊരു പ്രതിബന്ധവുമില്ലാതെ എത്രമാത്രം പ്രാധാന്യകരമായ വസ്തു ഇവിടെ നടപ്പിൽ വരുത്തിയിരിക്കുന്നു എന്ന വാർത്താഭരണസാക്ഷ്യത്തിലെന്നു മാത്രമല്ല, ലോകമൊട്ടുക്കുതന്നെയും പ്രചരിപ്പിച്ചതിന്ന്, തിരുവിതാംകൂറിലെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന അധികാരസ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നുപോലും അദ്ദേഹത്തോടു കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂറിന് വെളിയിലുള്ള ചില പ്രത്യേക പക്ഷങ്ങൾ ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരത്തിന്റെ സത്ഫലങ്ങളെ അതു സംബന്ധിച്ചു പുറപ്പെടുവിച്ചിട്ടുള്ള ചട്ടങ്ങൾ നിഷ്പ്രാധാന്യങ്ങളാക്കിത്തീർത്തിരിക്കുന്നു എന്നു കാണിക്കുവാൻ വേണ്ടി നിത്യജ്ഞമായ പ്രചരണവേലകൾ ഇൻഡ്യയുടെ പല ഭാഗങ്ങളിലും നടത്തിയെന്നും, മിസ്റ്റർ സി. രാജഗോപാലാചാരിയുടെ സന്ദർശനവും അദ്ദേഹം പുറപ്പെടുവിച്ച പ്രസ്താവനകളും ആ മലിനമായ അപവാദങ്ങളെ ഉരുക്കുവത്തിൽത്തന്നെ നശിപ്പിക്കുന്നതിന്നു സഹായിച്ചു എന്നുള്ള വിവരം ഒരു പക്ഷെ താങ്കൾക്കു ഏതാനായ ഒറിവായിരിക്കുമെന്നു വന്നേക്കാം. മി. രാജഗോപാലാചാരിയെപ്പോലെയുള്ള മഹാജനാരം ബഹുമാനിക്കുന്നതിനും അവരുടെ സഹായസഹകരണങ്ങൾക്കു കൃതജ്ഞത പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതിനും വേണ്ട എളുപ്പതാങ്കൾക്കുകൂടി ഒരു ദൃഷ്ടനായിരിക്കുമെന്നാണ് എന്റെ വിനീതമായ അഭിപ്രായം. തിരുവിതാംകൂർ തിരുവിതാംകൂറു

കാർക്കു താങ്കൾ മുറവിളി കൂട്ടുകയും ആ അടിസ്ഥാനത്തിന്മേൽ താങ്കൾ ത്രിമാൻ രാജഗോപാലാചാരിയുടെ സന്ദർശനത്തെ പ്രതികൂലിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. പരസ്പരബന്ധമില്ലാത്ത സാഹസികരൂപം കൂട്ടിക്കലർത്തുന്ന താങ്കളുടെ വിവേചനാശൂന്യമായ ബുദ്ധിയാണ് ഈ അഭിപ്രായത്തിൽ പ്രതിഫലിക്കുന്നത്. ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്യുന്നതിൽ ഗണനീയമായ ഒരു പങ്കെടുത്തു തിരുവിതാംകൂറിന്റെ പ്രശസ്തി നാനാദിഗന്തങ്ങളിലും പ്രചരിക്കുവാൻ സഹായിച്ച സമീപമാണമർ സർ. സി. പി. തിരുവിതാംകൂർസപദേശിയല്ലെന്ന താങ്കൾ വിസ്മയിച്ചുപോയോ? എന്നാൽ ഇക്കാര്യത്തെപ്പറ്റി തുറന്നു പറയുവാൻ താങ്കൾക്കു ധൈര്യമുണ്ടാകയില്ലെന്ന് എനിക്കറിയാം. താങ്കളുടെ സുദീർഘമായ ഭേദമനത്തിൽ പുറപ്പെട്ടിട്ടുള്ള അഭിപ്രായങ്ങളിൽ ഏറ്റവും അസഹ്യമായിട്ടുള്ളത് ത്രിമിത് രാജഗോപാലാചാരിയെപ്പോലുള്ള പുണ്യശ്ലോകന്മാരുടെ സന്ദർശനത്തെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുമ്പോൾ തിരുവിതാംകൂർ തിരുവിതാംകൂറുകാർക്കു മുറവിളികൂട്ടുന്നതാണ്.

താങ്കളുടെ ഭേദമനത്തിലുള്ള ഒടുവിലത്തെ അസത്യപ്രസ്താവനയെക്കുറിച്ചാണ് ഞാൻ അവസാനമായി രണ്ടു വാക്കു പറയുവാൻ പോകുന്നത്. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഹരിജനസമൂഹം പ്രവർത്തകന്മാർ മതവിരോധികളാണെന്ന താങ്കൾ പ്രസ്താവിക്കുകയും അതിന് തെളിവായി മി. ചങ്ങനാശരിയുടെ ഒരു പഴയ പ്രസംഗത്തിൽനിന്നു ചില വാചകങ്ങൾ ഇളക്കിക്കൊണ്ടു വരികയും ചെയ്യുന്നു. എന്റെ നാമധേയവും താങ്കൾ മി. പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെതിനോടു് സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. താങ്കൾക്കു യാതൊരറിവും പരിചയമില്ലാത്ത ആളുകളെക്കുറിച്ച് എന്തെല്ലാമുള്ള അപരാധങ്ങളും പറയുവാൻ താങ്കൾക്കു മടിച്ചില്ലെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. താങ്കൾ ഒരു നിത്യക്ഷേത്ര സന്ദർശകനാണെന്നു തന്നെയിരിക്കട്ടെ. എന്നാൽ അധർമ്മപ്രസ്താവനകൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്നതു മതമനോഭാവത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. മതം എന്നു പറയുന്നത് ഈശ്വരനോടും സത്യത്തോടും ഉള്ള ഭക്തിയും മനുഷ്യസേവനവും ആണെന്നതിൽ ക്ഷേത്രസന്ദർശനവും വ്യക്തിവിദ്വേഷവും നിന്തരം അനുഷ്ഠിക്കുന്ന താങ്കളേക്കാൾ

ഞങ്ങൾ എത്രയോ കൂടുതൽ മതവിശ്വാസികളാണെന്നുള്ള കാര്യം അനുഭവത്തിൽനിന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊള്ളട്ടെ. എന്നാൽ ജാതിഭേദമന്യ സകല ഹിന്ദുക്കൾക്കും ആരാധനയ്ക്കായി തുറന്നുകൊടുക്കപ്പെട്ട ക്ഷേത്രങ്ങൾ ഇന്നു താങ്കൾക്കെന്ന പോലെതന്നെ ഞങ്ങൾക്കും പരിപാവനമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെന്നു ഞാൻ താങ്കളെ അറിയിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

വളരെ മനോഹരമായൊട്ടകൂടിയാണു ഞാൻ ഈ മഠപടിതാങ്കൾക്ക് എഴുതുന്നത്. താങ്കളെ ബഹുമാനിക്കുന്നതിനും വിലമതിക്കുന്നതിനും ഞാൻ എല്ലാപ്പോഴും ശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു ഞങ്ങളെക്കുറിച്ച് ഇപ്രകാരം വ്യക്തിവിദ്വേഷപരമായ ഒരു പ്രക്ഷോഭം താങ്കൾ തുടങ്ങുമെന്നു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നില്ല. ഇമ്മാതിരി കാര്യങ്ങളിൽ അഭിപ്രായം മാലപ്പെടുത്തുവാൻ അർത്ഥമുള്ളവർ പൊതുജനങ്ങളാണ്. ഈ വാദത്തെക്കുറിച്ച് അവരുടെ തീർപ്പ് എന്തായിരിക്കുമെന്നും എനിക്കു നിശ്ചയമുണ്ട്. എന്നാൽ ഹരിജനസേവകസംഘത്തെക്കുറിച്ചു താങ്കൾ പ്രചരിപ്പിക്കുന്ന അവാസ്തവപ്രസ്താവനകളെ യഥാവസരം എഴുതുവാൻ ഞാൻ നിർബ്ബന്ധിതനായിത്തീരുന്നതുകൂടി താങ്കളെ അവസാനമായി അറിയിച്ചുകൊള്ളട്ടെ.

എന്ന് വിശ്വതൻ,
ജി. രാമചന്ദ്രൻ (ഒപ്പ്)

തിരുവനന്തപുരം.

ഒ-ഒ-മ.മ.മ.

കഴിഞ്ഞ രണ്ടു വ്യാഴവട്ടങ്ങളായി തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജാതൃജീവിതത്തിൽ ഒട്ടും അഗണ്യമല്ലാത്ത ഒരു പങ്കു വഹിച്ചിട്ടുള്ള സമ്ബത്തനാദരണീയനായ ഒരു പൗരനാണു സഭ്യത്വമികൻ ടി. കെ. വേലുപ്പിള്ള. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജ്ഞാനവൈവിധ്യവും വാചാവിലാസവും പരക്കേ അറിയപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സംഗതികളാണ്. കൂടാതെ മി. വേലുപ്പിള്ള ഒരു കലാകതൃകിയും സാഹിത്യരസികനുമാണ്. മനോഹരമായ നെനിലധികം ഗ്രന്ഥങ്ങൾക്കൊണ്ട് അദ്ദേഹം ഭാഷായോഷയെ അലങ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഗവേഷണപര

മായ പാണ്ഡിത്യവും ചരിത്രവിജ്ഞാനവും ഈ അടുത്ത കാലത്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ സ്റ്റേറ്റുമാനവൽഗ്രന്ഥം വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂർ നിയമസഭയിലേക്ക് ഒന്നിലധികം തവണ അട്ടാമത്തെ തിരഞ്ഞെടുത്തിട്ടുണ്ട്. തിരുവനന്തപുരത്തു പ്രശസ്തികാണ്ടാ സ്വാധീനബലംകൊണ്ടും ഹിമവാണപ്പാലം അയ്യുന്നത്തനായിരുന്ന പി. കെ. കേശവപിള്ളയെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു മത്സരത്തിൽ മി. ടി. കെ. പരാജിതനാക്കിയ കഥ ഒരു വീരചരിത്രപോലെ ഇന്നും സ്മരിക്കപ്പെട്ടുവരുന്നു. തിരുവിതാംകൂർ നിയമസഭയിലെ ഒന്നാമത്തെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട ഡപ്യൂട്ടി പ്രസിഡൻറും ഈ രാജ്യത്തെ ഒന്നാമത്തെ പൗരനുമെന്ന നിലയിൽ അട്ടാമം മഹാരാജാ തിരുമസ്തിലേയും പൊതുജനങ്ങളുടേയും പ്രശംസയ്ക്കും സ്റ്റേറ്റുമാനങ്ങളുടെ പാത്രമായിത്തീർന്ന് സഭ്യതീലകസ്ഥാനമണ്ണിയിൽ ഇന്നും എതിരാളിയില്ലാതെ ശോഭിക്കുന്നു. എങ്കിലും മി. ടി. കെ. യുടെ നാനാമുഖമായ പാണ്ഡിത്യവും മറ്റു ശ്രേഷ്ഠഗുണങ്ങളും അവ അർഹിക്കുന്ന പരിഗണനകൾക്കു പാത്രമായിരുന്നു എങ്കിൽ സർക്കാർ സേവനത്തിലയ്യുന്നതായ ഒരു സ്ഥാനത്തിലെത്തിച്ചേരവാൻ അദ്ദേഹത്തിനു കഴിയുമായിരുന്നു. വിദ്യാഭ്യാസം കഴിഞ്ഞു പ്രവേശിച്ച സർക്കാർ ജോലിയിൽ തുടർന്നുകൊണ്ടുപോയിരുന്നു എങ്കിൽ തന്നെ അഭികാമ്യമായ ഒരു സ്ഥാനത്തിലെത്തിച്ചേരവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഴിവുകളുള്ള ഓരുകു നിഷ്പ്രയാസം സാധ്യമായിരുന്നു. നിയമജീവിതത്തിൽ പ്രവേശിച്ച മി. വേലുപ്പിള്ളയ്ക്ക് ആ പ്രവർത്തനപഥാവിഷ്ഠം അപ്പകാലത്തുതന്നെ ലഭിച്ച ഉയർച്ച തുല്യനിലയിലുള്ളവരെ അമ്പരപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം അത്ര വളരെ അസുയരമായിരുന്നു.

ഒരു പൊതുശാസ്ത്രപ്രസക്തനെന്ന നിലയിലും അന്നദ്ദേഹത്തിന് അഭിപ്രീതിയമായ ഒരു സ്ഥാനമാണുണ്ടായിരുന്നത്. എങ്കിലും ഉജ്ജ്വലത്തായി മുന്നോട്ടു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്ന സമകാലീനമായ ആശയപ്രചാരത്തിനും വിപ്ലവമനഃസ്ഥിതിയും അട്ടാമത്തെ ആകൃഷ്ടനാക്കിയിരുന്നില്ല. മഹാത്മാഗാന്ധി കാരാജ്ജീയചക്രവാളത്തിലുടേയും ചെമ്പുതീൻ ശേഷം ഇവിടു

ഒരു ദേശീയജീവിതം നിഷ്കാമകർമ്മത്തിന്റെയും ത്യാഗസന്നദ്ധതയുടെയും ശ്രേഷ്ഠമായ ജീവിതാവേശങ്ങളുടെയും ഒരു പശ്ചാത്തായിത്തീർന്നിട്ടുള്ളതുകൊണ്ട് വ്യക്തിപാമായ താല്പര്യങ്ങളെ നിഷ്ഠേഷം വിട്ടുപിരിയുവാൻ സന്നദ്ധതയില്ലാത്തവരുടെ പൊതുക്കാർഷ്ഠ്യജീവിതം വൈദ്യുതദീപത്തിന്റെ മുന്നിൽ മിന്നാമിറയ്ക്ക് എന്നപോലെ നിഷ്പ്രഭമായിത്തീർന്നുപോയിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു പൊതുജീവിതത്തിലും മി. വേലുപ്പിള്ളയുടെ സമ്പന്നരൂപം അവ സാധിക്കുന്ന പരിഗണന ലഭിച്ചിട്ടില്ല. ജനാസവനകൃത്യങ്ങളിൽനിന്ന് ഇന്നും അദ്ദേഹം വിരമിച്ചിട്ടില്ല.

സ്വകാർഷ്ഠ്യജീവിതത്തിൽ മറ്റേതൊരു പൊതുക്കാർഷ്ഠ്യപ്രസക്തനും ഇവിടെ ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്തവണ്ണം അത്ര വൻപിച്ച ഒരു സുഹൃത്സംഘത്തെ അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവരെക്കൂടി അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ചടയത്തെ കാംക്ഷിക്കുന്നവരാണ്. മി. വേലുപ്പിള്ളയുടെ ഹൃദയത്തിൽ ഏതു പരിതഃസ്ഥിതികളിലും വിദ്വേഷബുദ്ധിക്ക് സ്ഥാനമില്ല. ആരും അദ്ദേഹത്തെയും വിദ്വേഷിക്കുന്നില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ കടംബജീവിതം തികച്ചും ആനന്ദപ്രദമാണ്. അദ്ദേഹത്തെ അടുത്തു പരിചയിക്കുവാനവസരമുണ്ടായിട്ടുള്ളവർക്ക് സ്നേഹസമ്പന്നനായ മി. വേലുപ്പിള്ളയോടുണ്ടായിട്ടുള്ള സമ്പർക്കം, ശ്രേഷ്ഠയിഷ്ടവും ഭാവാലസ്യവുമായ അവരുടെ ജീവിതയാത്രയിലെ ഏകാന്തചര്യകാരാവൃതവുമായ പന്ഥാക്കളെ ഒരു മിന്നൽപിണക്കമെന്നപോലെ ചിഖപ്പോൾ ശോഭിപ്പിക്കുവാനാകുന്ന പല വിനോദസ്മരണകൾക്കും ഇട നൽകിയെന്നു വരാം.

അദ്ധ്യായം രണ്ടാം

സമസ്തകോളക്ഷേത്രപ്രവേശനാദിവാചകമമ്മിററി സംഘം
 ഒപ്പിക്കപ്പെട്ട വിവരം ഇതിന്മേൽ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളല്ലോ.
 ക്ഷേത്രപ്രവേശനവിവരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തതിൽ ഈശ്വര
 സമുദായത്തിനകമാനമുള്ള അനേകതവമായ കൃതജ്ഞതയെ
 പ്രകടിപ്പിക്കുവാനും ആദ്യം രേഖപ്പെടുത്തുവാനും വേണ്ട ഒരു
 ക്ഷണം ചെയ്യുന്നതിലേയ്ക്കുമാത്രം പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റി സംഘടിപ്പി
 ക്കപ്പെട്ടത്. അതിനുമുൻപൊരിക്കലും തിരുവനന്തപുരത്തുണ്ടാ
 യിട്ടില്ലാത്ത തോതിൽ അത്ര ഗംഭീരമായ ഒരു പ്രകടനം നടത്തു
 ന്നതിന് വേണ്ട സജ്ജീകരണങ്ങളാണു കമ്മിറ്റി ആരംഭിച്ചത്.
 അധികൃതസേവനത്തിന് വേണ്ടി ആത്മബലി അർപ്പിക്കുവാൻ
 തന്നെ സന്നദ്ധനായ യോഗിവർണ്ണം ദാമരീയദേശീയതപത്തി
 ന്നു ശക്തിമന്ദിരവും ആയ മഹാത്മാഗാന്ധിയെത്തന്നെയാണു്
 അവർ അദ്ധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചത്. ഫെർസപ്ലർ
 കാബർഗ്ഗസ്സിനശേഷം കമ്മിറ്റിയുടെ ക്ഷണം സ്വീകരിച്ച ഗാ
 സിജി തിരുവിതാംകൂറിലേയ്ക്കുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ തീർത്ഥാ
 തനം ആരംഭിച്ചു. ഗാന്ധിജിയുടെ ആഗമനം തിരുവിതാംകൂറൊ
 ട്ടാക്കു് ഇളക്കിയ ഉത്സാഹപ്രകാരം വർണ്ണനാതിതമാണു്.

മഹാധനമഹിമ-ാം- വൈകുന്നേരം ഏഴര മണിക്കുള്ള
 മെയിൽവണ്ടിയിൽ ഗാന്ധിജി തിരുവനന്തപുരത്തു വന്നുവേണം.
 വഴിമദ്ധ്യേയുണ്ടായ ആനന്ദപ്രകടനങ്ങൾമൂലം പതിവിൽ ഒന്നര
 മണിക്കൂർ താമസിച്ചാണു വണ്ടി അന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു് എ
 ത്തിയതു്. ആഗമനപര്യായം റയിൽവേസ്റ്റേഷൻമൈതാനത്തു
 വച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹത്തിനു് ഒരു മംഗളപത്രം നൽകുവാൻ തിരു
 വനന്തപുരം നഗരസഭ തീരുമാനിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ടു് ബഹുസ
 ഫസ്ത്രം ജനങ്ങൾ റയിൽവേസ്റ്റേഷനു പുറത്തു തിങ്ങിക്കൂടിയിരു
 ന്നു. പ്ലാറ്റ്ഫോമത്തിലേയ്ക്കുള്ള പ്രവേശനം റയിൽവേഅധി
 കാരികൾ നിയന്ത്രിച്ചിരുന്ന എങ്കിലും, വണ്ടി പ്ലാറ്റ്ഫോമത്തി
 ലെത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കു ജനക്കൂട്ടം സകല നിയന്ത്രണങ്ങളും ഭേദി
 ച്ച് അകത്തേയ്ക്കിറവുകയറി. 'ഗാന്ധി കീജയ്' എന്ന് ആകാ

ശം പൊട്ടുന്നവണ്മുള്ള ആരവതരംഗങ്ങൾ താലതല്ലുന്ന രാധാഷ്ഠല്ലാതെ അവിടെയൊന്നും കേൾക്കുവാനുണ്ടായിരുന്നില്ല. ആയുധംകൊണ്ടു മരിക്കുന്ന ജനങ്ങൾ ഗാന്ധിജി ഇരുന്നിരുന്ന റയിൽവേപ്പാളയുടെ സമീപത്തു തളിക്കയറി. ചീഫ് സിക്രട്ടറിയും, നഗരപിതാക്കളുടെ പ്രതിനിധിയും, ചങ്ങനാശരിയും, മി. എം. ഗോവിന്ദനും ഗാന്ധിജിയെ ഹാജരാക്കിയിട്ടു സ്വീകരിച്ചു. ആ മനഃശ്വപ്പെരുപ്പിന്റെ മദ്ധ്യത്തുകൂടി ഗാന്ധിജിയെ പുറത്താക്കാനായിപ്പോൻ പോലീസുകാരും വാളുണ്ടിയർസംഘവും ഒട്ടുപട്ടരെ ശ്ലേശിക്കുണ്ടിപ്പന്ന. റയിൽവേ സ്റ്റേഷൻമൈതാനത്തു കൂടിയ മഹായോഗത്തിൽ വെച്ചു മുൻസിപ്പാലിറ്റി ഗാന്ധിജിക്കു മംഗളപത്രം സമർപ്പിച്ചു. യാത്രാക്ലേശംകൊണ്ടുള്ള തളർച്ചയെ വിഗണിച്ച് ഗാന്ധിജി സുഖിച്ഛമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു.

അടുത്ത ദിവസം പ്രഭാതത്തിൽ ഗാന്ധിജി, ചങ്ങനാശേരി തുടങ്ങിയ ഹരിജനസേവകന്മാരായ് അനുഗതനായി ഗ്രീപന്തനാമസ്വാമികോവിൽ സന്ദർശിച്ച് അല്പന നടത്തി. അന്നു വൈകുന്നേരമെഴുന്നിള പാളയം പട്ടാളമൈതാനത്തുവെച്ചാണു പൊതുയോഗം നടന്നത്. തിരുവനന്തപുരം പട്ടണം അതിനുമുമ്പായിപ്പോൾ അത്ര വൻപിച്ച ഒരു ജനക്കൂട്ടം കണ്ടിരിക്കായില്ല. വിസ്തൃതമായ ആ മൈതാനം കവിഞ്ഞു ജനങ്ങൾ നാലുവശങ്ങളിലുമുള്ള റോഡുകളിൽ തിങ്ങിക്കൂടിനിന്നിരുന്നു. വട്ടമേശസമ്മേളനം കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചുവന്നപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിക്കുവാൻ ബാംബേയിൽ ആസദ്മൈതാനത്തു കൂടിയ ജനക്കൂട്ടം കഴിഞ്ഞാൽ ഇത്ര വൻപിച്ച ഒരു പുരാഷാരം താൻ വേറെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്നാണു ഗാന്ധിജി ഈ സമ്മേളനത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞത്.

ഉച്ചഭാഷിണിയന്ത്രങ്ങൾ മൈതാനത്തിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും സഞ്ജമാക്കിയിരുന്നു. കൃത്യം അമ്പലമുക്കിനു ഗാന്ധിജി, സർ ജഗദീശപ്രസാദ്, സർ സി. പി. രാമസ്വാമിഅയ്യർ എന്നിവരോടുകൂടി മൈതാനത്തിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽ കെട്ടിത്താലയമായിരുന്ന ഉന്നതമായ പ്രസംഗമണ്ഡപത്തെ അധിരോഹണം ചെയ്തപ്പോൾ ലക്ഷത്തിലധികം വരുന്ന ജനങ്ങൾ ഒന്നാകെ

എഴുന്നേറ്റു ജനമന്ദാവാചകരും മുഴക്കി ആ മഹാജനാധിപന
 സമാനതയുണ്ട്. ആദ്യമായി മഹാജനാധിപന തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കുള്ള
 ഈഴവസമുദായത്തിന്റെ മംഗളപത്രം വായിച്ചു സമർപ്പിക്കപ്പെ
 ട്ടു. സർ സി. പി. മംഗളപത്രം മഹാജനാധിപന തിരുമനസ്സിലേയ്ക്കു
 വേണ്ടി സമർപ്പിച്ചുകൊടുത്തു. അനന്തരമായ മറുപടി പറഞ്ഞു.
 അനന്തരം ഗാന്ധിജിക്ക് ഒരു മംഗളപത്രം സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടു. അ
 ത്തിനു മറുപടിയായി ഗാന്ധിജി പ്രശാന്തഗംഭീരമായ ഒരു പ്രസം
 ഗം ചെയ്തു. ഏകദേശം മൂക്കാൽ മണിക്കൂറോളം നീണ്ടുനിന്ന വി
 ത്താദ്യോത്തകമായ ആ പ്രസംഗം ആനന്ദബാഷ്പത്തോടുകൂടിയാ
 ണസദസ്യർ ഭൂവിച്ചുതു്. അന്നത്തെ ആഘോഷങ്ങളെ ഈഴവ
 സമുദായത്തിന്റെ ക്ഷേത്രപ്രവേശനാഭിമാനം എന്നു നാമക
 രണം ചെയ്തതിൽ അദ്ദേഹം വേദിക്കുകയും ആ പ്രകടനം ദളി
 ത്തിൽ ദളിതനും പതിതനിൽ പതിതനും ആയ പുലയന്മാ
 ള്ളെ പ്രാതിനിധ്യം നൽകുന്നില്ലെങ്കിൽ തന്നെക്കൽ സ്ഥാന
 മില്ലെന്ന പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തിനു സമർപ്പിക്ക
 പ്പെട്ട മംഗളപത്രത്തിൽ ക്ഷേത്രപ്രവേശനത്തിനുവേണ്ടി പ്രയ
 ത്തിച്ചിട്ടുള്ള മഹാജനാധിപന്റെ പേരുകൾ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചിരുന്ന
 കൂട്ടത്തിൽ മറ്റു ചില നാമധേയങ്ങൾക്കൂടി ഉൾപ്പെടുത്തണമെന്നാ
 ണെന്ന് അദ്ദേഹമനുസരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ശ്രീ. കേളപ്പൻ, ഉണ്ണുസവാമി
 അയ്യർ എന്നിവരുടെ പേരുകൾ അദ്ദേഹം പ്രത്യേകം എടുത്തു
 പ്രസ്താവിച്ചു. ശ്രീമിത്തീരതിരുനാൾമഹാജനാധിപ തിരുമനസ്സു
 കൊണ്ടു ലോകത്തിനു നൽകിയിരിക്കുന്ന മഹനീയമായ
 ആദർശത്തെ അദ്ദേഹം പ്രശംസിക്കുകയും തിരുവിതാംകൂർ
 രാജ്യത്തെ അല്പകാലം മുൻപുവരെ ദളിച്ചിരുന്ന റീജൻറ
 മഹാജനാധിപ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ക്ഷേത്രപ്രവേശനസംരംഭങ്ങ
 ൾക്ക് അക്കാലത്തുതന്നെ അനുഭാവം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു
 എന്നു തുറന്നു പ്രസ്താവിക്കുകയും ചെയ്തു. അനന്തരം മഹാജനാധി
 പ തിരുമനസ്സിലെ മാതാവായ സേതുപാർവ്വതിയോട് തിരുമനസ്സി
 നേയും സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരേയും ഇങ്ങിനെ ഒരു
 പരിയ്ക്കാരം നടപ്പിൽ വരുത്തുവാൻ മഹാജനാധിപ തിരുമനസ്സിനെ
 ഉപദേശിച്ചതിലേയ്ക്കും അദ്ദേഹം അഭിനന്ദിച്ചു. വിളംബരത്തെ
 വിജയപ്രദമാക്കുവാനുള്ള ഭാരം തിരുവിതാംകൂറിലെ അവർണ്ണ
 രിലും സമ്പന്നരിലുമാണു നിക്ഷിപ്തമായിരിക്കുന്നതെന്നു പ്രസ്താ

വിച്ചുകൊണ്ടു് ആ ചുമതല അവർ നിറവേറ്റുമെന്ന പ്രത്യാശി
ച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം പ്രസംഗമവസാനിപ്പിച്ചു. യോഗാനന്ത
രം മൈതാനത്തുനിന്നു തെക്കേഞ്ഞരുവുവരെ പോയ ചോലാ
യാത്ര തിരുവിതാംകൂറിലെ മറ്റൊല്ലാ പ്രകടനങ്ങളെയും അതി
ശയിക്കുന്ന ഒന്നായിരുന്നു.

ചോലായാത്ര റോഡിൽക്കൂടി മാർച്ചുചെയ്യുമ്പോൾ മഹാ
രാജാതിരുമനസ്സുകൊണ്ടു് അതിന്റെ മദ്ധ്യത്തിൽക്കൂടി കാനിൽ
കടന്നുപോകയും ജനങ്ങളുടെ ഉത്സാഹപ്രസരത്തെ തൃക്കുൻ
പാർക്കയും ചെയ്തു. ഉൾമണ്ണുപലനായ മി. സി. ഒ. കുഞ്ഞാ
കുറുമാണ് ഈ പ്രകടനങ്ങൾ ഇതുവരെ മംഗളകരമായി അ
വസാനിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചു പ്രയത്നിച്ചതു്.

ഇതിനുശേഷം ഗാന്ധിജി ഏഴ് ദിവസം തിരുവിതാംകൂറി
ലെയും ചാറ്റിസഞ്ചരിച്ചു പ്രധാനപ്പെട്ട എല്ലാ ക്ഷേത്രങ്ങളും
സന്ദർശിച്ചു. ഓരോ സ്ഥലങ്ങളിലും വർത്തിച്ച ജനക്കൂട്ടം അദ്ദേ
ഹത്തെ സ്വാഗതം ചെയ്തു. വിളംബരത്തിന്റെ മാഹാത്മ്യത്തേ
യും അതിലടങ്ങിയിരിക്കുന്ന ദിവ്യസാദൃശ്യത്തിന്റെ വ്യാപ്തി
യേയും അതു പ്രായോഗികമാക്കുവാൻ ജനങ്ങൾക്കുള്ള കർത്തവ്യ
ത്തേയുംപറ്റി അദ്ദേഹം പൊതുജനങ്ങളെ ഉൽബോധിപ്പി
ച്ചു. അതിന്റെ ഉത്താധർമ്മതാഴ്ചകൂടിയാണു ഗാന്ധിജി തിരുവി
താംകൂർ വിട്ടതു്. ഹരിജനാഭാരണം സംബന്ധിച്ച അദ്ദേഹ
ത്തിന്റെ ദീർഘകാലത്തെ സുഖസുപ്നം യഥാർത്ഥരൂപം കൈ
രക്കണ്ടതു് ആദ്യം തിരുവിതാംകൂറിവായിരുന്നു. മാതത്തില
സാധ്യമായി യാതൊന്നാതെന്നയില്ലെന്നും, കൈരപിനം കൊടി
യടുത്തുമായി സ്വീകരിച്ച ശ്രീമങ്കരാചാർച്ചയുടെ ജന്മദേശമായ
കേരളത്തെപ്പറ്റിയുള്ള തന്റെ പ്രത്യാശകൾ സ്ഥലമായി
ത്തീരുന്ന എന്തും ഉള്ള ചാറ്റിതാത്വത്താഴ്ചകൂടിയാണു് അദ്ദേ
ഹം തിരുവിതാംകൂർ വിട്ടതു്. ചങ്ങനാശ്ശേരിയും മി. രാമച
ന്ദ്രനും തിരുവിതാംകൂറൊട്ടുക്കു ഗാന്ധിജിയെ അനുഗമിച്ചി
രുന്നു.

അദ്ധ്യായം ൪൪

ചങ്ങനാശേരി പാമേശ്വരൻപിള്ള സർക്കാർസർവ്വീ
 സിൽനിന്നു പെൻഷൻ പറ്റി പിരിയുമ്പോൾ തിരുവിതാം
 കൂറിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷം അതിഭയങ്കരമായ സാമൂഹിക
 വിദ്വേഷംകൊണ്ടും കഠിനമത്സരങ്ങൾകൊണ്ടും കലുഷപ്പെട്ടി
 രുന്നു എന്ന് ഇതിനു മുൻപു പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ടല്ലോ. ആദ്യോൾ
 കരംഗത്തിൽനിന്നും രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവന്ന
 പാമേശ്വരൻപിള്ളയെ ഈ പരിതസ്ഥിതികൾ വല്ലാതെ
 വ്യാകുലപ്പെടുത്തി. വർത്തിമത്സരങ്ങൾക്കുപശാന്തിയുണ്ടാക്കു
 വാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശ്രമങ്ങൾ എല്ലാംതന്നെ വിഫല
 ങ്ങളായി. അതികഠിനമായി ജോലിചെയ്തു പരിശീലിച്ചിരുന്ന
 അദ്ദേഹത്തെ പ്രവൃത്തിരാഹിത്യമെന്ന വിപത്ത് എതിരിട
 ന്നതുപോലെ തോന്നി. രാജ്യത്തെ ഔശങ്കാജനകമായ ഒരു
 വിഷമസ്ഥിതിയിലേയ്ക്കു വലിച്ചിഴച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന സാഹചര്യ
 ങ്ങളെ അസ്വസ്ഥതയോടും മച്ചുണ്ടായാടുംകൂടിയാണ് അദ്ദേ
 ഹം വീക്ഷിച്ചത്. ദേശീയമായ ആവേശങ്ങൾക്കും അന്നു സാധ്യമ
 ല്ലായിരുന്ന. നിവർത്തനമത്സരങ്ങളുടെ മനംമടുപ്പിക്കുന്ന ചെപ്പാ
 ടുകളിൽനിന്ന് ബഹുജനശ്രദ്ധയെ വ്യതിചലിപ്പിച്ചു. അതിമത
 ഭേദമന്യേ സാമാന്യജനങ്ങളെ ഗാഢമായി ബാധിക്കുന്ന മൊ
 ലികപ്രശ്നങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുവിടുവാൻ പറ്റിയ സർവ്വപ്രാപക
 മായ ഒരു പ്രവർത്തനരംഗം അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചുതന്നു. ഒരു
 രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്റെ വിദൂരവീക്ഷണത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം
 ചുരുപാടും നോക്കി. എന്തൊരു രാഷ്ട്രത്തിന്റേയും ജീവനാ
 ഡിയായ സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളിലാണ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ
 ദൃഷ്ടി പതിഞ്ഞത്. സാമ്പത്തികമായ അസ്ഥിവാദത്തിന്മേൽ
 കെലിയിരുന്നതിരുവിതാംകൂർസംഘടന സൃഷ്ടിച്ച അതിമതഭേ
 ദമന്യ സകല ജനങ്ങൾക്കും സഹകരിക്കുവാൻ ഇടനൊകുന്ന
 ഒരു പ്രവർത്തനപദ്ധതി ആരംഭിക്കുന്നതുപോലുള്ള ദേശീയമായ
 കഴിവുകൾ അദ്ദേഹം മനോഹ്വേഗത്തോടെ ഉൾക്കൊള്ളി. ചങ്ങനാ
 ശേരി പ്രവർത്തനാഭ്യർത്ഥനയായി.

തിരുവിതാംകൂറിലെ സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞന്റെ സൂക്ഷ്മമായ ശ്രദ്ധയോടുകൂടി അദ്ദേഹം പഠിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മേശപ്പുറം സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള റിപ്പോർട്ടുകളും സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകളും കൊണ്ടു നിറഞ്ഞു. ൧൧൦൯-ൽ മാവേലിക്കര ശ്രീമീനോത്സവ മന്ദിരത്തിൽവെച്ചു കൂടിയ കൃഷിവ്യവസായസമ്മേളനത്തിൽ അദ്ദേഹം ചെങ്കുളി ചിന്താദ്വാരകമായ പ്രസംഗമല്ലേ വെളിപ്പെടുത്തിയ സാമ്പത്തികശാസ്ത്രപരിജ്ഞാനം വിജ്ഞാനകുതുകികളുടെ മുത്തകണ്ഠമായ പ്രശംസയ്ക്കു പാത്രമായി. നാളികേരോല്പന്നങ്ങളുടെ ക്രമാതീതമായ വിലയുടേതുമായ തിരുവിതാംകൂറിലെ ജനങ്ങൾ അനുഭവിച്ചുപോന്ന സാമ്പത്തികദുരിതം ഇൻഡ്യയുടെ ഇതരഭാഗങ്ങളെ അപേക്ഷിച്ചു തുലോം ഉപരിയായിരുന്നു. കാർഷികവും വ്യാവസായികവുമായ ഉല്പന്നങ്ങളുടെ വില മുന്നത്തഞ്ചു ശതമാനം മാത്രം കുറഞ്ഞപ്പോൾ നാളികേരോല്പന്നങ്ങളുടെ വിലയിടിവ് ഏഴുപതു ശതമാനമായിരുന്നു. സാമ്പത്തികാധാപതനം രാജ്യമൊട്ടുക്കു പൊതുവെ ബാധിച്ചിരുന്ന ഒരു വൈഷമ്യമാകയാൽ നാളികേരോല്പന്നങ്ങളുടെ അസാധാരണമായ ഈ വിലയിടിവിനെപ്പറ്റി ആദ്യം ആരും അത്ര കാർഷ്ടമായി അന്വേഷിക്കുകയുണ്ടായില്ല. ഒടുവിൽ തിരുവിതാംകൂർ വാണിജ്യമണ്ഡലം ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ഉപരക്ഷമായ ഔദ്യോഗികം നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. ഈ അന്വേഷണത്തിന്റെ ഫലമായി സാമ്പത്തികാധാപതനം മാത്രമല്ല, പാശ്ചാത്യവിപണികൾ നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയാൽ ഇവിടെ ഇറക്കുമതിചെയ്തു കുറഞ്ഞ വിലയ്ക്കു വിറ്റഴിക്കുന്ന സിലോൺ കൊപ്രയുടേയും നാളികേരമുത്തൻറേയും മത്സരംകൂടി ഈ വിലയിടിവിനെ കാരണമാണെന്നു ബോധ്യമായി. ഈ അന്വേഷണത്തിനുള്ള കാരണങ്ങളെ വിശദമാക്കിക്കൊണ്ടു വാണിജ്യമണ്ഡലം ഒരു ലഘുലേഖ പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. നാളികേരപ്രശ്നം ഇങ്ങിനെ പൊതുജനങ്ങളുടേയും ഗവണ്മെന്റിനേറേയും ശ്രദ്ധയിൽപ്പെടുകയും തൽഫലമായി ഈ വിഷയത്തെപ്പറ്റി അന്വേഷണം നടത്തി റിപ്പോർട്ടു ചെയ്യുവാൻ ഇൻഡ്യാഗവണ്മെന്റ് ഒരു വിദഗ്ദ്ധനെ നിയമിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇൻഡ്യാഗവ

മെന്റിന്റെ സാമ്പത്തികവിദഗ്ദ്ധൻ സമർപ്പിച്ച റിപ്പോർട്ട് വിജ്ഞാപനപ്രദമായിരുന്നു എങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൂഡാർകൾ എണ്ണയിൽ ഉടമസ്ഥതാക്കല്ലാതെ ഉല്പാദകന്മാർക്ക് അന്നു കൂലമായിരുന്നില്ല.

സാമ്രാജ്യകാർഷികഗവേഷണസമിതിയും നാളികേര പ്രശ്നത്തെപ്പറ്റി അന്വേഷിച്ച റിപ്പോർട്ട് സമർപ്പിക്കുവാൻ ഒരു കമ്മിറ്റിയെ നിയമിച്ചിരുന്നു. പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയിൽ തിരുവിതാംകൂർ കൃഷിഡയറക്ടർ പരമേശ്വരൻപിള്ള, വാണിജ്യ മണ്ഡലം പ്രസിഡൻറ് മി. എൻ. ജി. ഫെൽഡൻ, പഴാത്തായ ജി. കെ. ദേവധർ എന്നിവരും അംഗങ്ങളായിരുന്നു. ഈ കമ്മിറ്റി അവഗാഹപൂർവ്വമായ പട്ടാഭലാചന കർഷാശാസ്ത്രം കൊപ്ര ടൺ നെറിൽ ഒരു ഹൂഡാർ വീതവും മാത്രം നാളികേരോല്പന്നങ്ങൾക്ക് അതിനനുസരണമായും സംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടി ചുമത്തേണ്ടതാണെന്നു ഹൂഡാർ ചെയ്ത തിരുവിതാംകൂർ പരസ്പരസഹായാനുപാധണകമ്മിറ്റിയുടെ അഭ്യർത്ഥനയെ നിലയിൽ ഇവിടത്തെ സാമ്പത്തികപ്രശ്നങ്ങളെപ്പറ്റി പരിവൃണ്ണമായി പഠിച്ചിരുന്ന ജി. കെ. ദേവധർ തന്റെ സ്വാധീനശക്തി ഉപയോഗിച്ചാണ് ഇങ്ങിനെ ജനാക്ഷമകരമായ ഒരു ഹൂഡാർ പ്രസ്തുത കമ്മിറ്റിയെ കൊണ്ടു ചെഴ്ത്തിയത്.

സിദ്ധാൻതകൊപ്രയുടെ വർദ്ധിച്ചുവന്ന മത്സരംനിമിത്തം കേരളക്കരയിലെ നാളികേരത്തിന്റെ വില പിന്നെയും ഇടിഞ്ഞു. ഈ വിപത്തിടിവരുമ്പോൾ മൻമൻ-മുതൽ ഇന്ദ്രഗ്രാമവെള്ളർ നാളികേരോല്പന്നങ്ങളുടെമേലുള്ള താരിപ്പുവില കുറവു ചെയ്തുവന്നിരുന്നു. താരിപ്പുവിലയുടെ ക്രമാനുസരണമായ കുറവു സിദ്ധാണിൽനിന്നുള്ള ഇറക്കുമതിക്കു കൂടുതൽ പ്രോത്സാഹനം നൽകി. തിരുവിതാംകൂറിലെ കേരകർഷകരുടെ അവസ്ഥ തികച്ചും ആപൽക്കരമായിത്തീർന്നു. ഈ പെട്ടെന്നിലാണു കേരകർഷകർ സംഘടിച്ച നാളികേരവ്യവസായം പരിരക്ഷിക്കുന്ന വിജയ്ക്കു ഗവണ്മെൻറിനെക്കൊണ്ടു് ഒരു സംരക്ഷണനികതി ഏർപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് പ്രക്ഷോഭം നടത്തേണ്ടതാണെന്നുള്ള അഭിപ്രായവുമായി ചങ്ങനാശേരി രംഗപ്രവേശം ചെയ്തത്.

നാളികേരപ്രശ്നത്തെപ്പറ്റി വേണ്ട ആലോചനകൾ നടത്തുവാൻ ഒന്നാട്ടുകാ ക്രിമിത്രോസവത്തിൽ വെച്ച് അവിടത്തെ പൊതുക്കാർപ്പവർത്തകന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായ തട്ടാരമ്പലം മി. രാമൻപിള്ളയുടെ ശ്രമഫലമായി ഒരു യോഗം കൂടി. 'ചങ്ങനാശേരിമാണ' ആ യോഗത്തിലാ പ്രകടം വെച്ചത്. പ്രസ്തുത യോഗത്തിൽ വെച്ച് നാളികേരപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ച ഫലപ്രദമായ നടപടികൾ ആരംഭിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി അദ്ധ്യക്ഷനായും, മാർക്കു മി. ആർ. കഞ്ഞുകൃഷ്ണപിള്ള സിക്രട്ടറിയായും ഒരു കമ്മിറ്റി സംഘടിപ്പിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ കേരകർഷകരെ ആകർഷിക്കാനും ഉൾക്കൊള്ളുന്ന ഒരു സംഘടന സൃഷ്ടിക്കണമെന്നായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരിക്കമ്മിറ്റി ആദ്യമായി നിശ്ചയിച്ചത്. അതിലേയ്ക്കാവശ്യമായ നിബന്ധനകൾ ഉടൻ തന്നെ എഴുതിയുണ്ടാക്കി 'തിരുവിതാംകൂർ കേരകർഷകസംഘം' എന്ന പേരിൽ നിയമാനുസരണം ഒരു കമ്പനി രജിസ്റ്റർ ചെയ്തു. അനന്തരം കേരകർഷകസംഘത്തിലംഗങ്ങളെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതിനും ആ സംഘടനയുടെ ആദർശങ്ങളും ആവശ്യങ്ങളെയും പറ്റി പ്രചരണമോടി ചെയ്യുന്നതിനും ചങ്ങനാശേരി തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിലും ചുറ്റിസഞ്ചരിച്ചു. നിവർത്തനപ്രക്ഷോഭങ്ങളും ഉദ്യോഗമന്ത്രിയുടെയും, രാജധാനിയിലും മറ്റും പട്ടണങ്ങളിലും അതിതീവ്രമായി നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരി തിരുവിതാംകൂറിലെ കൗമാരങ്ങളിൽ സഞ്ചരിച്ച കേരകർഷകസംഘത്തിലംഗങ്ങളെ പേർക്കും നാളികേരപ്രശ്നത്തിന് പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ വേണ്ട പ്രചരണങ്ങൾ നടത്തുകയുമായിരുന്നു. ഈ ജീവൽപ്രശ്നത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രചരണങ്ങൾക്കു ഹാർദ്ദമായ സ്വാഗതമാണു ജനതാമധ്യത്തിൽനിന്നു ലഭിച്ചത്. ബഹുലക്ഷം ജനങ്ങളുടെ സാമ്പത്തികമായ ഭാഗ്യധനങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കുന്ന ഈ പ്രക്ഷോഭത്തിൽ ജാതിമതവർഗ്ഗഭേദമന്യേ സഹകരിക്കുവാൻ പല നേതാക്കളായും ജനങ്ങളും സന്നദ്ധരായിരുന്നു. ൩൦൦-ൽപരം അംഗങ്ങളെ ചേർത്തുകൊണ്ടാണു ചങ്ങനാശേരി തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു മടങ്ങിയത്.

സംഘടനാജാലികൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾതന്നെ നാളികേരസംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച വിശദമായി തയ്യാറാക്കിയ ഒരു മെമ്മോറിയൽ, കമ്മിറ്റി വൈദ്യോപാധിയിൽ സമർപ്പിച്ചു. നാളികേരവ്യവസായത്തിന് നേരിട്ടിട്ടുള്ള അധഃപതനത്തെയും, അതിനുള്ള കാരണങ്ങളെയും, അതിലേയ്ക്കു പരിഹാരമാർഗ്ഗമായി ഒരു സംരക്ഷണച്ചുമതലപ്പെടുത്തേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയേയുംപറ്റി ഈ മെമ്മോറിയലിൽ സവിസ്തരം പ്രതിപാദിച്ചിരുന്നു. പ്രസ്തുത മെമ്മോറിയൽ തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റിന്റെ ശക്തിയേറിയ പിൻതുണയോടും പ്രചാർകളോടും കൂടി പൊളിറ്റിക്കൽ ഏജൻസിയുടെയും ഇൻഡ്യ ഗവണ്മെന്റിനുമെഴുതപ്പെട്ടുകൊടുത്തു. കേരകർഷകസംഘത്തിന്റെ പ്രയോജനകരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഗവണ്മെന്റിന്റെ ശ്രദ്ധയേയും ആകർഷിച്ചിരുന്നു. ൧൧൧൨-ൽ ഗവണ്മെൻറ് സംഘത്തിന്റെ നിവ്വിപ്പമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കായി ൧൦൦൦-രൂപാ ഗ്രാന്റനുവദിച്ചു. ൧൧൧൨-ൽ ഈ തുകയെന്ന വീണ്ടും അനുവദിക്കപ്പെട്ടു.

മെമ്മോറിയൽസമർപ്പണംവഴി ഉദ്ദിഷ്ടഫലങ്ങൾ ഒന്നുതന്നെ ഉണ്ടാകാതിരുന്നതുകൊണ്ട് ഇൻഡ്യാവൈദ്യോപാധിയേയും വാണിജ്യമെമ്പരയേയും നേരിട്ടു സന്ദർശിച്ചു വേണ്ട നിവേദനങ്ങൾ ചെയ്തുവാൻ കേരകർഷകസംഘത്തിന്റെ പ്രവർത്തനമിതി നിശ്ചയിച്ചു. അതിലേയ്ക്കു കൂടുതൽ അംഗങ്ങളെ ചേർക്കാനുള്ള അധികാരത്തോടുകൂടി ചങ്ങനാശേരി, മി. സാമുവൽ ആദോൺ, ഡാ.കെ. ടി. എസ്സ്. മാജൻ എന്നിവരുടെജീയ ഒരു നിവേദകസംഘത്തെയും കമ്മിറ്റി നിയമിച്ചു. ൧൯൧൪ സെപ്റ്റംബർമാസത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി സിംലായ്ക്കു പോയി. അവിടെവെച്ചു സാമ്രാജ്യനിയമസഭയിൽ മലബാറിലെ ഒരു മൂപ്പിമെമ്പരായ ഫാജി അബ്ദുൽസത്താർഫാജി ഈസാക്സേട്ടിനേയും തുദ്ദിനാപ്പള്ളി മൂപ്പിമെമ്പരായ മൌലവി സെയ്ത്ത് മുത്തുസാഹിബ്ബിനേയും നിവേദകസംഘത്തിൽ കൂടുതലംഗങ്ങളായി ചേർത്തു. അനന്തരം നിവേദകസംഘാംഗങ്ങൾ വൈദ്യോപാധി വെല്ലിംഗ്ടൺപ്രമുഖനേ സന്ദർശിച്ചു നാളികേര സംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ചുള്ള അഭ്യർത്ഥനകൾ സമർപ്പിച്ചു. ൪൯

മിനിപ്പോളും നീക്കുന്ന ഈ പ്രക്രിയയിൽ നിവേദക സംഘാംഗങ്ങളുടെ വാദമുഖങ്ങളെ വൈശ്വായി അനഭാവപൂർവ്വം ശ്രവിക്കുകയുണ്ടായി. ചങ്ങനാശേരിയാണ് വൈശ്വായിസമക്ഷാധ്യക്ഷനെന്ന നയിച്ചത്. ആശാദിതരായിട്ടാണ് നിവേദക സംഘാംഗങ്ങൾ മടങ്ങിപ്പോകുന്നത്.

ഉത്തരേന്ത്യൻപട്ടണം, നാളികേരസംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച ചങ്ങനാശേരി മറ്റു വിധത്തിലും ഫലപ്രദമായി വിനിമയാഗിക്കാതിരുന്നില്ല. ഉത്തരേന്ത്യയിലുള്ള പ്രധാന പത്രങ്ങളുടെ അധിപന്മാരെ സന്ദർശിച്ച കോസംരക്ഷണം സംബന്ധിച്ച് അവരുടെ അനഭാവവും സഹകരണവും നേടുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമം ചെയ്യുകയുണ്ടായി. ഹിന്ദുസ്ഥാൻടൈംസിലെ വിഖ്യാതനായ ഹാസ്യചിത്രകാരൻ മി. ഇല്ലിഷും ശങ്കരപ്പിള്ള കോളത്തിലെ നാളികേരവ്യവസായമാകുന്ന സീതയെ സിലോൺ (ലാ) അപഹരിച്ചുകൊണ്ടുപോകുന്നതായും, ചങ്ങനാശേരി, ഡാക്ടർ രാജൻ എന്നീ രാമലക്ഷ്മണന്മാർ വൈശ്വായി, വാണിയമേമ്പർ തുടങ്ങിയ വാനനാമകന്മാരുമായി സഖ്യത്തിലേർപ്പെട്ട്വാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായും ഒരു ഹാസ്യചിത്രം പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു. ചങ്ങനാശേരി സിലോ സന്ദർശിച്ച സാമ്രാജ്യാന്തരസഭ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന അവസരത്തിലായിരുന്നതുകൊണ്ടു ശ്രീമത് ബുലഭായ്ദേശായി ശ്രീ. എം. എസ്സ്. ആനെ തുടങ്ങിയ കക്ഷിനേതാക്കന്മാരെ നേരിട്ടുകണ്ട് അവരുടെ സഹകരണം സമ്പാദിക്കുവാനും അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞു. ശ്രീ. ബുലഭായ്ദേശായി നാളികേരപ്രശ്നം ഒരു കക്ഷിവിഷയമായി അംഗീകരിക്കാമെന്ന പ്രതിജ്ഞചെയ്തു. നാളികേരപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ച വിശദവിവരങ്ങളടങ്ങിയ ഒരു ഗ്രന്ഥം അയച്ചിട്ടിട്ടു ചങ്ങനാശേരി സാമ്രാജ്യാന്തരസഭാംഗങ്ങളുടെ ഇടയിൽ വിതരണം ചെയ്തു. ആ സമ്മേളനത്തിൽ തന്നെ മുപ്പതിലധികം അംഗങ്ങൾ നാളികേരപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ച പ്രമേയങ്ങൾ അയയ്ക്കുകയുണ്ടായി എങ്കിലും അവ യോജനംതന്നെ ബാധിച്ചുവെന്ന് വന്നില്ല.

കോളത്തിലെ നാളികേരപ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ചുള്ള പ്രക്ഷോഭനവും അതിന് ക്രമേണ ലഭിച്ചുവന്ന അധിലഭാരം

പ്രാധാന്യവും സിംലാൻഗവർമ്മൻറനേയും ബാംബെയിലെ
 ചില മിസ്റ്റർമാരുമായും അസംഗമപ്പെടുത്താതിരുന്നില്ല.
 കേരകർമ്മസംഘത്തിന്റെ പ്രക്ഷാഭങ്ങളുടെ എത്രത്തോളം
 കൊണ്ടുള്ള ചില ലേഖനങ്ങളും അവിടവിടെ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു.
 എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരി അപ്രതിരോധമായ തന്റെ വാദമുഖ
 അർക്കമാണ് ഈ എത്രപ്പുകാരെ നിശ്ശബ്ദരാക്കി. വൈസ്രായി
 സമക്ഷം നിവേദനം സമർപ്പിക്കുന്നതിന് ഏതാനും നാളുകൾക്കു മുൻപ്
 ഇന്ത്യഗവർമ്മൻറ നാളികേരത്തിനേലുള്ള താരിപ്പുവില മാത്രം അസാരം വർദ്ധിപ്പിക്കുകയുണ്ടായി. അന്നു
 അദ്ദേഹം ഉൾപ്പെട്ട ജനവരികത്ത് എല്ലാ നാളികേരസാധനങ്ങളു
 ളേയും താരിപ്പുവില വീണ്ടും നെക്കൂടി വർദ്ധിപ്പിച്ചു. എന്നാൽ
 അനടിനമെന്നവണ്ണം സാമ്പത്തികദുരിതങ്ങളുടെ അടിത്തട്ടിലേ
 യ്ക്കു താങ്ങുകൊണ്ടിരുന്ന കേരളീയരായ ഉല്പാദകരുടെ സംരക്ഷ
 ണത്തിന് ഈ തുച്ഛമായ വിട്ടുവീഴ്ചകൾ തികച്ചും അപര്യാപ്ത
 ആയിരുന്നു.

മൗനം-മാഷ് ആദ്യം ചങ്ങനാശേരി വീണ്ടും സിംലാ
 സന്ധിച്ചു. സാമ്രാജ്യനിരമസഭ സമ്മേളിച്ചിരുന്ന ഘട്ടമായിര
 ന്നു അത്ത്. നാളികേരപ്രശ്നത്തെ സംബന്ധിച്ച് അനേകം പ്രമേ
 യങ്ങൾ ആ സമ്മേളനത്തിലും പലതുമെഴുതിരുന്നു. അവയിൽ
 ചിലതു ബാലട്ടു ചെമ്പു വരികയുണ്ടായി. എന്നാൽ
 ആകെത്തന്നെ ഞ്ഞെട്ടോഗസ്ഥ ദിവസങ്ങളിലും അപയിലൊന്നും
 തന്നെ പര്യാലോചനയ്ക്കു വരികയെന്നുള്ള കാര്യം വിഷമമായി
 രുന്നു. എന്നാൽ ഈ വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചു മി. സി. എൻ.
 മത്തുശ്ശേരിയോട് അയച്ചിരുന്ന ഏതാനും ചോദ്യങ്ങൾക്ക്
 ഉദ്യോഗസ്ഥപക്ഷത്തുനിന്നു മറുപടി നൽകുകയുണ്ടായി. അവ
 ധാനപൂർവ്വമായ ആലോചനകൾക്കുശേഷം നാളികേരങ്ങൾക്കും
 നാളികേരോല്പന്നങ്ങൾക്കുമുള്ള തീരുവ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതു
 നീതീകരിക്കത്തക്കതല്ലെന്നും നാളികേരസാധനങ്ങളുടെ കമ്പോ
 ഉവില വർദ്ധിച്ചതനുസരിച്ച് അവയുടെ താരിപ്പുവില ഗണ്യ
 മായി വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും ആയിരുന്നു വാണിജ്യമെമ്പരയുടെ
 മറുപടിയുടെ മുതൽക്കം. ഈ ഉത്തരം ഏറ്റവും നൈരാശ്യജനക
 മായിരുന്നു. ഈ മറുപടിയെ പ്രതിഷേധിച്ചും നാളികേരവ്യവ
 സായത്തിന് സംരക്ഷണം നൽകേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെ

വിശദീകരിച്ചു, മെ. ബുലയ്ക്ക് ദേശാതി, അനേ, മെലാനാ
 ഷൗക്കത്താലി എന്നിവരുടെപ്പേരെ ഹനു സാമ്രാജ്യനിയമസ
 ഭാംഗങ്ങൾ പ്പെട്ട് ഒരു പ്രസ്താവന പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയു
 ണ്ടായി. ചങ്ങനാശേരി വീണ്ടും വാണിയുമെമ്പരക്കുണ്ടു സംഭാ
 ഷനമെല്ലെ എങ്കിലും നാളികേരസംരക്ഷണത്തിനുള്ള വിഷമ
 തകളെ പർവ്വതീകരിച്ചു കാണിച്ച് അനഭാവതൃന്യമായ ഒരു
 മറുപടിയാണദ്ദേഹം നൽകിയത്. തിരുവിതാംകൂർ ഗവണ്മെ
 ന്റ് നാളികേരോല്പന്നങ്ങൾക്കു ചുമത്തിവരുന്ന കയററുമതി
 ത്തിതവയാണ് ഇറക്കുമതിച്ചുക്കും വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനുള്ള ഭീമ
 മായ ഒരു തടസ്സമായി അദ്ദേഹം ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചത്.

ഭോഗതൃന്യനായിട്ടാണു ചങ്ങനാശേരി സിംലായിൽനിന്നു
 മടങ്ങിയെത്തിയത്. ഭീനശൂന്യത കിടന്നുകൊണ്ടുതന്നെ
 ഇൻഡ്യാഗവണ്മെൻറുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ, തിരുവിതാംകൂർഗവ
 മെൻറു നാളികേരസാധനങ്ങളിൽ ചുമത്തിയിരിക്കുന്ന കയ
 ററുമതിച്ചുക്കത്തുപ്പറ്റി പ്രകടിപ്പിച്ച അഭിപ്രായങ്ങളെ വിശ
 ദീകരിച്ചുകൊണ്ടും, അതു നിർത്തൽ ചെയ്യണമെന്ന് അഭ്യർത്ഥിച്ചു
 കൊണ്ടും, ചങ്ങനാശേരി ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു.
 അതിനാലേയും മുമ്പു ചിങ്ങത്തിൽ കൂടിയ കേരകർഷകസംഘ
 തിന്റെ പൊതുയോഗ നിശ്ചയമനുസരിച്ചു ചങ്ങനാശേരി
 യുടെ നേതൃത്വത്തിൽ ഒരു ഡപ്യൂട്ടേഷൻ സർ. സി. പി. രാമ
 സ്വാമി അയ്യപ്പൻ സന്ദർശിച്ചു കയററുമതിത്തീരുവ നിർത്തൽ
 ചെയ്യണമെന്നതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി നിവേദനങ്ങൾചെയ്തു.
 എന്നാൽ കയററുമതിത്തീരുവ ഫെഡറേഷൻ പ്രസ്താവിച്ച സാ
 മായി ബാധിക്കുന്ന ഒന്നാകയാൽ തത്സംബന്ധമായ ധ്വവസ്ഥ
 കൾ അവസാനമായി തീരുമാനിക്കപ്പെടുത്തിയ ശേഷമേ
 ല്ലാതെ യാതൊന്നും ചെയ്യുവാൻ നിവർത്തിയില്ലെന്നായിരുന്നു
 സർ സി. പി. നൽകിയ മറുപടി.

നാളികേരപ്രക്ഷോഭം ശക്തിപ്പെടുത്തുകയല്ലാതെ
 മറ്റു പോംവഴികളില്ലെന്നു ചങ്ങനാശേരിക്കു ബോധ്യമായി.
 അദ്ദേഹം നിരാശനായില്ല. ആ വാർദ്ധക്യശയീലും അദ്ദേഹ
 ത്തിന്റെ ഉത്സാഹവും പ്രാപ്താനിയും അപരിമിതമായിരുന്നു.
 ചങ്ങനാശേരിക്കുന്ന് അറുപതു വയസ്സിദ്ധധികം പ്രായമുണ്ടാ
 യിരുന്നു. എങ്കിലും ഒരു യുവാവിന്റെ മുൻജപസ്ഥലതയോടു

കൂടിയാണ് അദ്ദേഹം ജനക്ഷമകരമായ സംരംഭങ്ങളിൽ നിർമ്മാണമായി പങ്കെടുത്തത്. നാളികേരവ്യവസായം സംബന്ധിച്ച ദുർഘടപ്രശ്നങ്ങൾക്കു പരിഹാരം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഡൽഹിയിലും സിംലായിലും ഒന്നിലധികം തവണ സഞ്ചരിച്ച് ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരേയും രാജ്യാഭിമുഖീകരണത്താക്കുമാരേയും നേരിട്ടുകണ്ടു തന്റെ വാദമുഖങ്ങൾ അവരെപ്പറ്റിയുള്ള മനസ്സിലാക്കി, ആശാജനകമല്ലാത്ത മറുപടികൾ ലഭിച്ചിരുന്നതിനാൽത്തന്നെയും ഇക്കാലം പ്രൈവറ്റ് വിദ്യാഭ്യാസവും പബ്ലിക് വാരിയറേറ്റു കൂടി മുന്നോട്ടുവന്നു പ്രവർത്തിക്കുവാനുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ സന്നദ്ധത ആരേയും ആശ്ചര്യപ്പെടുത്തുന്ന ഒന്നായിരുന്നു.

മൺ.ന.സി-ൽ സിലോണിലെ പ്രധാന മന്ത്രിയായ സർ. ബാബർ ജന്മതിലക തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചു. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഗ്രാമോദ്ധാരണകലപ്പങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് ഇവിടത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നേരിട്ടു കണ്ടു മനസ്സിലാക്കുന്നതിനായിത്തന്നെ വെറെ അദ്ദേഹം തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചത്. ഇൻഡ്യൻ നെടിലാളികൾക്കു, വിശേഷിച്ചും മലയാളികൾക്ക് എതിരായ ഒരു പ്രക്ഷോഭം ഉണ്ടായി സിലോണിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമായിരുന്നു അത്. സിലോൺ പ്രധാന മന്ത്രിയെ ഒരുപലാരിലുമായി ചങ്ങനാശേരി സന്ദർശിക്കുകയുണ്ടായില്ല. എങ്കിലും അവർ പരസ്പരം കണ്ടുമുട്ടുവാൻ വൈസരമുണ്ടായി. തിരുവിതാംകൂറിലെ ഗ്രാമീണപുനരുദ്ധാരണകലപ്പങ്ങളിൽ പ്രധാനമായ മാതാങ്ങായ ചൈ. എം. സി. എ. യുടെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ അവിടത്തെ തേനീച്ചവളർത്തൽകാരെ ഒരു യോഗം കൂട്ടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത് ഈ ഘട്ടത്തിലായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു യോഗാലുക്കനായി ക്ഷണിക്കപ്പെട്ടിരുന്നത്. സർ. ബാബർ ആ യോഗത്തിൽ സന്നിഹിതനായിരുന്നു. അവിടെവെച്ച് സിലോണിന്റെ മത്സരമലം തിരുവിതാംകൂറിലെ നാളികേരവ്യവസായത്തിന് സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള അധഃപതനത്തെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി പ്രസ്താവിച്ചു. അതിനശേഷം ആ യോഗത്തിൽ വച്ചുതന്നെ സർ. ബാബർ ചെറു പ്രസംഗത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പ്രസ്താവനയ്ക്കു മറുപടിയെന്നവസ്ഥ ഇൻഡ്യയും സിലോ

അമാന്തി നാളികേരപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ച് ഒരു താല്പരതയെക്കുറിച്ച് ഏല്പാടങ്ങളെ ആവശ്യമില്ലെന്നും, ഇന്ത്യയിൽത്തന്നെ നാളികേരവിപണികൾ വർദ്ധിച്ചിരുന്ന വിഷയത്തിൽ അനന്തമായ സാധ്യതകളുണ്ടെന്നും, ഇൻഡ്യയും സിലോൺയുമായി സഹകരിച്ചു പേണ്ടുന്ന പ്രവർത്തിക്കുമെങ്കിൽ ഈ പ്രശ്നം താനേ പരിഹരിക്കപ്പെടുമെന്നും, അദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെടുകയുണ്ടായി. ചങ്ങനാശേരി ഉപസംഹാരത്തിൽ സർ ബാരൺ സഹകരണസന്ദേശം വെറും പൊള്ളയാണെന്നും, ഇൻഡ്യയിൽനിന്നുള്ള കയറുമതികൾക്കുപലതിനും സിലോൺ തീരവ വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നും എഫ്. എം. എസ്. കൊപ്രയ്ക്കു സിലോണിൽത്തന്നെ വലിയ തീരവ ചുമത്തിയിട്ടുണ്ടെന്നും സംയുക്തപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഫലമായി കമ്പോളങ്ങൾ വിസ്തൃതമാകുന്നതുപോൾ ഇൻഡ്യൻ വിപണികൾ സിലോൺ കാരമായി പതിട്ടുവാൻ നിർവാഹമില്ലെന്നും ചങ്ങനാശേരി തുറന്നു പ്രസ്താവിച്ചു. യോഗാനന്തരം ചങ്ങനാശേരിയും സർ ബാരൺ തമ്മിൽ ദീർഘമായ ഒരു സംഭാഷണം നടന്നു. സംഭാഷണാനന്തരം സിലോൺ നാളികേരപ്രശ്നത്തിന്റെ വിവിധ വശങ്ങളെപ്പറ്റി നേരിട്ടു കണ്ടു മനസ്സിലാക്കുവാൻ സർ ബാരൺ ചങ്ങനാശേരിയെ സിലോണിലേയ്ക്കു ക്ഷണിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി ആ ക്ഷണം സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു.

മൺ.നന്ദു ഡി.സംബരിൽ ചങ്ങനാശേരി സിലോൺ സന്ദർശിച്ചവർ നിവൃത്തിപ്പെട്ടപ്പോൾ സർ ബാരൺ പാശ്ചാത്യ രാജ്യങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കുകയായിരുന്നു. എങ്കിലും ചങ്ങനാശേരിയുടെ സന്ദർശനം സംബന്ധിച്ച സകല സൗകര്യങ്ങളും ഏല്പാട ചെമ്മുവാൻ നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകിയിട്ടാണു് അദ്ദേഹം സിലോൺ വിട്ടതു്. രാജാധിപതയായ ഒരു സ്വീകരണമാണു ചങ്ങനാശേരിക്കു കൊളംബിൽ ലഭിച്ചതു്. ഗവണ്മെന്റ് പ്രതിനിധിയും സിലോണിലുള്ള ഇൻഡ്യാക്കാരരുടെ പ്രതിനിധിയും ഒട്ടിയിൽവെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചു. കൊളംബിലെത്തിയ ദിവസംതന്നെ മുൻസിപ്പൽ കൗൺസിലിൽ സമ്മേളിച്ചതും പതിനായിരത്തിൽപരം ജനങ്ങൾ കൂടിയിരുന്നതുമായ ഒരു യോഗത്തിൽവെച്ച് കേരളത്തിലെ നാളികേര

പ്രസ്താവിന്റെ വിവിധവശങ്ങളെ പരാമർശിച്ചുകൊണ്ട് ചങ്ങനാശേരി ഭീഷ്മായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു.

കൊളംബിൽവച്ച് അദ്ദേഹത്തിന് ലഭിച്ച സചികരണങ്ങൾക്കും സൽക്കാരങ്ങൾക്കും കയ്യും കണക്കുമില്ല. വിശുദ്ധ സഭക്കാരെ വളരെ കുറവായി മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തിന് ലഭിച്ചിരുന്നുള്ളൂ. സിംഗപ്പൂർ മന്ത്രിസഭാംഗങ്ങളുടെയും സുപ്രസിദ്ധ പൗരപ്രമാണികളുടെയും ആതിഥ്യം അദ്ദേഹം സ്വീകരിച്ചു. സിംഗപ്പൂർ ഇൻഡ്യൻ ലീഗ്, സെർവന്റ്സ് ആഫ് ഇൻഡ്യാ സൊസൈറ്റി എന്നീ സ്ഥാപനങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിന് ആദ്യം ബാധ്യമായ സൽക്കാരങ്ങൾ നൽകി. സിംഗപ്പൂരിലെ മലയാളികളായ തൊഴിലാളികൾ ഒരു മംഗളപത്രം സമർപ്പിച്ചു. സിംഗപ്പൂരിലെ തെങ്ങിൻതോപ്പുകളും നാളികേരഗവേഷണശാലയും നാളികേരബോർഡിന്റെ ആഫീസ്, ലേലമുറി, വില്പന മുറി മുതലായ സ്ഥലങ്ങളും അദ്ദേഹം സന്ദർശിച്ചു. അവയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങളെപ്പറ്റി നിശ്ചലചിത്രത്താൽ സമ്പാദിക്കുവാൻ ഈ അവസരം അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ചു. അനന്തരം ചങ്ങനാശേരി കാർഡി അനുരാധപുരം ജാമ്നാ മുതലായ സ്ഥലങ്ങൾക്കു് സന്ദർശിച്ചതിന് ശേഷം ഇൻഡ്യയിലേയ്ക്കു മടങ്ങി.

അദ്ധ്യായം ൪൫

കോകയ്ക്കുതെ പ്രല്ലാ പൊതുജനമൃഷ്ടിയിൽ വച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാൻ പ്രസ്താവനകൾ പുറപ്പെടുവിച്ചും, ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരെ സന്ദർശിച്ചു നിവേദനങ്ങൾ ചെയ്തും, കേന്ദ്രനിയമസഭയിലെ അംഗങ്ങളെ അലട്ടിയും, ചങ്ങനാശേരി നിരന്തരമായി പലതും ഇഷ്ടാലത്തു പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. മൻനമ്പ്ര ഫെസ്റ്റിവൽമാസത്തിൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ശ്രമഫലമായി ധനപരിപോഷണകമ്മിറ്റി ഹുവാൻശ് വെസ്റ്റ് ഒരു പ്രമേയത്തിലെ തത്വചർച്ചകൾക്കു, ഇന്ത്യാഗവണ്മെന്റിനെ സമീപിക്കുവാൻ തീരുവിതാംകൂർഗവണ്മെന്റ് ഒരു നിവേദകസംഘത്തെ നിയമിച്ചു. അന്നു ചീഫ് സിക്രട്ടറിയായിരുന്ന ഡാക്ടർ എൻ. കണ്ണൻപിള്ള, വാണിജ്യമണ്ഡലം പ്രസിഡൻറ് മി. ഫെയ്ഡൺ, ചങ്ങനാശേരി എന്നിവരായിരുന്ന നിവേദകസംഘാംഗങ്ങൾ. നിവേദകസംഘം നേരത്തേ സിംലായിലെത്തി ആലോചനകൾ നടത്തി പ്രബലമായ ഒരു വാദഗതി രൂപവൽക്കരിച്ച് അത് ഒരു പുസ്തകരൂപത്തിൽ അച്ചടിപ്പിച്ച് ഇൻഡ്യാഗവണ്മെന്റിനു സമർപ്പിച്ചു. സർ സഫറുദ്ധുഖാൻ, സർ ജഗദീഷ് പ്രസാദ്, സർ ജയിംസ് ഗ്രീക്ക്, സർ ഗിരിജാശങ്കർ, ഡോജ് പൈ മുതലായവരെ നിവേദകസംഘാംഗങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച് അവരുമായി വാദപ്രതിവാദം നടത്തി. സാധ്യകർഷകർ നികുതി ഇളവുചെയ്തോ മറ്റുവിധത്തിലോ എന്തു സഹായങ്ങളാണു തീരു: ഗവണ്മെന്റ് ചെയ്തുകൊടുത്തിട്ടുള്ളതെന്നു സർ ഡോജ് പൈ ചോദിച്ചു. നാം കൊല്ലങ്ങൾക്കു മുൻപു നികുതി നിർണ്ണയിച്ചതിൽ പിന്നീട് അതു പുതുക്കിയിട്ടില്ലെന്നും, അതിനുശേഷം നടുപിടിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള തെങ്ങുകൾക്കു കൂടുതൽ കരം ചുമത്തിയിട്ടില്ലെന്നും, അതു കർഷകകുടുംബസമാജനം, ഡാക്ടർ കണ്ണൻപിള്ള മറുപടി പറഞ്ഞു. നികുതിയിളവിനും ഏറ്റുമാനിക്കിനുമെതിരെ നിർമ്മാണത്തിനും പൊതുജനങ്ങൾ ദീർഘകാലമായി പ്രക്ഷോഭം നടത്തിവരികയാണെന്നും, ഗവണ്മെന്റ് ആവക സൗജന്യങ്ങൾ അനുവദിച്ചിട്ടി

ല്ലാത്തതുകൊണ്ട് ജനകീയവാദങ്ങൾ ശ്രദ്ധേയമാകുന്നില്ലെന്നും, ചങ്ങനാശേരി വാദിച്ചു. ഈ സന്ദർഭങ്ങളുടെ ഫലമായി ആശാസ്ത്രമായ ഒരു മാനസികപരിവർത്തനം ഇൻഡ്യക്കാർക്കെ ന്നിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാർക്കുണ്ടെന്നു നിവേദകസംഘാംഗ ങ്ങൾ പ്രതീക്ഷിക്കാതിരുന്നില്ലെങ്കിലും ആ പ്രതീക്ഷ ഇനിയും സഫലമാകേണ്ടതായിട്ടാണിരിക്കുന്നത്.

കേരവ്യവസായത്തിന് സംരക്ഷണം നൽകണമെന്നു ചിന്തിക്കുന്ന ഒരു പ്രമേയം കേന്ദ്രനിയമസഭയിൽ അവതരിപ്പിച്ച വാൻ പ്രഫസർ എൻ. ജി. രംഗ നോട്ടീസ്സ് കൊടുത്തിരിക്കുന്നു എന്നുള്ള വാർത്ത ഇതിനിടയ്ക്കു പ്രസിദ്ധമായി. പ്രഫസറുടെ പ്രമേയത്തിന് ബാലട്ടിൽ ആറാമത്തെ ഡിമാന്മാർ ലഭിച്ചിരുന്നതു്. ചങ്ങനാശേരി അസംബ്ളി സഭാമുഖ്യപ്രധാന ഡൽഹിയിലെത്തിച്ചേർന്നു. ഒരുനിമിഷാലോലം വൃന്തമാക്കാതെ ഉദ്യോഗസ്ഥാംഗങ്ങളെയും കമ്മിനേതാക്കന്മാരെയും മറ്റും നിയമസഭാംഗങ്ങളേയും ഒന്നൊന്നായി അദ്ദേഹം സന്ദർശിച്ചു. അനൗദ്യോഗികപ്രമേയം ആലോചനയ്ക്കു വന്നില്ലെങ്കിൽതന്നെ ബഡ്ജറ്റ് സമ്മേളനമായതുകൊണ്ട് ഒരു ഖണ്ഡനോപക്ഷേപം അവതരിപ്പിക്കുന്നതിന് മി. സന്താനത്തിനോട് പേക്ഷിക്കുവാൻ കാബ്നറ്റ്സ്കക്സിനേതാവായ മി. ബുലഭായിദേശായി ചങ്ങനാശേരിയോടു നിർദ്ദേശിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി മി. സന്താനത്തെ സന്ദർശിച്ചു മി.ബുലഭായിദേശായിയുടെ നിർദ്ദേശമറിയിക്കുകയും മി. സന്താനം അതു സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്തു. പ്രഫസർ രംഗ സർവ്വസഹകരണങ്ങളും വാദാനം ചെയ്തു. മ്യൂസിംഗിസ്കക്സിയുടേയും നാഷണലിസ്റ്റ്കക്സിയുടേയും പിന്തുണയും അദ്ദേഹം സമ്പാദിച്ചു. അനന്തരം ചങ്ങനാശേരി ഡൽഹി വിട്ടു. മി. സന്താനത്തിന്റെ ഖണ്ഡനോപക്ഷേപം മാച്ച് ൧൬-ാംനു വാദപ്രതിവാദത്തിന് വച്ചിരിക്കുന്നു എന്നുള്ളതായിരുന്നു തീരുവനന്തപുരത്തെത്തിയതിനുശേഷം ചങ്ങനാശേരിക്ക് ഒന്നാമതായി ലഭിച്ച സന്തോഷവാർത്ത. കേരവ്യവസായം സംരക്ഷിക്കുന്നതിൽ ഗവണ്മെന്റ് പ്രവർത്തിക്കുന്ന അനാസ്ഥയെക്കുറിച്ചു വാദപ്രതിവാദം ചെയ്യുവാൻ കാമർസ്ഡ്സ്റ്റാൻട്ടുമെന്റിലെ ഏകദേശ ധനാഭ്യർത്ഥനയിൽനിന്നു ൧൦൦ രൂപാ കുറയ്ക്കണമെന്നു

യിരുന്നു ഉപദേശം. മാറ്റി ൧൬-ാം-ഉപദേശം യഥാ
 ക്രമം അവതരിപ്പിക്കപ്പെട്ടു. മെ. ജെ. ഡി. ബായിൽ (ബാബേ
 യുറോപ്യൻ) ഹാജി അഡ്വക്കേറ്റാർ, ഹാജി എസ്റ്റാക്സേട്ട്
 (മുസ്ലീം), എം. അനന്തശയനശ്യാം, കെ. ബി. ജിനാ
 ജെമൾഡേ എന്നിവർ ഉപദേശപത്ര പിന്താക്കി പ്രസം
 ഗിച്ചു. സർ സഫ്റുജാഖാൻ ഗവണ്മെൻറുപക്ഷത്തിന്നു വേണ്ടി
 മറുപടി പറഞ്ഞു. അടുത്തന്നെ നടക്കുവാൻ പോകുന്ന ഇൻ
 ഡോ—സിലോൺ കച്ചവടാലോചനകളിൽ പ്രസ്തുത വിഷയം
 ഗാഢമായ ആലോചനയ്ക്കു വിഷയമാകുമെന്നായിരുന്നു ഗവ
 റ്മെന്റിന്റെ മറുപടി. പ്രസംഗമുപേക്ഷേവ്യവസായപ്രസ്താവി
 സബ്ബസിച്ച് ചങ്ങനാശേരി അഡ്വൈറ്റിംഗ് സേവനക്കു
 വാണിജ്യമെമ്പരയുടെ പ്രശ്നം വിഷയമായി. അദ്ദേഹം
 ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:—

“വാസ്തവം പറയുകയാണെങ്കിൽ കേരളകർഷകരുടെ ന്യായ
 വാങ്ങളെ വ്യക്തമായും യുക്തയുക്തമായും വിവരിച്ച് ഇൻ
 ഡ്യാഗവണ്മെൻറിനെ മനസ്സിലാക്കുവാൻ വേണ്ട പരിജ്ഞാന
 മുള്ള ശാസ്ത്രീയനായരവകാശവാദിയാണു മി. ചങ്ങനാശേരി
 പാമേശേൻപിള്ളയെന്നെനിക്കു തോന്നി”.

വാണിജ്യമെമ്പർ പ്രസ്താവിച്ചതുപോലെ ഇൻഡോ:-
 സിലോൺ കച്ചവടാലോചനകൾ അടുത്ത നടന്നില്ല. സർ
 സഫ്റുജാഖാൻ പകരം സർ എ. രാമസ്വാമിമുതലിയാർ
 വാണിജ്യമെമ്പരായി ചാർജെടുത്തു. സർ രാമസ്വാമിമുതലി
 യാർക്കുവെക്കു റെവന്യൂസെക്ഷനിൽ ചങ്ങനാശേരി കേര
 കർഷകരുടെ പ്രാജ്ഞാലോചനയെ സമർപ്പിതമായി വിവരിക്കു
 കയും, ഒരു ദക്ഷിണമാതൃകയും വാണിജ്യമെമ്പരയെന്ന നില
 യിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അനുഭാവത്തെ അഭ്യർത്ഥിക്കുകയും ചെയ്തി
 രുന്നു. അല്പദിവസങ്ങൾ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ കച്ചവടസംബ
 ധമായ ആലോചനകൾ മാറ്റിവെച്ചിരിക്കുന്നു എന്നൊരു
 കറിപ്പു പത്രങ്ങളിൽ കണ്ടു. ചങ്ങനാശേരി ഈ കാലതാമസ
 ത്തെക്കുറിച്ച് പരിതപിച്ചുകൊണ്ടും, കേരളകർഷകരുടെ വർദ്ധി
 ള്ളവരുന്ന ദരിദ്രങ്ങളെ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടും, വാണിജ്യമെ

വർഷം കഴിഞ്ഞിട്ടു. ഇതിനിടയ്ക്കം സിലോൺഗവണ്മെന്റ് കച്ചവടസംബന്ധമായ ആലോചനകൾക്ക് ഇൻഡ്രാഗവർമ്മൻ നീനെ സമീപിക്കുകയുണ്ടായി എന്നും, അതാസരിച്ച് അദ്ദേഹം ബർമാസത്തിൽ ആലോചനകൾ നടക്കുമെന്നും, മറ്റൊരു വാർഷികപ്രവർത്തി. എന്നാൽ ഈ "വ്യക്തിത്വം" സിലോൺഗവണ്മെന്റ് അവിടത്തെ ഇൻഡ്രാഗവർമ്മൻ ഗവണ്മെന്റിന്റെ അഭിപ്രായം അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു എന്ന ക്ഷോഭനകരമായ വാർഷികഗതമൊട്ടു പരന്നത്. കച്ചവടസംബന്ധമായ ആലോചന കഴിയുന്നതുവരെ ഈ തീരുമാനം നടപ്പിൽ വരുത്തുമെന്നും, രണ്ടാമതായ ഒരു തീരുമാനം തീർപ്പു സാധ്യമാകുമെന്നും, ഇൻഡ്രാഗവർമ്മൻ സിലോൺഗവണ്മെന്റിനെ അറിയിച്ചിട്ടും അവർ ആ നിർദ്ദേശത്തെ വിഗണിക്കുകയാണുണ്ടായത്. തനിക്കും ഒരു പ്രതിഷേധമെന്ന നിലയിൽ ഇൻഡ്രാഗവർമ്മൻ കച്ചവടസംബന്ധമായ ആലോചനകൾ അനിശ്ചിതകാലത്തേയ്ക്കു മാറ്റിവെച്ചു. സിലോൺ—ഇന്ത്യൻപ്രശ്നം കേന്ദ്രവസായസംരക്ഷണവും ഇടകലത്താവുന്നവയല്ലെന്നും, കച്ചവടസംബന്ധമായ ആലോചനകൾ മാറ്റിവെച്ചാൽത്തന്നെ കേന്ദ്രവസായപ്രശ്നം ആലോചനയ്ക്കു കേന്ദ്രംതന്നെയാണെന്നും, പത്തനംശേരി വീടും വാണിയമമ്പട് എഴുതിയയച്ചു. എന്നാൽ ഇതു കേവലം ഒരു വനഭരണമായി കലാശിച്ചതല്ലാതെ യാതൊരു സർവ്വലക്ഷ്യമുണ്ടാക്കിയില്ല.

സിലോൺ—ഇന്ത്യൻപ്രശ്നം കാഞ്ചിഗുഡ് പ്രവർത്തനസമിതിയുടെ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചു. പ്രവർത്തനസമിതി ബാംബേയിൽ സമ്മേളിച്ചപ്പോൾ രണ്ടാമതായ ഒരു തീരുമാനമുണ്ടാക്കുവാൻ സാധ്യതകളെപ്പറ്റി അന്ത്യവാൻ പണ്ഡിറ്റ് ഭവമർലാൻ നിർദ്ദേശം സിലോണിലേയ്ക്കു നിശ്ചയിച്ചു. ഈ നിശ്ചയത്തെ, സിലോൺകാരും ഹാർട്ടുമായി സ്വാഗതം ചെയ്തു. കേന്ദ്രസംരക്ഷണപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ച രജാമാർഗ്ഗങ്ങൾ കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ നിർദ്ദേശമായി മനശ്ശേരം ചെയ്തു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പത്തനംശേരിയുടെ ഭാവനയെ ഉദ്ദിപിപ്പിക്കുവാൻ ഈ സഭയും പര്യാപ്തമായി. കേന്ദ്രവസായസംരക്ഷണം

വാദവിഷയമാകുമ്പോഴല്ലാം തങ്ങൾ പോരുന്ന ഇൻഡ്രാക്കാരടെ പ്രശ്നം സിലോൺകാർ ഉന്നയിക്കാറുണ്ട്. സിലോണിന്റേൻപ്രശ്നം പശ്ചാദ്വേഷമെന്നു വരുമ്പോൾ അതിനൊരു വിട്ടുവീഴ്ചയായി ഇൻഡ്രയിൽ അനിയന്ത്രിതമായ ഒരു കമ്പോളം സിലോൺ കോവിടവങ്ങൾക്ക് അവർ ആവശ്യപ്പെടുത്തുമെന്ന് വിട്ടുവീഴ്ചയായ ചങ്ങനാശേരിക്കു തോന്നി. അതിനു മറുപടി പറയുവാനുള്ളതു ജവഹർലാൽ നീഹ്റുവാണ്. അദ്ദേഹമാണ് ഒരു തികഞ്ഞ ആദർശവാദിയും. സിലോൺ കാരെയും ബർമ്മക്കാരെയും ഏകോദനസമോദനമെപ്പോലെ പരിഗണിക്കണമെന്നാണ് അദ്ദേഹം വാദിക്കാറുള്ളത്.

ഫർഗുസ് മാർച്ചുമാസത്തിൽ ഈ മൂന്നു രാജ്യങ്ങളുമായുള്ള സ്വതന്ത്രവാചാരത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിരുന്ന ഒരു പ്രസ്താവനയെ ചങ്ങനാശേരി പ്രതിഷേധിക്കുകയും, കോവ്വവസായപ്രശ്നത്തിന്റെ ദാർശ്വര്യത്തോടു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുകയും, ചെങ്കോട്ടപ്പാലം വിപുലമായ വ്യാപാരപ്രശ്നങ്ങളെക്കുറിച്ചാണ് താൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും, നഷ്ടമുദ്ധവിദ്യനെയെത്തക്കുവാൻ സംരക്ഷണം എടുപ്പുടത്തണം പരിത്യാഗിതീകളെക്കുറിച്ച് വിഭിന്നമായി ചിന്തിക്കുവാൻ തനിക്കു സാധിക്കുമെന്നും, മി. നിഹ്റു പറയുകയുണ്ടായി. എന്നാൽ അതും വിശാലമായ ഒരു വിഷയമാകാതിൽക്കൂടി ഒർശിക്കേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹം തുടർന്നു പ്രസ്താവിച്ചു. ഇങ്ങിനെ സംഭാഷണവാദിയായ 'മി. നിഹ്റു' സിലോൺസാധികാരികളുമായി ആദ്യലക്ഷ്യം നടത്തുമ്പോൾ കോകർകന് എന്തു സംഭവിക്കുമെന്നുള്ള ഉദ്ദേശം ചങ്ങനാശേരിയെ വ്യാകുലപ്പെടുത്തി. അതുകൊണ്ടു സിലോണിൽപെട്ടു രണ്ടുനവമായ സംഭാഷണങ്ങൾ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ കോകർകന്റെ താല്പര്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിന് ഒരു പ്രതിനിധിയെ അയക്കേണ്ടതല്ലെന്നത് ഉപരിതമായിരിക്കുമെന്നദ്ദേഹത്തിനു തോന്നി. എന്നാൽ ചികിത്സയിലിരുന്ന ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കു ശ്ലേശകമായ ആ യാത്ര സാധ്യമായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു ഫർഗുസ് ജൂലൈ ൨൦-ാം- ഏറ്റുമാനൂർവെട്ടു കൂടിയ കോകർകസമിതി മി. ജി. രാമചന്ദ്രനെ അവരുടെ പ്രതിനിധിയായി

സിദ്ധാണിയെയും നിന്ദാശിക്ഷിച്ചു. അനന്തരം ചങ്ങനാശരി കേരകമ്പളങ്ങളെ ഭരിതപ്രസ്ഥങ്ങളെ വിശദമായി വിവരിച്ചു കൊണ്ടു മീഷമായ ഒരു കഞ്ഞിയിൽ പണയിറന്ന് അവർ ലാൽ നിഹ്റവിന് അയച്ചുകൊടുത്തു വിവരങ്ങൾ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടു ഗാന്ധിജിക്ക് ഒരു കമ്പിസന്ദേശമയച്ചു. അവ സാനമായി സ്ഥിതിഗതികൾ സംശ്ലിഷ്ടമായി പരാമർശിച്ച് ഒരു പത്രപ്രസ്താവന നൽകി.

ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ സിദ്ധാണിയെത്തി മി. നിഹ്റ വിനയങ്ങളെ സംഭാഷണങ്ങൾ നടത്തി. ജൂലൈ ൧൮-ാം തീയതി അദ്ദേഹം ചങ്ങനാശരിക്ക് ഇക്കിനെ കമ്പിയടിച്ചു:—

“ഇപ്പോഴത്തെ സംഭാഷണങ്ങളിൽ കേരകമ്പളങ്ങൾ ഉന്നയിക്കപ്പെടുകയല്ലെന്ന് പണയിറന്ന് ജിയിൽനിന്നും നിശ്ചയിതമായ ഉറപ്പു കിട്ടിയിരിക്കുന്നു.” മി. നിഹ്റ സിദ്ധാണിയെയും പുറപ്പെടുന്നതിനു മുൻപു ഖാദാബെയിൽവെച്ച് ഈ അഭിപ്രായം തന്നെ പ്രകടിപ്പിക്കുന്നതായി എന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവയോഗ്യമാണ്.

സിദ്ധാണിഗവണ്മെന്റ് ഇൻഡ്യാക്കാരെ തിരിച്ചയയ്ക്കുവാൻ നടപടികൾ ആരംഭിച്ചപ്പോൾ ആ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ബ്രിട്ടീഷ് പാർലിമെന്റിനുള്ള ഒരു ചോദ്യത്തോടു കേരകമ്പളവും കൂട്ടിച്ചേർത്തു എങ്കിലും അതിലേയ്ക്കു മറുപടി ഒന്നും ഗവണ്മെന്റിൽ നിന്നും ലഭിക്കുകയുണ്ടായില്ല.

ശ്രീ. ജവഹർലാലിന്റെ ശ്രമം പരാജയപ്പെട്ടതും, സിദ്ധാണിഗവണ്മെന്റിന്റെ ദയദേശപരമായ നയത്തെ പ്രതിഷേധിച്ച് ഇൻഡ്യാഗവണ്മെന്റ് കടിയേറിപ്പാപ്പിനെ സംബന്ധിച്ച പ്രതികാരപരമായ മിഥ നടപടികൾ നടത്തുവാൻ ആലോചിച്ചതും പത്രപ്രസിദ്ധമാണല്ലോ. അതിനശേഷം വാണിജ്യം ലോലനകൾ ആരംഭിക്കുകയും ആ ശ്രമങ്ങൾ പരാജയപ്പെടുകയും ചെയ്തു. ഏതാനും ആഴ്ചകൾക്കു മുൻപ് വീണ്ടും സിദ്ധാണിയിൽ വച്ചു സന്ധിസംഭാഷണങ്ങൾ പുനരാരംഭിച്ചു മിഥ തീരുമാനങ്ങൾ ചെയ്യുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിലും അവ ഭാരതീയർക്കു സഹിക്കാത്തതല്ലെന്നുള്ള അഭിപ്രായം പ്രകടമായിക്കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

പക്ഷേ ആ വിത്രത്തിലൊന്നും കേരകംകന്റെ പ്രശ്നം ആലോചനാവിഷയമായിട്ടുണ്ടോ എന്ന കാര്യം ഇപ്പോഴുമറിഞ്ഞുകൂടാ. നിർഭാഗ്യവാനായ കേരകംകളുടെ ഭർത്താവായ പ്രശ്നങ്ങൾ ഇപ്പോഴും ത്രാസിൽത്തന്നെ തുടരുന്നു.

വാമനസ്ഥലത്തിലെ ഗുഹ്യതയിൽനിന്ന് ഒരു യാഥാർത്ഥ്യ പ്രകാശവാദമുള്ള ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആശയപ്രകാരമായ സംഭവനാചാര്യത്തിന്റെ സ്മാരകസ്മരണമാണു കേരകംക സംഘം. ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ പ്രസിഡൻ്റിന്റെ ഗൗരവപൂർണ്ണമായ കർത്തവ്യങ്ങൾ തുടങ്ങി ആഫീസ് ശിപായിയുടെ ദൃത്യഭാവിവരെ അദ്ദേഹം നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. വൈദ്യരായി ഒരുക്കപ്പെട്ട സംഭാഷണം നടത്തുന്നതും, ഇൻഡ്രിയോടുകൂടി പ്രചരണം നടത്തുന്നതും, കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കുന്നതും, പത്രവിപ്ലവോദ്യകൾ തയ്യാറാക്കുന്നതും, രാജ്യമൊട്ടുക്കുലഞ്ഞു നടന്ന സാമ്പത്തികലംഗണങ്ങളെ ചേർക്കുന്നതും അദ്ദേഹമാണെന്നായിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂർഗവർണ്മൻ്റെ കേരകംകസംഘത്തിന്റേ ചെറിയൊരു പിച്ചുണ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഗവർണ്മൻ്റെ പരിപൂർണ്ണമായ ആനുകൂല്യവും പിച്ചുണയ്ക്കുകൊണ്ട് ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഹൃദയങ്ങൾ സുദൃഢമാക്കിയിരുന്നു എങ്കിൽ കേരകംക സംഘം കൂടുതൽ ഫലപ്രദമായ പല സേവനങ്ങളുമനുഷ്ഠിക്കുമായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ നിലയും വിലയുമുള്ള ഒരു പൊതുജാതൃപ്രസക്തൻ്റെ ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണത്തോടു കൂടി കേരകംകപ്രശ്നത്തിന് ഒരു പരിഹാരമാർഗ്ഗം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ ഒരുപക്ഷേ ഗവർണ്മൻ്റിന് കഴിയുമായിരുന്നു. ഇന്നും, ചങ്ങനാശേരിയുടെ ദേഹിയോടു് ആത്മീയമായ സമ്പർക്കം സ്ഥാപിക്കുവാനുള്ള ആത്യാത്മികമായ എന്തെങ്കിലുമൊരു പങ്കാണു ആരെങ്കിലും കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിയാതെ, ഐഹികകാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി അദ്ദേഹത്തിൽ നിന്നുണ്ടാകുന്ന ആദ്യത്തെ അന്വേഷണം കേരളത്തിലെ ചെറുലക്ഷം ജനങ്ങൾക്കു കേൾക്കുവാനുള്ള സകല സുഖസൗകര്യങ്ങളും നൽകുന്ന നാളി കേരകപ്രശ്നത്തെപ്പറ്റിയായിരിക്കുമെന്നു തീർത്തു പറയാം.

അദ്ധ്യായം ൪൩

നിവർത്തന പ്രക്ഷോഭം വിജയകരമായി പട്ടുവസാനിച്ചു തോട്ടുകുടി തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയാന്തരീക്ഷത്തിൽ ആശ്വസ്ഥമായ പല പരിവർത്തനങ്ങളും സംഭവിച്ചു. സർ മോമ്മാ ഫെറിസ്കുളാലയുടെ ഭീർഘവീക്ഷണത്തിന്റേയും നിഷ്പക്ഷമനോഭാവത്തിന്റേയും ഫലങ്ങളായി നിയമസഭാ പ്രതിനിധ്യവാദങ്ങൾക്കും ഉദ്യോഗവിരുദ്ധപ്രശ്നത്തിനും സുനിശ്ചിതങ്ങളായ പരിഹാരമാർഗ്ഗങ്ങൾ നിർദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടു. ശ്രീ മിത്തിരതിതനാഥരൊരാലാവു തിരുമനസ്സിലെ വിശ്വവിഖ്യാതമായ ക്ഷേത്രപ്രാവരണവിളംബരം, അവശസമുദായങ്ങൾ ബഹുശതാബ്ദമായി അനുഭവിച്ചുപോന്ന അസാധാരണ കളെ നിവാരണം ചെയ്തു പൗരസമുദായവും സർവ്വസമ്മേളനവും സ്ഥാപിക്കുവാൻ സഹായകമായി. വ്യക്തിയമായ പ്രക്ഷോഭങ്ങൾക്കും മതപരങ്ങൾക്കും പൊതുവേ തിരുവിതാംകൂറിൽ സ്ഥാനമില്ലെന്നുള്ള ഒരു നില വന്നുകൂടി. ഇതര പ്രക്ഷോഭണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അടങ്ങുപോയതുകൊണ്ടു നൂതനമായ പ്രശ്നങ്ങൾ ആരംഭിക്കുകയായിരുന്ന ചില വ്യക്തിയവാദികൾ നിയമസഭയിലും പത്രപരംഗത്തികളിലും അന്തസ്സാർവ്വഭീനമായ ചില വെല്ലുവിളികൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു എങ്കിലും അവയൊന്നുംതന്നെ സാമാന്യജനങ്ങളുടെ അനന്ദമായ ശ്രദ്ധയെ ആകർഷിച്ചിരുന്നില്ല. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ അടുത്ത പുരോഗതി ദേശീയതത്വത്തിലേയ്ക്കും ഉത്തരവാദിത്തത്തിലേയ്ക്കും ആതിരിയ്ക്കണമെന്നാശിയാലും പരക്കെ പ്രകടമായിത്തുടങ്ങി.

മഥമന്ദ മിഷം റവറ-മാനു-വൈകുന്നേരം വയ്ക്കും രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ ആഫീസിൽ സ്തേജിച്ച ഒരു പ്രാരംഭയോഗത്തിൽവെച്ചു ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ ഒരു ശാഖാസമിതി തിരുവനന്തപുരത്തു രൂപവൽക്കൃതമായി. ചങ്ങനാശ്ശിയെ പ്രവർത്തകസമിതിയുടെ അധ്യക്ഷനായും, മെ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ, പൊന്നറ ലി. ശ്രീധർ എന്നിവരെ സിക്രട്ടറിമാരായും തിരഞ്ഞെടുത്തു. പ്രവർത്തകസമിതി, അംഗങ്ങളെ ചേർക്കുവാൻ തുടങ്ങി.

ജോലിയിലാണ് ആദ്യം തന്നെ വ്യാപ്തമായത്. ൧൧൧൩ ജൂലൈ ൧൪-ാം-നു കൂടിയ ഒരു യോഗത്തിൽ അന്നുവരെ ൧൦൨൩ അംഗങ്ങളെ ചേർക്കുകയുണ്ടായി എന്ന സിക്രട്ടറിയർ പ്രസ്താവിച്ചു. ആ യോഗത്തിൽ വച്ചുതന്നെ ഒരു സംസ്ഥാന രാഷ്ട്രീയസമ്മേളനം വിളിച്ചുകൂട്ടുവാൻ ഐക്യകണ്ഠ്യേണ തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടു. മഹാരാജാപുതിയമനസ്സിലെ പരമാധികാരത്തിൻകീഴിൽ ഉത്തരവാദിഭാവം സ്ഥാപിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ് സമിതിയുടെ ലക്ഷ്യമെന്നു പ്രവർത്തകരുമ്മിന്നറി പുറപ്പെടുവിച്ച ഒരു പ്രകടനപത്രികയിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

൧൧൧൩ വൃശ്ചികം ൧൨-ാം-നു തിരുവനന്തപുരം ഈ ക്യാമ്പിനോടുകൂടി സിനിമാമാളിപ്പു വച്ച ഡാക്ടർ പട്ടാഭിസീത്താരാജയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ സംസ്ഥാനരാഷ്ട്രീയസമ്മേളനം കൂടി. ആ സമ്മേളനത്തിൽ വച്ചു പ്രവർത്തകസമിതി പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്ന പ്രകടനപത്രിക സർവ്വസമ്മതമായി അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടു. ഉത്തരവാദിഭാവപ്രമേയം കൂടാതെ കൊച്ചി. തിരുവിതാംകൂർ, മലബാർ എന്നീ മൂന്നു സംസ്ഥാനങ്ങളും ഒരു സബ്ഫെഡറേഷനായി സംഘടിപ്പിക്കേണ്ടതാണെന്നു മറ്റൊരു നിശ്ചയവും പ്രസ്തുത സമ്മേളനത്തിൽ പാസാക്കി. സമ്മേളനാനന്തരം കമ്മിറ്റി തിരുവിതാംകൂറോടു കൂടി യോഗങ്ങൾ വിളിച്ചുകൂട്ടി വിപുലമായ ഒരു പ്രചരണമാരംഭിക്കുവാൻ വട്ടംകൂട്ടി. ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ സുപ്രസിദ്ധമായ ഹരിപുരാ സമ്മേളനം നടന്നത്. സ്വഷ്ടിപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കു പുറമെ, ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൗൺസിൽസിന്റെ ശാഖകളെ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിൽ ഉത്തരവാദിഭാവപ്രദമാക്കേണ്ടതിനുള്ള സംഘടനകളായി ഉപയോഗിക്കരുതെന്നു നിരോധിച്ചുകൊണ്ടു ഹരിപുരാസമ്മേളനം ഒരു പ്രമേയം സ്വീകരിച്ചു.

ബാഹ്യപ്രേരണകളെ ആശ്രയിക്കാതെ അന്തർഭാഗത്തേയ്ക്കു ദൃഷ്ടി പതിപ്പിച്ച ജനകീയശക്തി സംഘടിപ്പിക്കുവാനു പ്രക്ഷോഭം നടത്തുവാനും നാട്ടുരാജ്യങ്ങളോടുള്ള ഓഹ്വാനമായിരുന്ന പ്രസ്തുത പ്രമേയം. നാട്ടുരാജ്യപ്രദികളുടെ സ്വാഭാവിക ശീലത്തോടു സാത്തന്ത്ര്യമുള്ളതോടുമുള്ള

ഒരു വെല്ലുവിളിയായിട്ടാണ് ഈ പ്രമേയത്തെ ഭാരതമഹാത്മന സഭ പരിഗണിച്ചത്. അതിലൂടെയും കോൺഗ്രസ് മതം കന്യാ കമാരിവരെ ഉണ്ടായ സാമ്പത്തികപ്രക്ഷോഭങ്ങളും ഈ പ്രമേയത്തെ നീതികരിക്കാനും വെല്ലു.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ രാഷ്ട്രീയത്തെക്കുറിച്ചുള്ള പ്രാക്കുമാർഗ്ഗനകമായ ഒരു കോളിളക്കത്തിന്റെ പ്രകടമായ ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. നിവർത്തനപ്രാക്കുമാർഗ്ഗം സംബന്ധിച്ച് അറസ്റ്റു ചെയ്ത രാജദ്രോഹകുറ്റത്തിന് ശിക്ഷിച്ച ജയിലിലടച്ചിരുന്ന മി. സി. കേശവൻ ബന്ധനവിധികരണമായി. സംയുക്തരാഷ്ട്രീയകക്ഷി മി. സി. കേശവൻ രാജ്യഭാഗ്യം അതിഗംഭീരമായ സ്വീകരണങ്ങൾ നൽകാൻ നിശ്ചയിച്ചു. രാജദ്രോഹമഹാപരാധത്തിൽ വച്ചു സംയുക്തകക്ഷിയുടെ നേതാവും നിയമസഭയിലെ ഡപ്യൂട്ടി പ്രസിഡൻറുമായിരുന്ന മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസ് തിരുവിതാംകൂറിലെ അൻപത്തൊമ്പതാം ജനങ്ങളുടെ നാമധേയത്തിൽ മി. സി. കേശവൻ സ്വാഗതമർപ്പിച്ചു. രാജദ്രോഹകുറ്റത്തിന് ശിക്ഷിക്കപ്പെട്ട മി. സി. കേശവനെ അൻപത്തൊമ്പതാം ലക്ഷം ജനങ്ങളുടെ പ്രതിനിധിയെന്ന നിലയിൽ അഭിനന്ദിച്ച ഡപ്യൂട്ടി പ്രസിഡൻറിന്റെ പേരിൽ നിയമസഭയിൽ രേഖീയമായ പ്രമേയം ഫാജറാക്കപ്പെട്ടു. ഡപ്യൂട്ടി പ്രസിഡൻറിന്റെ തിരഞ്ഞെടുപ്പു മത്സരത്തിൽ നിഷ്പക്ഷനില അവലംബിച്ച ഗവണ്മെന്റുൾക്കുള്ള സഹായത്തോടു കൂടി പ്രസ്തുത പ്രമേയം നിയമസഭയിൽ പാസായി. മി. വർഗ്ഗീസ് ഡപ്യൂട്ടി പ്രസിഡൻറുമായും രാജിവെച്ച നിയമസഭയിലെ നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ നേതൃത്വം വീണ്ടും സ്വീകരിച്ചു. ഈ സംഭവം നിവർത്തനകക്ഷിയുടെ കണ്ണുകൾ തുറപ്പിക്കുവാൻ പര്യാപ്തമായി. നിയമസഭാപ്രതിനിധ്യവും ഉദ്യോഗവിതരണവും കേവലം അന്ധമാർഗ്ഗങ്ങളായ പ്രശ്നങ്ങളാണെന്നും, വർഗ്ഗീയമത്സരങ്ങൾ ജനകീയതാലുക്കളുള്ള പരാജയപ്പെടുത്തുവാൻ മത്രമേ ഉപകരിക്കുന്നുള്ളൂ എന്നും, ഉത്തരവാദിത്തം കൈവെക്കുന്നതുമുഖമല്ലാതെ മോലികളായ അവകാശങ്ങൾ സ്ഥാപിച്ചുകിട്ടുന്നതല്ലെന്നും അവർ ബോധ്യമായി. മൻമഥ ഫെസ്റ്റിവൽ റൂ-ഓഫീസിൽ

ശ്രീയ നിയമസഭാഭാരതത്തിൽ മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസ് "മഹാ രാജാ മിതമനസ്സിലെ പാശ്ചാത്യകാരുടെതിന്മീടിൽ സമ്പന്നത്തിൽ ഉത്തരവാദിത്തം സ്ഥാപിക്കുവാൻ വേണ്ട നടപടികൾ ഉടൻതന്നെ സ്വീകരിക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യകതയെപ്പറ്റി വാദപ്രതിവാദം ചെയ്യുവാൻ സഭാനടപടികൾ നിശ്ചയിച്ചു. ഞ"മെന്നൊഴിച്ചതിന്റെപ്രമേയം ഹാജരാക്കി. ദിവാൻപ്രസിഡൻ്റ് പ്രമേയമുപരിപൂർണ്ണമായി വാദനാമതി നൽകി. എന്നാൽ പ്രമേയമനുസരിച്ചു മുൻപായി ദിവാൻജി ഗവണ്മെൻ്റിന്റെ നില വിശദമാക്കിക്കൊണ്ടു സുദീർഘമായ ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. ഇന്നത്തെ നിലയിലും അധിശക്തിയുമായ ഉടമ്പടികൾക്ക് ഉടവു തട്ടാത്തേയും കാര്യമായ രീതിയിൽ ഉത്തരവാദിത്തമനുവദിക്കുക ഉദ്യോഗമെന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രസംഗസാരം. പ്രമേയം സംസാരിച്ച തീർത്ഥാടകരെ യോട്ടിനിടക്കുണ്ടായില്ല.

സർ സി. പി. രാമസ്വാമി അയ്യരുടെ ചരിത്രവിഖ്യാതമായ പ്രസംഗത്തിന്റെ പ്രതിധ്വനി ബ്രിട്ടീഷ് പാർലിമെൻ്റിൽ പോലും മുഴങ്ങി. സർ സി. പി.യുടെ ഭരണനയപ്രഖ്യാപനത്തെക്കുറിച്ചു ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻ്റിന്റെ നിലയെന്താണെന്നു മൗനവുമെമ്പ്രവരി മുമ്പാകെ ക്യാപ്റ്റൻ ഫെയിൽ ജേർസ് കാമൺസ്സഭയിൽ ചോദിച്ചു. പരിപൂർണ്ണമായികാമുള്ള നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിലെ ആഭ്യന്തരഭരണകാര്യങ്ങളിൽ ഇടപെടാതെയിരിക്കുമാണു സാധാരണ സന്ദർഭങ്ങളിൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻ്റിന്റെ നയമെന്നും, ഒരു ഭരണാധികാരിയാണു മിക്കന്ന ഭരണപരമായ പുരാഗതികളെ നിർദ്ദേശങ്ങളെ അധിശക്തിയുടേതാക്കിയല്ലെന്നു താൻ ഉറപ്പുനൽകുന്നു എന്നും, ആവശ്യമുണ്ടാകാത്ത അധിശക്തി വേണ്ട ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുമെന്നും ഗവണ്മെൻ്റിനുവേണ്ടി ഇൻഡ്യൻ അഞ്ചർസിക്രട്ടറിയായിരുന്ന വിൻ്റർസ്റ്റൺ പ്രമേയം പഠിപ്പിച്ച് പറഞ്ഞു. അധിപതിയായ ഈ പ്രസ്താവന പരിതഃസ്ഥിതികളുടെ പ്രേരണകൊണ്ടുണ്ടായതാണെന്നിലും, ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെൻ്റ് വ്യക്തമാക്കിയ നില ഉത്തരവാദിത്തസ്ഥാപനോദ്ദേശമായ നടപടികൾ

കോളിക്കുന്നതിനു ചേക്ക. സമാനരൂപം നാട്ടുരാജ്യങ്ങൾക്കു നൽകണമെന്നായിരുന്നു ഇതിനെപ്പറ്റി രാജ്യകാർഷിയാദന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടത്. സർ. സി. പി. രാമസാമിത്തമ്പുരം വിന്റർടൺ പ്രഭുവിന്റെ വിശദീകരണത്തിൽ പുരോഗതി ഒളിച്ചു എന്ന് ആ മറുപടി വിചിത്രമാകാം. അദ്ദേഹം ചെങ്കുലസ്താപനം തെളിയിച്ചു.

ഉത്തരവാദിത്തപ്രദമായ തിരഞ്ഞെടുപ്പും തിരുവിതാംകൂറിൽ സ്ഥിതിഗതികൾ മുന്നോട്ടു നീക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. മൗലികമായ പ്രശ്നങ്ങളെ വിശ്വദീപ്ത് ഉദ്യോഗസ്ഥകളും വ്യക്തികളുമെല്ലാംകൊണ്ടു ഭിന്നിച്ചുനിന്നു ജനകീയശക്തിയെ ശിഥിലപ്പെടുത്തുന്നതു വിപരീതമാണെന്നു ചിലർ വിചാരിച്ചു. ജാതിഭേദമെന്തെങ്കിലും ഒരു രാഷ്ട്രീയകക്ഷി രൂപവൽക്കരിച്ചു സാധിക്കുമായി ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങളും പ്രവർത്തനവുമായിട്ടുള്ളതായി തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ഭാവി, പുരാതനമായി നിശ്ചയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് ഒരു ബോധം പൊതുവെ സംഭാവനയായി. മൗലികമായ ഇൻഡ്യൻ ഭരണപരിഷ്കാരത്തിനും ഒരു കാലത്തു ജയിച്ചു മരിക്കുകയും നിർഭാഗ്യവശമായി കഴിഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന ഇന്ത്യയിലെ ന്യായസമ്പന്നമായ കൺഗ്രസ് പ്രവർത്തകന്മാർ തിരുവിതാംകൂറിനെ വളർത്തി വിസ്തൃതമായ ഏഴ് സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ ഭരണം നടത്തുന്നതും അവർ കാണാതിരുന്നില്ല. സമുദായിക കീഴ്ക്കെ ഇന്ത്യയിൽ ഇൻഡ്യയിൽ അലഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്ന ദേശീയബോധവും രാഷ്ട്രപ്രസ്ഥാനവും തിരുവിതാംകൂറിലേക്കു വ്യാപിച്ച് ആശാവഹമായ ചില വലനങ്ങളുണ്ടാക്കി. ഇന്ത്യയിൽ സിംഹത്തോടു സമരം ചെയ്തു ഭരണാധികാരികളുടെ സാമ്രാജ്യത്തോടു സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പിടിച്ചെടുത്ത ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൺഗ്രസ്സിന്റെ ആശയങ്ങളും പ്രവർത്തനപരിപാടിയും നാട്ടുരാജ്യപ്രജകളെ ആകർഷിക്കിയതിൽ ആവേശപ്പെട്ടവാനില്ലല്ലോ!

ഇൻഡ്യൻ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിൽ പൊതുവെ സൈന്യമനു
പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകൊണ്ടിരുന്ന കാലമായിരുന്ന അത്. അതുകൊണ്ട്

പ്ലീയോടും രക്ഷാഭത്തിന്റേയും ആവശ്യം വില രാജ്യങ്ങളിൽ ഉല്പത്തിയ്ക്ക് മുഴക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അവയുടെ പ്രക്ഷോഭങ്ങളും പ്രാദേശികവും വർഗ്ഗീയവും ആയിരുന്ന അവകാശവാദങ്ങളിൽനിന്നു മുന്നോട്ടുകടന്ന് ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതെല്ലാക്കാരാകുന്ന പ്രയത്നം തുടങ്ങി. കാര്യമായ യാതൊരു പ്രക്ഷോഭങ്ങളും ഉണ്ടാകാതെ വിസ്തൃതിയിൽ വളരെ ചെറുതായ കൊച്ചി രാജ്യം ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളതെല്ലാക്കാരാകുന്ന പ്രയത്നം തുടങ്ങി. മുന്നോട്ടുവെച്ചുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. മൈസൂറിലെ ജനങ്ങൾ സാധാരണയായ ഒരു രാഷ്ട്രീയകക്ഷി രൂപവൽക്കരിച്ച സമാപനത്തിന്റെ ആരംഭിക്കുവാൻ വട്ടംകൂട്ടുകയായിരുന്നു. ഇൻഡ്യയിലെ ഇരുളടങ്ങിയ കോണുകളിൽ അപരിപൂർണ്ണതയുള്ള വിശ്വാസപ്പെട്ട കിടന്നിരുന്ന എട്ടാം ചെറിയ നാട്ടുരാജ്യങ്ങളിൽ പോലും എക്കാലിപ്രത്യക്ഷമാണെന്നതിനായ ചില സംഘടനകളും ആസന്നമായ സമാജികൻ്റെ കോളിളക്കങ്ങളും കണ്ടുതുടങ്ങി. നാട്ടുരാജ്യങ്ങളെപ്പറ്റിയുള്ള ഫെഡറാക്കൺഗ്രൂപ്പ് സമ്മേളനത്തിലെ പ്രമേയം നാട്ടുരാജ്യപ്രജകളുടെ പൗരസ്വര്യത്തെയും സ്വാതന്ത്ര്യത്തെയും ഉജ്ജ്വലിപ്പിച്ചു. ഇങ്ങനെയുള്ള പരിത്യാജിക്കില്ലാത്ത മ.മ.ന. കാര്യം ൧൨-ാം- മി. എ. നായനപിള്ളയുടെ അദ്ധീഷ്ഠിച്ച് മി. സി. വി. കണ്യാരാമന്റെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ കൂടിയ ഒരു യോഗത്തിൽ വെച്ച് തീരുവിതാംകൂർ സ്റ്റേറ്റ് കൺഗ്രസ്സ് എന്ന പേരിൽ നൂതനമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയസംഘടന തീരുവിതാംകൂറിൽ സ്ഥാപിച്ചത്. സ്റ്റേറ്റ് കൺഗ്രസ്സിന്റെ താൽക്കാലികകമ്മിറ്റി ആദ്യത്തെ പ്രസിഡൻറായി മി. പട്ടം താണുപിള്ളയെയാണ് തിരഞ്ഞെടുത്തത്. ന്യായപൂർണ്ണവും സമാധാനപരവുമായ മാർഗ്ഗങ്ങളിലൂടെ പ്രായപൂർണ്ണവാട്ടവകാശത്തോടും ന്യൂനപക്ഷതാല്പര്യങ്ങൾക്ക് ആവശ്യമായ രക്ഷാപ്രവർത്തനങ്ങളോടുംകൂടി ഉത്തരവാദിത്തം നിറുവിതാംകൂറിൽ സ്ഥാപിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ് കൺഗ്രസ്സ് അതിന്റെ ലക്ഷ്യമായി പ്രഖ്യാപിച്ചത്. നിരുത്സാഹിതല നിവർത്തനകക്ഷിനേതാക്കളാരിൽ ചിലർ ഈ സമ്മേളനത്തിൽ സന്നിഹിതരായിരുന്നു. അവർ ഇങ്ങനെയൊരു രാഷ്ട്രീയസംഘടനയുടെ രൂപവൽക്കരണം ഹാർട്ടമായി സ്വാഗതം

ചെയ്യുകയാണുണ്ടായത്. നിവർത്തനകക്ഷിയിലെ അംഗങ്ങളാ-
യിരുന്ന ചിലർ പല പ്രാലോകനങ്ങൾക്കു വശഗതരായി ക്രമേണ
ഈ സംഘടനയിൽനിന്നു കാഴ്ചമാറിത്തുടങ്ങിയിരുന്നതുകൊ-
ണ്ട് അതു ശിഥിലപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഒരു വസ്ത്രീയംഭടന
യായിരുന്ന നിവർത്തനകക്ഷിയിലെ ഫലപ്രദമായ ഒരു രാഷ്ട്രീയ
പരിപാടിയും സ്വീകരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ സാധ്യമായിര-
ന്നില്ല. കൂടാതെ വസ്ത്രീയമായ കലാപങ്ങളുടേയും മതസഭാളുടേ-
യും ഫലപ്രസൂതയും അവയ്ക്ക് മേധാധ്യമായിരുന്നു. ഉത്തരവാദി-
ത്വപ്രശ്നം സംബന്ധിച്ചുള്ള അടിയന്തിരപ്രായശ്ചിത്തം
ദിവൽദിനമുക്തിയെ മറുപടി നിരവിതാശ്രമിലെ ഒരു വിഭാ-
ഗം ഉന്നതങ്ങളെപ്പോലെയാണെന്ന നിവർത്തനകക്ഷിയേയും
അസംഗ്രഹമാക്കിയിരുന്നു. ഒരു രാഷ്ട്രീയസംഘടന രൂപവൽക്കരി-
ക്കേണ്ടതിന്റെ ആവശ്യം അവർ മേധാധ്യമായി. സുഖദിനമായ
ഒരു പാർട്ടിയെന്ന നിലയിൽ നിവർത്തനകക്ഷിയിലെ നിയമസഭ
യ്ക്കുള്ളും പുറത്തും ഗണ്യമായ പ്രാബല്യമുണ്ടായിരുന്നു. അവ-
രുടെ പ്രവർത്തനപരിപാടി എത്രതന്നെ വസ്ത്രീയമായിരുന്നു എ-
ങ്കിലും ഒന്നിലധികം മതങ്ങളേയും സമുദായങ്ങളേയും സുഖദിന-
മായി ഉൾക്കൊള്ളുന്ന നിരവിതാശ്രമിലെ ഒരു കക്ഷിയായി-
രുന്നു അത്. നിവർത്തനസമുദായങ്ങളുടെ പിന്തുണ കൂടാതെ
യാതൊരു ദേശീയകക്ഷിയും സ്ഥാപിക്കുകയെന്നുള്ളത് അന്ന്
അത്ര എളുപ്പമായിരുന്നില്ല. കൃഷ്ണപ്രാണികൾ, ഇരട്ടവർ,
മുസ്ലിമിങ്ങൾ എന്നീ മൂന്നു വർഗ്ഗിച്ച സമുദായങ്ങളുടെ പ്രാതി-
നിധ്യമുള്ള നിവർത്തനകക്ഷി നായർസമുദായംകൂടി ഉൾപ്പെ-
ടുന്ന ഒരു ദേശീയവടനയായി വളരുകയും രാഷ്ട്രീയമായ ഒരു
പരിപാടി സ്വീകരിക്കുകയും ചെയ്യുമെങ്കിൽ ആ സ്ഥാപന-
ത്തിനു സാർവ്വത്രികമായ ദേശീയതപം ലഭിക്കുമത്രമല്ല സർവ്വ
സമുദായരൈരൂപിപോലും സാധിതപ്രായമായിത്തീരുന്നമെന്നു
രാജഭരതന്മാർ വിചാരിച്ചു. പ്രാദേശികവും ദേശഭ്രാശ്മി-
തങ്ങളുമായിരുന്ന ഈ ശുഭപ്രതീക്ഷകൾക്കുവേണ്ടുന്ന പല
സംഭവങ്ങളും അനന്തരകാലങ്ങളിൽ ഉണ്ടാകാതിരുന്നില്ലെ-
ങ്കിലും അന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ മൂന്നു വർഗ്ഗിച്ച

സമുദായങ്ങളുടെ പ്രാതിനിധ്യം വഹിച്ചിരുന്ന നിവർത്തനക്ഷമിയെ സ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിൽ ലയിപ്പിക്കുകയല്ലാതെ ഗണ്യന്തരമുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഇതുകൊണ്ടുതന്നെ വർഗ്ഗീയകലഹങ്ങൾ മുർത്തംപ്രാപിച്ചിരുന്ന മദ്ധ്യതീരവിതാംകൂറിലെ ഒരു വിഭാഗം നായന്മാരും സർവ്വീസസൊസൈറ്റിയും സ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിൽ നിന്നകന്നുനിന്നു.

സ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിൽ സംഘടന ഉത്ഭവിപ്പിക്കുകയും അതിന്റെ പ്രവർത്തനസമിതിയിൽ സ്ഥാനങ്ങൾ സമീകരിക്കുകയും ചെയ്ത പലരും ഇൻഡ്യൻനാഷണൽകൗൺസിലിന്റെ തിരുവിതാംകൂർശാഖാകമ്മറ്റിയിലും അംഗങ്ങളായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് ഈ രണ്ടു സംഘടനകളും കൂട്ടിയോജിപ്പിക്കുകയോ, ഒരൊത്തും അവസാനിപ്പിക്കുകയോ ചെയ്യണമെന്നുള്ള ഒരു നില വന്നുവേണം. ആ വിഷയത്തെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ ഇൻഡ്യൻനാഷണൽകൗൺസിലിന്റെ ശാഖാസമിതിയുടെ ഒരു യോഗം ഫരിപുരാകൗൺസിൽ സന്ധിച്ചതിനുശേഷം തിരിച്ചെത്തിയ മി. രാമചന്ദ്രന്റെ ശ്രമഫലമായി സമ്മേളിച്ചു. വർഗ്ഗീയസംഘടനകളിലെ അംഗങ്ങൾ കൗൺസിലിന്റെ നിർവാഹകസമിതികളിലുംഗങ്ങളായിരിക്കുവാൻ പാടില്ലെന്നുള്ള ഭാരതമഹാജനസഭയിലെ നിബന്ധന തിരുവിതാംകൂർസ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിൽഗോശിപ്പിച്ചിരുന്നില്ല. അത് അംഗീകരിക്കുവാൻ അവർ സാധ്യവുമായിരുന്നില്ല. സ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിലിലെ പ്രവർത്തനസമിതിയിലെ പല അംഗങ്ങളും വിശേഷിച്ചു നിവർത്തനസമുദായങ്ങളുടെ പ്രാതിനിധ്യമുള്ള നേതാക്കന്മാരിൽ പലരും, അവർ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സമുദായങ്ങളുടെ വർഗ്ഗീയസംഘടനകളിൽ ഉയർന്ന ഉദ്യോഗങ്ങൾ വഹിക്കുന്നവരായിരുന്നു. അവർ പ്രസ്തുത സ്ഥാനങ്ങളിൽനിന്നു രാജിവെച്ചൊഴിയുന്നപക്ഷം സമുദായങ്ങളുടെ പിന്തുണയും അവർക്കു നഷ്ടമാകുമെന്നും, അങ്ങിനെ സ്റ്റേറ്റ്കൗൺസിലിന്റെ പിന്നിലുള്ള ജനകീയശക്തി നശിക്കുമെന്നും, അവർ വാദിച്ചു. ആ വാദഗതിയുടെ പിന്നിലുള്ള യുക്തിബോധം എന്തായിരുന്നാലും വർഗ്ഗീയഘടനകളിലെ പ്രാബല്യമുള്ള സ്ഥാനങ്ങൾ വിട്ടൊഴിയുവാൻ അന്നവർ സന്നദ്ധരായിരുന്നില്ല. കൗൺസിലിന്റെ വളർച്ചയും ജനസമ്മിതിക്കും അവരുടെ പ്രാതി

നിയമം അത്യന്താപേക്ഷിതവുമായിരുന്നു. സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ അംഗീകരിക്കുവാൻ നിർബന്ധിതമായ ഈ വ്യക്തിനിർവ്വഹണ യജമാനശേഷിയും മാതൃകാപ്രകാരം പരിപൂർണ്ണമായി വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടു സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ അംഗങ്ങളായിച്ചേരുവാൻ അവർ തയ്യാറായി വിസമ്മതിച്ചു. സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ അവരുടെ സംഭവനാശിഷ്ടനകൾ ദേശത്തിലൊട്ടുവാൻ സന്നദ്ധരായിരുന്നില്ല. അതുകൊണ്ടു രാജ്യമെങ്ങും വിഫലങ്ങളായി. സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നു കൊണ്ടുപോകയും ഇൻഡ്യൻ നാഷണൽ കൗൺസിൽ ന്റെ ശാഖാ കമ്മിറ്റി ഫരിപ്പുരാനിദ്വേഷമനുസരിച്ച് അവരുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർത്തിവയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൪൭

സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിന്റെ ജാമിൻസികൂട്ടിമാരിൽ ഒരാളായി
 തന്ന മി. കേ. പി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള പതിവുപോലെ ഒരു ദിവ
 സംപട്ടത്തുള്ള സ്വഗ്രാമത്തിൽനിന്ന് അഫീസിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ട
 ഏതാനം വരും മുമ്പേ നാട്ടുപോന്നപ്പോൾ മുന്നോലകൂട്ടികൾ എ
 വിടെനിന്നോ പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു കൂട്ടാമോൻമുറ്റമൊത്ത കയ്യേററം
 ചെലുക്കയും, ഇതുമുക്കെട്ടിയ ഒരു വടികൊണ്ടു തലയിലും ക
 ള്ലിലും അടിച്ചു മുറിവുവെക്കുകയും ചെയ്തു. ഒരു ഘാതകൻ തല
 ന്നേനോ അടിച്ച വടി മി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള അസാമാന്യമായ
 ധീരതയോടെ ചൊല്ലുന്നിന്നു കൊമ്പരമുള്ള കടകൊണ്ടു തട്ട
 ത്തിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തിന് ജീവാപായംപോവും സംഭ
 വിക്കുമായിരുന്നു. പ്രാണഭീതിയോടെ അദ്ദേഹം അതുവുമ്പോൾ
 വിളിക്കുന്നതുകൂട്ട നാലുവശത്തു നിന്നും ഒന്നരൾ കൊടുത്തുക
 ളും അതുകൊണ്ട് അകൂട്ടികളിലൊരുവനെ അടിച്ചു ബാക്കിയുള്ള
 വർ ഓടി കെളുപ്പുകയും ചെയ്തു. തലയിൽനിന്നും കയ്യിൽനി
 ന്നും ഒലിക്കുന്ന രക്തത്തോടുകൂടി മി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള പാളയാ
 പോലീസ് സ്റ്റേഷനിൽ ഫാജറായി വിവരം അറിയിച്ചതിനു
 ശേഷം രോഗശയ്യയെ അവലംബിച്ചു. രണ്ടു മാസം കഴിഞ്ഞ
 തിരുശേഷം മാത്രമേ പിന്നീട് ആ ശയ്യ വിട്ടുവാൻ അദ്ദേഹ
 ത്തിനു കഴിഞ്ഞുള്ളൂ. പോലീസുകാർ അകൂട്ടികളുടെ പേരിൽ
 ഒരു കേസു ജെസ്റ്റർ ചെയ്തു.

സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി അടിയന്തി
 രമായി സമ്മേളിച്ച സ്ഥിതിഗതികൾ ഉൽക്കണ്ഠാപൂർവ്വം പ്രത്യാ
 വദലാകുന്നു ചെയ്തു. ആ യോഗത്തിൽ പ്രമുഖ ക്ഷണമനുസ
 രിച്ചു മി. ജി. രാമചന്ദ്രനും ചങ്ങനാശേരിയും സന്നിഹിതരായി
 തന്നു. മി. രാമചന്ദ്രനും ചങ്ങനാശേരിയും അന്നു സ്റ്റേറ്റുകാൺ
 ഗ്രസ്സിൽ അംഗങ്ങളായിരുന്നില്ല. സ്ഥിതിഗതികളുടെ ഗൗരവാ
 വസ്ഥ ശക്തിപൂർവ്വം ഗവണ്മെൻറിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ കൊണ്ടു
 വരുവാനുള്ള സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റിയുടെ ഉദ്ദേ

ശന്ന അഥർ അനുകൂലിക്കുവാൻ മടിച്ചില്ല. വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി ഒരു പ്രകടനം നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. യോഗങ്ങൾ കൂടാനുള്ള സംരംഭങ്ങളും മറ്റു പൊതുപ്രകടനങ്ങളും അന്നുതന്നെ വ്യക്തിയോടല്ല അന്നു ഗവണ്മൻറു വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. അതുകൊണ്ടു നിരോധനാജ്ഞമുൾമോ, മറ്റു മാർഗ്ഗങ്ങളിൽക്കൂടിയോ പ്രകടനങ്ങൾ നടയുവാൻ വല്ല നടപടികളും ഗവണ്മൻറു കയ്യൊള്ളുമോ എന്നൊരാശങ്ക പൊതുവേ പ്രകടമായിരുന്നു. മി. രാമചന്ദ്രൻ നീർമൂലങ്ങളുവസരിച്ച വിശദമായ ഒരു പ്രകടനപരിപാടി തയ്യാറാക്കി. അന്നു കാൺഗ്രസ്സ് ഞചീഡായി ഉപയോഗിച്ചിരുന്ന വാൻറാസ് ബംഗ്ലാവിൽ നിന്നു റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻമെത്താനുവരെ ഒരു ഘോഷയാത്ര നടത്തുന്നതിനും, അതവസാനിക്കുന്നിടത്തുവെച്ച് പ്രതിഷേധമഹായോഗം കൂടുന്നതിനാണു വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി നിശ്ചയിച്ചതു്. യോഗദിവസം ചൈക്കുന്നേരം കൂട്ടം മൂന്നു മണിക്കു ശഃഭീരമായ ഒരു ഘോഷയാത്ര വാൻറാസ് ബംഗ്ലാവിൽ നിന്നു തിരിച്ചു. ഘോഷയാത്ര ആരംഭിക്കുന്നതിനല്ലും മുൻപായി ആയുധധാരികളായ ഒരു വലിയ സംഘം പോലീസ് സൈന്യം വാൻറാസ് ബംഗ്ലാവിന്നു പുറത്തു പുറമേയായി അണി നിന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. മെ. പട്ടം അണുപിള്ള, ടി. എം. വർഗ്ഗീസ്, ജി. രാമചന്ദ്രൻ എന്നിവരുടെ നേതൃത്വത്തിൽ വക്കീലന്മാർ, പൊതുക്കാര്യപ്രസക്തന്മാർ മുതലായവരുൾപ്പെട്ട സമിതിപരം ജനങ്ങളുടെ ഒരു ഘോഷയാത്ര പല മുദ്രാവാക്യങ്ങളുമെഴുതിയിട്ടുള്ള കൊടികളും, പ്ലക്കാർഡുകളും വഹിച്ചുകൊണ്ടു ദേശീയഗാനങ്ങളും പാടി റോഡിലിറങ്ങിയതും, പോലീസുകാർ സൈനികരീതിയിൽ മാർച്ചുചെയ്തു ഘോഷയാത്രയുടെ ഇരുവശങ്ങളിലായി അണിനിരന്നതും ഒന്നായിക്കഴിഞ്ഞു. ഘോഷയാത്ര പോലീസുകമ്പടിയോടുകൂടി മുന്നോട്ടു നീങ്ങുവാനാരംഭിച്ചപ്പോൾ ഒരു മോട്ടോർവണ്ടി ആ കവലയിൽ വന്നു നിന്നു. അപ്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ചങ്ങനാശേരി കാനിൾനിന്നിറങ്ങി മേമനും മുന്നോട്ടു വന്നു ഘോഷയാത്രയുടെ മുൻകാണത്തു മറ്റു നേതാക്കന്മാരോടു ചേർന്നു. അന്തരീക്ഷം പൊട്ടുന്ന ശബ്ദത്തിലുള്ള ജൈവിളികളോടും, മി. സി. കേശവൻ നീസർഗ്ഗമധുരമായ ഗാനാലാപങ്ങളോടും, മി.

പെട്ടുർ നാരായണൻകൈവളന്റെ ചെങ്കുമേളങ്ങളോടും ചോഷയാത്ര മനോഹൃദസമായിട്ടു. പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നതുപോലെ യാതൊന്നൊന്നാശ്ചര്യസംഭവങ്ങളുമുണ്ടായില്ല. ചോഷയാത്ര കടന്നുപോകുന്നതു കാണുവാൻ മേയിൻറോഡിന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലും, കെട്ടിടങ്ങളിലും, ബാൾക്കണികളിലും ബഹുസംഖ്യം ജനങ്ങൾ കൂട്ടുകൂടി നിൽക്കുന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഈ വർഷിച്ചു പുഷ്പാരം ചോഷയാത്രയെത്തുന്നതായിട്ടു. റെയിൽവേസ്റ്റേഷൻ മൈതാനത്തു ജനങ്ങൾ തടിച്ചുകൂടിയിരുന്നു. ചോഷയാത്ര മൈതാനത്തു ചെന്നുചേർന്നപ്പോൾ പോലീസുകാർ ജനക്കൂട്ടത്തിൽനിന്നുകൊണ്ടു മാറി യോഗസ്ഥലത്തിന്നു പുറകിൽ ഒരു വരിയായി നിന്നു. മി. പട്ടാ താണുപിള്ളയുടെ നാലുപുരുഷന്മാർ യോഗം വിജയകരമായിക്കഴിഞ്ഞുകൂടി. യോഗമുപസാനിക്കുന്നതുവരെ ചെന്നാശേരിയോടടുത്തു സ്ഥലത്തു സന്നിഹിതനായിരുന്നു.

ചെന്നാശേരി ഈ പ്രകടനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തത് അല്പതീക്ഷിതമായ ഒരു സംഭവമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അന്നു സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിൽ ഒരംഗമായി ചേർന്നിരുന്നില്ല. പോക്കറ്റിൽ ഒരു പെൻഷൻ.ഡ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായ അദ്ദേഹം ഗവണ്മെന്റിനെതിരായ പ്രകടനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുമെന്ന് ആരും വിശ്വസിച്ചിരുന്നതുമില്ല. ഏതായാലും തിരുവിതാംകൂറിലുടനീളം ഒരു സംഭവം അതിനുമുൻപൊരിക്കലുമുണ്ടായിട്ടില്ല. കൂടാതെ രാജകേന്ദ്രത്തിലും വിശ്വാസകവുമെന്ന മുദ്രയിടപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് അപ്പോൾത്തന്നെ ഔദ്യോഗികമായി മഹാമാർഗ്ഗപോലെ വർദ്ധിക്കുകയും മേൽപ്പെടുകയും ചെയ്തതും ഒരു സ്ഥാപനമായിത്തീർന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

ഓരോ തലമുടി നരജ്ഞനോടും ഗ്രാഡ്സ്ന്റെ ആശയങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും ഉദ്യമിപ്പിച്ചുതന്നു വർദ്ധിച്ചുവന്നതായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവചരിത്രകാരൻ പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. വാർദ്ധക്യം അദ്ദേഹത്തെ കൂടുതൽ കൂടുതൽ വിപുലകാരിയാക്കിത്തീർത്തിരുന്നുവത്രെ! “പരിപൂർണ്ണമായ പക്ഷത സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ജനങ്ങൾ വളരെ അപൂർവ്വമായതുകൊണ്ട് എല്ലാ സമഗ്രങ്ങളും തികഞ്ഞ മനുഷ്യർ അത്ര സുലഭമല്ല. പക്ഷതി

പുത്ത ഒരു ഫയംപോലെ മാധ്യമം പരിഷ്കാരിച്ചു. ഇക്കലൻ പ്രകൃതജ്ഞവരാണ് രാജ്യർ" എന്ന വാക്യം ലിപിമാൻ രാവസരത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ചു. ചങ്ങനാശി ഇതിനോട് വൈവിധ്യമായിരുന്നു എന്നു വേണമെന്നിൽ പറയാം. രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ പരിപൂർണ്ണമായി പുത്ത ഒരു പദ്ധതി പോലെ മാധ്യമം സുഗന്ധവർദ്ധനയെ മറ്റൊന്നും അദ്ദേഹത്തിലുൾക്കൊള്ളിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശി പരമേശ്വരൻ പിള്ളയെ സംബന്ധിച്ച് ഒരു സംഗതി തീർത്തു പറയാം. അദ്ദേഹം ഒരു വിപ്ലവകാരിയായിരുന്നു എന്നു പറഞ്ഞാൽ അതു തികച്ചും അപ്രാപ്യമായിരിക്കും. എന്നാൽ അദ്ദേഹം ഒരു കടന്നു ചെല്ലുന്നവനായിരുന്നു. വാർദ്ധക്യസമയമായതാണു സ്ഥിതികരം. രാഷ്ട്രീയകാര്യങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തെ തീർത്തിരിക്കണമെന്നായിരുന്നു. സാമൂഹികവും രാഷ്ട്രീയവുമായ വിഷയങ്ങളിൽ ഒരു വിപ്ലവകാരി എന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു പറയാം. ആ വാർദ്ധക്യത്തിലും കൂടുതൽ വികസിച്ചിരുന്നതല്ലാതെ അങ്ങനെയൊന്നിലും ക്ഷീണിതമായിരുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ഒരു നിയമലഘകനോ സമരപ്രവർത്തകനോ അല്ല. വ്യവസ്ഥാപിതമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കൊപ്പം അടിയന്തിരമായ ഒപ്പുകളും കാലാന്തരത്തിൽ ഏതൊരു ചർച്ചപ്രശ്നങ്ങൾക്കും പരിഹാരമാർഗ്ഗം നേടാൻ അദ്ദേഹം വിട്ടുപോകാൻ നിറഞ്ഞ ഒരു രാജ്യം കഴിവുണ്ട്. അദ്ദേഹം ആത്മാർത്ഥമായി വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. ആദ്യത്തമര അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഇതിലേയ്ക്കു മതിയായ ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. ൧൯-ലെ നെഹറുവിലെ സാമൂഹികവും, വയ്ക്കുംസത്യാഗ്രഹ സമരത്തിലും, ഈ മനോഭാവം തന്നെയാണ് അദ്ദേഹം പ്രത്യക്ഷപ്പെടുത്തിയത്. ഒരു നിയമലഘകനെന്ന നിലയിൽ ഗവണ്മെന്റിനോടോ മറ്റോ വാദം അവസരങ്ങൾ നേരിലധികം തുറന്നു സിദ്ധമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിൽ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളതും ഒരിക്കൽപോലും അദ്ദേഹം അതിനു തുനിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്നാൽ വ്യവസ്ഥാപിതപ്രകാരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലവാരത്തിൽ സ്വാതന്ത്ര്യവും അവസരവേദനയുടേതിനോ ഉള്ള പട്ടാളപടയായിരുന്നു. ഭരണത്തിന്റെ വൈകാരികമായിട്ടു അദ്ദേഹം ആ പദം

ഒരു വ്യാഖ്യാനിച്ചിരുന്നു. പ്രാഥമികപൗരാവകാശങ്ങളെപ്പോലും ബലികരിക്കുവാനുള്ള സന്നദ്ധതയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥാപിത പ്രക്ഷോഭണത്തിലന്തർഭവിക്കുന്നില്ല. ഒരു പൗരന നിയമത്തെയും അംഗീകൃതമായും ചില പൗരാവകാശങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ കൈകടത്തുവാൻ യാതൊരു ഗവൺമെന്റിനും അധികാരമില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. സുനിശ്ചിതമായ ആ പരിധിക്കുള്ളിൽ നിന്നുകൊണ്ടു ജനക്ഷേമകരമായ പൊതുക്കാര്യപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നത് ഏതൊരു പൗരന്റെയും കർത്തവ്യമാണെന്നും വിചാരിച്ചു. പ്രാഥമികമായ അവകാശങ്ങൾ പ്രയോഗിക്കുമ്പോൾ തന്മൂലമുണ്ടാകാവുന്ന ദുഃഖ്യത്തുകൾ അദ്ദേഹത്തെ ഒരിക്കലും അധീനമാക്കിയിട്ടില്ല. യാതൊരുവിധമായ ഭീഷണികൾക്കും അങ്ങിനെയുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നും അദ്ദേഹത്തെ പിന്തിരിപ്പിക്കുവാനും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഏതു പരിതഃസ്ഥിതികളിലും എത്ര മഹാത്യാഗങ്ങൾതന്നെ സമ്മിക്കേണ്ടിവന്നാലും അഭിമാനകരമായ പൗരജീവിതത്തിന് ധ്വനിയുയർത്തുന്ന ഏതൊരു കൈകടത്തലുകളേയും അദ്ദേഹം നിർഭയം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു നേരിടേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള ധൂർഢക്കുരു ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കുകിലും അദ്ദേഹത്തെ ചഞ്ചലമാക്കുന്നതായിട്ടില്ല. അറസ്റ്റും ജയിൽവാസവും അദ്ദേഹത്തെ ആകൃഷ്ടനാക്കിയിട്ടില്ല. ജയിലിൽ കാടിക്കയറുവാനും അദ്ദേഹം ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. എന്നാൽ നീതികരിക്കത്തക്ക യാതൊരു കർത്തവ്യങ്ങളിൽ നിന്നും ജയിൽവാസഭീഷണിക്കോ മറ്റു നടപടികൾക്കോ അദ്ദേഹത്തെ ഒരിക്കലേങ്കിലും പിന്തിരിപ്പിക്കുവാനും കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിനോടു ചങ്ങനാശേരിക്കുണ്ടായിരുന്ന ബന്ധം ഓരോ ചട്ടത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ പ്രത്യേക മനോഭാവത്തെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നുണ്ട്.

തിരുവിതാംകൂറിൽ സംഭവങ്ങൾ ദൃതഗതിയിൽ മുന്നോട്ടു നീങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഗവണ്മെന്റിനു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിനോടുണ്ടായിരുന്ന പ്രതികൂലഭാവം അനാദിനമെന്നവണ്ണം വർദ്ധിച്ചുവന്നു. യോഗങ്ങളും പ്രകടനങ്ങളും നടത്തുവാനുള്ള സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിന്റെ ശ്രമങ്ങൾ ഒന്നാന്നായി വിഫലപ്പെട്ടു.

യോഗസ്ഥലങ്ങളിൽ മുട്ടുമ്പോൾ മറ്റു പാനികളും സന്നിഹിത
 രായി കലക്കുമ്പോഴുകയെന്നുള്ളത് ഒരു സാധാരണ പതിവാ
 യിരുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ പൊതുസമാധാനത്തിന്റെ പേരിൽ
 രാജ്യത്തിന്റെ റെറ്റുമെന്റ് മറ്റേ അറ്റംവരെ യോഗങ്ങളും പ്രകട
 നങ്ങളും ഗവണ്മെന്റ് നിശ്ചയിക്കാനുള്ളതുകൊണ്ടു നടത്താം.
 രാജ്യമൊട്ടു പൊട്ടിപ്പുറപ്പെട്ട പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ വിദ്യാർത്ഥി
 ലോകത്തിലും വിവിധ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തു. വി
 ദ്യാർത്ഥികൾ രാഷ്ട്രീയപ്രകടനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്ത് അസംബ്ലി
 യും അസമാധാനവും വർദ്ധിപ്പിച്ചു. നിയമസഭ നടന്നുകൊണ്ടി
 രുന്ന ഘട്ടമായിരുന്നു അത്. പരിവർത്തനപരമായ രാഷ്ട്രീയ
 പ്രക്ഷോഭങ്ങളുടെ വിദ്യാർത്ഥികളെ സ്വാഭാവികമായി ആകർഷി
 ക്കുകയും, തൽഫലമായി രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭങ്ങളിൽ പങ്കെ
 ട്ടവരാൻ വിസമ്മതിച്ച നിയമസഭാംഗങ്ങളെ അവർ കാര്യേച്ഛ
 നടയിൽനിന്നു പ്രകീർത്തിക്കുകയും ചെയ്തു. ഇതു ഫലനിയസഭാംഗ
 ങ്ങളെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു അടുത്തദിവസം നിയമസഭ രജിയത്തി
 പ്രമേയംവഴി ഈ സംഗതി വാദവിഷയമാക്കി. മ.മ.ന. മിഥുന
 മാസം ന. ൧-ാം-നു വൈകുന്നേരം വീണ്ടും കൂടവിളിയും മുന്നി
 ണ്ണസംഭവങ്ങളും നടന്നു. പോലീസുകാരും അശാന്തരായ
 പട്ടാളക്കാരും സമർപ്പകാരുള്പ്പെട്ടപ്പോൾ പ്രവേശിച്ച വിദ്യാ
 ര്ത്ഥികളെ അടിക്കുകയും ഇടിക്കുകയും ചെയ്തു. അസാധാരണമായ
 ഈ സഭയും ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള പ്രക്ഷോഭങ്ങളെക്കു
 ശമായി കൂട്ടി. മ.മ.ന. കാക്കകം റൂ-ാം-തീയതി ദക്ഷിണതിരുവി
 താംകൂറിലെ അദരണീയനായ ഒരു പൗരനും പഴയ നിയമസ
 ഭാംഗമായ ടി. പി. പത്മനാഭൻ തമ്പിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷത
 യിൽ തമ്പാറുർമ്മത്താനത്തുവെച്ചു പൗരന്മാരുടെ ഒരു മഹാ
 യോഗം കൂടി വിദ്യാർത്ഥിമർദ്ദനത്തെ പ്രതിഷേധിച്ചു. കൂടാതെ
 പ്രസ്തുത സമ്മേളനം വിദ്യാർത്ഥിമർദ്ദനത്തെപ്പറ്റി വിശദമായ
 രേഖപയ്ക്കണം നടത്തി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുവാൻ മന്ത്രിമാർക്കി
 സംബന്ധകനായും രാജസഭാഭ്യൂഷണൻ കെ. മാണി, ഡാക്ടർ
 എം. ഇ. നായിഡു എന്നിവർ അംഗങ്ങളായും ഒരു കമ്മിറ്റി
 യെ നിയമിച്ചു. അന്വേഷിക്കേണ്ട സംഭവങ്ങളുടെ സാക്ഷി
 കൾ മിക്കവാറും വിദ്യാർത്ഥികളും ഗവണ്മെന്റ് യോഗസ്ഥലത്ത്
 യായിരുന്നതുകൊണ്ടു കമ്മിറ്റിക്കാർ ഇക്കാഴ്ചയിൽ ഗവ

മെർറിക് സഹകരണം അഭ്യർത്ഥിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കി. എന്നാൽ ഈ അഭ്യർത്ഥനയെ ഗവണ്മെൻറ് നിരസിച്ചു. അതുകൊണ്ടുപോലുള്ളതുകൾ ഉപേക്ഷിക്കുവാൻ കമ്മിറ്റി നിർബന്ധിതമായി. മൗന്റ് ഓക്സ്ഫോർഡ് മൗണ്ട്-ഓഫ്-സെന്റ് ഈ വിവരങ്ങൾ കാണിച്ച് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചതിനുശേഷം കമ്മിറ്റി സ്വയം ജോലിയിൽനിന്നു വിരമിച്ചു.

സ്റ്റോറുകാൺഗ്രൂപ്പിന്റെ സംഘടനാപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ആരംഭിച്ചതാകട്ടെ ഗവണ്മെൻറ് നിരോധനാജ്ഞ കൽപ്പിക്കാതെ പൊതുജനങ്ങൾ തടഞ്ഞതും, ഉത്തരവാദിത്തമുള്ള മനുഷ്യജാതിയുടെ ആവശ്യകതയെ വിശദീകരിച്ചും, ടിവാൻ ജിയോഗ്രാഫി വ്യാപിതമായ ദോഷാപരണങ്ങൾ പെട്ടും, വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി മഹാരാജാവ് തിരുമനസ്സിലേയ്ക്ക് ഒരു മൊമ്മാറിൽ സമർപ്പിച്ചതും, റോൾകരമായ പല ശോസനീകളും കടന്ന് ഒടുവിൽ സ്റ്റോറുകാൺഗ്രൂപ്പ് സത്യാഗ്രഹ സമരമാരംഭിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതുമായ ഖരിത്രം ഇവിടെ അപ്രസക്തമാണ്. കാഷ്മീർവാസിയായിരുന്ന തിരുവിതാംകൂറിലെ രാജാവിനായിരിക്കുമ്പോൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു രജതകിരണ വിശുദ്ധൻ സാധിക്കുമോ എന്നു പരീക്ഷിക്കുവാനായി ഈ ഘട്ടത്തിൽ രാജകുമാരി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന മഹാരാജാവിനെ തിരുവനന്തപുരത്തേയ്ക്കു നിശ്ചയിച്ചു. മൗണ്ട് ഓക്സ്ഫോർഡ് തിരുവനന്തപുരത്തേക്കു. ഗവണ്മെൻറ് സ്റ്റോറുകാൺഗ്രൂപ്പും തമ്മിൽ ഒരു രാജിയുണ്ടാക്കി ആസന്നമായിരുന്ന റോൾകരങ്ങൾ പരിഹരിക്കുവാൻ രാജകുമാരി അതിതീവ്രമായും ആത്മാർത്ഥമായും പ്രയത്നങ്ങൾ പെട്ടു. മഹാരാജാവിനേയും മഹാരാജാവിനേയും, ടിവാൻജിയേയും സന്ദർശിച്ച് ആ മഹതി ടീവ്സദാചരണങ്ങൾ നടത്തി. സ്റ്റോറുകാൺഗ്രൂപ്പ് നേതാക്കളായും രാജകുമാരിയെ അഭിഷിക്ത കണ്ഠ് അവരുടെ വീക്ഷണ കോടി വിശദമാക്കി. ഈ ഘട്ടത്തിൽ സന്ധിയുണ്ടാക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളിൽ ഖണ്ഡനാശേഛിയും പങ്കെടുത്തു. ഖണ്ഡനാശേഛി രാജകുമാരിയെ ഒന്നിലധികം തവണ സന്ദർശിച്ചു രാജിയുണ്ടാക്കുവാനുള്ള മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആരംഭിച്ചു. സ്റ്റോറുകാൺഗ്രൂപ്പ് നിരവധി പ്രാവീണ്യം ആരംഭിക്കുമെന്നും, രണ്ടാമത്തെ നിരോധനാജ്ഞ കളുടെ കാലാവധി അവസാനിക്കുന്നതുവരെ കാത്തിരിക്കണമെന്നും

അദ്ധ്യായം ൪൮

മുമ്പ് ചിങ്ങമാസം ൧൦-ാംതീയതി തിരുവിതാംകൂർ ചരിത്രത്തിലെ അവിദ്യാണീയമായ ഒരു ദിനമായി ഭാവിതല മറകൾ പരിഗണിച്ചേയ്ക്കാം. അന്നാണു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് സത്യാഗ്രഹപ്രസ്ഥാനമാരംഭിച്ചവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. ജനപക്ഷത്തുനിന്നുള്ള നിയമലംഘനോദ്യമങ്ങളെ ശക്തിയുക്തം അമർത്തുവാൻ മറോത്തൊരു ഗവണ്മെൻറുമെന്നപോലെതന്നെ തിരുവിതാംകൂർഗവണ്മെൻറും സന്നദ്ധരായി. അതിലേയ്ക്ക് എക്സിക്യൂട്ടീവിനു വിപുലമായ അധികാരങ്ങൾ നൽകുന്ന ഭക്ഷമായ പല വകുപ്പുകളും ഉൾപ്പെടുത്തി മുമ്പ്-ലെ ഒന്നാംഘട്ട ലക്ഷ്യമെന്ന പേരിൽ ഗവണ്മെൻറ് ഒരു വിളംബരം പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു. പ്രസ്തുത വിളംബരമനുസരിച്ചു ഗവണ്മെൻറിൽ നിക്ഷിപ്തമായ അധികാരങ്ങൾ പ്രയോഗിച്ചു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ്, യൂത്ത് ലീഗ് എന്നീ സംഘടനകൾ നിയമവിരുദ്ധസംഘങ്ങളായി ഗവണ്മെൻറു പ്രഖ്യാപിച്ചു.

മുമ്പ്-ലെ ഒന്നാംഘട്ടലക്ഷ്യമെൻറു ഓരോ പ്രതികര ചിങ്ങം ൧൦-ാംതീയതി രാവിലെ പോലീസധികാരികൾ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് നേതാക്കന്മാർക്കുവെച്ചുകൊടുത്തു. എങ്കിലും മുൻകൂട്ടി നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന കാട്ടുപരിപാടിയിൽ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് യാതൊരു വ്യതിയാനവും വരുത്തിയില്ല. ചിങ്ങം ൧൦-ാംതീയതിയെക്കണക്കും തിരുവനന്തപുരത്തു കടൽപ്പുറത്തു ബഹുസംസ്ഥാനങ്ങളും സന്നിഹിതരായിരുന്ന ഒരു മഹാമേധാവിമന്ത്രിയെ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് പ്രസിഡൻറ് മി. പട്ടം താണുപിള്ളയും മി. ടി. എം. വർഗ്ഗീസും നിയമലംഘനമെന്തെന്ന് അറസ്റ്റു വരിച്ചു. അന്നത്തെ സാധാരണത്തിൽത്തന്നെ തിരുവിതാംകൂറിലെ പ്രധാനപ്പെട്ട എല്ലാ പട്ടണങ്ങളിലും നിയമനിഷേധയോഗങ്ങൾ നടത്തി നേതാക്കന്മാർ സത്യാഗ്രഹമനുഷ്ഠിച്ചു. എന്നാൽ ഗവണ്മെൻറ് എല്ലാ നിയമലംഘകന്മാരെയും അറസ്റ്റു ചെയ്തുകയറ്റിയില്ല. ഈ ഘട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശി മുമ്പ്-ലെ ഒന്നാംഘട്ടലക്ഷ്യമെന്ന വിമർശിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിക്കുകയുണ്ടായി.

മുഖ് വിജ്ഞാപനം-അതിനിന്നു ശബരമം കടൽപ്പുറത്തു തിരുവനന്തപുരത്തെ രണ്ടാമത്തെ നിയമലംഘന മഹായോഗം നടന്നു. അന്നു പോലീസുകാർ യോഗം നടത്തുന്നതിനു വേണ്ടി കടൽപ്പുറത്തെയും മലവെള്ളംപോലെ പ്രവഹിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന വെള്ളസംഗമം ജനങ്ങളെ എല്ലാ മാർഗ്ഗങ്ങളിലും തടഞ്ഞുനിർത്തി. ജനക്കൂട്ടം പെട്ടെന്ന് നിയന്ത്രണാനിതമായിത്തീർന്നു. കൂടി പോലീസുകാർ ഒരു ലാത്തിപ്രയോഗം നടത്തി. അടിയോടെ ജനങ്ങൾ പിന്മാറ്റിത്തരിച്ചു. അനന്തരം അതിഭയങ്കരമായ ഒരു കല്ലേറ നടന്നു. ഡി. എസ്സ്. പി-യുടെ കാർ അഗ്നിക്കിരയായി. ചങ്ങനാശേരി കല്ലേറും ലാത്തിപ്രയോഗവും നടന്ന് ഒരു മണിക്കൂർ കഴിയുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ മെ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ, കെ. പി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള എന്നിവരാണ് അനന്തരമായി കടൽപ്പുറത്തു ചെന്നപ്പോൾ. അദ്ദേഹം തുറമുഖം വരെ കാൽനടയായി സഞ്ചരിച്ച് ഉണ്ടായ സംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി അതിവിപുലമായ റിപ്പോർട്ടു നൽകി. കടൽപ്പുറത്തുള്ള ഓരോ മുക്കുവരുടെ ഗൃഹങ്ങളിലും കയറി അദ്ദേഹം തെളിവുകൾ ശേഖരിച്ചു. അനന്തരം ചങ്ങനാശേരി, മെ. രാമചന്ദ്രൻ, കെ. പി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ള എന്നിവർ മൂന്നു പേരും പ്ലേറ്റ് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു.

ഈ പ്രസ്താവനയുടെ യാഥാർത്ഥ്യത്തെ ചോദ്യംചെയ്തുകൊണ്ടും, അതിലെ ഓരോ വാചകവും വാസ്തവവിരുദ്ധവും തെറ്റിദ്ധാരണ ജനിപ്പിക്കുന്നതുമെന്നു പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ടും പോലീസ് കമ്മീഷണറും ഡിസ്ട്രിക്ട് മജിസ്ട്രേറ്റും പ്ലേറ്റ് ഒരു എതിർപ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു. ഇതിനിടയ്ക്കു മെ. കെ. പി. നീലകണ്ഠപ്പിള്ളയും ജി. രാമചന്ദ്രനും അറസ്റ്റിൽപ്പെട്ടുകഴിഞ്ഞിരുന്നതുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരി സ്വന്തം ഉത്തരവാദിത്വത്തിന്മേൽ മാത്രം ഇതിനു മറുപടി പ്രസ്താവിക്കുമെഴുതി.

വിജ്ഞാപനം-അതിനിന്നു തിരുവനന്തപുരത്തു വളരെ വൻപിച്ച തോതിൽ ഒരു വിദ്യാർത്ഥിപ്രകടനം നടന്നു. വിദ്യാർത്ഥികളും വിദ്യാർത്ഥിനികളും അതിൽ പങ്കെടുത്തിരുന്നു. വൈ. ഡബ്ല്യു. സി. എ-യുടെ മുൻഭാഗത്തുള്ള മെയിൻറോഡിൽ വച്ചാണ് ഈ ശബരമായ പ്രകടനങ്ങളാക്കിയത്. മഹാരാജാവുതിരു

മനസ്സുകൊണ്ട് പതിവുപോലെ കാലത്ത് ഒൻപതു മണിക്ക പത്തനാട്ടുസവാരിക്കുശ്ശേരിയിൽ ദർശനത്തിനെഴുന്നള്ളുമ്പോൾ മെയിൻറോഡിൽ ഒരു വശങ്ങളിൽ വരിവരിയായി നിന്നു നിന്നു, വിദ്യാർത്ഥികളെ പോലീസുകാർ അടിച്ചതിനെക്കുറിച്ച് ഉള്ള സങ്കടങ്ങളെ ഉണർത്തിക്കണമെന്നായിരുന്നു അവർ നിശ്ചയിച്ചിരുന്നത്. കാലത്ത് എട്ടു മണിയോടുകൂടിത്തന്നെ ബഹുശൗം വിദ്യാർത്ഥികളും ഒട്ടനവധി വിദ്യാർത്ഥിനികളും വൈ. ഡബ്ല്യു. സി. ഓ-യുടെ മുൻപിലുള്ള മെയിൻറോഡിൽ വന്നുകൂടിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അവർ മഹാരാജാവുതിരുമനസ്സിലെ ആഗമനം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ട് അക്ഷമമായി റോഡിന്റെ ഇരുവശങ്ങളിലും വെയിലത്തു കാത്തിരുപ്പായി. തിരുമനസ്സിലെ കാർ അകലെ ഒഴിച്ചുതോടുകൂടി വിദ്യാർത്ഥികൾ ഉപാധാരപൂർവ്വം ഏഴുന്നേറുന്നിന്നു കേതിപുരസ്സരം അഭിവാദനം ചെയ്തു. അനന്തരം തിരുമനസ്സിലെ കാർ ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നു മറയുന്നതുവരെ വിദ്യാർത്ഥികൾ അവരുടെ സങ്കടങ്ങൾ അത്യാവൃത്തിൽ ആവർത്തിച്ചു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. തിരുമേനി കോവിലുസന്ദർശനം കഴിഞ്ഞു കൊട്ടാരത്തിലെത്തുമ്പോൾ മടങ്ങിയതിനുശേഷം വിദ്യാർത്ഥികൾ മെയിൻറോഡുവഴി ഒരു ഘോഷയാത്രയായി പുറപ്പെട്ടു വെള്ളയമ്പലത്തിൽ ചെന്നതിനുശേഷം തെക്കോട്ടു തിരിഞ്ഞു തയ്യാറാട്ടു മൈതാനത്തെത്തി. അവിടെവെച്ച് ഒരു യോഗം നടത്തി ചില പ്രമേയങ്ങൾ അംഗീകരിച്ചതിനുശേഷം അവർ പിരിഞ്ഞുപോയി. ഈ ഘോഷയാത്രയിൽ ചങ്ങനാശേരി പങ്കെടുത്തതായി ഓരോരാചണമുണ്ടായി. അതു സംബന്ധിച്ച ചങ്ങനാശേരിയും ചീഫ് സെക്രട്ടറിയും തമ്മിൽ താഴെപ്പേർക്കുന്ന കത്തിടപാടുകൾ നടന്നു.

പിതൃപുത്ര സർ,

മൗനവ ആനന്ദ് ൩൧-ാം- രാവിലെ നടന്ന വിദ്യാർത്ഥികളുടെ ഘോഷയാത്രയിൽ നിങ്ങൾ പങ്കെടുത്തുവെന്നും, നിങ്ങൾ അതിനെ പ്രാത്യേകമായി മൃഗിയം കിഴക്കേ ഗോദ മുതൽ വഴുതക്കാട്ടു ഇംക്വീർ വരെ നയിച്ചുവെന്നും, ഗവണ്മെന്റിന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ കൊണ്ടുവരാപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പത്രവാർത്തകളും ഇതിനെ സാധൂകരിക്കുന്നു. ഇതു വാസ്തവമാണോ എന്നറിയിക്കുവാൻ യോഗ്യതാകണമെന്നുവേദിക്കുന്നു.

സി. ഒ. മായാധർ (ജെ)

അദ്ധ്യായം ൪൯

മുമ്പ് കന്നിമാസം ൧-ാം ൨- പതിവിനു വിപരീതമായി നോം പുലരുന്നതിന്നു മുൻപുതന്നെ ചങ്ങനാശേരി നിട്ടയിൽ നിന്നുണർന്നെന്നൊരു നിത്യകർമ്മങ്ങൾ നടത്തി ആഫീസിലിന്നു അതിതിടക്കത്തിൽ പോലീ പെണ്ണുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. അന്നദ്ദേഹം കൊല്ലത്തു താമസമാണു്. മാത്രയും കൂടെത്തന്നെ തുടങ്ങു്. തോമസ്സ് പ്ലീഫൻ ആൻഡ് കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്റ്ററായ അദ്ദേഹം കമ്പനിസംബന്ധമായി അന്നവരെ കഴിശ്ശിക വന്നിട്ടുള്ള ജോലികൾ തിടക്കത്തിൽ ചെയ്തതീർക്കുകയാണ്. അതിനിടയ്ക്കു് ഒരു ദൃശ്യനെ സമീപത്തു വിളിച്ചു യാത്രയ്ക്കുള്ള പെട്ടി ഒരുക്കുവാൻ ആദ്യത്തെ നൾകി. വിശ്വസ്തനായ പ്രൈവറ്റ് നായനാപിള്ളയെ വിളിച്ചു വരുത്തി ഒരു ടീഷ്യാരയ്ക്കുവശ്യമുള്ള പെട്രോൾ നിറച്ചു വണ്ടി തയ്യാറാക്കി നിന്നു വാനാവശ്യപ്പെട്ടു. യാത്രയ്ക്കുള്ള നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നതൊന്നും മാത്ര അറിഞ്ഞില്ല. ജോലികൾ തീർത്തു യാത്രാച്ചുരുക്കമായ വേഷത്തിൽ ആഫീസിലിറങ്ങുകൊണ്ടു ചങ്ങനാശേരി മാത്രയെ സമീപത്തു വിളിച്ചു. അത്രുതപുർവ്വമായ നടപടികളും ജോലി തീർക്കുവാനും കണ്ടു യോഗ്യതകളോടുകൂടിയാണു മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരി ആഫീസ് മുറിയിൽ കടന്നുവെന്നതു്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ മുഖത്തു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട കൃത്രിമമായ ഭാവവും അസ്വസ്ഥമായ പുഞ്ചിരിയും അദ്ദേഹം എന്തോ തന്നിൽനിന്നു മറയ്ക്കുവാൻ ഉൽക്കണ്ഠപ്പെടുന്നതിന്റെ ലക്ഷണങ്ങളായി മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ സൂക്ഷ്മദൃഷ്ടികൾക്കു തോന്നി. മാത്രയെക്കണ്ടു മുൻ ചങ്ങനാശേരി നോക്കുന്ന എഴുതിത്തയ്യാറാക്കി കൈവശം വച്ചിരുന്ന ൧൨൦൦ രൂപയുടെ ഒരു ചെക്കു പുറത്തെടുത്തു അവരെ ഏല്പിച്ചു. “ഇതെന്തിനാണു്” എന്നു മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിസംഭ്രമത്തോടെ ചോദിച്ചു. “ഒണ്ടു മൂന്നു മാസത്തെ ചിലവിനുള്ള പണം കൈവശമിരിക്കട്ടെ” എന്നു മാത്രമാണു ദ്ദേഹമതിന്നു മറുപടി പറഞ്ഞതു്. മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിക്കു യാതൊരാരോചനയും കൂടാതെത്തന്നെ കാത്തു് മഴുവൻ ഒരു ജോടിയിടുകൊണ്ടു മനസ്സിലായി. “അങ്ങു ജയിലിൽ പോക

വാൻ ഐശ്വര്യമാണ്" എന്നവർ അക്ഷരാർത്ഥം വാമൊഴിയാക്കി ഉപയോഗിച്ചു. "കീഴ്ചയില്ല, സമാധാനമായിരിക്കട്ടെ" എന്നു മാത്രം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മറുപടി പറഞ്ഞിട്ട് അദ്ദേഹം കാനിൽ ചെന്നു കയറി പ്രൈവറ്റ് കോട്ടയത്തെയും വണ്ടിവിട്ടു പോകുവാൻ അനുവാദം നൽകി. നിറഞ്ഞ കണ്ണുകളോടെ വണ്ടി ദൃഷ്ടിയിൽ നിന്നു മറയുന്നതുവരെ നിശ്ചലമായി നിന്നിരുന്നതിന്നു നോക്കുവാൻ പറ്റാത്ത മറ്റൊന്നിന്നു മിസ്സസ് ചങ്ങനാശരി ശക്തയായില്ല.

ചങ്ങനാശരി അന്നു കോട്ടയത്തെയും യാത്ര ചെയ്യുകയാണ്. ഗവണ്മെൻറ സുപ്രസിഡന്റായ 'മലയാളമനോഹരൻ' പത്രത്തിന്റെ ലൈസൻസ് ക്യാൻസൽ ചെയ്യുകയും പ്രസ്സുകളുടെയും ചെയ്യുന്നതിനെ പ്രതിഷേധിക്കുവാൻ കോട്ടയത്തെ പെരുംതാർ വിളിച്ചുകൂട്ടിയ മഹായോഗത്തിലാദ്യം വാമൊഴിവാൻ അദ്ദേഹം അദ്ദേഹം തിരിച്ചിരിക്കുകയാണ്. അന്നത്തെ യോഗത്തിൽ വെച്ചോ യോഗാനന്തരമോ സംഭവിക്കുവാൻ പോകുന്നതെന്താണെന്ന് അദ്ദേഹത്തിനറിയാത്ത നിശ്ചയമില്ല. രാജ്യമെങ്ങും നിയമനിഷേധങ്ങളും മറ്റു പ്രകടനങ്ങളും വർദ്ധിച്ചു തോതിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. ആദേശഭീതരായ ജനങ്ങൾ ജയിലിലേയ്ക്ക് ഇറക്കുകയും ജനപക്ഷത്തുനിന്ന് അകലങ്ങളും ഗവണ്മെൻറപക്ഷത്തുനിന്നു ലാഭിപ്രദങ്ങളും വെടിവയ്പും നടക്കുന്നുണ്ട്. രാജ്യത്ത് അസ്വസ്ഥത വർദ്ധിച്ചുവരുന്നതും ഏതൊരു ശ്രമങ്ങളും ഗവണ്മെൻറ പ്രതികരണവേഗത്തോടുകൂടി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. യോഗങ്ങളും പ്രകടനങ്ങളുമെല്ലാംതന്നെ നിയമവിരുദ്ധ സംഭവനയായ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് പ്രത്യക്ഷമായോ പരോക്ഷമായോ നടത്തുന്ന വിരുദ്ധസമുദായങ്ങളുടെ ഒരു ഭാഗമായിട്ടാണ് ഗവണ്മെൻറ കരുതിയിരുന്നത്. ചങ്ങനാശരിയുടെ പ്രസ്താവനകളെല്ലാംതന്നെ നിഷ്പക്ഷനിലയിലുള്ളവയാണെന്നാണ് അദ്ദേഹം അവകാശപ്പെട്ടിരുന്നതെങ്കിലും അദ്ദേഹം സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസിന്റെ പങ്കാളിയാണെന്നാണ് ഗവണ്മെൻറ ധരിച്ചിരുന്നത്. ചങ്ങനാശരിയെ അറസ്റ്റ് ചെയ്യുവാൻ പോകുന്നു എന്നുള്ള കിംവദന്തികൾ നാടങ്ങു

പ്രവർത്തിക്കുകയായിരുന്നു. അതുകൊണ്ട് അന്നത്തെ യോഗം അദ്ദേഹത്തിന്റെ അറസ്റ്റിന് കലാശിക്കുമെന്നു ന്യായമായി അദ്ദേഹം പ്രതീക്ഷിച്ചിരുന്നില്ലെന്നു പറയാം. അതുകൊണ്ടാണു യോഗത്തിനു പുറപ്പെടുന്നതിനു മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹം കമ്പനിയോടുകൂടി പുതിയായൊരുതൂക്കം, ഏതാനും മാസത്തെ ചിലവിനുള്ള പണം ലഭിച്ചു എന്നു പറയുന്നു. എങ്കിലും അപ്പോഴും നിയമലംഘനം ചെയ്യണമെന്നദ്ദേഹത്തിനുദ്ദേശമുണ്ടായിരുന്നില്ല. പ്രതിഷേധ മോശം കോട്ടയത്തെ പെരുന്നാളത്തേക്കു പ്രത്യേകം പ്രഖ്യാപിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട് അതിനു സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിലുമായി യാതൊരു ബന്ധവുമുള്ളതായി അദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നില്ല. നിർദ്ദോഷകരവും നിയമത്തനുവുമായ പെരുന്നാളുകാരും പ്രയോജിക്കുവാനുള്ള സാധനത്തു പ്രതികരിച്ചു പിന്മാറുവാൻ ഇതിൽ വാസഭീതി അദ്ദേഹത്തെ പ്രേരിപ്പിച്ചില്ല. അന്നത്തെ പരിതസ്ഥിതികളിൽ, വേണ്ടി വന്നാൽ ഇതിൽ വാസമനുഭവിക്കാനും അദ്ദേഹം തികച്ചും സന്നദ്ധനായിരുന്നു.

മദ്രാസ് സിവിൽ ലിബർട്ടീസ് യൂണിയന്റെ അന്നത്തെ പ്രസിഡൻറായിരുന്ന ക്യാപ്റ്റൻ നിംബ്ക്കർ ചങ്ങനാശി റിയാടൊന്നിച്ച് അന്നു കോട്ടയത്തേയ്ക്കു യാത്രചെയ്യുന്നുണ്ടായിരുന്നു. സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിലിന്റെ നിയമലംഘനസംരംഭങ്ങളെ അടയ്ക്കാൻ നൂതനമായി നിർമ്മിച്ച നിയമങ്ങളുടെ ആവിർഭാവത്തിനശേഷം തിരുവിതാംകൂറിൽ പെരുന്നാളത്തു പ്രയോജിക്കുവാൻ പ്രതിബന്ധങ്ങളുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നുനേചിച്ചു റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുവാൻ മദ്രാസ് സിവിൽ ലിബർട്ടീസ് യൂണിയന്റെ നിയോഗമനുസരിച്ചു ക്യാപ്റ്റൻ നിംബ്ക്കർ തിരുവിതാംകൂറിൽ സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയായിരുന്നു. കോട്ടയം വൈ. എം. സി. എം. കെട്ടിടത്തിലാണു പ്രതിഷേധമോശം നടന്നത്. ഗംഭീരമായ അന്നത്തെ പൊതുയോഗം സമാധാനമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി. പത്രമെഡസൻസ് റദ്ദുചെയ്തതിൽ പ്രതിഷേധവും, മൗന-ലെ മൗനമേയ്ക്കൽ പിൻവലിക്കണമെന്ന അപേക്ഷയും, അടങ്ങിയ രണ്ടു പ്രമേയങ്ങളാണു സമ്മേളനം ഐക്യകണ്ഠേന അംഗീകരിച്ചത്. യോഗം ചങ്ങനാശിയിലെ അധികാരപ്പെടുത്തിയതനുസരിച്ചു

പ്രദേശങ്ങൾ തഥാകാലം അദ്ദേഹം ഗവൺമെന്റിനയച്ചുകൊടുത്തു.

മി. നിംബ്ഷറുടെ തിരുവിതാംകൂർസന്ദർശനം മറ്റൊരു സന്ധിയാലോചനയ്ക്കു വഴി തെളിച്ചു. മൻമന്ദ്ര സെപ്റ്റംബർ ൧൧-ാം-നു ഗാന്ധിജി ഷിഗാണിൽനിന്നു ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കു താഴെ ചേർന്നു കത്തയച്ചിരുന്നു.

എന്റെ പ്രിയപ്പെട്ട പരമേശ്വരൻപിള്ളേ,

നിങ്ങളുടെ എഴുത്തു കിട്ടിയതിൽ ഞാൻ വളരെ സന്തോഷിച്ചു. അതു സഹായകമാണു്. യേവുമെല്ലാ നൂടനും കത്തുകളയച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുക. നിങ്ങൾക്കു പതിവായി എഴുത്തു കിട്ടുന്നുണ്ടോ?

ദിവാൻജിയെക്കുറിച്ചുള്ള വ്യക്തിപരമായ ആരോപണങ്ങളുടെ പ്രസക്തിയില്ലായ്മയെ തികച്ചും മനസ്സിലാക്കണം. അവയെ നിയമപ്രകാരം തെളിയിക്കുവാൻ സാധിക്കുകയില്ലെങ്കിൽ നിയമാധികമായി പിൻവലിക്കണം.

ബാപ്പ.

ഈ എഴുത്തു ചങ്ങനാശേരി മി. നിംബ്ഷറെ കാണിച്ചു. അദ്ദേഹം അതുകണ്ടാശ്ചര്യപ്പെട്ടതായിത്തീർന്നു. ഗവൺമെൻറും സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സും തമ്മിൽ അഭിമാനകരമായ ഒരു രാജിയുണ്ടാക്കുവാൻ ഈ കത്തു മതിയായ അടിസ്ഥാനമാകുമെന്ന് അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. അതിലേയ്ക്കുള്ള പരിശ്രമങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ചങ്ങനാശേരിയുടെ സഹകരണമുതലിച്ചു. സമാധാന കാംക്ഷിയായിരുന്ന ചങ്ങനാശേരി നിസ്സന്ദേഹം അതു നൽകാമെന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്തു. ചങ്ങനാശേരിയും മി. നിംബ്ഷറു മൊന്നിച്ചു് അടുത്ത ദിവസംതന്നെ തിരുവനന്തപുരത്തെത്തി. മി. നിംബ്ഷർ ദിവാൻജിയെ സന്ദർശിച്ചു സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് നേതാക്കന്മാരെ ജയിലിൽ ചെന്നു കണ്ടു സംഭാഷണം ചെയ്തുവാൻ അനുമതിവാങ്ങി. അനന്തരം മി. നിംബ്ഷറും ചങ്ങനാശേരിയും ഒന്നിച്ചുതന്നെ ജയിലിൽ ചെന്നു മെ. പട്ടം താണുപിള്ള, റി. എം. വർഗ്ഗീസ്, ജി. രാമചന്ദ്രൻ, വി. കെ. വേലായുധൻ എന്നിവരെക്കണ്ടു സന്ധിയാലോചനകൾ നടത്തി. ദിവാൻജിയിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കാവുന്ന വാഗ്ദാനങ്ങൾ നിസ്സം

നേമമായി അറിഞ്ഞതെന്തെല്ലാറുകാൺഗ്രസ്സുകാർ ആവാശ്യപ്പെട്ടു. അതുകൊണ്ടു കുന്നി മൂന്നാംതീരുന്നി മി. നിംബ്കർ വീടും ദിവാൻജിയെക്കണ്ടു് ഞാട്ടമത്തിൽനിന്നും പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന വാഗ്ദാനങ്ങൾ ഏറ്റതി വാങ്ങി. ഉത്താവാദിത്തം അനുമാപനത്തിനും അക്രമരഹിതവും സമാധാനപരവും ആയ പ്രക്ഷോഭങ്ങളെ നടത്തുന്നതിൽ ഗവണ്മെൻറിനു പ്രാതിപദ്യമില്ലെന്നും, മറ്റൊരാൾക്കു സമർപ്പിച്ച മോചനാഭയത്തിലേ അഭയാപണങ്ങൾ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സു് നേതാക്കന്മാർ പിൻവലിക്കയും വ്യവസ്ഥാപിതവും സമാധാനപരവും ആയ രീതിയിലല്ലാത്ത പ്രക്ഷോഭം തുടങ്ങുകയില്ലെന്ന് ഏല്പുകയും ചെയ്യുമെങ്കിൽ തടവുകാരെ മോചിപ്പിക്കുവാൻ ഗവണ്മെൻറു സന്നദ്ധമാണെന്നും, അങ്ങിനെ രണ്ടുമാസം സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സു പക്ഷത്തുനിന്ന് അക്രമങ്ങളൊന്നുംകാതിരിക്കയാണെന്നതിൽ കൂടി നൽകാതെ നിന്നിരുന്ന പിൻവലിക്കാമെന്നുമായിരുന്നു ദിവാൻജി നിർദ്ദേശിച്ചു വ്യവസ്ഥകൾ.

പ്രസ്തുത വ്യവസ്ഥകളുമായി ചങ്ങനാശേരിയും മി. നിംബ്കറും വീണ്ടും സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സുനേതാക്കന്മാരെ ഇതിലിൽപ്പെട്ടു കണ്ടു. ഇതിലിലുള്ള എല്ലാത്തടവുകാരും, അപ്പോഴും അറസ്റ്റിൽ പെട്ടിട്ടില്ലാത്തവരും പാത്തു പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നവരും ആയ നേതാക്കന്മാരും, തമ്മിൽ കൂടി ആലോചിക്കുവാൻ ഒരുവസരം ലഭിക്കുകയാണെന്നതിൽ മാത്രമേ ദിവാൻജിയുടെ നിർദ്ദേശങ്ങൾക്കു തൃപ്തികരമായ മറുപടി നൽകുവാൻ സാധ്യമാകയുള്ളൂ എന്നായിരുന്നു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സുനേതാക്കന്മാരുടെ മറുപടി. യോഗമകളോടുകൂടി മി. നിംബ്കർ വീടും ദിവാൻജിയെ കണ്ടു വിവരം ധരിപ്പിച്ചു. അപ്രതീക്ഷിതമാവുന്നും ദിവാൻജി ആ അപേക്ഷയും അനുവദിച്ചു. ഓതിന്റെ ഫലമായി കുന്നി ദ-ാ-നു- ഇതിലിൽവെച്ച് അവിടെയുണ്ടായിരുന്ന രാഷ്ട്രീയതടവുകാർ, ലാക്കപ്പിൽ കിടന്നിരുന്നവരും അപ്പോഴും അറസ്റ്റിൽ പെട്ടിരുന്നില്ലാത്തവരും ആയ ഏതാനും നേതാക്കന്മാർ, എന്നിവരുടെ ഭീർഘമായ ഒരു കൂടിയായോലന നടന്നു. ഇതിലിൽ കൂടിയായോലനകൾ നടക്കുമ്പോൾത്തന്നെ ചങ്ങനാശേരി ഗാന്ധിജിക്കു താഴെച്ചേർന്നു കമ്പിസാമ്പശമയച്ചിരുന്നു.

“സമാധാനാലോചനകൾ നടക്കുന്നു. മെമ്മോറാണ്ടം പിൻവലിക്കണമെന്ന ദിവാൻജി ആവശ്യപ്പെടുന്നു. ഞാനും ആ അഭിപ്രായത്തോടു യോജിക്കുന്നു. ചില അംഗങ്ങൾ അപകാരം ചെയ്തില്ലെന്ന ശാശ്വതം പിടിക്കുന്നു. മി. ടി. എം. വട്ടി സിൻറെ പേരും ഉൾപ്പെടുത്തി ജയിലിൽ കിടക്കുന്ന മി. പട്ടം താണപിള്ളയ്ക്ക് അങ്ങയിൽനിന്നും ഒരു കമ്പി അത്യാധികം സഹായകമായിരിക്കും.”

പുതുക്കള നേതാക്കന്മാരുടേയും രാഷ്ട്രീയതടവുകാരുടേയും കൂട്ടിയാലോചനകൾക്കുശേഷം ചങ്ങനാശേരിയും മി. നിംബ്കരും വീടും മി. താണപിള്ള തുടങ്ങിയ നേതാക്കന്മാരെ ജയിലിൽ ചെന്നു കണ്ടു. ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളവനായ്യാതൊരു നടപടിയും കൈക്കൊള്ളുവാൻ ദിവാൻജി ഉദ്ദേശിക്കുന്നതായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ വ്യവസ്ഥകളിലില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അവ അംഗീകരിക്കുവാൻ നിവൃത്തിയില്ലെന്നും, സമരം ആരംഭിച്ച സ്ഥിതിക്ക് അതു ലക്ഷ്യപ്രാപ്തിവരെ തുടരട്ടെ എന്നും, ആൺ അവരുടെ ആലോചനാഫലമായി തീരുമാനിക്കപ്പെട്ടതെന്നും, അതുകൊണ്ട് സന്ധിയാലോചനകൾ ഫലപ്രദമാകണമെങ്കിൽ ഉത്തരവാദിത്തമുള്ളവനായ്യാതൊരു ഒന്നെങ്കിലും നടപടികളാർംഭിക്കുവാൻ ഗവണ്മെന്റ് തയ്യാറാണെന്നുമാണുസ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസിനു വേണ്ടി മി. പട്ടം താണപിള്ള നൽകിയ മറുപടി. സന്ധിയാലോചനകൾ അങ്ങിനെ തകർന്നുപോയി. മി. നിംബ്കർ തിരുവിതാംകൂർ വിട്ടു. ചങ്ങനാശേരി വിവരം ഗാന്ധിജിയെ കമ്പിമുലമറിയിച്ചു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ആദ്യത്തെ കമ്പിയിലെ നിർദ്ദേശമാനുസരിച്ചു ഗാന്ധിജി മെ. പട്ടം താണപിള്ളയുടേയും വട്ടി.സിന്റേയും പേരുകൾ ഉൾപ്പെടുത്തി ജയിലിലേയ്ക്ക് ഒരു കമ്പിസന്ദേശമയച്ചിരുന്നു എന്നുള്ളതും ഇവിടെ പ്രസ്താവ്യമാണ്.

തിരുവിതാംകൂറിലെ സ്ഥിതിഗതികൾ കൂടുതൽ കൂടുതൽ അനിഷ്ടഫലങ്ങളിലേയ്ക്കു തപരിതമായി പ്രയാണം ചെയ്യുകൊണ്ടിരുന്നതിനാൽ വിവരം ഗാന്ധിജിയെ ധരിപ്പിച്ചു വല്ല പരിഹാരമാർഗ്ഗവും ആരായുവാൻ ഉള്ള ശ്രമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിനു കന്നിമാസം വൃ-ാ-നു- ചങ്ങനാശേരി ഡൽഹിയിലേയ്ക്കു പുറപ്പെട്ടു. ഡൽഹിയിലെത്തിയതിനുശേഷം തുടർച്ചയായി രണ്ടു

ദിവാസം അദ്ദേഹം ഗാന്ധിജിയെ നേരിട്ടു കണ്ട് അഭിമുഖസംഭാഷണം നടത്തി. നിരവധിതാഹ്വനിലെ സ്ഥിതിഗതികളുടെ യാഥാർത്ഥ്യം അദ്ദേഹം പൂർണ്ണമായി ഗാന്ധിജിയെ അറിയിച്ചു. ഒരു പ്രസ്താവനകൂടലും സ്വാഭാപ്രായങ്ങൾ വിശദപ്പെടുത്താനെന്ന ഗാന്ധിജി സംഭാഷണമുപസാഹിച്ചപ്പോൾ ചങ്ങനാശേരിയോടു പറഞ്ഞു. അതിനശേഷം ചങ്ങനാശേരി ഡൽഹിയിൽനിന്നു തിരിച്ചുവന്നു. ഡൽഹിയിൽനിന്നും മടങ്ങുന്ന വഴി ചങ്ങനാശേരി ഖൊറോബയിലിറങ്ങി. അവിടെവെച്ചുതന്നെ ആശ്ചര്യകരമായ മറ്റൊരു സംഭവമുണ്ടായി. ചങ്ങനാശേരി ഗാന്ധിജിയുമായി നടത്തിയ സംഭാഷണങ്ങളെപ്പറ്റി യാതൊരു പത്രപ്രസ്താവനയും പുറപ്പെടുവിച്ചിരുന്നില്ല. എങ്കിലും ഹിന്ദുപത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രത്യേക ലേഖകൻ ഡൽഹിയിൽനിന്ന് ആ സംഭാഷണത്തെപ്പറ്റി അനധികൃതവും അവാസ്തവവുമായ ഒരു റിപ്പോർട്ട് സെപ്റ്റംബർ ൩൦-ാംതീയതിയിലെ ഹിന്ദുപത്രത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് സിറിയൻകിസ്താണികളുടെ ഒരു പ്രസ്ഥാനമാണെന്നും, അതുകൊണ്ടാണു ദിവാൻജിയെപ്പറ്റിയുള്ള ആരോപണങ്ങൾ പിൻവലിക്കുവാൻ അവർ വിസമ്മതിക്കുന്നതെന്നും, ദിവാൻജിയുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ പ്രത്യക്ഷരും ശരിയാണെന്നും, ഭാവിയിൽ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിനെ ഉപദേശിക്കുവാൻ താൻ തയ്യാറാകുമെന്നും, ഗാന്ധിജി ചങ്ങനാശേരിയെ ധരിപ്പിച്ചു എന്നും, ദാരിദ്ര്യമെന്നൊക്കെ ഞാണു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് ആരോപണങ്ങൾ പിൻവലിക്കാത്തതെന്നു ചങ്ങനാശേരി ഗാന്ധിജിയെ അറിയിച്ചു എന്നും, ഈ റിപ്പോർട്ടിൽ പറഞ്ഞിരുന്നു. കൂടാതെ ഗാന്ധിജിയുടെ സന്ദേശം സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സുകാരെ അറിയിക്കുവാൻ ചങ്ങനാശേരി നിരൂപണനായിരിക്കുകയാണെന്നും അതിൽ പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരി അജ്ഞാതപത്രത്തനായിട്ടാണ് ഈ റിപ്പോർട്ട് വായിച്ചതെന്ന്. അസത്യസംപൂർണ്ണവും അബദ്ധജടിലവുമായ പ്രസ്തുത റിപ്പോർട്ടിന്റെ കർത്താവും ആരിലാണു ചുരുങ്ങേണ്ടതെന്ന് എത്രമാത്രം ആലോചിച്ചിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു മനസ്സിലായില്ല. ഒരൊറ്റപത്രലേഖകനോടെങ്കിലും ഗാന്ധിജിയുമായി നടന്ന സംഭാഷണങ്ങളെക്കുറിച്ചുദ്ദേശം പറഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഈ പത്രറിപ്പോർട്ടിനെ പ്രതിഷേധിച്ചു

കൊണ്ട് അക്രമങ്ങൾ മുന്നോത്തിയുതി ഗാന്ധിജി പുറപ്പെട്ടുവിട്ടിരുന്ന പ്രസ്താവനയും ചങ്ങനാശേരിക്ക് അപ്പുറത്തുവന്നുവരിച്ചു. ഉടൻതന്നെ ചങ്ങനാശേരി യാഥാർത്ഥ്യങ്ങൾ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടു ഗാന്ധിജിക്ക് ഒരു കത്തെഴുതി. അനന്തരം അദ്ദേഹം മദ്രാസിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. മദ്രാസിലെത്തിയതിനുശേഷം ഫിന്ററിപ്പോർട്ടിനെ പ്രതിഷേധിച്ചുകൊണ്ടും, അതിലടങ്ങിയിരുന്ന വ്യാജപ്രസ്താവനകളെ വിശദീകരിച്ചും അദ്ദേഹം ആ പത്രത്തിന് ഒരു പ്രസ്താവന നൽകി.

ബാംബേയിൽനിന്നും ഗാന്ധിജിക്കു ചങ്ങനാശേരി അയച്ചിരുന്ന കത്തിനു താഴെ ചേർന്ന മറുപടി അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു കിട്ടി.

"പ്രിയപ്പെട്ട പരമേശ്വരൻ,

ഏതാനും ദിവസം മുമ്പെങ്കിൽ നിങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധങ്ങൾക്കു ഓരോന്നും ഓരോന്നായി പ്രസ്താവനയിൽ ഉൾപ്പെട്ടിരുന്നു. നിങ്ങളുടെ പ്രതിഷേധം ഓരോ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തണമെന്നു നിങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവോ? ഇവ കൺസ്യൂമിളിന്റെ കൊല ചെയ്ത ഏതെങ്കിലും വാങ്ങിയപ്പോൾ ഏതു പാപമുണ്ട്? യാജ്.

അതിനു മറുപടിയിൽ പെഷോവാറിലായിരുന്ന ഗാന്ധിജിക്കു ചങ്ങനാശേരി താഴെപ്പേർക്കു കമ്പി അയച്ചുകൊടുത്തു.

"അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെ നന്ദി പാപമുണ്ട്. ഏതൊ ഏതു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തലും അത് അതിനെപ്പറ്റി വലുതും പരമമായും ചെയ്യുകയും ചെയ്യുകയും ഇവിടെയുണ്ടായിരിക്കുന്ന തൊറിയോടൊന്നു സാധിക്കും. കൺസ്യൂമിളിനെ കൊല ചെയ്ത ശേഷം, നിങ്ങളുടെ കടമയെന്താണു്. പരമേശ്വരൻ."

ഗാന്ധിജിയുടെ മറുപടിയിൽ പറയുന്ന ഹരിജനിലെ തിരുത്തു താഴെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നു.

"ശ്രീമതിമാന്ദ്രാജാജി" അക്രമങ്ങൾ വ്യാപനത്തിലുള്ള ഹരിജനിലെ ഓരോ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പ്രസ്താവനയെ പരമമായിട്ടുണ്ടാക്കുകയും, അതിനെ പരമപ്രസ്താവനയായി നൽകിയിട്ടില്ലെന്നും, അങ്ങനെയൊക്കെയൊക്കെ കൂടി അയച്ചു സഞ്ചിച്ച് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം അനുവദിച്ചിട്ടില്ലെന്നും ഹ്രീ. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളിന്റെ ഹരിജനിലെ തിരുത്തു. അങ്ങനെയൊക്കെ കൂടിക്കാഴ്ചയുടെ വിവരങ്ങൾ നൽകിയതിൽ അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി പിണഞ്ഞുപോയി എന്നുള്ള ഏതൊ പ്രസ്താവനയിലെ ഭാഗം കണ്ടു ഉടനെ അദ്ദേഹം അതിനെ നിരസിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പ്രസ്താവന പുറപ്പെടുവിച്ചു. സംഭവമേതെന്നിരിക്കെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ നീ

കേരളം ഓൺ ഓൺ കഴിഞ്ഞു. വാസ്തവത്തിൽ, ഏതെങ്കിലും മേഖലകൾക്ക് അക്ഷേപാ പ്രകടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടാകാം, എന്നാൽ മോർ കേരള ഗ്രീൻ പാർട്ടിയേറ്റി ഏതെങ്കിലും പ്രസ്ഥാനങ്ങളുള്ളവർക്കുള്ള പാർട്ടിയെക്കുറിച്ച്. കെ. പി. പിള്ളയോടൊപ്പം സൂക്ഷ്മതയോടെ ഉപയോഗിക്കണം ആയ മോർ കെ. മോർയെപ്പോലെയോ ഏതെങ്കിലും മോർ. ഓൺ ഏഴ് മീറ്റർ വർദ്ധിച്ച് ഏഴ് മീറ്റർ മൂന്ന് അറ്റോമോട്ടീവ് തോക്കുകളെക്കുറിച്ചും ഓൺ വിചാരിച്ചു. പക്ഷേ സമയം വളരെ സാരമായിരുന്നു. അതിനാൽ, ഇവ രണ്ടെൽ മെറ്റേവൽ ഏനി കെട്ടുവാൻ സഹായിച്ചു. കെ. പി. പി. പിള്ളയോടൊപ്പം വിശ്വസ്തമായ ഒരു സഹപ്രവർത്തനം തോക്കു വാങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞു. ആദ്യമായി, അതിയായ അനുഭവവും ഓൺ കെട്ടുവാൻ അതികൂടുതൽ നിർദ്ദേശം വ്യക്തികൾ.

ഡൽഹിയിൽനിന്നു ചങ്ങനാശേരി തിരുവനന്തപുരത്തു മടങ്ങിയെത്തുമ്പോൾ ആറാമത്തെ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് പ്രസിഡൻറായിരുന്ന മി. പി. കെ. കുമാരൻ എം. എൽ. എ-യുടെ ഒരു കമ്പി അദ്ദേഹത്തെ കാത്തു കിടന്നിരുന്നു. അതിനാൽ.

"കാൺഗ്രസ്സിനെ ഒരു പരാമ്പര്യ രീതിയിൽ ചിത്രീകരിക്കുന്ന നിങ്ങളുടെ പ്രവൃത്തിയിൽ അനുഭവം."

ഈ വെട്ടത്തിൽ മി. കുമാരനെ അറസ്റ്റു ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അതിനാൽ അടുത്ത പ്രസിഡൻറായിരുന്ന മി. എൻ. വി. മാക്കോയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരി താഴെച്ചേർക്കുന്ന മറുപടി അയച്ചുകൊടുത്തു.

പ്രകാശിത മതമം.

പ്രിയപ്പെട്ട മി. മാക്കോ,

മുന്തോട്ടത്തിൽനിന്നും ഓൺ മടങ്ങി ഇന്ന് ഇവിടെ ഏണിയെപ്പോക, നിങ്ങളുടെ മൗനമായിത്തീർന്നു. മി. കുമാരൻ ഒരുകാലം വരെ സായുധ കമ്പി എന്നു കരുതിയിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. മി. കുമാരൻ ഒന്നിലധികം തവണ ആ ഓൺ ഇടത്തു് വിജയം കൈമാറ്റം ചെയ്തു. ഓന്നും മോർമെറ്റിയെപ്പോലെയോ കൂടിക്കാഴ്ചയെക്കുറിച്ചു സെപ്റ്റംബർ ൩൦-ാം തീയതിയിൽ ഡൽഹിയിൽനിന്നും 'ഒരു പ്രത്യേക വേലകൾ' പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ വിജ്ഞാപനം അധികാരികൾക്കായി കമ്പി ഏൻ മോർമെറ്റിയെക്കുറിച്ചു അതിനെക്കുറിച്ചു ഓൺ മടങ്ങിയിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയ പത്രപ്രസ്തുതനെക്കുറിച്ചു നീക്കമേറ്റ വിശ്വസ്തതയോടെ. ഇതിലും നിങ്ങളുടെ സംഭാവനകളിൽ, സായുധ പ്രതിരോധം ഓൺ സന്നദ്ധനാണ്.

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള (ഒപ്പ്)

ചങ്ങനാശേരി ഡൽഹി വായിക്കുവാൻ കടയ്ക്കൽ, കല്ലറ, പാങ്ങോട്ട മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിൽ അക്രമം പൊട്ടിപ്പുറപ്പെടുകയും, ഗവണ്മെന്റ് ശാതിനെ അറസ്റ്റുകയും ചെയ്തു. അക്രമം നടന്ന സ്ഥലങ്ങളിലെ ജനങ്ങളുടെ അപ്വാദനത്തെ അവസ്ഥയെപ്പറ്റി പരിഭ്രമനകളായ പല വാർത്തകളും ചങ്ങനാശേരിയുടെ കണ്ണുകളിൽ വന്നെത്തി. ഒരു നിഷ്പക്ഷ നിരീക്ഷകനെന്ന നിലയിൽ പ്രസ്തുത സ്ഥലങ്ങൾ സന്ദർശിച്ച വിവരങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കുന്നതിനുമേൽ നിശ്ചയിച്ചു. അക്രമങ്ങൾ ൧൧-൦൦൦ അദ്ദേഹം കടയ്ക്കലിൽ പല സ്ഥലങ്ങളും സന്ദർശിച്ച പലരായും കണ്ടുമുട്ടി ഭീഷമായ സംഭാഷണങ്ങൾ നടത്തിയതിനശേഷം തിരിച്ചുപോന്നു. അനന്തരം അദ്ദേഹം കണ്ടതും കേട്ടതുമായ വിവരങ്ങൾ കാണിച്ച് ഒരു പത്രപ്രസ്താവന പ്രസിദ്ധം ചെയ്തു.

അദ്ധ്യായം ൧൦

മഹാരാജാവുതിരുനെല്ലിലെ തിരുനാൾവാഴത്തിൽ തിരുവനന്തപുരത്തുവെച്ചു, നിയമവിരുദ്ധസംഘമായ സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിന്റെ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ ഒരു വൻപിച്ച പ്രകടനം നടത്തുവാൻ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും ബഹുസംഖ്യം ധർമ്മഭക്തന്മാർ വന്നുചേർന്നു, എന്നാൽ അപ്രതീക്ഷിതമായി അന്നേദിവസം രാഷ്ട്രീയതടവുകാരെ ഗവണ്മെൻറു വിമോചിപ്പിച്ചതും, സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സും, യൂണിയനും നിയമവിരുദ്ധസംഘങ്ങളാണെന്നുള്ള പ്രഖ്യാപനം പിൻവലിച്ചതും, അതിനുശേഷം സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി സമ്മേളിച്ച് ഒരു നിവേദകസംഘത്തെ ഗാന്ധിജിയെ സമർപ്പിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതും, ദിവാൻജിക്കെതിരായുള്ള ആരോപണങ്ങൾ പിൻവലിക്കുവാൻ ഗാന്ധിജി ഉപദേശിച്ചതും, വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി അതിരറ്റ വൈമനസ്സുത്തോടുകൂടി ഗവണ്മെൻറു പ്രാസിക്യൂഷൻ നടപടികളാരംഭിച്ചതിനുശേഷം ജയിലിൽവെച്ച് ആരോപണങ്ങൾ പിൻവലിച്ചതും ആയ ചരിത്രം ഇവിടെ അപ്രസക്തമാണ്.

കാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി അടിക്കടി സമ്മേളിച്ച രാഷ്ട്രീയസ്ഥിതികളെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചു പ്രമേയങ്ങൾ പാസാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ആരോപണങ്ങൾ പിൻവലിച്ചതിനുശേഷം അവഗാഹമായ ആലോചനകൾ നടത്തി ഒടുവിൽ രണ്ടാമതും സത്യാഗ്രഹമാരംഭിക്കുവാൻതന്നെ കമ്മിറ്റി തീർച്ചയാക്കി. ഈ ഘട്ടങ്ങളിലെല്ലാം വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി ഗാന്ധിജിയുമായി നേരിട്ടു കത്തിടപാടുകൾ നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിൽ രാഷ്ട്രീയക്ഷോഭങ്ങൾക്കു തൃപ്തികരമായ ഒരു പശ്ചാത്താപമുണ്ടാക്കുവാൻ ഗാന്ധിജിയും ആത്മാർത്ഥമായി ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു. പക്ഷെ ആ യത്നങ്ങളും സഫലമായില്ല. അതുകൊണ്ടു രണ്ടാമതും നിയമലംഘനമാരംഭിക്കുവാനുള്ള ശ്രമങ്ങളെ അദ്ദേഹവും അനഗ്രഹിക്കാതിരുന്നില്ല. മീനം ൧൨-ാം-നും നിയമനിഷേധമാരംഭിക്കുവാൻ കമ്മിറ്റി നിശ്ചയിച്ചു.

ഈ ഘട്ടത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി തന്റെ ദൃഢവികാരങ്ങൾ
ദിവാൻജിയെ അറിയിക്കുവാൻതന്നെ നിശ്ചയിച്ചു. ഇതിനി-
ടയ്ക്കു പല സംഭവങ്ങളും നടന്നുകഴിഞ്ഞിരുന്നു. നിയമലംഘനം
ചെയ്തു തടവുകിയനുഭവിച്ചു. പത്തൊൻപതു നിയമസഭാംഗ-
ങ്ങളെ ഗവണ്മെന്റ് നിയമസഭയിൽനിന്നു സ്ഥാനഭ്രഷ്ടരാക്കി.
ഉദ്യോഗസ്ഥലായ കാൺഗ്രസ്സ് പ്രവർത്തകന്മാരെ അപ്പോഴും
പോലീസുകാർ ബന്ധനസ്ഥരാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. ഭരണപരി-
ഷ്കാരം സംബന്ധിച്ച യാതൊരു നടപടികളും സ്വീകരിക്കു-
വാൻ ഗവണ്മെന്റ് സന്നദ്ധമായില്ല. ഈ സംഭവങ്ങളുടെ നേരി-
ടുത്ത പ്രത്യാഘാതമെന്ന നിലയിലാണ് സ്റ്റേറ്റ് കൺഗ്രസ്സ്
സത്യാഗ്രഹമാരംഭിക്കുവാൻ തീർച്ചയാക്കിയത്. മറന്നൻ
ജനാവരി ൨൫-ാം- അട്ടുറം ദിവാൻജിക്കു താഴെച്ചേർന്നു
കത്തയച്ചു.

പിതൃകൃഷ്ണൻ നാർ,

ഇന്നത്തെ രാഷ്ട്രീയപരിഷ്കാരത്തിന്റെ ചരിത്രം സമ്പ്രദാനങ്ങളായ സംഗ്രഹങ്ങൾ താഴെപ്പറയുന്നവയിൽ കൊണ്ടുവരാം. ഞാൻ ഇവയെക്കുറിച്ചു പറയുന്നത്. ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം പരിശോധിച്ചതിനുശേഷം ഏകദേശം ൧൭൫൦ മുതൽ ൧൭൮൦ വരെയാണ് ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം. ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം പരിശോധിച്ചതിനുശേഷം ഏകദേശം ൧൭൫൦ മുതൽ ൧൭൮൦ വരെയാണ് ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം. ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം പരിശോധിച്ചതിനുശേഷം ഏകദേശം ൧൭൫൦ മുതൽ ൧൭൮൦ വരെയാണ് ഈ നഗരിയുടെ ചരിത്രം.

യോഗം കൂടി. യോഗത്തിലാപ്യം വഹിച്ചു ചങ്ങനാശേരി പ്ലാതെ മറ്റാരുമായിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശേരി ചെല്ലു ഉത്തേജകമായ അദ്ധ്യക്ഷപ്രസംഗത്തിൽ ഗവണ്മെന്റ് സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് കക്ഷിഗണങ്ങളെ സ്ഥാനദൃഷ്ടരാക്കിയതുപോലെ “വെറും മരക്കൊക്കു” മാത്രമേ നിയമസഭയിലവശേഷിച്ചിട്ടുള്ളൂ എന്ന പ്രസ്താവിക്കുകയുണ്ടായി. ഈ പ്രസ്താവന അടുത്ത നിയമസഭാ സമ്മേളനത്തിൽ “മരക്കൊക്കളുടെ” കഠിനമായ പ്രതിഷേധത്തിന് കാരണമാക്കി.

യോഗം പിരിഞ്ഞതിനുശേഷം അന്നു രാത്രിതന്നെ ചങ്ങനാശേരി കൊല്ലത്തെത്തി. അടുത്ത പ്രഭാതത്തിൽ അദ്ദേഹം തന്റെ സെക്രട്ടറിയെ വിളിച്ചു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിലംഗമായിച്ചേരുവാനുള്ള ഒരു രസീതുപയ്ക്കുക കൊടുവരുവാനാവശ്യപ്പെട്ടു. അതുതപാതവ്രതമായ സിക്രട്ടറി കൊല്ലത്തു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് അധിസിദ്ധയ്ക്കോടി ഒരു രസീതുപയ്ക്കുകയുമായി അടുത്ത നിമിഷത്തിൽ തിരിച്ചുവന്നു. അദ്ദേഹം അപ്പോൾത്തന്നെ അവിടെവെച്ചു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിലംഗമായിച്ചേർന്നു. അടുത്ത വണ്ടിയിൽ അദ്ദേഹം കൊല്ലത്തുനിന്നു കേരളംകു സംഘം സംബന്ധിച്ച ജോലികൾക്കായി ബാംഗ്ലൂർ, ഡൽഹി മുതലായ സ്ഥലങ്ങളിലേയ്ക്കു തിരിച്ചു. തിവിതാംകൂർ വിട്ടു ബോൾ അദ്ദേഹം ഒരു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് അംഗമായിരുന്നെന്നുള്ള വിവരം അന്നു തിരുവനന്തപുരത്തായിരുന്ന ഭാഷ്യപോലും അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ബാംഗ്ലൂരിൽനിന്ന് അദ്ദേഹം ഭാഷ്യയ്ക്ക് ഏഴുതിയ കത്തിൽ മാത്രമേ ഇതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നുള്ളൂ.

ഈ സംഭവം ചങ്ങനാശേരിയുടെ രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളുടെ പാരമ്പര്യമായിരുന്നു എന്നു പറയാം. സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വർക്കിംഗ് കമ്മിറ്റി മീനം മംഗളം തീർത്തി നിയമനിഷേധം ഔരാങ്കിപ്പവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നു എന്നറിഞ്ഞുകൊണ്ടും, അതു തന്റെ ജീവിതത്തിലുണ്ടാക്കുവാനിടയുള്ള പ്രത്യാഘാതങ്ങളുടെ വലിപ്പം ധരിച്ചുകൊണ്ടുമാണ് ആ ഘട്ടത്തിലദ്ദേഹം സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിലംഗമായിട്ടു പോന്നത്. സുദീർഘമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ രാഷ്ട്രീയജീവിതത്തിൽ ഒരിക്കൽ പോലും ഒരു നിയമലംഘകനായി അദ്ദേഹത്തെ ആരും ഭരിച്ചിട്ടില്ല. രാജ്യനിയമങ്ങൾ എത്ര അനീതിപരങ്ങളാണെങ്കിൽ

കൂടിയും അവയെ ആദരിക്കുകയും അനുസരിക്കുകയും ചെയ്യുവാനുള്ള ഒരു മനോഭാവമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രക്തത്തിലും മജ്ജയിലും കൂടി കലർന്നിരുന്നത്. വ്യവസ്ഥാപിതപ്രക്ഷോഭങ്ങളെ അതിലംഘിക്കുന്ന യാതൊരു പ്രവർത്തനങ്ങളിലും അദ്ദേഹം അനുവദനം പങ്കെടുത്തിരുന്നില്ല. സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽസിന്റെ ആദ്യത്തെ നിയമലഘനപ്രസ്ഥാനത്തോടു് അദ്ദേഹത്തിനാലോ വാദോത്തരമായിരുന്നതെങ്കിലും അതൊഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ വഹിയാത്ത ഒരു ദുരന്തമായിരുന്നു എന്നദ്ദേഹം കരുതിയിരുന്നില്ല. കൂടുതൽ രണ്ടുകമ്പലിയും എളിമയും സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽസിന് പ്രകടമാക്കുമായിരുന്നു എന്നദ്ദേഹം അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും സംഭവങ്ങളുടെ ദുരന്തമായിത്തീർന്നു ചലനം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ വിപ്ലവപരമായ പരിവർത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയമായി അദ്ദേഹത്തിനൊഴുകിയെത്തിയ വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾ ഒന്നൊന്നായി പൂർവ്വാഭാഗത്തു തകർന്നു വിടുന്നതുപോലെ തോന്നി. ഹൃദയപരിശോധന ചെയ്ത നൂതനമായ മില തത്വങ്ങൾ അംഗീകരിക്കാതെ ഗതഗതമില്ലെന്നും അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു. എങ്കിലും പഴയ സാഹചര്യങ്ങളോടും ആശങ്കയോടും വിട്ടുപിരിയുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് വൈമനസ്സും തോന്നാതിരുന്നില്ല. പുറംപാടും അലതല്ലിക്കൊണ്ടിരുന്ന തീക്ഷ്ണവികാശങ്ങൾ ഹൃദയത്തിലേക്കിറച്ചുകയറി അവിടെ ഉരുങ്ങിപ്പിരിയുന്ന പ്രത്യാഘാതങ്ങളെ നിരന്തരീകരണവും അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞില്ല. ഒരു ഭാഗത്തു നിരന്തരമായ ഒരുതരമുപോന്റെ ബുദ്ധിപ്രധാനമായ വിവേചനശക്തിയിൽനിന്നുട്ടി പിടുന്ന വികാശങ്ങൾ; മറുഭാഗത്തു ചുറ്റുപാടുമുള്ള അന്തരീക്ഷത്തിൽ മുഴങ്ങുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യകാഹളത്തിന്റെ മാറ്റൊലികൾ ജനിപ്പിക്കുന്ന ഹൃദയവിക്ഷോഭങ്ങൾ. ഈ വികാശങ്ങൾക്കിടയിൽ ഉല്ലാസകരമായ അശ്വാസകരങ്ങൾതന്നെ അദ്ദേഹം കഴിച്ചുകൂട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഒടുവിൽ കൂലകൃഷ്ടമായ മിന്നലുടേയും ദീർഘവീക്ഷണത്തിന്റേയും ഫലമായി പ്രമാണമാർഗ്ഗം അദ്ദേഹം തെളിഞ്ഞു കണ്ടു. ആ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ യഥാർത്ഥമായ പങ്കു വഹിക്കുവാൻ കൺസ്യൂബോയമദ്ദേഹത്തെ മാടിവിളിച്ചു. മറുപടിയുള്ള പരിഗണിക്കാതെ മനസ്സാക്ഷിയുടെ ആത്മാനും അദ്ദേഹം സമീകരിച്ചു. ചങ്ങനാശേരി സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽസിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തു.

അദ്ധ്യായം ൩൧

ചങ്ങനാശ്ശേരി ഗുഹയ്ക്ക് അഭയാസാധനസാന്നിധ്യം ഉപയോഗിച്ച് തിരികെ വന്നിരുന്നതിനെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുകയും അതിന്റെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെ ഫലമായി അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. അതിന്റെ ഫലമായി അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു.

പ്രൊഫ. എ. സി. സി.

[illegible]

മു. കെ. ബി:കുമാർ (മു.)

ഈ കത്തിന് അദ്ദേഹം താഴെച്ചേർന്ന മറുപടി നൽകി.

പ്രിയപ്പെട്ട സർ,

[illegible][illegible]

ഇപ്പോൾ ചിലർ ചിന്തിക്കുന്നത്, ഹിന്ദുക്കൾക്ക് എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക സ്ഥാനം നൽകണമെന്നാണ്. എന്നാൽ ഹിന്ദുക്കൾക്ക് എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക സ്ഥാനം നൽകണമെന്നാണ് ചിലർ ചിന്തിക്കുന്നത്. എന്നാൽ ഹിന്ദുക്കൾക്ക് എന്തെങ്കിലും പ്രത്യേക സ്ഥാനം നൽകണമെന്നാണ് ചിലർ ചിന്തിക്കുന്നത്.

ചങ്ങനാശ്ശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള (എച്ച്)

സ്ഥിതമായി. സൂര്യപരമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ മാത്രം തല്പോലം തുടർന്നുകൊണ്ടുപോകുവാൻ ഗാന്ധിജി നേതാക്കന്മാരെ ഉപദേശിച്ചു.

നിരന്തരമായി നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന യോഗങ്ങൾക്കും പ്രസംഗങ്ങൾക്കും ശേഷം ചങ്ങനാശേരി അല്ലകാലത്തേയ്ക്കു ചിത്രമം വരിച്ചു. അക്കാലത്തുതന്നെ തിരുവിതാംകൂറിലെ ഓസ്റ്റിയന്റിയിലെ വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ടും, സ്റ്റേറ്റുകൗൺസിലും ശിക്ഷിക്കേണ്ട കർമ്മപരിപാടിയെ വിവരിച്ചുകൊണ്ടും, ശ്രീ. ജി. രാമചന്ദ്രൻ പത്രാധിപത്യത്തിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരുന്ന 'നവകേരളപത്രത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി ഒരു ലേഖനമെഴുതി. ഈ ലേഖനമുലം അദ്ദേഹത്തിന് പെൻഷൻ നഷ്ടപ്പെട്ടു. മേമാസം ൧൪-ാംന-യാണു് ഈ ലേഖനം പുറത്തുവന്നതു്. മേമാസം ൧൪-ാംന- ചീഫ് സെക്രട്ടറി ചങ്ങനാശേരിയ്ക്കു് ഇങ്ങിനെ എഴുതിത്തന്നു.

"ഗവൺമെന്റിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ, രാജാദാമകുമാരായ പ്രചരണവലകളിൽ വ്യാപാരവും, അധികാരവിധാസകവും, രാജ്യത്തിന്റെ ഉന്നതതാല്പര്യങ്ങൾക്കു ഹാനികരവും, ഒരു ഒരു സംരംഭനയെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിലും, അതിനോടു കൂടുതൽ ഹൃദയം ബന്ധപ്പെടുന്നതിലും, നിങ്ങൾ വേണ്ടുന്ന ശുഭത്തെ, സ്റ്റേറ്റുകൗൺസിലിന്റെ ആരംഭം മുതൽക്കുതന്നെ, ഗവൺമെന്റ് വിശദീകരിക്കേണ്ടിയിരുന്നതായാണു് ഞാൻ നിങ്ങളെ അറിയിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നതു്. ഇതിനടുത്തായി, നിങ്ങളുടെ ലേഖനങ്ങളും, പ്രസംഗങ്ങളും, ഇതര പ്രവർത്തനങ്ങളുമുലാ നിങ്ങൾ സ്റ്റേറ്റുകൗൺസിൽ പ്രവൃത്തികളുമായി പരിശുദ്ധമായി യോജിച്ചു പ്രവർത്തിച്ചോ, ഗവൺമെന്റിനു് സാധിക്കുന്നിടത്തുവരെ പൊതുജനങ്ങളുടെ മുന്നിൽ ഗവൺമെന്റിനെപ്പറ്റി അപ്രീതി ഉണ്ടാക്കുവാനും പറ്റാത്തതായ അലക്ഷ്യമായ പ്രവർത്തനങ്ങളാലും ചെല്ലുപണിതന്നു. ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നും പിരിഞ്ഞു പെൻഷൻ വരുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരിൽ നിന്നും രാജഭക്തിയും സഹകരണവും പ്രതീക്ഷിക്കാതെ ഗവൺമെന്റിനെപ്പറ്റി മറുപടിയെഴുതുന്നതിലും, ശത്രുതാപരമായി പ്രവർത്തിക്കുന്നതു് പെൻഷൻ വരുന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സഞ്ചിപ്പിക്കേണ്ടതായ ഒരു ദുർവൃത്തിയാണു് നിങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ എന്നാണു ഗവൺമെന്റിന്റെ അഭിപ്രായം. നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ വാങ്ങുന്ന പെൻഷൻ പിരിക്കുവാൻ ഗവൺമെന്റിനു് ഇതു മതിയായ കാരണമായിരിക്കാം. നിങ്ങൾ ഇപ്പോഴത്തെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ടു പോവുകയാണെങ്കിൽ ഇതിനോടു മുന്നറിവു തരാനെ നിങ്ങളുടെ പെൻഷൻ നിറുത്തുകയല്ലാതെ ഗവൺമെന്റിനെ ശത്രുതാപരമാക്കിപ്പോകും."

[illegible]

പെൻഷൻ നിർമ്മാണത്തിനെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശരി പാപ്പെഴുതിയ പ്രസ്താവനയെ അടിസ്ഥാനമാക്കി മദ്രാസിലെ ഹിന്ദുവരം മേൽ ന്യൂനം- ഏഴുതിയ കുറിപ്പ് താഴെച്ചേർക്കുന്നു.

ബുദ്ധിപൂർവ്വമാണു ഒരു നടപടി.

[illegible]

മി. പിള്ളയ്ക്കു നിരന്തരം ഈ തരമായ ആരോപണങ്ങൾ കൊടുവരുന്നതിനായിട്ടുള്ള ഗവണ്മെന്റ്, അയ്യോ സമാധാനം പറയുവാൻ ആദ്യം

അദ്ധ്യായം ൨൨

പെൻഷൻ നിർത്തപ്പെടുത്തിനെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശി
യുടെ ഡയറിയിൽ അദ്ദേഹം എഴുതിച്ചേർത്തിട്ടുള്ള കുറിപ്പ്
ഇവിടെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നത് അസംഗതമായിരിക്കയില്ലല്ലോ!

൧൧൪ ഇടവം ൧൩൩.

ഇനിത്തെക്കാര്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ഏതാ പെൻഷൻ നിർത്തപ്പെട്ടി-
രിക്കുന്നു എന്നു ഗവൺമെന്റുകാര്യം ഇന്നു കാലത്തു് ഞാൻ മനസ്സു് എന്-
തിക്കുകയില്ല. അതിന്നു മുമ്പു് നോമ്പുപ്രായാസത്തോടു സഹായിച്ചു ഏറെ, നാ-
ളോളത്തിൽ രാജാദ്രവ്യമായ ഭക്ഷണം പ്രതിഷേധിച്ചു എന്നു, കൂടെ
ഈ നമ്പർ സിക്രീറ്റുകൾ കാരണത്താലായി പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇ-
ക്കാര്യം അതാദാനിച്ചുള്ള വെളിച്ചം ഹൃദയിൽ ചേർന്നു. കാപ്പികുടി കഴി-
ഞ്ഞു കൊല്ലത്തു പോയി കമ്പിനിസംബന്ധമായ ജോലി കൽ ചെയ്തു. 1൮൯൯
ചെയിൽപ്രതിനിധി. ഒരു പ്രസ്താവന വേണമെന്നുവെളിച്ചം. നാളെ പോയതു
കൊടുക്കുമെന്നു പറഞ്ഞു.

സ്റ്റോറോമിത്തറം നിഗ്രഹമിത്തറം ആയ ഈ മന-
ഷ്യന്റെ ഏകാന്തതയോടൊത്തു് ഈ സാദൃശ്യമുണ്ടാക്കിയ പ്രത്യാ-
ഘാതങ്ങൾ എന്തെന്നു ഗ്രമിക്കുവാൻ മറ്റു യാതൊരു തെളി-
വുകളും അവശ്യപ്പെടുന്നില്ല. ചുരുപാടും നടന്നുകൊണ്ടി-
രുന്ന സംഭവങ്ങളോടും, നേരിട്ട് ഇടപെട്ടിട്ടുള്ള വ്യക്തികളോടും
സമ്പർക്കവിതാനങ്ങളോടുംകൂടിയ ബുദ്ധിപ്രധാനവും വികാ-
രപരവും ആയ യുഗങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും യാതൊ-
രാളിധികൂടാതെ ആത്മാർത്ഥമായി വേർപെടുത്തിയിട്ടുള്ള
അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഡയറിയിൽ പെൻഷൻ നിർത്തപ്പെട്ട
കൊണ്ടുള്ള ഉത്തരവിനെപ്പറ്റി ചേർത്തുകാണുന്ന സംക്ഷിപ്ത-
മായ ഈ കുറിപ്പ്, അതു് കേവലം നിസ്സാരമായ ഒരു സംഭവ-
മായി മാത്രമേ അദ്ദേഹം പരിഗണിച്ചിരുന്നുള്ളു, എന്നല്ലാതെ
എന്താണു് പെട്ടിയാക്കുന്നതു്. ഉത്തരവിന്റെ പകർപ്പുകൾ
ഹൃദയിൽ ചേർത്തിട്ട് അസാധാരണമായി യാതൊന്നും സംഭവി-
ച്ചിട്ടില്ലാത്തതുപോലെ അദ്ദേഹം കാപ്പികുടി കഴിഞ്ഞു കൊല്ല-
ത്തു പോയി കമ്പിനിസംബന്ധമായ ജോലികളിൽ ഏർപ്പെടുക
യാണു് ചെയ്തതു്.

ഒരു സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് നിവേദകസംഘം വീണ്ടും സന്ധിഴിയേ സന്ദർശിച്ചതും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപദേശം സഭയ്ക്കു ദിവാൻജിയുമായി നേതാക്കന്മാർ സന്ധിസംഭാഷണങ്ങളാക്കിയിട്ടുണ്ട്, അക്കാലത്തുതന്നെ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വാഷിക് സമ്മേളനം കരുണാഗപ്പള്ളിയിൽ വെച്ചു നടത്തുവാൻ നിശ്ചയിച്ചതും, യുദ്ധപരിതഃസ്ഥിതികൾ മൂലമുള്ള മാറ്റിവെക്കണമെന്നു ഗവണ്മെന്റു നിർദ്ദേശിച്ചതും, സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് പ്രസ്തുത നിർദ്ദേശം വിഗണിച്ചതും, വീണ്ടും ഗവണ്മെന്റുമായി സംഘട്ടനമുണ്ടായതും എല്ലാം സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് ചരിത്രങ്ങളാണ്. സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വാഷിക് സമ്മേളനത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി പങ്കെടുത്തിരുന്നു. സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് സംഘടനയെത്തന്നെ ശിഥിലപ്പെടുത്തുവാൻ പന്ത്യാപ്തമായ അഭിപ്രായമിന്നതകൾ നേതാക്കന്മാരുടെ ഇടയിൽ ഉത്ഭവിച്ചിട്ടു വാഷിക് സമ്മേളനത്തിലെ ആലോചനാദാഗങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരി ഇടപെട്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ രണ്ടുനാപരമായ നടപടികളും ബുദ്ധിപൂർവ്വകമായ നിർദ്ദേശങ്ങളുംകൊണ്ട് ഐക്യം സംരക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. സമ്മേളനത്തിലെ പ്രധാന പ്രമേയം ചങ്ങനാശേരി ഹൃദയാവർജ്ജകമായ ഒരു പ്രസംഗത്തോടെ പിൻതാങ്ങി. ആ പ്രമേയം അന്നത്തെ സമ്മേളനം തിരസ്കരിച്ചിരുന്നു എങ്കിൽ ഒരു പക്ഷെ സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് സംഘടനയെന്ന തകർന്നുപോയതെന്നു അന്നത്തെ തീക്ഷ്ണമായിരുന്ന അന്തരീക്ഷത്തിൽ പ്രമേയം പരാജയപ്പെട്ടേയ്ക്കുമെന്നു മേയ്ക്കു പ്രവർത്തകസമിതിയിലെ പ്രമുഖാംഗങ്ങളിൽ ചിലർ ഒരു ഭീഷണിയെന്നുപോലെ അവരുടെ രാജിക്കത്തുകൾ കീഴയിൽ വെച്ചിട്ടുകൊണ്ടു നടന്നിരുന്നു.

സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് വാർഷികം : ഗവണ്മെന്റു നിരോധനാജ്ഞകൾകൊണ്ടു തടഞ്ഞിപ്പെങ്കിലും സമ്മേളനത്തിനശേഷം ഗവണ്മെന്റും സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സും തമ്മിലുള്ള അകൽച്ച പൂർണ്ണമായി വർദ്ധിച്ചു. യുദ്ധപരിതഃസ്ഥിതികൾ മൂലമുണ്ടായ കാരണങ്ങൾ എടുത്തു കാണിച്ച് ഗവണ്മെന്റു സന്ധിസംഭാഷണങ്ങൾ തുടരാലത്തെയ്ക്കു നിർത്തിവെച്ചു. ഇതു കാൺഗ്രസ്സ് നേതാക്കന്മാരെ ക്ഷോഭിപ്പിച്ചു. അവർ ഒരു പരിപാടി തയ്യാറാക്കി പ്രക്ഷോഭണത്തിനു വട്ടംകൂട്ടി. പ്രക്ഷോഭണപരിപാടിയനുസരിച്ചുള്ള

യോഗങ്ങൾ തിരുവനന്തപുരത്ത് ആരംഭിച്ചു. ഗവൺമൻ്റ രാജ്യരക്ഷാനിയമമനുസരിച്ച തൂലാമാസം ൧൬-ാംതീയതി പട്ടം ഉൾപ്പെടെയുള്ള ഏതാനും നേതാക്കന്മാരെ അറസ്റ്റു ചെയ്തു തടങ്കലിൽ വെച്ചു. അതിനുശേഷം ചങ്ങനാശേരി രാഗഗ്രന്ഥനാകുന്നതുവരെ ഈ അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ ചരിത്രം തൂലാം സങ്കീർണ്ണമാണ്. കേവലം ആറു ദിവസങ്ങൾ മാത്രമാണ് അതിനുശേഷം പരിപൂർണ്ണമായ ആരോഗ്യത്തോടു കൂടി അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്നത്. “കാപ്പി കഴിഞ്ഞ് ആഫീസിൽ പോയി ജോലിചെയ്തു” എന്നുള്ള ഓവർത്തനം മാത്രമാണ് ഈ ആറുദിവസങ്ങളിലും തുടർച്ചയായി അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ ഡയറിയിൽ കാണുന്ന കറുപ്പുകൾ. ആ ദിവസങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ ഹൃദയത്തെ ഇളക്കിമറിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന പ്രമുഖമായ വികാഷങ്ങളെപ്പറ്റി വളരെ അടുത്തുകഴിഞ്ഞിരുന്ന കടം ഖാംഗങ്ങൾക്കുപോലും മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. പ്രകൃത്യാ മിതഭാഷിയായ അദ്ദേഹത്തെ അത്രതപുർവ്വമായ ഒരു മൗനം ഖാധിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നി. തൻ്റെ അവസാന രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനത്തെ, സാഹസികമെങ്കിലും യുക്തിപൂർവ്വമായ അതിൻ്റെ പാശ്ചാത്യതയെയും നയിക്കുവാനുള്ള അവസരം സമാഗതമായി എന്നദ്ദേഹം ചിന്തിച്ചിരിക്കണം. അന്നുവരെ യുള്ള രാഷ്ട്രീയമായ സകല സാഹചര്യങ്ങളേയും വിട്ടുപിരിയുവാനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ അദ്ദേഹത്തിൻ്റെ ശാരീരികശക്തിയെ അടിമുതൽ മുടിവരെ ഉലച്ചിരിക്കണം. ആ വികാശഗതികളെപ്പറ്റി അനന്തരസംഭവങ്ങളിൽനിന്നുള്ള ഗ്രന്ഥകാരൻ്റെ അഭ്യൂഹങ്ങളല്ലാതെ മറെറാന്നും അവശ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഡയറി തൂലാമാസം ൨൨-ാംതീയതി മുറുന്നേയ്ക്കുമായുസാനിക്കുന്നു. അന്നുണ്ടായ സംഭവങ്ങൾ ഓരോ ദിവസവും രാത്രി ഉറങ്ങുവാൻ പോകുന്നതിനു മുൻപായി വളരെ ഭംഗിയായി സൂക്ഷിച്ചിരുന്ന ഒരു ഡയറിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തുകയെന്നുള്ളതു ദിനചരിത്രപോലെ കൃത്യമായി അദ്ദേഹമാചരിച്ചുവന്ന ഒരു പരിപാടിയായിരുന്നു. ഭിഷമായ ഈ ജീവചരിത്രത്തിൽ ചേർന്നിട്ടുള്ള മിക്കസംഭവങ്ങളും ഈ ഡയറിയെ ആശ്രയിച്ചു മാക്കി എഴുതിയിട്ടുള്ളവയാണ്. തികച്ചും പ്രമേധാഭേദനക

മായ ഒരു പ്രമാണമാണത്. ഈ പരസ്യവും ഇവർ നിർവ്വ
തീയില്ലാത്ത പല സംഭവങ്ങളും അഭിപ്രായങ്ങളും അദ്ദേഹ
ങ്ങളും ഈ ഡയറിയിൽ രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേ
രിയുടെ മാനസികപ്രാപാരങ്ങളും ചിന്താഗതികളും, ലോക
സംഭവങ്ങളേയും നൈനാമിനാമിതത്തിൽ അദ്ദേഹം ഇടപെ
ട്ടിട്ടുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളേയും ധ്വനികളേയും ചരിത്രദൃഷ്ടിയിൽ
നോക്കിയിരുന്ന അഭിപ്രായങ്ങളും, അറിയാത്തതിൽ ഈ
ഡയറി രചാർത്ഥി വായിച്ചു മനസ്സാ. രസകരവും വിജ്ഞാന
പ്രദവുമായ ഈ പ്രമാണം പരസ്യപ്പെടുത്തുവാനുള്ള കാലം
സമാഗതമാകുമെന്നു നമുക്കു പ്രതീക്ഷിക്കാം.

൨൨-ാം-നു ചങ്ങനാശേരി കൊല്ലത്തുനിന്നു തിരുവനന്തപു
രത്തു തിരിച്ചെത്തി. ൨൩-ാം-നു മഹാരാജാവു തിരുമനസ്സിലെ
തിരുനാളാഘോഷമായിരുന്നു. ഒരാളു രാജഭക്തനായിരുന്ന അ
ദ്ദേഹം അന്നു പ്രഭാതത്തിൽ കാപ്പികുടി കഴിഞ്ഞു തിരുനാൾ
ഘോഷയാത്രയിൽ പങ്കുകൊള്ളുവാൻ കോട്ടയ്ക്കു കയ്യിൽ പോയി
രുന്നു. എഴുന്നള്ളത്തു കഴിഞ്ഞു തിരിച്ചെത്തിയതിനുശേഷം അ
ദ്ദേഹം ഭക്ഷണം കഴിച്ചു വിശ്രമിച്ചു. അനന്തരം അദ്ദേഹം മണി
യോടുകൂടി സായാഹ്നസവാരിക്കിറങ്ങി. എന്നാൽ പതിവിനു
വിപരീതമായി അന്നദ്ദേഹം അദ്ദേഹം മിനിട്ടിനകം തിരിച്ചുവന്നു
ശയനമുറിയിൽ പോയി മെത്തയിൽ കയറിക്കിടന്നു. അത്ര
പ്പുറമായ ഈ നടപടി കണ്ട് ഉടക്കണ്ണയോടുകൂടി മാർദ്ദവും
പുത്രിയും ശയനമുറിയിലോടിയണങ്ങു കാരണമന്വേഷിച്ചു.
അദ്ദേഹം ഒരു വാക്കു മുറിയായില്ല. സംഭ്രാന്തമിത്തമായ
മിസസ്സ് പരമേശ്വരൻപിള്ള അദ്ദേഹത്തെ കയ്യിൽ വിളിച്ചു
വിണ്ടും വിണ്ടും ക്ഷീണകാരണമെന്നെന്നെന്നേപോയി. അദ്ദേ
ഹം അപ്പോഴും നിശ്ശബ്ദനായിരിക്കുന്നതേയുള്ളൂ. ചങ്ങനാ
ശേരി ബോധരഹിതനായിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല, സംഭാഷണം
ചെയ്യുവാനുള്ള ശക്തിയും അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞിരുന്നു.
അല്പനമിഷങ്ങളുടേതിൽ ഡാക്ടർ വന്നു പരിശോധിക്കുകയും,
രോഗം രക്തസമ്മർദ്ദമാണെന്ന് അഭിപ്രായപ്പെടുകയും ചെയ്തു.
രോഗിയെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി ബോധരഹിതനായിത്തന്നെ
കിടന്നു. ചികിത്സകൾ മുറയ്ക്കു നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ബോധം

തിരിച്ചുകിട്ടിയതിനശേഷവും അദ്ദേഹത്തിന് സംസാരിക്കുവാൻ ഒരു ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. ഡോക്ടർ എൻ. കെ. കൃഷ്ണപിള്ളയുടെ വിദഗ്ദ്ധമായ ചികിത്സാവിധികളും ഭാര്യയുടെ നിരന്തരമായ പരിചരണവുമാകെട്ട് ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞപ്പോഴേയ്ക്കും രോഗത്തിന്റെ ആപത്യാവസ്ഥ കടന്നുകൂടി. രോഗാരോഭത്തോടുകൂടി കഴിഞ്ഞ സംഭവങ്ങളെല്ലാംതന്നെ അദ്ദേഹം വിസ്മരിച്ചുപോയിരുന്നു. രോഗം അല്പം സാവകാശമായതിനശേഷവും ഈ വിസ്തൃതി അദ്ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിയായില്ല. അക്ഷയ്കയും അക്ഷരാജിളംമന്നുവേണം മന്ത്രിപുത്രാദികളുടെ നാമധേയങ്ങൾപോലും അദ്ദേഹം വിസ്മരിച്ചുപോയിരുന്നു. സന്ദർശനമാരെ നേരിട്ടുകാണുമ്പോൾ തിരിച്ചറിവുവാൻ സാധിക്കുമായിരുന്നു എങ്കിലും അവരുടെ പേരുകൾ ഓർമ്മയ്ക്ക് അദ്ദേഹത്തിന് കഴിഞ്ഞില്ല. രോഗംതുടങ്ങി ഒരു മാസം കഴിഞ്ഞതിനശേഷം അദ്വൈതമായി മല വാക്കുകൾ ഉച്ചരിക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന് സാധിച്ചു. അതിനശേഷം മേയ്ക്ലൈമിക്രിസ്തുകൾ ആരംഭിച്ചു. അദ്വൈതമാസം തുടർച്ചയായി ആക്ട്വോമിക്രിസ്തുകൾ നടത്തിയതിനശേഷം ഓർമ്മയും സംസാരിക്കുവാനുള്ള ശക്തിയും അല്പമായി തിരിച്ചുകിട്ടി എന്നിവ അപ്പോഴും തുടർച്ചയായി ഒരു വിഷയത്തിൽ ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിച്ച സംഭാഷണം ചെയ്യുവാനദ്ദേഹത്തിന് കഴിയുമായിരുന്നില്ല. സംഭാഷണവിഷയം തുടയ്ക്കു മറന്നുപോകയും പൂർവ്വാപരമ്പരയില്ലാതെ സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യുക അപ്പോഴും സാധാരണമായിരുന്നു. അസാധാരണമായ ഓർമ്മശക്തിയും അനൂനമായ യുക്തിബോധവുമാകെട്ട് അനൗദ്യോഗികമായിരുന്ന ആ ബുദ്ധിസമ്പന്നന്റെ ഉജ്വലമായ മസ്തിഷ്കത്തിന് അപരിഹാസ്സമായ ഏതോഹാനി സംഭവിച്ചുപോയിരുന്നു. മരണപശ്ചത്തം ആ ദൗർബല്യത്തിൽനിന്നു പരിപുണ്ണമായ മോചനം അദ്ദേഹത്തിന് ലഭിച്ചതു മില്ല.

അക്കാലത്തു തിരുവിതാംകൂറിൽ പ്രക്ഷോഭജനകങ്ങളായ പല സംഭവങ്ങളും നടന്നുകൊണ്ടിരുന്നു. ഉത്തമവാദകഭരണപ്രക്ഷോഭണത്തിന്റേയും, അറസ്റ്റുകളുടേയും, മററനിയ്ക്കലുകളുടേയും മാരകാലികൾ നിമിത്തമായി അന്തരീക്ഷത്തിൽ മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നു. സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സിന്റെ പ്രവർത്തന

അളിൽ ചങ്ങനാശേരി നേരിട്ട പര്യടനത്തെ അക്ഷമവുമായ
 മെമ്പരയായിട്ടാണു ഗവണ്മൻറു കരുതിയത്. അദ്ദേഹം
 മൈക്കോടതിയിൽനിന്നു പെന്റഷൻ പററിയ ഒരു ന്യായാ
 ധിപനായിത്തന്നെ എത്തുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അംഗമായതെ
 കൂടുതൽ ഗുരുതരമാക്കുവാൻ എന്നാണു ഗവണ്മൻറു വിചാരി
 ച്ചത്. എങ്കിലും ആ അപരായത്തെ യുക്തിപൂർവ്വമായ അ
 തിന്റെ പാരമ്യത്തിലേയ്ക്കു നയിക്കുവാൻ അവസരം ലഭിക്കുന്ന
 തിന്നു മുൻപുതന്നെ അദ്ദേഹം രോഗഗ്രസ്തനായിത്തീർന്നു എന്ത
 ഉള്ള നിയമിതിയുടെ ഒരു വിശദീകരണമല്ലാതെ എന്തു പറയട്ടെ.
 മനസ്സും ശരീരവും ഒന്നാപാലെ ഏകകാലത്തു ദർബലപ്പെടു
 ന്നതായ ഒരു രോഗമാണ് അദ്ദേഹത്തെ ബാധിച്ചിരുന്നത്. ഒരു
 കാലത്തു യാതൊരു തളപ്പും കൂടാതെ അസാധാരണമായ
 ഉഷ്ണരോഗപ്രവൃത്തിയോടുകൂടി ഉണർന്നിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ
 മനസ്സ് ഒരു നിമിഷംകൊണ്ടു് അലസവും ദർബലവുമായി
 തീർന്നു. വായിക്കുവാൻ ഏഴുതുവരാം അദ്ദേഹത്തിന്നു സാധ്യ
 മല്ലെന്നായി. സ്വലിക്കു മന്ദത സംഭവിച്ചതോടുകൂടി കണ്ണു
 കറക്കു കലക്കവും കാഴ്ച കുറവുമുണ്ടായി. വായിക്കുവാനാർഭി
 ക്കുമ്പോൾ തല കുറക്കവും ബോധക്ഷയവും ഉണ്ടാകുന്നതുപോലെ
 അദ്ദേഹത്തിന്നു തോന്നി. കഴിഞ്ഞ മൂപ്പതു വർഷങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു്
 ഒരു ദിവസംകൊണ്ടു് സാധാരണവർഗ്ഗമാണുപ്രകാരം വായിക്കാതെ
 അദ്ദേഹം ഉറങ്ങിയിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇക്കാലത്തു പത്രവായന
 പരിപൂർണ്ണമായി തപ്രദമാക്കി പരിത്യജിക്കേണ്ടിവന്നു. മറ
 തെപ്പോയ ചെറിയ ഗുടസ്തു തെളിച്ചംകിട്ടിയ മെമ്പരത്തിൽ
 താൻ ഏതൊക്കെത്തീട്ടുള്ള കർമ്മവൃത്തങ്ങളും, വിവിധപ്രസ്ഥാന
 മങ്ങളും, സംരംഭനകളും തന്നിക്കുള്ള ചെമ്പടങ്ങളേയും
 ബഹുദുഃഖമായ തന്റെ പുതുമലകളേയുംപററിയുള്ള സ്മരണ
 കൾ ഒരു മിന്നൽപ്പിണക്കുന്നപോലെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഹൃദ
 യത്തിൽക്കൂടി കടന്നുപോയി. കേരകർഷകസംഘം, ഹരിജന
 സേവാസംഘം, സ്റ്റോറുകാൺഗ്രസ്സ് തുടങ്ങിയുള്ള സംഘടന
 കൾ തന്റെ കർമ്മവൃത്തോടുകൂടിയതായ് അപലപിച്ചുകൊണ്ടു്
 ഒന്നൊന്നായി മുന്നിൽ വന്നു നിരക്കുന്നതുപോലെ അദ്ദേഹ
 തിന്നു തോന്നി. ഒരു നിമിഷത്തിൽ രോഗശയ്യയിൽനിന്നു
 മാടിയെഴുന്നേറ്റു വിസ്തൃതമായ പ്രവർത്തനംഗതേയ്ക്കു

സർവ്വശക്തികളും പ്രയോഗിച്ചു പാഞ്ഞുപോകാൻ അദ്ദേഹം താലിലയിച്ചു. എന്നാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൈകാലുകൾ ചലിച്ചില്ല. ശരീരമിളകിയില്ല. പ്രവർത്തിക്കുവാനും ആയാസപ്പെടുവാനുമുള്ള അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തി ക്ഷയിച്ചുപോയിരുന്നു. കണ്ണുകൾ കലശലി. സ്തംഭം തളർന്നു. ചിത്തം പതറി. പരിപൂർണ്ണമായ വിഭ്രമം അന്യന്തരപേക്ഷിതമെന്നു ഭിഷഗ്വരൻ അനുശാസിച്ചു. ഭാവിഭീതിയാ ഓലിച്ചിരിക്കുവാനാഗ്രഹമുണ്ടെന്നിട്ട് സകലവിധമായ പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നും വിരമിക്കണമെന്നു നിർദ്ദേശിച്ചുമായി വൈദ്യശാസ്ത്രം വിധിച്ചു. ഉള്ളടിക്കാത്ത സ്നേഹബന്ധത്തെ ആധാരമാക്കി നിർബാധമായ വിഭ്രമം വരിക്കണമെന്നു കുടുംബാംഗങ്ങൾ യാചിച്ചു. തെളിഞ്ഞുകിട്ടിയ ബുദ്ധിസമ്പന്ന വീടും മറഞ്ഞുപോകുന്നതിനു മുമ്പായി ചങ്ങനാശേരി എല്ലാ പൊതുക്കാർപ്പ്രവർത്തനങ്ങളിൽനിന്നും വിരമിക്കുവാൻ നിശ്ചയിച്ചു. കേരകണ്ഠകുസംഘം, ഹരിജനസേവാസംഘം, ഹിന്ദിപ്രചാരസഭ, സ്റ്റേറ്റ് കൗൺസിൽ എന്നീ സംഘടനകളിൽനിന്നു രാജിവെച്ചു. ഗാന്ധിജിജീവിതത്തിലെ വിജനതയിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം തിരോധനം ചെയ്തു. സുദീർഘവും, സംഭവബഹുലവും, വ്യത്യസ്തവുമായിരുന്ന ഒരു പൊതുക്കാർപ്പ്രവർത്തനത്തിന്റെ പരമസമാപ്തിയായിരുന്നു അത്. ആ നിമിഷമുതൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാർപ്പ്രവർത്തനത്തിൽ അദ്ദേഹൻ വഹിച്ചിരുന്ന ഒരു വിഭവപ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടു. അസാധാരണമായ സംഭവനാമാതുല്യംകൊണ്ടും, ആത്മാർത്ഥമായ സേവനതുല്യംകൊണ്ടും, അന്യാദൃശമായ പരിപക്ഷതകൊണ്ടും മൂന്നു വ്യാഴവട്ടങ്ങളോളം തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാർപ്പ്രവർത്തനത്തെ ദോഷരഹിതമാക്കിത്തീർത്ത അവിസ്തരണീയനായ ഒരു നേതാവു ജനപക്ഷത്തെയും നഷ്ടമായി. ആ നിമിഷമുതൽ മരണത്തെ പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു ഭൂമിയിന്റെ നിഴലുകളിലാണു് അദ്ദേഹം ജീവിച്ചതു്. പ്രയത്നരഹിതമായ ജീവിതം മരണത്തോടു തുല്യമാണെന്നു കരുതുന്ന അപൂർവ്വം ചിലരിലൊരാളാണു അദ്ദേഹം. ജോലിയില്ലാത്ത പ്രദേശമാണു നരകം എന്നു ബർണാഡ്സ് ഒരിക്കൽ ഞാൻ പ്രായപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പ്രയത്നരഹിതമായ ജോലിജീവിതം നരക

ജീവിതമാണെന്നു ചങ്ങനാശേരി കരുതിയിരുന്നിരിക്കണം. വിസ്മൃതി എന്ന രോഗം മരണത്തിന്റെ മറ്റൊരു രൂപമാണ്. ഇവയിൽ കൂടുതൽ അഭികാമ്യമായിട്ടുള്ളതു മരണവുമാണ്. അനന്യസാധാരണമായ ബുദ്ധി-സാമർത്ഥ്യംകൊണ്ടു ജീവിതവിജയത്തിനുള്ള മിക്ക പ്രതിബന്ധങ്ങളും തട്ടിത്തകർച്ച, പ്രതിഷേധം ശിക്ഷയെ അമ്പലിപ്പിച്ചു, ഒന്നത്തുമാർദ്ദിച്ച ചങ്ങനാശേരിയുടെ അന്തിമോദ്യം വിഷാദാത്മകമാക്കിത്തീർത്തതും ഈ രോഗം തന്നെയാണു്. ചങ്ങനാശേരിയുടെ അപ്രതിരോധമായ ശക്തിയും, നിസ്സിമമായ കഴിവുകളും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയെ ആശ്രയിച്ചാണിരുന്നതു്. ബുദ്ധിക്ക് തെളിച്ചമില്ലാത്ത ജീവിതം ജീവിതമല്ല. പടക്കളത്തിൽവച്ചായുധം നഷ്ടപ്പെട്ടുപോയ ഒരു ദേവനപ്പോലെയാണ് അദ്ദേഹം ജീവിതശിഷ്ടം കഴിച്ചുകൂട്ടിയതു്. മരിക്കുന്ന ദിവസം മദ്യാഹനക്ഷേണത്തിനിരിക്കുമ്പോൾ അർദ്ധവിനോദസ്വരത്തിൽ “നാളെമുതൽ നിങ്ങൾ എന്നിക്കു ചോര തരുന്നു്. എന്നിക്കു ദേവനും കഴിക്കു വാനവകാശമില്ല. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഞാൻ യാതൊരു ജോലിയും ചെയ്യാതിരിക്കുവാനു്” എന്നായിരുന്നു അദ്ദേഹം ജാളയോടു പറഞ്ഞതു്. മരണത്തെ അദ്ദേഹം അല്പമെങ്കിലും തേപ്പെട്ടിരുന്നില്ല. ആ അന്ത്യഘട്ടങ്ങളിൽ രോഗമനേപഷിച്ചു ചെന്ന ഒരു സ്നേഹിതനോടു് അദ്ദേഹം ഇങ്ങിനെയാണു പറഞ്ഞതു്: “എനിക്കു മരണത്തെപ്പറ്റി യാതൊരു തേവുമില്ല. തിരുവിതാംകൂറിൽ ഒരു കന്യാ കഴിവുള്ളിടത്തോളം പുണ്യമായും, ഫലപ്രദമായും, ഉത്തമപ്രസാദമായുമാണു ഞാൻ ജീവിച്ചിട്ടുള്ളതു്. മരണം അടുത്തുകഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു എന്നെന്നിരിക്കു റിയാം. വാർദ്ധക്യംമൂലം മാനസികവും ശാരീരികവും ആയ സകല ശക്തികളും ക്ഷയിച്ചു് ഒരു നിശ്ചേഷ്ടപോലെ ജീവിക്കുവാൻ ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നിട്ടു. ഇങ്ങിനെ ജീവിക്കുവാനും മരിക്കുവാനും സാധിക്കുന്നതിൻ്റെ ഞാൻ കൃതാർത്ഥനാണു്.”

മരിക്കുന്നതിനു മുമ്പു മൗനത്തിനു മുൻപു് പൊതുക്കാളു ജീവിതത്തിൽനിന്നു പിൻവലിഞ്ഞിരിക്കുന്നതായും, സ്റ്റേറ്റ് കാൺഗ്രസ്സുകൾക്കുള്ള എല്ലാ സംഘടനകളിൽനിന്നും രാജി വച്ചിരിക്കുന്നതായും, ആരോഗ്യപരമായ കാരണങ്ങളാൽ മാത്രം

യിൽ താഴെ പ്രവർത്തനങ്ങളിലും പങ്കെടുക്കുവാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നില്ലെന്നും, അദ്ദേഹം ഗവണ്മെന്റിനെ അറിയിച്ചു. ഗവണ്മെന്റ് ഈ ഉറപ്പിനെ അടിസ്ഥാനമാക്കി അദ്ദേഹത്തിന് ചെൻഷ്യൻ തിരിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ ഉത്തരവു ചെയ്തു.

മീനമാസത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി കുടുംബസമേതം ദേഹസുഖത്തിനായി കന്യാകുമാരിയിൽ പോയി താമസിച്ചു. ഏകദേശം രണ്ടുമാസക്കാലം അദ്ദേഹം അവിടെത്തന്നെ കഴിച്ചുകൂട്ടി. കന്യാകുമാരിയിലെ ജീവിതം അദ്ദേഹത്തിന് വളരെ സുഖകരമായിരുന്നു. പഴയ ശരീരശക്തിയും ആരോഗ്യവും അദ്ദേഹത്തിന് തിരിച്ചുകിട്ടിയതുപോലെ തോന്നി. എങ്കിലും അതു കേവലം ഒരു മിഥ്യാബോധമായിരുന്നു എന്നുനന്തരം മനസ്സിലായി. ഇദ്ദേഹം മലയാളം കന്യാകുമാരിയിലെ താമസമവസാനിപ്പിച്ചു തിരുവനന്തപുരത്തു തിരിച്ചുവന്നിട്ടും ആരോഗ്യത്തിന് കാര്യമായ ധനം ഉടനടി സംഭവിച്ചില്ല. ഗൃഹകാര്യങ്ങളിൽ മാത്രം ശ്രദ്ധ പതിപ്പിച്ചും ദിനചരികൾ മുക്കിയിട്ട് അനാഥരും സുഖമായി ഒരു മാസംകൂടി അങ്ങിനെ കഴിച്ചുകൂട്ടി.

മിഥുനം മാസം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രിയുടെ ജന്മനാളായിരുന്നതുകൊണ്ട് ഒരു ചെറിയ സദ്യ ഏർപ്പാടുചെയ്തിരുന്നു. ഉച്ചയ്ക്കു ഭാര്യയും കുട്ടികളും ഒന്നിച്ചിരുന്നു ചങ്ങനാശേരി സദ്യയുടെ വിവേക്കുകളിൽ പങ്കെടുത്തു. അനന്തരം പതിവുപോലെ വിശ്രമിക്കുവാൻ ശയനമുറിയിലേയ്ക്കു പോയി. രേഡിയോ തിരിച്ചുവെച്ച് അല്പനേരം ലോകവാർത്തകൾ ശ്രവിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. അനന്തരം അദ്ദേഹം ശയനമുറിയിലുള്ള കാളിങ്ങ് ബെൽ അടിച്ചു ഭാര്യയെ വിളിച്ചുവരുത്തി പതിവിനു വിപരീതമായി അല്പനേരം സംഭാഷണം ചെയ്തു. വസ്ത്രധാരണവും കുട്ടികളുടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തെക്കുറിച്ചുമാത്രം മുഖ്യമായി സംസാരിച്ചത്. അതിനുശേഷം നിത്യവുമെന്നപോലെ രണ്ടു മണിക്കൂർ ഉറക്കമാരംഭിച്ചു. മിസസ് പാർവ്വതി പിള്ള നിശ്ശബ്ദമായി പുറത്തു പോന്നു. അല്പസമയം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അസാധാരണമായ ചില അസ്വസ്ഥശബ്ദങ്ങൾ മുറിയിൽനിന്നു പുറപ്പെടുന്നതു കേട്ട് മിസസ് ചങ്ങനാശേരി

ഭാടി അകത്തു ചെന്നു. ചങ്ങനാശേരി നിത്യയിൽനിന്നുണന്ന ചില അസുഖലക്ഷണങ്ങൾ കാണിക്കുന്നതും, ശ്വാസത്തിന്റെ തളർച്ചകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണു തുടരുന്നതുമാണവ് കണ്ടത്. മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ മുമ്പത്തു ദുഃഖിപതിപ്പിച്ച് അദ്ദേഹം എന്തോ നാഭാഷണംചെയ്യുവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്ന ലക്ഷണങ്ങൾ പ്രകടിപ്പിച്ചു. മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരി ഭാടി അണഞ്ഞു ചെവി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തോടു ചൂടിച്ച് എന്താണു പറയുവാൻപോകുന്നതെന്നു ശ്രദ്ധിച്ചു. വ്യക്തമായ യാതൊരു ശബ്ദവും കണ്ണത്തിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടില്ല. സംസാരിക്കുവാനദ്ദേഹത്തിനുള്ള കഴിവു നഷ്ടമായിത്തീർന്നു. അല്പനിമിഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഡാക്ടർ വന്നുചേർന്നു. പരിശോധനയ്ക്കുശേഷം നിരാശയുടെ ലക്ഷണങ്ങളാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പത്തു പ്രകടമായത്. ആ കടുപ്പം മുഴുവൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചുറ്റും വന്നുകൂടിനിന്നു. ആരും മാസംമാത്രം പ്രായമുള്ള എല്ലാറ്റിലും ഇളയ ശിശുവിന്റെ മുമ്പത്തു് ആ കണ്ണുകൾ ഒരു നിമിഷനേരത്തേയ്ക്കു പതിഞ്ഞു. പതിവുപോലെ ആ മുഖം ഒരു മനുഷ്യാസംകൊണ്ടു വികസിച്ചു. വീണ്ടും ആ കണ്ണുകൾ ചുറ്റും കൂടിനിന്നിരുന്ന ഭാരോ മുഖങ്ങളിലും ചെന്നു പതിഞ്ഞു. ഒടുവിൽ മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ നേരെ ഒരിക്കൽക്കൂടി തിരിഞ്ഞ് അവസാനമായി ദൃഷ്ടികൾ അവിടെ ഉറച്ചു. നാഡി ചലനം കുറഞ്ഞുവരുന്നതായി ഡാക്ടർ മന്ത്രിച്ചു. ശ്വാസങ്ങൾക്കു ഇടയ്ക്കു ആഴവും കുറഞ്ഞു കുറഞ്ഞു വന്നു. കണ്ണുകളുടെ പ്രകാശം മങ്ങി. ആ മാറിടം ഒരിക്കൽക്കൂടി ചലിച്ചു. എല്ലാം നിഷ്പന്യമായി. ൧൧൫ മിഥുനം ൧൭-ാംനു ഉച്ചതിരിഞ്ഞു. ൨-൫൦-നു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ദേഹി ദേഹത്തെ വിട്ടുപിരിഞ്ഞു.

അങ്ങിനെ അവ്യവസ്ഥിതമായ ഏറ്റക്കുറച്ചിലുകളോടു കൂടി എട്ടു മാസം നീണ്ടുനിന്ന മോശത്തിനുശേഷം ജീവിതമാകുന്ന വ്യാമോഹം അദ്ദേത്തിലുണ്ടായിപ്പോയി. അന്നുതാൻ പോകുന്ന ദീപംപോലെ അവസാനമായി ഒരിക്കൽക്കൂടി ആളിക്കത്തിയതിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവ് അന്ത്യനിരയിൽ ചലിച്ചു. ആ ശരീരം അപേതനവും ചലനരഹിതവും

മായിത്തീർന്നു. ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള ചരമപ്പെട്ടു.

അങ്ങിനെ അവസാനിച്ച സംഭവബാഹുല്യമായിരുന്ന ആ ജീവിതം എന്തെല്ലാം സ്നാനകളാണു തിരുവിതാംകൂറിലെ രാജാ പൗരനിലും ഇന്നും ഉദ്ദിപിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. ഈ രാജ്യത്തെ ബാഹ്യമായ പൊതുക്കാഴ്ചജീവിതത്തിലെ അഭിരുചികളും എതിരൊഴക്കുകളും കഴിഞ്ഞ കാൽ ശതാബ്ദത്തിലധികകാലം സ്വന്തജീവിതത്തിൽ ഈ വളരെ തെളിഞ്ഞു പ്രതിബിംബിപ്പിച്ചിട്ടുള്ള മറ്റൊരു വ്യക്തി തിരുവിതാംകൂറിലുണ്ടായിട്ടില്ല. കഴിഞ്ഞ രണ്ടു വ്യാഴവട്ടങ്ങൾക്കിടയ്ക്കു ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ള സാരമായി പങ്കെടുത്തിട്ടില്ലാത്ത ഒരൊറ്റ സംഭവംപോലും തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുജീവിതത്തിലുണ്ടായിട്ടില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരമത്തോടുകൂടി, അതിശീഘ്രതയിൽ മറന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പഴയ ലോകത്തിലെ ഇണവൈശിഷ്ട്യങ്ങളും, വിദ്യുൽപ്രവാഹംപോലെ ഈച്ചകയറുന്ന നൂതനയുഗത്തിലെ നവീനാശങ്ങളും ഒന്നിച്ച് ഏകകാലത്തു സമ്മേളിച്ചിരുന്ന ഒരു തലമുറയിലെ അവസാനവ്യക്തിയും ഈ രാജ്യത്തിനു നഷ്ടമായിരിക്കുന്നു എന്നു വേണമെങ്കിൽ പറയാം. ആ നിലയിലദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ഭൂതകാലത്തിന്റെ ചരമശാസനവും ഭാവിയിന്റെ ഒരു പ്രവചനവുമായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരി ഒരഭിമാനച്ചന്തോ വിശിഷ്ടപുരുഷന്തോ ആയിരുന്നില്ല. മനുഷ്യസമുദായം പല വികലതകളുമുള്ള ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. എന്നാൽ ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യനുള്ള അസാധാരണമായ കഴിവുകളെ മനസ്സിലാക്കി അതനുസരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുവാനും പ്രയത്നിക്കുവാനും ചങ്ങനാശേരിക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നുള്ളതാണു മറ്റു സാധാരണന്മാരെ അപേക്ഷിച്ച് അദ്ദേഹത്തിനുള്ള മഹത്വം.

അദ്ധ്യായം ൫൩

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ ജീവിതവിവരണം മാത്രമല്ല, അദ്ദേഹം ജീവിച്ചിരുന്ന കാലത്തിന്റെ ഒരു സംക്ഷിപ്തചരിത്രംകൂടി ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലുൾപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ആധുനികചരിത്രത്തിലെ ഏറ്റവും പ്രാധാന്യമേറിയ ഒരു കാലഘട്ടത്തെക്കുറിക്കുന്ന കഴിഞ്ഞ മൂന്നു വ്യാഴവട്ടങ്ങൾക്കിടയ്ക്ക് ഈ രാജ്യത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള അതിപ്രധാനമായ സംഭവങ്ങളുടെ ഒരു ചരിത്രമാണു ചങ്ങനാശേരിയുടെ ജീവചരിത്രം. ജീവിതത്തിന്റെ നാനാമുഖമായ രംഗങ്ങളിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെന്നല്ല ഭാരതഭൂമിയിൽത്തന്നെ ഈ വർഷങ്ങൾ ഒരു നവോത്ഥാന(Renaissance)-ഘട്ടത്തെക്കുറിക്കുന്നു. ഈ പരിവർത്തനശക്തിയിൽ തിരുവിതാംകൂറിലെ സാമുദായികവും രാഷ്ട്രീയവും സാമ്പത്തികവുമായ ജീവിതം, പ്രഥമദൃഷ്ടിയിൽ തിരിച്ചറിയാൻ വഹിയാത്തവണ്ണം അത്രവളരെ രൂപഭേദപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. ഭാവിതലമുറകൾ നിഷ്പക്ഷബുദ്ധിയോടുകൂടി ഈ കാലഘട്ടത്തിലെ തിരുവിതാംകൂറിന്റെ ചരിത്രവശങ്ങൾ മറിച്ചുനോക്കുമ്പോൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ നാമധേയം ആ പുറമുള്ളിലവിടെ വിടെ ആവർത്തിക്കുന്നതുകണ്ടു തിരിഞ്ഞുനിന്ന് ഈ മനഃശ്യാനാശമെന്നും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെത്തായിരുന്ന എന്നും, ഒരു പക്ഷേ അനേകപ്പേരും. മാത്രമല്ല അദ്ദേഹത്തിന്റെ ചരിത്രം അവർ താല്പര്യപ്പെടാത്തതുകൂടി പഠിച്ചു എന്നും വരാം. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പാദരേഖകൾ പതിഞ്ഞിട്ടില്ലാത്ത ഒരു മൂലയെങ്കിലും ആ സംഭവങ്ങൾ രേഖപ്പെടുത്തിട്ടുള്ള പുറങ്ങളിൽ ഒരു ചരിത്രവിദ്യാർത്ഥിക്ക് കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിയുന്നതല്ല.

മൊട്ടക്കുന്നപോലെ നിശ്ശേഷം രോമരഹിതമായി മിന്നുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുൻഭാവവും, വിശാലമായ നെറ്റിത്തടവും, പ്രകാശിക്കുന്ന കണ്ണുകളിലെ രൂക്ഷമായ നോട്ടവും, ഇറുകിയതെങ്ങു നിശ്ചയദാർഢ്യം ജ്യോതിപ്പിക്കുന്ന വക്ത്രവും, നിർഭാഷിണ്യ മനോഭാവത്തെക്കുറിക്കുന്ന കൂർന്ന താടിയും, കൃശഗാത്രവും ഹൃസ്വരൂപവും ഒന്നൊക്കെ ആച്ചനോട്ടത്തിൽ പ്പേക്കുകന്മാരുടെ ദൃഷ്ടി

യിൽ ഗാഢമായി പതിഞ്ഞു എന്ന് വരികയില്ലായിരിക്കാം. എങ്കിലും സമകാലീനന്മാരായ ഖഹുസഫസ്രം ജനങ്ങളുടെ ഹൃദയത്തിൽ നിന്നൊരിക്കലും മാഞ്ഞുപോകാത്ത ഉഗ്രമായ ഒരു വ്യക്തിത്വം 'പ്രഥിതനായ ആ കൊച്ചുമനുഷ്യനിൽ' തെളിഞ്ഞു കാണാമായിരുന്നു. "ആ മനുഷ്യനെ നോക്കുക; അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖത്തു പ്രകടമാകുന്ന അസാധാരണമായ ശക്തി എന്നെ ചിഖപ്പോൾ ഭീതിപ്പെടുത്താറുണ്ട്" എന്നാണ് ഒരു പൊതുസ്ഥലത്തുവെച്ചു ചങ്ങനാശേരിയുടെ മുഖത്തു കണ്ണുടുക്കാതെ നോക്കിക്കൊണ്ട് ഉന്നതനായ ഒരു ഉദ്യോഗസ്ഥൻ ഇരട്ടിച്ചു ന്നുണ്ടോടു പറഞ്ഞത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തിലും മുഖത്തും സുദൃഢമായി ഉയർന്നിരിക്കുന്ന അസ്ഥിശകലങ്ങളെ മാംസമേഖനംകൊണ്ടു മിനുസപ്പെടുത്തുവാൻ സൃഷ്ടികർതാവ് ഒരുക്കിയിരിക്കുന്നില്ല. ശ്വേതകരവും വിശുദ്ധാഭിതവുമായിരുന്ന ദീർഘജീവിതത്തിനിടയിൽ ശാരീരികമായ പെരുഷ്കലയും നരകി തന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചവൻ വത്സവപൂർണ്ണമായ പ്രകൃതിമാതാവിനവസരം ലഭിച്ചിട്ടില്ലെന്നാണു മാംസമല്ലാത്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശരീരത്തെപ്പറ്റി ചങ്ങനാശേരി വിനോദപത്രിയിൽ പറയാറുണ്ടായിരുന്നത്. മുക്കോന്നിനചരിക്കൊണ്ടും, വൃശ്ചികപരമായ അച്ചടക്കംകൊണ്ടും, ശരീരം രോഗാഭിതമായി സൂക്ഷിക്കുവാനുദ്ദേശത്തിനാ കഴിഞ്ഞിരുന്നു. തീവണ്ടിയിൽ സഞ്ചരിക്കുമ്പോൾക്കൂടി ഏതെങ്കിലും ഒരു പ്ലാറ്റ് ഫോത്തിൽ അല്പസമയം വണ്ടി നിൽക്കുമ്പോഴല്ലാം അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു ചാടിയിറങ്ങി അതിരധിപതിയിൽ പ്ലാറ്റ് ഫോത്തിൽ അരുമിച്ചും നടന്നു വ്യായാമം ചെയ്യുക പതിവാണു്. നിഷ്പക്ഷപൂർവ്വമായ പരിചരണങ്ങൾകൊണ്ടു ഫാനിക്രൂടാതെ സംരക്ഷിച്ചിരുന്ന ആ കൃശശരീരത്തിനുള്ളിൽ ഉരുക്കിന്റെ ദാർഢ്യത്തെപ്പോലും വെല്ലുവിളിക്കുന്ന അചഞ്ചലമായ ഒരു ഹൃദയം ആവാസം ചെയ്തിരുന്നു എന്നുള്ളതാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതവിജയത്തിന്റെ മുഖ്യമായ ഫലസ്യം. വിക്ഷുബ്ധരായ പൊതുജനങ്ങൾ നിർഭക്തിയുമായി അദ്ദേഹത്തെ അപവദിക്കയും ശത്രുവർഗ്ഗങ്ങൾ, സമുദായമായി അവഹേളിക്കയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഘട്ടങ്ങൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ ജീവിതത്തിലുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അങ്ങിനെയുള്ള ഘട്ടങ്ങളിലൊക്കെ മുഖത്തെ ഒരു മാംസപേശിയെങ്കിലും ചലി

മമ്മാണിപ്പാലം അംഗങ്ങൾ

പ്രിക്കാതെ അദ്ദേഹം അക്ഷയാഭ്യന്തരം സമാധാനവിത്തനായിരുന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രപഞ്ചമായ ആ കൊടുപാറ്റിനുശേഷമന്തരീക്ഷം ശാന്തമാകുമ്പോൾ കണ്ണുനീരൊഴിച്ച് പോവുമില്ലാതെ, വൃശ്ചി വിരോധത്തിന്റെ ലാഘവമനുഭവമില്ലാതെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രശാന്തമായ ശബ്ദം അന്തരീക്ഷത്തിലേയ്ക്കുയരുന്നു. പ്രതീക്ഷിക്കുകയെല്ലാം അസ്സപ്രദമാകുന്നു. ചങ്ങനാശേരി പൊതുരാഷ്ട്രീയവിതത്തിൽ ഒരിക്കലും അപമനുഭവം ചെയ്തിട്ടില്ലെന്നു പറയുന്നത് അവാസ്തവമായിരിക്കും. ഔന്നത്യത്തിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും കീഴോട്ടു പതിക്കാതിരിക്കുവല്ല, പിന്നെയോ വീഴ്ചയിട്ടുള്ളപ്പോഴെല്ലാം വീഴും പിടഞ്ഞെഴുന്നേറ്റു പുര്യാധികം ശക്തിയോടുകൂടി ഉപരിതലത്തിലേയ്ക്കുനമിക്കുകയെന്നുള്ളതാണ് കൂടുതൽ ശ്രേഷ്ഠമായിട്ടുള്ളതെന്നു കൺഫ്യൂഷ്യസ്സ് പറയുന്നു. ചങ്ങനാശേരി ഔന്നത്യത്തിൽ നിന്നുപതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആ അവസരങ്ങളിലെല്ലാം പതിച്ചു ലിക്വിറ്റ്നിനു കതിരല്ലാത്തതൊരു പ്രതിരോധികയെ അമ്പരപ്പിക്കുമോ? അസാമാന്യമായ പ്രാബല്യത്തോടുകൂടി അദ്ദേഹം മകൾപ്പറപ്പിലേയ്ക്കു പാഞ്ഞുകയറിയിട്ടുണ്ട്. സമുദായത്തിലും തൊഴിൽരംഗത്തും അത്യന്തമായ ഒരു സ്ഥാനവും, സാമാന്യജനങ്ങൾ വിട്ടുപിടിയുവാൻ മടിക്കുന്ന സാമ്പത്തിക താല്പര്യങ്ങളും ആദായമാറ്റങ്ങളും ആർജ്ജിച്ചതിനുശേഷം, തിരുവിതാംകൂറിൽ രാഷ്ട്രീയരംഗത്ത് പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട ആദ്യത്തെ പ്രക്ഷോഭകാരി ചങ്ങനാശേരിയായിരുന്നു. സാമൂഹികമായോ സാമ്പത്തികമായോ യാതൊരു താല്പര്യങ്ങളും നഷ്ടപ്പെടാൻപോകാതെ ദേശീയപ്രവർത്തനങ്ങൾ കൊണ്ടു നിലയും വിലയും സമ്പാദിക്കാമെന്നു പ്രതീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടു പ്രക്ഷോഭണരംഗത്തിറങ്ങുന്ന ആധുനികയുവാക്കളായിത്തീർന്നത് ആ നിലയിൽ അദ്ദേഹം ഒരു വൈരുദ്ധ്യമായിരുന്നു.

ദർബലവിത്തനാമെ പ്രഖ്യാപിക്കുവാനുള്ള മനഃശ്ലേഷയും, ആവേശയും ബഹുമാനാദരങ്ങളെ ആർജ്ജിക്കുവാനുള്ള വിജ്ഞാനസമ്പത്തും, അനന്യായികയെ ആകർഷിക്കുവാനുള്ള ഉല്പത്തമായ ആത്മവിശ്വാസവും, ഒരു രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തകന് അത്യന്താപേക്ഷിതമായി ഉണ്ടായിരിക്കേണ്ടതാണെന്നു പ്രഫ്. സർ റെമൺഡ് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. വികാരപരമായ ഒരു ഓർമ്മയുടനീളം നിർദ്ദാക്ഷിണ്യവും കാരുമാത്രപ്രസക്തവുമായ

പരിഗണനകളാണ് ഒരു ജനസമുദായത്തിന്റെ നന്മയ്ക്കു വേണ്ടി പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുടെ മാർഗ്ഗങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കേണ്ടതെന്നു ഫാദർമാർ കാഴ്ച പറയുന്നു. ഈ മഹനീയഗുണങ്ങളും ആശ്ചര്യകരമാവുന്നും ചങ്ങനാശേരിയിൽ സമ്മേളിച്ചിരുന്നു എന്നു ഉദ്ദിഷ്ടമുണ്ട് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹപ്രവർത്തകന്മാർ സാക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. യഥാർത്ഥമായ ശക്തിയും ശക്തനാണെന്നുള്ള ബോധവും രണ്ടു രണ്ടാണു്. സ്വശക്തിയെപ്പറ്റിയുള്ള ആത്മ വിശ്വാസം ആദ്യമാകേണ്ടതായ ഒന്നുമാണു്. എന്നാൽ ശക്തിസ്വന്തന്മാർ ഇക്കിണിയൊരാനുഭവമനുഭവിക്കുന്നില്ല. നേരെമറിച്ചു ഭർബലന്മാരായ ജനങ്ങളും ബലവാന്മാരാണെന്നും പ്രബലന്മാർ ബലഹീനരാണെന്നും സ്വയം തെറ്ററിയിക്കുന്നു. ഇതു് ഒരു വിരുദ്ധപ്രസ്താവനയാണെന്നു തോന്നാം. എങ്കിലും ഒരു വേദസൂക്തംപോലെ വാസ്തവമാണു്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ യാണു ഭാണകർമ്മങ്ങളായിരിക്കുവാൻ യോഗ്യതയുള്ളവരെന്നു സ്വയം അഭിമാനിക്കുന്നവർ വാസ്തവത്തിൽ നല്ല ഭരണാധികാരികളായിരിക്കുതില്ലെന്നു ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുന്നതു്. ചങ്ങനാശേരി ഒരു ശക്തനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശക്തിയിൽ വിശ്വാസവുമുണ്ടായിരുന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ രാഷ്ട്രീയപ്രക്ഷോഭണചരിത്രത്തിലോരോ പട്ടവും ഈ വസ്തുത വെളിപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടു്. രാഷ്ട്രീയപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം ഒരു യഥാർത്ഥവാദിയായിരുന്നു. യഥാർത്ഥമായിരുന്നു അദ്ദേഹം ആദർശമായിപ്പരിഗണിച്ചിരുന്നതു്. ആദർശവാദികളായ രാഷ്ട്രീയചിന്തകന്മാർക്കു് എപ്പോഴും ആദർശമാണു യഥാർത്ഥമായിട്ടുള്ളതു്. ജാർജ് മൂർ എന്ന സുപ്രസിദ്ധ നോവൽകർത്താവിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ ഈ രണ്ടു വാക്കുകളും ഏറെക്കുറെ തെറ്ററാണു്. “യഥാർത്ഥം എപ്പോഴും ആദർശത്തിന്റെ നിഴൽ മാത്രമാണു്. അതുപോലെതന്നെ ആദർശം എപ്പോഴും യഥാർത്ഥത്തിന്റെ നിഴലുമാണു്.”

സഹപ്രവർത്തകന്മാരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടായിരുന്ന ആന്തരികമായ പ്രലോഭനശക്തി അനിതര സാധാരണമായിരുന്നു. അന്യമായിട്ടുള്ള ഭക്തിവിശ്വാസങ്ങളും ആത്മാർത്ഥമായ സഹകരണവും അദ്ദേഹത്തിനു ലഭി

മുട്ടിച്ചതുപോലെ അധികം പൊതുജനാനുഭവമാർ ലഭിച്ചിരിക്കുകയില്ല. സാമപ്രവാർ കർമ്മാദികൾക്കും അഭിമാനപ്രാപ്തിയെക്കുറിച്ചു പരിചയമില്ലാത്തവർക്കും മറ്റും ഇല്ലാത്തതായിരുന്നു. ഒരു നിമിഷമെങ്കിലും വ്യക്തമായി വ്യക്തപ്പെടുത്തുക അദ്ദേഹം പരിചിന്തിച്ചു. പൊതുജനങ്ങളെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കാൻ പറ്റാത്തവർക്കും പലപ്പോഴും സന്ദർശനം എടുത്തും നിമിഷനേരത്തേക്ക് അതിനുകൂലമായി സംവാദങ്ങൾ ചെയ്തതിനുശേഷം അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പുള്ള തീരുമാനത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തണമെന്നായിരുന്നു സംഭാഷണം ചെയ്യുന്നതിനായി വിചിന്തിച്ചത്. ആ സമയത്ത് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുമ്പുള്ള പ്രകടനങ്ങൾക്കു അനുബന്ധമായും ഭാവം “സംഭാഷണമവസാനിച്ചിരിക്കുന്ന സ്ഥിതിയിൽ കൂടുതലായി ഏതാനും നിമിഷങ്ങളും സമയം വ്യക്തമാക്കാതെ യാത്രയാകുവാൻ സമയമായിട്ടുണ്ട്” എന്ന് ചോദിക്കുന്നതുപോലെ തോന്നും.

കമ്മിറ്റികളിലും ആലോചനാസമിതികളിലും മറ്റുമുള്ളവർ മുമ്പും ചർച്ചിച്ചു ശബ്ദമെടുത്ത വാഗ്ദാനവും വാഗ്ദാനവും വാഗ്ദാനവും, ആവേശത്തിലായി പ്രസംഗിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ചുറ്റും പാലം അലയുന്ന വികാരികൾക്കും സമയം വിശദീകരിച്ചു ഒരു മുറയിൽ മെനമായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരി സമിതിയുടെ നേതാക്കളിൽ പലരുടെയും കണ്ണുകൾ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബന്ധങ്ങളും ശത്രുക്കളും സുഹൃത്തുക്കളും നിരീക്ഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. ആരെയും പ്രശംസിക്കാതെ ആരെയും അപമാനിക്കാതെ മുമ്പാകെ കഴിയുകയില്ല. മാനസിക വ്യാപാരങ്ങളെ, മറ്റുള്ളവർക്കും ഒരിക്കലും കടന്നു നോക്കുവാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം ലോഹനീർമ്മിതമായ ഒരു കൂട്ടിമുഖം കൊണ്ടു മറ്റുള്ളവരുടെയെല്ലാം കഴിയും. ചങ്ങനാശേരി ഒരു തുളി കണ്ണുകൾ പൊഴിച്ചിട്ടുള്ള അവസരം അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരിചയപോലും കൊടുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. ആ ഏതെങ്കിലും സമയം പലപ്പോഴും കലശൽ മറിയുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള വെളിച്ചം ഒരു പക്ഷേ ഉണ്ടായിരുന്നിരിക്കാം. എന്നാൽ മറ്റുള്ളവരുടെ ദൃഷ്ടിയിൽനിന്നും മാനസികവികാരങ്ങളെ മറച്ചുവെക്കുവാൻ മാത്രമേ അദ്ദേഹം ശാസ്ത്രീയമായ രീതിയിൽ പരിശീലിച്ചിരുന്നു.

രാഷ്ട്രീയകാർഷ്ട്യങ്ങളിൽ ചങ്ങനാശേരി ഒരുല്ലതില്ലാ
വായ യാഥാസ്ഥിതികനും യാഥാസ്ഥിതികനായ ഒരു ഉല്ലതില്ലാ
വുമായിരുന്നു. പൊതുജനാവകാശങ്ങൾക്കു വേണ്ടി നിർഭയം
പ്രദക്ഷാഭം നടത്തിക്കൊണ്ടിരുന്ന ഓരോ ഘട്ടത്തിലും അദ്ദേ
ഹം തത്പരരും ബലികഴിക്കാതെ പ്രതിരോധിക്കുമായി രാജി
പ്പെടുവാൻ വിസമ്മതിച്ചിട്ടില്ല. രൂപായുക്ത രാഷ്ട്രം മാത്രമാണു
താല്പാലികമായി ലഭിക്കുന്നതെന്നിലും അതു പറിക്കൊണ്ടു
ബാക്കി പതിനാലുണ്ടെന്നു വേണ്ടി നിർമ്മാതാവിനായി അദ്ദേഹം
സമരം ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. രാഷ്ട്രീയമായ കാർഷ്ട്യങ്ങളിൽ യാഥാ
സ്ഥിതികരും മനസ്സിലാക്കുവാൻ പാത്രമുള്ളവരും കൂടാതെ ഗ്രാമ
മായ ആറാമതൊരിനിയുംകൂടി അദ്ദേഹത്തിനുള്ളതുപോലെ
തോന്നും. സംഭവങ്ങൾ എങ്ങിനെ പുരോഗമിക്കുമെന്നു ഭീഷ്മർ
നും ചെയ്യുവാനും തടസ്സം പ്രവർത്തനപരിപാടികൾ
മുൻകൂട്ടി നിയന്ത്രിക്കുവാനും അദ്ദേഹം ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നു. സംഭവ
ങ്ങളെയും വ്യക്തികളെയുംപറ്റി അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അഭിപ്രാ
യങ്ങൾ മിക്കവാറും തെറ്റാറില്ല. കാർഷ്ട്യശേഷിയിലും ഭീഷ്മ
വീക്ഷണത്തിലും അദ്ദേഹം സമകാലീനന്മാരുടെ ഇടയിൽ
യിറവാഞ്ഞൊപ്പാലെ ഉന്നതനായിരുന്നു. ഒരു സാധാരണ മനു
ഷ്യന്റെ ബുദ്ധിശക്തിയുടെ ആഴം എത്രമാത്രമെന്ന് അദ്ദേഹം
സ്വന്തം ജീവിതംകൊണ്ടു വെളിപ്പെടുത്തി. ചങ്ങനാശേരി
തെറ്റുകൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. അവ അദ്ദേഹം ഒരു സാധാരണ
മനുഷ്യൻ മാത്രമാണെന്നുള്ളതിനെ വ്യക്തമാക്കുകയാണു ചെയ്തി
ട്ടുള്ളത്. പക്ഷേ അതൊട്ടുകുടിത്തന്ന ഒരു സാധാരണ മനു
ഷ്യന്റെ നിസ്സീമമായ കഴിവുകളും അദ്ദേഹം വ്യക്തമാക്കി.

പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽനിന്ന് ഏതെന്നയ്യുമായി
പിൻവാങ്ങിയിരുന്നശേഷം ചങ്ങനാശേരി പെൻഷൻ തിരിച്ചു
വാങ്ങിയ സംഭവം ഉദ്ധരിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തസ്തിയിൽ
മാലിന്യം തേയ്ക്കുവാൻ മിലിട്ടറിയുടെ കയ്യിൽ ഒരുമ്പെടാ
തിരുന്നില്ല. എന്നാൽ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പൊതുക്കാര്യപ്രവ
ർത്തനങ്ങൾ സൂക്ഷിച്ചു വീക്ഷിച്ചിട്ടുള്ള ഒരാൾക്ക് അസ്വാഭാ
വികമായോ പൂർണ്ണപരിഹാസമായോ യാതൊന്നുംതന്നെ
അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ അവസാന നടപടിയിലും ഭവിക്കുവാൻ

കഴിയുന്നതല്ല. ചുറ്റുപാടുമുള്ള സംഭവങ്ങളിൽനിന്നു വിഭിന്നനായി നിന്നുകൊണ്ടു നിഷ്പക്ഷബുദ്ധിയോടെ വിസ്തൃതമായ പൊതുപ്രശ്നങ്ങളെ നോക്കിക്കാണുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്നു കഴിയുമായിരുന്നു. പെൻഷൻ നിർത്തപ്പെടുത്തു, നീതികരിക്കുവാൻ വഹിയാത്ത ഒരു നടപടിയായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. വ്യക്തിപരമായ യാതൊരു സ്വകാര്യസേവനത്തിനുമുള്ള പ്രതിഫലമായിട്ടല്ല ചങ്ങനാശേരി പെൻഷൻ പരിഗണിച്ചിരുന്നത്. സർക്കാർസർവ്വീസിൽ ആറു വർഷം ആത്മാർത്ഥമായും മനസ്സാക്കിയോടുകൂടിയും സേവനമനുഷ്ഠിച്ചതിന്നു ജീവാവസാനംവരെ ലഭിക്കുവാനവകാശമുള്ള ഒരു പ്രതിഫലമാണു പെൻഷൻസംബന്ധമെന്ന് അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നു. പൊതുക്കാര്യജീവിതത്തിൽ നിന്നു പാടെ പിൻവലിക്കുന്നതിനുശേഷവും വീണ്ടും പെൻഷൻ തടഞ്ഞുവയ്ക്കുവാൻ ആർക്കും അവസരം നൽകുന്നതു നിരർത്ഥകമാണെന്ന് അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചിരുന്നിരിക്കണം. ആരെയും സന്തോഷിപ്പിക്കുവാനോ ആശ്വസ്യം പ്രീതി സമ്പാദിക്കുവാനോ അല്ല അദ്ദേഹം സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിൽനിന്നു രാജിവെച്ചത്. അന്നത്തെ പരിതഃസ്ഥിതികളിൽ ശാരീരികമായ കാരണങ്ങളാൽ അതൊരൊഴിച്ചുകൂട്ടുവാൻ വഹിയാത്ത ആവശ്യമായിത്തീർന്നു. ചങ്ങനാശേരിയുടെ ഉയർച്ചയിലും, ബഹുമുഖമായിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ വിജയത്തിലും സ്പർശാലുക്കളായിരുന്ന ദുഷ്ടബുദ്ധികൾക്കു മാത്രമേ വ്യക്തിവിദ്വേഷപരമായ മറേറത്തെങ്കിലും ഒരു വിശദീകരണമുണ്ടു ആ സംരംഭത്തിന്നു നൽകുവാൻ കഴികയുള്ളൂ. വിഷാദാത്മകമായിരുന്ന ആ രോഗചരിത്രത്തിലെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മാനസികാവസ്ഥ ഒന്നു മാത്രം ആഭ്യന്തരവുമായ ഏതൊരു നടപടിയും നീതികരിക്കുവാൻ മതിയായ കാരണമായിരുന്നു. എങ്കിലും ആക്ഷേപാർഹമായ യാതൊരു കൃത്യത്തിനും അദ്ദേഹം മോചിക്കപ്പെട്ടില്ല. സ്ഥിതിഗതികൾ യാഥാർത്ഥ്യബോധത്തോടെ നോക്കിക്കാണുവാൻ അപ്പോഴും ചങ്ങനാശേരിക്കു കഴിഞ്ഞിരുന്നു എന്നാണ് ഈ സംഭവം വെളിപ്പെടുത്തുന്നത്.

മറ്റേതൊരു വിശദീകരണവും സമ്പൂർണ്ണമായിരിക്കും. പക്ഷേ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സുദീർഘകാലിന പൊതുശാസ്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹം കല്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശത്രുക്കൾ ഈ അന്ത്യനടപടിയെപ്പറ്റി 'യം ദോഷാരോപണം ചെയ്തതിൽ ആശ്ചര്യപ്പെടുവാമെന്നു' (1) തിരുവിതാംകൂറിലെ ഭാഷ്യ സമ്പൂർണ്ണമായിരുന്ന ഓരോ ഭാഗം ഫലത്തിലും ഈ ദോഷപ്പെടുത്തലുകൾ സൂതീശിതവും അവസാനസവകതപരവും ഒരു കലയാക്കി രൂപാന്തരപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടിരുന്നവരും ചങ്ങനാശേരി ധീരവും നിസപാത്കപരവുമായ ഓരോ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്കൊണ്ടു അവരെ ചെല്ലവിളിച്ചു പരാജയപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

ചങ്ങനാശേരിയുടെ പെൻഷൻ നിർത്തൽചെയ്യുന്നതിനു മുൻപ് അദ്ദേഹം ഗവണ്മെന്റിന്റെ ഒരു ഏജൻറായി സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സിനുള്ള നിന്നുകൊണ്ട് ആ സ്ഥാപനത്തെ ശിഥിലപ്പെടുത്തുകയാണെന്നവർ പറഞ്ഞു പ്രഖ്യാപിച്ചു. പെൻഷൻ നിർത്തിയുള്ള ഗവണ്മെന്റത്തരവ് അവരുടെ വാ മുടിക്കൊട്ടി. ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരണത്തിനു വഴി തെളിച്ച ഭയങ്കരമായ രോഗത്തിനടിപെട്ട ശയ്യയിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടുമ്പോൾ ജയിൽവാസഭീതികൊണ്ട് അദ്ദേഹം അനാഭാഗ്യം നടിക്കുകയാണെന്നു ചില കൂടെയുള്ളവർ പറഞ്ഞു പറഞ്ഞി. ചങ്ങനാശേരി ഇപ്പോഴും മരിച്ചിട്ടില്ലെന്നും സ്റ്റേറ്റുകാൺഗ്രസ്സ് പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ നിന്നൊഴിഞ്ഞുനിൽക്കുവാൻ വേണ്ടി എവിടെയോ മറഞ്ഞിരിക്കുകയാണെന്നും ഒരു പക്ഷേ ഇപ്പോഴും അവർ പറഞ്ഞുനടന്നാലും ആരും ആശ്ചര്യപ്പെടുകയില്ല. ചങ്ങനാശേരിയുടെ പെൻഷൻ തിരിച്ച കൊടുത്തപ്പോൾ അദ്ദേഹം മാപ്പുചോദിച്ചിരിക്കണമെന്നവർ സങ്കല്പിച്ചു. ആരോടും മാപ്പു ചോദിക്കേണ്ട യാതൊരു പൊതുപ്രവർത്തനങ്ങളിലും ചങ്ങനാശേരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതകാലത്തു പങ്കെടുത്തിട്ടില്ല. എവിടെയും തെളിഞ്ഞുനിന്ന പരസ്യമായി ആത്മാഭിമാനത്തോടു കൂടി സമ്മതിക്കാവുന്ന കൃത്യങ്ങളിലല്ലാതെ ഒന്നിലുമില്ലാത്ത എപ്പോഴുമില്ല.

ചങ്ങനാശേരി ഒരു വ്യവസായപ്രിയൻകൂടിയിരുന്നു എന്നുള്ളത് ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഇതിനുമുമ്പ് പ്രസ്താവിച്ചിട്ടില്ല. ഇന്നു വിജയകരമായി നടന്നുവരുന്ന കൊല്ലത്തു തോമസ്സ് സ്കീം ഫൻ ഓർഡ് കമ്പനി ആരംഭിക്കപ്പെട്ട നാൾമുതൽ, മരണ പശ്ചത്തം ആ സ്ഥാപനത്തിന്റെ ഭരണസമിതിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷൻ അദ്ദേഹംതന്നെയായിരുന്നു. മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടറായും അദ്ദേഹം ഭരണദൃഷ്ട്യംകൊണ്ടും മറ്റും കാരണങ്ങളാലോ പ്രസ്തുത കമ്പനിക്കുവശത തട്ടിയിട്ടുള്ള ഓരോ ഘട്ടങ്ങളിലും ചങ്ങനാശേരി ഇടപെട്ട് ഒരു വ്യവസായവിദഗ്ദ്ധന്റെ നിസ്സീമമായ കാർഷ്യശേഷിയോടുകൂടി ആ സ്ഥാപനത്തെ അപകടത്തിൽ നിന്നു സംരക്ഷിക്കയും പുരോഗമിപ്പിക്കയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഉദ്യോഗത്തിൽനിന്നു പെൻഷൻ പറ്റിയതിനുശേഷം മരിക്കുന്നതിനല്ലകാലാ മുൻപുവരെ അദ്ദേഹം കമ്പനിയുടെ മാനേജിംഗ് ഡയറക്ടർസ്ഥാനം കയ്യേറ്റു നടത്തിവന്നു. കൂടാതെ മറ്റു പല വ്യവസായസംരംഭങ്ങളിലും ചങ്ങനാശേരിക്കു പങ്കുണ്ടായിരുന്നു. മുമ്പെ, ടി. എസ്. റ്റോംബിംഗ് എന്ന കമ്പനിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷനും അദ്ദേഹംതന്നെയായിരുന്നു. ഈ സംരംഭത്തിൽ സുപ്രസിദ്ധനായ പാലാമ്പടം മി. പി. ടി. തോമസ്സ് ചങ്ങനാശേരിയുടെ സഹപ്രവർത്തകനായിരുന്നു. താമരപ്പിള്ളി റബ്ബർകമ്പനി ലിമിറ്റഡ്-നോടും അദ്ദേഹം ബന്ധപ്പെട്ടിരുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല ഏകദേശം ഒരു വർഷക്കാലത്തോളം അദ്ദേഹം അതിന്റെ ചെയർമാനുമായിരുന്നു.

ചങ്ങനാശേരി ഒരു നാസ്തികനായിരുന്നു എന്നു ചിലർ പറയുന്നതു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇതത്രമാത്രം വാസ്തവമാണെന്നു തീർത്തു പറയുവാൻ നിവൃത്തിയില്ല. ഒർബലന്റാക്ക് ഉരുന്നി നടക്കുവാനുള്ള ഒരു വടിയായിശ്ചാൻ എന്നൊരുവസരത്തിൽ അദ്ദേഹം പറയുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ജപതപം, ക്ഷേത്രസന്ദർശനം തുടങ്ങിയ ബാഹ്യമായ കേതിപ്രകടനങ്ങൾ ആസ്തികത്വത്തിന്റെ അത്യാന്തരപേക്ഷിതങ്ങളായ ചടങ്ങുകളാണെങ്കിൽ ചങ്ങനാശേരി ഒരു നാസ്തികനായിരുന്നു എന്നു സമ്മതിക്കാതെ തരമില്ല. വിശ്വഹാരാധനയിലും ആർഭാടപരമായ ഇശ്വരാരാധനയിലും അദ്ദേഹം വിശ്വസിച്ചിരുന്നില്ല. ചങ്ങനാശേരിക്കു ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു മനോഭാവമാണുണ്ടായിരുന്നതെന്നും,

ഡാവിൻ, ഫസ്റ്റ് ലി, ടിൽഡൻ തുടങ്ങിയ ശാസ്ത്രീയചിന്തകന്മാരുടെ വിജ്ഞാനപ്രദങ്ങളായ ഗ്രന്ഥങ്ങളായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിത്യസഹകാരികളെന്നും, ഈ ഗ്രന്ഥത്തിൽ ഒന്നിലധികം സ്ഥലങ്ങളിൽ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ചിരകാലമായി നിലനിന്നു പോരുന്ന പാരമ്പര്യങ്ങളുടേയും സാഹചര്യങ്ങളുടേയും ഫലമായി ആസ്തികത്വം മനുഷ്യസമൂഹത്തിന്റെ ഭക്തത്തിൽ തന്നെ കൂടിക്കലർന്നിട്ടുണ്ട്. ഒരു ശിശു ഈശ്വരവിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണു മാതാവിന്റെ ഗർഭപാത്രത്തിൽ നിന്നു പുറത്തേയ്ക്കു പോരുന്നതു്. എന്നാൽ ബുദ്ധിസമ്പന്നൻ ചിന്താശക്തിയും വളർന്നുവരുന്നതോടുകൂടി ആസ്തികത്വമാകുന്ന വിശ്വാസപ്രമാണങ്ങൾക്കു നിത്യജീവിതത്തിലെ യഥാർത്ഥങ്ങളോടു പൊരുത്തമുണ്ടാക്കുവാൻ ഒരാൾക്കു ചിലപ്പോൾ സാധിക്കാതെ വരുന്നു. മോട്ടാർവണ്ടിയും ആകാശവിമാനവും സാധ്യപ്രദക്ഷിപ്തിയും കൈകൾകൊണ്ടു സ്ഥിരിക്കാവുന്ന ശാസ്ത്രീയസത്യങ്ങളായി പുരോഹിതന്മാർ അവർ ഭവിക്കുന്നു. അവയുടെ പാർശ്വസാക്ഷ്യം യുക്തിബോധത്തിനനുരൂപമല്ലാത്ത വിശ്വാസങ്ങൾക്കും അയഥാർത്ഥമായ സങ്കല്പങ്ങൾക്കും സ്ഥാനമില്ലാതെ പോകുന്നു. ജീവിതമനുഷാർത്തിലെ ജനാഭജനങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം ആസ്തികത്വം പ്രയോജനത്തുയമായ ഒരു ഉപവിശ്വാസമായി അപഗോഷിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു ബുദ്ധിപ്രധാനമായ ജീവിതാനുഭവത്തിൽ ഒരു ജനവിഭാഗത്തിന് ഇ്ശ്വരൻ ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന പ്രശ്നം കേവലം നിർവ്വക്തമായി മാത്രമനുഭവപ്പെടുന്നു. എന്നാൽ സത്യനിയ്യയും സദാചാരബോധവും സമസൃഷ്ടിസ്നേഹവും ലോകത്തിന്റെ നിലനില്പിനുള്ളതെന്ന അത്യന്താപേക്ഷിതങ്ങളാണു്. അതിൽ യുക്തിമതിതമോരോ അയഥാർത്ഥതയോ യാതൊന്നുംതന്നെയില്ല. ഈശ്വരവിശ്വാസവുമായി അവയ്ക്കു ബന്ധവുമില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെയാണു് ഒരു കൂട്ടം ജനങ്ങൾ ബുദ്ധിശക്തിക്കതീതമായ ആശ്വാസികചിന്തകൾ വെടിഞ്ഞിട്ടു് ജനസേവനമാകുന്ന നിത്യയഥാർത്ഥ്യത്തിലേയ്ക്കു ഭ്രമം തിരിച്ചുവിടുന്നത്. ഈശ്വരൻ ഉണ്ടോ ഇല്ലയോ എന്ന പ്രശ്നം അവരെ അലട്ടുന്നില്ല. ഈശ്വരാർത്ഥനയ്ക്കും വിശ്വാസാധാരത്തിനും അവർ ഒരുങ്ങുന്നില്ല. അവയൊക്കെ യുക്തിക്കതീതങ്ങളായ വിശ്വാസങ്ങൾമാത്രമാണെന്നവർ കരുതുന്നു. സത്യനിയ്യയും സമസൃഷ്ടിസേവനവും ആസ്തികത്വത്തിന്റെ

അംശമായി പരിഗണിക്കപ്പെട്ടതുകൊണ്ട് വിശ്വാസാധാരണകൊണ്ടുമാത്രം ആത്മനിർവൃതി നേടാമെന്നു തെറ്റിദ്ധരിക്കുന്ന ഭക്തശിരോമണികളേക്കാൾ ഉന്നതനായ മതനിഷ്ഠനായും ആത്മീകനായമാണവർ. ഇതുതന്നെയായിരുന്നു ചങ്ങനാശേരിയുടേയും മതം. ആരാധനാക്രമങ്ങൾക്ക് അപ്രധാനത്വം കല്പിക്കുകയും കർമ്മമാർഗ്ഗങ്ങളനുശാസിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ബുദ്ധമതം അദ്ദേഹത്തെ ഭ്രമിതനാക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. തെക്കുവട്ടെ ചങ്ങനാശേരി ബുദ്ധമതം സ്വീകരിച്ചതായിപ്പോലും ചിലർ പറഞ്ഞുവരുന്നു. സാമാന്യമായ അർത്ഥത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി ആത്മീകനോ നാസ്തികനോ ആയിരുന്നില്ല. മരണാനന്തര ജന്മം ഉണ്ടെന്നു ചോദ്യവിഷയമായി അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുരോഹിതപ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടിരുന്നു. ആ കടംകഥയ്ക്ക് ഉത്തരം കണ്ടുപിടിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ശ്രമിച്ചിരുന്നതുമാത്രം.

സ്വകാര്യജീവിതത്തിൽ ചങ്ങനാശേരി വാത്സല്യനിധിയായ ഒരു പിതാവു, സ്നേഹപൂർണ്ണനായ ഒരു മകനും, വിശ്വസ്ഥനായ ഒരു മിത്രവും, കാരുണ്യശീലനായ ഒരു യജമാനനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹവും ശിക്ഷണബോധവും അദ്ദേഹം തന്റെ കുട്ടികളെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടു. ചങ്ങനാശേരി കുട്ടികളെ ഭോധപൂർവ്വം ശാസിക്കുക പതിവില്ല. എങ്കിലും ആ മുഖത്ത് അസംതൃപ്തിയുടെ ചാർമ്മ്യം പ്രകടമായിത്തീർന്നു. ഭണ്ഡനശിക്ഷയേക്കാൾ വേറൊരു കാര്യമായിത്തീർന്നു കുട്ടികൾ കരുതിയിരുന്നത്. തന്റെ മുത്തച്ഛിയെ അദ്ദേഹം 'എന്റെ പ്രൈവറ്റ് സിക്രട്ടറി', എന്നാണ് വിളിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു പ്രൈവറ്റ് സിക്രട്ടറിയുടെ പരിശീലനത്തോളം അദ്ദേഹം പുതിക്കു നരകിയിരുന്നു. വർഷത്തിലും സിംഭായിലും സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ ഹിരംഖട്ടങ്ങളിൽ പ്രൈവറ്റ് സിക്രട്ടറിയുടെ കർത്തവ്യങ്ങളും പുരിഗുന്ന നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരി ഭാര്യയെ 'മോംസിക്രട്ടറി' എന്നാണ് വിളിക്കുക പതിവ്. ഗ്രാമഭരണ സംബന്ധമായ കാര്യങ്ങളെപ്പറ്റി ആലോചിക്കുവാൻ നിത്യവും അദ്ദേഹം ആഭ്യന്തരകാർമ്മണമന്ത്രിയ്ക്ക് ഒരു ക്ലിപ്തസമയം നീക്കിവച്ചിരുന്നു. ബന്ധുഗണങ്ങളിൽ യാതൊരാളേയും അദ്ദേഹം തന്റെ മരണശാസനത്തിൽ വിസ്മയിച്ചില്ല. സമയമായിത്തീർന്നു കഴിഞ്ഞുകൂട്ടുവാൻ ഉന്നതം ഓരോരുത്തർക്കും അദ്ദേഹം പകത്തു നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ൨൨ വയസ്സിൽ വിശ്വസ്ഥതയോടെ അദ്ദേഹത്തെ

സേവിച്ച ഐയ്യർ നാരായണപിള്ളയ്ക്ക് ൧൦൦൦ രൂപാ ചരമ ശാസനത്തിലദ്ദേഹം നിക്ഷിപിച്ചിരുന്നു.

സായത്നികമായ പ്രാബല്യമോ, ബന്ധുമിത്രാദികളുടെ കാർഷ്ഠ്യമായ പിന്തുണയോ കൂടാതെ സമുദായത്തിന്റെ അഭിമാനത്തിൽനിന്ന്, അപരപക്ഷമായ മനോഭാവംകൊണ്ടും അക്ഷിപ്തമായ പ്രയത്നശീലംകൊണ്ടും ആ സോപാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും അത്യന്തമായ പടിയിലേയ്ക്കുയർന്ന ഒരു സാധാരണ മനുഷ്യന്റെ സാധാരണ ചരിത്രം മാത്രമാണിത്. ഒരുമിമാനയുടെ വിദഗ്ദ്ധമെന്നപോലെയായ പരാക്രമങ്ങളോ, ഒരു ദിവ്യപുരുഷന്റെ മായാശക്തിയോ, ഒരു സമരയിരന്റെ സാഹസികത്വമോ, ഈ ഗ്രന്ഥത്തിലാകാം കാണുവാൻ കഴിയുകയില്ല. ജീവിതത്തിൽ വിജയം നേടുവാൻ നിശ്ചയിച്ചിരുന്ന ഒരു ദരിദ്രബാലന്റെ അപ്രാപ്യങ്ങളായ ജീവിതാഭിലാഷങ്ങളും, അശരണനായ ഒരു യുവാവിന്റെ ഉൽക്കർഷേച്ഛ കലൻ പരിശ്രമശീലവും, ജനസേവനോത്സുകനായ ഒരു മദ്യവ്യയസ്കന്റെ നിശ്ചയദാർഢ്യവും, ഇതിൽ യഥാവിധി വിവരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചങ്ങനാശേരി സമർത്ഥനായ രണ്ടിരട്ടക്കുറിയായിരുന്നു. നിസ്വാർത്ഥശീലനായ ഒരു സമുദായപ്രവർത്തകനായിരുന്നു. സമസ്തജീവ്നോടും ഒരു ഹരിജനസേവകനായിരുന്നു. നീതിനിഷ്ഠനായ ഒരു ന്യായാധിപനായിരുന്നു, സർവ്വപരി രാജാഭിമാനമായ ഒരു ദേശീയപ്രവർത്തകനും പ്രക്ഷോഭകരിയുമായിരുന്നു. ഭാവി തലമുറകൾ ചങ്ങനാശേരിയുടെ പൊതുശാസ്ത്രപ്രവർത്തനങ്ങൾമൂലമുണ്ടായിട്ടുള്ള നേട്ടങ്ങൾ കൃത്യമെങ്കിലും സ്മരിക്കാതിരിക്കയില്ല. വർഷങ്ങൾ കടന്നു പോകുന്നതോടും അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി കൂടുതൽ കൂടുതൽ ഗ്രഹിക്കുവാൻ ജനങ്ങൾ ഉൽക്കണ്ഠപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കും. തിരുവിതാംകൂർ, സാമുദായികമായും രാഷ്ട്രീയമായും പുരോഗമിക്കുന്നതോടൊപ്പംതന്നെ ചങ്ങനാശേരിയുടെ സ്മരണയെ നിഖനിച്ചുവാനുള്ള അഭിവാഞ്ഛയും വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും. ചങ്ങനാശേരിയെപ്പോലെ സ്വന്തജീവിതം മുഴുവൻതന്നെ ജനസേവനത്തിനായിക്കൂടിയ അതിലേയ്ക്കു മാനുഷപുരുഷനാകുന്നതിനായി പ്രയത്നിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുള്ള മറ്റൊരു തിരുവിതാംകൂർകാരൻകൂടി ഇന്നുവരെയുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് യശസ്വരീരനായ ടി. കെ. മായവനാണ്.

APPENDIX

മിസസ്സ് ചങ്ങനാശേരിക്കു ലഭിച്ച അനുശോചനസന്ദേശങ്ങളിൽ ചിലതു മാത്രം താഴെപ്പേർക്കു.

ഗംഗിജിയുടെ കയ്യി.

സ്വസ്തം.

നിങ്ങളുടെ മരണവിജ്ഞാപനം വരുത്താത്തതിനുള്ള ഏതെങ്കിലും അനുശോചിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ സമാധാനം നൽകട്ടെ.

ഗംഗി.

മി. ബർലായുടെ കയ്യി.

സ്വസ്തം.

നിങ്ങളുടെ മരണകരമായ നഷ്ടം അറിഞ്ഞു് അത്ഭുതമായി ലേഖിക്കുന്നു. ഏതെങ്കിലും അനുശോചനങ്ങൾ സ്വീകരിക്കുക. ധീരതയോടുകൂടി ഈ നഷ്ടം നിങ്ങൾ പൊരുതമല്ലേ?

ബർല.

ശ്രീ. സി. ആറിന്റെ കയ്യി.

'മിസ്സാൻ കോസ്',

സ്വസ്തം.

മരണം,

വർഷത്തിലേക്കു സഞ്ചരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവർ ശ്രീ. പരമേശ്വരൻ വിജ്ഞാപനത്തിലൂടെയും എന്ന വാർത്ത വായിച്ചു അദ്ദേഹം നല്ലതായും ദുഃഖിതനും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം എന്തിനായിരുന്ന അവസാനത്തെ കണിയിൽ നിന്നും, ദാഗ്ദ്ധ്യം മരണമായതായും ക്രമേണ പൂർണ്ണമായും പ്രാപിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായും അദ്ദേഹം ധരിച്ചിരുന്നു. തിരുവിതാംകൂറിലെ പക്ഷമാനസന്ദേശം ഒരു മാർഗ്ഗത്തിലും, എന്തു പരിന്യാസത്തിലും വിശ്വസിക്കാവുന്ന ഒരു മിത്രവും, അമ്മളിൽ ചിലർ നഷ്ടപ്പെട്ടു. പൊതുജനങ്ങൾക്കുള്ള നഷ്ടം വളരെ ഭാവിച്ചു. അവരിൽനിന്നും അദ്ദേഹത്തിന്റെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കുള്ള നഷ്ടം ഈ വിരമം അവർക്കു വരുത്തിയിരിക്കുമെന്ന് എനിക്ക് അറിയാം. എന്താ അത്ഭുതമായ അനുശോചനങ്ങൾ നൽകുകയെന്നുള്ളതു ലേഖകനായ അവർക്കായി അദ്ദേഹം ചെയ്തു. അദ്ദേഹവർഷത്തിൽ ഒരിക്കലും പരിശോധിക്കപ്പെട്ടുപോയിട്ടില്ലാത്ത ഒരു അമ്മിഷ്ണവമാണ് എനിക്കാദ്യം അറിയുന്നതായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വളരെ വിജ്ഞാപിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിൽ സംഭവിച്ച ഈ വിധിഭവപര്യം. പൂർണ്ണം അനുശോചനമില്ലാത്തതിനെ.

എന്താ വിശ്വസനീയമായ സി. രാജഗോപാലാചാരി.

ശ്രീ. അക്കരയുടെ കവി.

പുന.

അക്കരയുടെ ഒരേ മിത്രവും സഹപ്രവർത്തകനുമായിരുന്ന പരമേശ്വരൻ പിള്ളയുടെ മരണത്തെപ്പറ്റി അപാരമായി ദുഃഖിക്കുന്നു.

അ അർ.

മദനാവിൽ, സിംഖ.

മൻ—ഒ—ഒ.

രാജകുമാരി അമൃതകൗറുന്റെ കത്തു്.

പ്രിയസഖാക്കളേ,

നിങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട കർത്താവിന്റെ മരമൊഴുവാ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള നഷ്ടത്തിൽ നിങ്ങളാലും നിങ്ങളുടെ കുട്ടികളാലും ദയൻ്റെ ഹൃദയപൂർവ്വം വേദിക്കുവാനും, സഹനപിക്കുവാനും എന്നു അനുവദിക്കുക. ഞാൻ തിരുവിതാംകൂർ സന്ദർശിച്ചിട്ടുള്ള രണ്ടുസന്ദർശിച്ചും അദ്ദേഹം എന്നോടു പ്രശ്നിച്ചിട്ടുള്ള കാര്യങ്ങൾ ഒരിടവും മറക്കുവാൻ തക്ക സാധ്യമല്ല. അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി രചിച്ചുണ്ടായിരുന്ന അർപ്പണമായ മരിപ്പാ, തിരുവിതാംകൂറിലെ പൊതുക്കാട്ടുവീടിനത്തിന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മരമൊഴുവുണ്ടായിട്ടുള്ള അപരിഹാസ്യമായ നഷ്ടവും മേനിക്കു നല്ലതുപോലെ അറിയാം.

സഹതാപത്തോടുകൂടി

നിങ്ങളുടെ വിശ്വസ്തനായ അമൃതകൗറു.

ഉജ്ജിനാപ്രഭാ,

൩—ഒ—ഒ.

മി. ടി. എസ്. എസ്. രാജന്റെ കത്തു്.

പ്രിയപ്പെട്ട മാഡം,

നിങ്ങളുടെ കർത്താവിന്റെ ചരമത്തെക്കുറിച്ചറിഞ്ഞു ഞാൻ ആത്മീയമായി വേദിക്കുന്നു. ഇതു നിങ്ങൾക്കു മേത്രം സാദൃശ്യമുള്ള നഷ്ടമായിരിക്കുവാൻ പാടുമുള്ളതു്. തിരുവിതാംകൂറിനും ഇന്ത്യയുടെ മറ്റു ഭാഗങ്ങൾക്കും ഉദ്ബദ്ധന്മാരോടും, സാധുക്കളോടും, അഴ്ത്തപ്പെട്ടവരോടും അനുബന്ധമുള്ള ഒരു പ്രവർത്തനം നഷ്ടമായിരിക്കുന്നു. ഇതു വിമർശനവേളയിൽ ഏതെങ്കിലും ഹൃദയപൂർവ്വമായ അനുശോചനങ്ങൾ അയച്ചു് സ്വീകരിക്കുക. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവിനെ കൈവേണമെന്നായിരിക്കട്ടെ.

എൻ്റെ വിശ്വസ്തനായ ടി. എസ്. എസ്. രാജൻ.

ശ്രീനഗർ, കുമ്പ്ലിക്,
നം-ഒ-മൻറം.

ശ്രീമതി രാമേശ്വരിനിഹ് ഫ്റവിൻറ കത്തു്.

പ്രിയപ്പെട്ട!

നിങ്ങളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട ഭർത്താവിന്റെ പരമവാർത്തയറിഞ്ഞു ഞാൻ അത്യന്താധരമായി വേദിക്കുന്നു. ജനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി പല മഹാത്മാക്കളെയും അനുഭവിച്ചിട്ടുള്ള ഒരു ശ്രേഷ്ഠരാജ്യസേവകനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. അദ്ദേഹം ഏറെനേരം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുള്ള ഏല്പാക്കാര്യങ്ങളിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാർത്ഥത കണ്ടിട്ടുള്ള കാണാമായിരുന്നു. കഴിഞ്ഞ ഏതാനും വർഷങ്ങളായി അദ്ദേഹം അറക്കാനിട്ടു പ്രവർത്തിക്കുകയെന്നുള്ളതു് അഭിമാനകരമായിട്ടുണ്ടു ഞാൻ വിചാരിച്ചിരുന്നു. അദ്ദേഹം ഏറെനേരമായി വിവിധപ്രവർത്തനങ്ങളിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശേഷിയും മാനുഷ്യവും പ്രത്യക്ഷമായി ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഇത്രയും കൂടുതൽ വേദിക്കുകയായി എനിക്കു തോന്നുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പരമമൃഗം അപരിഹാര്യമായ ഒരു നഷ്ടമാണു നിങ്ങൾക്കു നേരിട്ടേക്കിയിരിക്കുന്നതു്. എന്നാൽ ഒരു നഷ്ടത്തിൽ പങ്കാളികളായ ബഹുശക്തി മിത്രങ്ങളും സഹപ്രവർത്തകന്മാരുമുണ്ടെന്നു ഞാൻ നിങ്ങൾക്കുറപ്പു നൽകട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാവിനു ശാന്തി നൽകണമെന്നും, ഇദ്ദേഹത്തിനു നഷ്ടം സഹിക്കുവാൻ നിങ്ങൾക്കു ശേഷി ഉണ്ടാകണമെന്നും ഞാൻ ഇശ്വരമുമ്പെ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

എൻ്റെ വിശ്വസ്തമായ രാമേശ്വരിനിഹ്.

സർ സി. പി-യുടെ കത്തു്.

കേന്ദ്രവിഭാഗം, തിരുവനന്തപുരം,
മൻറം ഇലായി ൧-ാം-൨൦

പ്രിയപ്പെട്ട സർ,

ചങ്ങനാശേരി പരമേശ്വരൻപിള്ളയുടെ കുടുംബത്തിൻ്റെ ഉണ്ടായിട്ടുള്ള നഷ്ടത്തിൽ എന്തിനുവരോടുള്ള അനുകമ്പയും സഹതാപവും ദയവു ചെയ്തു നിങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചു് അവരെ അറിയിക്കുമല്ലോ.

നിങ്ങളുടെ വിശ്വസ്തൻ
സർ സി. പി. രാമേശ്വരിനിഹ്.

മി. കെ. പി. രാമചന്ദ്രൻനായർ അവർക്കു, തിരുവനന്തപുരം.

ബാംഗ്ലൂർ,
മൻറം ഇലായി നം.

സർ മെർസാ ഇന്ത്യയിലിൻറ കത്തു്.

പ്രിയപ്പെട്ട മിസ്സു് പരമേശ്വരൻപിള്ളയ്ക്കു്,

നിങ്ങളുടെ ഭർത്താവിൻറ പരമവാർത്തയറിഞ്ഞു ഞാൻ ദുഃഖിക്കുന്നു.

ഏതാനും മാസങ്ങൾക്കു മുമ്പു മി. പരമേശ്വരൻപിള്ള ഇദ്ദേഹം സന്ദർശിച്ചപ്പോൾ മാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെ നേരിട്ടു കാണുവാനും പരിചയം

മലയാളം - മലയാളം

പി. മാധവൻ

കേരളം - മലയാളം

